Stark Gyula épitész
l. Szinyei XIII. 28 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

STERK IZIDOR

Földbe süppedő Sáros fürdőből palota

Száznegyven éve született Sterk Izidor, a Gellért Szálló tervezője

Ma 140 éve született Budapesten Sterk Izidor. Építészetet Bécsben tanul, majd tíz évig az Yblnél kőművesből mesterré érő Schmal Henrik irodavezetője. 1892-től önállóan több bérházat épít a Váci és az Új utcában. Egyetlen, harmadmagával megvalósuló korszakos épülete alapján jegyzi az építészettörténet, ez a Hegedűs Árminnal és Sebestyén Artúrral közösen tervezett Szt. Gellért Szálló és Gyógyfürdő.

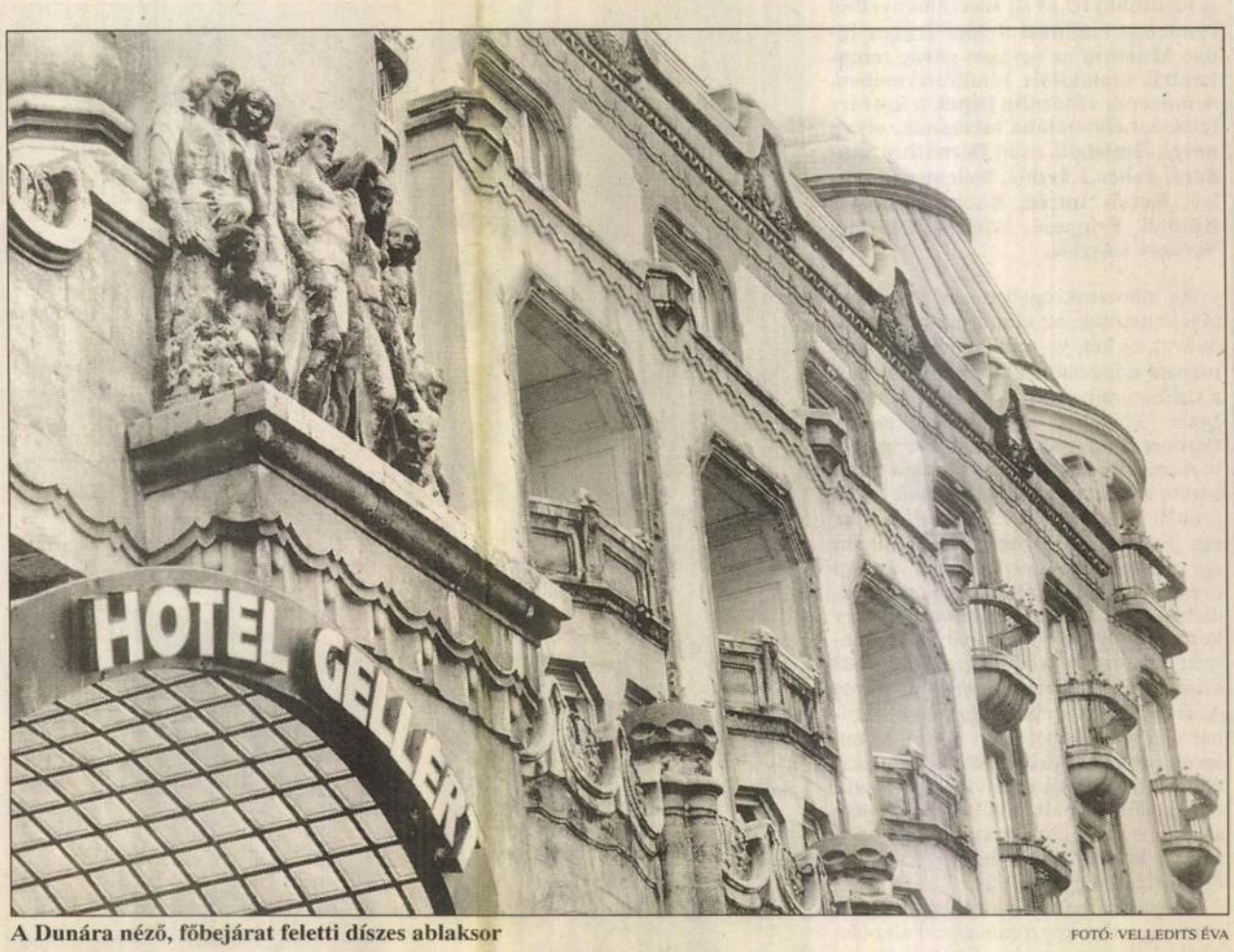

A Dunára néző, főbejárat feletti díszes ablaksor FOTÓ: VELLEDITS ÉVA

A földbe süppedő Sáros fürdő Gellért-palotává nemesedő épületcsodájának hosszú a története. A Gellért-hegy alatt fakadó forrásokhoz a középkorban II. András kórházat építtetett. A Margit-legenda Árpád-házi Szt. Erzsébet ispotályát említi, ahol a fiatalon megözvegyült, hazaűzött türingiai királyné leprásokat fürdet és gyógyít: csodái nyomán a déli Gellért-hegyen kialakuló település lesz Szent Erzsébet falva. Az iszapgödör köré a török korban emelnek fürdőházakat, és Evlia Cselebi török utazó a „francia betegségre és hétféle bajra" hasznos, nyitott hévízként (ácsik illidzse) említi. Buda visszafoglalása után I. Lipót a kincstári tulajdont háziorvosának ajándékozza. Átalakítások következnek: 1809-ben a Sagits család birtokleírása szerint három medence tapadt közvetlenül a sziklákhoz és nyolc kád. 1832-től van férfi-női részlege az akkor 200 személyes fürdőnek. 1894-ben, a Ferenc József híd építésekor a fürdőt az állam kisajátítja és lebontja.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa már ekkor sürgeti a dél-budai rakpart kiépítését, hogy a budafoki és fehérvári országút elérhesse Budát. Terv továbbá, hogy a gyűlölt citadella bontassék el, az legyen „kőfejtővé", és ne maga a hegy. Már 1843-ban Széchenyi könyvet is szentel elképzelésének, hogy a hegytetőn Üdvlelde (Walhalla) épüljön, és telepítsenek köré tölgyerdőt. Terve száz éven át, de nemzeti panteon ötleteként sokszor felvetődött. Medgyaszay István a hegytetőre különös, keleti palotaforma panteont álmodik. Végül máshogyan alakul: Bánffy Dezső miniszterelnök tanácsára 1898-ban a császár a magyar múlt dicsőítésére tíz fővárosi szobor költségeit vállalja – ajándékként a magyar nemzetnek. E személyiségek között van Szt. Gellért püspök is, akinek szobrát Jankovics Béla mintázza, elhelyezésére pályázatot írnak ki, melyen Kallina Mór és Árkay Aladár tervének ítélik oda az első díjat. A nagyszabású parkrendezés, a híddal, vízeséssel előkészített félkör oszlopkaréj mai szóval igazi tájépítészet.

A déli oldalon közben kiépül végre a rakpart és a főutak, lassan zsugorodik a Lágymányosi-tó is. A Gellért-hegyen a főváros parkosítja a Kerkápoly-szőlők földjét; 1901-ben megszerzi a Sáros fürdő újjáépítéséhez szükséges területeket, és nyilvános pályázatot ír ki a tervekre. Bonyolult, alig áttekinthető gazdasági huzakodás következik. Az 1905-ös pályázati eredmény alapján Hegedűs Ármin és Sebestyén Artúr a külön pályázó, náluk 8-10 évvel idősebb Sterk Izidorral együtt kap megbízást. Az eredetileg 80 szobát és kisebb kád-, gyógy- és népfürdőt egyesítő intézményt 108, majd 178 szobásra bővítik, a költségkereteket megháromszorozzák. A szabályozási vonalat az alapozási munkák megkezdése előtti percben hátrébb tolják. Talán hogy a Zielinszky Szilárd által a hegy alá tervezett, Dunával párhuzamos villamosalagútnak kedvezőbb pálya adódjon. Így akarják a Rudas és a Gellért fürdőt a Duna partján összekötni, és talán egy alagútlobbit is helyzetbe hozni. A háború elmossa a villamosalagút építését. Csak egy kisebb gyalogosalagút épül, de az épülettől déli irányban, mert a gépház és a mosodák az új telekhatár miatt az eredeti telekről átszorulnak az Orlay utcába. Az építkezéshez – a más építészekkel közösen folytatott munkákban jártas Hegedűs Árminnak is köszönhetően – 1907. szeptember 29-én minden apró részletre kiterjedő szerződést kötnek az építészek. 1911-ben kezdődik a kivitelezés. 1914. június 28-án kitör az első világháború – az építés lelassul, csak 1918. szeptember 26-án jön el az ünnepélyes átadás napja.

Mondén hely lett a Gellért: Julianna holland királynő itt tölti mézesheteit, több maharadzsa és a nepáli király, a walesi herceg és Nixon elnök, Pacelli bíboros, Tagore és Menuhin is itt laknak. A luxus 1934-től válik teljessé, amikor Sebestyén Artúr – már egyedül – a pezsgőfürdőt is megépíti a hullámmedencével együtt. Sterk Izidor még megélte ezt, 1935-ben halt meg.

Mitől érezték az uralkodók, a művészek királyai ezt a helyet fejedelminek? A Duna és a sziklás Gellért-hegy fenséges találkozása, a déli, lankás elhelyezés, a gyógyvíz és a panoráma együttesen is csak az egyik ok. A másik az építészet és a társművészetek háza táján keresendő.

A hegy felé nyíló fürdőbejáró homlokzatát hármas kupola koronázza. Egyszerre idézi a török fürdőket és azt, amit Lechner Ödön keresett Keleten: a magyar építő hagyományt. A boglyaforma méltó előzménye az egyik Lechner-tanítvány, Lajta Béla megvalósulatlan Kossuth-mauzóleuma: egyszerre idézi a népvándorlás korának sátrait és kunyhóit, a közelebbi idők alföldi kenyérsütő kemencéit, a néprajz által leírt kerek ólakat és a mindenütt ismert kaptár- és hombárformákat. A szecesszió építészete tudatosan nyúlt vissza a kereszténység előtti formákig, és a boglyaformában nálunk is – mint északon a finnek – ősképekre bukkantak.

Az építészeti szimbolizmus hatása jól kimutatható a Gellért térre néző szállóhomlokzaton is. Itt a középrizalitot piramisra emlékeztető sátorforma tetőzet fedi. Csúcsát mauzóleumszerű oszlopos lanterna koronázza. Emlékeztet ez Medgyaszay már említett nemzeti panteonjára, de Tőry és Pogány 1911-es torinói pavilonjára is, melyet a Nemzetközi Iparművészeti Kiállítás magyar csarnokának terveztek. A két rokon példa őse Atilla mitikus palotája. A századforduló fiatal építészeinek gyakori egyetemi feladata Atilla lakhelyének megfogalmazása. Tőry és Pogány főbejáratát Csaba királyfi katonái őrzik. Köztük a félkupolán Atilla és Szent István életéből vett jelenetek rajza keveredik. Maróti Géza 1909-es velencei Műcsarnokának külső falait Atilla aquileiai csatája, illetve Atilla mint Isten kardja mozaikképei díszítik – Körösfői Kriesch Aladár munkái. Nagy Sándor üvegablakán Velencében Atilla lakomáját láthatjuk. Kós Károly rajzos könyvet jelentet meg, „Attila királról ének" címmel. Kós így fogalmaz: „Mert össze kellene szednünk nagy fáradtsággal az ország minden részéről a széjjel szórt köveket, hogy azokat a magunk képére építhessük." Az építészek ugyanúgy nekifognak ennek, mint Bartók és Kodály a népdalok módszeres gyűjtésének.

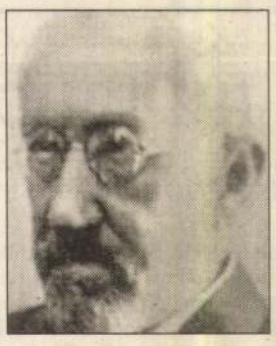

Sterk Izidor Bécsben tanult építészetet, tíz évig az Yblnél kőművesből mesterré lett Schmal Henrik irodavezetője. 1892-től önállóan több bérházat épít a Váci és az Új utcában.

A korszak és a Gellért építészei is megkísérlik ezt az architektúrában is. A Kelenhegyi út felé néző bélletes főkapun Róna József gyógyulást jelképező reliefjeivé szelídülnek a mondabéli harcosok. A csarnokban Arany Buda halála-eposzához Hende Vince 10 részes kartonsorozata alapján Róth Miksa műhelyében születnek az üvegablakok. Keleti mesébe illő a fürdőterek mozaikburkolata. Ezek varázsa és fénye elkápráztatta a külföldi díszvendégeket és az egyszerű honi látogatókat is. A hátul álló, Huszár Adolf mintázta Vénusz-szobor vagy a szállóhomlokzat Gárdos Aladár-féle plasztikai díszítése ősi funkciót tölt be: az országjelkép szakrális épületnél a gyógyítás értelme bajhárítás: mely a nemzet eszményeinek fennmaradását, a rontás távol tartását célozza. De a képzőművészetek és az architektúra kevésbé ünnepélyes szinten, a vendéglátás profánabb céljai számára is betegségűző, gyógyító mágiát jelképeznek. Aki hisz benne, annak számára ez a térélmény a gyógyulás első, legfontosabb lépcsőfoka.

Forma és funkció műfajhatárokon is felülemelkedő összművészetként jelenik meg a Gellért Hegedűs–Sebestyén–Sterk-féle épületében. Korszakzáró, iránymutató például szolgálnak a későbbi, két háború közötti magyar építészeti kísérletekre. Jó szívvel leginkább Korb Flóris Debreceni Tudományegyetemének központi épületegyüttesére (1927–1932) gondolok. Korb aulájának egyszerre római és barokkos megfogalmazása emlékeztet a Gellért nagycsarnokának törökös-barokk összképére. De a különbségek a századelő nemzeti építészete végét is jelölik.

Mindezek a kevert elemek a Gellért esetében imponáló összhatást hoznak. Mintegy a gyakorlatban alátámasztva azt a reménybeli és elméleti tételt, melyet Kodály fogalmazott meg 1939-ben: „Ellentmondásnak látszik, de igaz: minél több közünk van az európai kultúrához, annál nagyobbra nő a magunké is." Bartók nemcsak gyűjtötte a balkáni népzenét, nemcsak addig ismeretlen kapcsolatokat tárt fel, amelyek a tudomány területére tartoznak, hanem képes volt a bravúrra: új művet emelni abból, Kós Károly programja szerint. Pontosan látja, amikor ezt az összegző folyamatot ellehetetlenítették. 1940-ben, emigrációja előtt írja: „A mostani események következtében... egyáltalán semmi újat nem tudok írni... Hogy a jövő mit hoz, azt már csak Wotan (és földi helytartója) tudja... újra ki kell mennem Amerikába, akkor már feleségemmel együtt és hosszabb időre." Az építészet, a megdermedt zene modern törekvései végül adósak maradtak a bartóki szintézissel. Ma már úgy állunk, hogy a magyar szecesszió épületei is azt az elsüllyedő hagyományt képviselik, amelynek követ össze kellene gyűjteni, hogy újat lehessen belőlük építeni. Akár műfordítói bravúrral: világépítészetre fordítva ezt a nyelvet. Az Építéstudományi Egyesület most tartott, Városok és műhelyek a századfordulón című konferenciája e gyűjtőmunkát összegezte. Olyan elfeledett életműveket elemeztek az előadók, mint amilyen Sterk Izidoré is. A nagy nevek, Pecz Samu, Vágó József mellett például Fodor Gyuláét, Schöntheil Richárdét. Ha tetszik, ők jeles építészeti műfordítóink.

Szegő György

Pályázatokból gyarapodva

A görög templomban láthatók a váci múzeum új szerzeményei

A legutóbbi tíz év új szerzeményeiből rendezett kiállítást a váci Tragor Ignác Múzeum az egykori görög templomból kialakított kiállítótermében. A múzeum vásárolta képek a kortárs festészet élvonalába tartoznak, olyan nevek fémjelzik, mint Bernáth/y Sándoré, Fehér Lászlóé, Kelemen Károlyé, Kocsis Imréé, Korga Györgyé, Kőnigh Frigyesé, Méhes Lászlóé, Varkoly Lászlóé.

Az alkotások egyben egy korszakot is jellemeznek, az elmúlt húsz-huszonöt évet, és két, viszonylag jól meghatározható irányzatot: a hiperrealizmust és a szürnaturalizmust. A képeket a Tragor Ignác Múzeum művészettörténésze, *Bárdosi József* válogatta, illetve szerezte meg. Mivel műtárgyvásárlásra nincs kerete a múzeumnak, pályázatok révén próbált pénzhez jutni. Mint elmondta, egy jó évben két-hárommillió forint jött így összse. Bárdosi csaknem tizenöt éve dolgozik a múzeumban, s már kezdetben igyekezett megteremteni egy kortárs gyűjtemény alapjait. A gyűjtemény három helyi művész – *Molnár László József, Orvos András* és *Sáros András Miklós* – alkotásaira épül, Molnár és Orvos képei ezen a kiállításon, az új szerzemények között is szerepelnek. Természetesen a városban tevékenykedő többi alkotótól folyamatosan szerez be műveket a múzeum, ám ezek nem a kortárs gyűjteményt, hanem a helytörténetit gyarapítják.

Az elmúlt másfél évtizedben maga a város egyetlen képzőművészeti alkotást vásárolt a múzeumnak. Bárdosi József reméli, hogy az önkormányzat változtat gyakorlatán, még akkor is, ha egyelőre nincs lehetőség a kortárs gyűjtemény állandó bemutatására.

Az utóbbi évtized új szerzeményeiből rendezett kiállítás a hónap végéig megtekinthető – hétfő kivételével, naponta 10 és 18 óra között – a görög templom kiállítóteremben (Vác, Március 15. tér 19.).

B. J. G.

Kortársak bemutatója FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

Az én nemem, a mi táncunk

Mozdulat-tűzijáték a Merlinben

Óvatosan szivárog be a közönség a nézőtérre, ám a szokásos illedelmes helykeresés fura anakronizmusnak hat most a Merlin Színházban. A parketten a férfi és a nő már táncol – dehogy táncol: szökell, futkározik, ireg-forog, levegőbe rúg, nekiiramodik, gurul, bukfencezik, ugrál, elesik, föláll, átbucskázik egymáson. Mintha kutyakölykök játszadoznának egymással.

A táncosok bemutatkoznak. A nő, *Gál Eszter* életényei által az útkeresésről beszél, a belső egyensúly lehetőségéről, érzékenyen és választékosan; a férfi, *Peter Pleyer* tömör mondatokban közli: profi fodrászból lett profi táncos, homoszexuális, nincs pénze és szereti az embereket. Egy-egy fénycsóva rajzol köréjük fénytányért. Aztán kiselőadást tartanak angolul és magyarul, vászonra vetített állóképekkel, hang- és videofelvételekkel a mozdulatművészetről, amit ők csinálnak. Amerikáról beszélnek és a hetvenes évekről, a test felszabadításáról, a sémák, bevett mozdulatok, tabuk elvetéséről.

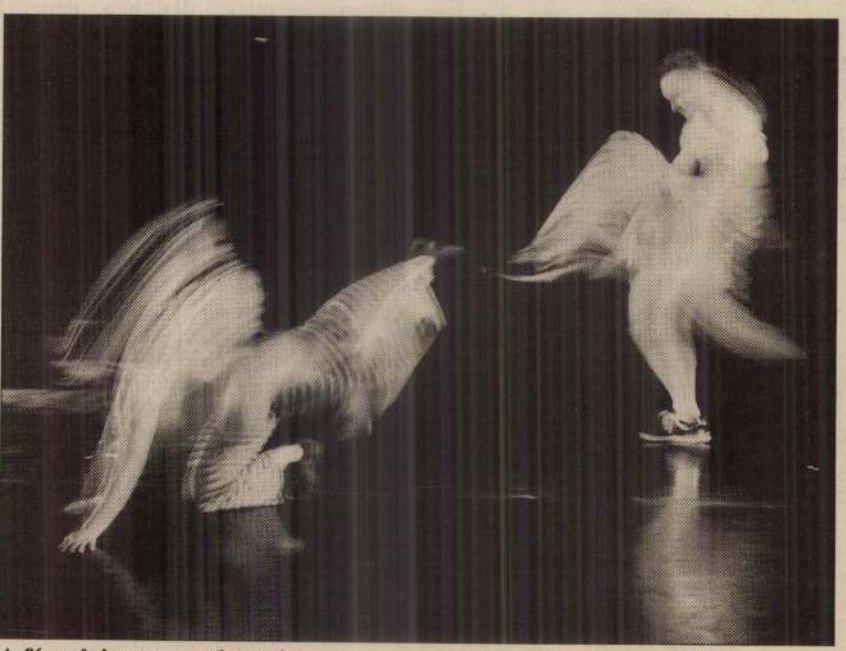

A fények is szerepet kaptak FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

Ezt láttuk tőlük az imént: a kontakt improvizációt, a kimódolt formák nélküli, szabad találkozást. Megvannak persze ennek is a törvényei, hiszen létezik súly és egyensúly, van gravitáció – de az esés után ismét föl lehet állni és újra próbálni. És valóban folytatják. Valóságos mozdulat-tűzijátékot produkálnak; mert a hagyományos formák azért tovább élnek, tangó és dzsesszbalett gazdagítja a közös mozgás világát. A játszadozó kutyakölyök szerepéből könnyedén lépnek át a profi táncművész szerepébe; a legnagyobb alakítás természetesen férfinak és nőnek lenni, ahogyan az elején is nyilvánvaló volt az önmeghatározásban.

Ám ők a nemekkel is játszanak. Saját testük mezítelen képét vetítik saját mezítelen testükre, a nő a férfiét, a férfi a nőét – valóra válik a mítosz a kettészakított emberiség nagy vágyáról, férfi és nő újraegyesüléséről. Szinte észrevétlenül váltja föl a lassú mozgást a dinamizmus: a nő férfi-, a férfi női testkosztümben táncol, hogy utána ismét a nemi szerepeket cserélgetve legyenek feketébe öltözött macsó nő és vörös parókás, vörös rúzsos transzvesztita. A személyességben kiteljesedő intim együttlét képe a zárlat: Peter Eszter ölébe hajtja a fejét. Verset mond: „Először voltak a férfiak, akik arra tanítottak, hogyan legyek férfi/nő./ Aztán a férfiak körül lévő nők, akik szintén erre tanítottak./ Aztán a feministák (...)/ Aztán (...) a kritikusok./ Aztán Eszter és Peter./ Aztán az én nemem és a mi táncunk."

Rados Virág

Narancsliget és dj Loxy

Aki ma este elektronikus zenére szeretne szórakozni, három, szinte rendezvényre is elmehet. A Vigadóban egy igazi drum 'n' bass-buli lesz, a híres angol lemezlovas, dj Loxy lép fel, a városligeti Olof Palme-házban az Őszi Narancsliget partyra a Magyar Narancs invitál, és ma lesz a szokásos havi Cinetrip is a Rudas gyógyfürdőben.

A Bladerunnaz csapat szervezte vigadóbeli (V. kerület, Vigadó tér) *dj Loxy-fellépés* nem az első Magyarországon. Tavaly a Budavári Labirintusban rendezett partyn játszott már a neves angol lemezlovas. Mellette most még *dj Palotai, Ozon, Quest, Bal, Safair* és a veszprémi dj-duó, a Destroyerz is szolgáltatja a talpalávalót szombat este-éjszaka.

Aki viszont nem annyira kedveli a tört ütemeket, annak jó program lehet a Magyar Narancs által szervezett Őszi Narancsliget a városligeti Olof Palme-házban (XIV. kerület, Olof Palme sétány 1.). Az este kilenckor kezdődő party Nothin' Carrot- és Anima Sound System-koncerttel kezdődik, amit dj-program követ, *Titusz, Naga, Mező, Gonnok, Psilon, Negro* és *Minek* közreműködésével, de lesz teaház és diavetítés is.

Az idei ősz második Cinetrip-partyja ugyancsak kilenckor kezdődik a Rudas gyógyfürdőben. A vízi nézőtéren *dj Cadik* és *Nandee,* illetve a berlini *dj Deckart* játékát, valamint vetítést és tradicionális közép-jávai udvari táncot élvezhetünk éjjel háromig. A strand-auditóriumban szintén fellép Cadik és Deckart, *dj Mangóval* kiegészülve, fél négyig. A törökfürdőben *Kaszi* és *Jutasi Tamás* nyugodt, lassú zenéit hallgathatjuk; a vizuális program itt hastánc és árnyjátékszínház.

Zubor Tamás

A könyvről Pécelen

Felújítása alatt nyitva tart, és kiállítást is fogad a péceli Ráday-kastély. A városban alkotó Pannonhalmi Zsuzsa Ferenczy Noémi-díjas keramikusművész pártfogásával október 28-án, délután három órakor itt nyílik meg a Könyv című tárlat. Méltóbb helyszínt nem is találhattak volna az írást és a jeleket témájául választó képzőművészeti alkotásoknak, mint az 1700-as években épült, majd a magyar felvilágosodás egyik otthonaként szolgáló barokk műemléket. Ráday Gedeon apja, Pál – Rákóczi diplomatája – nyomdokait követve gyarapította Erdélytől Pozsonyig azt a könyvtárat, amelyet szerencsésen megőrzött az utókor, s ma Ráday Gyűjteményként ismerünk. A tizenegyezer kötet 1861-ben került a Dunamelléki Református Egyházkerület tulajdonába, Budapestre.

Csenki Éva könyvrestaurátor lapunknak elmondta, hogy a kiállítás idejére ebből a nagybecsű gyűjteményből is hazatér néhány darab a kastélyba. A november 26-ig nyitva tartó kiállítást két társasági program színesíti, bizonyítva, hogy amint Kazinczy korában, úgy ma is találkozóhelye lehet a város a szellem munkásainak. A november 11-én délután három órakor kezdődő műsorban a Ráday Gyűjteményről hangzanak el előadások. A mecénás életét *Berecz Ágnes,* a gyűjtemény igazgatója méltatja. Az előadások ismertetik a restaurálás és a könyvkötések technikatörténeti feldolgozásának eredményeit. A kastély építéstörténetéről – a legújabb kutatások tükrében – szintén szót ejtenek. A kiállítás zárónapján ugyancsak délután háromkor *Szilasi Alex* zongoraművész és *Ittzés Gergely* fuvolaművész ad hangversenyt. Ennek során mutatják be a Ráday-graduale-t. A kéziratos énekes könyv zsoltárai közül is elhangzik néhány a koncerten.

A kiállítást nem a díszteremben, hanem a feltárás alatt álló királyi hálószobában és szalonban rendezik be. A szombaton megnyitó a kastély református templomában lesz, és három Liszt-díjas művész lép fel: *Csavlek Etelka,* az Operaház magánénekese, *Maros Éva* hárfaművész és *Geiger György* trombitaművész.

Balázs Gusztáv

PALETTA

A TRAFÓ KÁVÉZÓJÁBAN (IX. kerület, Liliom utca 41.) ma második alkalommal rendezik meg a Zsöllye című színházi folyóirat estjét. Radikális olasz színházi csoportok előadásaiból látható videovetítés este nyolc órától, kilenctől a Societas Raffaello Sanzio tagjaival találkozhatunk, fél tíztől Kiss Csaba, az Új Színház főrendezője mutatja be a Zsöllye októberi számát, majd tíz órától Schell Judit lesz az est vendége.

A PADLÁS című musical vasárnap este 450. alkalommal kerül színre a Vígszínházban. Az ősbemutató 1988. január 29-én volt a Szent István körúti teátrumban. Az elmúlt tizenkét évben ötszázezer néző látta az előadást, amelyet Marton László rendezett. A vasárnapi produkció érdekessége, hogy többéves szünet után Kaszás Attila újra játssza a Rádiós szerepét, Pápai Erika pedig a Kölyök helyett Süniként lép színpadra.

ALAPÍTÁSÁNAK 125. ÉVFORDULÓJÁT ünnepli a Zeneakadémia (VI., Liszt Ferenc tér 8.). Ez alkalomból ma délelőtt fél tizenegytől és délutám négytől ad koncertet a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Szimfonikus Zenekara. A hagversenyen közreműködik Baranyai László (zongora) és a Nemzeti Énekkar. Vezényel: Ménesi Gergely.

MATUZ ISTVÁN fuvolaművész ad koncertet ma délután három, öt és hét órától a Nádor Teremben (XIV., Ajtósi Dürer sor 39.). A három részből álló ötórás hangversenyen – amely együttesen, és kezdési időpontok szerint részenként is látogatható – Gábor József (zongora, csembaló), Maczó András (ének), Rónaszéki Tamás (hegedű), Vas Katalin (gordonka) közreműködésével Bach művek hangzanak fel.

SZÍNHÁZMŰSOR

SZ: Szombat, V: Vasárnap

Budapest Bábszínház: SZ: A legkisebb boszorkány (fél 11). V: Hamupipőke (fél 11, 4). **Budapesti Kamaraszínház a Tivoliban:** SZ: A vágy villamosa (7). V: Honderű (7). **Budapesti Kamaraszínház Ericsson Stúdió:** SZ: Kreutzer szonáta (7). V: Két hold van a poharamban (3). **Budapesti Kamaraszínház Shure Stúdió:** SZ: Orlando (7). V: Örömállam (fél 8). **Bárka Színház:** V: Lengyel kulturális nap a Budapesti Őszi Fesztivál programjában (7). **Bárka Stúdió:** SZ: Ablak-Zsiráf (7). **Buda Stage:** SZ: A Kaláka együttes koncertje (11). „És Rómeó és Júlia..." (fél 8). V: „Képzelt riport... 99". Előadják a Földess Margit Stúdió növendékei (fél 8). **Fővárosi Nagycirkusz:** SZ-V: Akiket még nem láttunk (SZ: 10, 3, 7, V: 10, 3). **Holdvilág Kamaraszínház:** Don Quijote - Variációk (7). V: Maugli (11 – filmvetítés). **Játékszín:** SZ: Édes bosszú (7). **József Attila Színház:** SZ: A három testőr (7). V: Légy jó mindhalálig (3). **József Attila Színház Gaál Erzsébet Stúdió:** V: Vízkereszt (fél 8). **Katona József Színház:** SZ: A vihar (7). V: Bernarda Alba háza (7). **Kamra:** SZ: A színházcsináló (7). V: Rosencrantz és Guildenstern halott (7). **Karinthy Színház:** SZ: Tanár úr kérem! (fél 3). V: Spanyolul tudni kell (7). **Lézerszínház:** SZ: Vangelis 3D (fél 8). **Madách Színház:** SZ: Ágacska (fél 11). Az ember tragédiája (3, 7). V: Ne most, drágám! (3, 7). **Madách Stúdió:** V: Dunai Tamás estje (fél 8). **Madách Kamara Színház:** SZ: Mezítláb a parkban (7). V: Mennyből az angyal (fél 3). Élelem bére (8). **Merlin Színház:** V: A zenekar (7 – Békéscsabai Jókai Színház ea.). **Mikroszkóp Színpad:** SZ: Szeplős Pötyi (fél 4). Zsebrepacsi (fél 8). V: Zsebrepacsi (fél 8). **MU Színház:** SZ: Félreütések fesztivál (8). **Operaház:** SZ: Az öt utolsó szín (7 – Palló/2. bérl.). V: Spartacus (7). **Erkel Színház:** SZ-V: Don Pasquale (SZ: 11-kor Ifj. Vl/1. bérl., V: 5-kor Losonczy/1. bérl.). **Radnóti Színház:** SZ: Anconai szerelmesek (7). V: Erdő (7). **Stúdió K Színház:** SZ: Építőkocka (11). A Szűz, a Hulla, a Püspök és a Kések (fél 8). V: Brémai muzsikusok (de. 11). **Szkéné Színház:** SZ-V: Kórház Bakony (8). **Thália Színház:** SZ: Philoktétész (3 – Zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház ea.). V: Ábel (7 – Soproni Petőfi Színház ea.). **Thália Színház Új Stúdió:** SZ-V: A vihar kapujában (SZ: 6, V: fél 8). **Thália Színház Régi Stúdió:** SZ: A vágy (fél 8). **Új Színház:** SZ: Szégyentelenek (7). V: Übü király (7). **Új Színház Stúdiószínpad:** V: A Kádár házaspár (4). **Vígszínház:** SZ: Furcsa pár (7 – Várkonyi-bérl., 1. ea.). V: Őz, a csodák csodája (de. 11). A padlás (7). **Pesti Színház:** SZ: Gyalog galopp (7). V: Pinokkió (11, 3). **Vidám Színpad:** SZ: Süsü, a sárkány (fél 11). Anna csak egy van (7). V: Süsü, a sárkány (fél 11). V: Szomorú vasárnap (fél 4). **Vidám Színpad Kis Színház:** SZ: Koltai Róbert zenés kabaréja (fél 8).

Pályázatokból gyarapodva

A görög templomban láthatók a váci múzeum új szerzeményei

A legutóbbi tíz év új szerzeményeiből rendezett kiállítást a váci Tragor Ignác Múzeum az egykori görög templomból kialakított kiállítóteremben. A múzeum vásárolta képek a kortárs festészet élvonalába tartoznak, olyan nevek fémjelzik, mint Bernáth/y Sándoré, Fehér Lászlóé, Kelemen Károlyé, Kocsis Imréé, Korga Györgyé, Kőnigh Frigyesé, Méhes Lászlóé, Varkoly Lászlóé.

Az alkotások egyben egy korszakot is jellemeznek, az elmúlt húsz-huszonöt évet, és két, viszonylag jól meghatározható irányzatot: a hiperrealizmust és a szürnaturalizmust. A képeket a Tragor Ignác Múzeum művészettörténésze, *Bárdosi József* válogatta, illetve szerezte meg. Mivel műtárgyvásárlásra nincs kerete a múzeumnak, pályázatok révén próbált pénzhez jutni. Mint elmondta, egy jó évben két-hárommillió forint jött így összse. Bárdosi csaknem tizenöt éve dolgozik a múzeumban, s már kezdetben igyekezett megteremteni egy kortárs gyűjtemény alapjait. A gyűjtemény három helyi művész – *Molnár László József, Orvos András* és *Sáros András Miklós* – alkotásaira épül, Molnár és Orvos képei ezen a kiállításon, az új szerzemények között is szerepelnek. Természetesen a városban tevékenykedő többi alkotótól folyamatosan szerez be műveket a múzeum, ám ezek nem a kortárs gyűjteményt, hanem a helytörténetit gyarapítják.

Az elmúlt másfél évtizedben maga a város egyetlen képzőművészeti alkotást vásárolt a múzeumnak. Bárdosi József reméli, hogy az önkormányzat változtat gyakorlatán, még akkor is, ha egyelőre nincs lehetőség a kortárs gyűjtemény állandó bemutatására.

Az utóbbi évtized új szerzeményeiből rendezett kiállítás a hónap végéig megtekinthető – hétfő kivételével, naponta 10 és 18 óra között – a görög templom kiállítóteremben (Vác, Március 15. tér 19.).

B. J. G.

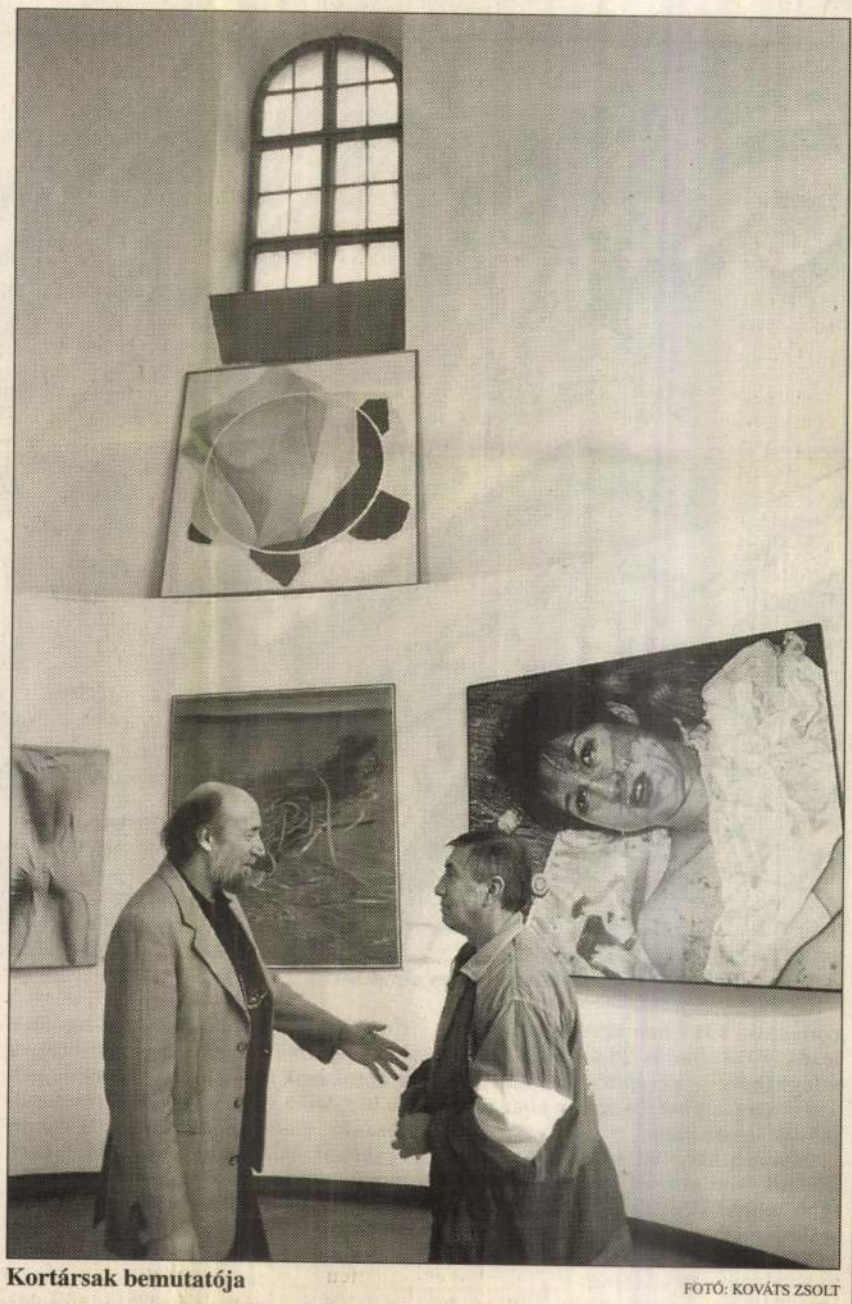

Kortársak bemutatója FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

Az én nemem, a mi táncunk

Mozdulat-tűzijáték a Merlinben

Óvatosan szivárog be a közönség a nézőtérre, ám a szokásos illedelmes helykeresés fura anakronizmusnak hat most a Merlin Színházban. A parketten a férfi és a nő már táncol – dehogy táncol: szökell, futkározik, ireg-forog, levegőbe rúg, nekiiramodik, gurul, bukfencezik, ugrál, elesik, föláll, átbucskázik egymáson. Mintha kutyakölykök játszadoznának egymással.

A táncosok bemutatkoznak. A nő, *Gál Eszter* életténye által az útkeresésről beszél, a belső egyensúly lehetőségéről, érzékenyen és választékosan; a férfi, *Peter Pleyer* tömör mondatokban közli: profi fodrászból lett profi táncos, homoszexuális, nincs pénze és szereti az embereket. Egy-egy fénycsóva rajzol köréjük fénytányért. Aztán kiselőadást tartanak angolul és magyarul, vászonra vetített állóképekkel, hang- és videofelvételekkel a mozdulatművészetről, amit ők csinálnak. Amerikáról beszélnek és a hetvenes évekről, a test felszabadításáról, a sémák, bevett mozdulatok, tabuk elvetéséről.

A fények is szerepet kaptak FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

Ezt láttuk tőlük az imént: a kontakt improvizációt, a kimódolt formák nélküli, szabad találkozást. Megvannak persze ennek is a törvényei, hiszen létezik súly és egyensúly, van gravitáció – de az esés után ismét föl lehet állni és újra próbálni. És valóban folytatják. Valóságos mozdulat-tűzijátékot produkálnak; mert a hagyományos formák azért tovább élnek, tangó és dzsesszbalett gazdagítja a közös mozgás világát. A játszadozó kutyakölyök szerepéből könnyedén lépnek át a profi táncművész szerepébe; a legnagyobb alakítás természetesen férfinak és nőnek lenni, ahogyan az elején is nyilvánvaló volt az önmeghatározásban.

Ám ők a nemekkel is játszanak. Saját testük mezítelen képét vetítik saját mezítelen testükre, a nő a férfiét, a férfi a nőét – valóra válik a mítosz a kettészakított emberiség nagy vágyáról, férfi és nő újraegyesüléséről. Szinte észrevétlenül váltja föl a lassú mozgást a dinamizmus: a nő férfi-, a férfi női testkosztümben táncol, hogy utána ismét a nemi szerepeket cserélgetve legyenek feketébe öltözött macsó nő és vörös parókás, vörös rúzsos transzvesztita. A személyességben kiteljesedő intim együttlét képe a zárlat: Peter Eszter ölébe hajtja a fejét. Verset mond: „Először voltak a férfiak, akik arra tanítottak, hogyan legyek férfi/nő./ Aztán a férfiak körül lévő nők, akik szintén erre tanítottak./ Aztán a feministák (...)/ Aztán (...) a kritikusok./ Aztán Eszter és Peter./ Aztán az én nemem és a mi táncunk."

Rados Virág

Narancsliget és dj Loxy

Aki ma este elektronikus zenére szeretne szórakozni, három, szinte rendezvényre is elmehet. A Vigadóban egy igazi drum 'n' bass-buli lesz, a híres angol lemezlovas, dj Loxy lép fel, a városligeti Olof Palme-házban az Őszi Narancsliget partyra a Magyar Narancs invitál, és ma lesz a szokásos havi Cinetrip is a Rudas gyógyfürdőben.

A Bladerunnaz csapat szervezte vigadóbeli (V. kerület, Vigadó tér) *dj Loxy-fellépés* nem az első Magyarországon. Tavaly a Budavári Labirintusban rendezett partyn játszott már a neves angol lemezlovas. Mellette most még *dj Palotai, Ozon, Quest, Bal, Safair* és a veszprémi dj-duó, a Destroyerz is szolgáltatja a talpalávalót szombat este-éjszaka.

Aki viszont nem annyira kedveli a tört ütemeket, annak jó program lehet a Magyar Narancs által szervezett Őszi Narancsliget a városligeti Olof Palme-házban (XIV. kerület, Olof Palme sétány 1.). Az este kilenckor kezdődő party Nothin' Carrot- és Anima Sound System-koncerttel kezdődik, amit dj-program követ, *Titusz, Naga, Mező, Gonnok, Psilon, Negro* és *Minek* közreműködésével, de lesz teaház és diavetítés is.

Az idei ősz második Cinetrip-partyja ugyancsak kilenckor kezdődik a Rudas gyógyfürdőben. A vízi nézőtéren *dj Cadik* és *Nandee,* illetve a berlini *dj Deckart* játékát, valamint vetítést és tradicionális közép-jávai udvari táncot élvezhetünk éjjel háromig. A strand-auditóriumban szintén fellép Cadik és Deckart, *dj Mangóval* kiegészülve, fél négyig. A törökfürdőben *Kaszi* és *Jutasi Tamás* nyugodt, lassú zenéit hallgathatjuk; a vizuális program itt hastánc és árnyjátékszínház.

Zubor Tamás

A könyvről Pécelen

Felújítása alatt nyitva tart, és kiállítást is fogad a péceli Ráday-kastély. A városban alkotó Pannonhalmi Zsuzsa Ferenczy Noémi-díjas keramikusművész pártfogásával október 28-án, délután három órakor itt nyílik meg a Könyv című tárlat. Méltóbb helyszínt nem is találhattak volna az írást és a jeleket témájául választó képzőművészeti alkotásoknak, mint az 1700-as években épült, majd a magyar felvilágosodás egyik otthonaként szolgáló barokk műemléket. Ráday Gedeon apja, Pál – Rákóczi diplomatája – nyomdokait követve gyarapította Erdélytől Pozsonyig azt a könyvtárat, amelyet szerencsésen megőrzött az utókor, s ma Ráday Gyűjteményként ismerünk. A tizenegyezer kötet 1861-ben került a Dunamelléki Református Egyházkerület tulajdonába, Budapestre.

Csenki Éva könyvrestaurátor lapunknak elmondta, hogy a kiállítás idejére ebből a nagybecsű gyűjteményből is hazatér néhány darab a kastélyba. A november 26-ig nyitva tartó kiállítást két társasági program színesíti, bizonyítva, hogy amint Kazinczy korában, úgy ma is találkozóhelye lehet a város a szellem munkásainak. A november 11-én délután három órakor kezdődő műsorban a Ráday Gyűjteményről hangzanak el előadások. A mecénás életét *Berecz Ágnes,* a gyűjtemény igazgatója méltatja. Az előadások ismertetik a restaurálás és a könyvkötések technikatörténeti feldolgozásának eredményeit. A kastély építéstörténetéről – a legújabb kutatások tükrében – szintén szót ejtenek. A kiállítás zárónapján ugyancsak délután háromkor *Szilasi Alex* zongoraművész és *Ittzés Gergely* fuvolaművész ad hangversenyt. Ennek során mutatják be a Ráday-graduale-t. A kéziratos énekes könyv zsoltárai közül is elhangzik néhány a koncerten.

A kiállítást nem a díszteremben, hanem a feltárás alatt álló királyi hálószobában és szalonban rendezik be. A szombaton megnyitó a kastély református templomában lesz, és három Liszt-díjas művész lép fel: *Csavlek Etelka,* az Operaház magánénekese, *Maros Éva* hárfaművész és *Geiger György* trombitaművész.

Balázs Gusztáv

COMPFAIR 2000

13. NEMZETKÖZI INFORMÁCIÓTECHNIKAI SZAKKIÁLLÍTÁS ÉS SZAKVÁSÁR

2000. október 31-november 4. * Budapesti Vásárközpont

Bemutatók, szakmai- és közönségprogramok, Sulinet, kedvezményes árak a Compfair Áruházban!

Nyitva tartás: minden nap 10-től 18 óráig * Bejárat az I. kapun

Rendező: COMPEXPO

Sterk Izidor Sírja

Földbe süppedő Sáros fürdőből palota

Száznegyven éve született Sterk Izidor, a Gellért Szálló tervezője

Ma 140 éve született Budapesten Sterk Izidor. Építészetet Bécsben tanul, majd tíz évig az Yblnél kőművesből mesterré érő Schmal Henrik irodavezetője. 1892-től önállóan több bérházat épít a Váci és az Új utcában. Egyetlen, harmadmagával megvalósuló korszakos épülete alapján jegyzi az építészettörténet, ez a Hegedűs Árminnal és Sebestyén Artúrral közösen tervezett Szt. Gellért Szálló és Gyógyfürdő.

A Dunára néző, főbejárat feletti díszes ablaksor FOTÓ: VELLEDITS ÉVA

A földbe süppedő Sáros fürdő Gellért-palotává nemesedő épületcsodájának hosszú a története. A Gellért-hegy alatt fakadó forrásokhoz a középkorban II. András kórházat építtetett. A Margit-legenda Árpád-házi Szt. Erzsébet ispotályát említi, ahol a fiatalon megözvegyült, hazaűzött türingiai királyné leprásokat fürdet és gyógyít: csodái nyomán a déli Gellért-hegyen kialakuló település lesz Szent Erzsébet falva. Az iszapgödör köré a török korban emelnek fürdőházakat, és Evlia Cselebi török utazó a „francia betegségre és hétféle bajra" hasznos, nyitott hévízként (ácsik illidzse) említi. Buda visszafoglalása után I. Lipót a kincstári tulajdont háziorvosának ajándékozza. Átalakítások következnek: 1809-ben a Sagits család birtokleírása szerint három medence tapadt közvetlenül a sziklákhoz és nyolc kád. 1832-től van férfi-női részlege az akkor 200 személyes fürdőnek. 1894-ben, a Ferenc József híd építésekor a fürdőt az állam kisajátítja és lebontja.

A Fővárosi Közmunkák Tanácsa már ekkor sürgeti a dél-budai rakpart kiépítését, hogy a budafoki és fehérvári országút elérhesse Budát. Terv továbbá, hogy a gyűlölt citadella bontassék el, az legyen „kőfejtővé", és ne maga a hegy. Már 1843-ban Széchenyi könyvet is szentel elképzelésének, hogy a hegytetőn Üdvlelde (Walhalla) épüljön, és telepítsenek köré tölgyerdőt. Terve száz éven át, de nemzeti panteon ötleteként sokszor felvetődött. Medgyaszay István a hegytetőre különös, keleti palotaforma panteont álmodik. Végül máshogyan alakul: Bánffy Dezső miniszterelnök tanácsára 1898-ban a császár a magyar múlt dicsőítésére tíz fővárosi szobor költségeit vállalja – ajándékként a magyar nemzetnek. E személyiségek között van Szt. Gellért püspök is, akinek szobrát Jankovics Béla mintázza, elhelyezésére pályázatot írnak ki, melyen Kallina Mór és Árkay Aladár tervének ítélik oda az első díjat. A nagyszabású parkrendezés, a híddal, vízeséssel előkészített félkör oszlopkaréj mai szóval igazi tájépítészet.

A déli oldalon közben kiépül végre a rakpart és a főutak, lassan zsugorodik a Lágymányosi-tó is. A Gellért-hegyen a főváros parkosítja a Kerkápoly-szőlők földjét; 1901-ben megszerzi a Sáros fürdő újjáépítéséhez szükséges területeket, és nyilvános pályázatot ír ki a tervekre. Bonyolult, alig áttekinthető gazdasági huzakodás következik. Az 1905-ös pályázati eredmény alapján Hegedűs Ármin és Sebestyén Artúr a külön pályázó, náluk 8-10 évvel idősebb Sterk Izidorral együtt kap megbízást. Az eredetileg 80 szobát és kisebb kád-, gyógy- és népfürdőt egyesítő intézményt 108, majd 178 szobásra bővítik, a költségkereteket megháromszorozzák. A szabályozási vonalat az alapozási munkák megkezdése előtti percben hátrébb tolják. Talán hogy a Zielinszky Szilárd által a hegy alá tervezett, Dunával párhuzamos villamosalagútnak kedvezőbb pálya adódjon. Így akarják a Rudas és a Gellért fürdőt a Duna partján összekötni, és talán egy alagútlobbit is helyzetbe hozni. A háború elmossa a villamosalagút építését. Csak egy kisebb gyalogosalagút épül, de az épülettől déli irányban, mert a gépház és a mosodák az új telekhatár miatt az eredeti telekről átszorulnak az Orlay utcába. Az építkezéshez – a más építészekkel közösen folytatott munkákban jártas Hegedűs Árminnak is köszönhetően – 1907. szeptember 29-én minden apró részletre kiterjedő szerződést kötnek az építészek. 1911-ben kezdődik a kivitelezés. 1914. június 28-án kitör az első világháború – az építés lelassul, csak 1918. szeptember 26-án jön el az ünnepélyes átadás napja.

Mondén hely lett a Gellért: Julianna holland királynő itt tölti mézesheteit, több maharadzsa és a nepáli király, a walesi herceg és Nixon elnök, Pacelli bíboros, Tagore és Menuhin is itt laknak. A luxus 1934-től válik teljessé, amikor Sebestyén Artúr – már egyedül – a pezsgőfürdőt is megépíti a hullámmedencével együtt. Sterk Izidor még megélte ezt, 1935-ben halt meg.

Mitől érezték az uralkodók, a művészek királyai ezt a helyet fejedelminek? A Duna és a sziklás Gellért-hegy fenséges találkozása, a déli, lankás elhelyezés, a gyógyvíz és a panoráma együttesen is csak az egyik ok. A másik az építészet és a társművészetek háza táján keresendő.

A hegy felé nyíló fürdőbejáró homlokzatát hármas kupola koronázza. Egyszerre idézi a török fürdőket és azt, amit Lechner Ödön keresett Keleten: a magyar építő hagyományt. A boglyaforma méltó előzménye az egyik Lechner-tanítvány, Lajta Béla megvalósulatlan Kossuth-mauzóleuma: egyszerre idézi a népvándorlás korának sátrait és kunyhóit, a közelebbi idők alföldi kenyérsütő kemencéit, a néprajz által leírt kerek ólakat és a mindenütt ismert kaptár- és hombárformákat. A szecesszió építészete tudatosan nyúlt vissza a kereszténység előtti formákig, és a boglyaformában nálunk is – mint északon a finnek – ősképekre bukkantak.

Az építészeti szimbolizmus hatása jól kimutatható a Gellért térre néző szállóhomlokzaton is. Itt a középrizalitot piramisra emlékeztető sátorforma tetőzet fedi. Csúcsát mauzóleumszerű oszlopos lanterna koronázza. Emlékeztet ez Medgyaszay már említett nemzeti panteonjára, de Tőry és Pogány 1911-es torinói pavilonjára is, melyet a Nemzetközi Iparművészeti Kiállítás magyar csarnokának terveztek. A két rokon példa őse Atilla mitikus palotája. A századforduló fiatal építészeinek gyakori egyetemi feladata Atilla lakhelyének megfogalmazása. Tőry és Pogány főbejáratát Csaba királyfi katonái őrzik. Köztük a félkupolán Atilla és Szent István életéből vett jelenetek rajza keveredik. Maróti Géza 1909-es velencei Műcsarnokának külső falait Atilla aquileiai csatája, illetve Atilla mint Isten kardja mozaikképei díszítik – Körösfői Kriesch Aladár munkái. Nagy Sándor üvegablakán Velencében Atilla lakomáját láthatjuk. Kós Károly rajzos könyvet jelentet meg, „Attila királról ének" címmel. Kós így fogalmaz: „Mert össze kellene szednünk nagy fáradtsággal az ország minden részéről a széjjel szórt köveket, hogy azokat a magunk képére építhessük." Az építészek ugyanúgy nekifognak ennek, mint Bartók és Kodály a népdalok módszeres gyűjtésének.

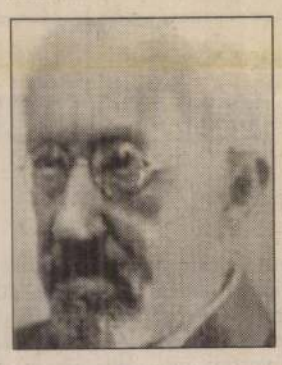

Sterk Izidor Bécsben tanult építészetet, tíz évig az Yblnél kőművesből mesterré lett Schmal Henrik irodavezetője. 1892-től önállóan több bérházat épít a Váci és az Új utcában.

A korszak és a Gellért építészei is megkísérlik ezt az architektúrában is. A Kelenhegyi út felé néző bélletes főkapun Róna József gyógyulást jelképező reliefjeivé szelídülnek a mondabéli harcosok. A csarnokban Arany Buda halála-eposzához Hende Vince 10 részes kartonsorozata alapján Róth Miksa műhelyében születnek az üvegablakok. Keleti mesébe illő a fürdőterek mozaikburkolata. Ezek varázsa és fénye elkápráztatta a külföldi díszvendégeket és az egyszerű honi látogatókat is. A hátul álló, Huszár Adolf mintázta Vénusz-szobor vagy a szállóhomlokzat Gárdos Aladár-féle plasztikai díszítése ősi funkciót tölt be: az országjelkép szakrális épületnél a gyógyítás értelme bajhárítás: mely a nemzet eszményeinek fennmaradását, a rontás távol tartását célozza. De a képzőművészetek és az architektúra kevésbé ünnepélyes szinten, a vendéglátás profánabb céljai számára is betegségűző, gyógyító mágiát jelképeznek. Aki hisz benne, annak számára ez a térélmény a gyógyulás első, legfontosabb lépcsőfoka.

Forma és funkció műfajhatárokon is felülemelkedő összművészetként jelenik meg a Gellért Hegedűs–Sebestyén–Sterk-féle épületében. Korszakzáró, iránymutató például szolgálnak a későbbi, két háború közötti magyar építészeti kísérletekre. Jó szívvel leginkább Korb Flóris Debreceni Tudományegyetemének központi épületegyüttesére (1927–1932) gondolok. Korb aulájának egyszerre római és barokkos megfogalmazása emlékeztet a Gellért nagycsarnokának törökös-barokk összképére. De a különbségek a századelő nemzeti építészete végét is jelölik.

Mindezek a kevert elemek a Gellért esetében imponáló összhatást hoznak. Mintegy a gyakorlatban alátámasztva azt a reménybeli és elméleti tételt, melyet Kodály fogalmazott meg 1939-ben: „Ellentmondásnak látszik, de igaz: minél több közünk van az európai kultúrához, annál nagyobbra nő a magunké is." Bartók nemcsak gyűjtötte a balkáni népzenét, nemcsak addig ismeretlen kapcsolatokat tárt fel, amelyek a tudomány területére tartoznak, hanem képes volt a bravúrra: új művet emelni abból, Kós Károly programja szerint. Pontosan látja, amikor ezt az összegző folyamatot ellehetetlenítették. 1940-ben, emigrációja előtt írja: „A mostani események következtében... egyáltalán semmi újat nem tudok írni... Hogy a jövő mit hoz, azt már csak Wotan (és földi helytartója) tudja... újra ki kell mennem Amerikába, akkor már feleségemmel együtt és hosszabb időre." Az építészet, a megdermedt zene modern törekvései végül adósak maradtak a bartóki szintézissel. Ma már úgy állunk, hogy a magyar szecesszió épületei is azt az elsüllyedő hagyományt képviselik, amelynek követ össze kellene gyűjteni, hogy újat lehessen belőlük építeni. Akár műfordítói bravúrral: világépítészetre fordítva ezt a nyelvet. Az Építéstudományi Egyesület most tartott, Városok és műhelyek a századfordulón című konferenciája e gyűjtőmunkát összegezte. Olyan elfeledett életműveket elemeztek az előadók, mint amilyen Sterk Izidoré is. A nagy nevek, Pecz Samu, Vágó József mellett például Fodor Gyuláét, Schöntheil Richárdét. Ha tetszik, ők jeles építészeti műfordítóink.

Szegő György

TERÍTÉKEN

Súlyosan diétázók figyelmébe

Az ötletet a műsorújságból vettük. Réka jurtája, ősmagyar koszt az Izabella utcában. Fölgerjed szittya vérünk: kumisz, nyereg alatt puhított hús, meg egymás vérének iddogálása, néhány harapás a dicső múltból. A bejáratnál elbizonytalanodunk. A pince padlója elég kevéssé hangulatosan csempézett, de odalent felhúzták a sátorponyvákat, a falról skalpszerűen lóg egy ló levágott farka.

Egy életünk, egy halálunk, nézzük, mi vár ránk.

Az asztal közepén jókora lábszárcsontba állított gyertya ég, a hamutartó egy irdatlan cubák, de ez mind semmi az étlaphoz képest: két hatalmas lapockacsontra írták rá fekete alkoholos filctollal a menüt. Úgy érezzük magunkat, mint Frédi és Béni érzékeny lelkű kiadásban, szívünk szerint már most feladnánk az Ökör-körbeli látogatásunkat, de a kötelesség marasztal. Óvatosan megkérdezzük, milyen állat lapockáit tartjuk a kezünkben. A kisebbik csont szarvasmarhából, a nagyobbik tevéből való. Szép elképzelni, ahogy megpróbáljuk a Kiskunságon meghonosítani a dromedárokat, majd amikor titkos járvány tizedelni kezdi a sivatag hajóit, a csordatulajdonos azt mondja: annyi baj legyen, legfeljebb nyitunk egy éttermet, hiszen az étlapnak való már megvan.

Nem az az igazi baj, hogy a hely borzasztó, hanem hogy annyira jó szándékkal vezetik. Kitaláltak valami különöset, nagy igyekezettel csinálják, amit kell, a pincérnő kifejezetten kedves, hozat cigarettát, mosolyog, és a számla idején a két hideg és teljesen ehetetlen levest nem is számolják föl, de ez kevés a boldogsághoz.

Megpróbálunk mindent: érzékeinket bódítjuk a vértestvérek italával, valami ragacsos csészében hozott, Unicum-alapú meleg katyvasszal, de ez sem elég.

Szeretnénk belerévedni a hangszórókból jövő búkóros melódiákba, de nem sikerül. Egy mekegő hangú aszszony énekel manysiul (vagy hantiul?), aztán a fehér ló legendáját énekli egy ércesebb férfihang, de mielőtt a messze korba visszamerengenénk, az egyik felszolgáló gitárt ragad, és saját szerzeményeivel, illetve a Just A Gigolo című örökzölddel kezdi szórakoztatni a kevéssé fogékony állapotban lévő törzsközönséget.

Röhögünk a helyzeten, a dalszövegeken, de a két menzaszínű, és napközis sűrűségű levessel nem bírunk. Kérjük a hely specialitásait. Az egyik, az üstben főtt, csomboros, káposztás birka még egész jó, bár semmiképpen sem gasztronómiai magasiskola. Végül is a káposztának megvan az a kellemes tulajdonsága, hogy nagyon nehéz elrontani, méltatlan dolog volna azért lelkesedni, mert most sem sikerült. A csodaszarvasszeletekkel viszont már nem lehet mit kezdeni. Nem fogja a kétes tisztaságú kés, nem lehet elharapni, szétmarcangolni, feltrancsírozni, pedig feketére sütögették a roston. A köretként kapott búzakása érdekes és szokatlan, de legalább ennyire szokatlan, hogy a szarvashoz áfonya helyett harsányan édes, piros gyümölcslekvárt hoznak. Megennénk a dzsemet akár kenyérrel is, de a kosárban száraz, morzsalékos a pékáru.

Utolsó reménysugárként palacsintát kérünk desszertnek. Lehet, hogy hihetetlen, de az sem jó. Vastag tésztájához viszonyítva kevés a töltelék, a túró ízetlen benne, a fahéjat pedig éppen csak sejteni lehet. Fájó szívvel, de menekülni kell. Otthon édes borokkal fertőtlenítjük belső szerveinket, reméljük a feledést, de napok múltán is összeborzongunk, ha honfoglaló őseinkre gondolunk.

Kiszolgálás: reménytelen
Konyha: lehetetlen
a Wittman fiúk

EURÓPAI SZÍNHÁZAK UNIÓJA

9. NEMZETKÖZI SZÍNHÁZI FESZTIVÁL

BUDAPEST, 2000. NOVEMBER 10. DECEMBER 3.

RSC ROYAL SHAKESPEARE COMPANY

The Royal Shakespeare Company
(London-Stratford, Anglia)

Shakespeare:
A VIHAR
Rendezte: **James Macdonald**

November **24., 25., 26.**
Trafó

Ujabb puccs készül Athénben?

Athén, szeptember 9.

A Havas-iroda különtudósítója jelenti: Hírek szerint, amelyeket fenntartással közlök. Caldarisz miniszterelnök bizalmi embere, Panayotakosz tábornok, athéni hadtestparancsnokot Kondilisz hadügyminiszter ma délután magához hivatta. Panayotakosz azonban kijelentette, hogy nem veti magát alá a parancsnak Caldarisz személyes utasítása nélkül és nem hagyja el parancsnokságát. Panayotakosz azután hír szerint maga köré gyüjtötte azokat a helyőrségi csapatokat, amelyekre nézete szerint számíthat. A miniszertanács még mindig ülésezik.

Több más lap megerősíti a Vradini című lap értesülését, hogy Caldarisz a királyság visszaállítása mellett fog állást foglalni. A Vradini kijelenti, hogy értesülését illetékes helyről szerezte.

— **A pénzügyminiszter hazaérkezett.** *Fabinyi* Tihamér dr. pénzügyminiszter vasárnap este a bécsi gyorsvonattal Genfből visszaérkezett Budapestre.

— **Lelkészválasztás.** A budai izr. hitközség nagygyülése e hó 8-án választotta meg egyhangú lelkesedéssel harmadik lelkészét: dr. *Vidor* Pál rabbit. Az új lelkész Istenben boldogult dr. *Edelstein* Bertalan utódja lesz és az újlaki templomban fog működni. Hivatalos beiktatása e hó 15-én, vasárnap délután ½5 órakor lesz az újlaki templomban; dr. *Kiss* Arnold vezető-főrabbi iktatja be az új papot állásába.

— **Ellenzéki győzelem az eleki választókerületben.** Az eleki kerületben vasárnap tartották meg a képviselőválasztást. *Rubinek* István Nep hivatalos jelölt és *Reibel* Mihály apátplébános, a keresztény gazdasági párt jelöltje küzdött a mandátumért. *Reibelt* valamennyi ellenzéki párt támogatta, szombaton *Eckhardt* Tibor is megjelent a kerületben. A nemzeti egység pártja hatalmas erőfeszítéseket végzett *Rubinek* győzelme érdekében, a vasárnapi szavazás mégis *ellenzéki sikert* hozott. *Reibel* Mihály 2381, *Rubinek* István 2179 szavazatot kapott. Elek egyik szavazókörzetében korán kitűzték a zárórát, körülbelül *1000 ellenzéki választó* nem tudott élni szavazati jogával.

Reibel Mihály

— **A debreceni ügyvédi kamara elnöke — közigazgatási bíró.** A kormányzó a miniszterelnöknek a minisztérium nevében tett előterjesztésére kölcsei dr. *Kölcsey* Sándor debreceni ügyvédet, a debreceni ügyvédi kamara elnökét, az országgyülés felsőházának tagját a közigazgatási bírósághoz ítélőbíróvá kinevezte.

— **Ernszt Sándor kihallgatása a Dréhr-ügyben — zárt ajtók mögött.** Dr. *Soóky* József táblabíró hétfőn délelőtt kezdte meg a Kúria által elrendelt tanukihallgatásokat *Dréhr* Imre bűnügyében. Elsőnek *Ernszt* Sándor volt népjóléti minisztert hallgatta ki. A kihallgatást arranézve rendelték el, hogy igaz-e, hogy *Dréhr* Imre egy 28.000 pengős tételből *16.000 pengőt Potorán Kornélnénak kifizetett-e és hogy erről úgy néhai Klebelsberg Kunó, mint gróf Bethlen István és Ernszt Sándor tudtak-e s ellene semmi kifogást nem tettek-e?* E kérdésre *Ernszt* Sándor kihallgatását *zárt ajtók* mögött foganatosította a táblabíró. Ugyancsak zárt ajtók mögött hallgatta ki e kérdésben a mára beidézett többi tanut: *Hlatky* Endrét, a rádió igazgatóját és *Fery* Tibor miniszteri titkárt. A kihallgatásokat kedden folytatják.

— **A házfelügyelők közgyülése.** A *Budapesti Házfelügyelők Egyesülete* vasárnap tartotta *Friedrich* Boldizsár elnöklése mellett rendkívüli közgyülését. Az elnök bejelentette, hogy egyre szaporodnak azok a szomorú esetek, amikor a házfelügyelők magasösszegü óvadékával visszaéléseket követnek el. Igen sok a panasz a házfelügyelői állásokat közvetítő ügynökökre is, akik lelketlenül sok házmester egzisztenciáját pusztították már el. Több felszólalás után egyhangúlag elhatározta a közgyülés, hogy fölterjesztést intéz a miniszterelnökhöz, a belügyminiszterhez és az igazságügyminiszterhez, akiktől intézményes orvoslást kérnek a házmesteri óvadékokkal manipuláló háztulajdonosok ellen. További kérésük az, hogy a kormány az Állami Munkaközvetítő Hivatal mellett a harmincnyolcéves multtal rendelkező Budapesti Házfelügyelők Egyesületének biztosítsa a házmesterközvetítési jogot. A közgyülés végén nagy lelkesedéssel a díszelnökök sorába választották *székelyföldvári Szilágyi* Ferenc vámszaki főtanácsost.

— **Németország kölcsönt keres a londoni pénzpiacon.** *Párizsból* jelentik: A Havas-iroda londoni tudósítójának jelentése szerint a londoni Cityben újból híre járja, hogy Anglia és Németország között tárgyalások folynak Londonban kibocsátandó *német kölcsön* ügyében. E hírek szerint arról van szó, hogy az új német kölcsön biztosítékául *a német dohányeladásból származó jövedelmek* szolgálnának. A tudósító érdekelt körökben azt a felvilágosítást kapta, hogy új német kölcsön kibocsátása érdekében *valóban történtek Londonban puhatolódzások*, **de ezek eddig** ***nem vezettek eredményre.***

— **Postautalvány a szeptember 15-én lejáró előfizetések megújítására. Vidéki előfizetőink lappéldányaihoz, amennyiben előfizetésük szeptember 15-én lejár, ma postautalványt mellékelünk. Kérjük előfizetőinket, hogy a megújításra szánt összeget mielőbb adják fel, nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.**

— **A belgrádi »Politika« Kánya külügyminiszter bécsi tanácskozásairól.** *Belgrádból* jelentik: A *Politika* bécsi jelentést közöl *Kánya* Kálmán magyar külügyminiszter bécsi tanácskozásairól. Megjegyzi, hogy a római háromszög képviselői között *teljes megegyezés jött létre* és megmaradtak eredeti álláspontjukon. *Megbeszélték a Habsburg-kérdést is* és megállapították, hogy *Schuschnigg* kancellár bécsújhelyi beszéde megfelel mind az osztrák, mind a magyar álláspontnak.

— **Frontharcos-zászlóavatás Szentendrén.** Az Országos Frontharcosszövetség szentendrei főcsoportja vasárnap avatta fel ünnepélyesen új zászlóját. A zászlóanyai tisztet *Győrffy-Bengyel* Sándor tábornok felesége töltötte be.

— **Revíziós harangtornyot avattak fel Zalaegerszegen.** *Zalaegerszegről* jelentik: A Göcseji Hét keretében vasárnap avatták fel a *revíziós harangtornyot* a benne elhelyezett hősök harangjával együtt. A felavatásra Zalaegerszegre érkezett *Herczeg* Ferenc és *Rott* Nándor veszprémi megyéspüspök is. *A felavató beszédet Herczeg Ferenc, mint a Revíziós Líga elnöke, mondotta.* A toronyavatás után *a volt 48-as zalai háziezred emlékművének leleplezése* következett, amelyre a vidékről is igen sok ezredbeli volt katona érkezett. Az ünnepségeken igen sok idegen is részt vett. A budapesti filléres gyors ezerszáz utassal érkezett.

— **Huszonötéves jubileum és lelkészváltozások a debreceni katolikus egyházmegyében.** *Debrecenből* jelentik: Dr. *Mellau* Márton pápai prelátus, apostoli kormányzói helynök, a nagyhírű Sveűts-leányintézet igazgatója most töltötte be tanári működésének huszonötödik évét. Tisztelői és az egyházi hatóságok meleg ünneplésben részesítették ez alkalomból. Dr. *Lindenberger* János debreceni prépostkanonok, a nagyváradi csonka egyházmegye apostoli kormányzója *Somogyi* Ferenc debreceni segédlelkészt bucsatelepi lelkésszé nevezte ki, *Révész* István káplánt Orosházára helyezte át. Helyükbe *Pflaun* József szeghalmi és *Tóth* István orosházi segédlelkészek jönnek. *Borbás* Pál bucsatelepi lelkész békésszentandrási plébános lett.

— **Kiírták a pályázatot a miskolci polgármesteri állásra.** *Miskolci* tudósítónk jelenti: Hétfőn kiírták a pályázatot a gazdátlan miskolci polgármesteri állásra. Pályázati határidő *október 4.* A polgármesterségre egyedül *Halmay* Béla fog pályázni, egyhangú választással kerül *Hodobay* Sándor örökébe. A helyettes polgármesterségért, amelyet eddig *Halmay* töltött be, nagy küzdelem lesz dr. *Fekete* László főjegyző és dr. *Imre* Zsigmond belügyi segédtitkár, *Preszly* Elemér államtitkár személyi titkára között. Miskolcon különben már megkezdődtek a késő őszi tanácsnoki és aljegyzői választások előcsatározásai is.

— **Halálozás.** *Sterk* Izidor építészmérnök szeptember 8-án életének 75. évében elhunyt. Több mint félszázados alkotótevékenysége alatt sok neves épülettel gazdagította a főváros képét. Legismertebb műve a székesfővárosi Gellért-szálló. Temetése szeptember 10-én, kedden déli 1 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

Kellér Albertné szül. Demeter Ida 56 éves korában hosszas szenvedés után Budapesten elhunyt. Az elhunytban Kellér Andor és Kellér Dezső hírlapírók édesanyjukat gyászolják.

Özv. *Somogyi* Sománé szül. Grosz Teréz 86. évében meghalt. Temetése 10-én, kedden déli 12 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. temetőben.

— **Az új kétpengős érmék.** Az országgyülés tudvalevően elhatározta, hogy a Pázmány Péter Tudományegyetem alapításának háromszázadik évfordulója alkalmából *kétpengős ezüstérmék* kerülnek forgalomba. A pénzügyminiszter most rendelettel szabályozta ezeknek az érméknek külalakját. Az érmék egyik lapján az *egyetem alapítását ábrázoló csoportkép van.* Középen áll *Pázmány* Péter, jobbkezében az egyetem alapítólevelével, balkezében a főpapi kettőskereszttel. Baloldalán, kissé mögötte áll íródeákja, jobboldalán, kissé előtte pedig az alapító iránt érzett háláját és hódolatát kifejező ifjú egyetemi polgár. E lap körirata: »*A 300 éves Kir. M. Pázmány Péter Tud. Egyetem alapításának emlékére*«. A körirat találkozásában hét pontból álló csillag van. Az érme másik lapján a magyar címer a szent koronával Pázmány-korabeli barok keretben van elhelyezve. A címer felett körívalakban *Magyar Királyság* felirat, amelynek elején és végén hat pontból álló csillag van. A címer alatt szintén körívalakban az értékjelzés: »*2 pengő*«.

— **Nem azonos.** A mult hetekben hírt adtak a napilapok arról, hogy egy *Deák* József nevű egyén zálogcédulaüzletekkel különböző visszaéléseket követett el és sokakat megkárosított. Ezzel kapcsolatban megjelent szerkesztőségünkben pusztaszeri és tömörkényi Deák József, volt nyitrai lapszerkesztő és annak közlésére kért fel bennünket, hogy nevezett Deák Józseffel nem azonos és azzal természetesen semmiféle rokoni kapcsolata sincs.

— **Francia író előadása a dunai kérdésről a Külügyi Társaságban.** A Magyar Külügyi Társaságban szeptember 11-én, szerdán délután hat órakor Georges *Roux* francia író »La Paix danubienne« címmel előadást tart. Az előadásra a Külügyi Társaság vendégeket szívesen lát.

AZ IDŐ *(Naposabb, enyhébb.)* A szombati esőzés a vasárnap reggeli jelentések szerint Sopron, Szombathely, Bánhida, Baja és Tarcal vidékére hozott némi csapadékot. Még a vasárnap folyamán is voltak egyes helyeken, főképpen azonban megint a Dunántúlon, két-három liternyire terjedő lecsapódások. Általában hétfőre viszont az idő szárazra fordult. Megjegyzendő, hogy vasárnap Hőgyészen némi jég is esett. A beáramlott igen hűvös levegő és a derült éjszaka következtében már a vasárnapra virradó éjjel a talaj mentén, különösen a Dunántúlon és az ország északkeleti részein a hőmérséklet —2 —3 fokra szállott alá, a hétfőre virradó éjjel pedig Sopronban és Bánhidán 1, Szombathelyen 2 fokra süllyedt, egyebütt pedig 4—7 fok között váltakozott. A nappali felmelegedés is vasárnap meglehetősen kicsiny volt, amennyiben általában csak 18—20 fok között váltakozott, hétfőn azonban már kissé fokozottabb volt, úgyhogy sok helyen 20—22 között váltakozott. A hazánkéhoz hasonló időjárás jellemzi Közép-Európa déli felét. Nyugat-Európában és Közép-Európa északi részein az esőzések folytatódtak és helyenként zivatarokkal párosulnak. Igy különösen Német- és Lengyelországban a hőmérséklet még a mienkénél is alacsonyabb, amennyiben a legmagasabb nappali értékek csak 15—16 fokot érnek el. Ezzel szemben déli és délnyugati Európában még a 28 és 30 fokos temperatúrák is gyakoriak. Az Alpesekben, valamint a német hegyeken hó is esett. A keddi napon hazánkban az időjárás nagyjából olyan lesz, mint a hétfői. A nappali felmelegedés azonban egy kissé erősebb lesz, a hétfőn délután lecsillapult szél nem élénkül fel. A felhőzet csak a déli órákban ígérkezik erősebbnek. Komolyabb borulás legfeljebb az ország északi és északkeleti részein várható, ahol esetleg még kisebb futózápor is felléphet. *Dr. Massány Ernő* m. kir. főmeteorológus.

A Meteorológiai Intézet jelenti: Várható időjárás a következő 24 órára: Újból megélénkülő északnyugati szél. Változó felhőzet. Helyenként, főleg északon és keleten záporeső, esetleg zivatar. A hőmérséklet nem változik lényegesen, a déli részeken esetleg kissé emelkedik.

— **Vízállás.** A Duna Hofkirchenig és Stein—Paks között árad, máshol apad. Alacsony vízállású. Dunai vízállások: Schärding 182, Passau 265, Struden 225, Stein 0, Bécs —22, Pozsony 125, Komárom 211, Budapest 119, Paks —8, Baja 61, Mohács 90, Gombos 199, Újvidék 111, Zimony 24, Drenkova 17, Orsova 88. A Dráva Barcsnál —53. A Tisza Vásárosnamény—Tiszafüred között árad, máshol apad. Igen alacsony vízállású. Tiszai vízállások: Tiszaújlak 44, Vásárosnamény 42, Tokaj —12, Tiszafüred —80, Szolnok —134, Szeged —142. A Szamos Csengernél —49. A Körös Békésnél —102, Gyománál —108. A Maros Makónál —42. A Balaton Siófoknál 62. A Velencei tó Agárdnál —5. A Budapest feletti Dunaszakaszon a legkisebb gázlómélységek: Lipótnál 19.5, Kispatkósnál 21 deciméter, a Budapest alatti szakaszon: Uszódnál 21, Dusnoknál 16 deciméter.

— **Svájc nem akar diktatúrát.** *Bernből* jelentik: Svájcban vasárnap tartották meg az alkotmány módositására irányuló indítvány ügyében a népszavazást. Svájcnak *a demokrácia és a diktatúra között kellett választania.* A diktatúrás törekvésü indítvány ellen 510.000-en szavaztak, mellette csupán 193.000-en.

— **Hatvanéves érettségi találkozó.** A *budai II. kerületi Toldy Ferenc uccai főreáliskola* 1875-ben végzett növendékei *hatvanéves találkozójukat* ünnepelték a tanév megnyitása alkalmából. Dr. *Marczinkó* Ferenc igazgató üdvözölte az intézet hatvan év előtt eltávozott ötvennyolc növendéke közül a még életben lévő nyolc tanulóját. Ezek nevében vitéz *Hellebronth* Antal tüzérségi tábornok köszönte meg az üdvözlést. A tanulók névsora a következő: Tiszabecöi *Hellebronth* Antal ny. tüzérségi tábornok, a vitézek főkapitányának helyettese, felsőházi tag, *Holl* Gyula ny. ármentesítő társulati igazgató főmérnök, *Király* József ny. főgimnáziumi igazgató, *Klemp* Gusztáv ny. felsőipariskolai igazgató, *Kranz* Alajos ny. posta- és távirda főfelügyelő, *Néder* István ny. állami iskolai igazgató, *László* Sándor ny. miniszteri tanácsos, *Udránszky* József ny. miniszteri tanácsos.

— **Beküldött hírek.** *Kedd. Előadások.* A *Családvédő Országos Egyesületben* dr. *Pályi* Márton: A dolgozó gyermek egészségügye és erkölcsi védelme. Baross u. 67. Délután 6 órakor. — *Különféle.* Megkezdődtek a beiratkozások a *Keleti Kereskedelmi Szaktanfolyamra.* Felvilágosítás: Alkotmány u. 7—9. — *Budapest és Vidéke Ipari Továbbképző Tanfolyamainak* vezetősége nőiszabóipari szakrajztanfolyamot rendez. Beiratkozás délelőtt 10—12. 13-án és 14-én délután 5—½7 között. (Népszínház ucca 8.) — Aki Brünnben vagy Prágában akar tanulni, felvilágosítást kaphat a prágai és brünni főiskolai hallgatók megbízottjánál, *Schlesinger* Istvánnál (József körút 62.). — *A Középiskolát Végzettek Székesfővárosi Egyéves Kereskedelmi Szaktanfolyamán* (Budapest, Vas ucca 11.) a beiratások naponként délelőtt 9—2 óráig tartanak. A beiratkozáshoz születési anyakönyvi kivonat és érettségi bizonyítvány szükséges. — *A Pesti Izr. Hitközség előljárósága* Wesselényi u. 44. sz. alatt felnőttek részére az újévi és engesztelőnapi istentiszteletre előkészítő ingyenes tanfolyamot nyit. Jelentkezés hétfőn és csütörtökön este ¾7—8 óra között.

Nyelvtanárképző
Vezető: S. Molnár Sári
Wieni és londoni egyetemi vizsga és diploma. Elhelyezkedési lehetőség. Beiratkozás hétköznapokon d. e. 1–3, d. u. 6–8 órakor. VII, Lövölde tér 2/a. Tel.: 353-77

SZINHÁZ

Somogyi Nusi

beszél a budapesti operettszínházak pusztulásáról, az operettszínészek hiányáról, arról, hogy sohasem volt teljesen megelégedett és hogy el szeretné játszani a Puckot

Somogyi Nusi a régi »*nagy gárda*« tagja. Még mindig a »*fiatalok*« sorából való. Valószínű, hogy sohasem fog megöregedni. Csupa tréfa, humor és szikrázó vitalitás. Tehetség. Művésznő, akire — *építeni* lehet. Talán egy egészen új színházat is. Hirtelen került neve a köztudatba és azonnal az első helyre jutott. Elvégezte a *Vígszínház* színésziskoláját és nyáron kiment színházat játszani a *Jardinbe*. Tetszett a közönségnek. Tetszett *Molnár* Ferencnek, *Rátkai* Mártonnak és *Csortos* Gyulának is, akik együtt ültek egy páholyban. Másnap elmesélték *Beöthy* Lászlónak, a *Király-színház* igazgatójának, hogy egy új tehetség bukkant fel a *Jardin* színpadán. Beöthy László azonnal magához hivatta és szerződtette *Somogyi* Nusit. Akkor játszották a *Király-színházban* a *Szibillt*. *Lábass* Juci a *harmincadik* előadáson váratlanul lemondta a szerepét és Beöthy Somogyi Nusit állította a helyére. Somogyi Nusi még további *kilenc*ven előadáson játszott a Szibillben. Később is sok sikere volt. Hirtelenében néhány operett neve: *Hollandi menyecske, Kék mazur, Maya, Sárga liliom* ... Most, amikor beszélgetünk egymással, mintha kissé komolyabb és komorabb volna. Megkérdeztük:

— Mivel tölti az idejét?

— Pihenek.

— Operett?

— Ugyan kérem ... *Operettszínház ma már nincs Pesten* és ami van, az a *mi* szempontunkból nem igen számít.

— Mi az oka a budapesti operettszínházak hirtelen pusztulásának?

— Majdnem minden esetben úgy történt, hogyha nagynehezen talált egy színigazgató egy jó külföldi operettet, mihelyt megkezdődtek belőle a próbák, az operettet azonnal *szétszedték*. A primadonnának *ez* nem tetszett, *átírták*, a bonvivannak *az* nem tetszett, *átírták*, a komikus *drámai* részt akart, beleírták a librettóba. A végén *se füle, se farka nem volt az operettnek, — megbukott*. Más esetben, amikor lefordítottak egy *jó* operettlibrettót, *elkezdték javítani*, meghívtak két-három neves magyar librettistát, új jeleneteket irattak be velük a librettóba és ezzel annyira összezavarták az eredeti munkát, hogy *a végén mi, a főszereplők sem ismertünk rá* és tanácstalanságunkban egymást kérdeztük, *vajjon mi ennek az operettlibrettónak a tartalma?*

— Voltak külföldi operettek, amelyeknek sikerük volt nálunk?

— Igen, de — *ritkán*. Nem minden jó külföldi operettet írtak át. Ezekkel azután nem is igen volt baj.

— *Magyar* operettek?

— Néhánynak volt sikere, de *a többi rossz volt!*

— Milyen külföldi operetteket kellene Budapestre hozni?

— Külföldön most a *revü* a divat, amelyben csak a *görlök* a fontosak. *Nálunk ez nem kell*. Akinek *ez* kell, az elmegy a *moziba*. A moziban színrekerülő revükkel pedig amúgysem konkurrálhat budapesti operettszínház.

— Gyakori az a panasz, hogy nincsenek megfelelő operettszínészek ...

— Igazuk van a panaszkodóknak. Primadonna nincs. Pesten legfeljebb csak *egy* primadonna van, az pedig nem játszhat valamennyi színházban. Különben is *ma nem azt kell tudnia a primadonnának, amit régen*. Ma már nem elég, hogy *szép legyen és szépen énekeljen, hanem énekeljen, drámázzon és akrobatikázzon!* Ha mindezt tudja, nem is kell szépnek lennie. A mai primadonnának elsősorban *érdekesnek és izgalmasnak* kell lennie.

— Miért fogytak ki Pesten a bonvivánok?

— *Ma már fütyül a közönség a klakkos, frakkos, hódító szépségű bonvivanra*. Ma már *fickó-bonvivanra* van szükség, aki nagyszerűen *steppel, bravúrosan táncol és ugyanakkor ennivalóan »jó pofa«* is.

— *Operettkomikusok?*

— Ha a komikus elsőrangú színész, akkor nem kell, hogy táncoljon is. Ezt elintézik helyette a *boyok*. Ma már nagyon kevés operettkomikusunk van, de *van*.

— Komika?

— Azok a régi operettkomikák, akik voltak, ma már nincsenek. Én például nem vagyok *komika*, hanem groteszk táncos *komikus*. A komikát úgy ismerték valaha, hogy szemölcsöket rakott fel az arcára, hamis orrt ragasztott és ősz parókát viselt. Ma már az igazi komika: komikus, aki nem maszkkal, hanem *a lényével és kedélyével csinálja a humort*. Persze, *neki is kitűnően kell táncolnia és akrobatikáznia*.

— Prózát nem játszik?

— Már játszottam a *Belvárosi Színházban* és a *Magyar Színházban*. Most? Ismét ehhez a két színházhoz szerződtem, zenés és prózai darabokra. Várom a szerepeket.

— Mit szeretne játszani?

— A *Szentivánéji álomban — Puckot*. Ne mosolyogjon, ez nem is olyan lehetetlen.

— Miért nem?

— Erre a kérdésre egyelőre még nem adhatok választ. Annyit azonban elárulhatok, hogy *otthon csak ezt a szerepet tanulom és azt hiszem, már tudom is*.

— Eddigi pályáján mi volt a legnagyobb öröme?

— Nem tudom. Lehet, hogy »legnagyobb örömöm« sohase volt. Kétségtelen, hogy sokszor örültem. Mindig szerettem a nevetést, — nevettem is. De... *teljesen megelégedett sohasem voltam*. Azt hiszem, az igazi művész nem is érezhet másképpen, mint én.

— Mi a terve?

— Nagyon boldog volnék, ha csakugyan sikerülne az a terv, hogy a *Mayát* Bécsben is eljátszom *Alpár* Gittával együtt. Ez volna *az első idegennyelvű szereplésem*.

— Tud németül?

— Tökéletesen.

— Eddig miért nem szerepelt német színpadon?

— Mert — *nem hívtak!*

F. I.

(*) **A Moziegyesület elnöksége** tiszteleg a belügyminiszternél. Néhány héttel ezelőtt új elnökséget választott a *Moziegyesület*. Az egyesület új elnöke *Bornemisza* Gábor lett, aki üzleti ügyben jelenleg *Berlinben* tartózkodik. Mihelyt Bornemisza Gábor visszaérkezik Budapestre, az új elnökség tagjai tisztelgő látogatást tesznek *Kozma* Miklós belügyminiszternél.

(*) **Az örömök városa.** A *Rádius* mozgóképszínház mutatta be *Az örömök városa* című filmet, amely az amerikai *Warner* filmgyár produktuma. A film revűt hoz a közönség elé, amelynek színes, érdekes cselekménye a mexikói *Calienteben* játszódik. Szerelemmel, dallal, muzsikával, sugaras nappalokkal és forró éjszakákkal átszőtt kitűnő film ez, amelynek egyik különös nevezetessége, hogy a női főszerepet a gyönyörű *Dolores del Rio* játssza. A régóta nem látott híres filmsztár játéka kitűnő, ruhái gyönyörűek, tánca és éneke elragadóan kedves. A jókedvű film valamennyi szereplője kitűnően állja a helyét. *Az örömök városa* azok közé a filmek közé tartozik, amelyek mindenütt sikert aratnak, ahol színre kerülnek. Csak természetes, hogy osztatlan sikert aratott Budapesten is. *(f.)*

(*) **Plágiumper.** A budapesti ítélőtábla *Werner*-tanácsa hétfőn tárgyalta *Forgács* Ferenc kártérítési perét a *Vígszínház* ellen. *Forgács* keresetében azt állította, az ő »*Szép az élet*« című darabjából *Indig* Ottó részleteket vett át »*Az ember a híd alatt*« című vígjátékához és mivel szerinte az ő szövege *indiszkréció útján* jutott Indighez, *kártérítést követel* a Vígszínháztól. A törvényszék *elutasította a keresetet* a szerzőjogi bizottság szakvéleménye alapján, amely megállapította, hogy *csak jelentéktelen hasonlóságról* van szó. *A t bla hétfőn helybenhagyta a törvényszék ítéletét*, indokolásában hangsúlyozva, hogy maga is összehasonlította *Indig* és *Forgács* darabjait és megállapította, hogy *Indig darabja teljesen eredeti*. Az a körülmény, hogy néhány teljesen köznapi jelentőségű mondat hasonló, *nem alkalmas a plágium megállapítására*. Ezért a keresetet elutasította és a felperest *320 pengő költség* megfizetésében elmarasztalta.

(—) **Haraszti-iskola** mozd. műv. testarányosító tornacsoportok tanítását 16-án kezdi, szalóntáncra előjegyzések, különórák. *Zahler Magda* táncművésznő vezetésével külön művészcsoportok és balettképző kezdők, haladók részére. V., Gróf Tisza István ucca 1. Telefón: 82—8—22.

(*) **Faludy Sándor állapota.** *Faludy* Sándor, a *Király-színház* ügyvezető igazgatója, hetek óta súlyos betegen fekszik lakásán. A betegség nikotinmérgezéssel kezdődött és most arról értesülünk, hogy a mérgezés átterjedt a szívre is. *Faludi* Sándor állapota az utóbbi napokban *súlyosra vált*, annyira, hogy orvosainak véleménye szerint még hosszabb ideig nem hagyhatja el a betegágyat.

SZÍNHÁZAK KEDDI MŰSORA

MAGYAR: Pityu (8). — **ANDRÁSSY-ÚTI:** Nem ismerlek többé (9). — **TERÉZKÖRÚTI:** Kacagó esték (9). — **KOMÉDIA:** Száz zsidó egy shortban (9). — **ERZSÉBETVÁROSI:** A három grácia (6, ¾9). — **JÓZSEFVÁROSI:** Érik a búzakalász (6, ¾9). — **KISFALUDY:** A három sárkány (½6, ½9).

MOZI **ADMIRÁL** (Margit körút 5. T.: 537—07): Kismama (Gaál Franciska). Zsákbamacska (Magda Schneider). Híradó. (¼4, ½7 és ½10.) — **ALKOTÁS** (Alkotás u. 11. T.: 553—74): Viharmadarak (Wallace Beery). Barcarola (Gustav Fröhlich). (¼4, ½7 és ½10.) — **BUDAI APOLLÓ** (Csalogány u. 46. T.: 51—5—00): Kismama (Gaál Franciska). Zsákbamacska (Magda Schneider). Híradó. (¼4, ½7 és ½10.) — **CITY** (Vilmos császár út 36. T.: 111—40): Baboona (dsungelfilm). Nászút a holdba. Pimpi a Déli sarkon. Híradók. (4, 6, 8 és 10.) — **CORSÓ** (Váci u. 9. T.: 87—4—02): A kis ezredes (Shirley Temple). Pimpi, mint toreádor. Expedíciók nyomában. Híradók. (¼4, ½6, ½8 és ½10.) — **CORVIN** (József körút és Üllői út sarok. T.: 393—84): Szerelmi álmok (Sulyok Mária, Táray). Híradó. (¼4, ½6, ½8 és ½10.) — **ELIT** (Lipót körút 16. T.: 161—51): Kismama (Gaál Franciska). A király mulat (Carl Brisson). (4, 7 és 10.) — **JÓZSEFVÁROSI** (Kálvária tér 7. T.: 346—44): Kismama (Gaál Franciska). A király mulat (Carl Brisson). (4, ¾7 és ¾10.) Nyitott tető! — **KAMARA** (Dohány u. és Nyár u. sarok. T.: 440—27): Ez a föld ... Cukorkirály. Hollywoodi Mikulás (színes rajzfilm). Híradók. (4, 6, 8 és 10.) — **KERT** (Aréna út és Vilma királynő út sarok. Tel.: 13—0—17): Baboona (dsungelfilm). Pimpi, a toreádor. Pimpi víkenden. Híradó. (Előadások kezdete: 7 és 9 órakor.) — **METRO** (Teréz körút 60. T.: 26—0—06): Sequoia (Jean Parker). A három kis majom. Motoros kezákok. Híradó. (2, 4, 6, 8 és 10.) Nyitott tető! — **OMNIA** (József körút és Kölcsey u. sarok. T.: 301—25): Baboona (dsungelfilm). Nászutazás a holdba. Pimpi a Déli sarkon. Híradók. (4, 6, 8 és 10.) — **OTTHON** (Beniczky u. 3 és Baross u. 87 sarok. T.: 367—96): Hölgyválasz (Janet Gaynor). Több, mint feleség (Charlotte Susa). Híradók. (4, ¾7, ½10-től folyt.) — **PÁTRIA** (Népszínház u. 13. T.: 456—73): Kismama (Gaál Franciska). A király mulat (Carl Brisson). (4, 7 és 10.) — **RÁDIUS** (Nagymező u. 22—24. T.: 220—98): Az örömök városa (Dolores del Rio). A varieté királyai (artistafilm). Híradó. (Előadások kezdete: 4, 6, 8 és 10 órakor.) — **TIVOLI** (Nagymező u. 8. T.: 230—49): Kismama (Gaál Franciska). A király mulat (Carl Brisson). Híradók. (¼4, ½7, ½10.) — **TURÁN** (Nagymező u. és Mozsár u. sarok. T.: 264—20): Kismama (Gaál Franciska). Zsákbamacska (Magda Schneider). Híradó. (4, 7 és 10.) — **URÁNIA** (Rákóczi út 21. T.: 460—46): Prolongálva! A cigánybáró (Adolf Wohlbrück). Híradó. (¼4, ½6, ¾8 és ¾10.)

RÁDIÓ **Szeptember 10. Budapest I. 6.45:** Torna. **Utána:** Hanglemezek. **10.00:** Hírek. **10.20:** Kazinczy levelesládájából (felolvasás). **10.45:** Kialakult a kalapdivat (felolvasás). **12.00:** Harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Rácz Laci és cigányzenekara muzsikál. Közben: Hírek. **1.20:** Időjelzés, időjárásjelentés. **1.30:** Ákom Lajos férfi-énekkötése. Tagjai: Laczó István, Kormos László, Oláh József, Bodor Imre és Wissmüller Mihály. **2.40:** Hírek, élelmiszerárak. **4.10:** Asszonyok tanácsadója. Arányi Mária előadása. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5.00:** »Új hajnal.« Sásdy Sándor elbeszélése. **5.30:** Országh Tivadar hegedül (zongorakísérettel). Revere Gyula hárfázik. **6.30:** »Pénzszaporítással nem lehet építeni.« Dr. Navratil Ákos egyetemi tanár előadása. **7.00:** Hanglemezek. **8.10:** A magyar rádió Európa-hangversenyének ismertetése (magyar nyelven). **8.20:** A magyar rádió Európa-hangversenyének ismertetése francia nyelven. **8.30:** A magyar rádió Európa-hangversenye a Liszt-év alkalmából. Közreműködik az Operaház tagjaiból alakult zenekar Dohnányi Ernő dr. vezényletével, Bartók Béla (zongora) és Báthy Anna (ének). **9.35:** Közvetítés a Hungária-szállóból. Magyari Imre és cigányzenekara muzsikál. **10.30:** Hírek, időjárásjelentés, ügetőversenyeredmények. **10.55:** Kola József jazzenekarának műsora. **12.05:** Hírek. — **Budapest II. 6.00:** »A dolgozó nő.« Perlaky Lajos előadása. **6.35—7.00-ig:** Banda Ede cimbalmozik. **7.10—7.40-ig:** A földmüvelésügyi minisztérium mezőgazdasági félórája. **7.45:** A »Száz könyv«-sorozatban Babits Mihály beszél Flaubertről. **8.05—8.40-ig:** Arany József énekel, zongorakísérettel. **8.45:** »A XVII. század első kísérletezői.« Sztrókay Kálmán előadása. **9.20:** Hírek. — Telefónhírmondó. **6.45—11.15-ig és 12.00—3.20-ig:** Budapest I. műsora. **11.20—11.50-ig és 3.20—3.50 ig:** A Telefónhírmondó külön műsora. **Utána:** Budapest I. műsora. — **Közvetítőállomások. 7.00-ig:** Budapest I. műsora. **7.10—7.40-ig:** Budapest II. műsora. **Utána:** Budapest I. műsora.

AKI MER – AZ NYER

105—125

Szombattól, szeptember 14-től

a VÁROSI SZÍNHÁZ-ban

folytatja diadalútját

HONTHY HANNA

FEJES TERI — GÁRDONYI

és a kiváló együttessel

Jegyek MA, keddtől 50 fillértől 4 pengőig

PAULA WESSELY

EPIZÓD

A PESTI NAPLÓ

e heti olcsó színházi előadásainak műsora:

Kedden, szeptember 10-én

KOMÉDIA KABARÉ: SZÁZ ZSIDÓ EGY SHORTBAN (9).

Szerdán, szeptember 11-én

ANDRÁSSYÚTI SZINHÁZ: NEM ISMERLEK TÖBBÉ (9). — TERÉZKÖRÚTI SZINPAD: KACAGÓ ESTÉK (9). KOMÉDIA KABARÉ: SZÁZ ZSIDÓ EGY SHORTBAN (9).

Csütörtökön, szeptember 12-én

KOMÉDIA KABARÉ: SZÁZ ZSIDÓ EGY SHORTBAN (9).

Pénteken, szeptember 13-án

ANDRÁSSYÚTI SZINHÁZ: NEM ISMERLEK TÖBBÉ (9). — VÁROSI SZINHÁZ: AKI MER, AZ NYER (8). — TERÉZKÖRÚTI SZINPAD: KACAGÓ ESTÉK (9). — KOMÉDIA KABARÉ: SZÁZ ZSIDÓ EGY SHORTBAN (9).

Vasárnap, szeptember 15-én

VÁROSI SZINHÁZ: AKI MER, AZ NYER (4 d. u és 8 este). — TERÉZKÖRÚTI SZINPAD: KACAGÓ ESTÉK (9). — KOMÉDIA KABARÉ: SZÁZ ZSIDÓ EGY SHORTBAN (½8).

Mindezekre az előadásokra AZ EST-lapok olvasói igen kedvezményes, leszállított helyárú jegyeket válthatnak a kiadóhivatal üzlethelyiségében, VII., Erzsébet körút 18—20. szám alatt délelőtt 9 órától délután 5 óráig, vasárnap 9—2 óráig. Telefónfelvilágosítások 43-8-88.

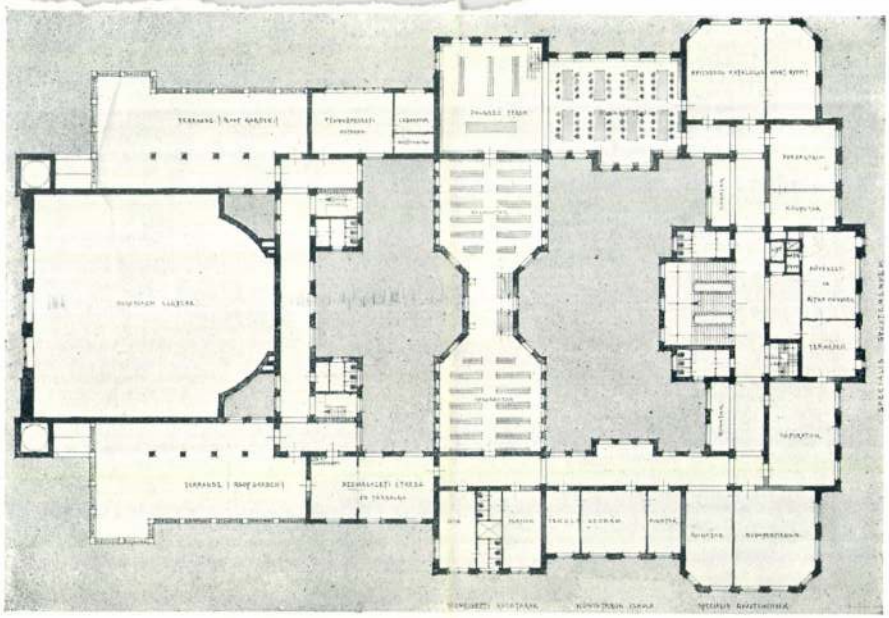

II. EM. ALAPRAJZ.

MEGVETT TERV. STERK IZIDOR, SEBESTYÉN ARTUR ÉS HEGEDŰS ÁRMIN, BUDAPEST.

Sterk Tridor
Sebestyén Artur
Hegedüs Arnim

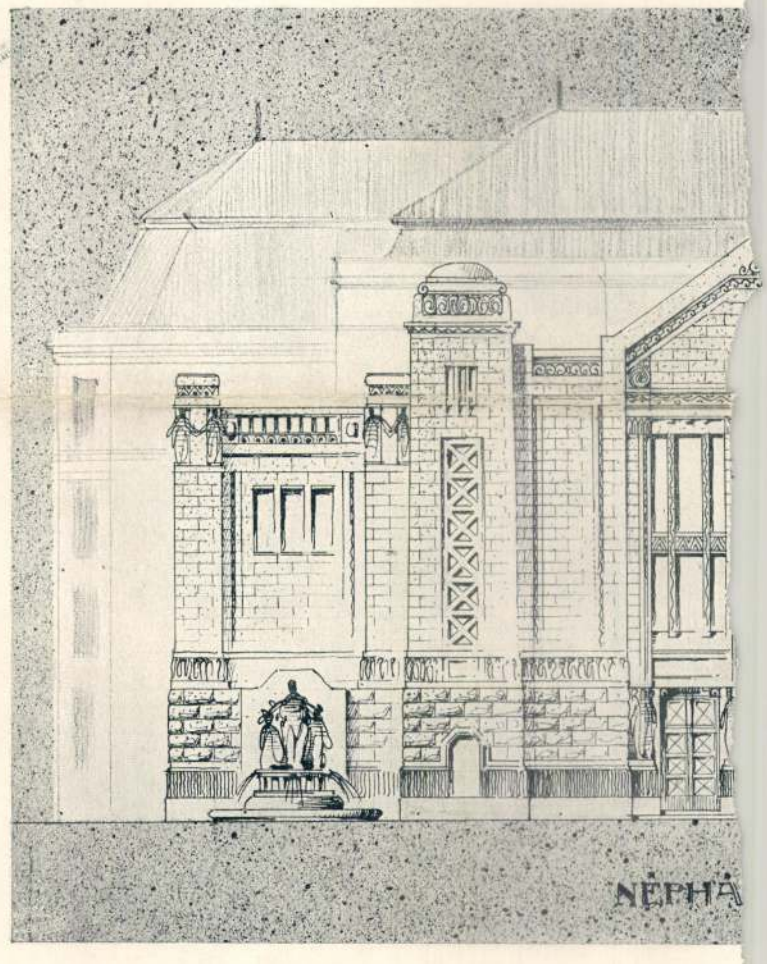

MEGVETT TERV.

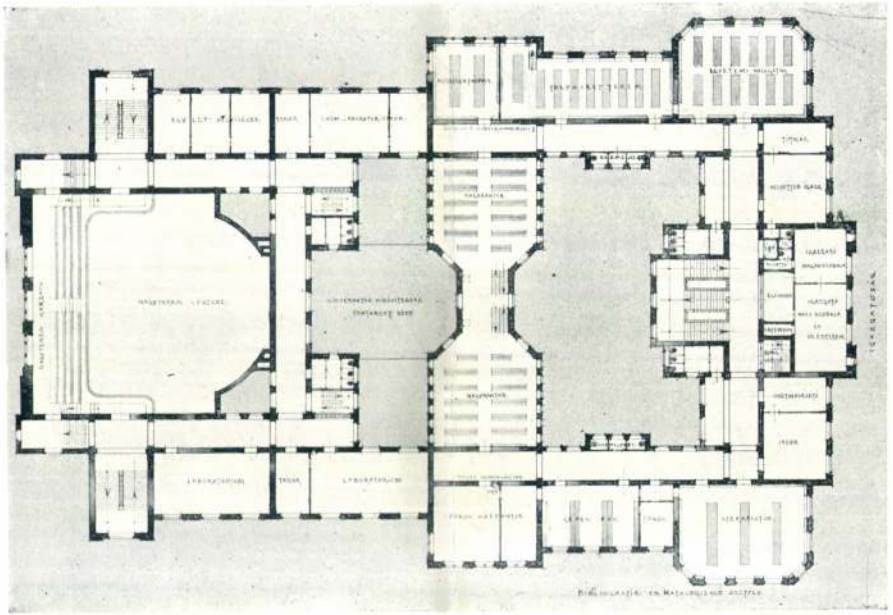

I. EM. ALAPRAJZ.

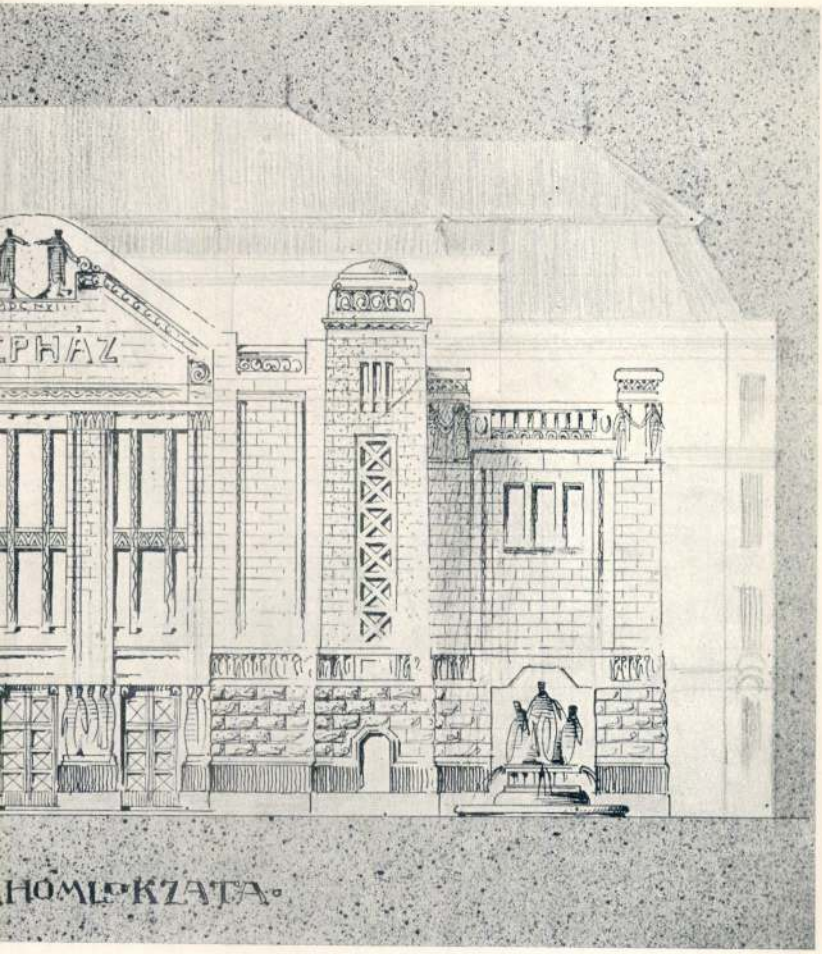

STERK IZIDOR, SEBESTYÉN ARTUR ÉS HEGEDŰS ÁRMIN, BUDAPEST.

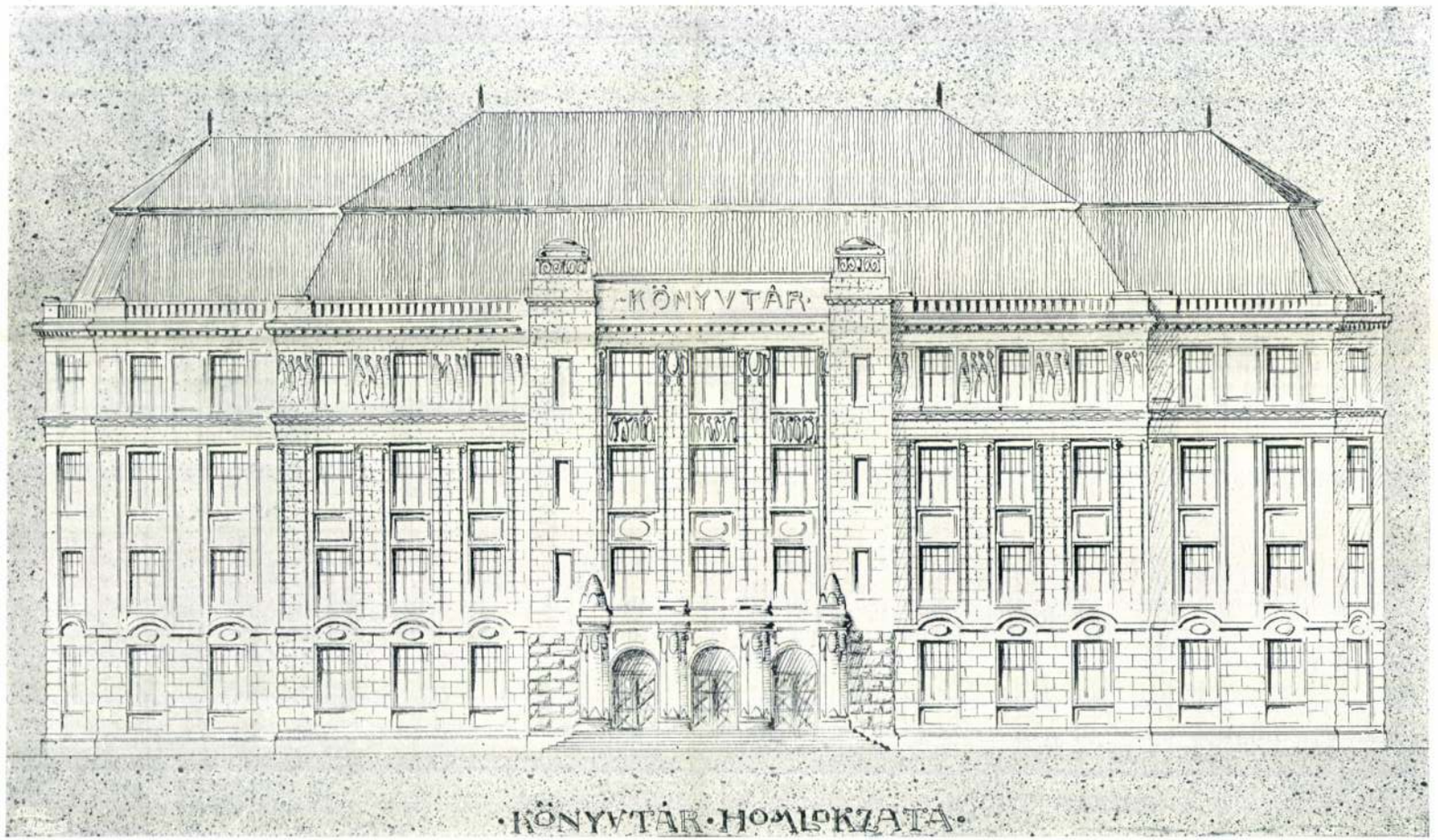

MEGVETT TERV.

STERK IZIDOR, SEBESTYÉN ARTUR ÉS HEGEDŰS ÁRMIN, BUDAPEST.

A KÖZSÉGI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZET PÁLYÁZATA.

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ.
LÉPTÉK 1:200.

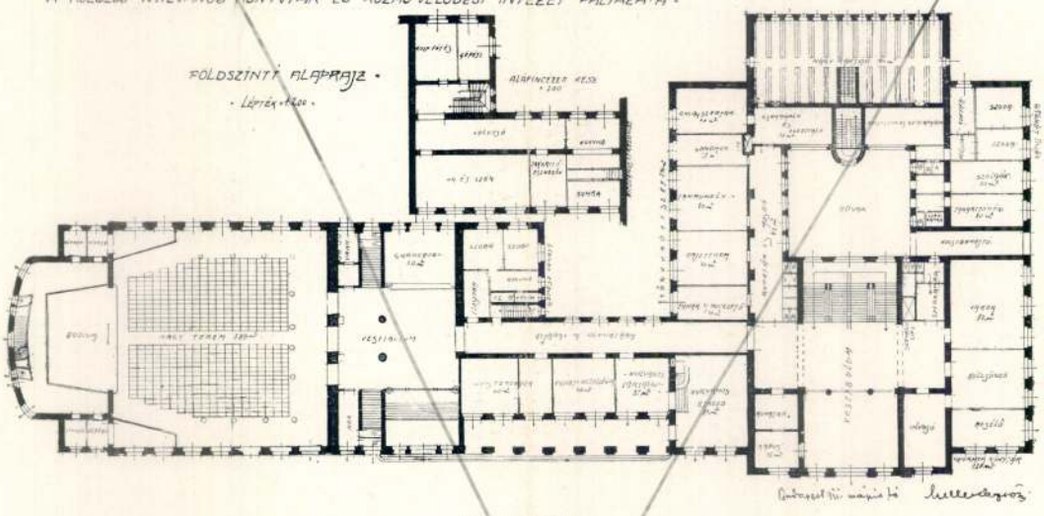

FÖLDSZINT.

A KÖZSÉGI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZET PÁLYÁZATA.

MAGAS FÖLDSZINTI ALAPRAJZ. LÉPTÉK 1:200.

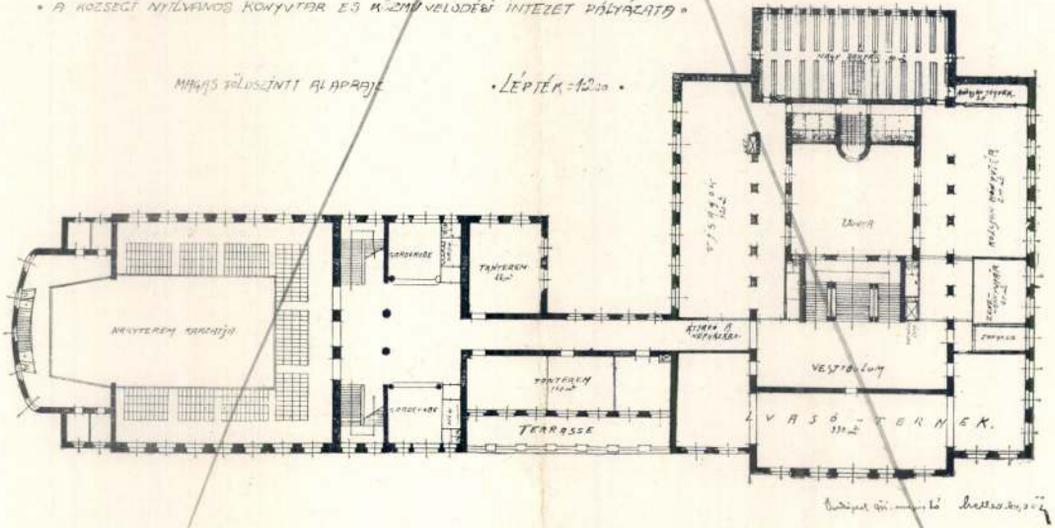

MAGAS FÖLDSZINT.

MEGVETT TERV.

MELLER DEZSŐ, BUDAPEST.

Társasvilla a Ménesi-uton.

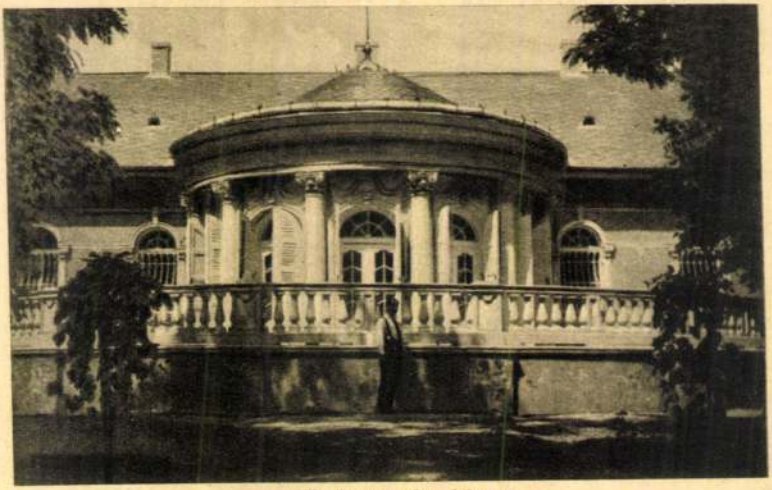

Vidéki kastély homlokzata.

Lankauff Károly műépitész

Pozsonyi-ut—Korall- és Holián-utca sarkán épült bérpalota.

Terveztek:

Tauszig Béla és Róth Zsigmond okl. építészmérnökök

A Magyarországi Vas- és Fémmunkások Központi Szövetségének Székháza, Budapest.

Hüvösvölgyi nyaraló.

Emeletes családiház a Pasaréten.

Rerrich Béla műépitész

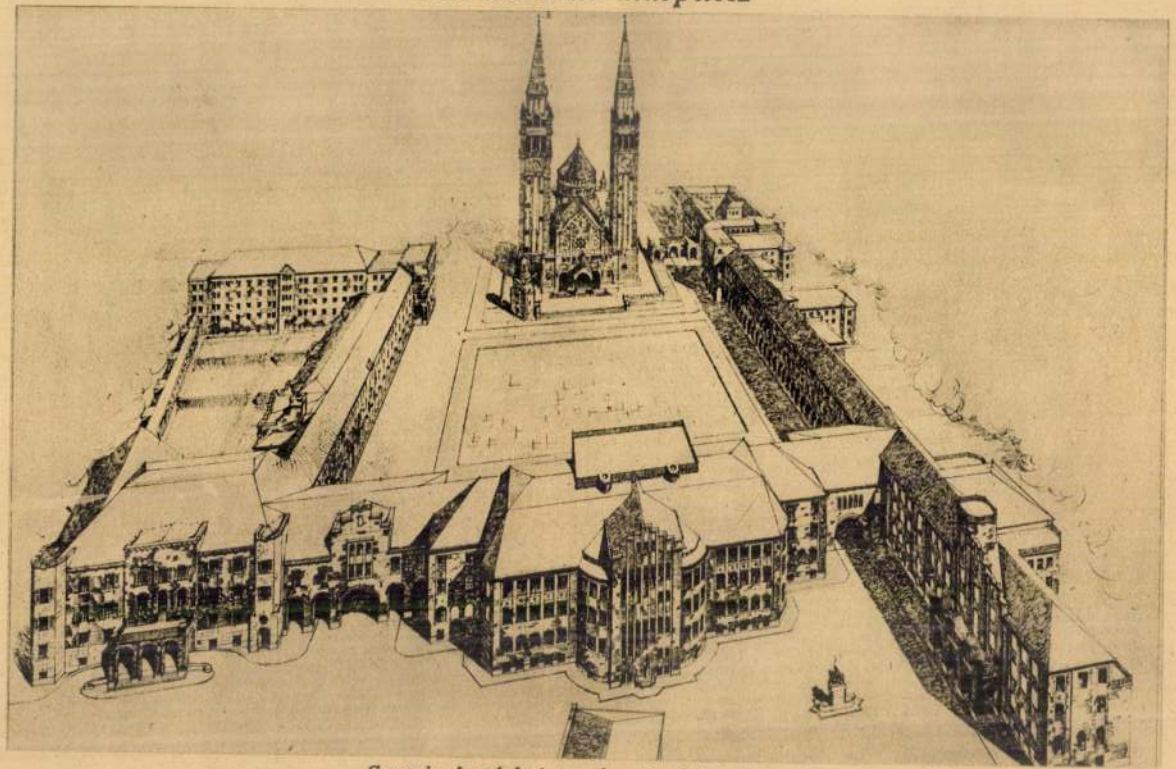

Szeged: fogadalmi templom-tér távlati képe.

Csanak József építészmérnök, Debrecen.

Bihar vármegye „Gróf Tisza István" közkórháza, Berettyóujfalun.

Bihar vármegye Leventeháza, Berettyóujfalun.

A vármegyei tisztviselőtelep egyik villája, Berettyóujfalun.

Rerrich Béla műépitész

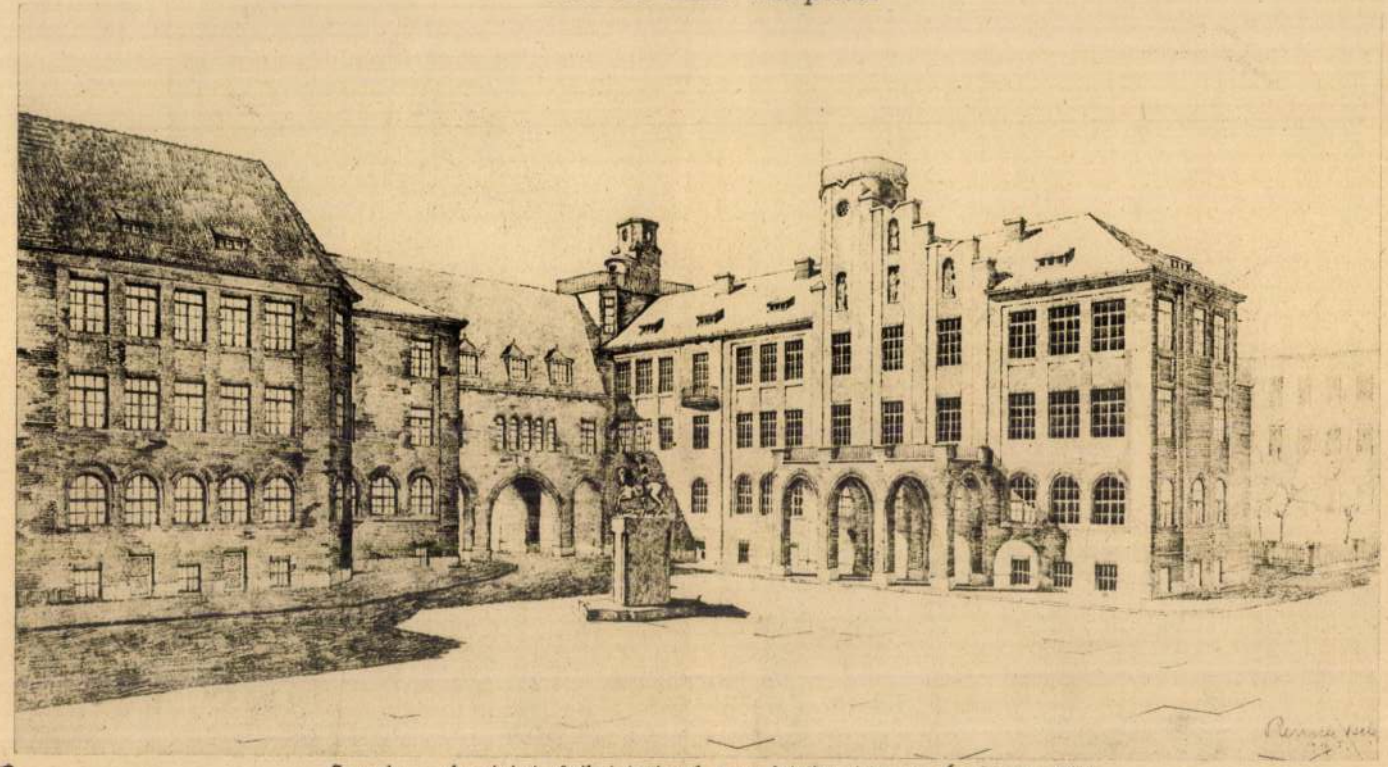

Szeged : a chemiai és fizikai intézetek perspektivikus képe az Árpád-utca felől.

Korányi és Fröhlich

redőnygyár

Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 5.

Budai Goldberger Leo (Vörösmarty-tér 4.) bérpalotájának összes redőny- és modern, párizsi formáju *ablak-napellenző szerkezeteit*, amelyek elegáns, karcsu *kosaras formájukkal feltünően elütnek az eddigi sablonos napellenző pompiáktól*, a nagyhirü *Korányi és Fröhlich* redőny- és ponyvaszerkezeti gyára (Kisfaludy-utca 5.) szállitotta.

A Balaton-Almádi Pannónia étterem-terrasz szabadonálló napellenző szerkezetét, amelynek mellszivkonstruktiója már messziről föltünik, az ilyen cikkekben és speciálitásáról elsőrendünek közismert *Korányi és Fröhlich* redőnygyár (Kisfaludy-utca 5. Telefon: 323—76 és 459—86.) készitette. Ugyanezen cég szállitotta a Budapest Székesfőváros Balatonkenesei üdülőtelepére, a Balatoni Szövetség Üdülőház Szövetkezetének és Balatonfüred gyógyfürdő, a Szt. Gellért gyógyfürdő, Buziás-fürdő, Trencsénteplitz-fürdő stb. napellenzőszerkezeteit.

Irsik László és **Nagy András**

építészmérnök, tanár **építészmérnök, főmérnök**

Az uj hatvani róm. kath. templom.

Kósch Jenő okl. épitész

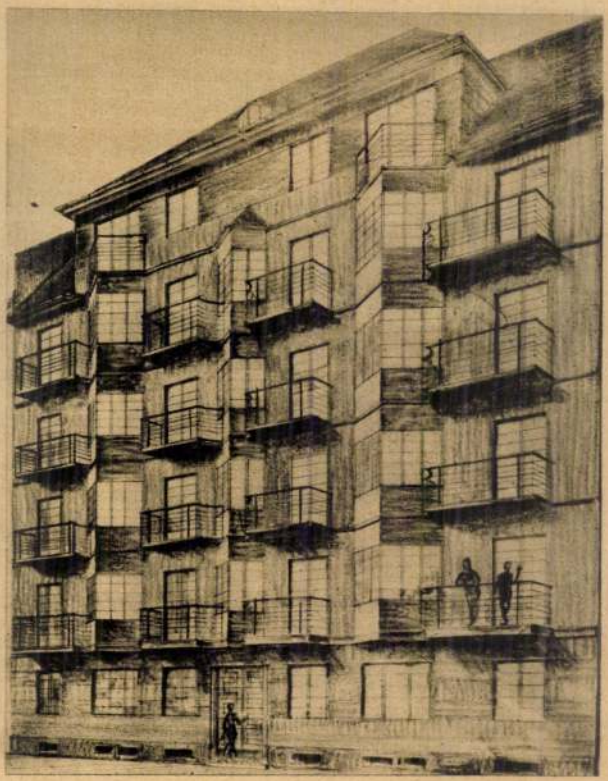

I., Diószegi-ut 44. sz. társasház terve.

Irsik László építészmérnök, tanár

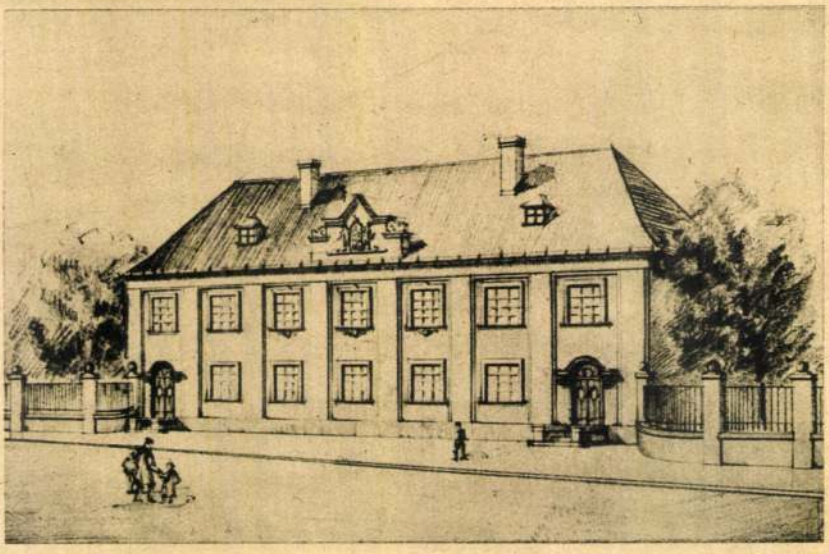

Az Albertii Magy. Kir. Áll. elemi iskola.

Báthory és Klenovits okl. építészek

Pasaréti-ut 42. számu bérvilla.

Rajna Ernő építész, okl. mérnök

Király-utca 3. A fiatalabb építészgeneráció egyik igen értékes tagjának mutatunk be nehány tervezését és kivitelezését. A két első: balatonparti pensió, a másik pedig a hüvösvölgyi pompásan sikerült Tehel-villa festőien szép látképe.

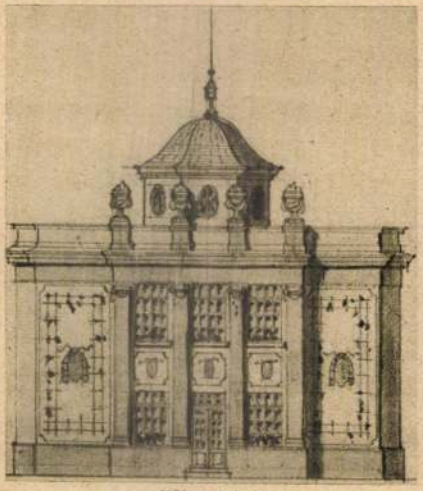

Főhomlokzat.

Kerti homlokzat.

Penstó a Balaton mellett.

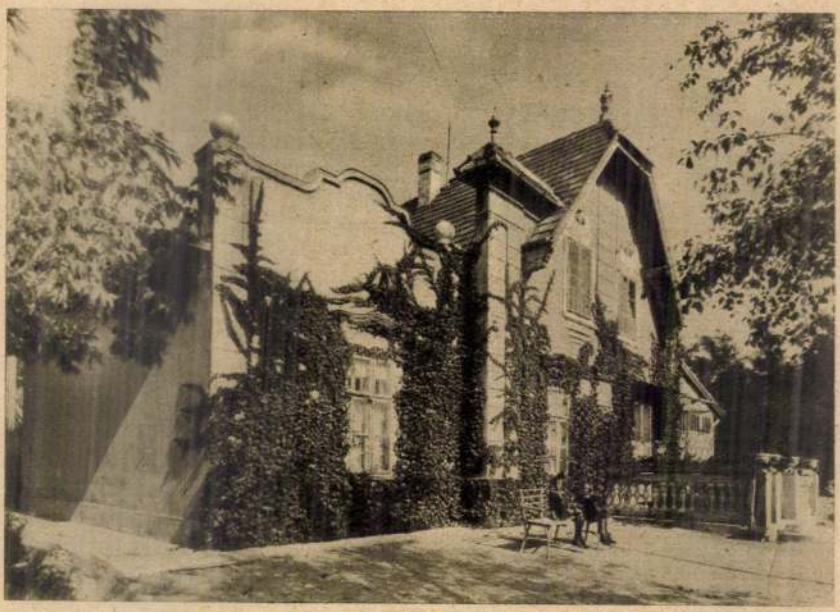

Csalán-utca 1. sz. a. (Tehel-féle) villa.

Ambrus és Hajnaly építészmérnökök

Bakáts-tér 8. sz. bérpalota.

MODERN ÉPITŐMŰVÉSZET

Nehéz lenne megállapitani, hogy a XX. század fejlődéstörténetében, de épp igy a XIX. századében is, milyen eszményi rangfokozatot tölt be az emberi lélek és szellem egyik legnagyszerübb megnyilatkozása': az épitőművészet. Bizonyos, hogy e kor történetét megiró historikusok, akkor, amikor már a „tiszta ész építészete" uralja a világot, különös és jellegzetes meghatározásokat alkalmaznak például a magyar épitészet ismertetésének megszövegezésénél. Mert a XIX. század utolsó és a XX. század első negyedének magyarországi épitőművészetét műtörténeti szempontból igen nehéz jellemezni. *Rerrich* Béla, a kiváló műépitész és iró, egyik értékezésében érdekesen definiálja az utolsó félszázad magyar épitészetét. Azt irja Rerrich, hogy a magyar főváros mostani képe épitőművészeti szempontból az eklektikusok kezéből került ki.

Az eklektikus filozófiai értelme az, amikor valaki nem ragaszkodik egy határozott filozófiai rendszerhez, sem nem tüzi ki célul egy ilyen rendszer fejlesztését. Hanem kiszemelve bizonyos rendszereken megálló igazságokat, azokat külsőleg összeilleszti. Azt az épitészt nevezhetjük tehát eklektikusnak, aki műveit nem önálló, uj, rendszerint a korszellemből kialakult formákban alkotja meg, hanem a régi idők stilusában dolgozik. Magyarország épitőművészetét véve alapul, megállapithatjuk, hogy Budapest mai képét az eklektikusok fejlesztették ki. És e kép kialakulásához egy egész sereg kiváltságos tehetségü műépitész járult hozzá, akiknek a neve nemcsak Magyarországon, de az egész világon ismert, megbecsült, sőt — keresett.

Műveik és művészeti felfogásuk ismertetése bőséges kötetet tenne ki. Viszont nevüket sem rangsorban, sem abécé-ben csoportositani nem lehet. Tartsunk tehát őszinte szemlét e nagyszerü gárda felett, csoportositás és ranghelyezés nélkül.

Ismételjük, alkotásaik jellemzését nem lehet egy rövid cikk keretei között elhelyezni. A mai Budapest épitészeti remekeit bemutatjuk képeinken. Alkotóik: Báthory és Klenovits okl. épitészek, Rerrich Béla műépitész, Tauszig és Róth épitészmérnök, Csanak József épitészmérnök, Laykauff Károly műépitész, Málik József műépitész, Román Miklós műépitész, Antal Dezső műépitész, egyetemi tanársegéd, Irsik László épitészmérnök, tanár, Nagy András épitészmérnök, főmérnök, néhai lovag Ybl Miklós és Misley Sándor okl. épitészek, Svastits Géza és Raksányi Gyula épitészmérnökök, Remes Dezső műépitész, Jakabffy Zoltán műépitész, miniszteri tanácsos, Banner Zoltán okl. épitész és épitőmester, Molnár Béla műépitész, Suppinger Ferenc műépitő, Kosch Jenő okl. épitész, Gyárfás Antal műépitész, Sterk Izidor műépitész, Fränkel György műépitész, Reiner Dezső műépitész, Friedrich Loránd műépitész, Lechner Loránd műépitész-tanár, Rohonczy Hugó okl. mérnök, Román Ernő műépitész, Rajna Ernő épitész, okl. mérnök, dr. Möller Károly műépitész, Málnai Béla műépitész, Ambrus és Hajnaly épitészmérnökök, ifj. Paulheim Ferenc épitészmérnök, Boskó Géza Zoltán műépitész, Érdi Zsigmond műépitész, Vermes József műépitész, Kis Géza műépitész és Forgács Sándor mérnök.

Ha végiglapozzuk alkotásaikat, minden nacionalista elfogultság nélkül, kizárólag a „tiszta ész építészetének" küszöbön lévő szemszögéből vizsgálva a stilust, a kiképzést, a fejlődési irányokat, meg kell állapitani, hogy a legutolsó félszázad és a jelen igen sok szép alkotást adott Magyarországnak az épitőművészet terén. Az idők és irányok fejlődésével bizonyára jön egy uj irány, a régi oszlopsoros, párkányos elgondolásokkal szemben, amely, ha azonnal nem is nyeri meg a tömeg szimpátiáját, de alkalmazkodni fog a fejlődő jelen életviszonyaihoz. Ez az „uj irány" természetesen nem jelent „uj stilust", ám bizonyos, hogy nagy lépésekkel siet a teljes épitészeti ideál felé.

Fränkel György műépitész

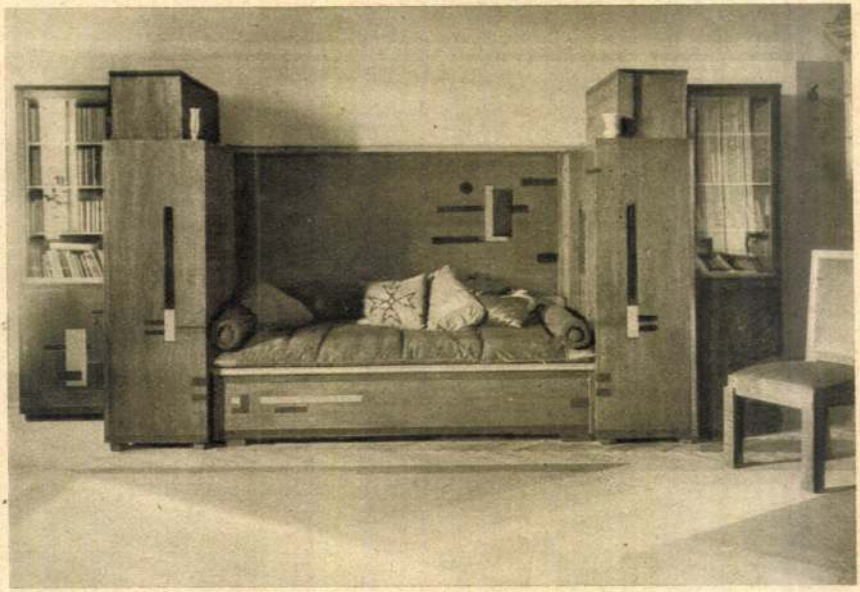

Férfiszoba.

Kivitelezte: Mandel Jenő műasztalos. Visegrádi-utca 3.

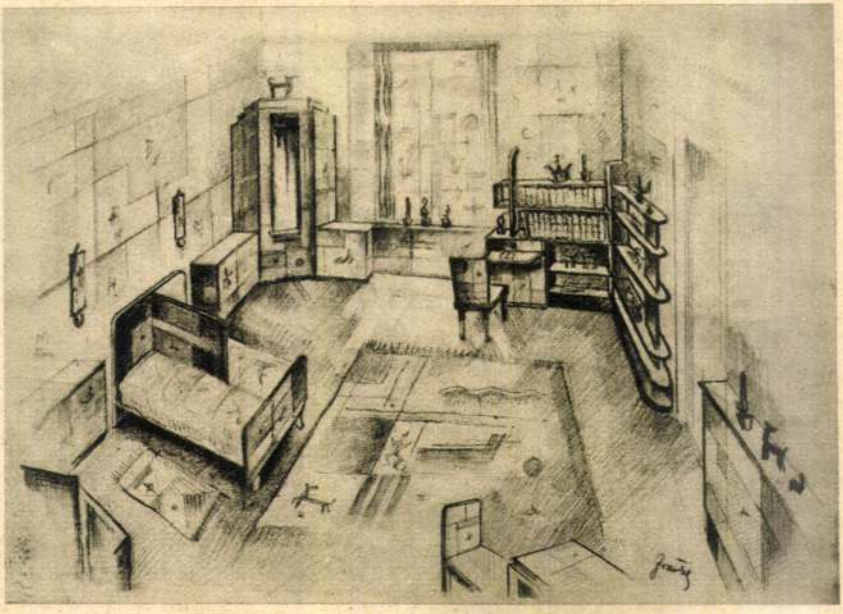

Gyermekszoba.

Rohonczy Hugó okl. mérnök

egészségügyi műszaki berendezések gyára, VI., Fóti-ut 19. Telefon 908—76.

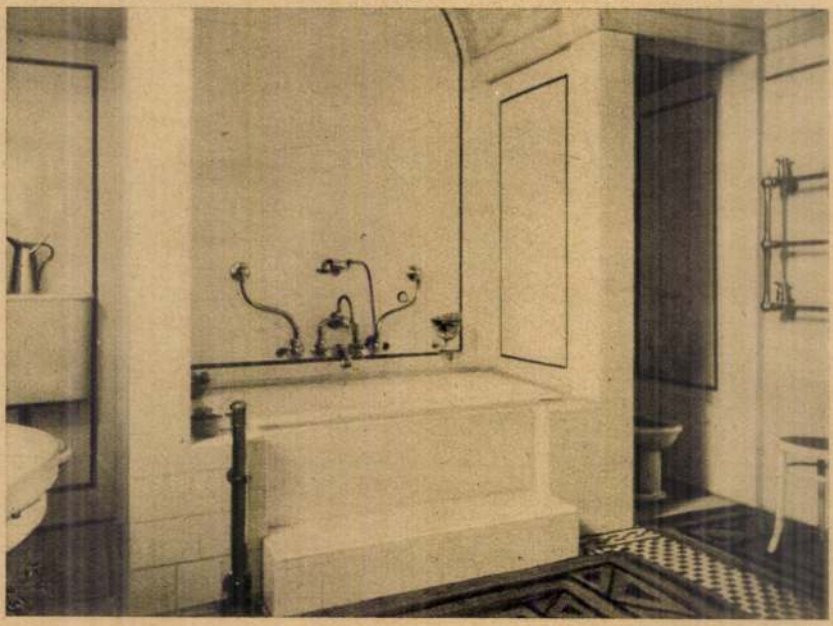

Fürdőszoba a Goldzieher villában.

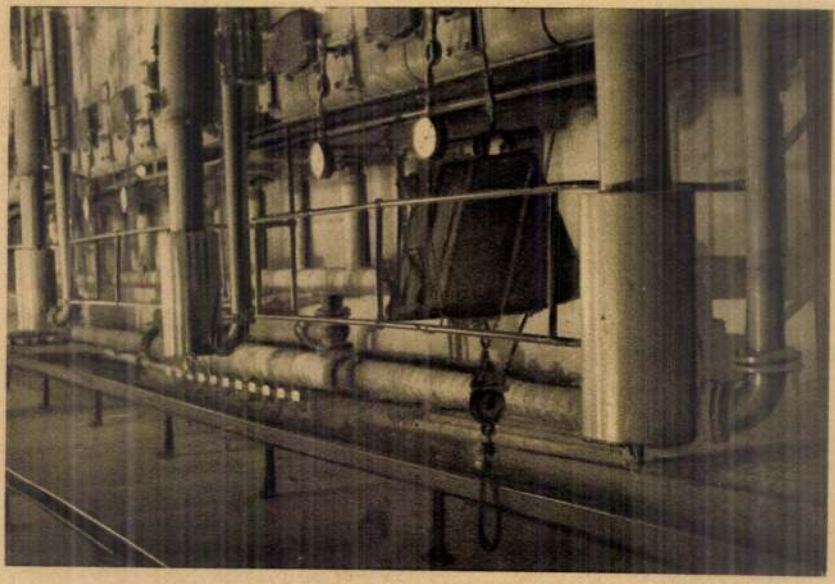

Népház kazánháza.

Vermes József műépitész

Mester-utca 55—57. sz. bérpalota.

Kőfaragó-utca 11. sz. bérház.

Pesterzsébeti vásárcsarnok.

Mester-utca 11. sz. bérház.

Mester-utca 9. sz. bérház.

Reiner Dezső műépitész

Bethlen-tér 3. sz. bérház.

Reiner Dezső műépitész

Elemér-utca 3.

Mátray-utca 3.

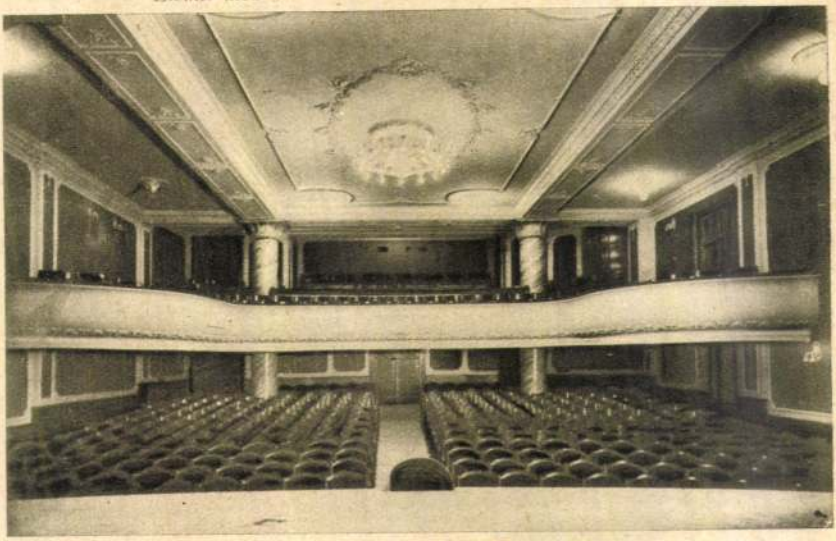

Bethlen-tér 3. sz. a. uj szinház nézőtere.

Drageth-utca 1. (Kormos-villa).

Seregélyes-villa.

Román Ernő műépitész

legutóbb készült munkái közül mutatunk be négy képet:

Trombitás-ut 26. szám.

Erőd-utca és Szegenyház-utca sarok.

1. A Trombitás-ut 26. sz. háromemeletes bérvilla (a fogaskerekü állomással szemben) 2—6 szoba, hallos lakásokkal, elegáns kiállitásban, lakásonként központi fütéssel, tehát a lakó nem fizet fütési pótdijat. Modern, gótikus, sima homlokzattal bir.

2. Szegényház-u. és Erőd-u. sarkán igen kis telken ügyesen megoldott 4 emeletes ház, csupa 2 szoba, hallos lakással, melyeknél még a konyha és cselédszobák ablakai is utcára néznek. Kissé gótikus izü modern homlokzattal.

Lotz Károly-utca.

Pasaréti-utca 12. a. bérvilla.

3. Családi ház. Budagyöngye mögött, 4 szoba, hallal, igen kedves belső kiképzéssel, modernizált román stylusban tartva.

4. Pasaréti-ut 12. a. sz. Emeletes bérvilla 3 és 4 szobás lakásokkal, teljesen modern sima tömegekkel.

Az összes redőnyöket *Korányi és Fröhlich* redőnygyár (Kisfaludi-u. 5.) szállitotta.

Román Miklós műépitész

Kétlakásos ikervilla Pasaréti-út 53/55.

Böszörményi-út 3/c. bérház.

Szállás-utca 11/b. sz. bérház.

Soós András szűcsárugyár, (Hajtsár-út 143.)

Érdi Zsigmond műépitész

Sándor-utca 46. sz. ház.

Király Pál-u. bérpalota.

Sándor-tér 2. sz. palota.

Veres Pálné-u. 8. bérpalota.

Dr. Möller Károly műépitész

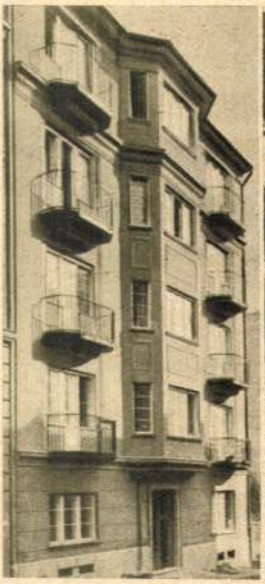

Gellérthegy-utca 28.

Maros-utca 3.

Attila-utca 47.

Belgrádi angol követség.

Ifj. Paulheim Ferenc építészmérnök.

A budapesti korcsolyázó egylet műjégpályája.

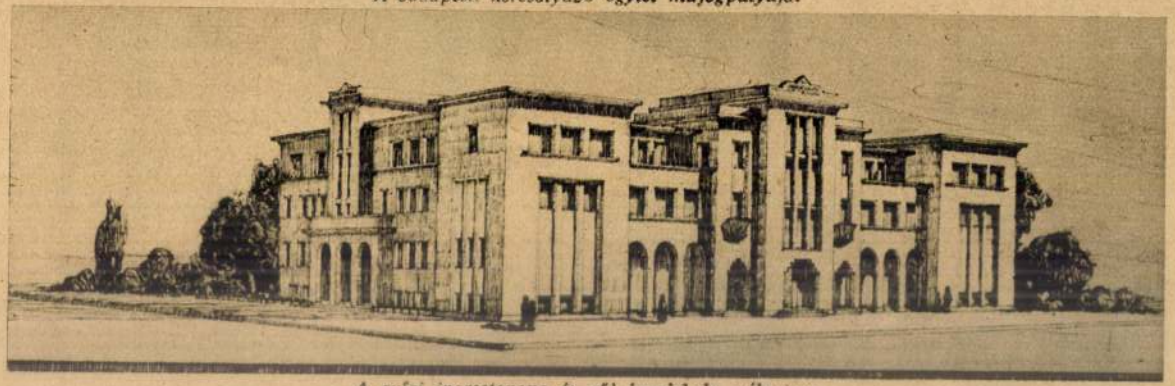

A győri iparostanonc és női ipariskola pályaterve.

Málnai Béla műépitész

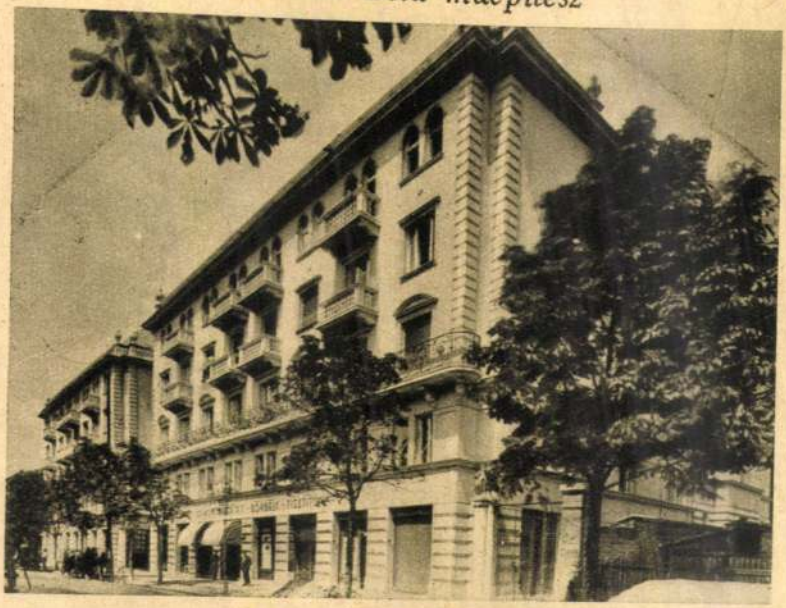

Retek-utca. 79. sz. alatti bérpalota.

Tervezte: Jakabffy Zoltán műépitész, miniszteri tanácsos.
Épitette: Banner Zoltán okl. épitész és épitőmester.

Láng József vezérigazgató Somlói-ut 1. sz. a. villája.

Boskó Géza Zoltán műépitész.

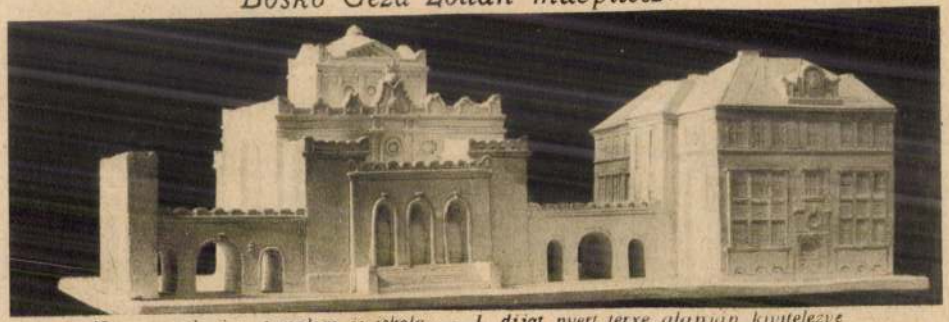

Kassai orth. izr. templom és iskola — I. dijat nyert terve alapján kivitelezve

Kassai orth. izr. templom és iskola részlete.

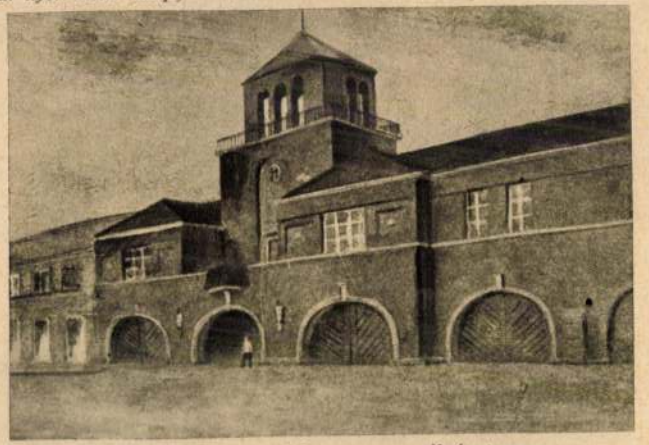

Mezőturi tüzoltólaktanya tervpályázata.

Kiss Géza
műépitész
(magasépitmények)

Forgács Sándor
mérnök
(gépészeti berendezések)

A Pesti Izr. Hitközség kórházának uj kazánháza.

A Pesti Izr. Hitközség kórházának konyhája.

A Pesti Izr. Hitközség kórházának konyhája és műhelye.

Tervezte: Friedrich Loránd műépitész

Guggerhegyen épült „Árpád-pihenő".

Tervezte: Lechner Loránd műépitész-tanár

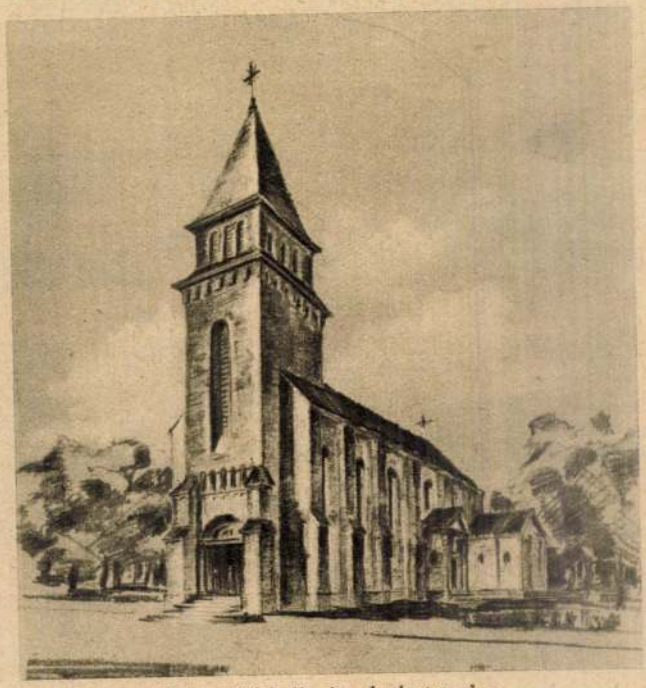

Bodrogkisfaludi róm. kath. templom.

Friedrich Loránd műépitész

Győr sz. kir. város bérháza.

Suppinger Ferenc műépitő

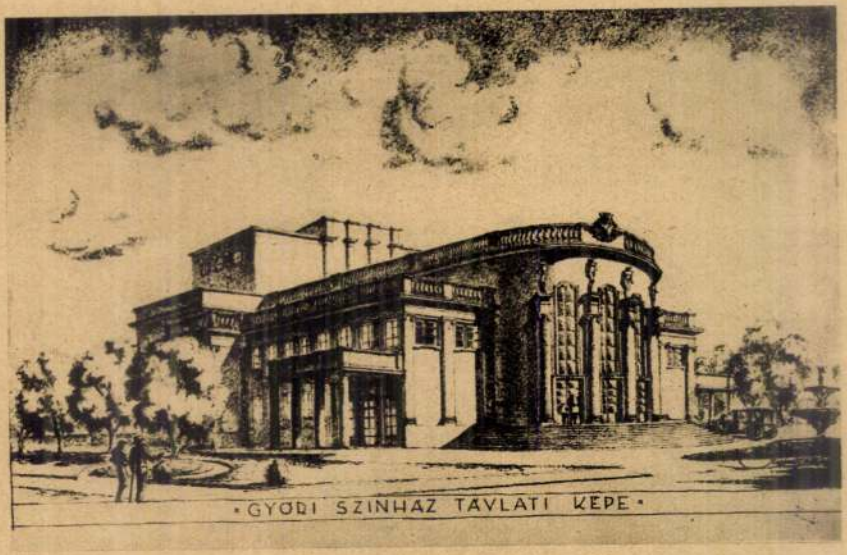

A Győri Szinház tervpályázata.

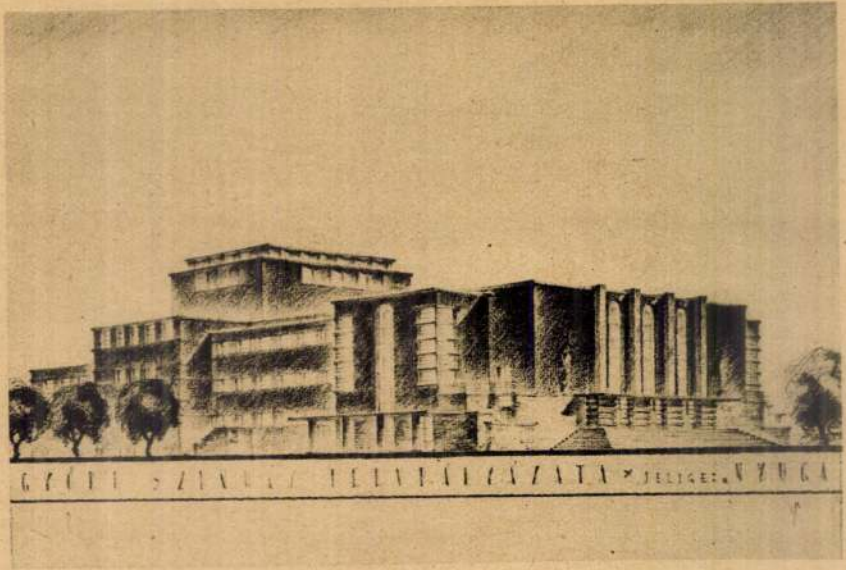

Győri Szinház tervpályázata.

Suppinger Ferenc műépitő

Alpesi falu

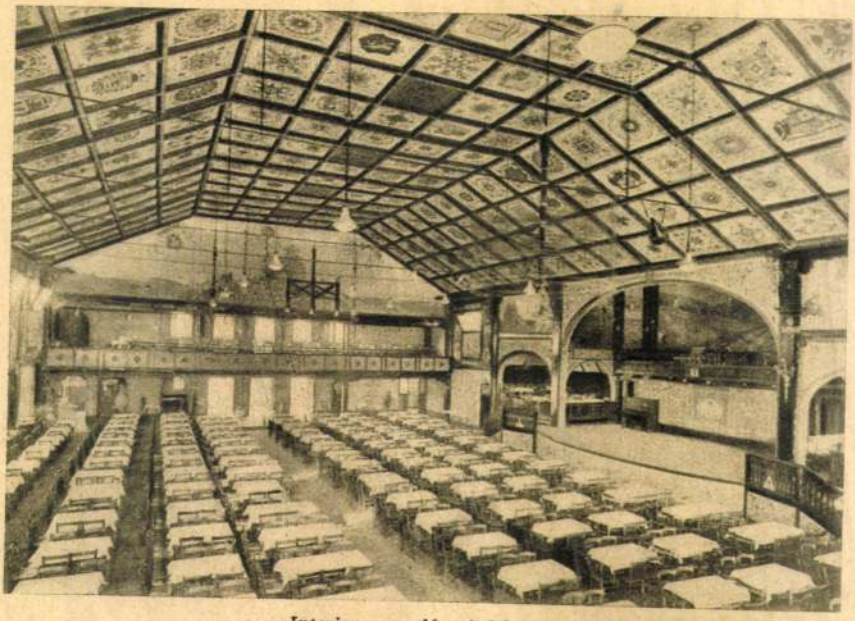

Interieur az Alpesi faluból.

néhai lovag Ybl Miklós és Misley Sándor okl. építészek

VIII. ker. Rendőrkapitányság, Vig-utca 26.

Misley Sándor okl. építész

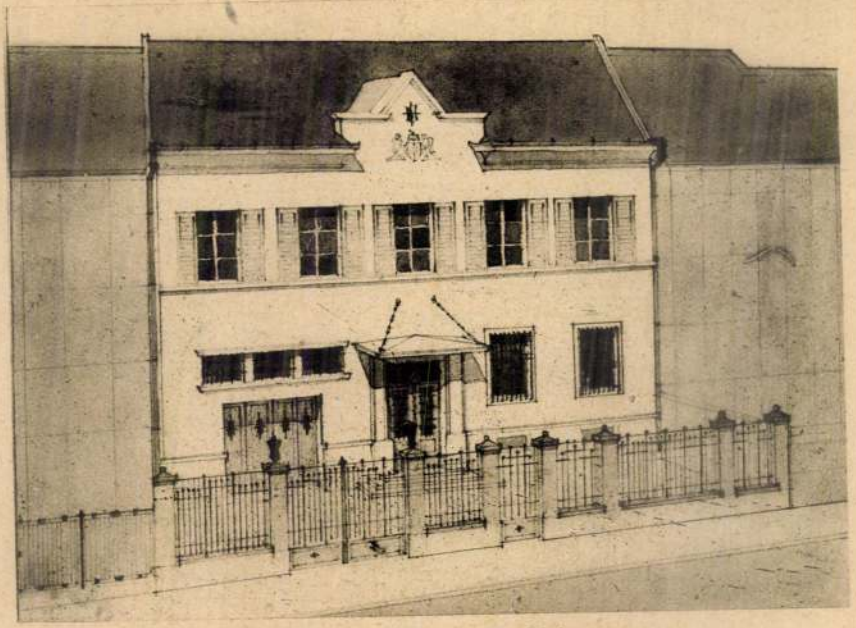

Székesfehérvári M. kir. csendőrlaktanya.

Svastits Géza és Raksányi Gyula okl. építészmérnökök

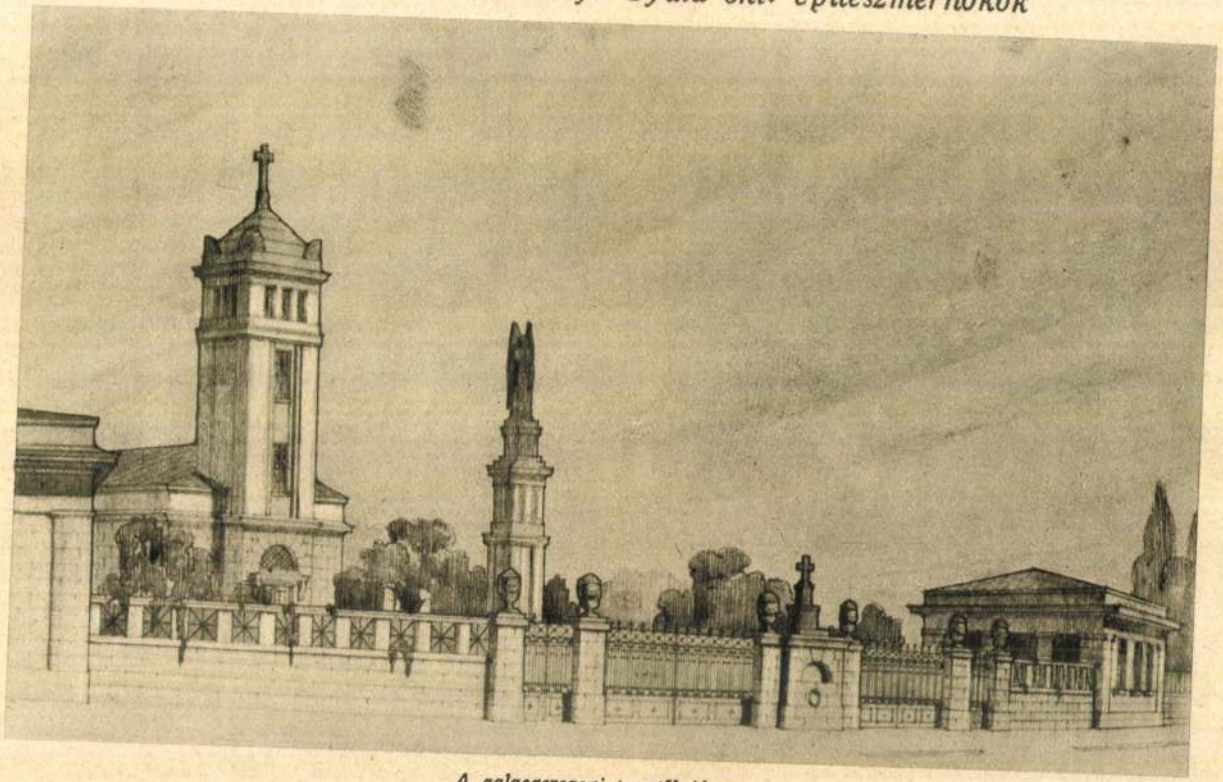

A zalaegerszegi temetőbejárata.

Sterk Izidor műépitész

Szentháromság-utcai ház.

Szentháromság-utcai ház kapu.

Sterk Izidor műépitész

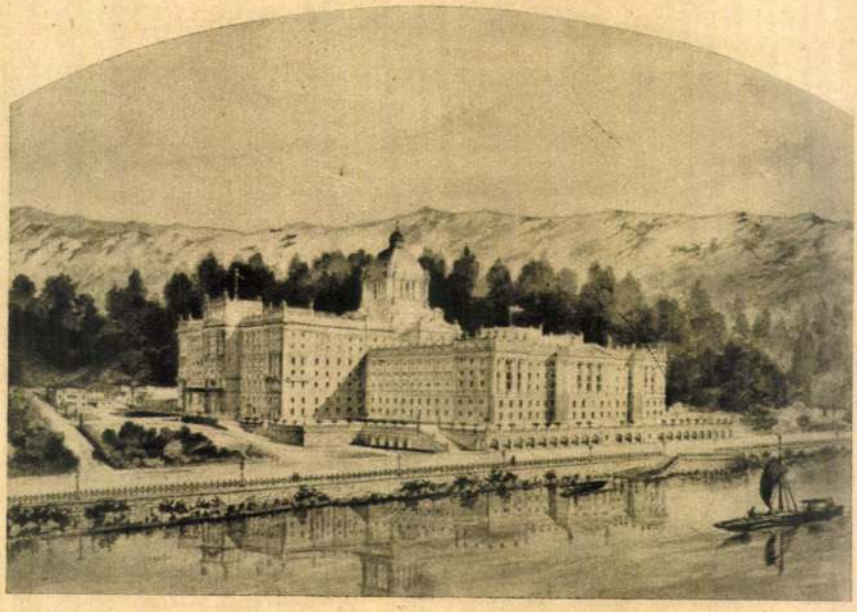

A genfi békepalota terve.

Pesti Izr. Hitközség leányárvaház temploma.

Antal Dezső építészmérnök, műegyetemi tanársegéd.

Kőszegen épülő Kelcz-Adelffy róm. kath. fiunevelő intézet távlati képei.

Üdvözlősorok
A Pesti Városháza szerkesztőjéhez

Kedves Bar
Balatonfeny
ralómban és
csónakázással
Szivélyes ü
ved:

A régi harc
vözletét küldi

Nyaralásom
lok A Pesti V
vözletemet kül
téről.

Kedves Szer
Hiába, az a
tartózkodásra.
gusztusban ké
haza vadászni
dem, Kovácsh
lyokat elölem.
Szivélyesen

Igen tisztelt
Utamat gép
Ausztrián kere
megnyitott hir
Dollfuss-Strass
ján, az 1200
Höhen, a Dol
Mellettem Judi
hires Loibl há

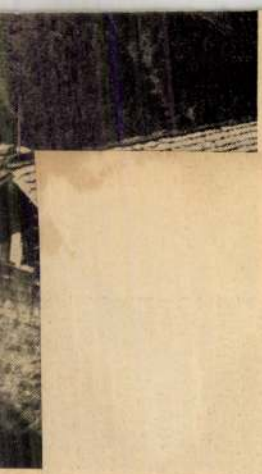

a hó rokonát: a vizet, amelyben vidáman, gágogva uszkáltak. Szép a gondolat és bravuros a kivitel, pedig nehéz volt a feladat: a hó fehérsége és a libák fehér-

Sterk Izidor

61: Sterk Izidor, épitész és Rákos Manó, szobrász . . . . . Deák Ferencz-utcza.

Bpnjép K.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

V. Visegrádi-u. 36.

K

~~Hegedüs Ármin~~

Sterk Izidor

Céd

Sebestyén Artur

A budapesti községi nyilvános könyvtár és közmuvelődési intézet tervpályázata.

Megvett. terv.

Repr.-

Magyar Építőmuvészet

1911. 8. sz.

megy, kicsit kacsázó lépteivel, az elkomolyodó, feszült arcát a vitákban, a ferde kandúrmosolyát, ha nők társaságában voltak.

– Az utolsó irodalomtörténész-vándorgyűlésen már nem beszélt senkivel. A szünetben elhúzódott, mindenkit lerázott magáról. Még gondoltam rá, hogy odamegyek hozzá és azt mondom, Öcsi, ne hülyéskedjünk, vén korára az ember ne dobálja ki a múltját első dühében az ablakon. De aztán nem mentem.

– Jól tette – mondta a lány némi fölénnyel. – Valószínűleg elküldte volna magát a francba. Nem tudott megbocsátani. Se önmagának, se másnak.

Miután kikísérte a lányt, Forrai visszaült a karosszékbe. Különös, gondolta. A halottak üzenetei. De nyugtalan volt, nem tudott megülni, csinált egy kávét, megitta, kivitte a poharat a konyhába, vizet engedett bele, betette a mosogatóba, aztán visszament a szobába és levette a polcról a Brook-kötetet. Poros volt, régen nem fogta kézbe. Nem mintha nem volna itt minden kötet poros, egy hónap alatt megül rajtuk a por, mint a guanó, keményen, vastagon. Hirtelen eszébe jutott, hogy Tomasz úr tavaszonként levezényelte a kollégiumot a könyvtárba, ő az angol könyvtárba került, Dick Sturgess-szel és Hardy főtanár úrral, az ablak nyitva állt, kinn édes tavaszi napsütés, ez most igazi emlék, nemcsak öncsalás, kinn csakugyan sütött a nap, látja az ellenfényben Sturgesst és Hardy főtanár urat, amint odamennek az ablakhoz egy ölre való könyvvel, sorra kézbe veszik és fedelüknél fogva összedöngetik a lapjaikat, a filoszság különös tamtamja hallatszik minden ablakból, a könyvekből dől a por, szállong glóriája Sturgess és Hardy főtanár úr feje körül és lassan húzza ki az ablakon a tavasz.

Zsófi nagy szatyorral érkezett.

– A mama főzött neked bablevest – mondta a konyha fele indulóban. – Füstölt csülökkel. Megmelegítem. Addig menj be a szobába és írj meg egy-két könyvet. – A konyhában kirakta a két befőttesüveget az asztalra, lábast keresett, beleöntötte a bablevest, meggyújtotta a gázt, rátette az edényt. – Van fehér bor a frigóban? – Már nyitotta is a hűtőszekrény ajtaját. – Száraz rizling. Nagyon helyes. Akkor még ne menj be írni. Sokkal hasznosabb tevékenység, ha kinyitod az üveget és töltesz nekem egy kis bort. – Felemelt egy poharat és a fény felé tartotta. – Jézus, papa, hogy te hogy mosogatsz! No nem baj, családban marad. Vodkád van?

– Van, de nem kell.

– Úgyis túl sokat iszol. – Váratlanul, nagyon könnyedén hozzáért a karjához. – Ne pusztítsd magad.

Forrai legyintett.

– Én mindent kibírok, édesem. Sajnos. Teljesen feleslegesen túl sok jó anyagot pazaroltak rám. Legalábbis a testemre. Én csak önmagamat nem bírom ki.

– Azt nem csodálom – mondta Zsófi diadalmasan. – Én is nehezen. – Hirtelen könnybe lábadt a szeme. – Ahogy vénülsz, egyre jobban szeretlek. – Kezébe nyomta az üveget meg a dugóhúzót. Forrai a körme hegyével feltépte az aranyfóliát az üveg nyakán, nagy a körmöm, gondolta, le kéne vágni, némi erőfeszítéssel átnyomta a fémhegyet a műanyag dugón és kihúzta.

Zsófi megkavarta a levest, takarékra állította a gázt és szembefordult vele:

– Ittál ma már?

– Nem. Sajnos nem kívánom. Biztos jele annak, hogy dögrováson vagyok. Ráadásul tegnap sem ittam, tegnapelőtt sem. Már egy hete nem ittam. Azt hiszem, megrendelheted a koporsómat.

– Tölgyfából, aranybetűkkel, mi? Egy frászt, nincs nekem annyi pénzem.

– És amit tőlem örökölsz?

– Mit öröklök tőled? Nyolcezer könyvet meg egy lerobbant tanácsi lakást, amit úgysem nekem utalnak ki. – Hirtelen megint elfutotta szemét a könny. – Tudod, mit örököltem tőled? A szorongást, a fájdalmat, az öngyilkos hisztériát. De szerencsére mostanára már elkártyáztam az egész örökségemet, mint egy régimódi úr. Na menj be, rendet csinálok és hozom a kaját.

Forrai bement a szobába és leült az egyik kopott zöld bársony huzatú fotelba, háttal az ablaknak. A felkötetlen, kiálló rugó kicsit nyomta a fenekét, de már megszokta. Vajon csakugyan elkártyázta-e Zsófi ezt a terhes örökséget egy öngyilkossági kísérlettel, és ki tudja, hány férfival – Forrai óvakodott Zsófi viszonyaira rákérdezni, mert még öntudatlanul, nem erkölcsileg, hanem pusztán racionálisan sem akart ítélkezni vagy akár csak az ítélkezés esélyét, kényszerét elfogadni. Igazából talán nem is az ítélkezését, hanem az aggodalomét, a szorongását, a tapasztalat riadt reflexeit. Nem tudom, hogy a lányom boldog-e vagy boldogtalan, nem tudom, mire vágyik, miről mondott le, a hallgatás és magába húzódás whistleri páráiból kinéz egy szép nő, nem is portré ez, csak sejtelem, kék és ezüst nocturne, valahol a szélén egy soha meg nem festett lányalakkal. A megismerhetetlenség nagy feloldozása és szomorúsága. Vajon bele tudnék-e szeretni Zsófiba, ha nem a lányom volna? Mi van benne, gyöngédség, szenvedély, felszabadultság, léha, édes kurvásság vagy tartózkodó szemérem? Egy apa igazából, bármennyire ismeri is, semmit sem tud a lányáról. És nem is akar tudni, mert ez a tudás oly természetellenes volna, mint a szerelmi kapcsolat.

Kicsit fájt a melle. Elnyomta a cigarettát. Az ablakon késő délutáni, csapott fény dőfött át, nyalábokban, ahogy a szemközti épület kéményei felhasogatták.

Megakadt a tekintete a kisasztalon, amelyen legkedvesebb szobra, egy alig férfitenyér nagyságú kis szék állt, rézből, régimódi szék, réztalapzaton, a szék támlájára hanyagul, féloldalasan odavetve egy rézlemez zakó. A megkönnyebbülés, a hazaérkezés nyári pillanata, valaki leült a szék mellett álló fotelben, kicsit kimelegedve, izzadtan, talán ilyen rossz fotelben amilyenben én ülök; vagy egy évszak nélküli pillanat, azaz maga az örökkévalóság, mert az, aki a zakót hanyagul a székre akasztotta, már nincs, az életét is levetette a zakójával, de már öt éve, tíz éve, száz éve senki sem jött be a lakásba, hogy leemelje a székről, megnézze, összehajtogassa, a kukába dobja vagy fukar és bölcs gyakorlatiassággal azt gondolja, még egészen jó állapotban van, kár kidobni, elhordhatja ezt még valaki a családban.

Ez a tiéd, mondta Csornai tavaly a születésnapja tájékán. Nem születésnapi ajándék, hanem síremlék. A tiéd meg az enyém. Lassan aktuális már. Csornaival akkortájt szakított Judit, és a szobrász, akiről Honti Juli azt mondta, minden nőt megkefél, aki felmegy hozzá, hirtelen valamilyen meghatározhatatlan kedvetlenségbe szürkült, nem akarta már, hogy minduntalan rácsengessenek vagy telefonon felhívják. Az emberek megérzik előre a hullabűzt, mondta mégis fanyarul, mikor a betoppanók és a telefonálók lassan elmaradtak. Igen, gondolta Forrai a kis szobor félrendetlenül lógó zakóját nézve, az érdeklődés gesztusára még szüksége van Csornainak, az emberekre már nem nagyon. Felakasztottuk zakónkat arra a székre, kicsit hanyagul, átmenetileg, de talán már fel sem akarjuk venni többé.

A szobrocska fel-felparázslott a napnyalábban, félárnyékban, félig megvilágítottan. Forrai nézte a szobrot, a zakót, most már szinte közönyösen, fájt a melle, mindegy, gondolta és újra rágyújtott az imént háromnegyedében eloltott cigarettára. Fukar vagyok, gondolta közben, de utálok elpocsékolni bármit, amit már megcsináltak. Egy cigarettát, egy kenyérvéget, egy darabka drótot, madzagot. Pénzben a tízszeresét is bármikor hajlandó volnék elégetni vagy elpotyogtatni az utcán.

Nem kívánta igazán a cigarettát. A szája száraz lett tőle, gusztustalan, a melle fájt, valahányszor lenn a tüdejében a kékes füst tán színtelenre változott és égetett.

Zsófi bejött, leszedte az asztalról a könyveket, folyóiratokat.

– Micsoda kupleráj – mondta előre kiszámítottan, szinte liturgikusan. Megterített. – Papírszalvétád nincs? Legközelebb hozok. – Tálcán, két tányéron behozta a levest. – Kenyeret kérsz hozzá?

– Nem. Nem vagyok igazán éhes. Pedig egész nap nem ettem.

Forrai belemerített a bablevesbe:

– Nagyon finom. De nem tudom, miért, ég a gyomrom. Azt még megértem, hogy bableves után ég a gyomrom, de előtte?

– Hozzak Alka-Selzert? – kérdezte Zsófi.

– Majd én. – Kiment a konyhába, két darab jeget dobott kicsorbult szélű söröskorsójába, amelyet nagy nyári szomjúságokra, vagy részeg, kiszáradt éjszakákra emlékezve egyszer megvett magának és azóta hűségesen használt, félig töltötte vízzel s beleejtette az Alka-Selzer tablettát. A tablettából, mint egy vízalatti gázkitörésből, buborékok pezsegtek fel, aztán élére állt a pohár fenekén, majd elvékonyodva és szinte szivacsszerűen lyukacsossá válva felkóválygott a két jégdarab mellé a víz színére. Mikor már csak valami vékony, fehér lepedék maradt belőle, megitta a vizet. Nem esett jól, pedig általában szerette a savanykás szódára emlékeztető italt.

Visszament a szobába. A gyomra még mindig égett s a teste furcsán, titokzatosan mintha elvált volna tőle, távolodott, idegen lett. Csak az inkább kellemetlen, mint gyötrő fájdalom éreztette összetartozásukat.

Leült.

– Mi baj van, papa? – kérdezte Zsófi.

– Semmi – mondta Forrai. – Egy kis gyomorégés. – Nehezen kapott levegőt, mintha fel lett volna fúvódva, holott napok óta alig evett. – Mindjárt jövök.

Átment a másik szobába, kinyitotta az ablakot. Most már hideg, üvegesen dermedt, kicsit párás-ködös novemberi este volt, szemben, az irodában már nem égett egyetlen lámpa sem, Forrai két kézzel rátámaszkodott az ablakpárkányra, de nem nézett le az utcára. A szemközti háztető felett, a neon és utcai világítás tejessárga ködét nézte. Nem csillagok, csak ez a köd az ég helyett. Már megint a szerep, a líra, az érzelmesség, gondolta. A haldokló szerepe, aki csakugyan haldoklik. Ég, csillagok, koszos városi fényköd – század eleji lírai közhely. A szűk Könyök utca. Istenem szeretsz-e, istenem, megversz-e még?

Valamivel könnyebben lélegzett, visszament a szobába és leült.

– Jobban vagy? – Zsófi sem evett, a kanala szinte belebőrösödött a kihűlő bablevesbe.

– Jobban. – Megint elfogta a légszomj. – Túl sokat bagóztam. Friss levegő kell. – Hirtelen elöntötte a verejték. Érezte, hogy a haja csapzottan a homlokába lóg.

Nehézkesen felállt, átment a másik szobába, rádőlt az ablakpárkányra. A kinti hideg szinte rádermesztette előrelógó haját a homlokára. Jólesett ez a durva, vakmerő ellenpontozás, már-már lázadás minden ellen, amire egy életen át a megfellebbezhetetlen tapasztalat igyekezett megtanítani. Az önvédelem szerény, de olyan fontos hagyományaira. „Kicsi fiam, nagyon kimelegedtél, ne állj ki a hidegre. Még megfázol." Még megfázom, gondolta Forrai, s megkönnyebbülése ellenére is érezte, hogy hirtelen elgyengül.

Nagyon lassan, mit aki járni tanul, odament a szobaajtóhoz, kinyitotta és anélkül, hogy Zsófit igazából látta volna, átszólt:

– Cicmic, azt hiszem, baj van.

Megfordult, az ágyhoz csoszogott és végigdőlt rajta. Jó volna levetni a cipőmet, gondolta, de nem érezte, van-e a lábán cipő. Fel akarta emelni a fejét, hogy megnézze, de a feje, nem súlyosan, nem kihívóan, mint egy nehéz tárgy, hanem tehetetlenül, megadóan nem engedelmeskedett, mintha az az akarat, amely emelkedni késztette volna, nem tőle indulna ki, hanem a test meghatározhatatlan, földrajzilag nagyon távoli részeiből.

Most már fájt a melle. Az égés, a püfedtség érzése felhúzódott a mellkasba, egyszerre kifele is, befele is ránehezedett a bordára.

Zsófi bejött, odatérdelt az ágy mellé, a földre.

– Mi van, drágám? – mondta.

– Hívd fel Honti Julit.

Zsófi felállt, átment a másik szobába. Forrai próbálta kigombolni az ingét, csak néhány gombot sikerült, tehetetlenül abbahagyta. Jó lett volna kiengedni az övét is, de meg sem próbálta.

Zsófi bejött:

– Juli nincs otthon.

– Hívd a mentőket.

Zsófi sokáig nem jött vissza. A mellkasi fájdalom egyre erősebbé vált, félelmetessé, véglegessé, de nem igazán gyötrelmessé. Furcsa, gondolta Forrai, egy fogfájás vagy akár egy megszakadt szerelem gyötrelmesebb lehet, mint a halál némelyik formája. A halál lehet kegyelletes, a fogideg és a szerelem nem lehet. Még szerencse, hogy utoljára egy éve húztak fogat és a szerelmet is kitépték belőlem már jó néhány hónapja.

Zsófi visszajött, megállt az ágy mellett.

– Nem veszik fel a nulla négyet – mondta sírósan.

Forrai akart valamit mondani, valami rémülten fölényeset, hogy na és, legfeljebb meghalok, vagy ilyen volt az én formám egész életemben, de már nem tudott megszólalni, csak az agya működött villámgyorsan, mindent érzékelt, még hazudni, játszani is kész volt, de már elvesztette a szavakat. Azt még hallotta, hogy kinn megszólal a csengő.

– Ez meg ki? – mondta Zsófi és kiment.

Csornaival jött vissza.

Csornai kicsit fontoskodva kitapintotta a pulzusát, megérintette a homlokát.

– Nitrominted nincsen? – kérdezte.

Forrai már a fejét sem tudta mozdítani, de Csornai értett a szeme mozgásából.

– Maradj itt az apád mellett – mondta Zsófinak. – Oldd meg a nadrágszíját. A 04 nem felel? Honti Julit kerested már? No majd megpróbálom a 111-666-ot. A diszpécserszámukat. Mióta próbálod?

– Húsz perce – mondta Zsófi szinte rekedten. Forrai különös módon jobban értette a hangokat, mint a szavakat. Zsófiéban valami leküzdhetetlen rémület keveredett a vad dühvel.

– Kurva szocializmus – mondta és hangosan sírni kezdett.

– Nyugi, csillagom – mondta Csornai. – Oldd meg apád övét.

Kiment, Zsófi letérdelt az ágy mellé, megoldotta Forrai övét, meglazította csípején a nadrágot és lehúzta, Forrai úgy érezte, annyira, hogy a fanszőre is kilátszott. Istenem, gondolta, nem a lányának kellene a halott apját lemeztelenítenie, lemosnia, megnézni azt az immár visszataszító és szomorú ágyékot, amelyből született.

– Nézz rám! – mondta Zsófi.

Forrai megpróbálta a fejét arrafelé fordítani, de nem tudta.

– Jól van – mondta Zsófi és felült az ágy szélére. – Így biztos látsz.

Forrai válaszul lehunyta a szemét. Nem tudott beszélni.

Bejött Csornai.

– Mindjárt itt lesznek. Beszóltam a kardiológiai intézetbe, Juli benn van. Várnak.

Forrai most már nem figyelte magát annyira, mint eddig. A fájdalom nem erősödött. Ha nem is megszokottá, de elviselhetővé vált. Lehunyta a szemét. Itt vagyok kiterítve, gondolta. Itt a nagy halott előttünk, kiterítve, mereven. Ha csak annyi volna, hogy az embernek fáj a mellkasa és lehunyja a szemét. Nem is rossz szerep. Kényelmes, ha elég nagy átéléssel adom elő, biztos siker. Fenét átéléssel. Áthalással. Jó szóvicc. Uramisten, itt bohóckodom magamnak, pedig nagyon félek. Vagy azért bohóckodom, mert félek.

Nem hallotta a csengőt, csak arra nyitotta ki a szemét, hogy Csornai azt mondja:

– Erre tessék.

Két ápoló jött be és egy kicsi, fiatal doktornő, nagy táskával. A doktornő odalépett az ágyhoz, felhúzta Forrai bokájánál a nagrágszárat, feltette az érzékelőket, aztán feltette a csuklójára is, és figyelte a hordozható elektrokardiográfot.

Forrai csak feje búbját látta.

Aztán felállt, levette Forrai bokájáról a két bokaszorítót, az egyik ápoló a csuklójáról emelte le az érzékelőket. A doktornő Forrai felé fordult és Forrai a szemével jelezte, hogy jöjjön közelebb. Nem tudott volna hangosan beszélni. A doktornő odaült Forrai válla mellé.

– Tudom, mi van – suttogta Forrai. – Infarktus.

– Egy kis baj van – mondta a doktornő. Injekcióstűt vett elő a táskájából, felszívatta az ampulla tartalmát és belenyomta a tűt a vénába. Aztán bekötötte a tűbe az infúziót, és magasba emelte a palackot. Forrai hallotta a közeledő csattogást, ez a hordágy, gondolta, látni nem nagyon látta, csak a plafont.

Érezte, hogy felemelik, a test lejjebb ereszkedik, aztán imbolyogni kezdett, csak az elöl cipekedő ápoló hátát látta, Zsófi egy pillanatra fölébe hajolt, aztán Csornai.

– A kistáskámat – suttogta kiszáradt szájjal Csornainak.

– Majd visszük – mondta Csornai megnyugtatóan.

(Folytatjuk)

EGY ISMERETLEN MÓRICZ-ARCMÁS

Móricz Zsigmond – köztudottan – nemcsak első és második házassága, hanem az „új arcú magyarok", a sarlós fiatalok iránt érzett mély rokonszenve révén is erősen kötődött Szlovenszkóhoz. A húszas évek második felétől kezdve csaknem minden évben ellátogatott oda olykor többször is. Előadásai, felolvasó estjei az ottani városokban mindig eseményszámba mentek. Ám ezek a találkozások hallgatóival nem merültek ki csupán abban, hogy megjelent az előadótermek dobogóin. Majdnem minden alkalommal találkozott a közép- és főiskolás diáksággal.

Így történt 1932. január 14-én is, amikor Móricz Zsigmond a pozsonyi Nemzetközi Kultúrát Terjesztő Egyesület meghívására a szlovák fővárosba érkezett, hogy a prímáspalota tükörtermében időszerű irodalmi kérdésekről előadást tartson.

Mielőtt azonban erre sor került volna, Szalatnai Rezső kérésére, aki abban az időben a pozsonyi magyar tanítóképző intézet tanára volt, Móricz a kora délutáni órákban találkozott az intézet negyedéves hallgatóival. A találkozásra a Carlton kávéházban került sor, amely alkalommal Móricz a képzősök tulajdonában levő köteteit dedikálta.

Ezt követően a történetesen a kávéházban tartózkodó Stern Ármin festőművész – Szalatnai közvetítésével – engedélyt kért, hogy lerajzolja Móriczot. S mivel nem volt más papír a művész keze ügyében, egy étlap hátlapján készítette el Móricz arcmását, amelyet az író – aláírásával hitelesítve – a tanítóképző Móricz nevét viselő önképzőkörének ajándékozott.

A portré aztán bekeretezve az intézet falára került. Ámde nemcsak a könyveknek, a képeknek is megvan a sorsuk. Amikor ugyanis a szlovák állam rendeletére a magyar tanítóképzőben 1942-ben megszűnt a tanítás, Szalatnai Rezső magához vette Móricz arcmását, abban bizakodva, hogy a háború lezajlása után a tanítóképző ismét megkezdi működését, és akkor visszahelyezheti a képet eredeti helyére.

Mint ismeretes, nem ez következett be. 1945–1948 között a csehszlovákiai magyarság jogfosztottá vált, a magyar tanítási nyelvű iskolák nem nyíltak meg, és a magyarság jelentős részét – köztük Szalatnai Rezsőt is – áttelepítették Magyarországra. Az arckép ekkor Budapestre került és megbecsült darabja lett a Móricz Zsigmondot ábrázoló portrék virtuális arcképcsarnokának.

SÁNDOR LÁSZLÓ

DR SZEMERE SAMU: A VALLÁS KETTŐS FORRÁSA

Napjaink vallásbölcseleti gondolkodásában Henri Bergson előkelő helyet foglal el. A köztudat ugyan őt elsősorban, mint a metafizika nagy megújítóját és mesterét tartja számon s művei uralkodó jellegét tekintve, ez megokolt is. De metafizikai alapszemlélete fényénél a vallásbölcselet hagyományos problémái is új világításban jelennek meg; az istenségnek, az akaratszabadságnak, a lélek a testtől való viszonylagos függetlenségének és a halál után való fennmaradásának eszméi új gondolatösszefüggésben újszerű igazolást nyernek. Azonban Bergsonnak utolsó, az erkölcsiség és a vallás kettős forrásáról szóló műve (Les deux sources de la morale et de la religion. Paris, 1932) túlnyomóan vallásfilozófiai tartalmú. A következőkben Bergsonnak a vallásra vonatkozó főgondolatait vázoljuk.

Sajátos már a kérdés felvetése. A bergsoni gondolkodást jellemző biologizmus érvényesül benne. A kérdés az: mi a célja az életnek a vallással? E kérdésre válaszolva pedig a filozófus a vallásnak két különböző forrásból fakadó s ennélfogva két különböző formáját különbözteti meg. Az egyik a sztatikus vallás. Bergson ezt az embernek értelemmel bíró lény voltából magyarázza. Értelmiségénél fogva az ember nem él zavartalan jelenben; a jövőbe tekint, terveket kovácsol, sikert remél, kudarctól fél; tudja, hogy betegségnek és halálnak van alávetve. A természetnek minden egyéb teremtménye, noha a véletlen veszélyei leselkednek rá, nyugodtan a pillanatnak él; csak az ember ismeri az eszmélkedést, előretekintést, bizonytalanságot. Ennek azonban életakaratának pillanatnyi ellankadása a következménye. Ehhez járul egy másik körülmény is. Míg a többi, társadalomban élő lény ösztönszerűen egyéni érdekét mindig az egyetemes érdekeknek alá- és mellérendeli, addig az ember képes a társadalom előírta vonalról letérni s a maga előnyét a közösség érdekei fölé helyezni. Mind a két fogyatékosság szakadást visz bele a dolgok természetes rendjébe s veszélyezteti a társadalom fennállását. Ámde a természet az értelem megteremtésével gondoskodott a veszély automatikus elhárításáról. Az ember értelmiségét felruházta a képzelet képességével (fonction fabulatrice), ennek szerepe pedig az, hogy ellensúlyozza az életakarat ellankadását és az önző hajlamok hatását. A képzelet funkciójából származik a varázslat, a szellemek kultusza, az állatimádás, az istenek tisztelete, a mitológia és mindenféle babona. Mindezt sztatikus vallásnak nevezik. Biológiai jelentősége abban van, hogy védőreakcióul szolgál mindaz ellen, ami nyomasztó az egyesre és bomlasztó a társadalomra nézve.

Azonban az ember az eszmélkedés által megrendült biztonságát más módon is visszanyerheti. Értelmét, noha ez az ő sajátos tudatformája, az intuíció halvány pereme veszi körül; ennek elevenre szításával a lélek fölszárnyal minden teremtő élet forrásához s áthatódik vele, mint a vas a tűzzel, amely izzásba hozza. Az életakarat ezentúl elválaszthatatlan lesz ettől a principiumtól, amely lényege szerint végtelen szeretet. Az ekként átlelkesült ember egészen átadja magát a közösségnek, csakhogy annak a közösségnek, amely az egész emberiséget átfogja. Egy óriási lendület roppant vállalkozásokra hajtja. Az isteni szeretet, amely eltölti, Isten szeretete valamennyi ember iránt; Istenen keresztül valamennyi embert szereti isteni szeretettel. Az isteni szeretetnek e misztikus megélése a vallás második fajtájának lényege. A sztatikus vallással szemben ezt dinamikusnak lehet nevezni. Ez rendíthetetlen bizalmat ad az embernek, elhessegeti a jövőért való aggodalmat s oly biztonsággal és derűvel tölti el a lelket, amilyet a sztatikus vallás nem adhat neki. Tökéletes formájában több a misztikus szemlélődésnél: cselekvés, cselekvő szeretet. Ilyen értelemben a görög gondolkodás nem ismerte. Plotinos, a görög világbölcs, csak az eksztázisig jutott el, addig az állapotig, amelyben az emberi lélek Istennel egyesültnek, fényétől megvilágítottnak érzi magát, de Isten szemléletén nem jut túl; az akarat mozdulatlan marad. A buddhizmus nem teljes miszticizmus; nem jutott el a cselekvéshez pesszimizmusa miatt, amely következménye volt a természeti és társadalmi hatalmakkal, a milliók elháríthatatlan éhhalálával szemben érzett tehetetlenségnek. A teljes

Henri Bergson

miszticizmust Bergson a kereszténység nagy misztikusainál találja; de nekik az igazságosság szenvedélyétől áthatott zsidó próféták egyengették az utat. „A kereszténység... nagyrészben a zsidó prófétáknak köszönhette cselekvő miszticizmusát, amely a világ meghódítására indulhatott." (Id. m. 257.)

Ebben az összefüggésben Bergson rámutat a nagy, teremtő egyéniség döntő szerepére. Neki tudható be minden haladás a vallásban és az erkölcsiségben. Ezzel pedig a szabadság eszméje, Bergson világfelfogásának egyik alappillére, új jelentőséget nyer. Bergson, aki korábbi műveiben a determinizmussal szemben az akarat szabadságát, a pszichofizikai parallelizmussal szemben a lelki életnek az agyfolyamatoktól való relatív függetlenségét, a természettudomány mechanizmusával szemben a teremtő életlendület szabadságát hirdette — Bergson tagadja a történelem sorsszerűségét, megdönthetetlen történeti törvények uralmát. A nagy egyéniség megfeszített akarata hegyeket képes megmozgatni s minden akadályon képes keresztültörni. S ezért Bergson epedve várja a vallásos lángészt, aki egy új misztikus intuíció által békét és boldogságot hoz a világnak s az emberiséget előbbreviszi annak az életlendületnek irányában, amely eddigi fejlődését megszabta. Így Bergson egész filozófiája, amint ma előttünk van, a vallási gondolatban tetőződik be: a vallásos zseni a legmélyebb megismerés és a legfőbb erkölcsiség hordozója, a teremtő fejlődésnek egyben célja és eszköze, a teremtés művének folytatója.

Stern Ármin: Jemenita kaparahval

DR DONÁTH GYULA EGY. TANÁR: ÜDVÖZLET A MULT ÉS JÖVŐNEK

Amidőn a Mult és Jövő politikai hetilapját, mely a magyar zsidóság érdekeit erélyesen védte, az akkori időben különösen érzékeny sajtócenzura, 1923-ban betiltotta, elvileg általánosan helyeseltük azt a mozgalmat, melyet a szabad szó ezen elfojtása ellen a lap budai hívei megindítottak. Én azonban megvallom, belsőmben megelégedettséget éreztem a mozgalom eredménytelensége fölött, mert elvártam, hogy ennek nagyérdemű szerkesztője, dr. Patai József, teljes erejét az illusztrált „Mult és Jövő" folyóiratnak fogja szentelni, mely minden politikától menten, a zsidó irodalmat, művészetet és a társadalmi érdekek ápolását tűzte ki zászlajára. És minő bámulatos fejlődésnek indult azóta e folyóirat, melynek további kiadását annakidején egy előkelő fővárosi nyomda, a világháborút követő események hatása alatt, antisemitizmusból megtagadta. — Bátran lehet mondani, hogy a „Mult és Jövő" nemcsak a zsidó, hanem egyéb kulturális folyóiratok között is első sorban áll és ezen magas pozicióját fenntartja minden szubvenció nélkül, egy szük nyelvterületen, de azért messze országokban olvasva és elismerve. Gazdag illusztrációi a zsidó, vagy zsidóvonatkozású művészet, a kultúrtörténelem, a társadalmi élet, az ujjáépülő Szentföld köréből vallomást tesznek a szerkesztő széles tudásáról a zsidó vallásos és a profán héber irodalomban, nemkülönben egyéb tudományokban, valamint az ő finom esztétikai érzéséről. Ő maga lírikus magyar és héber költő, aki Oxfordban a középkori héber poézis kincseit átkutatta és kitünő fordításai által általánosan hozzáférhetővé tette. A számos zarándok- és túristautazásaival, melyeket ő Erec Jiszraelbe rendezett, az ő élénken megírt és gazdagon illusztrált „Föltámadó Szentföld"-jével, a fővárosban, vidéken és külföldön tartott hatalmas és buzdító előadásaival a Szentföld megkedveléséért és bámuló tiszteletéért kétségkívül többet tett, mint bárki Magyarországon.

Az a megtiszteltetés, amely Patai Józsefet érte azzal, hogy évről-évre meghívást kap a jeruzsálemi héber egyetemtől, hogy előadásokat tartson a héber költészet terén végzett kutatásainak eredményeiről, — megtiszteltetés az egész magyar zsidóság számára.

Patai József *szalonképessé* tette előbb a zsidó kultúrát, zsidó művészetet, majd bevitte ugyancsak a legelőkelőbb körökbe a Szentföld iránti érdeklődést és szeretetet. Szívből kívánjuk, hogy Pataink lapjával az aranylakodalmát is megülhesse, mindig szent mécsként ápolva „Szulamit lángját".

magyar zsidó Mult és Jövő 1935. nov. 1.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Bathermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Budapest

Stern Arnim

festo

l.

Forum 1933.75.l.-

77.l.

Stern Árnin

l. Forum 1935, 178. l.

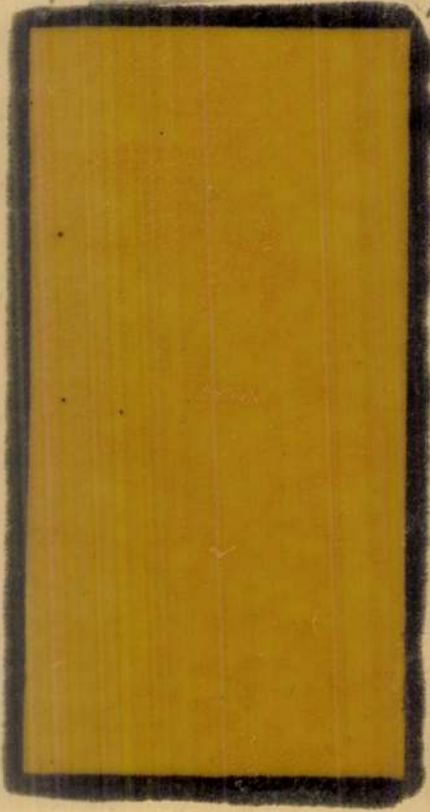

Stern Ernő

u. 43.
Stern Ernő ezüst- és bronzműöntödéje, VI. Laudon-u. 5. 426-618

Bptávb 1940 szept.

Stern Fülöp

rajzoló

Pozsony, 1838-

lásd

Fleischer Béla

87. l.

705.

I

325.

705. Nicolas Poussin után.

A mester sz. Villersben 1594-ben. † Rómában 1665-ben.

Krisztus siratása. (Máté 27. r. 59.)

Elől Mária ül a földön és ölében Jézus tetemét tartja, a kinek fején töviskorona van és testét fehér kendővel kötötték át. Az ájuldozó Madonnának a mellette térdelő Mária Magdolna nyujt segélyt. Hátul Nikodémus igazgatja a sírt, melynek szélén János ül, ki kezeit tördeli és ég felé tekint. János előtt réztál, kendő és olajos kanna van. Jobbról pedig egy angyal térdel s egy másik állva siránkozik. A háttérben balról hegyes vidék terül el épületekkel, mig jobbról a sirbolt bejárata előtti kövön piros és fehér lepel látható. Az égbolt felhős. Egykorú másolat a müncheni Pinakothekában levő eredeti után.

Vászon, méretei 105 : 149 cm. — Mündler: II. 1.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: III. 1. *N. Poussin:* Eine Grablegung Christi. — 1815: I. 14. *N. Poussin:* Eine

Stern Ármin

Pest. Ar.

A XIX. század 60-as éveiben említve.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: 252. p.

Pest-Buda 1977

Antik enkausztikus arczlep-ábrázolás X. 52. — síp VIII. 243.
— szobor VIII. 43.

Stern Árnim

Münwarnok festő Frankfurt

1912 tav kiáll 398.469

Stern Ármin

PAPP BERTALAN.
387 Öltöztetés. Olajf. Eladó.

GERGELY IMRE.
388 Régi ház udvara. Olajf. Eladó.

VIDOVSZKY BÉLA.
389 Virágok. Olajf. Eladó.

KUNWALD CÉZÁR.
390 Férfiarckép. Olajf. Magánt.

SAUTNER LIPÓT.
391 Tavasz a hegyek közt. Olajf. Eladó.
392 Rózsák. Olajf. Eladó.

TATZ LÁSZLÓ.
393 Arcképtanulmány. Olajf. Eladó.

HEYER ARTÚR.
394 Mikádó és Lilli. Olajf. Eladó.

KUNWALD CÉZÁR.
395 Tórészlet. Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.
396 Tavasz. Olajf. Eladó.

HEYER ARTÚR.
*397 Angora-macska. Olajf. Eladó.

STERN ÁRMIN.
398 Pont Neuf, Paris. Olajf. Eladó.

TATZ LÁSZLÓ.
*399 Cigányasszony. Olajf. Eladó.

MEISSL ÁGOST.
400 Látogatás. Olajf. Eladó.
401 Őszi hangulat. Olajf. Eladó.

JENDRÁSSIK JENŐ.
402 H. P. úrfi. Olajf. Magánt.

KMT 1912. tav. Vall

XII. TEREM.

ZOMBORY LAJOS.

371 Legelő birkák. Olajf. Eladó.
372 Vadvirágos táj. Olajf. Eladó.
373 Túzok falka. Olajf. Eladó.
*374 Nyulak. Olajf. Eladó.
375 Delelő birkák. Olajf. Eladó.

DOBAI SZÉKELY ANDOR.

376 Első hó a Lágymányoson. Olajf Eladó.

ZOMBORY LAJOS.

377 Répahordás I. Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.

378 Virágzás. Olajf. Eladó.

PAPP BERTALAN.

*379 Az utolsó korty. Olajf. Eladó.

TELKESSY VALÉR.

380 Virágok. Olajf. Eladó.

NAGY VILMOS.

381 Készülődés a szinházba. Olajf. Eladó.

KLÉH JÁNOS.

382 Virágzó rózsafák. Olajf. Eladó.

SZLÁNYI LAJOS.

*383 Szolnoki részlet. Olajf. Eladó.

TELKESSY VALÉR.

384 Cineráriák. Olajf. Eladó.

GOMBOS S. LILLY.

385 Virágok. Olajf. Eladó.

FESZTYNÉ J. RÓZA.

386 Virágválogató leány. Olajf. Eladó.

MDK

Stern Ármin festő

Egri V: Szlovenszkói magy. képzőművészek kiáll.
Nyugat, 1936, jan. 85-87 l.

MDK

Stern Ármin festő

Sávoly M: Képzőmüv. kiáll. Pozsonyban. Magyar Minerva, 1935, nov. 15. 280-281 l.

Stern Ármin

fiatal festő, magyar

A Majna melletti Frankfurtban él. Az ottani tavaszi tárlaton több képét állította ki: Szamaritánus c. nagy vászna díszhelyet foglal el. Hazatérő parasztc. képét a Kunstverein vette meg. A helyi sajtó dicsérettel emlékezett meg képeiről. U. 1408.

Az Ujság.

1914 máj. 6.

(Magyar művész külföldi sikere.)

Gyulafehérvár

914.

zágos Bizottsága.

A beadvány { száma: 191
kelte: II. 5. 191
beérkezése: II. 6. 191

Mellékletek száma:

Határidő:

Előirat száma:

Utóirat száma:

Exp. 191

MDK

Stern Ármin

Női fej, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. 65.l.

Stern Ármin

MDK

Női fej,olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

Stern Ármin MDK

Pont Neuf, Paris, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Stern Ámmin, festöm. MDK

pont Neeuf. Paris. Olf.

KMT. 1912 Tavaszi kiáll. Kat. 60.l.

Stern Ármin, festő

Résztvesz a Masaryk Akadémia Kiállításán
(1935. okt. 19. – nov. 4.)
Vásárolnak tőle

Turczel Lajos: Magyar művészeti élet az első csehszlovákiai köztársaságban. Irodalmi Szemle 1966/7. 655-6. l.

Szőnyi

Képei Frechter Lajos birtokában

Ámos Imre naplója
Magvető-almanach 1964/1. 258. l.

MDK

Stern Ármin

Pont Neuf, Páris. Of.

Mücsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 6o.l.

Sternitrium

festo

Palesztina kialli-
tása Pozsonybán

1

Forum

1934. 70. l.

BUDAPEST
1962

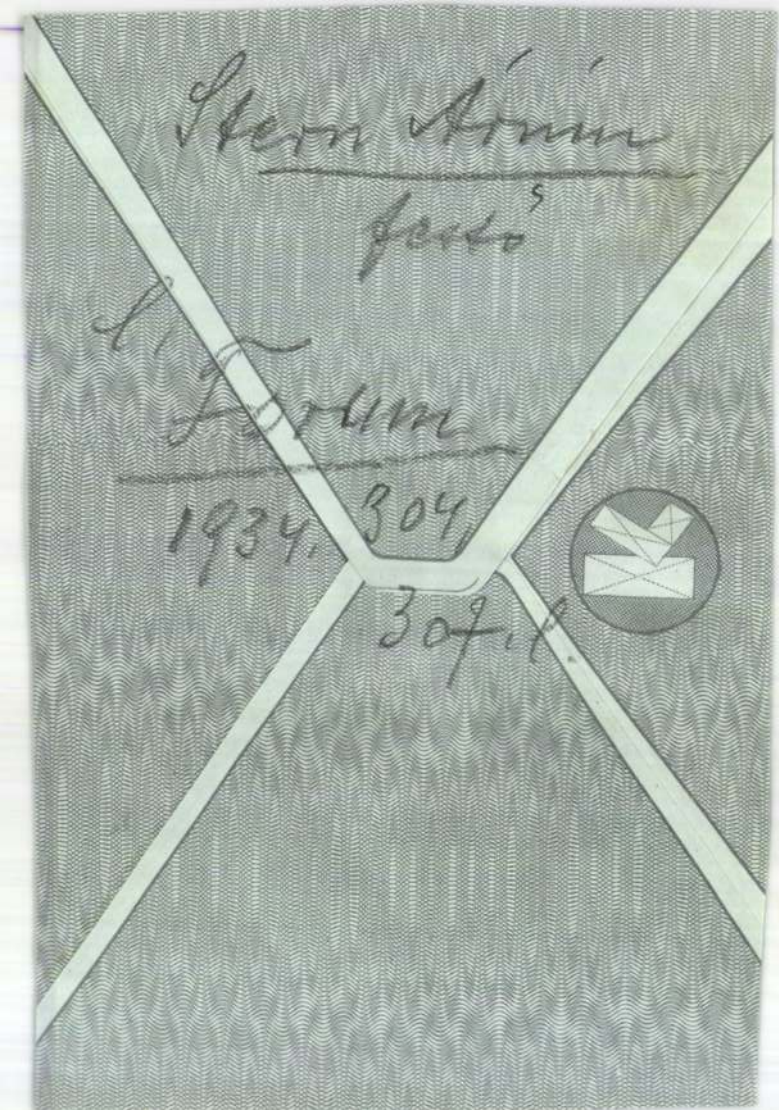

Stern Ármin

festő

Ai Forum

1934. 304

30 f. ö.

Kula

BUDAPEST
42 III. -8 11

Stern Arnim

festö

d.

Forum

1935. 127. l.

öskori VII. 97, 100, 101, 102, 107, 108, —

Fedő: gömbszelvény-alakú VII. 89, 90, 102, 120.

– csonkakúp-alakú VII. 102, 107,

– koronga alakú, szalagfüllel VII. 102.

– hengeres VII. 107.

Stern Arnim

1.

Forum

1935. 176. 1.

BUDAPEST
III. 8-11

Stern Ärum

festö

l.

Forum

1935. 299. l.

rnagy.

:afordultan állva van ábrá-
yel az asztalra támaszkodik,
kardjának markolatán nyug-
fekete, szakálla sötétbarna,
:lt. Atillája és balvállra vetett
ıa.

:m. — Lelt. sz. 657. — Értéke
reith-féle ereklyemúzeumból. —
ıdatokat l. a 62. lapon az 593
április 23-án (107–95). — Átvételi

tudomásul vette az 1896 április
).

Stern Arnim
festő

hárd okr.

Forum 1936.
16, 17. l.
képekkel.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Stern Ármin

festő

Szül. 1883 Galánta

Igen bő életrajzát

lásd

Csáky 15. l

vagy Forum 1934–35.

Stern Ármin

aranymives

Pest 1860-as évek

Horváth Lendpeter

257 l.

Stern Áron

1890/91 - 1891/92

Ferképzomfoiskèvk

133.l.

25	—		
70	—	172	—
306	—		
57	—	363	—
—	—	29	—
—	—	199849	—

; 55—56. sorszámok alatt felvettek, a melyek-
4-én kelt és a pozsonyi kir. járásbiróságnál
hirdetett végrendelet értelmében a budapesti

Stern Áron

szül. Gombosfalu 1872
Izr. 3 gim, 1 sparrajz ik
1890/91 I–II. vendégl.
1891/92 " –

Libula V. 246.

Stern /Somogyi/ Arthur

1902/3 - 1905/6 I.

Ferképzomfoiskèvk

133. C.

· Richard kir. közjegyző úr által megkezdett
égeiben talált festmények, illetőleg ezek mód-
tok, nyomatok és fényképek mennyiségét és

A mű tárgy				Jegyzet
becsértéke				
egyenkint		összesen		
K	f	K	f	
192220	—			
1360	—			
2010	—	195590	—	
1710	—			
1985	—	3695	—	
77	—			

Stern Béla

Stern Béla kerámikus, VI. Andrássy-út 53. 424-570

Bptávb 1940 szept.

Stern Béla

műépítész

Et. 1928

Stern Béla

építész.

Szül. Budapest 1895.

Oklevelet nyert 1920.

A műegyetemen 18. l.

Demsus.

A középtérben lévő emlék k
három férfi képez csoportot, ki
pedig a földön ülve rajzol. Fel

Demschus,
im Hatzecker Thal in

Kny., mér. a vk. 31.8: 2

S

MDK

Stern Béla, sz. 1895, okl.épitész, Bp.

a Kamara uj tagja.

Bpi Mérnöki Kamara közl. MM és ÉE. 1924. nov. 3o.
149-15o l.

M D K

Stern Bobby

Hevesy Iván: A Magyar Könyv-és Reklámművészek
első kiáll. Reklámélet 1930. 4. sz. 8. l.

Stern Bobby

Ruhatervekkel szerepelt a Jaschik-növendékek gyermekművészeti kiállitásán.

P.H.930.V.16.

Stern Bobby

Gyermekmese-illusztrációkkal szerepelt, Jaschik Álmos tanitványainak az Iparmüv.Társ. helyiségeiben rend.kiáll.-án.

N.U.930.V.15.

MDK

Stern Dezső, kárpitosmester

Acélcső karosszék és állólámpa. Kép. 87.1.

Epitőmunka. 1934. 4-5.sz. 87.1.

M.D.K.

Ernst Stern

Reinhardt diszlettervezője készitette az Operában bemutatott "Ariadne Naxosban" c. előadás diszleteit.
Két diszletét, két rajzon bemutatja a lap.

Szinház, Bp. 1919. ápr. 2o. IV. évf. 16. sz. 17-21. lp

M.D.K

STERN Erzsébet

1931-ben Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.l.

STERN Erzsébet

M.D.K.

1931-ben Nagybányán Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.l.

M.D.K.

STERN Erzsébet

1930.-ban nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 340.l.

STERN Erzsébet M.D.A.

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti

Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954 340.l.

M.D.K.

STERN Erzsébet

1933-ban Nagybányán a Szépművészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 341.l.

Stern Erzsébet

textil

1912-13

Érmiska 1930

88. l.

TES ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK,

BUDAPEST.

yi kir.ügyigazgatóság a tek.Bizottságnak
szám alatt ideintézett átiratára, a kül-
uttatása mellett hivatalos tisztelettel

Stern, F. v., rézmetsző II. 218.

M.D.K.

Stern Ferenc /Kisvárda/

Karikaturái Gömbös Gyuláról és Fedák Sáriról.

Szinházi Élet. Bp. 1931. juni. 7-13. XXI. évf. 24. sz. 65. lap.

M. D. K.

STERN (Stevun) Ferenc festő

1767 Tata piarista t. Szt. Miklós oltárkép

Garas XVIII. sz. 145, 201, 253. l.

Stern Ferenc, festő

megemlékezés

Dobos Ilona: Egy arany sorsa

Népszabadság, Bp. 1977 jún. 12. 8.

Stern Fülöp

1887/88 – 1890/91

Ferképzomfoiskávk

133.1.

98·0	94·0	B	XX	1205	1	57	1.500	—
15·0	80·7	B	IV	490(2)	14	11	3.200	—
54·8	65·8	B	VI	562	25	23	8.000	—
50·7	42·0	B	VI	565	24	26	3.000	—
18·0	92·0	B	IV	495	16	17	12.000	—
25·3	93·2	B	IV	492(1)	11	13	7.000	—
38·5	112·8	B	VI	564	29	25	5.000	—
38·0	75·8	B	III	465(5)	6	6	150	—
38·4	76·2	B	III	465(6)	7	7	150	—
38·0	75·7	B	III	465(2)	3	3	150	—
							192.220	—

M.D.K.

STERN Gusztáv festő

1912-ben Nagybányán a Szabadiskolában dolgozott.

Réti: Nagybánya... Bp.1954. 330.l.

M.D.L.

MDK

Stern Gyula,

1912-ben az iskolában dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 89.l.

Stern Arnim

Festo

U. 1408

Stern Arnim

pozsonyi festő.

Egy olajfestménye az alábbi múzeumban

Kat Bratislavy

305 l.

Sbierky 44. l

Stern Anna

vezetése alatt az intézet
Besztercebányán csipke-
készítő tanfolyamot
rendezett.

Érsimúsk 1907/8.

J. l.

LXXVI.

RA

mplom

Stern Anna

csipkeszakkanitónő

Eötvösi 1908/9.

17. C

Pöstyéni áll. polg. iskola néprkt.

VI. 224.

Stern Annát

a vall. és közokt. minister a textil osztályon szaktanítónőnek alkalmazta.

Értimisk 1908/9. 9. l.

Az eperjesi háziipari kiállítason dicséró oklevél.

u. o.

junius 21-én.

Gyarapodás.

Fabor

aja rövid, bajusza kipödrött, ~~és~~ szakáll~~t~~
e. A négyszögletes talapzat elején tölgy-
k közül kettő egész, kettőnek pedig csak
~~tes~~ táblácskán két sorban: »KERESZTESSY
.€.

cm.

5: VII. 27-én (182/95 No. II).
. leiratot (182/95).

√3

1329

Stern Anna

textilmüvészeti tanítónő

Éjmisk 1912/13

ü. l.

Stern Anna

Iparm.

Est. 1928

N.

Stern Anna

könyvkötő

narcikkei

lásd

Hunyady könyvkötés

102. l.

731. KUPA ÓNFEDŐVEL, fajánsz
mit Zinndeckel, Fayence, als

732. KUPA ÓNFEDŐVEL, fajáns
mit Zinndeckel, Fayence, als

733. KUPA ÓNFEDŐVEL, fajáns
Humpen mit Zinndeckel, Fay
XVIII. Jh.

734. KUPA ÓNFEDŐVEL, fajáns
mit Zinndeckel, Fayence, auf

735. KUPA ÓNFEDŐVEL, fajáns
mit Zinndeckel, Fayence, als

736. KUPA, ónfedővel, fajánsz, t
Humpen mit Zinndeckel, Fa
Deutsch, XVIII. Jh.

737. KUPA ÓNFEDŐVEL, fajáns
mit Zinndeckel, Fayence, als

738. KUPA ÓNFEDŐVEL, fajáns
század — Humpen mit Zinn
Deutsch, XVIII. Jh.

739. KUPA ÓNFEDŐVEL, faján
XVIII. sz. — Humpen mit

— GLAS.

-800.

nes tájkép, Kothgasser modorában, német verssel.
ıng farbige Landschaft in Kothgassermanir, mit
Illusztr. XXXIV. tábla.

retben szinesen a laxenburgi várkastély látképe.
ndung in Empireumrahmung Ansicht des Schlosses
Illusztr. XXXIV. tábla.

ldalán szinesen festve oltár, kutyával és csóko-
gasserglas, in Empireumrahmung farbig ein Altar,
)—25. Illusztr. XXXIV. tábla.

lt oldalán három alak fehér-arany szinben. Cseh,
ausladenden, fazettierten Wandung drei Figuren.

kos diszitéssel. Cseh, 1830 k. — Glas, geschliffen,
odekor. Böhmisch, um 1830.

ék üveg, fehér-arany szőlőindával. Cseh, 1840 k.
satz, blaues Glas mit Weinranken in Weiss und

Stern Armin

Festo

l.

Forum

1934. 183. 1–

FONTOSABB OKIRATOK ILLETÉKE.

(A százalékos illetékeknél miniszteri rendelet folytán 20% pótilleték is fizetendő.

Adás-vételi szerződések:

a) Ingó adás-vételi és áruszállítási szerződések, ideértve az építkezési szerződéseket is, az érték után 3% illeték alá esnek.

b) Ingatlan adás-vételi szerződések után az érték szerint:

800 pengőig —·40 P
800 pengőn felül, 1600 pengőig —·80 P
1600 pengőn túl ... ... 1·60 P
bélyeg jár.

Kölcsönszerződések, kötelezvények és adóslevelek az érték után 0·5% illeték alá esnek.

Bizonyítványok:

a) közhatóságok által kiállítottak... 1·—P

b) cselédek, segédek, inasok, napszámosok, általában a háztartásban, mezőgazdaságban, kereskedelmi- és iparvállalatokban alkalmazottak részére... ... ... —·50 P

c) iparostanulóknak az iparhatóságoktól adott bizonyítványok... —·50 P

d) iskolai, tanulmányi bizonyítv. ... —·50 P

e) orvosi bizonyítványok — ... ... 1·60 P

Iparostanoncokkal kötött tanoncszerződések illetéke ... ... —·16 P

Váltók illetéke:

1. 0·1%, ha a fizetési határidő — belföldön kiállított váltóknál 6 hónapnál nem később —, illetve külföldön kiállított váltóknál 12 hónapnál nem később jár le.
2. 0·5%, ha a fizetési határidő — belföldi váltóknál 6 hónapon túl, külföldi váltóknál 12 hónapon túl jár le. A fizetési határidőt a váltó kiállítása napjától kell számítani.

A váltóilleték alapjául szolgáló pénzösszeget százzal maradék nélkül osztható pengős összegekre kell mindig fölfelé kikerekíteni.

Csekkek belföldön fizetendők drb-ként —·02 P
külföldön fizetendők darabonként —·04 P

Stern Anna

textil

[Iparm.Isk.Évk.]

1930-34. 44. l

Stern Anna

1924-30

l. Június 1930

92. l.

hossza 42 cm.
XVIII. század.

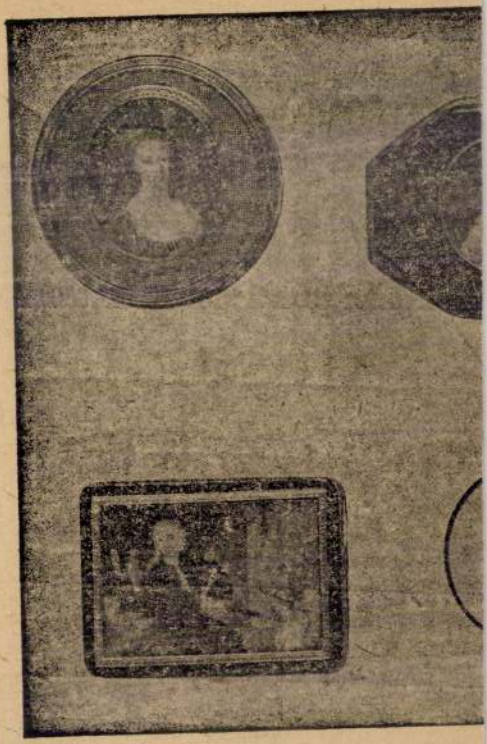

220. kép. *Szeler*

Stern Anna

l.

Inform. iskert

1912-13.

21.l.

MDK

Iparmüvészeti Isk.személyzete 1934-35-1935-36.

Stern Anna, textilmüvészeti kivitelező technikák

Iparmüv.Isk.Évk. 1934-36. Bp. 1936.

MDK

Stern Anna

- 1907- textil szaktanítónő

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparműv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

Stern Anna, iparművész

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iakola tanárai,tanársegédek,/segédtanárok/,-Textil szaktanitó: Stern Anna, 1907-1940 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és [illegible] 37.old forrásai

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

MDK

Stern Antal textiles

Ipm. Isk. személyzete 1936-37-1940-41. Iparm. Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942. 27-30 l.

Stern Árnum

festő

Ruszinszkói zsidó

férfi c.

archaje repr.

Csákós. J. l.

114/1941

ORSZÁGOS TERMÉSZETVÉDELMI TANÁCS

Nagyságos

dr. Sze

a Műemlékek

Stark Nidor

építész

iroda

Magyar Pályázatok

1905–6. 7 4. 24. l

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

zem:

.....

ıelyettesének

drényi Imre, Szeged.

Sterk Izidor

Mücsarnok, épitész ~~[illegible]~~
Dessewffy u. 10.

1928 tav. Iriak 251, 256

Kassai Szent Erzsébet székesegyház

mükincsei VIII. 136, 137

Sterck Izidor

műépítész

lásd

Revái lex.

17 K. 148. C.

Stark Izidor

Épitesz

zeit. 1860, Bpest

Ujv. MTsL.

8071.

Stark Tivadar

épített

laid

Ambrus és Hajnaly

alatt

mindig pontosan eleget

letember.

fenti kötelezettségünk

jük, hogy azokat teljes

Sterk Izidor

épitész

l.

Szefelslex 360. l.

361. l.

Elektr. arch.

u. o. 995. l.

Sterk Izidor

Serverte a VI. Váci út 87. q. fővárosi kislakásos házat – Építési kott. 460000 K. 1911.

Guthi J. Főv. almanach 1913–15, 149. l.

Sterk Izidor

épitess

a bpesti IV. ker. re-
álban tanult.

Jub. kiáll. Lat

1932. okt.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Stark Isidor

Thieme Bocker

XXXII. 4.l.

(Lyka)

Sterk

MDK

építész

Gellért fürdő 1911-18-ban épült Hegedüs -Sebestyén-Sterk tervei szerint
286.o.

Repr. 284.o. 295. kép.

Borsos-Sódor-Zádor: Budapest. Bp. 1959.

MDK

Sterk Izidor épitész

Épitő ipar. 1910. aug.14. 330 l.

MDK

Sterk Izidor épitész

Becz J: A tav. tárl. épitészeti csop. Képzőművészet
1928. 8-9.sz. 98 l.

L. Stürke's

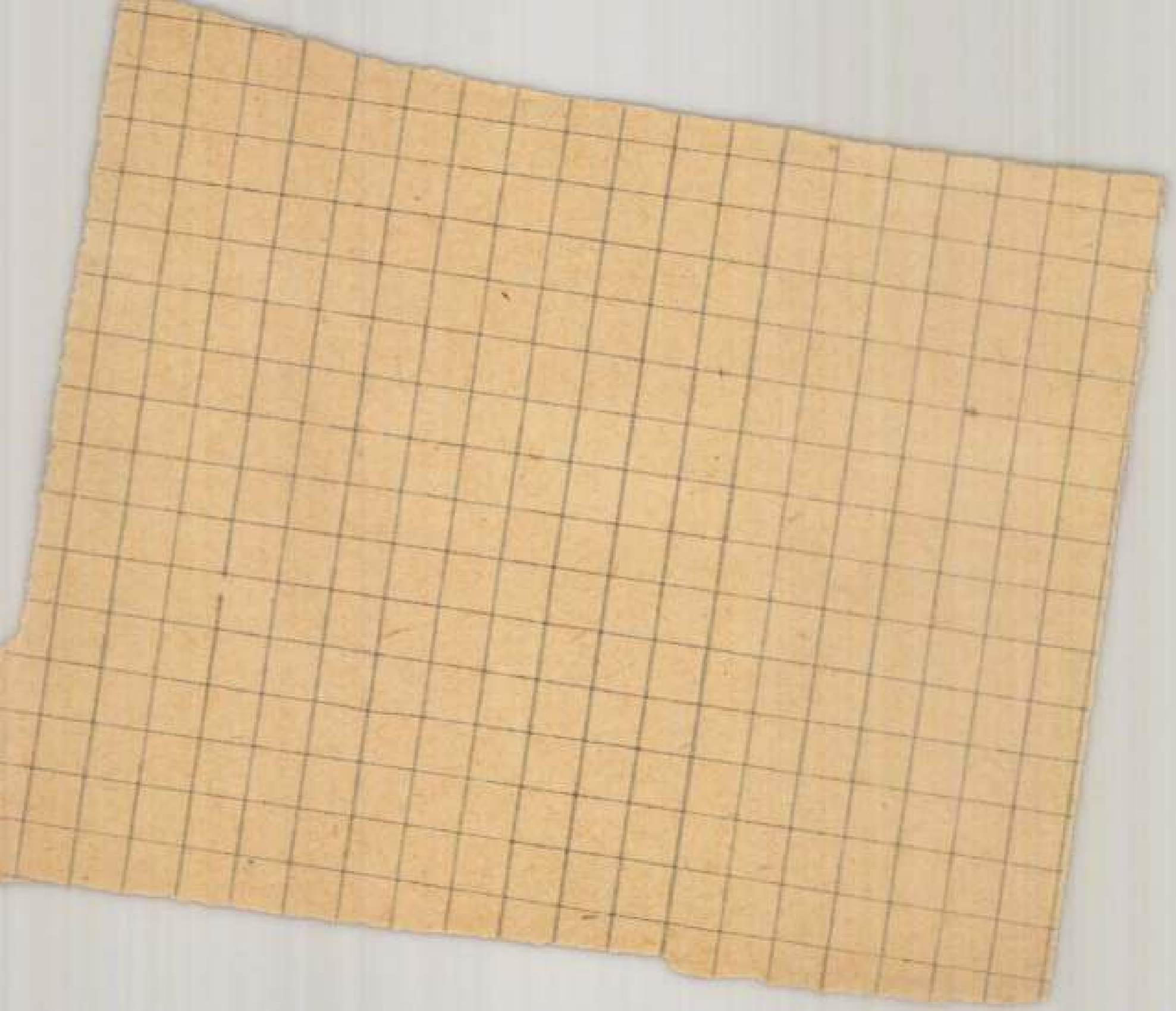

MDK

Sterk Izidor

építész,
~~szobrász~~ az iskola v. növendéke

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 15. 1.

Eötvös József gimn. loo éves fennállása

MDK

Sterk Izidor müépitész

a genfi békepalota terve
Pesti izr. árvaház tpl.
Szentháromság-utcai ház

Modern magyar épitőművészet. Pesti Hirlap nagy naptára. 193o. 99 l. és képek.

MOK

Sterk Izidor műépítész

tervezte a VI. ker. Váci út 87. sz. alatti négyemeletes bérházat. Az épület 1911. augusztus 1-en vált lakhatóvá.

Dr. Sidó Zoltán: Budapest főváros lakásügyi intézményei. Városi Szemle, Bp. 1912. V. évf. 723. l.

Sterk Izidor MDK

A népszövetségi palota pályaterve

Genfi népszövetségi palota pályaterve

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

M.D.K.

Sterk Izidor. építész

IX. 11-5

75 éves korában meghalt. Közel 40 éven át folytatott önálló építészi működést: számos bérházat tervezett, a Deák Ferenc-utcai Kunz és Dán áruházat, a Globus-nyomdát, a Révai testvérek házát, a szurdokpüspöki hastényt, a Fillér-utcában 2 nagy családi házat, a Bachruch-ékszerüzletet, stb. Legnagyobb sikere a Gellért fürdő terapiája zatában mutatkozott, melynek megépítésében Sebestyén Artur és Hegedüs Arnold építészek. [illegible] osztozott meg.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1935. LVI. évf.

Sept. 11. sz. 5. old.

Sterk Izidor MDK

épitész

Dolenecz József: Az uj sárosfürdő.
Vas. Ujs. 1911. 166.o. képpel.

Sterk Izidor MDK

épitész

Bánlaky Géza:- Benczur Gyula - Mihálykovics Miklós: Budapest székesf. Szt.Gellért Gyógyfürdője. Bp. 1923.

M.D.K.

Sterk Izidor müépitész

Tervei alapján készült a Bachruch A. utóda Rt. ékszer és ezüstárugyár ruskicai márványportálja. Fényképfelvételen mutatja be a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1928. dec. 2-8. XVIII. évf. 49. sz. 121. lap.

Sterk Izidor

MDK

épitész

Bosányi Béla: Székesfővárosi Szent Gellért-gyógyfürdő és száll. Bp. 1918.

M.D.K.

Sterk Izidor, építész

Hegedűs Arminnal és Sebestyén Artúrral közös terve 800 K-ás meg. vételben részesült a főv. Népkönyvtár és Közmüve lődési palota pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

jun. 28. sz. 12 old.

Sterk Izidor, építész M.D.K.

a Gellért fürdő- és szállóra még 1901-ben kiírt pályázaton első díjat nyert, majd 1908-ban e tervét – a Hegedűs- és Sebestyén féle tervvel való egyégesítés után az építőterver előkészítésére megfelelőnek ítélték. Az építkezés 1911-ben indult meg és – sok akadály ellenére – egész háborn alatt is folyt.

Építőipar - Építőművészet, Bp.1919. évf. 10-15. sz.
Ism.: 75-103. old. (elszórtan). Képek: 1-29. á a 35-102. old. körött (elszórtan).

M.D.K.

SterK Izidor müépitész

"Ujabb épitészet Madridban és Barcelonában" cimmel ir cikket az épitészetről.

- - -

Sebestyén Artur müépitész "..Hegedüs Ármin és Sterk Izidor kartársaival egyesitett dijnyertes terveik alapján.." készitették el a Szent Gellért szállót és fürdőt.

- - - /Izidorra vonatkozó cikk,

/a Sebestyén Artur, Hegedüs Ármin és Sterk "Épülnek az uj vidéki szinházak" cimmel jelent meg/ Szinházi Élet. Bp. 1929. nov. 10-16. XIX. évf. 46. sz. 87. lap.
88-89. lap.

l. Stark Izidor

MDK

Sterk Izidor építész

Budmonogr 99, loo l.

Stark Izidor

Hegedüs Jármia és Sebestyén Artúr tervei alapján épült fel a Gellért szálló épülete.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2881

MDK

Stein Izidor, Sebestyén Artur és Hegedüs Ármin, budapesti épitészek.

Közös tervüket: Népház, - megvették.
Kép:a Népház homlokzata. 18.1.
17.lapon két alaprajz közölve.

Magyar Épitömüvészet. 1911. 6. sz. 17,18.1.

MDK

Sterk Izidor, Hegedüs Ármin és Sebestyén Artur

A budapesti községi nyilvános könyvtár és közmüvelődési intézet tervpályázata.

Megvett terv.

Magyar Épitőmüvészet 1911. 8.sz.

Sterk Izidor, építészt M.D.K.

Hegedüs Árnim és Sebestyén Artúrral körösen hivánja megbízni a főv. tanács a Sáros-fürdő ujjáépitásével, melynek költségeit 1.800.000 K-ról 2.800.000 K-ra emelték

Vállalkozók Lapja, Bp. 1908. XXIX. évf.

febr. 12. sz. 15. old.

Т.Д.К.

Vдлгаjкоъзк Lвр]а, Вр. 19ъ8. XXIX. бvt.

82. 01д.

MDK

Sterk Izidor, Sebestyén Artur és Hegedüs Ármin, építészek, Budapest.

Megvett közös terv: A budapesti községi nyilvános könyvtár és közmüvelödési intézet tervpályázata. Kép. 16.1.

Magy. Épitömüvészet. 1911. 8.sz. 16.1.

MDK

Sterk Izidor, épitész és Rákos Maná szobrász.

Deák Ferencz -utcza.

Bpujép.

Sterk Izidor MDK

épitész

Bierbauer Virgil: A háboru előtti Budapest épitészete. Képzőművészeti Társulat Évk.1929. 167.o.

Sterk Izidor MDK

épitész

A Sáros fürdő épitése.

Vállalkozók Közlönye 1909.márc.31.

MDK

Sterk Izidor, épitész.

Budapest 1860 okt.28. Bécsben tanult.1892 óta működik önállóan Budapeste, hol Sebestyén, Hegedüs épitészekkel közösen ö tervezte és épitette egyebek köz a Gellért -fürdöt. Sémos bérházat üzletházat, és gyártelepet is tervezett.

E.G. II. 475.1.

MDK

Sterk Izidor épitész

Magénép.ong. Sp. Vállalk. Közl. 1907. aug. 28.
6.1.

Sterk Izidor MDK

építész

Lechner Jenő: A fővárosi fürdők.
Vállalkozók Közlönye 1908. jan.1.

Stark Isidor,

Sebestyén Arthur

~~Hegedüs Arnu~~

épitésznek

K

vrod

Dr. Dolenecz József. Az uj sárosfürdő. Vas. Ujs. 1911. 166. l. (Kappel)

fentich tvoe.

Sterk Izidor

épitész

Gellért fürdő

cvód

i

Gárdonyi Albert dr

Ötven esztendő Buda-
pest székesfőváros
történetéből. Bp.
1925. 122. l.

detői voltak a római művészet nagyságának, még inkább az épületek, melyek nagy részét használták is e súlyos századokban. A Palatinus császári palotáit, a bizánci hivatalnokok lakták és csak Nagy Károly, majd utódai építenek maguknak más palotát. Az Angyalvár hatalmas épületét mint «moles Hadriani» ismerték s mindvégig megtartotta várszerű szerepét.

Róma színházai közül a *Marcellus színházból* Cenciek vára lett. A *Circus Maximus*ban még Totila alatt is tartanak játékokat a VI. században. A vízvezeték csodás íveit csakúgy, mint a városfalat, ha egy-egy ostrom megrongálta is, a győztes sietett helyreállítani. Traianus és Marcus Aurelius oszlopai «mint Róma nagyságának szent emlékei minden idővel, még a barbár középkorral is győzelmesen dacoltak» (Gregorovius). Ugyanilyen elpusztíthatatlan emléke a multnak a *Colosseum*

Sterck Izidor

épitaux

l

A 90
29. l.

10. 305/1935.
- - - - - - - sz.
III.

Értesitem t. Elnöks
urral történt megállapodás
követség konzuli osztálya
kozó megkereséseit a jövőb
ről-esetre az illetékes ha
ni.

Felhivom tehát t.
amennyiben t. Elnökség

Sterk Izidor
építész

l.
Erődi-Bodnár
20. l

Madonna Jézussal.

Sterk Izidor, Sebestyén Artur
és ~~Hegedüs Arm~~

vrod

K

Magyar Építőművészet

1911. 8 f. 16 – 18 l.

..... nevü munkás igazolta

.....
a müvezető aláírása.

élyezem:

.....
vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

STERK *Izidor*, építész, * Budapest 1860 okt. 28. Bécsben tanult, 1892 óta működik önállóan Budapesten, hol Sebestyén és Hegedűs építészekkel közösen ő tervezte és építette egyebek közt a Gellért-fürdőt. Számos bérházat, üzletházat és gyártelepet is tervezett

L. Gy II. 475 l

4.

Sterk Izidor MDK

müépitész,V. Bécsi u. 65o. hrsz.négyem.bérház

Magánépitési engedélyek Budapesten.
Vállalkozók Közlönye 19o6. márc. 28.5.o.

Sterk Izidor MDK

épitész

A Sárosfürdő épitése.
Vállalkozók Közlönye 1909. jun.23.

Sterk Izidor MDK

épitész

Szent Gellért Gyógyfürdő tervezői 19o4.
Magy. Alp 19o4. 6o.o.

Sterk Izidor MDK

épitész

Magyar Épitőművészet 1911. 8.sz. 16–18.o.

Sterk Izidor MDK

épitész

Az uj Sárosfürdő.
Vasárnapi Ujság 1911.166.o.

Sterk Izidor MDK

épitész

A bpesti községi nyilvános könyvtár és közmüvelődési intézet tervpályzata. megvett terv.
Magyar Épitőmüvészet 1911. 8.sz.

MDK

Sterk Izidor dr. műépitész

Több műépitésszel készitette a székesfővárosi kislakás-épitkezések terveit.

Liber Középitk. 24.lap

Sterk Izidor

MDK

Repr:

Sebestyén Artur - Hegedüs Ármin - Sterk Izidor: Gellért Fürdő és Szálloda. 1909.

129. l. 91. kép.

Dr.Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp.1961.

M.D.K.

Sterk Izidor, építész

Sebestyén Arturral és Hegedüs Arminnal körös terve megvételben részesült a Népház és Néphönyvtár pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1911. XXXII. évf.

Jul. 5. sz. 5. old.

MDK

Sterk Izidor épitész

Magánép. eng. Építő Ipar, 1909. márc. 21. ~~xxxxx~~
114. 1.

STERK Szidor építész

Gellért szálló

Társtervező: Hegedüs Ármin

Sebestyén Artúr

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 309.

Sterk Izidor MDK

Lechner Ödön lenyügöző hatása muatatkozik A Gellért Fürdő és Szálloda épületén, amelyet 1909-ben szükebb tervpályázat utján Sebestyén Artur, Hegedüs Ármin és Sterk Izidor tervez nek és épitenek.

Dr.Kismarty-Lechner Jenő: Lechner Ödön. Bp.1961.

128. l.

MDK

Sterk Izidor építész

Sáros és Rudas fürdők tervp. Vállalk. Közl. 1907. okt. 9. 6.l.

MDK.

Sterk Izidor, ép.

1525888. Dán testvérek, Deák Ferenc utca 546. hrsz. ötemeletes házat tervezte.

1493388. Schneider Károly, Fillér u.6561 hrsz. földszintes házat tervezte.

Építőipar 51.sz. 1912. dec.22. 523.l.

MDK

Sterk, Hegedüs és Sebestyén

A fővárosi Szent Gellért szálló, repr.

Bierbauer V.dr.: A háboru előtti Budapest épitészete. Évk. KMT. 1929. 167.1.

MDK

Sterk Izidor, Alpár Ignác, Petz Samu, Förk Ernő és Hegedüs Ármin

A bpesti Sárosfürdő pályatervei. Művészet 1905. 3. sz.

MDK

Sterk, építész

E számunkban közölt vázlatok egyrészee a Sterk, Sebestyén és Hegedüs építészek tervei szerint épülö Sárosfürdöhöz készültek.

Magyar Építömüvészet. 1913 2.sz. 14.1.

MDK

Sterk építész

Az ő, valamint Sebestyén és Hegedüs az 1903-ban kiírt tervpályázaton szereplő tervei szerint kezdték meg 1911-ben a későbbi Gellértfürdő építését.

Dr. Szabó Sándor: A közegészségügy. Városi Szemle, Bp. 1913. 10-12. sz. 1328. l.

Sterk M.D.K.

Sebestyén Artur társtervezője volt Hegedüssel

A Gellért ~ zálloda épitésénél

Preisich Gábor: Bp. városépitésének története
a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 1964.

133.1 .

Stark Margit

1909/11 – 1912/13

Ferképzomfoiskèvk

133. l.

KE

BECSLÉSI ADATOKKAL.

CST

NYOMDAI R.-T. NYOMÁSA.

Sterk Margit

1913

Ki tud róla?

A Rajztanárok
Egyesülete

...plom helyreállítási munká-
...sére. Nagyr. Toerk Ernő
...ett Összeg: 2000 Kor.

...ornár hó 4-én

Nagyrand Miklós
Mosk.
művezetője

Sterk Nándor

állitólagos archepfestő

21. 1955.

1908. szept. 2-án Bombayban tartoztatták le, mert az ott élő Tóth Jenő és Lábay János festőművészektől szukhat ékszereket s az utóbbitól külügyminiszteri ajánlólevelet csalt ki. 1908 ~~[illegible]~~ elő egymásután érkeztek ellene feljelentések a bagdadi, konstantinápolyi és bombayi konzulátusoktól. 1908-9. vizsgálati fogságban volt s azután a bombay angol törvényszék csalásokért egy évi és nyolc hónapi börtönre itélte. 1911-ben szabadult s azután Münchenben bukkant fel. Budapesten is szélhámoskodott. 1916. márciusában a budapesti törvényszék 4 évi börtönre itélte.

Az Est. 1916. márc. 31. (Egy állfestő szélhámoskodása bayról Münchenig) Bom-

Bajsai Dr. Vojnits István főispán ur született Szabadkán 1856-ik évi augusztus hó 18-án. Jogot végezvén, 1880-ban az államtudomány tudora lett. — 1884-ben bácsmegyei aljegyző, 1885-ben t. főjegyző volt. 1887-ben országgyülési képviselővé választatott. 1893-ik évi márczius havában Baja és Szabadka városok, majd 1895-ben Bács-Bodrog vármegye főispánjává neveztetett ki.

* * *

Vojnits István dr. főispán ur, nem az a férfiu, ki barátja az e fajta ünnepeltetésnek s akkor, midőn arczképét külön mellékleten — születésének 40-ik évfordulója alkalmából — közöljük, nem teszünk szivességet neki, hanem olvasóinknak, kik gyakran hallják emliteni és áldani őt, mint a főispáni kar, legtehetségesebb, legmagyarabb és legkitünőbb férfiát.

ANTON S T E R L , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 4901. Herr ANTON S T E R L
Felvétel ideje: 1852. 6. Juni.
Hova vették fel: Baán,/Bán,Baranya m./. 164.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

MDK

Sterl Mihály

Siklóssy L.: Régi pest-budai asztalosmesterek. M.I. 1922.

9.l.

Sterl Mihály

1693 előtt.

lásd

Budapesti asztalos-
mesterek

nyomtatásnál fogva

Victoris Bécsben tanult, ahol Tiziant, Rubenset és Van Dyckot másolta. (Wurzbach: Ez már magában véve megmagyarázza, hogy mi ~~vitte öt~~ verette öt erre, hogy stínes litográfiák kénítésére rendezze be üzemét, de bőven láthatott erre Bécsben is példákat. Wurzbach szerint több stáz tájképet festett és térképet kénített. ~~Stílusá~~ ~~Tájképein~~ Markó Károly ~~stílusának~~ gyönge követői köré tartozok. (~~Tárlot~~

Sterling

1768

d.

Eperjessy 1929

12. l.

Veszecri áll. főreáliskola VIII 195.

Sterling

kartogr.

1766/68

l.

Eperjessy 1928

15. l.

Horthy Miklós sugár út 17

Tek.

„Europa"

Film - Könyv - Lapterjesztő és Kiadó R. T.

Budapest.

V. Rothermere u. 12. III. 2

MDK

Sterling Mihály, föstő, Pinksfő. Egy legénnyel.

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Miv. Ért. 1952. 1.sz. 139 l.

Sternecky

vespremi [illegible]

l.

Größy [illegible]

192 l.

Sternecky Rózsi

festő és szobrász
+ 1908 (?)

Csikász Imre tanítványa –

lásd

Ribó Zoltánda

Csikász Imre.

9. l. 20 l.

MOB kat. 4047.

Stern

l.

Lykanemzromantika

213.l.

REDLINGER
könyv és papírkereskedő
hirlapvállalat
LOSONC

r.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest V

MDK

Stern Anna kézimunka szaktanitó 1939-4o. nyug.

O.M.Kir. Iparmiv. Isk. 1936-37 - 1940-1941. tan-
év éveinek tört. Iparmiv. Isk. Evk. 1880-1941. Bp.
1942.

141.

MDK

Stern Anna kézimunka szaktanitónő, nyugdijba
megy jelen tanév végén

Iparműv. Isk. Évk. 1880-1941. Bp. 1942.
1936-37, 1940-41. tanévek tört. 7-22 l.

MDK

Stern Anna szakoktató

Gróh István: Könyvtábla aranyozások.
Diszitő Művészet, 1915. II. évf. 1.sz. 12-18 l.

MDK

Stern Anna, szaktanitónő

az ötvösséget és könyvkötést tanulta.

Az Iparmüvészeti Iskola Ertesitöje. 1911-12.
Jelentés az 1911-12-iki iskolai évről. 9-12.l.

Stark Izidor
építész

Kabdebó Bp.
4. l. 8 l. 64. t.

11078/1933.szám.

III.

Hivatko
1933. szám alatt kelt föl
get, hogy M á r t o n L
kori és népvándorláskori e
előterjesztett kérelme ügy
niszter urhoz és fölkértem
gyává tenni a szóbanforgó
Honvéde
évi szeptember hó 11-én 65

Sterk Izidor

épitész

Dán testvérek részére
Deák Ferenc utca
5 emeletes ház

Épitő Ipar
1912. 523. l.
(Magánépitési
engedélyek.)

Stark Izidor

építész
a Gellért fürdő egyik
tervezője † 1935 szept.
8-án 75 éves korában

Elek A. hagyat.

Stark Izidor

vod

Dr Dolenecz József

Az uj Sárosfürdő.

Vas. Ujs. 1911. 166. l.

(Keppel.)

Vasárnap
20
Kath. Timót vt.
Prot. Teofil

Hétfő
21
Kath. Tamás aps.
Prot. Tamás

Kedd
22
Kath. Zenó
Prot. Zenó

Szerda
23
Kath. Viktória
Prot. Viktória

Csütörtök
24
Kath. Ádám, Éva
Prot. Ádám, Éva
Izr. 10. Jer. o. bőjt

Péntek
25
Kath N.-karácsony
Prot. Karácsony

Szombat
26
Kath. Szt. István
Prot. István
Izr. 12. S. Vajekhi

52. hét ▪ 1936 December hó ▪ 31 nap

STERK IZIDOR építész

LEHNE, Andreas - PINTÉR, Tamás: Jugendstil in Wien und Budapest. Wien : Edition Wien, 1990 llo,133.p. ésill.

Sterk Izidor

Hegedűs Ármin és Sebestyén Artur tervei alapján épült a Gellért gyógyfürdő és szálló.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

13351

3791

Sterk Izidor

pályadíjas terve Hegedűs Ármin és Sebestyén Artur terveinek egyesítésével épült fel a bp-i Gellért szálló.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

46 l

Stork Izidor

terveste a Bp. VII. Sósika u. 2.1.

lakéhásat 1904-ben.

Gerle János: Elszámolás a századfordulós épületekről
Budapest 1981/11 17-21.o.

Sterk Izidor
építész

~ Hegedüs Ármin – Sebestyén Artur:
Gellért szálló, hullámfürdő

Rados: Magyar ~~tv~~ építésze Történet 321.
Műszaki Kiadó 1971.

Stark Izidor

Hegedüs Ármin és Sebestyén Artúr tervezték a kp-i Gellért szálló épületét 1911-18. 57 sz. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest, 1970.

457

STERK IZIDOR építész (Pest, 1860.X.28. - Bp., 1935.IX.8.)

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 184.p. és ill.

Stark Izidor

épitem Budapest

vred

Magyar Épitőmüvészet

1909. 1-4. (A budapesti Sáros fürdő pályatervei)

I Díj

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Sterk Izidor

ép.

vrod

Magyar Építőművészet

1909. 8-9 sz. 14-15 l.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

- Endrényi Imre, Szeged.

Sterk Izidor

építész

irad

Magyar Pályázatok

1905-6 1 sz. 9-11 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

Sterk Ilona

Autoterverő

1917–18

Éimisk 1930

88. l.

FELÜLVIZSGÁLÓ ÉS KIEGYENLITŐ

TALNAK,

BUDAPEST.

---

i kir.ügyigazgatóság, mint a m.kir.

zter urnak a müemlékeket érintő ügyek-

Steris Kárdy

Magyar Vízfestők és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Műcsarnokban "Alvó nő" c. képével szerepelt.

PH.929. x.6.

MDK

Sterk mester

Magy. Épitőművészek Szöv. közgyülése.
Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

Sterk Anna

szobrász

vod
2

Fényszóró
1945. okt. 31.

(A Munkáskultur-
szövetség művész
otthonában.)

Archepe repr-

Dáciai kadjáratok X. 52.

M.D.K.

Sterk Fülöp, ötvös mester

Veszprémi mester, 1849-körül szerepel.

Somogyi Árpád: Adatok a veszprémi ötvösség történetéhez. 297.o.

A Veszprém megyei Múzeumok Közleményei. 2 Veszprém 1964

Kp: Bérmentesítve, Bp. 72.

OLDAL: 1020
001173/901207
502 GKJ
KÖZHIR-OSZ
1900 BUDAPEST
0035975 UJEL
M.T.A.MÜV.TÖRT.KUTATO CSOP.
*** 1250 BUDAPEST
*** ----------
*** PF.27

ÚJ I

XLV. évfolyam, 24. szám, 1990. dec. 15. Kiszlév 29. 5751 | A magyarországi hitközségek lapja | Ára: 11,50 Ft

Nyilatkozat

Alulírott magyarországi zsidó szervezetek elfogadhatatlannak tartjuk a kormány döntését, miszerint az 1938 és 1945 között jogsérelmet szenvedtek társadalombiztosítási és munkajogi helyzetének rendezését egy későbbi időpontra halasztja.

Semmi nem indokolja, hogy az 1938 és 1945 között deportáltak, munkaszolgálatba hurcoltak, internáltak, illetve számos egyéb jogsérelmet szenvedtek rehabilitációját a későbbi jogsérelmektől hátrányosan megkülönböztetve kezelje a kormányzat.

Az elvi megfontolásokon túl emberileg különösen elfogadhatatlanná teszi ezt a megkülönböztetést az a tény, hogy a korszak kevésszámú érintett túlélője ma már mind 64 év feletti, ezért minden halogatás azzal jár, hogy egyre több embert fosztanak meg véglegesen a csekély nyugdíjkiegészítés lehetőségétől.

Mindezek alapján felhívjuk a kormányt, hogy sürgősen módosítsa álláspontját és a többi kárpótlással egyidőben kezdje meg az 1938 és 1945 között jogsérelmet szenvedettek nyugdíjkiegészítésének folyósítását. Ezen túlmenően követeljük, hogy a kormány minél előbb készítse el a kárpótlási törvény javaslatát és azt az érintetteket képviselő szervezetekkel széleskörűen egyeztesse.

Magyar Izraeliták Országos Képviselete
Budapesti Izraelita Hitközség
Magyarországi Rabbikar
Magyar Zsidó Kulturális Egyesület
Munkaszolgálatosok Országos Egyesülete
Zsidó Diákok Magyarországi Szövetsége
Magyar—Izraeli Baráti Társaság
MUSZOE — Magyar Holocaust Történelmi Emlékbizottság
B'nai B'rith

A Kárpótlási Hivatal értesítése

Felmérés céljából adatlapok készülnek azok részére, akik a — 34/1990 (III. 28.) sz. országgyűlési határozatban foglaltak szerint — az 1938 és 1945 közötti időszakban faji vagy nemzetiségi hovatartozásuk, vagy a nácizmus elleni magatartásuk miatt szenvedtek sérelmet. Az érdekeltek az adatlapot a Kárpótlási Hivatal Ügyfélszolgálatánál (Bp. VII., Kürt u. 6.), a Magyar Izraeliták Országos Képviselete, Bp. VII., Síp u. 12. sz. alati székházának portáján, továbbá a Munkaszolgálatosok Országos Egyesületének Szombathelyen, Kaposváron, Szegeden, Debrecenben, Nyíregyházán, Pécsen, Miskolcon és Salgótarjánban működő tagozatainál és a Nácizmus Üldözöttei Bizottságánál (Bp. V., Szabadság tér 16.) vehetik át.

Az adatlapot a kitöltést követően a rendelkezésre álló bizonyító okmányokkal (akinek van ilyen) együtt kell elküldeni ajánlottan, postán a Kárpótlási Hivatal címére: *Budapest Pf. 715. 1399*, hogy a felmérést (számítógépes feldolgozást) még ebben az évben befejezhessék. A felmérés a kárpótlás mielőbbi lebonyolításának előkészítéséhez szükséges.

Jossi Stern kiállítása

A híres izraeli alkotót jól ismeri a magyar közönség, hiszen többször is járt már nálunk. Most az Énekek éneke című könyv megjelenése alkalmából került sor *Jossi Stern* világhíres festőművész és grafikus kiállítására, a Magyar Honvédség Művelődési Házában.

A megnyitó beszédet *Moldova György* író tartotta:

„Magyarország ebben a században nemcsak két világháborút vesztett el, eredeti területének nagyobbik felét és polgárainak millióit, hanem ami talán ennél is fontosabb: egy szebb és különb Magyarország lehetőségét is. Elengedte, vagy elküldte, számüzetésbe kényszerítette világméretű tehetségeinek hosszú vonulatát, kezdve a sort nemzeti géniuszunkon, *Bartók Bélán*, folytatva Nobel-díjas tudósokon, alkotó művészeken, akik közé egyaránt oda tartozik *Márai Sándor*, *Kabos Gyula* és a mai délutánunk vendége: Jossi Stern is.

Hiszem, hogy ha ezeket a szíveket visszanyerhetnénk, ha ők is itt élnének, vagy itt élhettek volna velünk, más lenne egész életünk minősége, mérföldekkel közelebb járhatnánk az oly igen áhított Európához. Istenem, ha lehetne egy képem Stern József Kossuth-díjas festőtől — nem, Jossi túlságosan tehetséges ahhoz, hogy Kossuth-díjat kaphatott volna — mondjuk egyszerűen Stern József festőtől egy badacsonyi tájról, az Őrségről, vagy egy akvarell Óbuda valamelyik régi házáról, a Tabánról.

De ne ábrándozzunk, a Hatalom most is csak jelképes gesztusokat tesz, szellemében alig-alig változott. A Parlamentben tapsvihar fogadja a kijelentést, hogy belépésünk a világháborúba a fasiszta hatalmak oldalán, történelmileg jogszerű és más tekintetben is dicsérendő cselekedet volt. Lehet, hogy néhány világméretű tehetségünk most is éppen azon gondolkodik, hogy mikor kezdjen csomagolni.

Mi vigasztal minket ezért a pótolhatatlan nemzeti veszteségért? Az, hogy nem vesztek el végleg és egyértelműen Magyarország számára. Az alma különbnek bizonyult, ha nem is az almafánál, mert a fa csak terem, — ha engedik, — nem tehet semmiről, de a messzire esett almák igenis különbek voltak az almafa gazdájánál. Idegenbe kényszerítve is megőrizték kötődésüket, nem kell zenetudósnak lennünk, hogy felmérhessük Bartók távolban született műveinek magyarságát, a XX. század magyar versantológiáiból nem hiányozhat Márai költeménye a „Halotti Beszéd".

Ezt a titokzatos kötődést meg kell látnunk Jossi Stern festészetében is, pedig ő 1939-ben, szinte gyerekfejjel szállt fel a Zecharia nevezetű úszó hajóroncsra, hogy Palesztinába menjen.

— Magyarul, vagy héberül fest? — kérdezte tőle egy riporter és Jossi azt felelte:

— Héberül, de magyar kiejtéssel — még azt is hozzátehette volna, hogy jellegzetes dunántúli tájszólással.

Ez a megmaradt kapocs nem csak nekünk okoz örömet és büszkeséget, de Jossi festészetét is gazdagítja, egyszervolttá, soha meg nem ismételhetővé teszi. Nincs vita: alkotásai mindenek előtt Izrael kulturális kincstárába tartoznak, olyan bizalmas krónikása ő Jeruzsálemnek, mint Utrillo volt Párizsnak — mégis úgy véljük, hogy ez nem történhetett volna meg Jossi „kettős kötődése" nélkül.

Támadhat Jeruzsálemben nagyobb festő is mint ő — biztos, hogy Jossi volna az első, aki szeretettel és tisztelettel köszöntené, de soha senki nem jöhet, aki ilyen összetetten láthatná ezt a várost: a tragédia szomorúságával és az újjászületés boldogságával. Egy olyan zsidó közösségből szakadt ki, mely minden évben imájába foglalta, hogy a jövő évet már Jeruzsálemben tölti — és ehelyett Auschwitzban, Mauthausenben, Dachauban végezte. Jossi Stern képein ezért lappang árnyék minden fény alján, ezért érződik a legvidámabb „hóra" ritmusában is valami a gyásztánc szomorúságából. Ezért hű emlékeztetője ő mindannak, amit nem szabad elfelejtenünk.

De tegyük félre most ezeket a gondolatokat, jusson eszünkbe, hogy ünnepelni jöttünk, szerencsét kívánni egy festőnek, aki nem csak művészetében, hanem egész életében kiteljesedett. Hadd idézzem annak a kis táblának a szövegét, amely jeruzsálemi otthonának falán lóg:

> — *„Az ért el igazi sikereket, aki jól élt, gyakran nevetett, sokat szeretett, elnyerte az okos emberek tiszteletét, a szegények bizalmát és a gyerekek vonzódását, aki különb világot hagy maga után, mint amilyet ő talált születésekor, aki mindenben a legjobbakat kereste és ő is a legjobbat adta önmagából, az élete ihletett volt, az emléke egykoron áldáshozó leszen".*

Most pedig hadd tegyek eleget megtisztelő kötelességemnek, hogy megnyissam a kiállítást és figyelmükbe ajánljam az „Énekek éneke" remekművű kiadását, melyet Jossi Stern rajzai hoznak még közelebb a Ma emberéhez."

A beszéd elhangzása után a művész dedikálta a megvásárolt könyveket és kiadványokat. A keze igen elfáradhatott, mert nemcsak rengeteget írt, hanem gyakran rajzzal is kísérte szövegét. A fáradtság miatt szünetet kellett tartania és ezt az alkalmat használtam fel arra, hogy elbeszélgessek vele.

(Folytatás a 2. oldalon)

FELHÍVÁS

Kérjük kedves Olvasóinkat, hogy aki teheti, fizesen elő az Új Életre. Ez a legbiztosabb módja, hogy hozzájusson lapunkhoz. Az újságárusoknál történő terjesztést, — ahogy erről már korábbi lapszámunkban hírt adtunk, — beszüntettük, a számos beérkezett panasz miatt.

Befizetés a *szerkesztőségben (Budapest, VII. ker. Síp u. 12.)*, vagy befizetési lapon, amit kérésre postán kiküldünk.

A szerkesztőség

STERN, Jossi festő

Jossi Stern kiállítása

(Folytatás az 1. oldalról)

Kértem ,hogy beszéljen valamit magáról, az életéről. Elmondta, hogy a Győr melletti Kajár községben született, 1923-ban. Magyarországon semmilyen művészeti oktatáson nem vett részt, így festeni sem tanult. De állandóan rajzolt. Ha egy üres papír a kezébe került, addig nem nyugodott, amíg az meg nem telt. 1939-ben távozott el Magyarországról, a zsidótörvények és a háború fenyegetése miatt. Izraelbe ment és ott a háború alatt kibucban dolgozott. 1945-ben iratkozott be a jeruzsálemi Becallél Képzőművészeti Akadémiára, amelyet 3 év alatt végzett el, olyan eredménnyel, hogy angliai ösztöndíjra javasolták. Ott *John Minton* volt a tanára. Londoni tartózkodása alatt a Times Literary Supplement (irodalmi melléklet) számára készített grafikákat. Az Opera is meghívta díszletek festésére.

Unesco ösztöndíjjal egy évre az Egyesült Államokba ment, ahol a modern festészeti tanítási rendszert tanulmányozta, hogy otthon, a jeruzsálemi főiskolán alkalmazni tudja.

Amerikában számos városban járt, köztük Detroitban, ahol néhány hetet eltöltött és az egyik professzor a főiskolán arra kérte, hogy végleg maradjon ott. Ő ezt azzal utasította vissza, hogy az új módszerek elsajátítására küldték ki, nem pedig azért, hogy ott maradjon. Egyébként — kérdezte a professzort — miért olyan fontos Önnek, hogy itt maradjak? Van itt elég tanár. Mire az így válaszolt:

— De ki az ördöggel tudok én itt magyarul beszélni?! Így fakadt ki a detroiti professzor, akit Szepesinek hívtak...

Képei főleg Jeruzsálemről, a szent városról, a vallások történelmi központjáról szólnak. Ez annál inkább érdekes, mert asszimiláns családból származott. Amikor Izraelbe ment, 16 éves korában jóformán az alef-bétet sem ismerte. Azóta sikerült annyira feltárnia a héber nyelv rejtelmeit, hogy a Szentírást remekül megtanulta. Saját bevallása szerint — bár igen szerény — egy rabbi sem ismerheti jobban nála. Külön kötetben jelentek meg Saulról, Dávidról szóló rajzai, Haggada könyve és a Jeruzsálem Arany Haggadája.

Egyébként istenhívő, soha nem megy ágyba ima nélkül. Gyakran késő éjjel, amikor már csak kevesen vannak ébren, rendszeresen oda megy a Nyugati Falhoz, a Kótélhoz, és ott mondja el az imáját.

Jossi Stern képei bejárják a világot, nagy kiállítótermekben láthatják őket. Hordozzák alkotójuk nagy álmát, a Salom-ról, a békéről, amelyre oly nagy szüksége lenne a világnak...

Domán István

Németország nagykövetének látogatása

Az egyesített Németország budapesti nagykövete *dr. Alexander Arnot* és kísérete megtekintette a nagymúltú Dohány utcai zsinagógát és az Európa hírű Zsidó Múzeumot, s mindkettőről elismerően nyilatkozott. Ezt követően tisztelgő látogatást tett a Magyar Izraeliták Országos Képviselete ügyvezető igazgatójánál, *Zoltai Gusztávnál*. Több, a magyarországi zsidóságot és a hitközség tevékenységét érintő kérdést beszéltek meg.

Egyebek közt felvetődött a Magyarországról elhurcoltakat joggal megillető, megoldásra váró német jóvátétel kérdése is. A nagykövet hivatkozva *Martin Eberts* nagykövetségi tanácsosnak nemrég Zoltai Gusztáv ügyvezetőigazgatóval, valamint Lazarovits Ernővel e témakörben folytatott megbeszélésére, közölte, hogy a kapott tájékoztatás és kérés alapján kapcsolatba lépett a német kormány bonni illetékeseivel, de a megoldás lehetőségével kapcsolatban még nem kapott választ. Ígéretet tett, hogy állandó kontaktust kíván fenntartani a Magyar Izraeliták Országos Képviseletével és rendszeres tájékoztatást fog adni a jóvátétel ügyében.

A megbeszélésen részt vett *Martin Eberts* tanácsos, *Landeszman György* főrabbi, a rabbiság szóvivője, és *Lazarovits Ernő* is.

KÖNYVJEGYZÉK

(AZ ORSZÁGOS RABBIKÉPZŐ INTÉZET KÖNYVTARANAK ÚJABB KÜLFÖLDI SZERZEMÉNYEIBŐL /1. sz. jegyzék/)

8—1757 *Anger, Per;* With R. Wallenberg in Budapest. Pref. Elie Wiesel. N. Y., 1981.

8—1737 *Arad, Yitzhak:* Ghetto in flames. The struggle... of the jews in Vil.na. N. Y., (1982).

8—1709 *Baron, Joseph:* A treasury of jewish quotations. N. Y., 1956.

8—1754 *Barosin, Jacob:* „A remnant..." N. Y., 1988.

8—1740 The black book. Documents the nazi destruction of 1.5 million jews. Ed. I. Ehrenburg — V Grossmann. N. Y., 1980.

8—1738 *Donat, A.:* The Holocaust kingdom. A memoir. N. Y., 1984.

8—1744 The Einsatzgruppen report. Ed. *Arad — Krakowski — Spector.* N. Y., 1989.

8—1752 Feingold, H. L.: The politics of rescue. The Roosevelt administration and the holocaust. 1938—1945. N. Y., 1970.

8—1703 Franck, Adolphe: The kabbalah. N. Y., 1961.

8—1828 Glatzer, Nahum N.: Hillel the Elder. N. Y., 1966.

8—1827 Glatzer, Nahum N.: The rest is commentary. A sourcebook of judaic antiquity. Boston, 1961.

8—1741 Gutman, Y. — Krakowski: Unequal victims. Poles and jews during World War two. N. Y., 1986.

8—1742 Gefen, Aba: Hope in darkness. The — — diaries. N. Y., 1989.

8—1739 Klein, Cecil: Sentenced to live. N. Y., 1988.

8—1746 Kohn-Roiter: A voice from the forest. Memoir of a jewish partisan. N. Y., 1980.

8—1755 Latour, Anny; The jewish resistance in France. N. Y., 1981.

8—1743 Lichter, Uri: In the eye of the storm. A memoir of survival through the holocaust. N. Y., 1987.

8—1745 Koblik, St.: The stones cry out. Sweden's response to the persecution of jews. N. Y., 1988.

8—1750 Pankiewicz, T.: The Cracow ghetto pharmacy. N. Y., 1987.

8—1748 Rautkallio, H.: Finland and the holocaust. N. Y., 1987.

8—1554 Rosenthal, G. S.: Many faces of judaism. Orthodox, conservative, reconstructionist and reform. N. Y., 1978.

8—1830 Schoeps, H. J.: The jewish-christian argument. London, Faber, 1965.

8—1823 Schwarz, S.: The jews in the Sovietunion. Syracuse, 1951.

8—1753 Thalmann, E. Feinerman: Crystal Night. N. Y., 1980.

8—1751 Rudashewski, Y.: The diary of Vilna Ghetto. 1941—43. N. Y., 1979.

8—1822 Zafrani, H.: Études et recherches sur la vie intellectuelle juive au Maroc. Paris, G., é. n.

HÉBER NYELVŰ MŰVEK

S8—501 RaMbaM: Misne Tora. Jerusalem, Moszad haRav Kook, 1987.

S8—502 Tur Sinai: Psuto sel mikra. Jerusalem, 1982.

S8—507 Joszef Schachter: Ocar ha-Talmud. Tel-Aviv, Dvir, 1987.

S8—508 H. A. Wolfson: Ha-mahsava hajehudim bime ha-benajim. Jerusalem, Moszad Bialik, 1987.

S8—512 Avraham-Even Sosan: Konkordancia hadasa la-Tanah. Jerusalem, Kirjat Szefer, 1986.

S8—516Jakov Nahum Epstein: Mehkarim beszifrut ha-Talmud. [3 köt.] Jerusalem, Magnes Pr., 1988.

S8—518 Smuel Ettinger: Ben Jiszrael leummot. Jerusalem, Merkaz Sellmann, 1988.

S8—519 Smuel Ettinger: Tmurot bahisztoria ha-jehudit he-hadasa. Jerusalem, Merkaz Sellmann, 1988.

S8—525 Jehuda Ratzaby: Ocar ha-lason ha-aravit. be-Tafszir Rav Szaadja gaon. Ramat Gan, Bar Ilan, 1985.

S8—505 Jonah Fränkel: Darko sel Rasi beferuso la-Talmud ha-Bavli. Jerusalem, Magnes Pr., 1975.

S8—469 E. E. Urbach: Baale ha-Toszafot. [2 köt.]. Jerusalem, Moszad Bialik, 1986.

S8—459 Igrot ha-RaMbaM. ed.: J. Shailat. [2 köt.]. Maale Adumim, Maalijot Pr., 1988.

S8—499 Pesikta de-Rav Kahana. ed.: B. Mandelbaum. [2 köt.]. N. Y., The Jewish Theo. Seminary of America, 1987.

S8—483 Peruse Rav Szaadja gaon la-Beresit. ed.: M. Zucker. N. Y., The Jewish Theo. Seminary of America. 1984.

S8— H. J. Kosowsky—B. Kosowsky: Ocar leson ha-Talmud. [41 köt.]. Jerusalem, The Ministry of Education and Culture Government of Israel—The Jewish Theo. Seminary of America. 1954—1982.

S8—498 R. Moshe Feinstein: Igrot Mose. [responzumok]. [6 kötet]. N. Y., e. n.

S8—513 A. Hyman: Tora ha-ktuva vehameszura. [3 köt]. Tel-Aviv, Dvir, 1979.

S8—514 E. C. Melamed: Mefarse ha-mikra. [2. köt.]. Jerusalem, Magnes Pr., 1975.

S4— 49 Enciklopedia Mikrait. [9 köt.]. Jerusalem, Moszad Bialik, 1950—88.

S8— 31 A. Steinsaltz: Madrikh la-Talmud. Keter Jerusalem, 1984.

S8— 37 R. M. Savar: Mikhol ha-maamarim veha-pitgamim. [3 köt.]. Jerusalem, Moszad ha-Rav Kook, 1987.

A könyvtár címe: Budapest VII., József krt. 27. II. em. Nyitvatartás: hétfőtől csütörtökig, naponta 9-től 13.30-ig.

KÖZLEMÉNY

A Magyar Izraeliták Országos Képviseletének és a Budapesti Izraelita Hitközségnek a képviselőtestületei december 9-én, vasárnap együtt tartottak közgyűlést, a hitközség Síp utcai székházának dísztermében.

A tanácskozás napirendjén szerepelt a MIOK eddigi egységes szabályzatának és a BIH alapszabályának hatályonkívül helyezése, valamint a két szervezet új elnevezésének jóváhagyása.

A közgyűlésről **külön kiadásban** részletesen beszámolunk kedves Olvasóinknak.

Stern, Jossi, festő

Négy és fél évtizeddel a múltba veszett gyermekkor után, 1984-ben járt ismét itthon. Szorongó kíváncsisággal utazott a szülőfalujába, Kajárra. Néhány bocsánatot kérő szót dünnyögött, amikor bekopogtattunk egykori otthonukba. Megállt az udvaron, csak hosszas unszolásra lépte át a ház küszöbét. A faluban hamar híre futott, hogy hazajött a Sternék Jóskája, és bement még a katolikus templomba is, amit kisfiú korában sokszor bámult meg kívülről. Szokatlan és lenyűgöző volt számára a szerény provinciális barokk aranya és hajlékonysága. Emlékezett az oltárképre is, amely előtt boldogan ministrált volna mint a többi gyerek, mert akkoriban azt hitte, hogy az Örökkévaló mindenkié, és nem visel másokat kizáró felségjegyeket.

Néhány idős ember még emlékezett a családjára. Nagy sóhajtozások között elmondogatták, hogy bizony, itt is, mint másutt, elhurcolták valamennyiüket. A vendég nem kérdezett, nem válaszolt. Az édesanyja hosszú haja lebegett előtte, búcsút intő kezét látta. Stern József megmenekült, mert 1939-ben, tizenhat évesen nekivágott az ismeretlen világnak, rábízva sorsát a szerencsére és Gábriel arkangyalra, akiről Zsófi nénje annyit mesélt, hogy élő valóság lett a számára. A véletlen úgy hozta, hogy amikor a tengerjáró hajóra felkapaszkodott, az első férfi, aki a kezét nyújtotta feléje, egy Gábriel nevezetű volt. Így született a mítosz, mely egész életét meghatározta. Palesztinában telepedett le. A világhírű Becacél művészeti iskolában – melynek később a tanára lett – kezdte tanulmányait, folytatta Londonban, Párizsban, de lelkét és képzeletét örökre lekötötte a Szentföld. Bravúros rajzkészséggel, káprázatos színgazdagsággal saját képére teremtette választott hazáját, „kissé mindig magyaros ízzel", írta egyik művészetkritikusa

Világszerte ismert művészeti albumai mellett illusztrált mindent, ami megragadta: verset, prospektust, képeslapot, beduin meséket. Úgy hozzátartozik a Városhoz, mint más metropolisok jelképpé vált épületei, alakjai.

1984 tavaszán, Jeruzsálem című könyvünk dedikálásakor ezernyi alkalmi ismerőse született. A Fészek klub Gobelin termében május elejéig látható festményei – a korábbi európai s a következő New-York-i kiállítás között – alkalmat adnak, hogy közelebbről megismerjük Jossi Stern művészi világát.

RAPCSÁNYI LÁSZLÓ

VISSZATÉRÉS

JOSSI STERN FESTMÉNYEI A FÉSZEKBEN

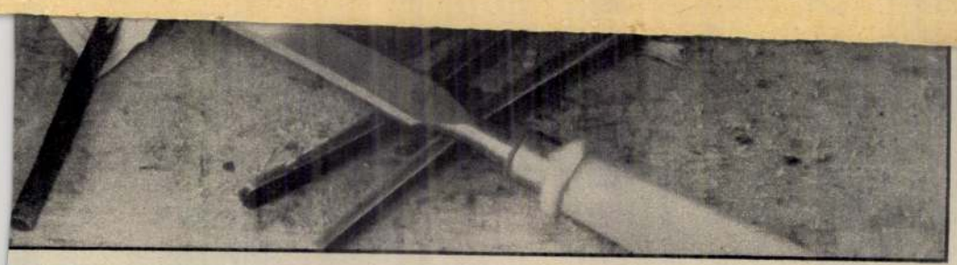

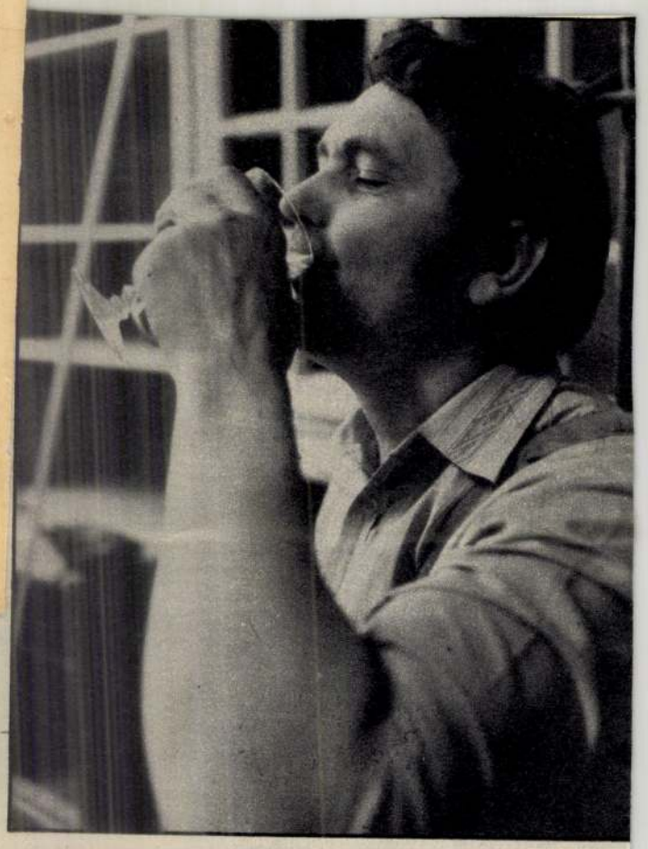

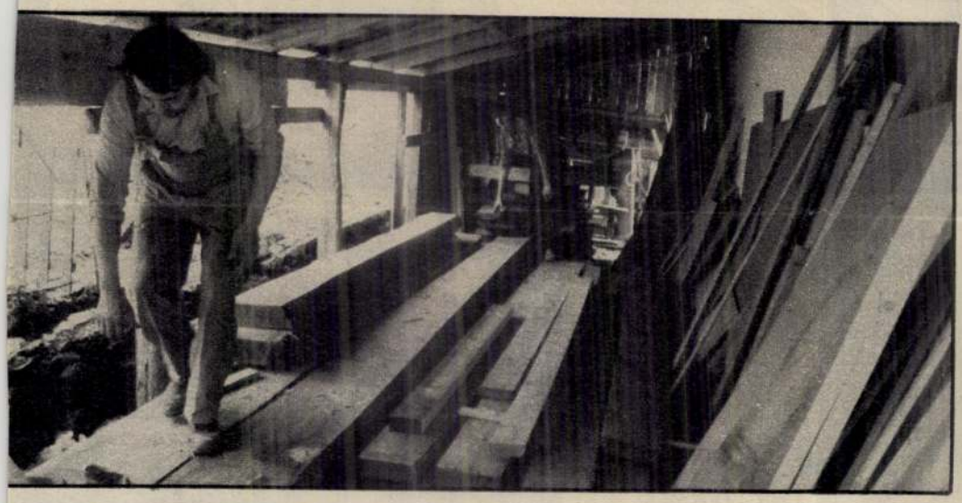

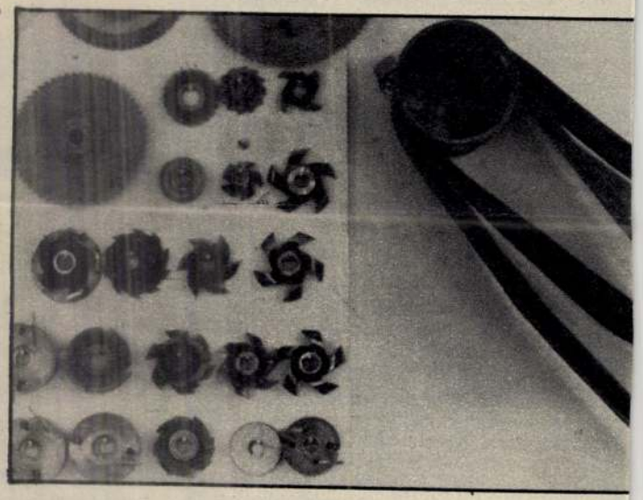

Magyar Nemzet, LIV.évf. 1990 jan.28. 7.p.

DŐLT SOROK

Az Énekek éneke

Az Énekek éneke a klasszikus héber szerelmi líra egyetlen maradványa. Figyelemre méltó, hogy amíg a világ szépirodalma főleg a szép és a szerelem dicsőítője, addig a Biblia arra ad példát, hogyan kell a szerelmet az erkölcsi világrend talajára vezetni, a szép eszméjét a nemes szolgálatába állítani. Ez a sokak szemében merőben világi, sőt, erotikus líra csak hosszú harcok után jutott be a bibliai kánonba, a ma embere azonban már a Szentírás egyik legértékesebb részeként tartja számon.

Kanonizálása a nagy tekintélyű Rabbi Akibának köszönhető, aki széles körben hirdette: ez az alkotás nem más, mint az allegóriák gyöngyszeme. Értelmezése szerint az énekben szereplő szerelmesek az egymás iránt epekedő Isten és Izrael. A kereszténység is magáévá tette az allegorikus értelmezést, Krisztusra és az egyházra vonatkoztatva. A történet két hőse: a Pásztor és Sulamit, akik nagyon szeretik egymást, boldogságukat azonban erős kísértés fenyegeti. A szőlőskertek homályából egyszer csak fényes kísérettel kilép Salamon király. Hálóját a lányra veti. Sulamit szerelme „erős, mint a halál", senki sem tántoríthatja el Pásztorától.

A szerző, Salamon valószínűleg különböző ősi nászdalokat fűzött csokrokba, majd e csokrokat drámai egységbe kovácsolta. Az irodalmunk értékes kincseiként számon tartott Károli Gáspár-, illetve a szöveghű Pfeiffer Izsák-féle fordítások után, most egy új, mives költői eszközökkel készült tolmácsolást olvashatunk, Somlyó György jóvoltából. Fordítása nemcsak az eredeti nyelv zenéjét, hanem a költői képek hangulatát is új életre tudta kelteni, annak színeit, ritmusait fel tudta támasztani. A szerelem felmagasztalásának olyan művészi megfogalmazása ez, amelyet a következő idézet is jól példáz: „mert erős a szerelem, / mint a halál , és könyörtelen / a féltés, mint a pokol / parazsa tűz parázsa / Isten lángolása / A vizek sokasága / se olthatja ki a szerelmet / folyó se / sodorhatja el".

Feltűnő, és ezért tudatos szerkesztői elgondolás gyanítható amögött, hogy a hagyományos bibliai fejezet- és versszámozások elmaradtak a most közreadott formában, amely a Láng Kiadó és az Interpress közös gondozásában látott napvilágot. A könyvet záró jegyzetből megtudhatjuk, hogy a neves hebraista Berger István különleges poétikai érzékkel segítette és kalauzolta a fordítót.

Ezt a szép kiállítású könyvet, amely egyszerre két nyelven — héberül és magyarul — olvasható, a magyar származású Jossi Stern huszonnyolc illusztrációja gazdagítja.

Babits Antal

STERN, Jossi

hormon, ezután a rudacskákat cserélni kell. A vizsgálatok szerint ez a sterilizáció után a legbiztosabb fogamzásgátló módszer, mellékhatásokkal alig jár. Egy készlet háromszáz dollárnál is kevesebbe kerül, tehát olcsóbb az ötévi tablettaadagnál.

A hír arra hívta fel a figyelmet Amerikában, mennyire elmaradt az Egyesült Államok a korszerű fogamzásgátló módszerek terén a fejlett világ többi részétől. A *New York Times Magazin* cikkírója szerint a tengerentúlon jó ideje *üresjárat* alakult ki a születésszabályozásban. A *Norplant*ot is — vállalkozók híján — egy kis nonprofit szervezet, a New York-i Népesedési Tanács fejlesztette ki — *huszonnégy év alatt*, hosszas szünetekkel, mert nem volt elegendő pénze.

Az Egyesült Államokban 1980 előtt még *kilenc cég* kísérletezett új fogamzásgátló eszközökkel, ma — *egyetlenegy* maradt. Egész sor fogamzásgátló eszköz — köztük a francia abortusztabletta, az RU-486, vagy a befecskendezhető fogamzásgátló szer — nincs jelen az amerikai piacon. A méhen belüli eszközöket a gyártók a nyolcvanas években vonták ki a forgalomból.

A nem kívánt terhesség megelőzésének legelterjedtebb módja Amerikában ezek után — a sterilizáció: a nők huszonnyolc, a férfiak tizenkét százalékán végzik el. Az Egyesült Államokban átlagosan kétszer annyi a nem kívánatos terhesség, mint Európában. Ezer tizenévesre 43,5 művi terhességmegszakítás jut, míg Kanadában 14,2. Carl Djeszervatív erkölcsöt védelmezők, vallási aktivisták, a katolikus egyház támadásaira a hatvanas és hetvenes években egyik gyártó a másik után vonult ki a piacról. A feministák is kivették részüket a „küzdelemből": nézetük szerint tarthatatlan, hogy a nők kísérleti nyulakká váljanak az orvosok, vegyészek kezében A pesszárium alkalmazását ajánlják tehát nőtársaiknak — végső esetben abortusszal „megtámogatva". A nők országos egészséghálózatának listáján még a naptármódszer és a különféle zselék is előkelőbb helyet foglalnak el, mint a tabletta. A gyógyszergyártó cégek ellen indított kártérítési perek is megtették a hatásukat: az egyik típusú spirál okozta gyulladásos megbetegedések következtében a cég igen nagy összeget volt kénytelen kifizetni bíróság és jóvátétel fejében, s tönkrement — mire másik három, hasonló készítményt gyártó cég is kivonta termékét a piacról.

Ebben a „nehéz klímában" nemigen merészelnek a gyógyszervegyészeti cégek új fogamzásgátló eszközök kifejlesztésébe fogni. Jobban megéri nekik, ha immunológiai gyógyszerekkel, szívkészítményekkel foglalkoznak: nem kell százszázalékos hatékonyságot „produkálniuk", enyhe mellékhatások megengedettek, a várható társadalmi felzúdulás nem teszi tönkre a többi termékük jó hírnevét, kutatóik pedig Nobel-díjat is kaphatnak — ami új fogamzásgátlókért nem valószínű.

(tegyi)

A nemzetállam eszméjét meghaladta az idő

Kormánynyilatkozat a magyar kisebbségekről

Közép- és Kelet-Európa stabilitásának és biztonságának előfeltétele, hogy a különféle (nemzeti, etnikai, vallási és politikai) kisebbségek ne válhassanak az állam hatalmi politikájának áldozatává. Térségünkben *a XX. század során* olyan erő- és érdekviszonyok érvényesülnek, amelyek következtében *az állam nem mint minden állampolgár közjavát szolgáló intézmény működött, hanem a többségi nemzet tulajdonává vált.* Ennek jegyében a kisebbségekre gyanakvással tekintettek, kétségbe vonták állampolgári lojalitásukat és a nyelvük, kultúrájuk megőrzésére irányuló törekvéseket nemegyszer az államrend és az államegység elleni támadásnak nyilvánították.

A kommunista rendszer összeomlása után *helyüket kereső népek és államok sajnálatos módon hajlamosak visszatérni ehhez a kettős mércével mérő nacionalizmushoz, a nemzeti kizárólagosság korszerűtlen eszméjéhez.* Ez térségünk demokratikus átalakulásának egyik legnagyobb akadálya.

A *délszláv népek tragikus konfliktusa,* amely az „etnikai megtisztítás" jegyében a második világháború óta Európában elkövetett legsúlyosabb ember- és népellenes bűntettekhez vezetett, világosan *példázza ezt az úttévesztést.* De azt is, hogy gyökeresen új megoldásokat kell keresni az érdekeltek és a nemzetközi közösség egyesített erőfeszítéseivel. Közös fellépéssel kell gátat vetni nemcsak a vérontásnak, hanem a kisebbségek elleni gyűlöletkeltésnek, ellenségképgyártásnak, s azoknak a törekvéseknek, amelyek egy-egy terület etnikai összetételét mesterséges eszközökkel, ki- és betelepítésekkel akarják megváltoztatni.

Európa nyugati felében elmélyül az államok integrációja, a letelepedés és a munkavállalás szabadsága általános joggá vált, megállapítható, hogy *a nemzetállam eszméjét végképp meghaladta az idő.* Ilyen körülmények között az etnikailag tiszta államok létesítésére irányuló törekvések *anakronisztikusak, emberellenesek* és ellentmondanak az ENSZ Alapokmányának, a Helsinki Záróokmánynak és a Párizsi Kartának.

Az államok és nemzetek *békés új rendjének kiépítéséhez csak* az államokon belüli *nemzeti és etnikai sokszínűség alkotmányos elismerésén keresztül vezethet az út.*

A magyar kormány megítélése szerint *a magyar kisebbségek* saját jövőjükre vonatkozó elképzelései beilleszkednek a meghatározó európai folyamatokba, és *jó alapot kínálnak Magyarország és szomszédai kisebbségpolitikai együttműködéséhez.*

Meggyőződésünk, hogy a nemzeti kisebbségek és kormányaik közötti érdemi párbeszéd kibontakozása és ennek nyomán a Magyarország és szomszédai közötti új viszony létrejötte nagymértékben csökkentheti a térségben a feszültséget, *kialakíthatja a modern demokratikus kapcsolatrendszereket.*

Megkezdődik a Magyarok Világszövetsége közgyűlése

Feloldják-e az ellentéteket?

A 301-es parcella, a Bem-szobor, Washington szobra és a Hősök terén álló emlékmű megkoszorúzását követően ma délelőtt hivatalosan is kezdetét veszi a magyarok III. világkongresszusa, amelynek szakmai találkozói lassan egy hete zajlanak szerte az országban. A budapesti színhelyen számos hazai és külföldön élő magyar előadó kap majd szót, hogy a magyarság sorsdöntő kérdéseit boncolgassa.

A leginkább várt és a legtöbb spekulációra okot adó eseménynek mégis a Magyarok Világszövetsége (MVSZ) *küldöttgyűlése* számíthat. Különösen a tavaly decemberi, *botrányosnak nevezhető* rendkívüli közgyűlés óta eltelt időben forrt fel a hangulat a *teljes tisztújítás* és a szövetség alapos fazonigazítása mellett kardoskodó kárpát-medencei és nyugati magyar szervezetekben. Minden jel szerint azonban igencsak rövid lehet az optimistán előretekintők listája, hiszen a *világszövetségi rendszerváltoztatástól megrettent* politikai ármánykodók (vagy csupán az egyszerű státusátmentők) hétről hétre mindig gondoskodtak pikáns témáról a sajtó nyilvánossága előtt. Így az sem lehet kétséges: *komoly vita nélkül most sem lehetünk túl a tisztítótűzön.*

Ám újabb vitákra számíthatnak a küldöttgyűlés résztvevői a három régió (nyugati magyarság, Kárpát-medence, anyaország) *nézeteinek tisztázása és a megválasztandó új, makulátlan tisztségviselők kiválasztása terén is.* Márpedig figyelmeztetésül elég a decemberi összejövetelre gondolni: a személyeskedő viták után végül is *csak kompromisszum mentette meg* a szövetséget a kettészakadástól. De már akkor *tetten érhető volt* azoknak az *aknamunkája,* akik (talán utolsó esélyüket féltve?) nemcsak a világszövetség vezetőinek, hanem *a kelet-európai és a nyugati magyarság szembefordításán is ügyködtek* — és ügyködnek a hírek szerint ma is. Nem csoda hát, ha az elmúlt hónapokban *politikai csaták és a hatalmat megkaparintani akaró lobbyk terepévé vált a történetének talán legáttekinthetetlenebb szakaszába jutó világszövetség.* Az a Magyarok Világszövetsége, amelynek *befolyásolásáért* oly sok követ igyekeznek megmozgatni a magyarság köreiből Kelettől Nyugatig, beleértve a jelenlegi magyarországi kormányhatalmat is.

De decemberben nemcsak a nagy nehezen hazaédesgetett nyugatiak képviselői szándékozták az MVSZ-t megszabadítani az előző rendszerben „érdemeket" szerzett tisztségviselőktől, *hasonló* burkolt vagy nyílt törekvésekkel rukkoltak elő nyilatkozataikban a kormányzat különböző szintű tisztviselői is. Tették ezt akkor, miközben a kárpát-medencei magyarok szinte *kitapintható ellenszenvet* tápláltak azok iránt, akik *támadni merték a számukra kedves,* az óhaza érdeklődését *megtestesítő régi* világszövetségi vezetőket. Harc volt tehát ez, talán nem is a legméltóbb az ügyhöz. Ám azóta már az is bebizonyosodott: *a konfliktusok mögött nem is annyira politikai, mint inkább emberi ellentétek, személyi ambíciók húzódnak.* S talán ebbe a folyamatba illeszkedett be utolsóként az az elnökségi állásfoglalás is, amely *Kincses Előd* főtitkárt azzal *vádolta:* sértően nyilatkozik az MVSZ-en belüli véleménykülönbségről, ráadásul állításai megalapozatlanok. Persze nem árt tudni, hogy az állásfoglalás egy belső „feljelentés" nyomán született. Ebben a szerzők *mindennel* megvádolták köztiszteletben álló vezetőjüket, ami csak elképzelhető. Noha Kincsest decemberben *tömegek emelték hivatalba,* jelölése hallatán az addig *visszavonulást ígérő* leköszönő főtitkár, *Komlós Attila* nyomban *ringbe szállt, majdnem elérve a szövetség végleges szakadását.*

Bonyolult helyzetben, tisztázatlan erővonalakkal átszőtt világszövetség tartja tehát most küldöttgyűlését. A tét mindenki által elismerten nagy: *ha nem sikerül helyreállítani a magyarság pártok, régiók, érdekek fölötti egységét, a nagy múltú Magyarok Világszövetsége végérvényesen elveszítheti maradék tekintélyét is.*

Márpedig akkor vége a befolyásolási lehetőségnek, de vége az *intézményesített* magyar—magyar kapcsolatnak, és hát vége — valljuk be — annak a reménynek is, hogy a magyarság bármely, határainkon kívül élő szelete az erkölcsi támogatáson kívül az óhaza bárminemű *anyagi segítségéből, üzleti lehetőségeiből* valaha is részesülhet.

V. F.

Olcsó önkiszolgálóból McDonaldsok

Isten veled, zónapörkölt

Ha ez így megy tovább, elbúcsúzhatunk futtában bekapott bableveseinktől, zónapörköltjeinktől, üres krumplifőzelékeinktől. Mostanában mind gyakrabban fordul elő, hogy a lapos pénztárcájú átlagember vagy nyugdíjas, ha visszatér ismerős, olcsó étkezőhelyére, annak már csak *hűlt helyét* találja. Megvan a bolt, csak nem lehet ráismerni. Babérleveles krumplifőzelék helyett drága, illatos pizzát árulnak benne, mint például a *Király utca* sarkán valaha létezett *Halló ételbárban.* Fenséges a *Pizza Hut* nevű intézmény, s valószínű az lesz az ex Halló másik utódja, a készülő *Kentucky Fried Chicken,* a maga pompás, szárnyas csemegéivel.

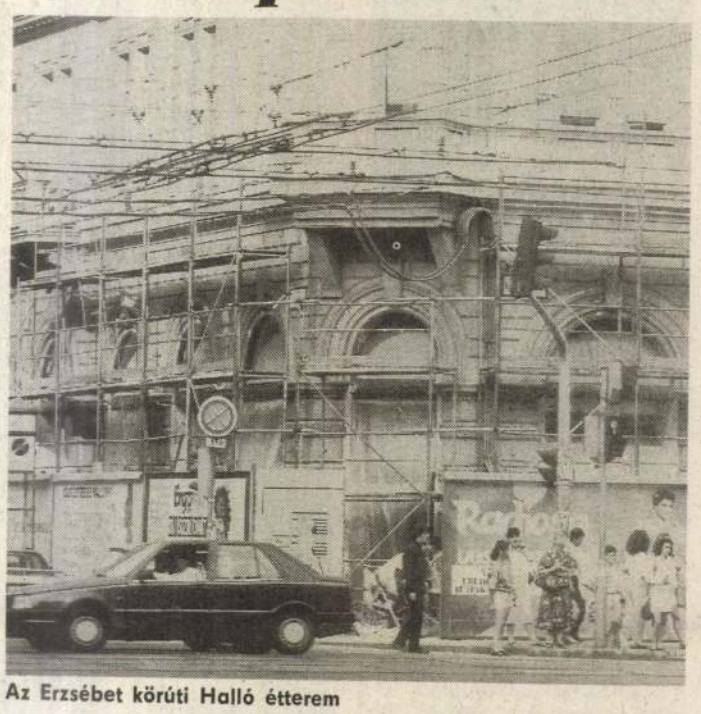

Az Erzsébet körúti Halló étterem

De mit egyen a lótó-futó szegény ember? Aki egyrészt megérti, hogy az üzlet az üzlet, s köménymaglevesen nem tesz szert túl nagy haszonra a vendéglátó, így hát eladja boltját, vagy olyan valakivel társul, akiben jövőt lát. Csakhogy gondoskodik-e valaki a hoppon maradt „kisevőről"? *Például az önkormányzat?* Köteles-e a megszűnt olcsó éttermek helyett hasonló színvonalú étkezdéket biztosítani?

Mint megtudtuk, a 6/1990-es kereskedelmi minisztériumi jogszabály és a vállalkozói törvény csak *bejelentési kötelezettséget* ír elő a privatizálók részére, tehát a polgármesteri hivatalok *csak tudomásul veszik* a bejelentést.

— Önkormányzati jóváhagyásra csupán *munkahelyi étkeztetés megszűnésekor* vagy *élelmiszerüzletek és könyvesboltok profilváltoztatásakor* van mód — mondja *Fodorné Enyedi Eszter,* a XI. kerületi polgármesteri hivatal ipari-kereskedelmi csoportjának munkatársa, akit a *Móricz Zsigmond körtéren megszüntetett,* kedvelt *önkiszolgáló étterem* — feltehetően leendő Mc'Donalds büfé — ügyében kérdeztünk meg. — Így hát hiába próbáltuk meggyőzni az üzemeltető *Délbudai Vendéglátó Vállalatot,* tartsák meg az étterem profilját, mert nagy szükség van rá itt a környéken. Véleményem szerint ki kellene terjeszteni a rendeletet a vendéglátásra is. Továbbá korlátozni kellene az egy bizonyos területen megnyitható vendéglátóüzletek és főleg *biliárdtermek* számát...

H. I.

A Móricz Zsigmond körtéri önkiszolgáló étterem

Tapolcsányi Éva felvételei

Megszűntek a régi kitüntetettek kedvezményei

Jelenleg nyolcfajta kitüntetés és két díj adományozható

Augusztus 20. hagyományosan a kitüntetések adományozásának időszaka. Ennek kapcsán érdeklődtünk a múlt rendszer kitüntetéseinek, kitüntetettjeinek sorsáról.

Tóth Lajos, a Köztársasági Elnöki Hivatal kitüntetési osztályának vezetője kérdéseinkre válaszolva elmondta: az 1945 utáni kitüntetések adományozását a köztársaság kikiáltását követően természetesen megszüntették. Az emlékérmek viselését, *a Munkás-Paraszt Hatalomért, illetve az 1957-ben kiosztott Magyar Szabadság Érdemrend kivételével nem tiltották meg, ezt a kettőt viszont igen.*

A kitüntetésekkel járó *kedvezmények nagy részét megszüntették.* Így például a nemzeti ellenállási mozgalomban részt vevők kitüntetése, a *Szocialista Hazáért* és az 57-ben elismerésként nyújtott Munkás-Paraszt Hatalomért emlékérmekkel járó kedvezmények szinte mindegyikét. Ilyen *különleges kiváltság volt például, hogy e két kitüntetés tulajdonosainak gyermekeit azonos egyetemi, főiskolai felvételi pontszám esetén nem lehetett elutasítani.* Ezenkívül, lehetőség szerint, *meg kellett oldani lakásproblémáikat,* ha voltak. A Szocialista Hazáért kitüntetettjeit, ha nem akarták, *nem lehetett nyugdíjazni, 2—3 évenként pedig soron kívül kaptak gépkocsikiutalást,* ha igényt tartottak rá, és kedvezményként járt a Kútvölgyi Kórház használata is. Mint megtudtuk, *a Kútvölgyi gyógykezelését továbbra is igénybe vehetik, mivel többnyire idős, beteg emberekről és hozzátartozóikról van szó.*

A kitüntetésekkel járó nyugdíjkedvezmények sorsát 1991-ben egy törvényi előírás alapján a köztársasági elnök felülvizsgálta, és *ha úgy ítélte meg, hogy a kitüntetést nem politikai tevékenységéért kapta az illető, akkor igazolást adott, és a többletnyugdíj továbbra is járt.* Ez a kedvezmény — mint Tóth Lajos hangsúlyozta — nem nagy összeg, *1400-tól 3000 forintig terjedhetett havonta.* De mint megtudtuk, a parlamentben nemrégiben megszavazott *nemzeti gondozásról szóló törvény a nyugdíjkedvezmények és kedvezményezettek körét valószínűleg szűkíti,* egyelőre azonban még nem tudni, hogy mennyire, mivel a törvényhez nem készült végrehajtási utasítás.

Kérdéseinkre válaszolva az osztályvezető azt is elmondta, hogy a Magyar Köztársaság *jelenleg nyolcfajta kitüntetést és két díjat (Kossuth-, Széchenyi-)* adományoz, illetve ítél oda. *A kitüntetésekkel nem jár sem kedvezmény, sem pedig pénz a díjakkal viszont igen.* A Kossuth-, illetve Széchenyi-díjat kap, annak a díj mellé jutalomként a Statisztikai Hivatal adatai alapján megállapított bérből és fizetésből élők *előző évi átlagjövedelmének ötszöröse is dukál.*

D.

Privatizációs botrányok – jó üzlet a titkosszolgálatnak?

A kommunizmus összeomlása óta szerepét kereső *magyar titkosszolgálat úgy véli,* hogy az országban tevékenykedő *nyugati vállalkozások kivizsgálása lehet számára a legjövedelmezőbb iparág* — írta kedden a Financial Times című brit lapban *Nicholas Denton* budapesti tudósító.

— A nemzetbiztonsági hivatal meg akarja akadályozni üzletembernek álcázott csalók részvételét az üzleti életben — *idézte a lap Füzessy Tibort,* a biztonsági szolgálatokkal foglalkozó minisztert. A titkosrendőrség, amely három éve még a kommunista rendszer ellenzéke után kémkedett, *felhatalmazást kap* a magyar cégekkel társuló külföldi tőkések megvizsgálására.

A kormány nemzetbiztonsági törvényjavaslatának ez a része azután következett, hogy *több privatizáció botrányba fulladt,* mert a süllyedő vállalatokat megmenteni akaró, *pénzéhes és tapasztalatlan magyar menedzserek* és hivatalos személyek nyugati spekulánsok és beugratók könnyű prédájává váltak — írta a Financial Times tudósítója.

Idézett egy esetet, amelyben *egy konzervgyár vezetői pénzt adtak egy nyugati befektetőnek, ám az illetőről kiderült, hogy rovott múltú csaló.* De a magyarok nem mindig ártatlan áldozatok. Az első számú üzletkötő szállodában, a Fórumban sokan adnak el olyasmit, ami nem az övék, olyanoknak, akiknek nincs pénzük a vásárlásra — tette hozzá, egy amerikai ingatlanfejlesztő cég munkatársát, *Neil Gillont* idézve.

Nincs politikai indíték

A rendőrség szerint *feltehetően nem politikai indítékból törtek be a Németh Béla vezette kisgazdapárt Thököly úti székházába,* bár, mint lapunk is beszámolt róla, *az ott dolgozók erre gyanakodtak,* mivel dokumentumokon kívül más nem tűnt el. A XIV. Kerületi Rendőrkapitányság vezetője tegnap úgy nyilatkozott, hogy amíg nincs pontos információjuk arról, mi tűnt el a betörés során, addig korai még bármit feltételezni.

A nyomozás eddigi állása szerint a betörést valószínűleg az a *25-30 év körüli, 160-170 centiméter magas, sovány, hátrafésült hajú férfi követte el,* akit a szomszéd ház lakói szombat este láttak a székház környékén.

Németh Béláék a rendőrségi véleményhez nem kívántak hozzáfűzni semmit.

D.

34. JÁTÉKHÉT LOTTÓ SAROK MEGVETTE AZEHR

STERN Joni fotó

Premier holnap

ISTVÁN KIRÁLY

István: Gálffi László

Gálffi László és Venczel Vera

Venczel Vera holnap este Gizella királyné lesz.

Sík Sándor darabja, amelyből a Szent István-napi tévéjáték készült, István királyról szól, mellette Vazulról meg Péterről. Férfiakról. Övék a történelmi szerep, övék a dráma a színdarabban meg a képernyőn.

— Gizella valóban nem áll az előtérben — mondja Venczel Vera —, de ritka kivételtől eltekintve, nincs ez másként az egész világirodalomban sem, ha a női figurákat nézzük. Vannak, léteznek, de kevés szerző bontja ki teljes emberi gazdagságukban a nők alakját. Gizella jelen van István király drámájában, mellette áll — ez a királyné legfontosabb feladata. Ezt viszont rendkívüli lelki erővel, méltósággal és alázattal tölti be. Miközben megvan a maga drámája...

Károly felajánlotta Gizella szerepét. Azt hiszem, Gizella jó felesége volt a királynak. A magyarok királynéjaként élt itt, noha nem itt nőtt fel. Ez már önmagában nem adta meg a felhőtlen élet esélyét. Elvesztette a gyermekeit, ennél nagyobb tragédia anyát aligha érhet. És mégis, Gizellában volt annyi erő, hogy túlélje ezt, hogy éljen a feladatának, méltósággal. Nekem azért volt kedves ez a szerep, mert arról szólt, hogy hogyan találja meg az ember az élete értelmét a legnagyobb veszteségek után is.

— Szereti a történelmi filmeket?

— Nézni is, és játszani is. Ezt a darabot jó volt játszani, mert már nézni is jó volt a környezetet, a ruhákat, a fényeket, a kárpitokat. Néha az az érzésem támadt, egy szép, régi festményt látok, amelyet megfogott az idő.

— Mit mond a színésznek a majd ezer évre visszanyúló darab?

— Nekem a felelősség súlyáról szól. Arról, hogy akinek hatalma van, a legkisebb is akár, a legjobb tudása szerint, minden belső kételyét mérlegelve szabad csak döntenie. Mégis úgy érzem, ez a tévéjáték olyan, mint egy vers. Mindenki a maga belső világa szerint találja meg benne, ami hozzá, neki szól.

— Ha jól értem, a színészi feladat az volt, hogy egyensúlyban maradjon a kettő: a háttérbe húzódás és a tragédiáktól sújtott emberi sors érzékeltetése.

— Utánanéztem sok mindennek, amikor Esztergályos

(sony)

HALLOMÁSAIM

Bertha Bulcsu

Sportvasárnapok hangulata

Ha lenne ötezer forintom egy belépőjegyre, vagy tizenhétezer egy kényelmesebb ülőhelyre, akkor talán kimentem volna *Mogyoródra*, hogy lássam *Riccardo Patrese*, diadalmas harminchárom körét, majd *Ayrton Senna* újabb magyarországi győzelmét és *Nigel Mansell* befutását a második helyre, ami számára a világbajnokságot jelentette. De sajnálatosan még ötszáz forintot sem adhatok ki könnyű kézzel, amibe a parkolási díj került őrzés nélkül. Így a saját szemem helyett a sportújságírók szemére hagyatkoztam, és nem csalódtam.

Szeretem a sportot, de nemcsak a szépségéért, ünnepi pillanataiért, hanem menedéket adó erdőszerűségéért is. Jól bele lehet veszni, eltűnni, elkeveredni a gyanakvó szemek elől. Nehéz politikai időszakokban, ha ráförmedtek az emberre: *„Mi bajod, nem tetszik a rendszer?!"* — elég volt búsan kijelenteni: *„Kikapott a Tatabánya..."* — Ez, mint a varázsige, úgy hatott. Azonnal látszott, hogy rendes emberek vagyunk, mi több, „sportemberek". Ismerek urakat, akik káderlap nélkül átsuhantak az elmúlt harminc éven, igaz, ultizva, meccsre járva, futballistákról, bírói tévedésekről vitatkozva. Csak most, az utolsó két évben derült ki róluk, hogy otthon titokban bridzseltek és örök életükben utálták a futballt.

Fiatal író koromban egy napilap kulturális rovatában dolgoztam, s amíg én színházi próbákon ültem, a sportos kollégák kint voltak a *Dunán*, vagy a zöld gyep szélén és boldognak látszottak. Megirigyeltem az életüket és elhatároztam, hogy színésznők helyett sztársportolókról írok izgalmas riportokat. Egyet írtam, az is csak valamilyen se füle, se farka tudósítássá kopott, mire elkészült. *Zsivótzky Gyula* kalapácsvető éppen akkoriban készült egy csúcskísérletre. Megbeszéltem vele, hogy a bemelegítéstől a verseny végéig mellette leszek, kérdezgetem, mindent feljegyzek. A csúcskísérlet nem sikerült, így előre kitalált riportépítményem is összedőlt. Mégis emlékezetes maradt ez a tavaszi versenynap, mert az atlétikáért rajongó szurkolók csaknem megvertek. Az első sorozat után, az öltözőbe menet megállítottak és megkérdezték, hogy ki mekkorát dobott? — *„Még nincsenek nagy eredmények"* — mondtam óvatlanul, mivel világcsúcskísérlethez képest átlagosak voltak a dobások. A rám zúduló szitkok és minősítések között a „barom" volt a legenyhébb, a noteszomat kiverték a kezemből és összetaposták. Csodálkozva rájuk pillantottam, s láttam, hogy a szemükben izzik valami, mintha lázasak lennének. Megértettem, hogy amikor beléptek a pálya területére, titokzatos módon átváltoztak. Lelkileg azonosultak a nagy versenyzőkkel. Ők álltak a dobókörben, az izmaik megfeszültek, s ők nem tudtak kicsit vagy átlagosat dobni, csak nagyot.

A magyar sport, különösen a futball nagy korszakaiban a vezető riporterek nemcsak az eredményeket közvetítették, hanem a verseny hangulatát, lázát is. Az örömöt, a diadalérzést, ami a közönséget hatalmába kerítette, máskor az elszabaduló indulatokat, a kétségbeesést, ha nem sikerült valami. A lelkesedő, mindent átélő, a szurkolók morajlását túlkiabáló *Szepesi György* után nehéz volt megszoknunk a televíziós riporterek tárgyilagos, visszafogott hangját. Az első időkben a képet néztük és a rádiót hallgattuk hozzá, mert abban Szepesi teremtette meg az atmoszférát. Igaz, a hang néha előbb megérkezett, mint a kép, s a látvány nehezen került szinkronba a rádióközvetítés hangulatával.

Vasárnap, valószínűleg sok ezer emberrel együtt, visszazökkentem a régi sportközvetítések hangulatába. A tévében láthattuk, a rádióban hallhattuk, hogy mi történik Mogyoródon. Régi, vasárnapias hangulata támadt az embernek. Már a barcelonai magyar sikerek átemeltek bennünket egy kicsit a hétköznapok elkedvetlenítő gondjain, de a *Hungaroringen* megtartott *Forma—1* visszahozta egy kicsit a régi sportvasárnapok hangulatát is. Végre történt valami, nemcsak futamgyőztest, de bajnokot is avattak a magyar pályán. A rádiót hallgatva, majd a tv-készüléket is bekapcsolva szinte ott voltam Mogyoródon. A részvétel érzését a tudósítóktól kaptam. Már úgy látszott, hogy elfogytak, a kontraszelekció következtében az új tehetségek képtelenek bekerülni az élvonalba. És most mégis... Hirtelen érezhetővé vált, hogy vannak. Létezésüket valószínűleg *Novotni Zoltánnak* köszönhetjük, aki jól tudja, hogy sportértő riporterek nélkül a legjobb eredmények sem jutnak el a közönséghez. Utódokat nevelt, s az utódok a magyar nagydíj eseményeit is kitűnően közvetítették. Különösen jó volt *Földy Attila*. Nagy beleéléssel, tárgyszerűen, sok adattal, történettel fűszerezve tudósította a hallgatókat. Érezni lehetett, hogy köze van az egészhez, s így mi is beavatottakká váltunk, részeseivé a nagy versenynek.

Sportot lehet tárgyilagosan közvetíteni, okoskodva, de lázasan, nagy empátiával is. Talán ennek van a legtökéletesebb hangulata. A rádióhallgató egyszer csak ott van az arénában, anélkül, hogy befizetett volna ötszázat vagy ötezret.

Jeruzsálemi tudósítónktól

Zsófi néni és Gábriel arkangyal

A kilencedik *Jeruzsálemi Filmfesztivál* műsorkínálatát böngészve felfigyelek az egyik dokumentumfilmre. *Joszi Sternt*, a közelmúltban elhunyt népszerű festőművészt mutatja be. Nem is film, inkább nyersanyag — írja az ismertető —, abban a formában, ahogyan egy, immár soha be nem fejezhető filmhez felvették, amolyan első megközelítésként. És eszembe jut, hogy én is őrzök egy Joszi Sternnel készített interjút, amelyet három évvel ezelőtt készítettem, s amelynek — a korlátozott műsoridő miatt — annak idején csak egy részlete hangzott el az *Izraeli Rádió* magyar adásában. És van hozzá néhány emlékképem is: például az első találkozás...

Tél van, Joszi lobogó művészsállal a nyakában érkezik. A rádió bejáratánál aláírja a belépőcédulát, de egyúttal rajzol is rá, vidáman vigyorgó pofát kanyarít a betűk köré. Kezében cigaretta füstöl, amint elnyomja, szinte azonnal húzza elő a következőt a dobozból. Rajzol, miközben kávét rendelünk a büfében, aztán ő kezd kérdezgetni, ahogyan egy régi bevándorló faggat egy utána érkezettet. Rajzol a stúdióban, miközben a technikus beállítja a hangszínt. Aztán, amint sorra felteszem a kérdéseket, mesél, hosszan, színesen, itt-ott keresgélve a legjobban odaillő kifejezést. Elsősorban pályafutásáról kérdezgetem, később eljutunk az első magyarországi látogatásig...

— Nem akartam ellátogatni az én kis falumba, a *Győr* megyei *Kajárra*. Féltem oda menni, ahol születtem, ahonnan szinte gyerekként elkerültem. Aztán *Rapcsányi László*, akinek a *Jeruzsálem*-könyvét illusztráltam, rábeszélt. Sok olyan dolgot meséltek a falubeliek, amiket nem akartam hallani: hogy vitték el anyámat, a bátyáimat... És akkor egy jóságos öreg nénike emléke támadt fel bennem, Zsófi nénié, aki nálunk dolgozott, és aki engem nevelt. Zsófi néni hitt a csodákban. Azt mondta nekem, ne zavarjam a Jóistent imákkal, mert nagyon elfoglalt, inkább forduljak Gábriel arkangyalhoz, ő majd segít. Így is tettem. És, mikor a látogatás után hazatértem *Izraelbe*, írtam egy mesét *Zsófi néni és Gábriel arkangyal* címmel.

— Készítettél bibliai illusztrációkat is. Hívő ember vagy?

— A *Bibliával* régen folytatok párbeszédet, különösen, mióta héberül olvasom. Az angol *Collins Kiadó* kért fel, hogy illusztráljam, de hét más nyelvű fordításba is átvették később. Igazi kalandot jelentett lerajzolnom a nagy, szimbolikus bibliai alakokat, egy vékony tollal újra életre kelteni *Dávidot*, *Jonatánt* és a többieket...

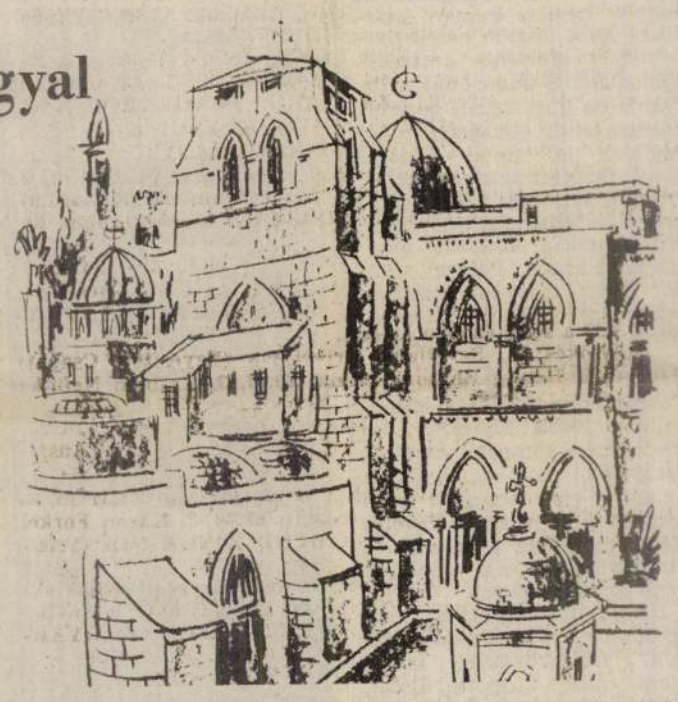

Joszi Stern grafikája Rapcsányi László Jeruzsálem című könyvéből

— Azon a képzőművészeti akadémián tanítasz, ahol valaha magad is tanultál; itthon és külföldön egyaránt szép sikereket arattál. Mit kívánsz elérni még a munkásságod során?

— Először is arra vágyom, hogy soha ne érezzem a koromat. Nap mint nap festek, rajzolok, úszom, sétálok. A diákjaim sokszor mondják: Joszi, ne légy gyerek... Hogy mit szeretnék, hogyan szeretnék élni? ... *Cézanne* néhány nappal halála előtt írt a fiának egy levelet: *„... kezdem érteni a szakmát..."* Így kell élni egy festőnek!

Ez volt a beszélgetésünk végszava. S hogy sikerült-e Joszi Sternnek megértenie a „szakmát"? — bizonyára eldöntik majd a művészettörténészek...

Somos Péter

Tudósítónk jelenti Párizsból

A meghökkentően eredeti pianista

Périgueux, a szarvasgombás tűzdelt libamáj fővárosa én nyáron modern balettsztiválnak adott otthont, ol nagy sikert aratva tánt *Bozsik Yvette*.

Táncolt", az ige túloz, hia tánchoz nagy tér szükltetik. Itt viszont a tér árium méretű volt. A nyörű meztelenségében tóra maszkírozott női csak vonaglott, nem tán A francia kritika jobbik — noha elismerően tapBozsik Yvette kifejezőégének — világosan különböztette a szenvea szenvelgéstől. Egyéba magyar táncosnő új kciója, az *Originátor* az igot választja témául. csit válasz a bírálatok-Mindenesetre igazi női minden Terminátorok tív ösztönére.

ztivál szervezője nem nem is francia, mégejtsünk szót róla. *Peter Buda* a neve, 1968 fatális évében emigrált *Csehszlovákiából*. Mimosnak keresztelte el a perigueux-i seregszemlét. Balett-táncosok, mímesek és a cirkusz művészei lépnek fel együtt. Koncepciójuk szerint egy tető alatt kell kifejezést adni az emberi test összes művészi megnyilvánulásának. *„A politikai korlátok összeomlását követi a színházi művészeteké. Ez világjelenség"* — állapítja meg, kissé lapidárisan.

Kocsis Zoltán franciaországi koncertjei, habár mindig eseményszámba mennek, meglehetősen ritkák. Még ritkábbak a zenekari koncertjei. *„Nem az én hibám, védekezik, forduljon az impresszáriómhoz."* Idén az egyik nyári üdülőhelyi fesztiválon lépett fel, számos más világhírű zongoraművész társaságában. *Beethoven*, *Schubert*, *Chopin* és *Bartók* volt a műsorán.

Kocsis azok közé a kevesek közé tartozik, akik bátran mernek feltárni új aspektusokat a nagy klasszikusok műveiben. Forradalmian újítja meg ismert, agyonkoptatott-kalimpált művek ritmusvilágát. Ezúttal különösen a *Patetikus szonáta* fináléjában volt meghökkentően eredeti. Íme, hogyan mutatja be Kocsis Zoltán interpretációját az egyik hozzáértő (nem sznob) francia zenekritikus: *„Határozott léptekkel megy a zongorához, meghajol, kissé duzzogva megvárja az utolsó későnjövőt, és amikor az ülőhelyek utolsó fémes zaja is elült, a szó legjobb értelmében brutális energiával veti magát a billentyűkre. Játéka a végsőkig letisztult, mentes minden cikornyás bájtól. Aki szeret, kövessen — véljük hallani, és mi könnyűszerrel szeretjük, követjük, különösen amikor Bartókot játszik."*

Némety László

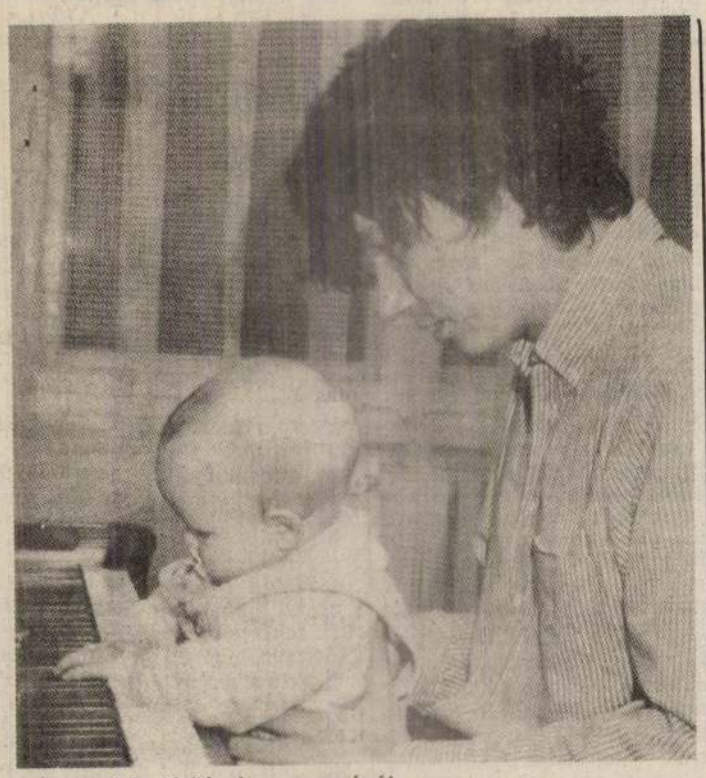

Kocsis Zoltán kisfiával, a zongoránál

Geleta László felvétele

Mercury-lemezek a szemétből

John Boylan angol kőműves *Liverpoolban* egy tanácsi házsor renoválásán dolgozott, és egy padláson mintegy ezer ócska lemezt és több magnószalagot talált az ismeretlen *Larry Lurextől*. Az egészet kidobta a szemétbe. Két nappal később öccse elmesélte, hogy hallotta a rádióban: Larry Lurex a *Queen* tavaly novemberben AIDS-ben elhunyt sztárjával azonos.

Menten visszatértek a hulladéktelepre, és 600 lemezt meg két szalagot még sikerült épségben kimenteniük. Az ötgyermekes családapa Boylan most azt tervezi, hogy a lemezeket és a szalagokat a Sotheby's árverési cég útján értékesíti. Szakértők szerint közel 200 ezer dollárra számíthat.

STERN, Jossi festő

Meghalt Jossi Stern

Vasárnap délután helyezték Jeruzsálemben örök nyugalomra a világhírű magyar származású izraeli festőművészt, Jeruzsálem festőjét, a város szimbólumát, akit a polgármester, Teddy Kolek egy szombat esti nyilatkozatában Jeruzsálem jelképének nevezett.

Jossi Stern 1923-ban, egy Győr melletti kis faluban látta meg a napvilágot, 1939-ben, a második világháború előestéjén, egy gyermekmentő akció révén tizenhat évesen került az akkor még angol fennhatóság alatt álló Palesztinába.

Jossi Stern nevét a magyar közönség 1984-ben ismerhette meg, akkor jelent meg Rapcsányi László híres Jeruzsálem-könyve, amelyet a már világhírű festőművész illusztrált. Nem sokkal később nagy sikerű kiállítást is rendeztek rajzaiból és festményeiből a Fészek Művészklubban.

Az eltelt évek során, így például tavaly is volt Budapesten tárlata, és megjelent a bibliai Énekek éneke albuma is. A hatvankilenc éves korában elhunyt festőt a világon szinte mindenütt ismerték, munkásságáért több díjat kapott, így például az UNESCO Nagydíját. Ennek a díjnak az eredményeként az ENSZ New

Magyar Nemzet, 1992. március 16. 14. p.

az eredményeként az ENSZ New York-i központjában is megrendezték gyűjteményes kiállítását.
Beck Anna

...t Excel in Macintosh PowerPoint

...owerPoint, the first step in creating a chart is to ... Macintosh has enough memory to permit you to ...ble to work faster because you'll be able to start ...owerPoint and quickly switch between them.

...heet appears, enter the sample data contained in ...age.

...icrosoft Excel in Windows PowerPoint

...e Windows version of PowerPoint, you can create a chart ...xcel in one of two ways. You can start Microsoft Excel and ...s you normally would. Or you can choose the Insert com...le menu and select the Excel Chart option. PowerPoint will ...t Excel and open a new chart window titled "1PowerPoint." ...hed with formatting (as explained later in this chapter), you ...r existing Excel chart or worksheet and copy the chart or

You n...
tered ...

Area ...

Area ...
tities ...
clude ...
drop ...

As th...
top ro...
or tw...

RADICS VIKTÓRIA

Az ember mélye

(Kertész Imre: SORSTALANSÁG)

„Én idealista voltam."
Obersturmbannführer Eichmann

A haláltáborokról szóló dokumentumirodalom akaratlanul furcsa játékba pergeti az olvasói tudatot: bizonyos kéjes borzongással, már-már eszeveszett kíváncsisággal lovalhatja bele magát az ember az ilyen könyvek olvasásába. Humánus vénánkat irritáció éri, erkölcsi érzékünk izgalmi állapotba kerül: a *tabu* vad érzéki képei ingerlik a kikezelt morált. S mint valami hajmeresztő sci-fit, úgy faljuk a múlt képtelenségeit, a jelenünket bizsergetve. A befogadói távlat csalása, az időmúlás trükkje, erkölcsünk félrekompenzáló jellege okozza ezt a zavart. Ugyanis képtelenek vagyunk *azt* magunkra venni. Megszeppenve és fürkészőn bámuljuk hiteles képmásunkat. A szánalom, az ijedtség és a bámulat ellentmondó érzéseinek vibrálása okozza azt az izgatott borzongást, ami egy kissé a holttetem és a pornográfia szemléléséhez hasonlítható érzés, amikor is az ember elé tárul az ő igazsága, amitől megrendül és amit szégyell. Nem bírjuk elfogadni, hogy *azok* vagyunk, mert humánumunk nem a sötét mélyekből épül fel, hanem kegyes csalásokra és elhallgatásokra támaszkodik. Az idea, s nem a természet humánus lendületeink szülője. Ami „odalenn" van bennünk, azt úgy szemléljük, mint király a nyomorultat – mint árja a mocskos zsidót.

„A lágerek pokla", „sok borzalom", „vérző sebek"? Kertész Imre lágerregényének végén a túlélő főszereplő értetlennek és éretlennek találja az angazsált újságíró kérdéseit. A szerző nem ad alklamat humanista magömlésre, nem enged kiutat sem a szánalom, sem a bámulat felé, hanem lelki számadásra késztet. Nem az érzelmekkel feldúsított tény, hanem a tényekhez való ellentmondásos és tisztázatlan vizsony a regény tárgya, az élmény elemzése a célja. Kényes kérdés ez, traumáinkat és titkainkat érintő, humanizmusunk hitelére kérdező, értelmünk higiénés határait feszegető.

Kertész Imre lágerregénye nem történelmi regény és nem tényirodalom, hanem lelki számadás. Nem kijelentő, hanem kérdéseket mozgató. Nem memoár, hanem fikció, mondhatnánk azt is, hogy újfajta nevelődési regény.

Mintha még nem fejeződött volna be.

Feltűnik az ismert topográfia: a gettó, Auschwitz, Buchenwald; feltűnnek a közismert jelek: a sárga csillag, a marhavagon, a szögesdrót, a kémény; szerepel a speciális jelentésaurájú „lágerszótár": Appell, Kápó, Dörrgemüse . . . A regény mégsem a legszörnyűbb szimbólumok erdejébe kalauzol – mindezek akcidentáliáknak is tekinthetők –, hanem – éljünk itt egy kiégett metaforával – a szívbe. Egy gyerekébe.

Kiégő szívbe.

Elbeszélt monológot hallunk. Az egyes szám első személyű narrátor egy tizenöt éves fiú lényébe éli bele magát és distanciáját, post festa tudását félretolva, alapjában véve jelen időben, de nem közvetlenül élményszerű , „autonóm", hanem „letisztított", reflektált monológ formájában elbeszélve előadja, ami *akkor* és „másnap" történik benne, mármint a gyerekszívben. Az időkeret körülbelül egy év (1944–45-re tehetjük), a térkeret Budapest–Auschwitz–Buchenwald–Zeitz–Buchenwald–Budapest.

A színtér az ember mélye.

ber tüsszent egyet Jeruzsálemben, azt Tel Avivban is hallják. Amikor kinaiaknak mesélték, hogy létezik egy izraeli probléma, és megtudták, hogy hány lakosa van az országnak, azt kérdezték: „és melyik hotelban laknak?"

Egy svájci megoldásról álmodtam, kantonrendszerről. Arról ábrándoztam, hogy csinálunk itt egy Svájcot. Mindennap kétszer lementem az Óvárosba. Félelem nélkül ültem le festeni, a sikátorokban az arabok hoztak nekem enni-innivalót. A képeimet arab munkások keretezték. Arab barátok jöttek látogatóba hozzám. Sok helyen találkoztam velük. Betlehemben például a város fejével, írókkal.

És ma? Nagyon nehéz a helyzet. Arab fiatalok köveket, üvegeket és Molotov-koktélokat dobálnak. A sivatagban nehezen megfogant fákat, erdőket leöntik benzinnel és egyetlen nap alatt elpusztítják harminc-negyven év munkájának a gyümölcsét. A kapcsolataink – melyek olyan szépen alakulgattak idáig – visszaestek a kőkorszakba. Ma például hősiességnek számít, ha egy arab barátom eljön hozzám. Mert otthon kivágják a kocsigumiját, ha zsidóknál dolgozik. Megfenyegették, hogy ha megint eljön hozzám a zsidóvárosba, akkor felgyújtják a házát. Öt gyereke van. Amikor meg ideért, akkor itt gyanús. Nem tudják, hogy minek jön. . .

Minden kő, amit dobnak, az én fejemre esik. . . A mi katonáink, ezek a kis kibucnyik fiúk, egyszerű diákok, nem is álmodtak ilyenről. Falukban fiatalokkal verekedni, kődobálókkal, ez borzasztó. Mi lett Libanonnal, azzal a szép kis országgal. . . Csak nehogy a mi országunk is arra a sorsra jusson. . .

Lehetetlen így élni. . . De a pesszimisták azt mondják, miért ne lehetne? Lehet így élni ötven évig is. Hát Cipruson a görögök jól jönnek ki a törökökkel? Vagy a magyarok Erdélyben boldogok? Vagy Szlovákiában?

Azt hiszed, hogy én nem hallom a magyar bajokat, álmokat, szívtöréseket. . .? Ajvé. Még csak ez hiányzott nekem. Most két helyen, két bajjal éljek? Persze, hogy szeretném, hogy jó legyen Magyarországnak, hogy mindenki legyen boldog. De azt sem tudom elintézni, hogy a mi kis utcánkban mindenki boldog legyen. Nekem festeni kell. Kérem a jóistent és minden embert, hogy segítsen, hogy béke legyen az arabok és a zsidók, e két szegény nép között. . . Ha Izraelben valaki nem hisz a csodákban, akkor nem reálpolitikus.

A zsidósága mit jelent Önnek?

– Azt, hogy tagja vagyok egy hatalmas zsidó családnak, amelynek Mózes és Freud, Spinoza és Heine, Jézus Krisztus és Marx és sokan mások is. Tudom, hogy ha ma találkoznék akármelyikükkel, átölelnénk egymást és azt mondanánk egymásnak, a testvérem vagy. A zsidóságomat jól jelképezi az az öreg rabbi, akit egy téli éjjelen láttam a Szent Falnál ülni és jiddisül beszélni. Kezével a falat verte és könyörgött a jóistenhez egy jobb világért. Ugyanígy veri a kezével a falat például Leonard Bernstein is – az egyik jó barátom –, gyötri a szívét, hogy valami olyan zenét komponáljon, amitől a világ szebb és jobb lesz. Egy zsidó művész nem egyszerűen jót akar alkotni. Nem. Ő próféta akar lenni. Zsidónak lenni, nekem ezt is jelenti. . .

Mit tart meghatározó erejűnek a pályáján, a művészetében?

– Egy kis földet akartam a lábam alá összekaparni, hogy ne álljak a levegőben. Leültem csöndesen ebben az kis házban, és negyvenöt év óta itt dolgozom. Az én művészetem és életem – egy lábam alá való talajkaparás volt. Be akartam magam ültetni a sziklák közé, mint egy fa. Itt vagyok, izraeli vagyok, olajfa vagyok. Érzem a csontjaimban, hogy kétezer évig nem voltam itt. És örülök, hogy most már itt vagyok.

Joszi Stern grafikája

Elkezdtem gyerekeknek rajzolni, mesekönyveket illusztrálni. Eltűnt az a Molnár Ferenc- vagy Kishont-féle humanista humor, amit mindenki szeretett. Ma harapnak a szatírák... Azt írta rólam egy kritikus, hogy Joszi Stern hasonlít egy napórára. Mikor süt a nap, akkor pontosan mutatja az időt, de amikor sötét van, nem tudjuk hány óra.

Amikor a Bibliában olvastam a Hágár történetét arról, hogy Ábrahám kiűzi a sivatagból az első feleségét a gyerekeivel, sírtam. Le is festettem ezt az ötezer éves legendát. Én közel érzem magamat az arabokhoz. Mindig kértem a jóistent, hogy tegye jóvá ezt az igazságtalanságot, hiszen ők az unokatestvéreink. Pedig akkor még semmit sem tudtam a politikáról, se semmiről. Ahol a felhők csak egy kicsit is szétoszlottak, s felcsillant egy kis reménysugár, hogy lehet valamit tenni egymás megismeréséért, megértéséért – azt megpróbáltam. Arab tanítványokat fogadtam ingyen, a rajzaimban felhasználtam az arab motívumokat. Próbáltuk – mindenki a maga módján... És úgy nézett ki – legalábbis az optimistáknak –, hogy a béke ugyan messze van, de afelé haladunk.

Mikor a hatnapos háború végetért és kinyitották az Óváros kapuit, béke lett. Mintha nem is folyt volna háború. Csoda volt. Az Óvárost tatarozták, arabok, zsidók együtt dolgoztak. Minden évben úgy nézett ki – legalábbis számomra –, hogy még egy lépést tettünk a béke, a megértés felé. Majd csak találunk valamilyen utat-módot, hiszen mind a ketten békét akarunk, gondoltuk. De nem így van, mert a politikai erők mindenféle más dolgot akarnak... Ez egy kis ország, mint egy zsebkendő. Ezt szétosztani? Az em-

van foglalva –, hanem inkább Gábriel arkangyalhoz. . . Most egyébként, hogy pár napja, életemben először megoperáltak vakbéllel, s először döbbentem rá, hogy nem élek örökké, újra feltámadt bennem a vágy a regényírásra. Maugham is azt állítja, hogy az embernek életében legalább egy könyvet kell írnia. Hozzá is fogtam többször is, de a közepe táján mindig megijedek, mert elkezdek hazudni. . .

Beszéljünk most művészeti kérdésekről! Véleménye szerint van-e az izraeli művészetnek – vagy szűkítsük le –, a képzőművészetnek összetéveszthetetlen stílusa, sajátos nemzeti karaktere?

– Az erre való törekvés vagy száz évvel ezelőtt kezdődött. A Bulgáriából bevándorolt Borisz Sac professzor prófétaként harcolt az izraeli művészet létrehozásáért. Tanárokat, művészeket hívott Párizsból, Bécsből, Oroszországból. Olvasták a Bibliát, a Koránt, mindenki arra törekedett, hogy egy soha nem létezett izraeli művészetet csináljon. Abban az időben egyébként a források keresése nem számított elszigetelt tünetnek. Európában is ekkor lezdték kutatni a népi motívumokat, a gyökereket. A zenében Borogyin, Rimszkij-Korszakov, Bartók és Kodály. Chagallt gyönyörű művekre ihlette, az orosz és lengyel zsidó kisváros. Az államalapítás után nálunk is mindenki autentikus izraeli művészetet akart csinálni: legyen izraeli zsidó szaga, vagy ha nem is zsidó, de izraeli. Húszharminc évig álomvilágban éltünk, azt hittük, hogy megtaláltuk az izraeli stílust.

A mi kék egünkből, a zöld olajfából, a jeruzsálemi kövek színeiből, a különleges tájból, az orientális arab és témoni (jemeni) és perzsa motívumokból kevertünk össze valamit, aminek elkezdett már helyi szín- és témavilága lenni. Ebbe estem bele, s boldogan akartam továbbfejleszteni. Érdekes, hogy ehhez csatlakoztak velem egykorú magyar származású művészek is, mint Saga Weil és Smuél Katz. Ma is ezen az úton haladok. Tudom: ez nehéz és egyre nehezebb lesz, mert az izraeli művészeti piacon – mint a világon szinte mindenütt – Amerika uralkodik. New York határozza meg az izraeli művészet stílusát. A művészeink nagyobb része New Yorkot utánozza. Még meg sem száradt. képeiken a festék, már ott akarják kiállítani azokat. Megdöbbent, hogy az izraeli művészet eltért az itteni stíluskereséstől és teljesen behódolt az amerikai ízlésnek. . . Ezért van egy négyezer éves kis kultúránk? Nem kellene olyan gyorsan a fehér zászlót kitűzni és rögtön kapitulálni. Pontosan úgy mázolni, mint Manhattanben.

Isszuk a Coca-Colát, minden gyerek angolul beszél, a televízió minden este amerikai filmeket sugároz. A filmek, az újságok, a cipőnk, a ruhánk, a stílus mind amerikai. Ha egy amerikai idejön és vacsorázni megy, akkor megkérdezi, hogy van-e nálunk olasz, magyar, indiai vagy eredeti izraeli étterem. Szóval pontosan az a hatalmas, nagy amerikai stílus keresi az etnikai kifejezéseket. A sajátos színt, szagot, hangot. Egyik oldalról teljesen legázol és elfoglal mindent, a másik oldalról viszont halkas keres: mi nő nálatok, mi a ti hangotok. Most nemrég egy izraeli énekesnő hatalmas világsikert aratott egy ősi, témoni imával. A világ internacionális akar lenni, és közben egy kis hazai dallam összetöri a szíveket. Egy szín, egy matyó minta mosolyra fakasztja az embereket, egy kis izraeli rajz helyet talál a világban. . . Sajnos azonban nem ez a jellemző, ez a ritka kivételek közé tartozik.

Manapság divat felnyitni a sebeket. Önmagunkat marcangolni. Nemcsak a mai történelmet, hanem a múltat is szétszedni. Nem a pozitívot, hanem a negatívumokat reflektorfénybe állítani. Mindenkinek volt egyszer egy furunkulus a könyökén, de nem ez az egész ember. Állandóan nem lehet ezeket a sebeket nyitogatni. . . Hosszú ideig dolgoztam például karikaturistaként is, de három-négy évvel ezelőtt elegánsan megsimogattak és azt mondták: Józsikám, a Habsburg-mosoly elmúlt. A jóindulatú, mosolygó, emberszerető humorom helyett késeket kértek a hátba, rúgást a gyomorba és akasztófavicceket.

Mit érzett Magyarország iránt, ahol mindez megtörténhetett a szeretteivel? Haragot, gyűlöletet, fájdalmat?

– Tizenöt vagy húsz évig egyszerűen nem voltam képes visszagondolni erre. Nem éreztem haragot. . . Olyan ez, mint a szerelmed, akiből borzasztóan kiábrándultál. Nem kívánsz neki se jót, se rosszat. Egyszerűen el akarod felejteni. De van, amit nem lehet elfelejteni: a magyar népdalokat, a zenét, Kodályt, Lisztet, a verseket. . . Felzeng benned egy Ady-vers néhány foszlánya, és akkor sóhajtasz, egy nyelven sem fogod már a verseket úgy élvezni, mint magyarul. Alszol és álmodsz egy régi tájról, a Balatonról vagy Pest környékéről. Szent isten, hát meddig fogom cipelni magammal a múlt emlékeit. Nem haragszol és nem örülsz. Megszólalsz valahol héberül, angolul vagy németül, és egy perc múlva felkiáltanak: de hisz maga pesti! Elmosolyodok. Engem zsidónak neveztek Magyarországon, de az egész világon magyarnak tartanak. Mondasz két viccet Londonban, vagy New Orleansban, és valaki rácsap a hátadra és azt mondja, te biztos magyar vagy. Ilyen vicceket csak mi csinálunk. És lassanként visszalopódzik a szomorú mosoly. Kértem a jóistent minden harag nélkül, hogy engedje elfelejtenem a múltat. A cigányzenét, a *Toldi*-t, a gyönyörű tájképeket *és a lecsót*. Az nem volt. A mese se volt. De nem megy. Nem megy. Ez benned él a szomorú mosollyal.

Mikor járt először Magyarországon?

Mikor járt először Magyarországon?

– Körülbelül tíz évvel ezelőtt meglátogattam egy nagybácsimat és egy nagynénimet. Csöndben sírtam itt, sírtam ott. Elsétáltam a többi rokonom házához is, akiket Auschwitzban, vagy az ég tudja hol öltek meg. De nem mentem be a házakba. A falumba nem akartam visszalátogatni. Nem is mertem. Az már túl sok lett volna. De, sajnos két-három évvel ezelőtt visszacipelt engem a Rapcsányi László. Kár volt. A kis szerencsétlen ház összedőlt. Fel volt forgatva. Aranyat kerestek ott. Nálunk? Nekünk még egy aranyfogunk sem volt.

Milyen elképzelésekkel, tervekkel, vágyakkal jött ki Palesztinába? Hogyan lett grafikus, festő?

– Soha nem gondoltam arra, hogy valaha is rajzolni fogok. Írni akartam. Engem is – mint olyan sok zsidót – megfertőzött a vers- és a könyvírás bacillusa. Azt hittem, hogy az a legnagyobb dolog a világon. Az anyanyelvemet azonban elvesztettem. Ugyanazzal a ceruzával, amivel írni akartam volna, elkezdtem skiccelni, rajzolni. A környezetemben azt mondták, hogy ez szép, kedves és jópofa. . . És végül is ezek a rajzok eljutottak az ifjúsági mozgalom akkori vezetőjéhez, Henriette Szoldhoz, egy amerikai nőhöz. Meghívott magához, megnézte a rajzaimat és azt tanácsolta, hogy menjek az akadémiára tanulni. Egész jó tanítványnak bizonyultam, három éven át. Ösztöndíjakat is kaptam, Londonba, New Yorkba. Egész korán, huszonegy éves koromban megrendezhettem az első kiállításomat. Elkezdtem később tanítani is, és harmincöt évig oktattam a könyvillusztrációt és a rajzot.

Ugy tudom, hogy az a bizonyos bacilus azért nem múlt ki, mert nemcsak illusztrált könyvet, hanem írt is. . .

– *Zsófi néni és Gábriel arkangyal* címen írtam egy mesekönyvet. Bakonyaljáról szól. És Zsófi néniről, aki arra tanított, hogy ne imádkozzak a jóistenhez – mert nagyon el

Joszi Stern grafikája

STERN, Joszi

Múlt és Jövő 1988

JOSZI STERN

„Szerelmes voltam Magyarországba. . ."

GERVAI ANDRÁS INTERJÚJA

Joszi Stern, a magyar származású grafikus, könyvillusztrátor, karikaturista és festő Izrael egyik legismertebb és legelismertebb művésze. A jeruzsálemi Bezabel művészeti akadémián, majd a londoni Royal College of Arts-ban tanult. Képeit nagyon sok helyen kiállították: európai fővárosokban (Budapesten kétszer is), Izraelben, az Egyesült Államokban és Kanadában pedig több tucatszor is; de rendeztek tárlatot a műveiből az ENSZ-ben, a washingtoni Capitoliumon és idén a jeruzsálemi Knesszetben. KÖnyvei közül Biblia-illusztrációja, a *A Könyv népe* aratta a legnagyobb sikert: hat nyelven, tizenkét országban jelent meg. Munkásságát többek között az UNESCO-, a Nordau-, a Herzl- és a Jeruzsálem-díjjal ismerték el.

Képeit melegség és derű színezi. Ő maga kirobbanó egyéniségű, szeretet sugárzó, Woody Allen-es humorú, – ahogy magát jellemzi –, elveszett pesti srác".

– Akárhogy hívják az emigrációt, az mindig egy operáció. Az ember elveszti a nyelvét. Fájó dolog ez, mint egy nagy szerelemből való kiábrándulás. Nem érezni ezt rögtön, esetleg csak öt-tíz év múlva. . . Nem könnyű dolog az embernek levágni az ifjúságát. *Szerelmes voltam Magyarországba.* . . Bakonyalja-Kajáron születtem 1923-ban. Magyar dalokat hallgattam, nem nevelődtem vallásosan. Tízéves koromban felkerültem Pestre egy nagybátyámhoz, magyar gimnáziumban tanultam. Egyszerűen „csak" szerettem Magyarországot. És egyszerre csak szájon vágtak: zsidó leszel. . . A legmagyarabb gyerek voltál, és nap nap után lettél büdös zsidóvá. Jöttek a borzasztó hírek Németországból, Szálasi is megjelent az újságokban. A hatalmas álom, hogy lesz egy Pán-Európa, és a világ egymást fogja szeretni, egy viccé lett. Mindennap lelkileg és testileg kaptál egy pofont. Hál' istennek, véletlenül bekerültem egy cionista csoportba, ahol azt mondták, hogy el lehet innen menekülni. És akkor a legmagyarabb magyar zsidó gyerek – érdekes, Herzl-féle „tünet" – egyszerre csak azt gondolja, hogy ha itt nem lehet így élni, ha az álom nem úgy van, ahogy álmodtuk, akkor menjünk el innen olyan gyorsan, amilyen gyorsan csak lehet.

Három hónapig tartott az út, le a Dunán, Románián át. Kétezren voltunk rajta. Nagyrészt fiatalok. Prágából, Bécsből, Pestről és Bukarestből. Nem sikerült bejutni Palesztinába. Az angol hadihajók elkaptak minket nem messze Haifától. Vissza akartak küldeni. De nem lehetett, mert akkor már 39-et írtunk, és elkezdődött a háború. Az angolok törték a fejüket, hova küldjenek. Először is becsuktak minket hat hónapra egy katonai táborba. Ahhoz képest, amit Auschwitzról és a hasonló táborokról hallottunk, itt luxuskörülmények közé kerültünk, jó ételeket kaptunk. Úgy tudtuk, innen tovább küldenek minket Indiába, vagy az ég tudja hova. Lassanként aztán kiderült, hogy mégiscsak itt maradunk. És akkor kezdődik a mese, a nagy álom. Kijöttél Palesztinába, gyönyörű lesz. Építünk itt egy országot, s minden nép fogja bámulni, hogy igazság uralkodik és munka és emberszeretet. És akkor – különösen a magyarok – elkezdtük szeretni ezt az országot, ahol megmentettük az életünket. . . Közben folyt a világháború. . . Jöttek a hírek Európából, már egymillió zsidót gyilkoltak meg, már kétmilliót. Anyukámat, testvéreimet, az egész családomat megölték. . .

STERN 1. *Mária*, festő. * Budapest 1900 febr. 11. Deák-Ebner Lajosnál tanult az állami női festőiskolában. 1921 óta szerepel nyilvánosan.

E-G II. 475 l

K.

S. 2. *Mihály*, festő és aranyozó a XVIII. században. 1758. Pápán festette a tihanyi templomi Szent Benedeket és Szent Sebestyént ábrázoló oltárképeit. 1763—86. Győrött élt. 1771. aranyozta a győri székesegyház belső sekrestyéjének gazdagon faragott oltárát és körülfutó magas szekrényeit.

Stern Mikoláš (Mich. Stern

Pic. Papensis 1758) Tiburcius

erbný oddal oltář Kopci

[illegible] Pavlek či Scholasten(?)

Starke Leander benefici

[illegible]

Lisflo otvor a burzi kir

podatku veškeré [illegible] 1526

Rovný [illegible]

Mnišek 501 / oct. [illegible]

M. N. muzeum. 9. K.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühel

Miután keresményemnek 191 .....

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191 .....

.....

tanu.

.....

tanu.

Stern Michäel

festő 1763 - 86. Győrött

1763. szerződött Hoffmann Lipóttal annak a festésztben való tanítására és pedig 3 évre 150 ft s 8 akó borért.

Rómer Flóris hagy. XIV. cs.

			midőn n Király. s
			Az uj fra történelmi méről. – s 1914. —
			Törvényja emlékek

Stern Móric

könyvkötő

Buda 1848

l.

Tanulmányok Bp.

multjából. X. 252. l

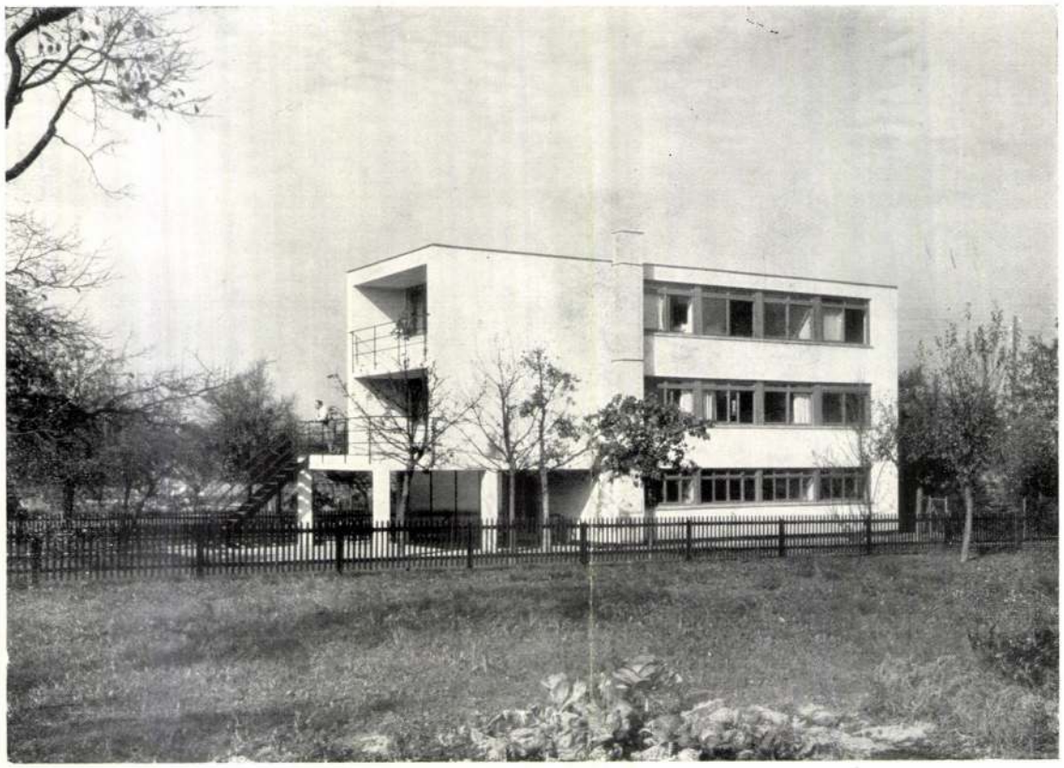

tanítványai buzdítására megjelent album első oldalán szerepelt!) Ez a kimondhatatlan nevű úr ugyanis Párizs legnagyobb előadótermében, a Salle de Wagramban előadást tartott az elburjánzó új építészet ellen, amely állítólag munkátlanná teszi a kőbányákat és a kőfaragókat, az ácsokat, a palafedőket és a díszbádogosokat, a cinköntőket és a gipszszobrászokat! Franciás lendülettel megfogalmazott előadása szerint az építész fel-

Artaria és Schmidt: Családi ház Baselben

Arch. Artaria und Schmidt: Familienwohnhaus in Basel

Foto: Ochs—Walde

Stern Pál: Családi ház
a Sövény-utcában

Foto: Bánó

Le Corbusier legújabb könyve: Croisade

A mai viszonyokkal küzdő, a megértés hiánya alatt szenvedő, a tájékozatlanság ködével birkozó, a rosszakarattal mesterségesen megteremtett butaságba ütköző, korszerűen gondolkozó építész számára a legnagyobb élmények egyike, a legjótékonyabb hatású óra az, amikor az új építészet, a mának alkotó építészet apostola Le Corbusier megszólal, amikor páratlanul szellemes írásainak és előadásainak újabb kötete jelenik meg. Már vagy nyolc éve, hogy először használtam ezt a hasonlatot: olyan hatású ez az írás, minthogyha egy dohos, rothadásszagú, befeketedett falú, piszkos ablakú szobában hirtelen feltépik az ablakszárnyakat s a széndioxidtól meg egyéb emberi és állati bűzöktől terhes levegőt egy szélroham kisöpri, a napsugár széles aranykévékben árad be s ott ahol a korlátoltság vitte eddig a szót, az emberi szellem jut szóhoz! Emlékezzünk csak vissza: a Vers une architecture kristálytiszta gondolatmeneteire, az Urbanisme kérlelhetetlen logikájú kritikájára, az Une maison — un palais zseniális lángolására, mérnöki preciziójára és mély emberiességére! — a Précisions napsugaras ötleteire! E koszorúhoz most egy új hangot fűz a legújabb kötet: Croisade* — Kereszteshadjáratot az ostobaság és kontárság riadt felhorkanására! Mert Le Corbusier legújabb írása nem akar más lenni, mint keresztes hadjárat az új építészet jelentkező eredményei által hadvonalba sorakozó akadémiák és elavult, haladni nem tudó iparok nevében megszólalt Mr. Umbdenstock tanár úr ellen. (Hogy e szűkebb klientelején túl bizonyára ismeretlen urat ne kelljen részletesebben bemutatni, egy rajzát közöljük, egy előcsarnok skiccét, amely egy 1920-ban

* Le Corbusier: Croisade — ou le crépuscule des Académies. Les éditions G. Crés et Cie. Paris, 1933. 88 old. képekkel.

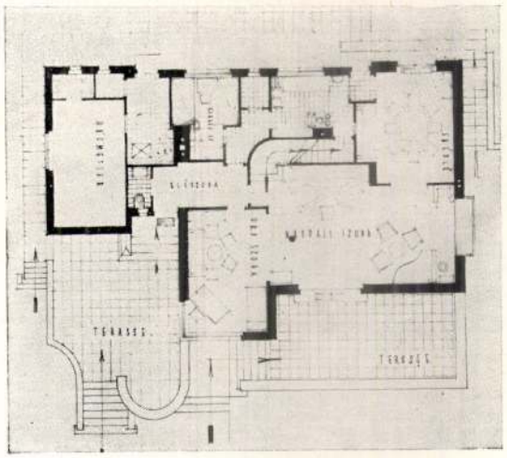

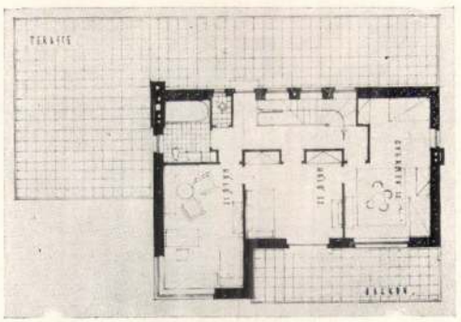

Tér és Forma
1934. 2. sz.

Stern Pál
építész

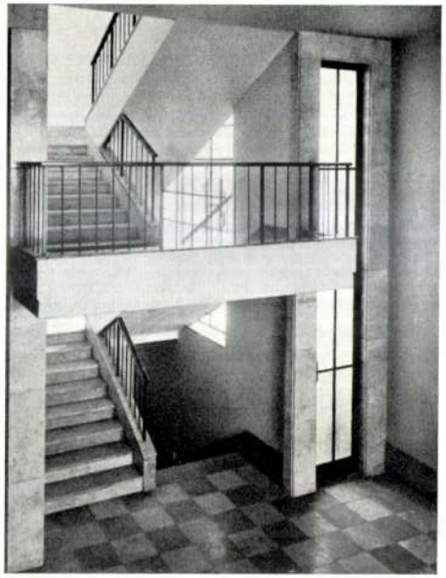

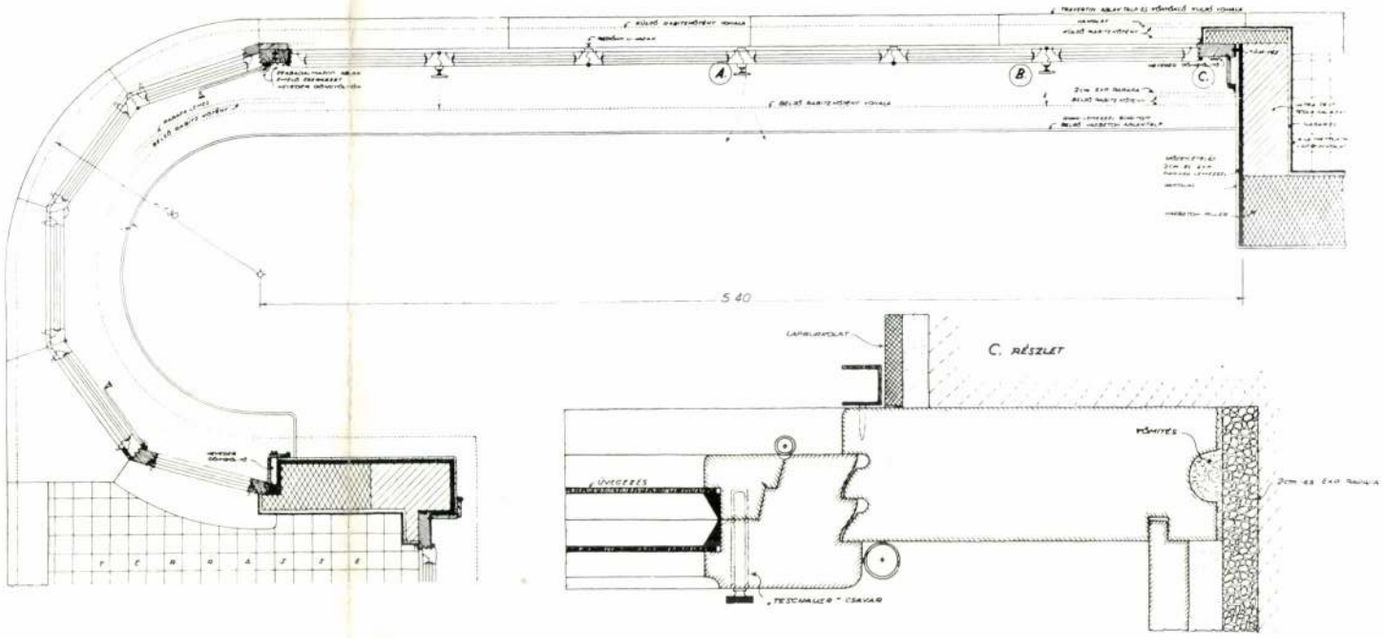

Margit-rakpart 38-39. sz. bérház lépcsőháza
és részletrajzai

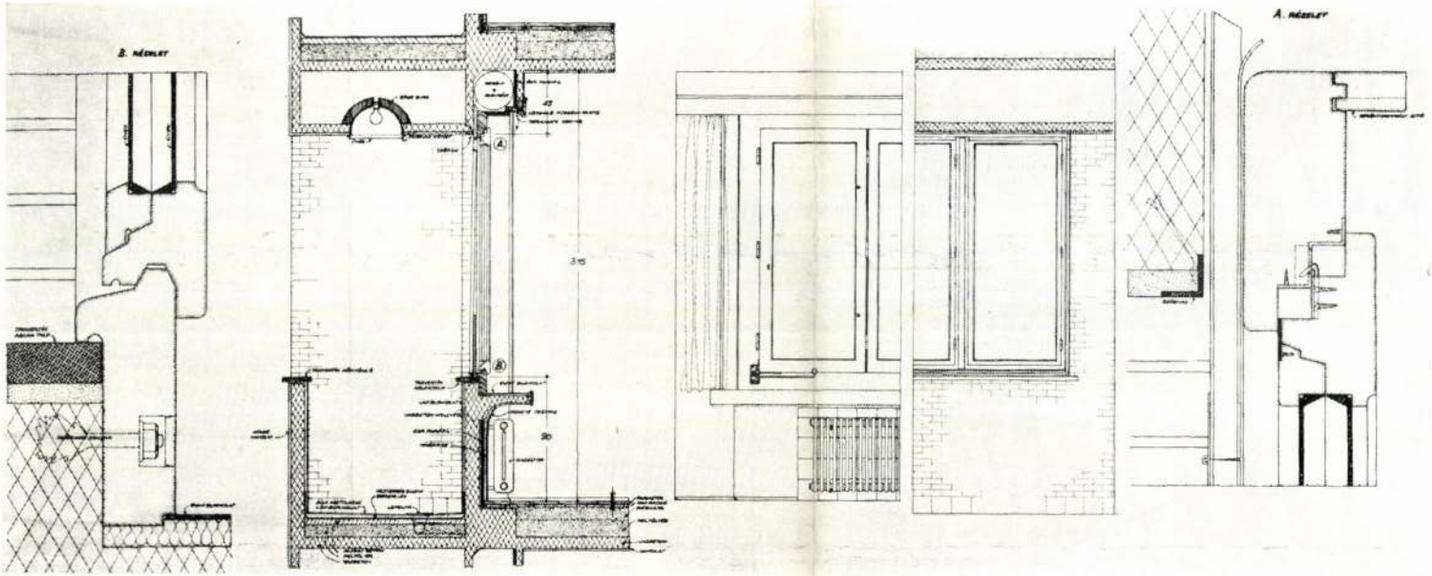

Íves sarokablak részletrajza:
Ablak metszete, belső nézete
és külső nézete

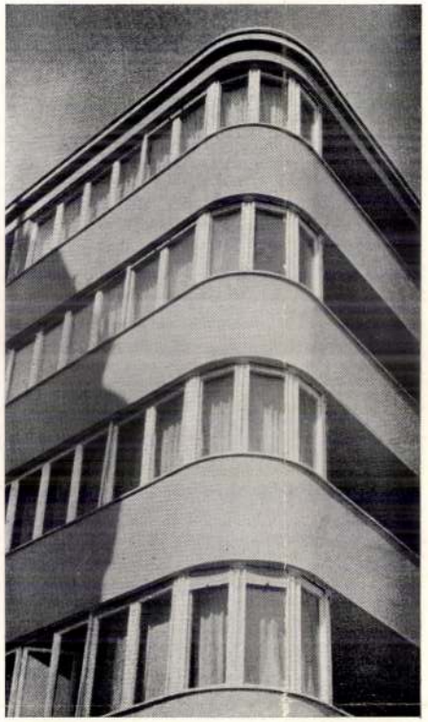

A margitrakparti bérház részletei.
Felvételek a homlokzatról — Bánó felv.

Terveste
Stern Pál.

Tér és Forma
1937 · 312, 313. l.

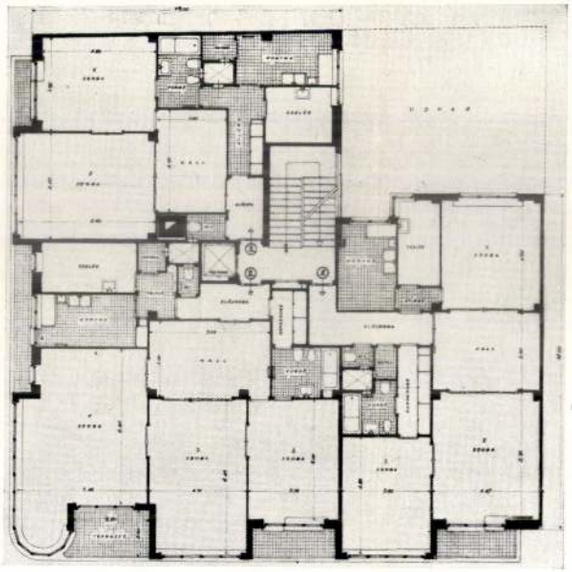

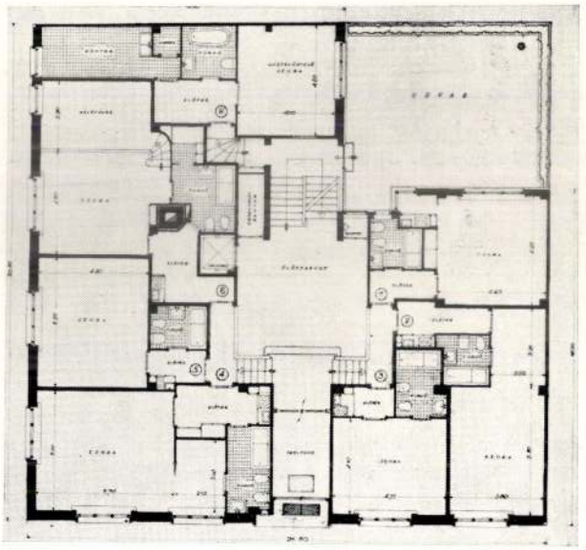

Emeleti és földszinti alaprajz

Kalocsa.

A MI TZÉH-MESTER , ÉS TÖBI
mes Pesth Vármegyének Érseki Ka
letes Takáts Mesterségbeliek ke
a várost látjuk a székesegyházz
fölött két csolnakkal. Diszes k
szent István és szent János kép
rán Magyarország czimerével.

Rm., mér. a rl. 35.5: 43.9

Szn.
426

Stern Pál

építész

Szül. Miskolc 1895.

Oklevelet nyert 1921.

Műegyetem 19. l.

Stern Pál

Stern Pál okl. építészmérnök,
építőmester, II. Margit-rkp. 38/39.
151-348

Bptávb 1940 szept.

Szigetvár.

A középtért a bástyákkal m
nek kapuihoz czölöpökön nyugvó
látszanak, az előtérben pedig b
irata:

Die Vestung Zigeth

magyarázó szövegének kezdete: A
I. Der Pulver Thuren.

Rm., mér. a rl. 16
Wágner: Staedt und

72. ÖSZVÉRFOGAT FUVAROSSAL.

Dombormű. Márvány. Magassága 23·6 cm. Szélessége 32·3 cm. Vastagsága 6 cm. Ketté törött; felső része hiányzik; sérülések vannak még a kocsis fején, az első öszvér lábain, a kocsin és a dombormű szélein. Chiosból származik.

Két öszvér húzza az úgy látszik gabonával megrakott szekeret. Elől megy a fuvaros kutyájával; térdig érő inget visel, összehajtott köpenyét mellére és két vállára vetette. A római császárság korából való.

Paul Arndt: Maulthiergespann mit Lenker. Römische Kaiserzeit.

Stern Pál

épitész

Pénzintézeti központ
tervpályázata

lásd

Művészet

1937. 10.

119. l.

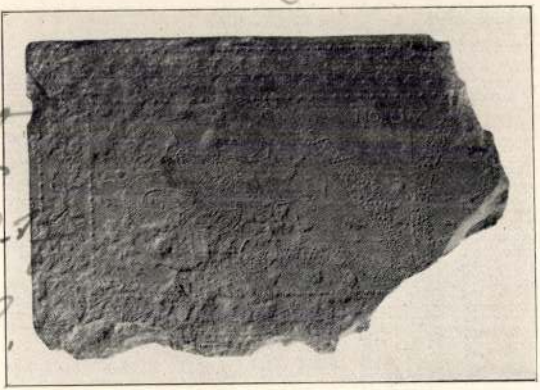

69.

KISHIRDETÉS

10 MILLIMÉTER kiemelt, változatos szedéssel 12 P. Sürű, folyamatos szedéssel 8 P. Állás, okt. 5.60 P

FREUND és FISCHER FIZET LEGTÖBBET használt férfi-, női és egyenruhákért CIPŐKÉRT, fehérneműért, feloszlatott háztartásé-t, szövet **függönyért**, varrógépért. Hívásra megy. Dobozi-u. 27. Hétfőn is, T: **422-571**

GLÓRIA fotelágy, Kanapéágy KÁRPITOZOTT BÚTOROK prima kivitelben raktáron GLÓRIA kárpitosüzem, Thököly-út **89.**

Használt férfi-, női- és egyenruhákért magyar perzsa és gyapjú szőnyegekért, szövet függönyökért legmagasabb árat fizet. Gerstl, István-út 28. **Tel.: 426-547**

Alkalmi eladás **táskarádió, zenegép** lemezjátszó v. a. kis ESZTERGA, esetleg motorral, súly. VARRÓGÉP, GRAMOFON LEMEZEKKEL, nagyfeszültségű RÖNTGEN, alkatrészek, anyagok: trafó, kapcs. állv. stb. pár napig, Kövary, Nap-u. 19. Telefon: 144—655.

Briliánst órát, ezüst tárgyakat, magas áron veszek. Régi aranyból új tárgyakat készítek. Javítások megvárhatók. Holczer ékszerész, Ferenciek-tere négy **Tel.: 187-304**

HASZNÁLT **férfiruhákért** egyenruhákért legmagasabb árat fizetek. Hívásra megyek! **224-761** Telefon: hétfőn is, 4 óra után is.

Használtruha cipő, fehérnemű, egyenruhákért SOKAT FIZET. Visnovszkyné, Teleki-tér 10. T: **143—868**

Elveszett selyempincsi, fehér, bim, vasárnap d. e. Aradi-utca—Hitler-tér körül. Megtaláló jutalmat kap. Antal, Aradi-utca 52/b. I. em. 6.

2 szobás **irodahelyiség** előszobával március 1-re kiadó. „Szent István-város 1839" jel. Haasenstein és Voglerhez, Dorottya-utca 8.

Leállított Steyer Super Cabriolet gumi nélkül eladó. Quitt Frigyes, Légrády Károly-u. 43. Telefon: 293—561. D. u. 2—4-ig.

Rózsadombon, busnál, déli, kömüves 620 □ osztható **bérvillatelek** 820.000 P. Hársfa-u. 40. II. 11

Szőnyegeit lakásán is művészileg MEGJAVITOM. POLLÁKNÉ, VII., Sajó utca 2. II em 12

Butort, ruhát fehérneműt vesz Friedmann Mór Dobozi u 17 T: 140-519

Perzsaszőnyeget VESZEK MAGAS ÁRON SAGLAM ISMET Zichy Jenő u 10 **114-390.**

Eladó axminster szőnyeg 5×4 méteres. Haris-köz 5. IV. em. 1. 12—2-ig.

Árufuvarozáshoz kérjen **TRIKULIT** PESTI KÖZPONT **226—238** BUDAI KÖZPONT: **352—763**

SI -léc -ruha -felszerelés ródli **MOLNÁR GYULA** VII., Károly-körút 3/c. Sarokház. Tel.: 427-575

Ruhát, cipőt fehérneműt, szőnyeget, **szövetfüggönyt** hagyatékot, feloszlatott háztartást **veszek** Pfeifer Kálvária-tér 16 TELEFON: **144-593**

Vérmezőnél, Margit-körút és Böszörményi-úton bérbeadott luxus közp.fütés, melegvizes **1-2-SZOBÁS és GARSZON öröklakások ELADÓK** Kiz. megb.: Öröklakásiroda, V., Klotild-utca 12/c. Telefon: 124—915.

Ezt tárcsázza: 131-662 HASZNÁLT RUHA, CIPŐ, FEHÉRNEMŰ, EGYENRUHÁÉRT SOKAT FIZETEK **DIOSSYNÉ** TELEKI-TÉR 10. II. EM. 6

PIANELLO ZONGORA-HANGÚ **Stemberg** Rákóczi-út hatvan.

Nutovits fizet legtöbbet férfiruhákért, női ruhákért fehérneműkért, cipőkért, szőnyegért, hagyatékért, egész háztartásért, zálogban lévő minden tárgyért Nutovits-üzlet Népszínház-u huszonhat **Tel.: 340-967** Hívásra házhoz jövök.

11 darabból álló jókarban lévő komplett **fehér hálószoba** lószőrágybetétekkel privátnak eladó. Megtekinthető bármikor. Fiumei-út 10. IV. emelet 6.

Viselt ruháit legmagasabb áron megveszem **Wertheimer** Teréz-körút 29 **T. 424—885.**

Vennékzongorát vagy PIANINÓT, **Telefon 115-934** Andrássy-út 2. Tőzsde.

Perzsabunda remekszép, alacsonyabb termetre, PERZSASZŐNYEGEK eladók. Eötvös-u. 22. fszt. 1.

Vennék jó állapotban levő „E" hetes **személygautót** és egy zárt kis **teherautót.** Részletes ajánlatokat kérek „Igényjogosult 1710" jeligére Blocknerhez, Városház-u. 10.

Láncz-ágy 198 P -tól Podmaniczky-utca **19.**

EKAMIÉBA-LÁNC RUGFA-RUGÓ

Perzsaszőnyegért legtöbbet fizetek. Hartmann, Barcsay-u. 16. **Tel.: 223-897**

Singer férfivarrógép-fej eladó. Ugyanott egy zománckályha. D. u. 2—3-ig. Áder üzlet, Kisdiófa-utca 11.

KERESEK priváttól magam részére Ua. férfi ruhatárat. „Erős közép" jeligére a kiadóba.

Használt férfi és női fehérnemű, **ruhát, cipőt szövetfüggönyt** stb. MAGAS ÁRON VESZ Finiász. Lujza-u. 22. I. 10. HÉTFŐN IS 4 óra után is **420-753**

Mindent veszek Bútort, régiséget, szőnyeget, porcellánt, ruhát, hagyatékot. Hívásra azonnal jövök. Klein, Klotild-u. 18. III. 2. **Telefon: 124 — 974.**

VESZEK brilliáns, smaragd, rubin **ékszert** KLEINBERGER ékszerész IV., VÁCI-UTCA **10** 66 éves cég. Bejárat a kapu alatt is.

BUNDÁK Szemere szücsnél olcsón. Erzsébet-körút 26. **Második emeleten!**

Briliánst ezüstöt a legmagasabb árban veszek SCHWARCZ DÁNIEL ékszerész KÁROLY-KÖRÚT 16

Férfi és női fehérnemü bérmunkát a legfinomabb kiviteliben, a legolcsóbb áron vállalok. Gerbner Miklósné, Alsóerdősor-utca 1.

Használt rubáit **NE ADJA EL** addig míg tőlem ajánlatot nem kér, mert legtöbbet fizetek HOCH LAJOS Erdélyi-u. 17. T.: **143—925**

Szövet-, Bélés- és Textilárúkereskedelmi Kft. hitelezőit felhívom, hogy követeléseiket irodámban 3 napon belüli írásban jelentsék be, mert ezen időn túl a törzsbetéteket átvevő ügyfeleim azokért felelősséget nem vállalnak. Dr. Josefovits László ügyvéd, Szent István-körút 21.

Magas áron veszek használt bútort, hagyatékot és háztartásban felesleges holmit. Blaumé, Baross-u. 129 I. 16. T.: 142—993. bármikor.

Perzsa és másfajta szőnyeget veszek. PARDO. Hársfa-u. 27. sz. Telefon: 220—894.

Használt ruháért legtöbbet fizetek saját üzletem részére. Schwarcz, Kazár-utca 16. **T. 423-178**

Belvárosi **üzletberendezés** alkalmas rövidáru-, vas-, műszaki üzletnek, üvegfalak, csigalépcső sürgősen eladó. V., Vág-utca 7/a.

VESZEK iroda-lakberendezési tárgyakat függönyöket. Tel: 126-105 Dessewffy-utca 47.

BRILIÁNST, ékszert, ezüstöt legdrágábban veszek Baross-u. Ékszerház. Grosz, Baross-u. 33. T: 140-969

Szőnyegjavítás tisztítás, festés művésziesen **Ia. anyagból. Goldmann,** Erdélyi-u. 12. **340-921**

Konfekciósok figyelmébe! Csatok áthúzását elvállalom. és gyorsan elkészítem. Telefon: 224—796.

Elegáns **kombinált szekrény,** esetleg egész szobabútor, féregmentes, v. dióháló eladó. Érdeklődni Práter-utca 41. félemelet 6.

Használt férfi- és egyen- **ruháért zálog** -jegyén lévő TÁRGYAIÉRT fehérneműért tó árat adok SAJÁT ÜZLETEM RÉSZÉRE Hívásra is megyek GRÜN Népszínház-utca 20 Tel **342-957** Hétfőn is, 4 óra után is.

VESZEK HASZNÁLT **BÚTORT** LAKBERENDEZÉST IRODABÚTORT PÉNZSZEKRÉNYT LEGMAGASABB ÁRON RÉBHUN, Dobozi-u. 1. T: **137-409**

Használt **ruhát** cipőt, fehérneműt, VARRÓGÉPET, BÚTORT és felosztalott háztartást **VESZEK** 4 ÓRA UTÁN IS. T.: 223-169

SAJÁTKÉSZÍTMÉNYŰ **hálószoba** 2500 P. KOMBINÁLT SZOBÁK, BEKAMIÉK, FOTELEK rendkívül olcsó áron. Ungár asztalos, Dohány-u. 37

Szedje össze nélkülözhető **használt ruháit** fehérneműit legmagasabb áron **megveszem.** Bimet, Karpfenstein-utca 18. **T. 137-63**

Lakásában alhat közvetlen a féreg-mentesítés után. Újrendszerű gázzal tökéletesen irtunk. (Nem cián) TOTAL vállalat, Révay-u. 25. (Opera mellett) T 120-829 Takarítást is vállalunk!

Cipőgyári gépi berendezés, stancoló, doplizó, orrevikkoló stb. **gépek eladók** „Megbizott Pesten tárgyal" jelig. Selmeci-hirdetőbe, Damjanich-utca 26/a.

BRILIÁNST, EZÜSTÖT veszek. Javítások, foglalások megvárhatók. Hozott aranyból jegygyűrűket, egyéb ékszert készítek. SCHWARCZ aranyműves, Dohány-u. 22. I. 4.

Bármit elad! Ruhát, cipőt, fehérneműt, bútort, szőnyeget, hagyatékot. Mindenért a legtöbbet fizetek LÖWY. Visy Imre-u. 4. T. **134-609**

Zongorahangolást szakbírálatot vétel-eladásnál szakszerűen végez Blau Dezső Bécsben végzett hangoló, Lauberger és Gloss tanítványa. VI. Hegedüs Sándor-u. 18. T.: **224-698.**

Perzsa és másfajta szőnyeget **VESZEK HIBÁSAT IS** Garay-tér 19. T.: 228-331

Megveszem kopott, szakadt, perzsa- és perzsaláb bundáját. Telefon: 423—784.

Zongoratanítással kis háztartás vezetését vállalnám. Ifr. úrasszony. „Gyermekszerető" jeligére a kiadóba.

RÁDIÓ EKA SUPER 4+1, váltóáramra eladó. Telefon: 126—582.

Szőnyegjavítást, festést vállal hárnal Barna, Kazinczy-u. 12. földszint 5.

Nemárja úrnak elegáns bútorozott szoba sürgősen kiadó. Bárkocsis-u. 41. Házelőgyelőnél. Telefon: 132—788.

A BOLDOG HÁZASSÁG UTMUTATÓJA Stekel tanár. A modern házasság P 5.—. A nemi élet betegségek P 6.—. Kapható az Esti Kurir könyvosztályában Vilmos cs.-út 34

AZ ESTI KURIR HIRDETÉSE EREDMÉNYES

Értekezlet a burgonyatermelés növelése ügyében

A földmüvelésügyi minisztériumban *Konkoly-Thege* Sándor dr. államtitkár elnöklésével értekezlet volt annak megvitatására, hogy a háborús viszonyok ellenére milyen intézkedésekkel lehetne a *burgonyatermést* növelni.

A résztvevők egybehangzó véleménye szerint a burgonyatermés emeléséhez elsősorban nem a területek kiterjesztésére, hanem a termesztési eljárás általános fejlesztésére és megjavítására van szükség. A legfontosabb feladat a megfelelő fajtájú, egészséges vetőburgonyáról való gondoskodás. E célból elő kell mozditani a burgonyanemesitést. Fontos feladat a kapálásnak és töltögetésnek kellő időben történő, gyakori elvégzése is. A helyes és okszerű burgonyatermesztés érdekében a legszélesebbkörű oktató és felvilágositó munkát kell megindítani. Ebbe a propagandamunkába be kell kapcsolni a sajtót, rádiót és a filmet is.

Az értekezlet megállapította, hogy a földmüvelésügyi minisztérium Kisvárdán már felállított egy burgonyanemesitő telepet és évek óta nagyobb mennyiségü németországi vetőburgonyát hozott be. Az értekezleten előadott javaslatokat a minisztérium mind meg fogja vizsgálni s a lehetséges és szükséges intézkedéseket megteszi.

A Kereskedelmi Bank közgyülése

A *Pesti Magyar Kereskedelmi Bank* folyó hó 8-án tartotta meg százkettedik rendes közgyülését.

A közgyülés határozata értelmében osztalék fejében részvényenként 6 pengő kerül folyó hó 9-étől kifizetésre.

Az igazgatóság új tagjává *Batthyány-Strattmann* László herceg, felsőházi tag, nagybirtokost választották meg.

Rendelet a rétegelt falemezkészletek bejelentéséről

A hivatalos lap mai száma közli az iparügyi miniszter 4400/1944. Ip. M. számú rendeletét *a rétegelt falemez forgalmának, felhasználásának és igénybevételének szabályozása tárgyában.* A rendelet szerint, aki — akár a saját, akár más részére — bármilyen fajtájú és vastagságú rétegelt falemezből *legalább ötven négyzetmétert meghaladó készletet tart, köteles azt 8 nap alatt a rendelet mellékletében megállapított minta szerint a m. kir. Ipari Anyaghivatalnak* (Faipari osztály, Budapest, II., Fő-utca 68.) *ajánlott levélben, két példányban bejelenteni.*

A rétegelt falemez előállításával foglalkozó vállalat ezenfelül köteles a minden hónap utolsó napján meglevő készletét is, még pedig a következő hónap hetedik napjáig bejelenteni. Rétegelt falemezt *csak a m. kir. Ipari Anyaghivatal engedélyével szabad felhasználni, vagy elidegeníteni.* Az iparos (gyáros) a rendelet hatálybalépésének napján meglévő készletéből négy héten át legfeljebb ugyanolyan mennyiséget engedély nélkül használhat fel, amilyen mennyiséget az 1943. év december havában üzemében felhasznált. A rétegelt falemez birtokosa *köteles a m. kir. Ipari Anyaghivatal felhivására készletét, vagy készletének a felhivásban megjelölt részét készpénzfizetés ellenében a közellátásügyi miniszter által megállapított áron átengedni.* A rendelet február hó 9-én lép hatályba.

LÉGOLTALMI VÉTSÉG UTÁN *légoltalmi kihágás*

Drégely Lajosné a Nemzetes-utca 48. számú házban 4 gyermekével 1942 szeptember 4-én otthon tartózkodott. Korán lefeküdtek és éjjel 11 óra tájban, a Budapest elleni légitámadás robbanására ébresztették fel őket.

Az egyik kisgyerek felgyujtotta a villanylámpát és az ablakon keresztül tudakolta, hogy mi történt.

Persze rögtön rákiáltottak, hogy azonnal oltsa el a villanylámpát. *Drégelyné* másnap a gyerekeivel együtt elutazott a család vidéken lévő fatelepére. *Utközben észrevette, hogy valamit elfelejtett magával vinni és 13 éves fiát visszaküldte a lakásba, aki égve felejtette az egyik villanylámpát.* Ekkor már megjelent az elsötétitésről szóló rendelet. A légvédelmi parancsnok utasitására betörték este az ablakot, bemásztak és eloltották a lámpát.

Megindult a bünvádi eljárás Drégelyné ellen, akit a törvényszék bünösnek mondott ki a légvédelmi rendeletbe ütköző kihágásban és ezért száz pengőre itéli el.

A királyi tábla vitéz *Ottrubay*-tanácsa, *Lee* Tibor királyi főügyészhelyettes felszólalása után, megsemmisitette ezt az itéletet.

Bünösnek mondta ki a vádlottnőt légoltalmi vétségben és kihágásban is.

E cselekményekért 150 P pénzbüntetést szabott ki.

A mérnöki kamara díjszabása csak tagjaira vonatkozik — *mondotta ki a Kúria*

Stern Pál okleveles épitész 19.128 pengő megfizetése iránt pert indított dr. *Wilhelm* Károly ügyvéd ellen.

Keresetében előadta, hogy mint okleveles mérnök és épitőmester, 1936 novemberétől 1940 közepéig az ügyvéd részére házvételekkel kapcsolatban szaktevékenységet végzett és ennek honoráriumát kérte.

Igy az akkor még épülőfélben lévő Endresz György-tér 6. szám alatti ingatlan megvásárlásával kapcsolatban részben becslési, részben szakértői működést fejtett ki. A házért 300.000 pengőt kértek. 1939 szeptemberében a Pozsonyi-út 3. számu bérház becslését készitette el. Az ingatlan értéke 450.000 pengő volt, de Wilhelm Károly a házat — véleménye alapján — nem vette meg.

Ugyanebben a hónapban a Rákóczi-út 40. számu ház becslését készitette el. Az eladó 450.000 pengőt kért.

Novemberben a Király-utca 82. számu házat becsülte meg.

A ház értéke mintegy 600 ezer pengő volt. Decemberben a Légrády Károly-utca 37. sz. házat, amely közel félmillió pengőt ért, kellett megbecsülnie. Ugyanez a feladata volt a Tátra-utca 25. számú háznál, amelyet Wilhelm 350.000 pengőért meg is vett. 1940 februárjában megbizást kapott a Galamb-utca 3 számú ház épitkezésének ellenőrző szakértői munkálataira. Ugyanannak az évnek a nyarán átvizsgálta a Vas-utca 2/b számú házra vonatkozó műleirást és rajzokat. A tulajdonos a házat 575.000 pengőért adta el.

Végül az ügyvéd megbizásából elkészitette az érsekujvári konzervgyár terveit. A törvényszék, majd a tábla dr. Csiky Károly-tanácsa megállapitották, hogy az épitész nem tagja a kamarának és nem volt tagja akkor sem, amikor a fenti munkálatokat végezte.

Bár ezek a munkák — mondotta ki a tábla — a mérnöki munkák díjszabása tárgyában kiadott 93.292/1928. K. M. számú rendeletben felsorolt munkálatok alá esnek, *ezekre a díjszabás erndelkezései mégsem vonatkoznak, mert felperes nem tagja a mérnöki kamarának.*

Ugyanis az 1923. évi XVII. t.-cikk csak a mérnöki kamara tagjainak díjazásáról rendelkezik, igy az ennek alapján kibocsátott 93.292/1928. K. M. számú rendelet is csak a mérnöki kamara tagjaira irányadó. Felperes kereseti igényét csak akkor számithatná fel a rendelet alapján, ha külön kikötötte volna, hogy munkadijai a mérnöki kamarai díjszabás tételeinek megfelelően lesznek díjazandók. Ilyen kikötés azonban nem történt.

Tehát a mérnöki díjszabásban foglalt díjtételek csak tájékoztatásul szolgálhatnak ebben az esetben és csak a tiszteletdij legfelsőbb határának tekinthetők.

A tábla 5700 pengőt állapitott meg a mérnök részére. Stern Pál felülvizsgálati kérelmére az ügy a Kúria dr. Dávid István-tanácsa elé került, amely a tábla itéletét jogerőre emelte.

Helyes a táblának az a megállapitása — hangzik a kúriai itélet indokolása —, hogy a 93.292/1928. K. M. számú rendeletben felsorolt munkadijak kizárólag a Mérnöki Kamara tagjai által végzett munkára vonatkoznak. Támogatja ennek az állásfoglalásnak a helyességét a törvény 4. §-a, amely a mérnökök erkölcsi és anyagi érdekeinek oltalma és előmozditása céljából szervezi meg a Mérnöki Kamarát és az 5. §, amely egyebek között a kamara tagok erkölcsi tekintélyének, jogai érdekeinek védelmének, működésük szabályszerűségének ellenőrzését jelöli ki a Mérnöki Kamara rendeltetése gyanánt. *A helyes magyarázat tehát az, hogy ugyanis csak a mérnöki kamarai tagokra vonatkozó hatállyal kivánta a törvény megállapitani a mérnöki díjszabást.*

— **A „Magyar Sakkvilág"** februári számában vezető helyen *Gömöri* Jenő Tamás irt *Capablancáról* ragyogó tanulmányt, a nehai sakkvilágbajnok sakkozói pályafutását és játszmáit ismertető, nemrég megjelent könyvvel kapcsolatban. *Neukomm* Gyula *„Milyen régi az önmatt?"* címmel érdekes visszapillantást ad a sakkfeladvány őskorába, *Székely* Jenő *„Amit minden versenyjátékosnak tudnia kell"* című folytatásos cikke, dr. *Szilárd* Leó *„Tallózás az emlékek tarka mezőin"* című sakk-krónikája, dr. *Négyesy* György és dr *Szily* József eredeti elemzései, gazdag feladvány- és végjátékrovat, bel- és külföldi sakkhirek teszik teljessé a *Tóth* László szerkesztésében Kecskeméten megjelenő kitűnő sakkfolyóiratot. A februári számhoz mellékelten kapják az előfizetők a *„Lieder ohne Worte"* cimü kötetet, az 1942. évi versenye- és párosmérkőzések válogatott játszmagyüjteményét. A feladványrovatból bemutatjuk *Fis* Lajos eredeti két'épéses témáj t: Világos: Ka8, Vé6, Bd8, Bf6, Fc8, Fé8, Hb7, Hd5; gy.: a6, c2, è7 (11). Sötét: Kb5, Vé8, Fg4, Hc6; gy.: a7, b5, f5 (7). Matt 2 lépésben.

LONDONBAN AZ INVÁZIÓ ELŐKÉSZÍTÉSÉNEK TEKINTIK az Európa elleni légitámadásokat

Basel, február 9. *(Bud. Tud.)* A **„Nationalzeitung" jelenti: A Nyugat-Európa ellen irányuló főképpen amerikai légitámadásokat Londonban az invázió előkészítésének tekintik. Katonai szakértők megállapítják, hogy a légitámadások ezidőszerint főképpen a német repülőbázisok ellen irányulnak, ahonnan a német repülők Anglia ellen szoktak indulni.**

Az amerikai légiflotta veszteségei aránylag csekélyek, úgyhogy csupán az időjárás késleltetheti az angolszász légitámadások folytatását.

Az invázió időpontját politikai szempontból is élénken tárgyalják és felvetik a kérdést, vajjon olyan időpontban sikerül-e majd az inváziót megvalósítani, amikor még a partizánok segítségére lehet számítani.

Stockholm, febr. 9.

(TP.) A londoni *News Cronicle* ismerteti dr. *Hone* wakefieldi püspöknek egyházmegyei folyóiratában megjelent cikkét, *amelyben a püspök elkerülhetetlennek mondja, hogy a katonai célok: hadfelszerelési üzemek, közlekedési góc pontok és hasonló objektumok ellen intézett támadások alkalmával polgári egyének ne vesztsék el életüket, tiltakozik azonban az ellen, hogy a szövetséges légierő ezen túlmenjen és olyan módszert alkalmazzon, amelyet a szövetségesek azelőtt brutálisnak és embertelennek átkoztak el.*

Amikor most azt halljuk, hogy egész városokat tesznek a földdel egyszintűvé és az ipari kerületekben és elővárosokban sok négyzetmérföldnyi területet a lángok martalékává tettek, akkor meg kell állani és gondolkozni kell rajta, hogy a valóságban mindez mit jelent.

A „vadkanok"

Berlin, február 9.

A *Nemzetközi Sajtó Tudósító* jelenti: *Német vadászkörökben „vadkan"-nak nevezték el az új egymotoros éjszakai vadászgépeket.* A gép hivatalos neve *„Herrmann-vadász"*, mert szerkezetét Hajo *Herrmann* ezredes alkotta meg.

1943 nyarán, közvetlen azután, hogy az angol légihaderő kötelékei több tömörített támadást intéztek német városok ellen, érvényre jutott a német légvédelemben Hajo Herrmann ezredes álláspontja, amely abban áll, hogy a bombatámadások célterületei fölött együléses vadászgépekből alakított erős kötelékeket állítanak szembe támadó bombázókkal.

Az egymotoros vadászgépek, amelyek mindegyikén egy pilóta ül, először *Hamburg* fölött kerültek bevetésre nagyobb kötelékben.

1943 augusztusában és szeptemberében az egymotoros éjszakai vadászoknak volt köszönhető, hogy *a Berlin ellen intézett első nagy angol légitámadások csak korlátolt hatást értek el.*

A *Herrmann-vadászok* a használatos *Messerschmidt 109 és Focke-Wulf 190* jelzésű típusokból alakultak ki. A pilóták kiképzésére itt különösen nagy gondot kell fektetni, mert az *egymotoros gépek éjszakai vadászként történő alkalmazása különleges kockázatokkal jár.* Ilyen repülőgépek számára már maga az éjszakai fel- és leszállás nehéz kísérletezést jelent. Hozzájön még a téli bevetésnél az időjárási viszonyok kiszámíthatatlansága.

Firenze, február 9.

A *Nemzetközi Sajtó Tudósító* jelenti:

Az angolszász légihaderő két hónap óta sorozatosan támadja a toscanai városokat. Arezzo, Siena, Pistoi, Emboli, Poggibonsi, Incisa stb. pótolhatatlan károkat szenvedtek, vagy nagyrészt romhalmazzá váltak.

Pistoiában rombadőlt több XIII. és XIV. századból származó gót villa s a hét évszázad óta álló városháztér tele van a pusztulás nyomaival Emboliban egész utcasorok dőltek romba s elpusztult a világhírű üveg- és porcellángyár. Sienában telitalálat érte Luca della Robbia gyönyörű majolikagyárát. Arezzóban, Petrarca szülővárosában romokban hever a világhírű költő szülőháza és múzeuma. Viterbóban számos papi épületből csak az üszkös romok maradtak meg. Pisában megingott a híres románstílű Camposanto, amely szemben áll a Ferdetoronnyal. A bombatámadások majdnem minden esetben olyan területek ellen történtek, ahol semmiféle katonai célpont nem volt.

Karélia kiürítésére szólította fel Finnországot a Szovjet hivatalos lapja

Berlin: A Pravda felszólítása zsaroló és fenyegető kísérlet Helsinkiben a Finnország ellen irányuló általános orosz támadás előjelének tekintik a szovjet légitámadásokat

Basel, február 9. *(Bud. Tud.)* **A „Basler Nachrichten" stockholmi levelezője jelenti, hogy finn politikai körökben mérlegelik a kérdést, vajjon a Helsinki ellen irányuló légitámadásokat figyelmeztetésnek kell-e tekinteni, vagy pedig egy Finnország ellen irányuló általános orosz támadásnak. Noha a Tass-ügynökség megcáfolta a Helsinkihez intézett újabb orosz ultimátum hírét, a finnek a legutóbbi légitámadásban mégis első jelét látják a Finnország ellen irányuló orosz hadműveletek újból való fellángolásának. Helsinkiben úgy vélik, hogy a légitámadással a Finnország elleni orosz politika új szakasza kezdődött. A tényen mit sem változtat az, hogy az új támadást diplomáciai akció kíséri-e vagy sem.**

Helsinki, febr. 9.

(TP.) A Helsinki ellen intézett támadással szemben a finn sajtó egyhangú elhatározottsággal foglal állást. Az «Uusi Suomi» megállapítja, hogy a finn nép ugyanazon hidegvérrel, elhatározottsággal és nyugalommal tömörül megbonthatatlan sorsközösségbe, mint az első téli háború napjaiban.

Ha a támadás anyagi veszteségei nem csekélyek és számtalan szenvedés zúdult a főváros lakosságára, az ellenség ilyen harci eszközei mégsem fejthetnek ki döntő befolyást a finn nép harci teljesítőképességére, — írja a Hufwudstasbladet.

Az a szándék pedig, hogy az ilyen támadásokkal szétbomlasszák a hazai frontot, az üresség be való csapás és a már nyilt ablakba való ütéssel hasonlítható össze. Éppen ezen körülmények között mutatta meg az ellenség, hogy a finn népnek nem volt más választása, mint az önvédelmi harc megkezdése országának jogáért és függetlenségéért, amely nélkül az élet minden értelmét elveszítené.

Önkéntes távozásra szólították fel Helsinki lakosságát

Stockholm, február 9.

(Magyar Távirati Iroda.) **A finn főhadiszállás a finn főváros lakosságához figyelmeztetést intézett, amelyben a lakosságot felszólítja Helsinki önkéntes elhagyására. Ezt a felszólítást azzal indokolják, hogy sok ablak ment tönkre s emiatt hiány van lakható lakásokban. Az állami alkalmazottaknak, a községi hatóságoknak, a rendőrség és a katonaság tagjainak, valamint azoknak, akiknek jelenlétére a gazdasági élet, a légoltalom stb. rendes működéséhez szükség van, nem szabad a várost elhagyniok.**

Helsinki, február 9.

(TP) A finn sajtó szembefordul Moszkvának az angol lapok által bejelentett azon tervével, hogy *egy karéliai finn szovjetköztársaságot kíván alapíttatni s ezzel kapcsolatban többek között kijelenti, hogy Moszkva Finnországot már egyszer ugyanezzel a tervvel rá akarta bírni a totális kapitulációra.*

Finnország el van készülve arra — írja az Ajan Suunta —, hogy új politikai szovjet offenzivák kísérlik meg keresztülerőszakolni azt, ami a szovjet hadseregének nem sikerült.

A finn külügyminisztérium megerősíti a hírt Hull ultimátumszerű követeléséről

(Német Távirati Iroda.) **Hull Finnországhoz intézett újabb ultimátumszerű követeléséről szóló washingtoni jelentésekkel kapcsolatban a Finn Távirati Iroda közli a finn külügyminisztérium megerősítését, amely szerint az Egyesült Államok helsinkii ügyvivője tényleg átnyujtotta az Egyesült Államok külügyminisz'ériumának ilyen nyilatkozatát.** *(MTI.)*

A Wilhelmstrasse nyilatkozata a Pravda Finnország ellen irányuló fenyegetéseiről

Berlin, február 9.

A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelenti: A moszkvai *Pravda* legújabb cikke, amely különböző fenyegetéseket intéz Finnország címére arra az esetre, ha nem üríti ki a karjalai finn területeket, a Wilhelmstrasse felfogása szerint zsaroló jellegü ultimátumnak tekinthető, amelynek azonban — mint az eddigi tapasztalatok mutatják — nem lesz meg a Szovjet által kívánt hatása.

Nem lehet ugyan megmondani — folytatta a Wilhelmstrasse hírmagyarázója —, valóban fennáll-e szovjetrészen a szándék, hogy nagyszabású támadást kezdjenek Finnország ellen, a valóban tervbevett nagyszabású katonai vállalkozásokat azonban nem nagyon szokták előzetesen nyilvánosságra hozni.

Helsinki, febr. 9.

A finn fővárosban arra számítanak, hogy a szovjet légi támadások Helsinki ellen megismétlődnek, sőt esetleg fokozódnak. Ezzel kapcsolatban az orosz tevékenység *politikai hátterét latolgatják.* Az a nézet jut túlsúlyra, hogy *az oroszok megkísérlik a honi arcvonalat megpuhítani* és megállapodás kötésére alkalmassá tenni.

Ezzel azonban nyilt ajtót döngetnek — írja a Hufvudstadsbladet —, mert a finn közvélemény régóta hajlandó az oroszokkal megállapodni, amennyiben biztosítják Finnország függetlenségét.

A *Helsinkin Sanomat* említésreméltónak találja, hogy a *Helsinki elleni légi támadás időben egybeesett a Tass ügynökség cáfolatával, amely határozottan tagadta, hogy Oroszország Finnországnak nyujtott határidős ultimátummal egyidejüleg tárgyalásokat folytat különbékéről.*

Fokozódó figyelmet keltettek Helsinkiben a Svédországból érkező barátságos figyelmeztető hangok, amelyek Finnországnak a háborúból való azonnali kiválását ajánlják.

Ezzel kapcsolatban azonban ismételten utalnak arra, hogy *a svéd barátok sem hajlandók gyakorlatilag járható utat mutatni mindaddig,* amig az oroszok a legcsekélyebb jelét nem adják annak, hogy a *finn szuverénitást biztosítják.*

Erős figyelmet kellett Fagerholm volt finn szociálpolitikai miniszternek az Arbetarbladetban megjelent cikke, amelyben a többi között hangsúlyozza, hogy Finnországban is sokan felteszik a kérdést, vajjon a finn kormány cselekszik-e, vagy pedig végzetes lélenségbe süllyed.

„Finnország akkor sem kapitulál, ha Helsinkit földig lerombolják"

Amsterdam, február 9.

(Német Távirati Iroda.) **A washingtoni finn követség szóvivője kijelentette, — mint Hull amerikai külügyminiszter a brit hírszolgálat szerint közölte —, hogy Finnország magatartása változatlan. A finnek még akkor sem kapitulálnak, ha Helsinkit a föld színével teszik egyenlővé.** *(M. T. I.)*

„Félreértések" a brit-török tárgyalások során

Stockholm, február 9.

(TP) A News Chronicle közli ankarai levelezőjének tudósítását, amely szerint a *kairói konferencia óta a Törökország és a szövetségesek között folytatott tárgyalások* megrekedtek, miután bizonyos nézeteltérések támadtak a Törökországnak nyujtandó szövetséges segélyről.

A mostani időpontban Törökország katonai szakértői a tárgyalásokban abból a feltételből indulnak ki, hogy a szövetségeseknek minden török követelést el kell fogadniok.

A *News Chronicle* levelezője ebben az összefüggésben *«félreértésről»* beszél, amelyet *a mindkét részről tanusított jóakarat mellett ki lehet küszöbölni.*

Amerika 1943. évi kivitele

Lisszabon, február 9.

Washingtoni jelentés szerint az Egyesült Államok 1943-ban 18,716,902.000 dollár értékű árut szállított ki külföldre. Ez az összeg, amely főként a kölcsön- és bérleti törvény értelmében történt szállításokból tevődik össze, 58 százalékkal magasabb az 1942. évi kivitel összegénél. (MTI)

A TŐZSDÉK

ÉRTÉKTŐZSDE

A MAI HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

	Előző zárlat	Előfordult kötések	Zárlat
Hitelbank	136.5	—	136.5
Magyar Bank	96.5	—	96.5
Leszámitoló	98.—	—	98.—
Nemzeti Bank	(ex 7.53) 430.—	432	432.—
Ker Bank	239.5 (ex 6.— P)		238.—
MOKTÁR	75.75	—	75.75
Első M. Biztositó	1966.—	1966	1966.—
Első Bp. gőzmalom	55.—	—	55.—
Hungária	108.—	—	108.—
Bauxit	772.5	—	772.5
Beocsini	55.—	—	55.—
Borsodi szén	44.—	—	44.—
Szentlőrinci	26.75	—	27.—
Cementia	303.—	—	303.—
Drasche	71.—	—	71.—
Magnezit	934.—	—	934.—
Aszfalt	19.—	—	19.—
Kőszén	1626.—	—	1626.—
Nagybátonyi	85.—	—	85.—
Salgó	129.—	—	170.—
Urikányi	65.4	—	65.4
Fővárosi	14.8	—	14.8
Pallas	10.6	—	10.6
Fegyver	165.—	—	165.—
Ganz	72.—	—	72.—
Rima	347.3	—	347.3
Soproni vasáru	67.5	—	67.5
Hofherr	46.5	—	46.5
Ausztria	—	—	85.— á
Duna-Száva	12.5	—	12.5
Délcukor	—	—	232.—
Georgia	65.5	—	65.5
Goldberger	159.—	—	159.—
Magyar kender	74.1	—	74.1
Pamutipar	126.25	—	126.25
Szegedi kender	311.75	311.75	311.75
Keleti-Murányi	—	—	141.5
Gumi	136.25	—	136.25
Pálfalvi	50.5	—	50.5

Államadóssági kötvények, zálogjegyek:

Kényszerkölcsön (87.5) 89.5, zárlat 89.5, 1941. évi 4.5 százalékos járadékkölcsön (74), zárlat 74, 1942. évi 3 százalékos törlesztéses kötvény (52), 52. zárlat, 52, 1914. évi főv. kötvény (607.5), zárlat 607.5, Leszámitoló F. dollár zl. (162) zárlat 162, Búzakötvény (métermázsánként) (40), 40, zárlat 40.

TERMÉNYTŐZSDE

A diópiacon az alapirányzat lanyhább. Mérsékelt kereslet mellett a vidéki árukínálat folyamatos, viszont a budapesti piac egyelőre tartózkodik a vásárlástól, mert elegendő dióból tárol a fővárosban még eladatlanul.

Tolna és Zala megyékből kocsirakománytételekben is kínálnak héjas diót és a készletek itt — mint szakkörökben mondják — jelentősek. Erdélyből már alig van árukínálat. A dunántúli dió 790—800, az erdélyi — névleg — 825 pengő feladóállomáson.

KIADJA A LIBERTAS IRODALMI ÉS LAPKIADÓ VÁLLALAT K. F. T.
Megjelenik hetenként hatszor. ○ Előfizetés havonta P 5.60, negyedévre P 16.—

Felelős szerkesztő: LOVÁSZY MÁRTON
Szerkesztő: DR RÁTKAI KÁROLY
Felelős kiadó: DROZDY GYŐZŐ vezérigazgató

HUNGÁRIA HIRLAPNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. BUDAPEST, V. ker., Vilmos császár-út 34. sz. ○ Felelős: vitéz Bánó Lehel igazgató

NTAL magyar papirgyárak lerakata
ÚT 2. (Calvin-tér sarok) TELEFON: 399-13

Sternberg Elza

Ötvösségből 10 K-ás kis arany díj.

Éimisk 1915/16.
44. l.

Sternberg Elza

ötvös

Dolgozott Zutt A. R

Csernoch koronázási

kelyhén

Repr.

Éinnisk 1916/17

70 l.

510. Ismeretle

A XVIII. sz. vé

Czirjék Mihály testőr.

Derékon alólig van ábrázo
és szembe néz. Jobb kezét cs
baljával kardjának markolatát
fodorított, szemöldöke és szeme
leberetvált. Nyakravalója feke
prémes mentéje, dolmánya és
szolgálati jelvény szorítja; k
táskájának és kardjának szíja, a
sas látható, gyomrán Magyaror
teződnek. Jobbról kócsagos p
münkbe.

Vászon, méretei 94·5 : 72 cm.
300 K. — A Magyar Tudományos
végén létrejött megállapodás (138
21-én csere útján szereztetett meg
1893 október 23-án (131–893).

Kifüggesztésére vonatkozó ada
retlen festő a XVIII. századból:
1907 : V. 47. *Ismeretlen festő a XV*
hály m. kir. testőr, író.

olások készítették
dvokat a nyugati
zesse, hogy ezzel
keletről fenyegető
teles képességei,
tővé tették, hogy
r-lengyel-délszláv
ország elérte ezer-
terjedését. Alatta
om volt.

Sternberger Elza

ötvös

Zutt tanítványa.

apró ötvöstárgyaiból

koll. kiáll -

vród

Az Ujság

1918. aug. 28.

(e.a.: A Nemzeti Szalon

első kiállítása.)

STOFFEL GYÖRGY
MŰBÚTOR-ASZTALOS BUDAPEST, TOMPA-U. 26.

KÉSZÍT TELJES LAKBERENDEZÉST A LEGFINOMABB KIVITELIG.

ÁLLANDÓ MINTA-RAKTÁR

ZALABAY GÁBOR
MŰASZTALOS-MESTER BUDAPEST, VIII., KÖZTEMETŐ-UT 7. ELVÁLLAL TELJES LAKBERENDEZÉSEKET ADOTT VAGY SAJÁT TERV SZERINT, A LEGEGYSZERŰBBTŐL A LEGFINOMABB KIVITELIG.

Ő FELSÉGE A SZERB KIRÁLY UDV. SZÁLLÍTÓJA
A MAGYAR KIR. OPERAHÁZ SZÁLLÍTÓJA

STEIN SÁNDOR
MŰSZAKI SZÍJGYÁRTÓ, NYERGES- ÉS BŐRÖNDÖSMESTER BUDAPEST, VI. ARADI-UTCA 28. SZÁM

KÉSZÍT: MINDENNEMŰ LÓSZERSZÁMOKAT, MINDENNEMŰ MŰSZAKI ÉS TECHNIKAI BŐRMUNKÁKAT, ÚGYMINT TŰZOLTÓ-FELSZERELÉSEK, MÁSZÓ-ÖVEK, TŰZOLTÓ-FÜSTÁLARCOK, TELEGRAF-ÖVEK, ZSÁKCSATLÓK BŐRÖZÉSE, ELLENŐRZŐ ÓRA-TOKOK, HORDÁGYAKAT, KÉNYSZERZUBBONYOKAT, BÁNYABŐRRUHÁKAT, KÁBEL BŐRÖZÉSEKET, MŰSZERTÁSKÁKAT, BÁBA-TÁSKÁKAT.

1896. kiállitási éremmel kitüntetve!

STEINER ÉS SZIMPER
SZOBAFESTŐK, MÁZOLÓK, DÍSZ- ÉS TEMPLOMFESTŐK
TELEFONSZ. 66–55
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI-ÚT 57. SZ.

KITÜNTETVE ARANY OKMÁNNYAL

POLONYI ANTAL
MŰBÚTOR-ASZTALOSMESTER BUDAPEST, VII. KER., DEMBINSZKY-UTCA 20. KÉSZÍT MODERN BÚTOROKAT, Ú. M. HÁLÓ-, EBÉDLŐ- ÉS IRODABERENDEZÉSEKET STB., STB.

MODERN LAKBERENDEZŐ-MŰASZTALOS
RIMÓCZY LÁSZLÓ
BUDAPEST
IX., Liliom-utca 38
Tompa-utca sarok.

ÁLLANDÓ-MINTA-RAKTÁR-KÉSZ BÚTOROKBAN

STERNBERG I.
SZOBRÁSZ
BUDAPEST, VIII. KERÜLET, NAP-UTCA 18. SZ.

Magyar Iparművészet
1910. 1. szám

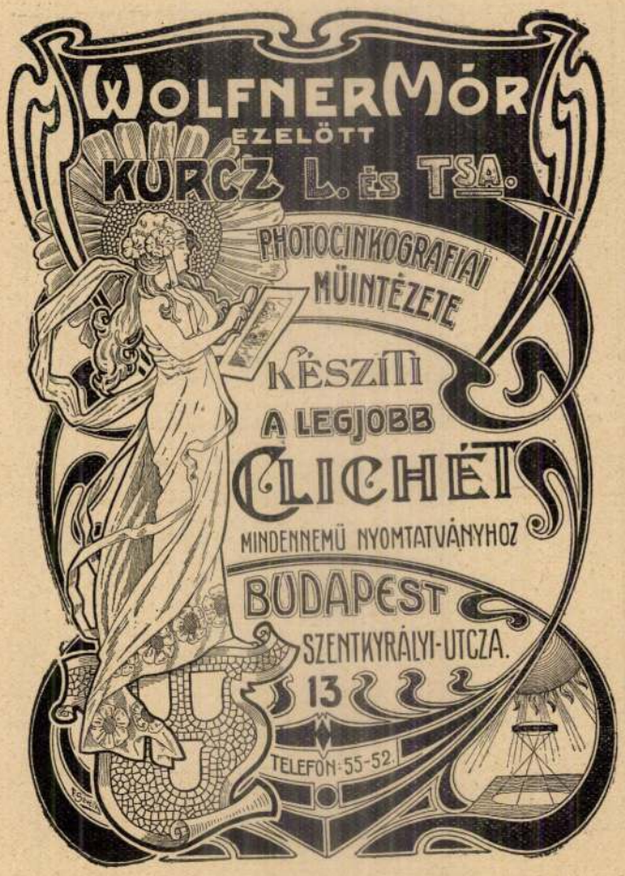

BACHER A. G.

MŰBÚTOR-, PORTÁL- ÉS ÉPÜLETASZTALOS ÜZLETE, BUDAPEST, VÖRÖSMARTY-U. 34/A.

ELVÁLLAL MINDEN E SZAKMÁBA VÁGÓ MUNKÁKAT, LAK-, ÉS ÜZLET-BERENDEZÉSEKET, IRODA-, ELŐSZOBA- ÉS KONYHABERENDEZÉSEKET. JAVÍTÁSOKAT GYORSAN ÉS PONTOSAN ESZKÖZÖL. — KÖLTSÉGVETÉSEKKEL, VALAMINT RAJZOKKAL KIVÁNATRA KÉSZSÉGGEL SZOLGÁL.

LINDTNER JÁNOS
MÁZOLÓ-ÉS BÚTOR-
FÉNYEZŐ-MESTER

BUDAPEST, IX. KER.,
TOMPA-UTCA 14.

KITÜNTETVE A MILLENNÁRIS KIÁLLITÁSON ÉS MILÁNÓBAN

MLINEK ADOLF

MŰÖTVÖS :: BUDAPEST, VI. KER., HUNYADI-TÉR 10., II. UDV. KÉSZÍT ARANY-, EZÜST-, BRONZ- IPARMŰVÉSZETI ÉS DÍSZTÁRGYAKAT, ZOMÁNCOS CÍMEREKET, EGYHÁZI SZEREKET, SPORT- ÉS EGYÉB DÍJAKAT, PONTOS ÉS SZOLID KIVITELBEN, ::: JUTÁNYOS ÁRAKON :::

KITÜNTETVE A MILLENNÁRIS KIÁLLITÁSON ÉS MILÁNÓBAN

HÁRTL L. ÉS TÁRSA

FESTÉK, KENCE ÉS LAKK GYÁRI RAKTÁRUK A „KÖZPONTHOZ"

AJÁNLJA DÚSAN FELSZERELT NAGY RAKTÁRÁT, BUDAPEST, VII. KER., BAROSS-TÉR 20. SZ.

DIPOLD JÁNOS

:: ÉPÜLET- ÉS MŰLAKATOS ::
BUDAPEST, IX., TŰZOLTÓ-UTCA 38.

Készítek bárminemű kovácsolt munkát, u. m. vas- és bronz-csillárokat, rácsokat, kandallókat, bárminemű világítótesteket saját terv vagy rajz után, különlegességeket u. m. domborított, vert vagy kovácsolt vas és fém bútor-vereteket.

AJÁNDÉKTÁRGYAK: MŰVÉSZI BRONZOK, FESTMÉNYEK, MÁRVÁNYOK, DÍSZBÚTORKÁK, TELJES LAKÁS-BERENDEZÉSEK. AZ IGAZSÁGÜGYI MAGY. KIRÁLYI MINISZTERIUM KASSAI IPARISKOLÁJA BŐRDÍSZMŰ-, BŐRÖNDÖS- ÉS FAIPAR ÁRÚI ::: NAK ÉS A HEREND :: PORCELLÁN-GYÁRNAK EGYEDÜLI ELÁRÚSÍTÓI.

URÁNIA R.T.
KIGYÓTÉR 1 SZÁM
BUDAPEST, IV.

A *Szinházi Élet* törvényszékének e heti vádlottja Raul *Aslan*, a Burgtheater müvésze, aki most a Király-Szinházban vendégszerepel társulatával. Az ügyész azzal vádolja, hogy amig Bécsben az összes női sziveket meghóditotta, addig Budapesten egyetlen szerelmes levélre sem válaszolt, szóval „le hagyja égni" a pesti nőket. A vádlott a tárgyalás elején kijelenti, hogy nem érzi magát bünösnek, majd a következőképen válaszol:

Neve: *Raul Aslan.*

Születési éve és napja: *1888. október 16.*

Családi állapota: *Nőtlen.*

Nemzetisége: *Macedón.*

Politikai meggyőződése: *Utálom a politikát.*

Magassága: *182 cm.*

Sulya: *82 kilogram.*

Foglalkozása: *A Burgtheater tagja.*

Milyen iskolákat végzett: *Gimnáziumot és az élet iskoláját.*

Mióta szinész: *Tizenöt éve.*

Ki fedezte fel: *Sonnenthal.*

Mi a kedvenc szerepe: *Shakespeare.*

Ki a kedvenc partnere: *Rechy-Alba.*

Mi volt a legnagyobb bukása: *Az érettségin matematikából.*

Mit szeretne játszani, amit még eddig nem játszott: *Othellót, de novemberben már játszani fogom.*

Van vagyona: *Sajnos, egyik napról a másikra élek.*

Mi az impressziója a pesti publikumról: *Van érzéke ahhoz, amit én a szinpadon csinálok.*

Mi a legnagyobb erénye: *A szerénység.*

És a hibája: *A szerénység.*

Babonás: *Nagyon.*

Mi a kabalája: *Kéménysepő.*

Mi a jelszava: *És mégis!*

Volt már életveszélyben: *Három autószerencsétlenségben volt részem.*

Mi a kedvenc étele: *Gyümölcs.*

Itala: *Francia pezsgő.*

Kártyázik: *Nagyon ritkán.*

Szerencsés a játékban: *Ellenkezőleg.*

És a szerelemben: *Még nagyobb a balszerencsém, mint a játékban.*

Mi a véleménye a nőkről: *Jó véleménnyel vagyok róluk. Ez az oka boldogtalanságomnak.*

És a nőknek önről: *A lehető legrosszabb.*

Mi a véleménye a kritikáról: *Szigorubban kezelnek, mint a kollégáimat.*

Kit tart a legnagyobb magyar irónak: *Jókait.*

És szinésznek: *Személyesen csak Fedák Sárit ismerem, hirből Hegedüs Gyulát.*

Kinek tartozik hálával: *Anyámnak.*

Tud nagyon haragudni: *Ha várni kell.*

Bünös: *Olyan büneim vannak, amelyeket Isten megbocsájt, de az emberek nem.*

Sportol: *Tenniszezem.*

Tőzsdézik: *Az életemmel játszom, de pénzzel? Nem!*

Hitelesitse vallomását:

Raoul Aslan
Budapest 3. juli 1924

Hornberg Marianne

INTIM PISTA, mi volt azon a hires Gilbert-banketten, amelyről a verebek is csiripelnek ?

— Hogy tudom-e ? Ugy, mint aki személyesen is jelen volt. A Ritz pincéreinek kompetens véleménye szerint Budavár felszabadulása óta nem volt ilyen előkelő és kedves bankett. Gilbert Miller tiszteletére a legnevesebb pesti irók, művészek jelentek meg. Ott volt Herczeg Ferenc is, aki véletlenül egy ismeretlen szőke hölgy mellé került. Herczeg Ferenc bemutatkozott, azt mondta : „Herczeg Ferenc", a szőke hölgy ráfelelt : „Péchy Erzsi". Kitünt, hogy a nagy iró és a nagy primadonna eddig nem ismerték egymást. Az eset hatása alatt nyomban elhatározták, hogy jövőre akkor is rendeznek ilyen ismerkedési estélyeket, ha nem lesznek amerikai vendégek Pesten. Az estélyen árulta el Gilbert Miller, hogy véletlenül éppen a születésnapja van. Nosza, megindultak a felköszöntők és talán még most is tartanak, ha Gilbert Miller el nem utazik felesége, meg néhány pesti és külföldi ur társaságában a Lidóra.

— Képzeljük, milyen kényelmesen utazhat ilyen „jómódu" amerikai mister !

— Csak éppen egy kis szalónkocsit bérelt, vacak ötszáz dollárért. Nem olyan nagy dolog. Amerikában még fürdőszoba is van a vonatán.

— Apropos : fürdő ! Kik utaztak fürdőre ?

— Mindenki, aki csak mehetett. Aki még nem utazott el, az készülődik. Góthék Turócba utaztak Hubayékhoz, onnan néhány napra Baranyába rándulnak Grosz Jenőékhez, onnan egy Debrecen melletti tanyára Czakó Zsigmondékhoz és végül három hétre St. Moritzba. Előbb azonban alaposan kivendégszerepelték az előszezónt. Legutóbb Szegeden és Hódmezővásárhelyen voltak. Szegeden délelőtt tiz órakor bementek reggelizni a Kasba. Góth meglátta egy szinésziskolai növendéktársát — szmokingban. Azt hitte, bizonyosan pincér lett szegény, máskülönben nem venne d. e. 10-kor szmokingot. Tévedés volt. A szmokingos ur nem volt pincér, hanem a társulat kiváló apaszinésze, aki azért vett fel reggel szmokingot, mert estére Hódmezővásárhelyre készült vendégszerepelni, délután pedig egy temetésre volt kijelölve mint hivatalos szónok. Valóban együtt játszottak vele Góthék este, de Góthné soha még olyan zavarban nem volt, mint ezen az előadáson. Egyre arra kellett gondolnia, hogy az apaszinész szmokingján egyetlen gyürődés nem volt, holott 24 órája nem vetette le. Ezt is csak vidéki szinészek tudják.

— Még kiket keressünk a fürdőhelyek vendéglistáin ?

— Ben Blumenthal hajóra ült Amerikában és néhány nap mulva Marienbadban hüsül. Pestre csak ősszel jön a Vigszinház megnyitására. Jób és Roboz direktorok Karlsbadban nyaralnak, hogy néha néha egy kis tanácskozásra összeülhessenek Ben Bluemnthallal. Zilahy Lajos, aki csak most jött haza Londonból, ismét Albion ködös fővárosába készül. Két hónapot szándékozik ott tölteni, aztán két hónapig Párisban gyüjti az impressziókat.

STERNBERG MARIEN,
az első magyar épitészmérnöknő
(Harsányi felv.)

Sternberg Marianne
épouse
Baird
Varnay Sternberg
Marianne
alias

Sternberg Marianne

építész.

Szül. Budapest 1898.

Oklevelet nyert 1924.

Műegyetem 19. l.

Kecskemét.

A czéhlevél felső részén va
innen hatos ökörfogat halad ba
hord, kitől nem messze két bár
bák közelében lovas vágtat,
ront, ~~melytől nem messze~~ két s
ros felett két angyal lebeg ko
rata alól középütt:

li

mig jobbról

KETSKEM

Rm., mér. a ?.

Szn. 130
426-90

Sternberg Marianne

Cród

Bierbauer Virgil dr.

A Nemzetközi Épité-
szeti Kiállitás Buda-
pesten. Magyar
Művészet 1930
551. l.

Sternberg Marianne

Az építészmérnöknő :
STERNBERG MARIANNE

Az első magyar építészmérnöknő beérkezését is jelenthetjük olvasóinknak.

Sternberg Mariann

ez, aki a mult hóban kapta meg a budapesti müegyetem építészmérnöki oklevelét. Az előadásokat előbb, mint rendkivüli hallgató, látogatta, később azonban az egyetemi tanács engedélyezte rendes egyetemi hallgatóként való beiktatását. Ősszel Párisba utazik egyetemi tanulmányának tökéletes kiteljesitése céljából ; csak Párisból hazatérve nyitja meg építészmérnöki irodáját.

Színházi Élet
1924. 31. sz.

ÉTREND 1934. márc

"I" menü előfiz.ára P 1.-

III.11. vasárnap	daragaluska leves töltött kel töltött bárány vagy sertés sült burgonya körettel tiroli rétes
III.12. hétfő	burgonya leves savanyu káposzta v.rizotto füstölt oldalas v.borjubor gránátos tészta v.daráskoc
III.13. kedd	csontleves csiga tésztával babfőzelék v. babpüré sertés sült tarhonyával Valéria sütemény
III.14. szerda	husleves finom metélttel kalaráb főzelék v.több kö Stefánia sült rizskörette sajtos v. mákos metélt
III.15. csütörtök	rizs leves töltött burgonya főzelék nemzeti sült burg. körett kanonok lepény
III.16. péntek böjtös	parad.leves rövid metéltt tökfőzelék tojás krokett burgonyával burgonya sodralék

kakaós

Sternberg Marianne

okl. építész

Lásd Várnay Ma-

rianne

M. Mérnök és Ép. Egyl.

Közl. 1929. 40. l.

	tervezés és kivitel
	tervezés és kivitel
	kivitel
	tervezés és kivitel
	tervezés és kivitel
, Tura	*tervezés és kivitel*
ága, Velence	*tervezés és kivitel*
	tervezés és kivitel
	tervezés és kivitel
	tervezés és kivitel
Vállalat, Budapest	*tervezés és kivitel*
	kivitel
	kivitel
	kivitel
	kivitel
	kivitel
	kivitel
	tervezés
	tervezés és kivitel
	kivitel

Sternberg Marianne építén

(Várnay)

Tér és Forma, 1929

II. évf. 479-488.

Komor János: Győr város rendezése.

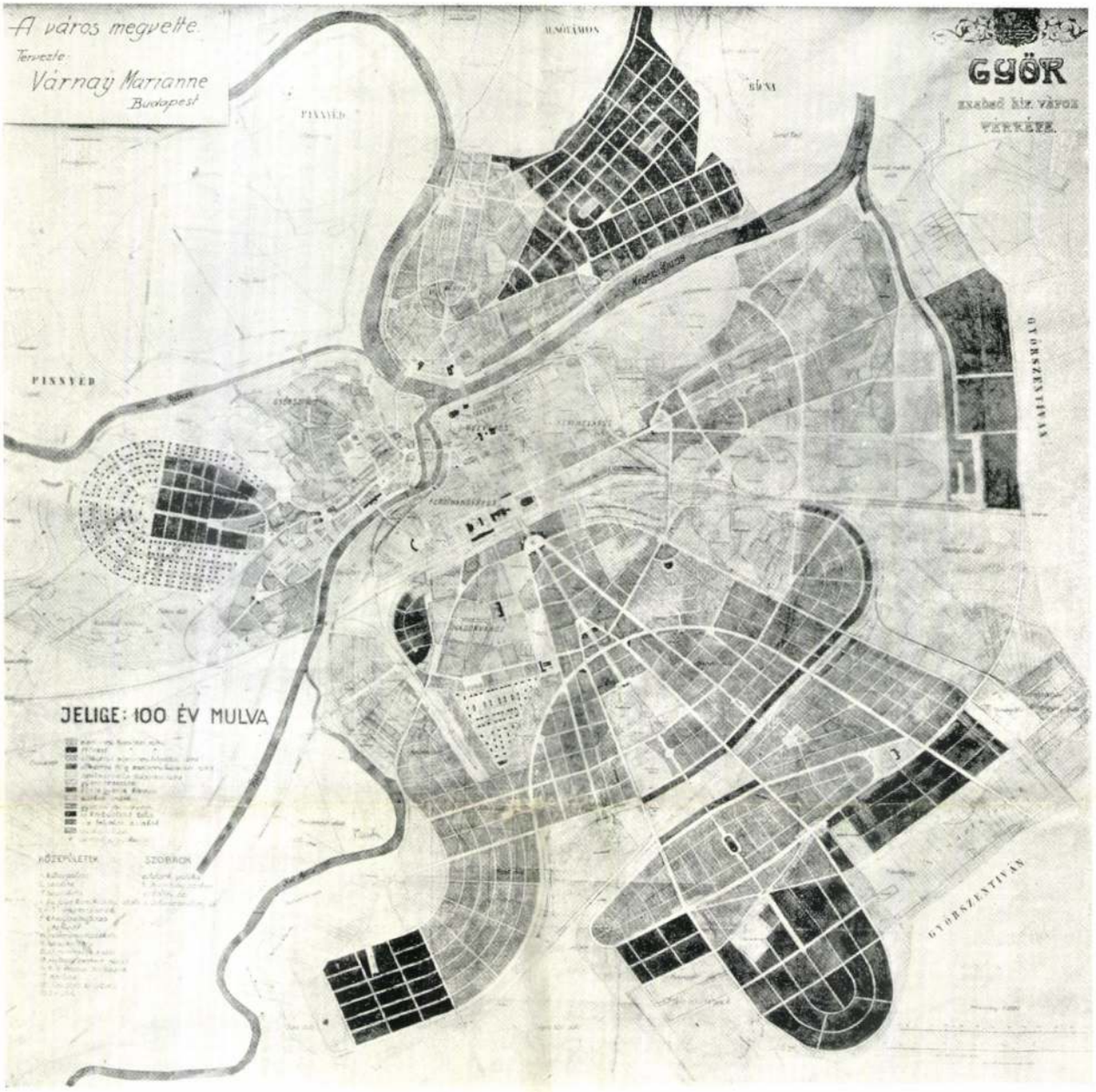

Várnay Sternberg Marianne megvásárolt terve

egy-egy város életének megjavítására irányul. De mindenekfelett azt látjuk, hogy mennyire karöltve jár a városrendezésnél a művészi és a gyakorlati szempont. Azt látjuk, hogy úgy, mint az épületeknél, a városrendezésnél is az a terv legművészibb, amelyik legjobban megfelel a követelményeknek. Örömmel látjuk a gyakran megismétlődő vidéki városrendezési tervpályázatokat és örömmel látjuk azokon építészeink komoly munkásságát, gondolataiknak komoly érvényesülését.

Komor János

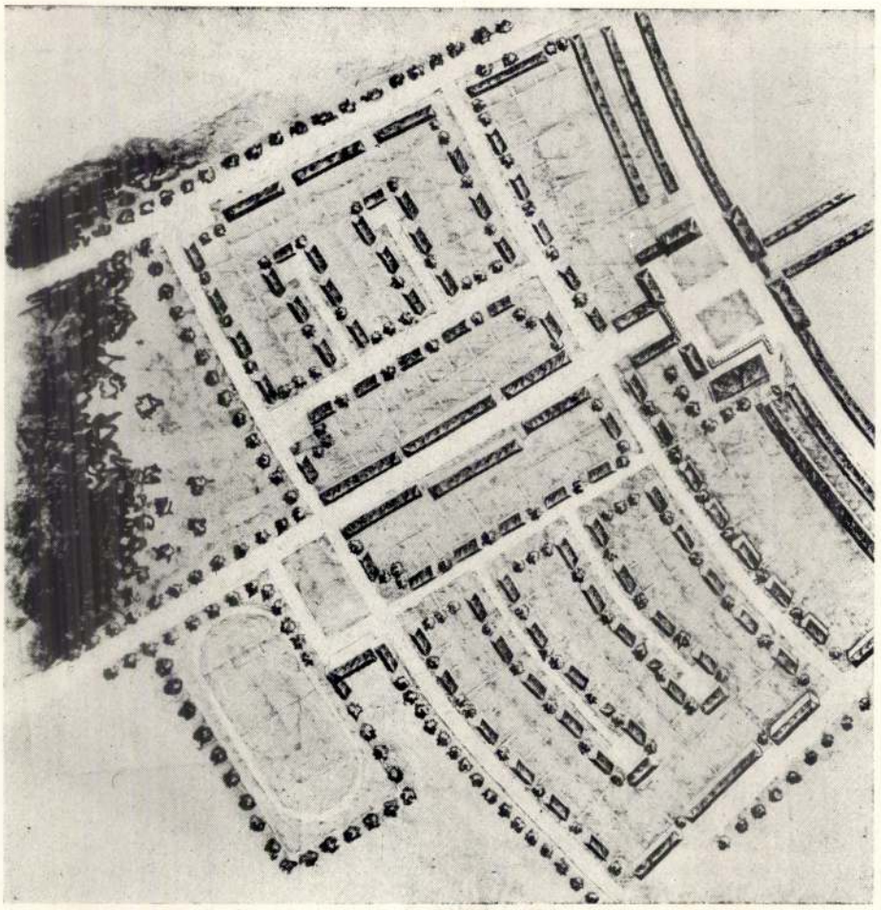

Deli Lajos és Faragó Ferenc: Kislakásos lakótelep részletterve

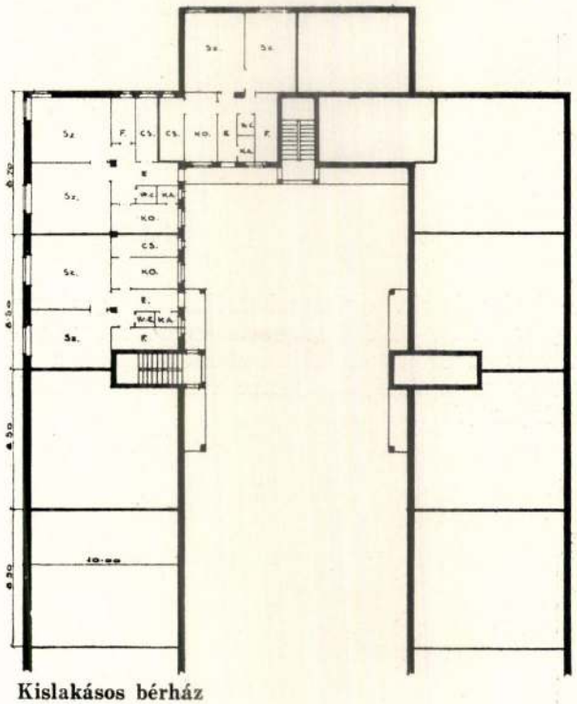

Kislakásos bérház

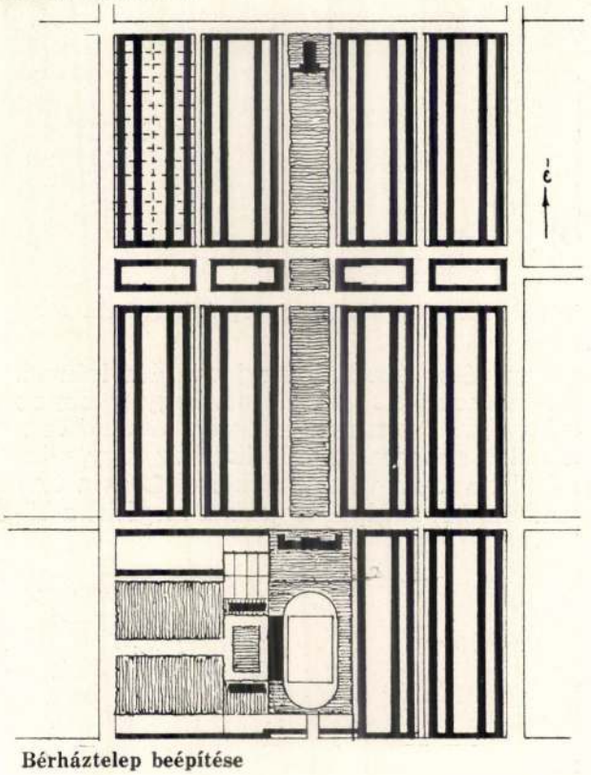

Bérháztelep beépítése

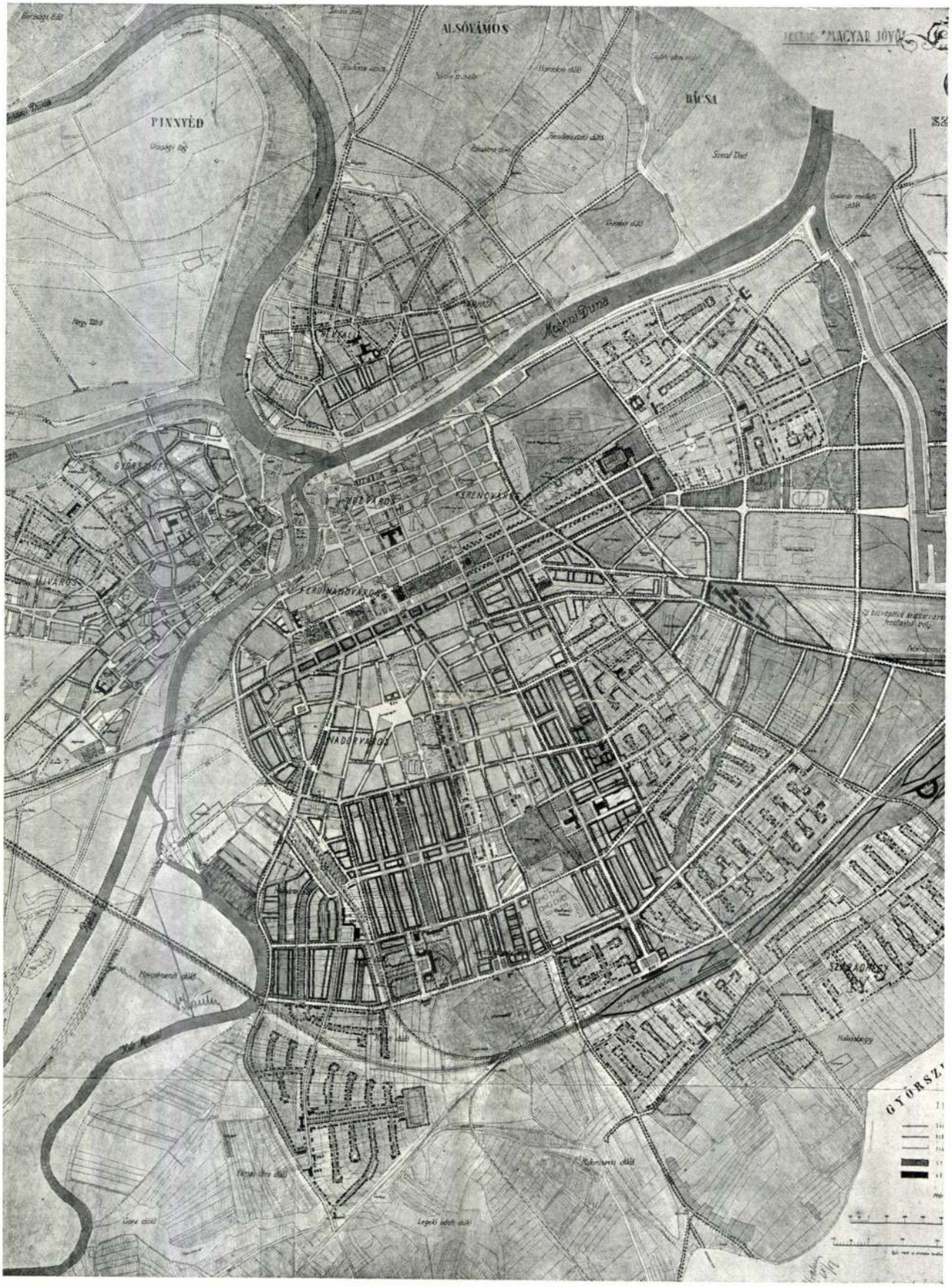

Deli Lajos és Faragó Ferenc dícséretet nyert terve

Deáky Zsigmond és Frisch Vilmos II. dijat nyert terve: A bástya megoldása az Erzsébettérrel

nala a tervezett öt főútra merőleges irányban halad. Ezzel mintegy összegyűjti a Nádorváros és a vele összefüggő Szabadhegy forgalmát és egyetlen ponton vezeti azt át a vasútvonal fölött. Kérdés, nem lesz-e itt a jövő fejlődés folyamán egészségtelen torlódás. Nézetünk szerint a nagy lendületű íves uccavonal is inkább grafikus jelentőségű, azonban kevés gyakorlati értéket jelent. A beépítési mód tömbrendszerben, helyenként az uccák felé nyitottan van elképzelve. A déli és keleti részek félköralakú beépítése nem nagyon indokolt, azonban határozottan jó a körútrendszer, az egymásra merőleges sugárutak és a város belső részeinek beépítési módjai.

Az itt bemutatott néhány terv mindegyike egész sorát tartalmazza az értékes városrendezési gondolatoknak. Látjuk, hogy építészeink mennyire elmélyednek témájukba, mennyire szigorúan és komolyan tanulmányozzák a rendezendő város forgalmi, művészi, ipari életviszonyait. Látjuk, hogy a városrendezés munkája milyen sokfelé tekintő, milyen szigorúan érvényesülő gondolatkoncentrációt igényel, mennyire számot kell vetni azzal a sok szemponttal, amely

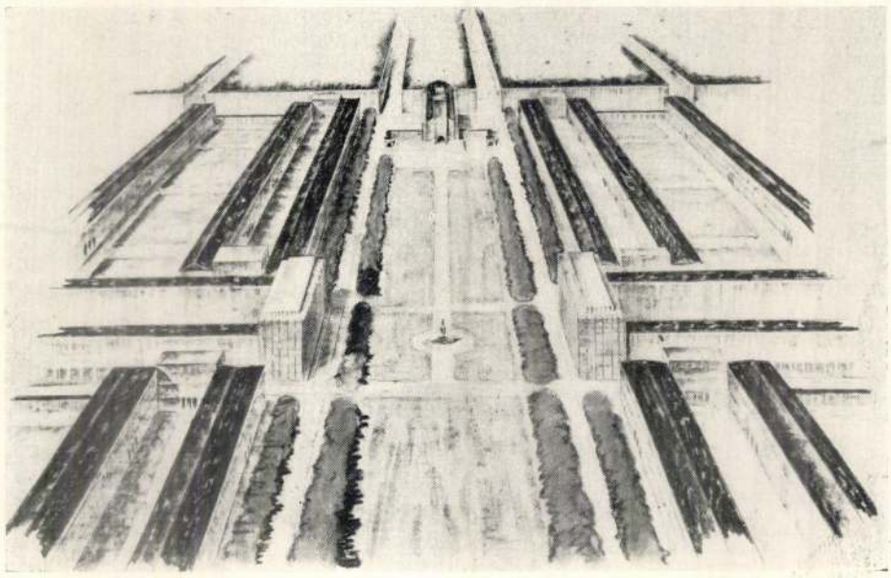

Deli Lajos és Faragó Ferenc: Beépítési terv

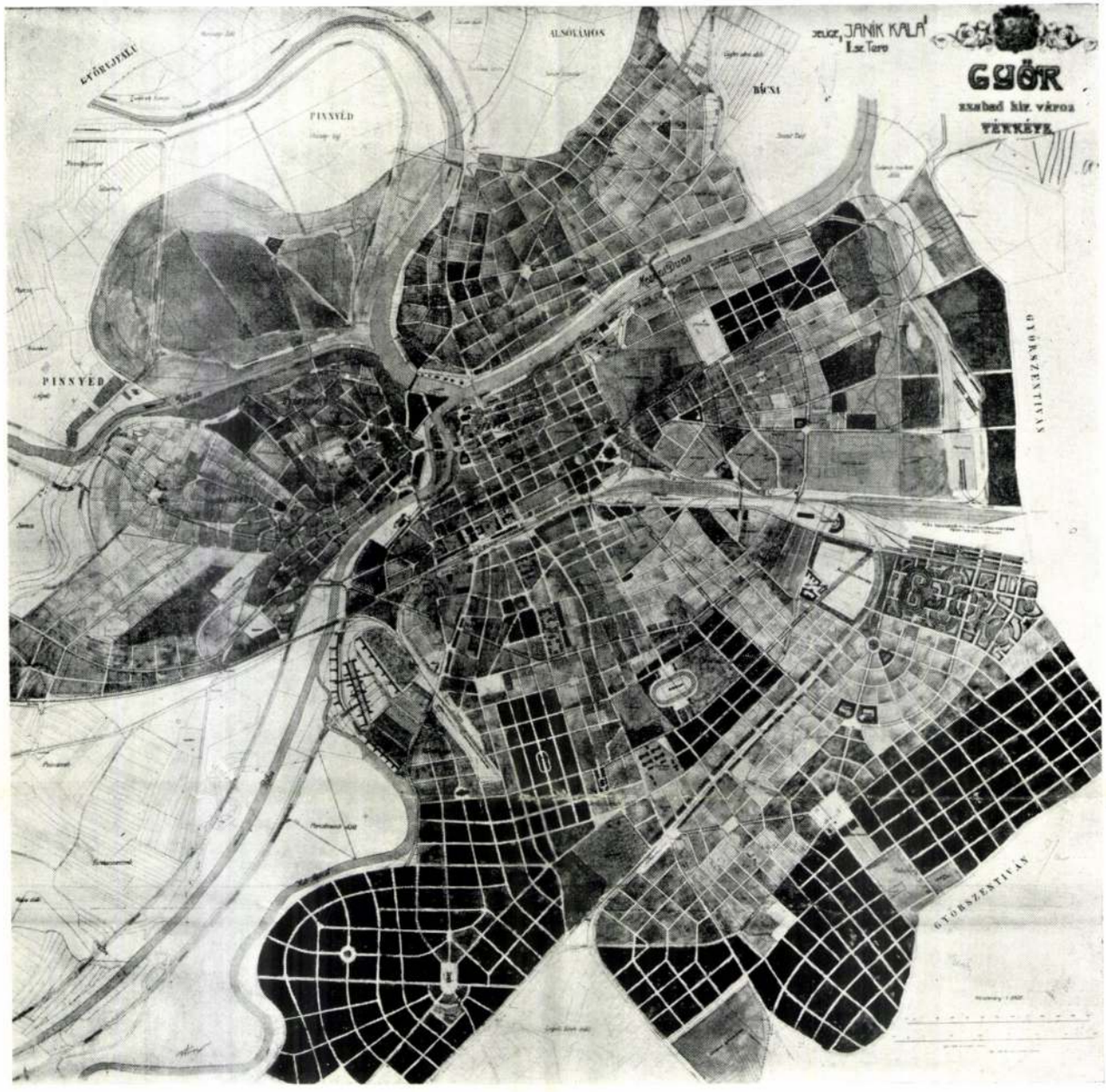

Deáky Zsigmond és Frisch Vilmos II. díjat nyert terve

tudjuk, hogy a modern városépítés mindig kihelyezi a pályaudvarokat, mert nem kívánja a lakosság idegeit és tüdejét a füsttel és a zajjal feleslegesen rombolni. Ez a kihelyezés nagy költséggel jár, azonban ennek nagy része megtérül a jelenlegi pályaudvar és pályatest helyén nyert értékes telkek révén. Ez a terv itten üzletházakat kontemplál és a teherpályaudvar területét parkosítja.

Ennél a tervnél érvényesül a *Hermann Jansen* által megfogalmazott és azóta általánosan helyesnek elismert szempont, hogy el kell különíteni a forgalmat a lakástól, a forgalmi útvonalakat lehetőleg kevés mellékuccával kell megszakítani, mert csak így képzelhető el a ma már föltétlenül elengedhetetlen higiénikus városépítés. Deli és Faragóék terve egész sorát mutatja az ilyen egészséges alapelveken épült kislakástelepeknek, ezekből bemutatunk néhányat nagyobb léptékben is. Ezek a lakótelepek zavartalan és egészségesen elkülönített részeken épülnek és elképzelhetetlen a bírálati jegyzőkönyv által kívánt diagonális útrendszer, amely derékszögű területek helyett hegyesszögű telkeket eredményezne.

Talán sajtóhiba végül a bírálati jegyzőkönyv azon passzusa, amely a terv ellen azt a főbenjáró és súlyos kifogást említi, hogy a beépítési mód sokhelyütt túlegészséges.

Várnay Sternberg Marianne megvásárolt ter-

Deáky Zsigmond és Frisch Vilmos II. díjas terve

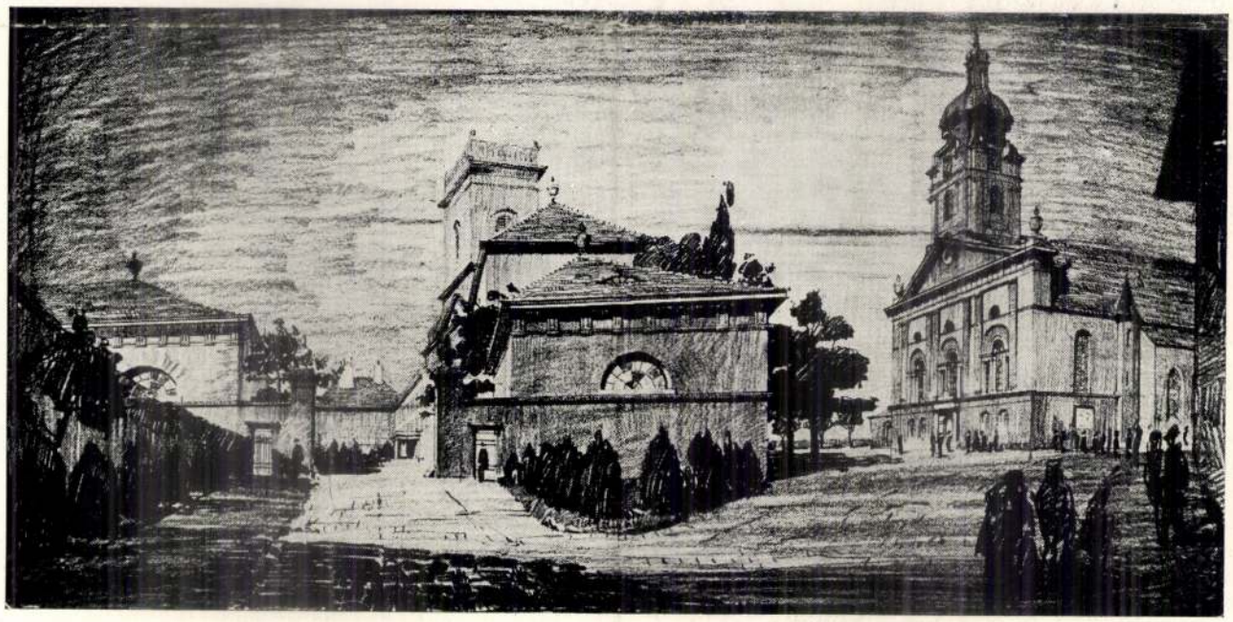

ve szerint teherpályaudvar a rendező északi részéről a délire kerülne, a személypályaudvart pedig kisebb mértékben lesüllyeszti. A legnagyobb súlyt az úthálózat kiépítésére helyezi. Nagy gondot fordít a hídfők és terek architektónikus kiképzésére, valamint az egyenes útvonalak befejező motivumaira is. A terv lényege az a 30 m széles híd, amely a vasútvonalon átvezet és félköralakú térbe torkollik, amely térből öt főútvonal indul ötféle irányba. Az öt fővonal közül a középső parkos sétaúttá alakul és az Erzsébet-ligetig halad. Az új városrész valamennyi útvo-

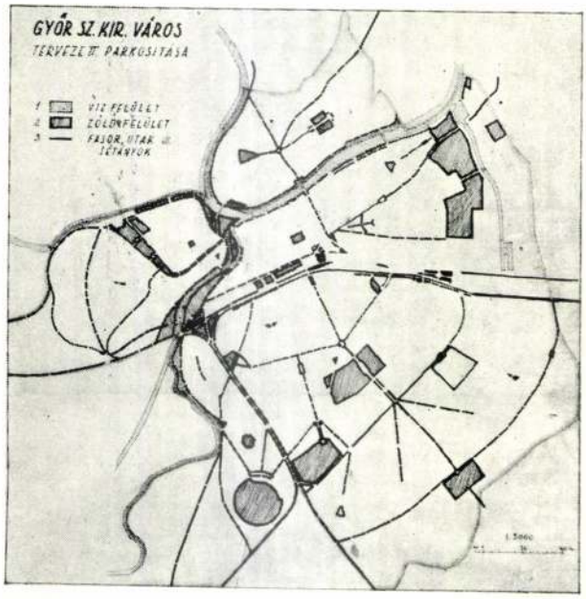

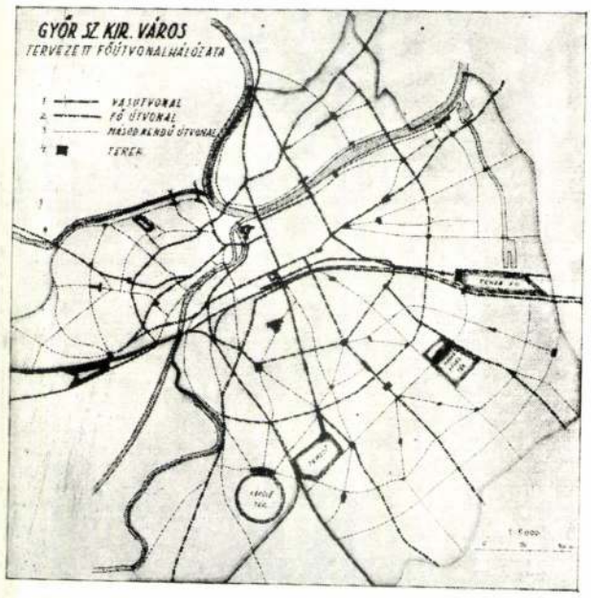

Dörre Endre és Weichinger Károly: Parkosítási és főútvonaltervek

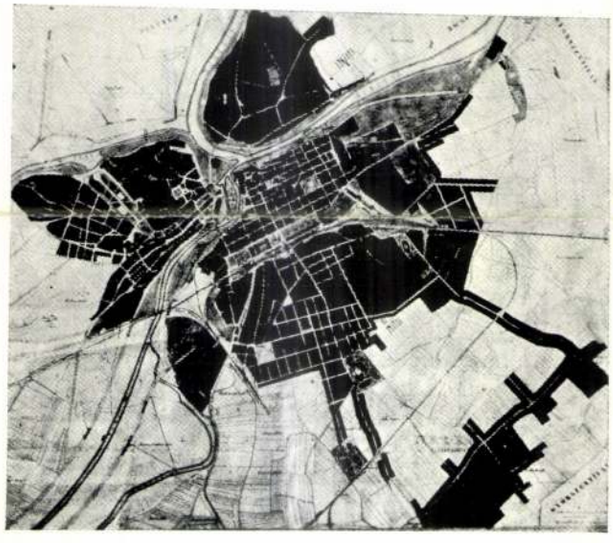

Győr város jelenlegi beépítése

gram által megkívánt alternativát is készítettek, amely szerint valamennyi vasúti vonalat, amely a város területét keresztülszeli, áthelyezték olyan módon, hogy a város legnagyobb része összefüggő egészet alkosson, hogy az összes vonalak jól felhasználhatók legyenek és a sopron—ebenfurti vasút is jó csatlakozást nyerjen.

Az itt bemutatott terv változatlanul hagyja a vasútvonalat, a rendező- és teherpályaudvart kihelyezi és a vasútvonal fölött három felüljárót alkalmaz az elszakított városrészek összekötésére. A budapest—bécsi országút forgalmát egy nagy tér közbeiktatásával áthelyezi a tágas Vilmos császár útra és egy új hidat tervez a Rába. De ehhez az új hídhoz egy ugyancsak új diagonális úton keresztül a Nádorváros lakossága is eljuthat. Ezáltal egy belső körút keletkezik a Szentháromság és Körkemence uccák irányában. Ez a belső körút, az egyébként elavult városrendezési elvek alapján épült Győrben, rendkívül egészséges.

A középületek elhelyezése és megközelítése igen jó, az Erzsébetligetbe helyezett Stadion, a Vilmos császár út tengelyébe helyezett színház, valamennyi jól megközelíthető és művészi szempontból is kellemes helyzetű.

Mint a perspektivákon látjuk, a városkép szépen alakul és a szép barokk frigyládaszobor mögött kinyitott tér szabaddá teszi a kilátást a templomra. Igaz, hogy ezzel meglévő és igen kedves régi épületek tünnének el a föld színéről.

A terv legnagyobb erősségét abban látjuk, hogy egészséges útvonalvezetést és ezzel kapcsolatban egészséges telekviszonyokat, valamint közlekedési helyzetet teremt. Még a sokkal nagyobb költséggel járó II. számú terv is megvalósítható lenne a tervezett alternativ vasútvonalvezetéssel. Lehetséges, hogy a tervbevett új vasúti fölüljárókon való közlekedés talán nem nagyon kellemes, ez azonban kétségtelenül olcsó és könnyen megvalósítható megoldás. Az egész tervet az jellemzi, hogy a meglevő és kímélendő épületek respektálásával, lehetőleg csekély költséggel igyekszik a feltétlenül szükséges városrendezési kívánalmakat kielégíteni.

Deli és Faragó dícséretet nyert terve valamennyi pályaudvart kihelyezi a jelenlegitől körülbelül három és fél kilométernyire, az új köztemető mögé. A személypályaudvar előtt tágas teret létesít, ahonnan nyílegyenes útvonal vezet a város belsejébe. A bírálati jegyzőkönyv hibáztatja a messzire kihelyezett pályaudvart. Holott

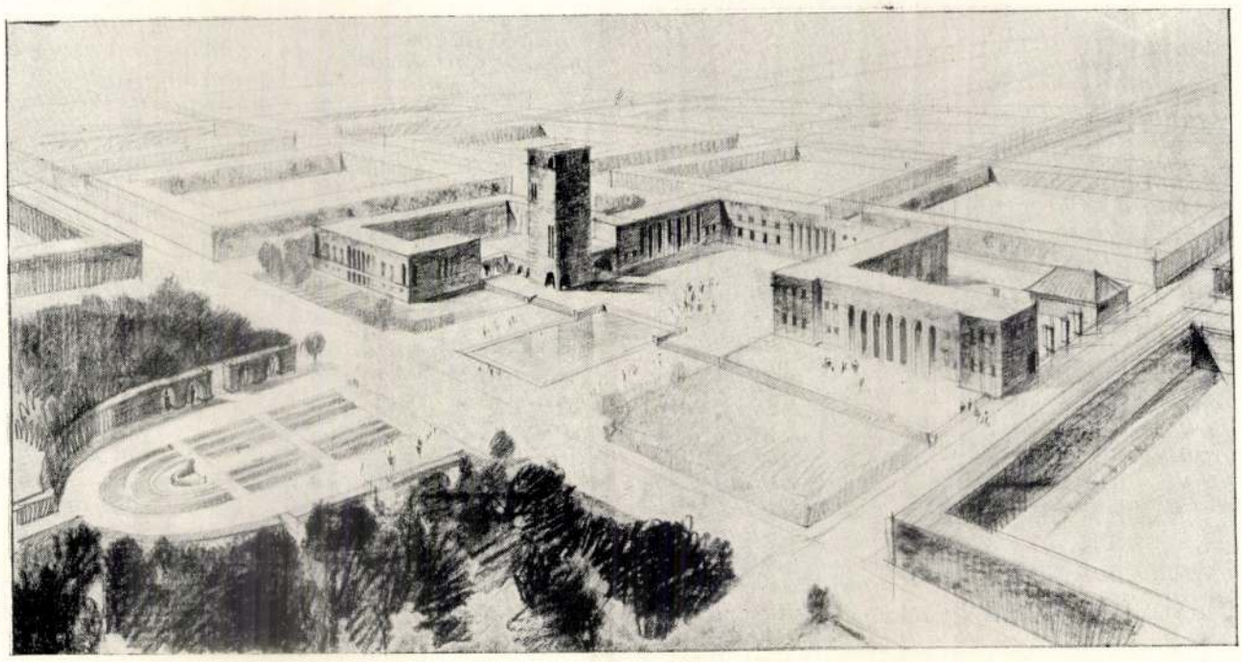

Dörre Endre és Weichinger Károly: Az új győri kiállítási terület

A Püspökvár alatti sétány rendezése

Hosszúhíd és Munkácsy ucca találkozásának rendezése

és délkelet felé megnyílik a terjeszkedés lehetősége.

A vásárcsarnok a Duna partjára kerülne, ez egészségügyi és forgalmi szempontból egyaránt helyes. A kiállítási terület nagyszabású modern épülettömege a Nádorváros szívében épülne. Szükséges és célszerű rendezésen megy keresztül a Püspökvár alatti sétány, a Hosszúhíd és Munkácsy ucca találkozása is.

Túlságosan messzire vezetne a terv minden részletének ismertetése és így inkább azokat az elveket kell vizsgálat tárgyává tennünk, amelyek szerint a rendezést a tervezők elgondolták.

Mint az úthálózatból látjuk, a lehetőségig nagy, ívelt körutak építésére törekedtek, mely körutakba azután centrális irányban futnak a merőleges útvonalak. Ezek az útvonalak a széltében nyuló diagonális elágazással a város jövőbeli forgalmát a körutakra irányítják. Egyetlen lényegesebb kifogásunk a terv ellen, hogy a főkörút a dunahídon keresztül kivezet a most teljesen lakatlan révfalusi szántóföldekre és messze elkerüli a Belvárost. Ennél az elgondolásnál nagyon is messzire néztek a tervezők, mert jó idő fog még elmulni, mire ezekből a szántóföldekből város lesz. Egyébként az útvonalak vezetése mindenütt olyan, hogy a létesített terekkel igen jó alkalom nyílik a szükséges középületek, terek, parkok, stb. elhelyezésére. Gondosan ügyeltek továbbá, hogy a város tradícióit, patinás szépségét megóvják és új útvonalaikkal, épületeikkel azt az eddigi szellemben tökéletesítsék.

Deáky Zsigmond és *Frisch Vilmos* itt bemutatott II. díjas tervükön kívül még egy a pro-

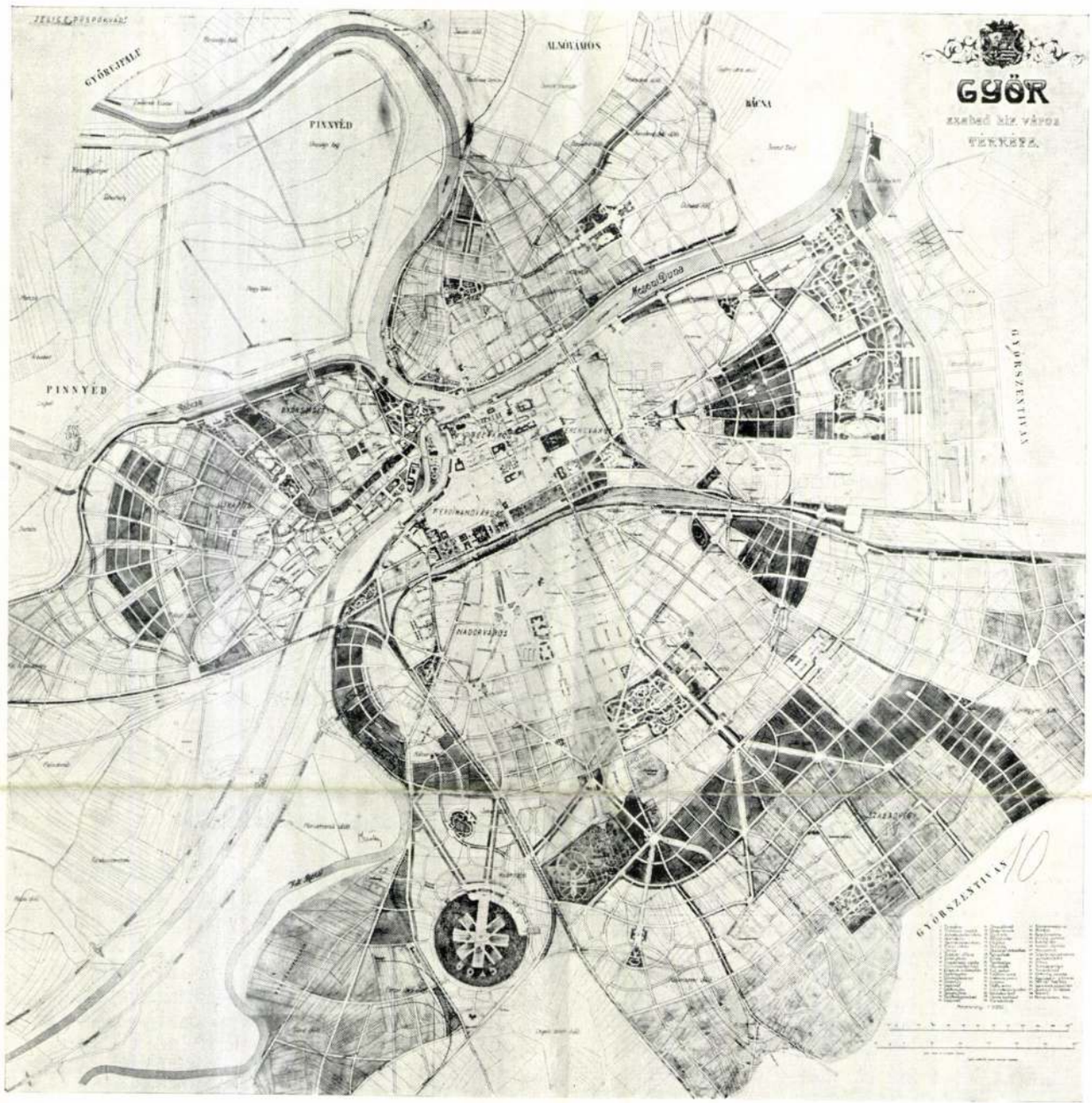

Dörre Endre és Weichinger Károly I. díjas terve

folyópart fölött, az intim és bizonyos coleur locallal bíró terek, ezek mind olyan adottságok, amelyekkel elsősorban kell számotvetni annak, aki a város rendezéséhez nyul. A tervpályázat célja az volt, hogy a jövő fejlődés irányát megszabja és gondolatokat produkáljon arra vonatkozólag, hogy a már megépített városrész körüli bajokat miképpen lehet orvosolni.

A *Dörre—Weichinger-féle* elsődíjas terv olyan módon oldja meg a legsúlyosabb kérdést, a vasútvonal kérdését, hogy az egész városon belül eső részt felemeli és a felemelt pályatest alatt aluljárókkal köti össze a két egymástól jelenleg elszakított városrészt. A személypályaudvar helyén marad, a teherpályaudvart ellenben kihelyezték és pedig olyan módon, hogy mind a keleti, mind a nyugati városrész kapjon egy-egy teherpályaudvart. Ez a megoldás előnyös a város nagy kiterjedése miatt, azonban természetesen a vasúti üzemköltséget növeli. A város fejlődése szempontjából rendkívül célszerű javítás a veszprémi és szombathelyi vonal Nádorváros és Szabadhegy közti szakaszának megszüntetése és helyette a sopron—ebenfurti vonalnak meghosszabbítása a veszprémi vonalig. Ezzel a város fejlődését gátló acélabroncs lehull

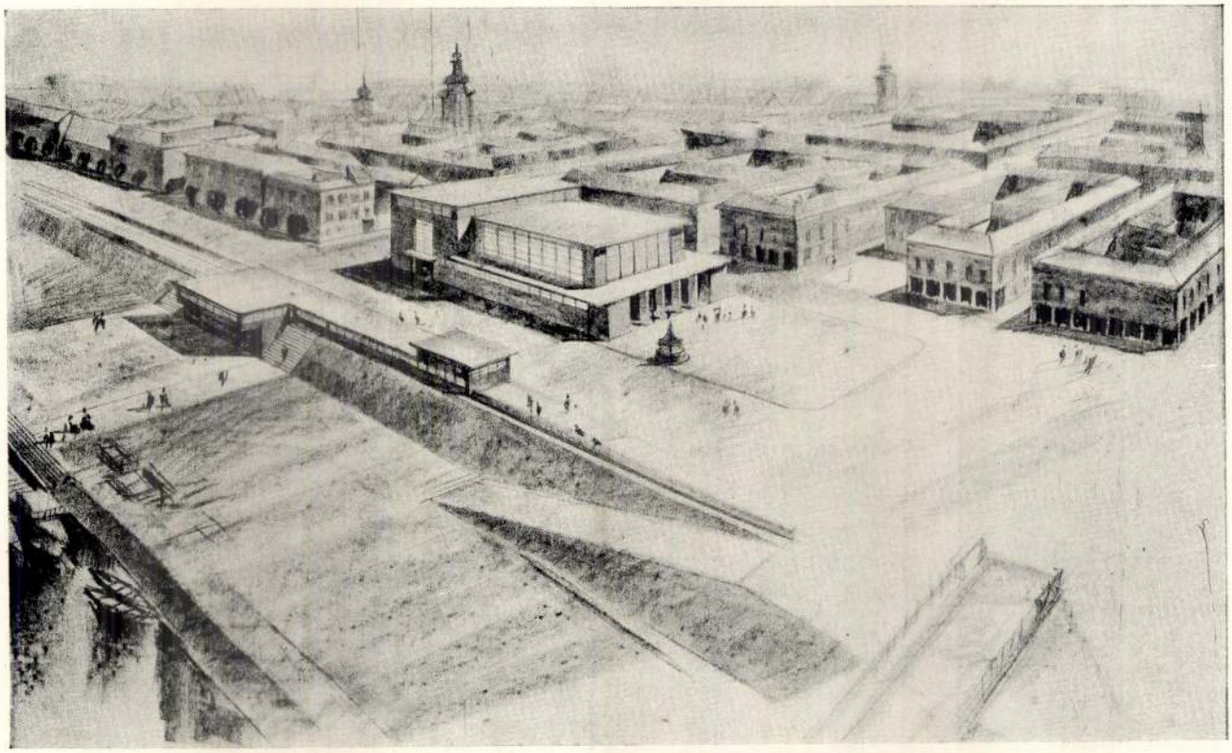

Dörre Endre és Weichinger Károly I. díjat nyert terve: Az új győri vásárcsarnok és környéke

GYŐR VÁROS RENDEZÉSE

Győr helyzete, beépítésének módja, talaj-, vízrajzi és vonatközlekedési viszonyai meglehetősen bonyolultak; az adottságok olyanok, hogy a mai helyzet mellett ennek a nagy fejlődés előtt álló városnak legértékesebb területei esnek el a célszerű beépítés lehetőségétől. Nemcsak a rendkívül szeszélyes vonalú és nagyszámú folyó- és az ezekkel kapcsolatos árterületek okozzák a bajt, hanem elsősorban és főképpen a vasútvonal vágja ketté a város területét, szakítja el a centrumtól az értékes Nádorvárost és szab gátat a déli irányba kívánatos terjeszkedésnek. Ilyenformán az egyébként szerencsés fekvésű város a mai helyzetben nem fejlődhet akadálytalanul és ez volt talán a város szabályozására kiírt tervpályázat leglényegesebb kérdése. Ezzel kapcsolatban megoldandó volt az újonnan beépülő részek útvonalvezetése, ahol természetesen már feltétlenül gondoskodni kellett kellő számú átmenő nagy főútról, olyanról, amelynek hiánya a régi és teljesen beépített városrészen fájdalmasan érezhető. Gondoskodni kellett továbbá néhány fontos középület elhelyezéséről, így elsősorban a pályaudvarok kérdése volt megoldandó, továbbá a strandfürdő, vásárcsarnok, kiállítási terület, színház. Fontos kérdés volt végül az új városrészek parkjainak, a bécsi országútnak elhelyezése, illetve legjobb vezetése is.

Még mielőtt a közölt tervek részletes ismertetésére és bírálatára térnénk át, ismerkedjünk meg magával a várossal mostani állapotában. A város területét négy folyó osztja részekre és pedig a mosoni Dunaág, a Rába, a Rábca és a holt Marcal. A Belváros a vasút és a mosoni Duna, valamint a Rába közti részen fekszik, a Nádorváros a vasúttól délre, a Sziget, a Rába és Rábca között, ennek délnyugati folytatásában fekszik Újváros, Révfalu a Duna-hurokban fekszik, Szabadhegy a Nádorvárostól délkeletre terül el. Az említett városrészek közül a Belváros és a Sziget teljesen be vannak építve, itt a városrendezés csak korrektúrára szorítkozhat. A fejlődés legalkalmasabb területe a Nádorváros, ahol már most is élénk építőtevékenység folyik, ami alighanem megsokszorozódik majd, ha a Belvárossal való kapcsolata közvetlenebbé válik.

Győr egyébként barokk és rokokó műemlékekben rendkívül gazdag, néhány egészen elsőrendű épülete van a Belvárosban. Érdekes templomainak tornyai többnyire az útvonalak tengelyeiben helyezkednek el, a Püspökvár a regényes, festői

Sternberg Miklós

Sternberg Miklós és Rubin Béla
ezüstművesek, VII. Kazinczy-u. 18.
423-421

Bptávb 1940 szept.

ízad ban ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~).

tése:

lcscsal már ~~[illegible]~~ betakart holt tes-
kő fedelén fejjel balra fordítva nyugszik,
athiai József és bal lábánál Nikode-
zus (nak) jobb lába lelógés ~~[illegible]~~ sebéből a vér
em mögött ~~[illegible]~~
a sírés jobb kezével arczát törli. Kissé hát-
dolna zokog. A háttérben jobbra meredek
münket.

ra, méretei 84 : 125.8 c/m.
~~ra.~~ 1794 fl.

239*)

Vöröskereszt bonyolítja le igen díszeretes módon. A tengerentúlról hozott élelmiszerek elosztását az athéni kirendeltség végzi mintegy ötszázfőnyi személyzettel, az ellenőrzést svédekből és svájciakból álló vegyes bizottság látja el, Alland követségi tanácsos, az athéni svéd ügyvivő vezetése alatt. A hadviselő államok és a Vöröskereszt közötti megállapodás szerint a svéd Vöröskereszt hajói havonta 15.000 tonna búzát szállíthatnak Kanadából Görögországba, amelyet a kanadai kormány teljesen ingyen bocsát a görög állam rendelkezésére, a szállítási költségeket a Vöröskereszt fedezi s a görög kormány így abban a helyzetben van, hogy a legfontosabb élelmiszert, a kenyeret, tisztán az ipari előállítás költségeinek árán átadhatja a fogyasztóknak. Egy oka (ötnegyed kiló) kenyér ezek szerint 200 drachmába kerül, ami görög viszonylatban fantasztikusan olcsó. A napi kenyéradag 192 gr, a nehéz testimunkások napi 128 gr különadagot kapnak 60 drachmáért. Megemlítendő, hogy a kenyéradagolást eddig csak a városokban lehetett keresztülvinni, a vidéken most tervezik annak bevezetését. Ugyancsak nemrég kezdték meg a görög szigetek ellátásának rendszeres megszervezését. A hadviselők és a török kormány engedélyével Szmirnában gabonaraktárakat állítottak fel, ahonnan görög vitorlások szállítják a gabonát Mytilene, Samos, Chilos, stb. szigetekre. A svéd Vöröskereszt rövidesen átveszi Kréta és Kykladen polgári lakosságának ellátását is. Érdekes, hogy a svédek Athénban egy tartalékraktárt állítottak fel, amelyben 17.000 tonna búza van tartalékolva előre nem látható esetekre. A már említett havi tizenötezer tonna búzán kívül Kanada havonta még 3000 tonna szárított főzeléket, 100 tonna kondenztejet és jelentékeny mennyiségű gyógyszert szállít a görögöknek. A megszálló hatalmak többek közt főleg cukrot, burgonyát és szárított főzelékeket bocsátanak a görög kormány rendelkezésére.

*

A rendkívül olcsó kenyér mellett a többi fontos élelmiszerek piaci árai meglehetősen magasak. Egy oka, vagyis ötnegyedkilónként számítva: burgonya 3000, hüvelyesek 8000, cukor 20.000, hús 12.000—16.000, étolaj 8—10.000, vaj 50.000, friss főzelékek 500—1000 drachmába kerülnek. Ezeknek a magasra feltornázott élelmiszerároknak megfelelően drágák a többi fogyasztási cikkek is, mint pld. textilneműek, cipő, stb. és ha tekintetbe vesszük, hogy a görög munkás átlagos havi jövedelme 50—60.000 drachma, a hivatalnokoké pedig 60—150.000 drachma között váltakozik, sejthetjük, hogy a dolgozó tömegek jelentékeny része ezeket az árakat megfizetni képtelen, nem beszélve a fekete árakról, amelyek természetesen jelentékenyen magasabbak. Miután a kormány az egészséges árnivellálást nem tudta keresztülvinni, hogy a dolgozóknak legalább az ellátás terén biztosítsa a létminimumot, anélkül, hogy a fizetéseket emelje, érdekes megoldáshoz folyamodott. Rendeletileg kötelezett minden munkaadót, hogy alkalmazottainak naponta ingyen ebédet és vacsorát adjon. Olyan esetekben, ahol a munkaadó beigazolt okoknál fogva erre nem képes, készpénzben váltja meg az étkezést és pedig napi 1200 drachmával.

*

A szerb kormány intézkedéseinek mintájára a görög is nagy súlyt helyez a belterjesebb földművelés megszervezésére, hogy az önellátást növelje, a szakértők szerint modern gazdálkodással az eddig meglehetősen elhanyagolt és kezdetleges mezőgazdasági termelést lényegesen fokozni is lehetne — eddig azonban csak nagyon keveset értek el ezen a téren, aminek oka főleg az igavonó állatok és gazdasági gépek hiánya. Nem járt nagy eredménnyel a „vissza az anyaföldhöz" címmel indított kormányakció sem — amelynek az lett volna a célja, hogy a felesleges városi tömegeket falun helyezze el és visszavezesse a mezőgazdaságba. Ma már bebizonyosodott, hogy ez a cél, kényszerintézkedések nélkül, vajmi nehezen lenne elérhető, mert a görög nép többsége nem földművelő s nem is érez hajlamot erre, kényszerintézkedéseket pedig a kormány, úgy látszik, nem akar foganatosítani.

Finnország gazdasági helyzete és a háború

Csakis a finn nép tehetségével és kivételes képességeivel magyarázható az a fokozott érdeklődés, amely e kis nemzet iránt az utóbbi években világszerte megnyilvánul. Valóban, alig huszonöt éves állami önállóságuk ideje alatt legendás hírre tett szert a finnek szorgalma és munkabírása, becsületességük, szabadságszeretetük és demokratikus intézményeikhez való ragaszkodásuk, de mindenekelőtt az 1939—40-es finn—szovjet téli háborúban tanusított hősiességük. A finnek bátor magatartása tiszteletet érdemelt ki még ellenfeleiknél is, a többi országok pedig minden alkalmat megragadtak, hogy rokonszenvüknek kifejezését adják. Amikor 1941-ben Finnország ismét belesodródott a háborúba, a szovjettel szövetséges Nagy-Britannia is csak erős diplomáciai nyomásra határozta el magát a hadüzenetre, míg az Egyesült Államok mindmáig fenntartják kapcsolataikat a finnekkel. E háború során a finnek nem egyszer hangoztatták, hogy tisztán önvédelmi harcot folytatnak nemzeti függetlenségükért és államterületük integritásáért és ellenségükkel szemben sem területi, sem más igényeik nincsenek. Finnország valóban nem óhajt mást, minthogy békében folytassa azt a munkát, melyet húsz éven át végzett a nemzeti állam felépítése és az ország gazdaságának fellendítése érdekében. Hiszen az e téren nagy erőfeszítéssel elért eredményeket éppen e két háború tette kétségessé és semmisítette részben meg.

A „téli háború" előtt Finnország a kedvezőtlen földrajzi és éghajlati viszonyok ellenére is, már közel állt ahhoz, hogy mezőgazdasági termékek tekintetében önellátó tegyen. Nemcsak céltudatos agrárpolitikájukkal és állami támogatással érték ezt el a finnek, hanem elsősorban a már említett példátlan szorgalmukkal és kitartásukkal. Az eredményeket a következő adatok mutatják: Az 1920-i 2.02 millió hektárral szemben 1939-ben 2.63 millió hektár területet vetettek be. A vetésterületet tehát húsz év alatt 30 százalékkal növelték. Az 1921—25-i átlagos évi termésredményekkel szemben 1937—39-es években gabonánál 36, burgonyánál pedig 70 százalékkal magasabb volt a hektáronként elért termés. Míg 1920-ban mindössze 8751 hektáron termeltek búzát, a búzavetések 1939-ben már 136.110 hektárt tettek ki, ugyanakkor a betakarított búza 9.4 millió kg-ról 231 millió kg-ra emelkedett. Ezen idő alatt két cukorgyárat létesítettek és nagyban fokozták a cukorrépatermelést is. Igaz, hogy még így is az ország cukorszükségletének alig 15 százalékát tudták fedezni és az öneliátástól e téren messzi álltak, de területük északi fekvését tekintve, ez is óriási eredménynek mondható.

Húsz év alatt a szarvasmarhaállomány 17, a sertésállomány 49, sőt a baromfiállomány 250 százalékkal emelkedett. Az állattenyesztésnél is a gazdálkodás intenzitásának fokozására törekedtek, amit a következő számok illusztrálnak: a tejhozadék tehenenként átlag 36.5, a vajhozadék pedig 43.8 százalékkal emelkedett. Az 1911—1915. évi átlagos 13 millió kg helyett az 1937—38 években 32.3 millió kg vajat termeltek. A sajttermelés 2 millió kg-ról 11.3 millióra emelkedett. Az első világháború előtt Finnország évi 2.5 millió kg sertészsír és 3 millió tojás behozatalára szorult. A „téli háború" előtt viszont már évente 2 millió kg sertéshúst és kereken 9 millió tojást exportált. A vajkivitel az ország legfontosabb exportterméke, a fa után, a harmadik helyen szerepelt és az egyéb tejtermékek kivitele is állandóan emelkedett.

Nagy lépésekkel haladt előre a mezőgazdaság gépesítése is. A mezőgazdasági gépállomány húsz év alatt tizenkétezerről 1940-ben 52 ezer 600-ra, a traktorok száma 147-ről 6200-ra és a villanymotorok 2428-ról 16.000-re emelkedett.

J. Jyske, aki ezeket az adatokat a *Suomen Työ* című folyóiratban közli, elsősorban a finn parasztság érdemeit hangoztatja, akik a többtermelés és a korszerű gazdálkodás érdekében oly nagyszerű munkát végeztek. Meg kell jegyezni, hogy Finnország területének 67 százalékát erdő borítja és így az ország gazdasági fellendülése szempontjából még a mezőgazdaságnál is nagyobb a fakitermelés és a faipar jelentősége. Évente, normális körülmények között átlag egymillió standard fát termeltek ki a háború előtt. A cellulozeipar az 1920-i 172.000 tonnával szemben 1938-ban 1,471.000 tonnát termelt, a papíripar termelése pedig 161.000 tonnáról közel hatszázezer tonnára növekedett. Nagyban elősegítette Finnország gazdasági fejlődését az ország társadalmi viszonyainak nagyobbfokú kiegyensúlyozottsága, a kedvezőbb vagyon- és jövedelemelosztás, hiszen, ha csak az ország lakosságának többségét kitevő erdő- és mezőgazdasági foglalkozású réteget vesszük, szembetűnő, hogy a gazdaságok túlnyomó többsége kis- vagy középgazdaság és a nagybirtok korántsem játszik oly nagy szerepet, mint például hazánkban.

A két háború azonban lényegesen megváltoztatta Finnország gazdasági helyzetét.

De egyben az is bizonyos, hogy a finn gazdaság oly egészséges szervezete a háború befejezésével lehetségessé teszi az agrártermelés újabb fellendítését, ami legalább is a legfontosabb élelmiszercikkek tekintetében biztosítja az ország önellátását, sőt azon túlmenően, Finnország vaj-, sajt-, tojás- és húskivitelével az európai ellátás megjavításához is hozzájárulhat.

A „Magyar Nemzet" szerkesztőségéhez érkezett adományok a hadbavonultak hozzátartozóinak támogatására

	Pengő
Hétfőn postatakarékpénztári befizetési lapon (alábbi részletezés szerint) érkezett összeg	308.—
Eddig érkezett	66.787.46
Összesen:	67.095.46

Február 15-én:

Hermann Testvérek (Győr)	100.—
Gábor Lajos	100.—
Dr. Stein László	50.—

25 pengőt küldött:
Haimann Géza.

10 pengőt küldött:
Dr. Hilscher Rezső (Újpest).

5 pengőt küldtek:
Marton Géza, Boglár Lajos, Goldmann Iván, Spiller Elemér.

3 pengőt küldött:
P. I. (Vasvár).

A „Honvéd-családokért" gyüjtés részleteredménye: több mint nyolcmillió pengő

A Főméltóságú Asszony legfőbb védnökségével a „Honvéd-családokért" január 17-étől február 7-éig lebonyolított országos gyüjtés végeredményét az utolsó napokban érkező újabb adományok, továbbá a lelkes leventék és leventelányok részvételével működő vidéki segítőbizottságoktól beérkező gyüjtések, valamint a budapesti házfelügyelők által beszolgáltatott gyüjtőívek összegezésének munkálatai miatt, még nem lehet végérvényesen lezártnak tekinteni. Annyi azonban már most is megállapítható, hogy a magyar társadalom példátadó módon teljesítette kötelességét hősiesen helytálló honvédeink családjai iránt, mert mint a Levente Hírközpont jelenti, az országos gyüjtés ideiglenes eredménye, amely azonban még távolról sem közelíti meg a végeredményt, immár több mint 8 millió pengő.

Az összegezési munkálatokat nagy ütemben folytatják.

Jelentős reformok az OTBÁ-nál

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti:

A hivatalos lap vasárnapi számában megjelent 600/1943. M. E. számú rendelet összefoglalja az Országos Tisztviselői Betegsegélyezési Alapra vonatkozólag eddig megjelent kormányrendeleteket, jelentékeny mértékben felemeli a szolgáltatásokat és bővíti a biztosítottak körét.

Az önkormányzati szerződéses és tiszteletdíjas alkalmazottak régi kívánsága teljesül azzal, hogy a rendelet őket is az OTBA-tagok sorába iktatja és ezzel megbetegedésük esetén ugyanazokra a szolgáltatásokra van igényük, mint a végleges tisztviselőknek. Megszünt tehát az az egyenlőtlenség, amely eddig a szociális biztosítás terén egyes közalkalmazotti kategóriák között fennállott.

Megértésre talált köztisztviselőtársadalmunk ama kérelme is, hogy az OTBA-szolgáltatásokat terjesszék ki a szülőkre és hogy a biztosítottak katonai szolgálatuk tartama alatt is megtarthassák igényjogosultságukat. Kimondja a rendelet, hogy a hatvanadik életévüket betöltött vagy teljesen munka- és keresetképtelen szülők — még akkor is, ha a rendelkezések szerint nem lehet igényük családi pótlékra — a jövőben ugyanazokban az OTBA-szolgáltatásokban részesítendők, mint a többi családtagok és hogy a honvédségnél szolgálatot teljesítő tagok és azok hozzátartozói is igénybevehetik az OTBÁ-t.

A szolgáltatások mértékét is bővíti a rendelet, amennyiben kimondja, hogy a háziorvosi és szakorvosi kezelést a tagok ideiglenes tartózkodási helyükön is igénybe vehetik. Ilymódon a hivatalos kiküldetésben járó vagy szabadságát más községben eltöltő tisztviselő és hozzátartozója megbetegedése esetén bárhol azonnal orvosi kezeléshez juthat. Eddig tudvalevően az OTBA-tagok csak lakóhelyükön részesülhettek az OTBA szolgáltatásaiban. A házi- és szakorvosi ellátás tekintetében választási jogot biztosító cenzust az eddigi havi 300 pengőről most havi 400 pengőre emelték. Felemeli a rendelet a füdőgyógyintézeti ápolás esetén térítendő összeget is, ami elsősorban a kisfizetésű közalkalmazottnak biztosít előnyöket. A havi 200 pengőn aluli járandósággal bíró tag kedvezménye százszázalékos. Az ennél magasabb fizetésű alkalmazottaknál a kedvezmény mérve emelkedik a gyermekek száma szerint is.

A cukorbajos OTBA-igényjogosultak a betegségük kezeléséhez szükséges inzulint a jövőben ingyenesen kapják.

Lényegesen emelkedett a gyermekágyi segély összege is, amely eddig a havi járandóság háromnegyed részének felelt meg. A jövőben a teljes havi fizetést fogják e címen kiutalni és ennek legmagasabb értéke az eddigi 300 pengővel szemben most 500 pengő. Temetési segélyben tudvalevően eddig az OTBA szolgáltatásaira nem igényjogosult családtag nem részesült. Ezentúl a temetési segély felét az ily feleség után is ki kell utalni. Az új rendelet kimondja, hogy teljes temetési segélyre jogosult a hősi halált halt vagy a hadifogságban meghalt tag hozzátartozója.

Ezenfelül felemeli a rendelet a temetési segély legmagasabb összegét is, amennyiben ezt az eddigi 800 pengő helyett 1600 pengőben állapítja meg.

A rendelet ez év február 15-én lépett életbe. Rövid ismertetéséből is megállapítható, hogy a kormány újból jelentős lépéssel fejlesztette közalkalmazottainak szociális gondozását. A fizetendő járulékokat nem emelte, így tehát az OTBA-tagok eddigi járulékaik fejében kapják a magasabb szolgáltatásokat. E téren a jövőben további intézkedések várhatók, mert emlékezetes, hogy Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter költségvetési beszédében újabb segélyek bevezetését jelentette be. Rövidesen megvalósul a fogszakorvosi kezelés. A kormány programja tudvalevően az általános szociális színvonal emelése. Ebbe a keretbe illeszkedik a most megjelent rendelet.

Sternberg Miklósné felesége, Sternberg Nándorné édesanyja és nuga: Erzsébet nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a legjobb férj, fiú és testvér

Sternberg Miklós

szűrstműves

39 éves korában hosszú szenvedés után február 16-án elhunyt.

Temetése február 17-én délután 3 órakor lesz a rákoskeresztúri temető halottasházából.

Sirnálják még öccsei: László (New York), József (Franciaország) és rokonai, barátai.

Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Rubin Béla és a cég alkalmazottai szomorú szívvel tudatják, hogy

cégtársa ill. főnökük

február hó 16-án elhunyt.

Zenei hírek

* A IV. Hubay-zenedélután színvonalas műsorában egy még nem hallott magyar ópusz vonta magára figyelmünket. Ez alkalommal hangzott el először nyilvánosan a mult tavaszon elhúnyt *Siklós* Albert utolsó műve, az *Emlékezés Hubay Jenőre* variációsorozat. A nagy tudással és hozzáértéssel megkomponált ötletes alkotást teljes sikerrel a *Mádag-trió* szólaltatta meg. *Mádag* Sándorné, *Zipernovszky* Fülöpke és *Szécsi* Magda finoman összehangolt hármasának színvonalas és lélekkel telt kamaraművészetét még Sammartini és Vivaldi igazi műgonddal megmintázott darabjaiban is élvezhettük. *Durigó* Ilona magasrendű énekkultúrája *Braun* Paula kíséretével egy sorozat Schubert-dal ihletett előadásával most is élményt nyujtott. A gyönyörű tónussal és remek frázisrajzzal ékes *Zathureczky* Ede, a kitünő *Farnadi* Edittel *Hubay* Romantikus szonátáját bravúros kidolgozásban hangoztatta.

* **Damokos László** zongorázott hétfőn a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Hangversenyének színvonalas műsora értékes művészi célkitűzésre vall. Damokos játéka nem egész komplett, még kisebb-nagyobb egyenetlenségeket mutat az oktáv- és futamtechnikában s a pedálhasználat terén is célravezető lenne fokozottabb ökonómiát érvényesíteni, azonban látszik, hogy a romantikus szalonhangra legjobban rezonáló pianista képzett és „könnyűkezü" zongorista, akinek legnagyobb erőssége a „pergő ujjak". A kifejezés igazi bátorsága ugyan hiányzik a műsor tartalomban és terjedelemben legjelentősebb számából, a zongorára írt leghatalmasabb alkotások egyikét reprezentáló *Liszt h-moll szonátából*, de méltányoljuk a nemes törekvést. A részletek folyamán megragadó momentumokat és szép lírai hangot érvényesítő *Damokos* László megfeledkezik arról, hogy a mű, ha a szonáta nevet is viseli, formája és tartalma nyomán inkább egy grandiózus fantázia. Tehetsége és rátermettsége legszínesebben és legmeggyőzőbben *Mussorgszkij „Képkiállítás"* ciklusában, ebben a keményvágású és élesfényű zongoramuzsikában nyilvánult meg a legsikeresebben. Különösen telszett a „Kis csirkék tánca" könnyed virtuozitással ékes előadása. Miután a koncert vegyes tartalma ellenére is magasabb egységet kell jelentsen, nem helyeselnük, hogy Damokos László hangversenyét túl hosszúra nyúlt szünet terhelte. *(G. E.)*

Bisztriczky hegedűest ma

Zeneak. 7. Közr.: Bösörményi Nagy Béla.

A Divatközpont bemutatója

Hétfőn este tartotta a Divatközpont első, tavaszi nagy bemutatóját. A szakmai érdeklődőkön kívül számos külföldi vendég is megjelent, azonkívül a hatóságok is képviseltették magukat.

A zsúfolt termekben mintegy százhúsz modellt vonultattak fel, köztük néhány valóban újszerű és ötletes ruhaalkotást. A tavaszi divat jellegzetessége eszerint a háromrészes kosztüm, bőhátú, egyenes kabát, mely alá szűk, s derékbaszabott kosztümöt viselnek. A kabátok vagy teljesen egyenesek és bőhátúak, vagy pedig húzott a hátuk és széles övvel díszítik őket. A modellek közül nagy sikere volt egy teljesen újszerű, szűk, seszlis mellény megoldásnak, mely a lumberjackot hivatott pótolni, tetszett ezenkívül egy sötétkék berakott szövetruha, melyhez pepita, egyeneshátú kabátot viselt a bemutatókisasszony, a kabát pirossal volt bélelve. Általában, a színes kabátbélés nagy divat. Ugyancsak nagy sikere volt egy másik sötétkék kosztümnek, melyhez pepita bő kabát, fehér selyem ingblúz és pepita nyakkendő járult.

A tavaszi színek: fűzöld, rozsdabarna, mustársárga, piros, sötétkék, drapp, homokszín és szürke. Sok jó ötletet hoztak díszítésben, részletmegoldásban a ruhák, így például a bőröveket remek kidolgozású, szép színű grosgrain-selyemövek helyettesítik.

Heiskanen professzor cikke a finn–magyar együttműködésről

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: A Helsinkiben megjelenő *Helsingen Sanomat* című egyik legnagyobb finn napilap egyik legutóbbi számában az európai nevű *Heiskanen* professzor hosszabb cikkben foglalkozik a finn—magyar kapcsolatokkal. Ebben kifejti, hogy a finn és magyar népek testvérnépek és azért az együttműködés és kölcsönhatás közöttük szorosabb volt, mint a többi földrajzilag éppen olyan távol élő népekkel. A közös származás és a rokonnyelv alkotják azt az alapot, amelyen a finn—magyar kulturális tevékenység, a néprokonsági munka már közel egy évszázada nyugszik. Mi, számos különbözőségeinktől eltekintve, testvéreknek valljuk magunkat — írja Heiskanen professzor — és nagy érdeklődéssel kísérjük figyelemmel egymás sorsát, amely érdeklődés mély bánattá változik testvérnemzetünk nehéz sorspillanataiban és örömmé emelkedik, ujjongássá akkor, amikor testvéreinknek jóra fordul sorsa.

Ezt a rokonérzésen alapulo együttműködést *a sok tekintetben közös sors* és a Kelet elleni közös őrállomás még mélyebbé és valóságosabbá teszi. *Amint Finnország évszázadról évszázadra Nyugat őrbástyájaként állott, ugyanúgy Magyarország is.*

Különösen világos volt Finnország és Magyarország közös iránya a bolsevizmus elleni háborúban. A világháború utáni zavaros időkben mindkét ország abban a veszélyben forgott, hogy az Oroszország felől provokált és az oroszok fegyverei által támogatott bolsevizmus áldozataivá lesznek. Amidőn azonban nemzeteink kikerültek ebből a veszélyből, Finnország *Mannerheim* tábornagy, Magyarország pedig vitéz *Horthy* Miklós érdeméből, akiknek nevei csaknem legendás fényt nyertek bolsevistaellenes nemzeti útjuk azonos volt. Finnország a téli háború idején vívott egyenlőtlen harcban megállította az egész Európát fenyegető bolsevista áradatot, noha kis időre le is kellett mondania a Karjaláról és a finn hadosztályok továbbra is ütésre készen állanak

A magyarok érdeklődése és szeretete Finnország iránt évszázados. Már a mult nagy éhínségei közepette jelentékeny segítséget kaptunk Magyarországtól. A magyarok segíteniakarása azonban a legjobban a téli háború alatt nyilvánult meg, amikor Magyarországon valóságos finn láz uralkodott. Finnországról tucatszámra tartottak előadásokat, gyüjtőbizottságokat alakítottak szerte az országban és több mint *húszezerre emelkedik azoknak a száma, akik önkénteseknek jelentkeztek* — azaz sokkal több, mint bármely más országban — s ezt a körülményt mi finnek mindig hálásan őrizzük meg emlékezetünkben. Az akkori viszonyokra vezethető vissza, hogy — több, mint egyhónapos utazás után — a magyar önkénteseknek csak kis része jutott el Finnországba.

A testvéri érzésen és rokonságon alapuló finn—magyar barátság változatlan úgy a veszély, mint a győzelem napjaiban is és a mai időkben *mélyen átérzett sorsközösséggé változott, ami biztos záloga egyre jobban kimélyülő együttműködésünknek.*

LENDVAI ISTVÁN:

Komád leveleiből

gyüjteményes kiadás, könyvalakban

Kapható minden könyvkereskedésben, IBUSZ-pavillonban, megrendelhető a „Magyar Nemzet" kiadóhivatala útján is.

LINEA-KIADÁS

Ára fűzve: P 3.60, kötve: P 5.—

Lapok szemléje

Az **Esti Magyarország** hétfői számában ezeket írta:

„Mi lesz a finn politika, egyelőre nem tudhatjuk. A magyar nemzet mindenesetre rokonszenvvel veszi tudomásul, hogy az elnökválasztás finn belpolitikai krízise elmúlik és a finn nemzet felszabadultabban intézheti ügyeit. Mi magyarok számtalanszor kifejeztük, hogy a finneket sok viszonylatban példaképünknek tekintjük, keressük a velük való teljes együttműködést, a közös plattformot egyforma veszedelmeinkben és egyforma gondjainkban, egyforma utakat keresünk a kibontakozás felé, mert ellenségeink és barátaink is közösek. A közelmultban a finn és a magyar nemzet egyre közelebb jutott egymáshoz, a barátság és a sorsközösség tudata számos új aktusban és látogatásban teljesen kidomborodott. Azt kívánjuk, hogy a magyar és a finn út a jövőben is közös és egyforma lehessen. Leghőbb vágyunk, hogy így történhessék."

A szegedi **Délmagyarország** vasárnapi számában *Lendvai* István *„Egyszerű igazságok"* címmel cikket írt. Ebből közöljük az alábbi érdekes részeket:

— Amikor egyik jónevű színészünk ismételten pártpolitikai tevékenységet vállalt, politikai kritikusait azzal akarták leinteni jobbról is, balról is: aki ennyire tehetséges színész, az fölötte áll a politikai kritikának. Arra nem is gondoltak, hogy más a színházi kritika és más a politikai és hogy a mégakkora színészi tehetség sem áll fölötte még a színházi kritikának sem. Amikor egy kétségtelenül tehetséges, de igen szélcsap természetű, hisztérikusan hiú költőnk képes volt igaztalanul lezsidózni és lecsepülni egyik tragikus véget ért, évek óta halott költőtársát, akkor a jogos méltatlankodás kitörésére azzal vágtak vissza azok, akikkel jelenleg (vajjon meddig?) egy politikai gyékényen árul, hogy: ekkora költői tehetség ellen ne gáncsoskodjon senki és legorombították a halott költőn való tipródás megbélyegzőit. Amikor egyik úgynevezett „népi" íróra ráolvasták a bíróság termében, hogy már csak kommunista és egyéb természetű múltja miatt sincs erkölcsi jogcíme magát a „magyar tudat", a magyar szellemiség kiváltságos megtestesülésének kijátszani, akkor előállt egy közíró és csendet, sőt alázatos meghódolást követelt a „népi" író iránt azzal a megokolással, hogy: akármit követett is el, műveiben nagy írói tehetség nyilvánul meg.

Arra nem is gondoltak sem a költő, sem az író nyilvános prókátorai, hogy senki a számonkérők közül nem vonta kétségbe védencének tehetségét, de *más az irodalmi és más az erkölcsi kritika.* Arra sem gondoltak, hogy a tehetséget nem az becsüli meg igazán, aki nem támaszt vele szemben értelmi és erkölcsi követelményeket, hanem éppen az, aki a „nemesség kötelez" elve alapján azt állítja magasabb mérce alá a költőt, az írót, mint az átlagembert, mert Isten szellemi kiváltságokban részesítette és mert a két konkrét esetben a költő is, az író is állandóan ezen a címen ítél elevenek és holtak fölött és követel magának babért és hódolatot.

Nos, a hódolatot nem lehet elrendelni, megparancsolni, azt ki kell érdemelni, azt csak lelkileg lehet ki kényszeríteni magasabbrendű erkölcsi viselkedéssel. Ahol ez a felsőbbrendű ség elmarad, sőt az ellenkezője mutatkozik, ott a tehetség nem lehet mentség. Sőt: ott csak súlyosbító körülménnyé válhat, mint ahogyan a bíróság is igen helyesen tekinti súlyosbító körülménynek az elítélt vádlott rovására „a vádlott magasfokú intelligenciáját". Nagyon kényelmes de meg nem engedhető dolog volna azzal menekülni felelősségek alól hogy „X. Y. ugyan mindezt elkövette de viszont milyen nagyszerűen játszott ebben vagy abban a színdarabban, milyen szép verset vagy regényt írt ekkor meg ekkor." Ha az irodalomnál maradunk: egy Oscar Wildenek, vagy báró Listius-nak is meg kellett vezekelniök, minden költői tehetségük mellett is, erkölcsi fogyatékosságaikért. Ha elvonatkozunk az irodalom nagyjaitól: Rózsa Sándornak sem lehetett büntetlenül garázdálkodnia csak azért, mert eltekintve hara miaságától, művészien bánt a karikásostorral, a fokossal és a ...al. Azt viszont javára írhatjuk Rózsa Sándornak, hogy még e maguk nemében „művészi" képességei birtokában sem érezte hivatottnak magát a közélet erkölcsbíró szerepére.

Bárdossy László cikksorozata a Mohács utáni magyar politikáról

A *Pester Lloyd* vasárnapi száma cikksorozatot kezdett *Bárdossy* László ny. miniszterelnök tollából, amely Bárdossynak ama nagyobb művéhez írt bevezetést tartalmazza, amelynek címe „Magyar politika a mohácsi csata után".

Bárdossy az V. Károly lelkében kigyulladt dantei álom ismertetésével kezdi cikksorozatát, amely álom az egységes keresztény világbirodalom megteremtésére irányult. V. Károly a lehetetlent kísérelte meg Bárdossy szerint. Magának is be kellett végül ismernie, abban az időben volt a nyugati keresztény világ a legzilálltabb, a legatomizáltabb. Ezért forgott fenn az a látszat, hogy a nyugati keresztény világ egységes megszervezése sohasem fontosabb, mint éppen most. Az iszlám délkeletről támadta ezt a világot. Sorban dőltek össze e világ délkeleti tartóoszlopai és összeomlott a magyar bástya is. Az iszlám számára nyitva állt az út a Nyugat felé. Két fáradt gondolat állt ekkor egymással szemben nyugaton. V. Károly birodalma, amely földrajzilag össze nem függő, különféleképpen formázott, különböző módon élő országok és tartományok halmazatából állt. Ahány nép, annyi, sokszor egymással szembenálló érdek. Erre az ingatag alapra akarta V. Károly felépíteni világuralmát. A XVI. század huszas évétől a császár birodalmának német részében a hitújítás mozgalma sok gondot és nehézséget okozott a császárnak politikai síkon. A schmalgaldeni liga a birodalom határain belül szemben állt a császár eszméivel. A császári hegemónia igazi ellensége azonban Ferenc francia király volt, aki maga akart Európa legfőbb ura lenni.

Szellemi vonatkozásban is vihar korbácsolta tenger látványát mutatta a nyugati kereszténység. Nem volt még korszak, amelyben a gátlásnélküli hatalomvágy, a szégyenteljes árulás, a kíméletlen falánkság, önzés és gazság annyira összekeveredett volna a megújulás utáni ujjongó vággyal. Azonban ez a vágy a maga vak fanatizmusában a vélt vagy igaz gazlettek üldözésében szintén a kegyetlenségig ment.

Új világ volt keletkezőben. A régi rend megrepedt falai között a jövő, az új gondolatok és szemléletek, az új hit szélvésze járkált. A falvakban és városokban a félreértett bibliai szavakba bonyolódott „apostolok" jártak, akiknek nyomában itt is, ott is véres paraszti és kézműves lázadások törtek fel, amelyeket a fejedelmek véres kegyetlenséggel fojtottak el.

A császár és az oszmán birodalom közül az utóbbi volt a dinamikusabb. Mindig harcrakész hadserege, teli kincstára, egész állami és társadalmi szervezete állandóan előrehajszolták, mint a motor hajtja a hajót. A mohácsi csata után a szultán egy bizalmasa kijelentette a velencei követ előtt, hogy ura nem akarta Magyarországot meghódítani, hanem csupán „kulcsolat" akart magának szerezni. A török hullám közben Bécsig tört. 1532-ben a szultán hadseregét megakasztotta a jelentékteleln Kőszeg vára.

A szultán birodalmáról szólva Bárdossy László azt írja, hogy ebben kétségtelenül több dinamika volt, mint a keresztény császárságban, de előbb fogyott ki a lélekzete. Katonai ereje nagyobb volt, azonban állami és társadalmi szervezettsége gyengébb. Szervezete ama egyszerű alapelven nyugodott, hogy a mohamedán hit valamennyi hívője egyenlő és hogy mindenki, barát és ellenség egyaránt felveheti a próféta vallását: továbbá az, hogy nincsenek születéssel vagy örökséggel szerezhető előjogok. Minden hivatal, minden rang és méltóság, a meghódított területek földje is háborús teljesítmények egyéni jutalmazása, a padisah jóindulata és kegyelme szerint. Ez az alapelv az emberi vállalkozókedvet, bátorságot és erőt a legvégsőkig feszítette. Minden nemzedéknek újra meg kellett szereznie az érdemeket, de nem fizette ki magát a jutalmul kapott uradalmakon való előrelátó és kíméletes gazdálkodás.

Ez a rendszer megfelelt a hódítás és az expanzió idején, de végzetesen kimerítette a közösség életerejét. Végül az oszmán birodalom mindvégig tudatosan ázsiai hatalom maradt. A szultánok előtt elsősorban az ázsiai és afrikai mohamedán népek meghódítása lebegett. Az európai hódítások járulékos jelentőségűek voltak.

Bárdossy ezután ismerteti az előzményeket, amelyek folytán Franciaország 1536-ban szövetségi szerződést kötött a törökkel. Ferenc francia király a maga részéről is hozzájárult már előbb az 1526. évi török hadjárat elindításához. Így esett el a magyar bástya és így került az oszmán hatalom közvetlen érintkezésbe V. Károly birodalmával.

Bárdossy László folytatja a *Pester Lloyd*-ban megkezdett cikksorozatát.

A Nemzeti Bank új elnöke elfoglalta hivatalát

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa február 15-én ülést tartott, amelyen dr. *Thaly* Zsigmond m. kir. titkos tanácsos, a bank alelnöke bejelentette a főtanácsnak, hogy a kormányzó február 8-án kelt legfelsőbb elhatározásával dr. *Pósch* Gyula m. kir. kincstári főtanácsost, a Pénzintézeti Központ vezérigazgatóját a bank elnökévé az alapszabályszerű időtartamra kinevezte és hogy a bank új elnöke az alapszabályokban előírt ünnepélyes fogadást a kormányzó előtt február 13-án letette.

A főtanácsülésnek rövid időre történt felfüggesztése után dr. Thaly Zsigmond alelnök dr. Pósch Gyulát, a bank elnökét az ülésre meghívta, amelyen gróf *Somssich* László m. kir. titkos tanácsos, a bank alelnöke szívélyes szavakkal üdvözölte a bank új elnökét.

Dr. Pósch Gyula elnök, az üdvözlést hálásan megköszönve, igen meleg szavakkal emlékezett meg elődjének, dr. *Baranyai* Lipót m. kir. titkos tanácsosnak kiváló egyéniségéről és nagy érdemeiről s felkérte a főtanács tagjait, hogy őt új feladatkörének ellátásában szintén támogassa.

Hírek Görögországból

Aki már a háború előtt is járt Athénban, szállodáját elhagyva, az első pillanatban megnyugodva veszi tudomásul, hogy az utca képe — eltekintve a német és olasz egyenruháktól — alig változott s ma is olyan színes, eleven, nyüzsgő, és főleg rettenetesen lármás, mint békében volt. Az athéni taxisoffőr — már amennyi még van — nagy előszeretettel tülkölget, ha látszólag semmi oka sincs rá, a villamosvezető tiszta pályán is fáradhatatlanul csilingel, az autobuszsoffőr orgonafutamokat gyakorol s mindezt nagy lelkesedéssel túlkiabálják a rikkancsok, akikkel temperamentum dolgában egy balkáni kollégájuk sem vehetné fel a versenyt. Nem sokban maradnak mögöttük a vándorkereskedők, akik faládákból ácsolt primitív targoncákon, vagy kosarakban hordozzák gyanus kinézésű árujukat. Ennivalón kívül minden kapható náluk, kopott napernyőtől kezdve, tábori kulacson keresztül, rozsdás kulcsokig és nem kell nagyon kérlelni őket, hogy a legközelebbi kapu alá vonulva, cigarettával is szolgáljanak, titokzatosan. Mellettük nem szabad megfeledkeznünk a cipőtisztítók seregéről sem, akik — hogy üzletet csináljanak — egy hangsorral sem maradnak alul az utcai koncertben s ezek után elképzelhető, hogy a járókelőknek is meg kell erőltetni hangszálaikat, ha ebben a zene-bonában megérteni akarják egymást. A hotelhallok, kávéházak és egyéb lokálok, már a kora délelőtti órákban zsúfoltak, alkalmi kereskedők, siberek és egyéb konjunktúra-lovagok, kötik itt nagyban az üzleteket, amelyek között persze sok a levegő is. A kép erősen hasonlít Európa néhány nagyvárosához az elmúlt háborút követő inflációs időkből. Athénban ma mindenki vesz, elad és újra vesz valamit, hogy magasabb áron megint túladjon rajta, mert csak így tud megbirkózni az asztronómikus árakkal. Erre a konjunkturális keresetforrásra az egykori gazdagoknak is szükségük van, mert azok a vagyonok, amelyek bankkontókban jutottak kifejezésre, elvesztették jelentőségüket, viszont akiknek ingóságai vagy ingatlanai vannak; ház, áruraktár, arany, ékszerek, antikitások, prémek, szőnyegek, stb., aránylag jól járt, mert szép árakat kaphat értük s abból aránylag jól élhet. Ez is az inflációs időkből ismert tünet, mikor a polgári osztály egy része csak úgy tud megélni, ha lassan megválik értékeitől, amelyek az élelmesebb és a viszonyokhoz jobban alkalmazkodni tudók tulajdonába mennek át. A görögországi viszonyokról hallottak után váratlan meglepetésként hat az idegenre, hogy a főbb útvonalakon dúsan megrakott kirakatokat talál; fehérneműk, szövetek, cipők, játékáruk, itt-ott még tejkonzervek, babkávé és vörös kaviár is. A viszonyokkal ismerősek aztán felvilágosítanak, hogy ezeknek a kirakatoknak nem szabad túlzott jelentőséget tulajdonítani, nemrég még üresek voltak s most, hogy az árak valamennyire stabilizálódtak, előkerültek dughelyeikről, utolsó készletmaradék azonban, mögöttük nincsenek raktárak és produkció sem ... és mellesleg megjegyezve, olyan magas az áruk, hogy azt a közönségnek csak egy nagyon vékony rétege tudja megfizetni.

*

Görögország pillanatnyilag legsúlyosabb problémája a közellátás, amelyet a kormány, dacára minden dícséretes törekvésének, nem tudott teljes mértékben megoldani és még az adagolást sem szervezték meg az egész országban. Ennek oka elsősorban a hiány, amely nem tette lehetővé, hogy egy, az egész országra érvényes egységes adagolást be is lehessen tartani, a publikum fegyelmezetlensége és különös hajlamossága az ádrágításra és lánckereskedelemre (a fekete tőzsde orgiákat ül Athénban), végül pedig a városok túlzsúfoltsága, ami viszont arra vezethető vissza, hogy elsősorban a nagyvárosok közellátásáról történt gondoskodás s így a vidék lakossága hacsak tehette, a városokba tódult. A belföldi termeléstől eltekintve (ami meglehetősen csekély, Görögország soha nem volt önellátó) a kormány a Vöröś Kereszt-szállítmányok, valamint a megszálló hatalmak részéről átengedett élelmiszerekkel igyekszik a lakosság ellátásáról gondoskodni.

Görögországnak a tengerentúlról való segélyezését a svéd és svájci

Befejezés előtt állanak a Budapest székesfőváros lak- és címjegyzéke

előkészítő munkálatai.

Felhívjuk azokat a vállalatokat, kereskedőket és iparosokat, akik a Lak- és Címjegyzék megjelenésében érdekelve vannak, hogy az eddig be nem küldött adatokat vagy változtatásokat a kiadóhivatallal sürgősen közöljék, mert a nyomdai munkálatok megkezdése után bejelentett változtatásokat nem vehetjük figyelembe. A papírkorlátozásra való tekintettel a Lak- és Címjegyzék csak kötött példányszámban jelenik meg és ezért a példányokra vonatkozó igényt f. évi március 31-éig kérjük bejelenteni.

Budapest székesfőváros lak- és címjegyzéke

kiadóhivatala, VIII., Szilágyi-utca 1/b. Távbeszélő: 132-383. szám.

Sternberg Miklós
Grafikus

— **Magyar grafikusművész kiállítása Párizsban.** *Sternberg Miklós*, a Párizsban élő magyar rajzolóművész Párizsban, a George Petit-féle galériában kiállítást rendezett munkáiból. A párizsi kritika egyhangu elismeréssel emlékezik meg a magyar művész kiállításáról.

Pesti Hirlap
1929 VI. 18

Sternberg Miklós

festőművész.

** **Magyar festőművész kiállítása Párisban.** Sternberg Miklósnak, a fiatal festőművészgárda egyik legtehetségesebb tagjának müveiből gyüjteményes kiállitást rendezett Párisban a *Georges Petit* galeria. A kiállitás junius 17-én nyilik meg.

Nyugat

1929 VI. 16

A tolnabereki kile-kedajse ujjongása határtalan volt.

Csak Domauer Bernáték házában történt egy kis malheur. Lipnik Dóri visszaküldte Domauer Sziduskának a jegygyűrűt.

S Domauer Bernátné sokat volt látható a zsúrokon, a bálokon, a korzón Sziderl leánya kiséretében, akiért sehogyan se akart vőlegény jönni.

Amire Schlaukopf Lipót, a ravaszképű, intrikus hitközségi titkár azt jegyezte meg gonosz maliciával:

— Domauer Bernátné a legvallásosabb asszonya a kilenek. *Ohne „Sziderl"* geht sie ká Schritt aus dem Haus . . .

Neményi-Neuman Endre (Jeruzsálem)

Alkonyati ének Dávid városában

Dávid városában, olykor ha az alkony
Egy-egy halk meséjét csöndben hallgatom,
Milliók szivének dobogását hallom
Felzokogni a szent „nyugati falon!"

Ugy érzem, hogy minden tájáról a földnek
Ideszállt sok könnyet ringat itt az est. —
S mig a szemeimből hullanak a könnyek,
A szivem egy régi halk imába kezd.

. . . Minden dalt, amely az ősi földön zengett,
Minden álmot, melyet szív itt álmodott,
Szeretnék ilyenkor elküldeni nektek,
Hogy megszinesitse egy-egy álmotok!

Uj életre támadt bérces Judeának
Minden muzsikáját nektek küldeném,
Hogy reményt vigyen, hogy daloljon a bánat
Könnyes országutján, sötét éjjelén!

Szeretnék ilyenkor az egész világon
Bekötözni minden sajgó bús sebet,
Hogy több könny ne hulljon, több szív ne fájjon,
Több felhő ne szálljon álmaink felett.

. . . Valahol az álom s valóság határán,
Egy fényes szivárvány — a béke jele!
Csak állok az estben, mint az őr a vártán,
És az egész lelkem megtelik vele!

. . . Dávid városára, ha leszáll az este,
Lelkemen a béke csendje muzsikál —
Régen elszállt idők álmain merengve,
Ugy érzem, mint hogyha új dalt énekelne,
A szivemenk — a nagy zsoltáros király!

STERNBERGER-ÖTVÖS ELZA

Fájdalmas összegezni ezt a félbenmaradt munkát, fájdalmas visszapillantani a Sternberger Ötvös Elza középen kettétörött életére. S ami utána ittmaradt: néhány szép, értékes művészi eredmény és sok-sok szines terv, álom, kezdés. Zsidó lélek, öntudatos és mégis álmokkal teli zsidó lélek szól ezekből a tervekből, amelyeknek legtöbbjét még csak vázlatosan finom, halvány vonalakkal vetítette oda. Szombati lámpát, oroszlánlábú pamplagok, kis függő mécsesek, a szentély megszentelt darabjai alakultak ki fantáziájában, csupa szines keleti álom. A sors úgy akarta, hogy Sternberger Elza itthagyja mindezt megvalósítatlanul, hogy elmenjen az életből 32 éves korában, mikor komoly, céltudatos, egységes munkaterv alakult ki benne az ifjúság ingadozó törekvései után. Néhány év előtt Pesten Zutt tanár egyik legjelesebb tanítványa volt és gyönyörű ékszereket, serlegeket és más apró iparművészeti tárgyakat csinált, ekkor erős zsidósága még nem hatatotta át művészetét, de mikor Bécsbe került, munkája mindinkább zsidó jelleget öltött. Érdekes, hogy ez a zsidó jelleg nem állt utjában érvényesülésének és Bécsben rövid pár év alatt megismerték és szerették. A koporsója előtt, amelyet többször megállítottak a búcsúszavak, mondotta egyik neves bécsi művész: „Ez az őszinte gyász nemcsak a kollegának szól, hanem az őserős tehetségnek, melyet oly tragikusan állított meg a végzet".

Ő maga is hitt önmagában, elhivatottságában és művészetének szentségében. Halálos ágyán

Sternberger-Ötvös Elza: Babatervezet. *Puppen*

Múlt és Jövő
1925. XV. márc. 15

ich bin eier Kepóre, im Gehinem sollt ihr brennen!"

Szegény Malke asszony alig tudta lecsöndesíteni ilyenkor az önkivületbe jutott Feuer Dávidot . . .

Azalatt pedig Budapesten is történtek némi jelentősebb események, Malvinkával szoros összefüggésben.

A szép Malvinka budapesti anyai nagynénje jómódú, sőt vagyonosnak ismert özvegyasszony volt. A Király-uccában volt egy háromemeletes háza, nagy ismeretköre volt, a házában igen fényes zsurokat szokott adni, kétszer egy héten délutánonként a Hangliban uzsonnázott a barátnéival, el-eljárogatott a szinházakba, a dohány-utcai templomban saját ülése volt s minden hónapban a szegényekről is megemlékezett.

Szóval: jószivű, kedves nénike volt a nagynéni, aki minden lehetőt elkövetett, hogy Malvinka Pesten elfeledje a bánatát. Szinházakba vitte, kirándulásra a Hüvösvölgybe, minden héten kétszer a Hangliba.

Itt történt a Malvinka életében döntősúlyú esemény. Itt látta meg a feltünően szép leányt a fiatal Sonnenberg Gyula, a Sonnenberg et Comp. nagy gabona- és terményárú cég főnöke.

Az ifjú Sonnenberg Gyula nem nagyon sokat habozott. Miután úgy érezte: hogy vagy ez a lány, vagy soha senki, módját ejtette, hogy bemutatkozzék, vagy három héten át mindennap kétszer is följárogatott a nagynéni házába és az egyik csodaszép augusztusvégi estén, annak rendje és módja szerint megkérte Malvinkától a kezét. Természetesen : le fog utazni Tolnaberekre, hogy a szülőknek is megismételje kérését.

A nagynéni majdnem elájult a nagy szerencse hirére. Hogyisne! a Sonnenberg et Comp. cég az ország egyik legelőkelőbb terményüzlete volt. Malvinka nagy vagyonnak lesz az úrnője.

Maga Malvinka is boldog volt. Nem az előnyös parthie miatt, de mert a fiatal Sonnenberg Gyula azonfelül hogy csinos, elegáns ifjú volt. műveltségével, szeretetreméltó figyelmességével és iránta tanusított lángoló szerelmével megnyerte a szivét. Nem volt nagy dolog: elfelejteni a tolnabereki, parlagi müveltségü Lipnik Dórit . . .

Tolnabereken pedig azalatt veszedelmesen közelgett Feuer Dávid egyházfi trónfosztásának végzetes napja.

Csütörtök estére volt kitüzve a hóhérmunka.

Szerdán délelőtt azonban Domauer Bernát rasekól úr sürgönyt kapott a budapesti cégfőnökségtől: „Foenoek úr este érkezik. Számadásokat tessék elkészíteni."

Domauer úr kénytelen volt lefujni a hitközségi gyülést, s egész éjszaka lázasan dolgozott a számadásokon. Izgatott is volt szörnyen, először mert a nagyhatalmú, előkelő főnök érkezése számára nagy megtiszteltetést jelentett, azután meg azért is, mert e számadások nem mindenben stimmeltek, nagy elnézésre kellett számot tartania. Domauer Bernátné is nagy izgalommal sütöttfőzött, majd meghalt a végtelen alázatosság érzelmeitől, ha arra gondolt, hogy a főnök úr az ő vendége lesz.

Csütörtök délelőtt látogatott el a főnök úr Domauer Bernáték alázatos fogadtatására fölkészült házába.

Nagyon jókedvű volt a fiatal, kedves főnök úr. Domauer Bernát úrnak megveregette a vállát s nem is kivánt a számadó irásokba bepillantani.

— Hagyjuk ezt ma, kedves Domauer úr. Nagyon boldog napom van ma. Vőlegény vagyok. S találja ki: honnan nősülök?! Tolnaberekről. Ma este lesz az eljegyzésem — a maguk egyházfijának leányával: Feuer Malvinnal.

Domauer Bernát kővé dermedt. Domauer Bernátné pedig érezte, hogy az ájulás környékezi.

Mihelyt Sonnenberg Gyula, a főnök távozott, meg is tette: elájult. Úgy kellett ecetes vízzel fölmosdatni. Kétségbeesetten mondta a férjének:

— Most mehetek kezet csókolni a samesz leányának. A főnöknénk lesz.

Domauer Bernát bölcs rezignációval jegyezte meg:

— Én mindjárt mondtam. Ez a te emberevő természetednek a következménye. Magad főzted, sajnos, nekem is kell a főztödből ennem.

Még aznap alázatos gratulációra mentek Domauerék Feuerékhez.

Domauer úr csókolódzni akart Feuer Dáviddal, de Feuer Dávid, az egyházfi csöndesen csóválta a fejét s azt mondta:

— Lassen wir das, Herr von Präsius. Wir kennen uns doch. Sie wissen, wer ich bin, ich weiss es ách, wer sie sind. Aber sind sie ruhig: verzählen wer ich es kánem. Ich bin ihnen majchel.

Domauer Bernátné is hét rét görbült hizelkedéssel simogatta végig a Malvinka arcát:

— Tudtam én azt, tudtam, hogy ilyen lány nincs több Tolna vármegyében. Ne feledkezzék meg kérem a jó Domauer néniről, aki mindig olyan nagyon szerette magát . . .

A másnapi hitközségi gyülésen lelkes hangulatban ünnepelték Feuer Dávidot, az egyházfit. Lügner Adolf, a gabe ékes beszédben emelte ki az érdemeit. Blut Izsó, a másodgabe azt inditványozta, hogy tüntessék ki a „morénu" címmel, Barmherzig Izidor, a főhóhér azt javasolta, hogy Feuer Dávid nagy és nemes egyénisége az utókor számára jegyzőkönyvileg örökíttessék meg. Végül pedig Domauer Bernát, a rasekól kimondotta, hogy mindezen indítványok egyhangulag és nagy lelkesedéssel elfogadtatván, Feuer Dávid egyházfi, a tolnabereki hitközség tiszteletbeli tagjává választatik meg, örömmel véve tudomásul, hogy Feuer Dávid, lemondván egyházfi állásáról, a helybeli Sonnenberg et Comp. cég raktárfőnökévé neveztetett ki.

Sternberger-Ötvös Elza: Menóra.

hangoztatta, hogy mindaz, amit csinál, szent. Utolsó hónapjaiban foglalkozott a frigysátorral és a templommal sokat; szerette volna valahogy megcsinálni a zsidó iparművészet rekonstrukcióját ezek nyomán. Több vázlata maradt elárvult fiókjában, amelyek ezt a nagyszerű célt szolgálják. A biblia egyetlen iparművészeti vonatkozása új alakot nyerve élt és hatott a lelkében és nemcsak az ő saját művészetében, hanem irásban is sokat foglalkozott a frigysátorral, amely köré a bibliai zsidóság egész művészi érzéke csoportosult. Elefántcsontban, ezüstben, gyöngyházban, smaragdban nem volt ma könnyű megvalósítani az álmokat. Ötvös Elza a tollhoz nyult és a szavak hűséges, engedelmes erejével akarta kifejezni, ami a lelkében élt. Hosszú, kimerítő tanulmányt akart írni a művészet szerepéről a zsidóság történetében, egy nagy részével el is készült, de ez a munkája is csonka maradt. A kézirat első lapjain ott az egész tervezet:

I. fejezet. Műtörténeti hamisítások.

II. fejezet. A művészet szerepe a zsidóság bölcsőjénél.

III. fejezet. Művészeti felfogás a Bibliában.

IV. fejezet. Vallásos (történeti) zsidóság improduktivitása.

V. Mennyiben igazolja a zsidó jelen a multat?

VI. A zsidó művészet a XX. század tükrében.

VII. Mi akadályozta meg a zsidó művészet fejlődését?

Még egy nagy vágy élt benne. Tanítani akart, a zsidó iparművészetnek akart új generációt nevelni előbb Bécsben, majd a Szentföldön, ahová örökös vágy sarkalta. Ez a vágy a munka, a nagy-

Sternberger-Ötvös Elza utolsó arcképe.

szerű álmok közepette észre sem vette, hogy halálos kórt hordoz magában, hogy ideje lepergett, hogy mennie kell. Szinte minden átmenet nélkül, a munka nagyszerű lázából került a bécsi klinika halálos ágyára. És betegsége alatt is álmodott tovább a műhelyről, amelyet vezetni fog, a bécsi műhelyről, amely már a megvalósulás stádiumába jutott és a palesztinai műhelyről, mely még a messzi jövőből intett feléje. És mikor az utolsó napokban már elmosódtak megtörő szemei előtt a valóság körvonalai, még mindig a munkáról beszélt, a munka szentségéről, mert mindennél szentebb volt előtte munkája és célja: zsidó iparművészetet adni az újraébredő zsidó népnek.

Patai Edit.

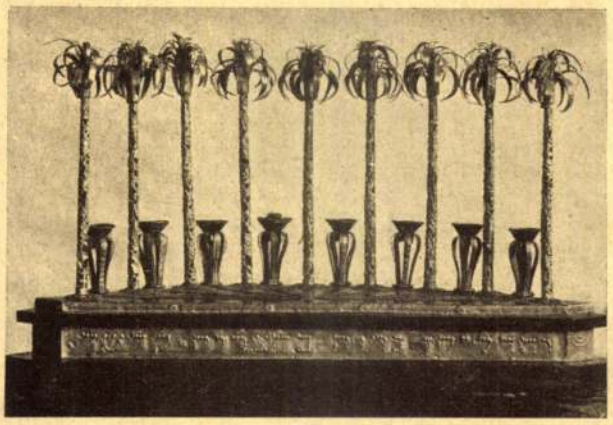

Sternberger-Ötvös Elza: Menóra pálmákkal. *Menora mit Palmen.*

REGÉNY

SASS IRÉN: ÉNEKEK ÉNEKE

Kitartóan gyalogoltak s már magasan állott a nap az égen, mikor elérték az első kutat. Üdvrivalgással sereglették körül.

— Meszes a vize — mondta Sulamit, — fehér, mint a tej.

— Hol van hát az a kristályos víz Sulamit?

— Amott... a hatodik kútban.

Egyenes irányban, jó távolságban egymástól sorakoztak egymásután a kutak. Hármatnégyet tisztán ki lehetett venni. A többi, a nap szemcsés aranypárájában veszett el.

— Messze van az! — mondta lustán Czipóra — én ebből merítek. Ha meszes is a vize, majd lehiggad s aztán tiszta lesz.

Sulamit könyörgött:

— Ó, jertek, jertek velem. Ne vigyetek ebből a rossz vízből. — Remegve gondolt az eshetőségre, hogy a lányok lustasága miatt majd haza kell térnie, anélkül, hogy Dánielt látta volna. Olyan fájdalom töltötte el ettől a gondolattól, hogy szeme könnyes lett:

— Gyertek, gyertek lányok.

Choma mind között a legfrissebb és legvállalkozókedvübb, felkiáltott:

— Menjünk hát! Sulamit oly meghatóan könyörög, hogy az oroszlánbarlangba is követném őt.

— Vajjon mi oka van Sulamitnak beljebb menni?

— Farkasokkal akar-e találkozni?

— Avagy kevésbé veszedelmes vadállatokkal?

Huncutul néztek Sulamitra.

— Igazán gonoszak vagytok.

— Hagyjátok már — legyintett Choma, — mert azonnal sírvafakad.

Sulamit hálásan nézett a nagy, vidám leányra.

— Drága barátnőm — súgta neki és meg akarta csókolni.

De ijedten elhúzódott a lánytól.

Micsoda káprázat! Barátnője egyszerre a Dániel arcát viselte.

— Nem, nem fogom őt megcsókolni — suttogta megszeppenve maga elé Sulamit és nagyon szégyelte magát.

Vajjon kire értette ezt a „nem"-et? Chomára? A pásztorra?!

Dehogyis tudott ezen gondolkozni!

Minden igyekezetét oda összpontosította, hogy a mind fáradtabban gyalogoló lányokba lelket öntsön. Dalolni kezdett. Az eleven, tüzes ritmus csakugyan megtette a magáét. Cicseregve szárnyalt négy üde hang az ég felé. A madarak elhallgattak és felfigyeltek:

Kedvesem a napsugaras mezőn
Szőlőhegyek felé vette útját
Liliomból fonja koszorúját —
Ott dalolgat balzsamontó lejtőn.
Övé vagyok — szivem ezt suttogja —
S ő az enyém, tőle el nem válok,
Visszajön még, — én csak erre várok,
Kertjében a nászcsokromat fonja.

Valahányszor egy-egy kúthoz értek, Sulamit új dalba kezdett:

Tied vagyok s enyém vagy örökre,
Még mielőtt künn a hajnal pirkad:
Kedvesedet ölelésre hivjad —
Meneküljünk innen messze, szökve...

Ismét kúthoz értek, de ezúttal abbahagyták dalukat a lányok. Fehér bárányok jöttek szembe vélük, lábukhoz dörgölőztek és bámész, barna szemeikkel szinte örvendve néztek rájuk.

— Bárányok! — kiáltotta Choma.

S mikor, mintegy a hangra a bárányok minden oldalról feléjük siettek, a lányok ujjongtak:

— Nyáj!

— Itt pásztornak is kell lenni!

— Talán több pásztornak is!

Vidáman nevetgéltek. Már előre örültek a pásztorokkal való jókedvű évődésnek.

Letelepedtek a kút köré. Sulamit tudta, hogy ez csak az ötödik, de nem mert szólni. Egy fehér bárány állott a közelében; szórakozottan simogatta kis, kerek fejét.

Egyszerre kutyaugatás zaja verte fel a csendet. Csakhamar két óriási, sárgabundás juhászkutya bukkant fel és egyenesen a lányok felé tartott. Nagy sikongás támadt.

— Pásztorok! — hallatszott Choma erős hangja, — hívjátok vissza a kutyákat!

— Koah! — kiáltotta távolról most egy férfihang.

S utána egy másik:

— Lamés!

A kutyák megtorpantak. Vakkantva hátra somfordáltak. Néhány lépésnyiről két pásztor közeledett fehér köntösben.

— Béke veletek pásztorok — mondta Choma, aki leghamarább visszanyerte szavát, — jól megijedtünk a kutyáitoktól.

A pásztorok mosolyogtak:

— Nem látnak embert erre rajtunk kívül — mondta az egyik.

— Megijedtek a szép szemetektől — tódította a másik.

— Az ám! — szólt bele Czipóra is, — megijedtek a rútságunktól!

— Nem baj! — nevetett a kacér Eszter. — Remélem, ti kevésbé ijedősek vagytok.

Lassankét közeledtek egymáshoz s anélkül, hogy összebeszéltek volna — a fiatalság mindig egyformán gondolkozik, — szépen letelepedtek

STESELE /STEHELE, TEFELE, STÖCHERLE/ József . Eperjesről való minorita asztalos és faragó fráter. 1770-ben a minorita rendházben működik Egerben. 1772-ben faragja a minorita templom hajójának padjait. Ugyanezen évben a szegedi felsővárosi minorita templom 38 db tölgyfa padját készíti. Ugyanott a sekrestye szekrény és az egri minorita szerzetesek munkája.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtésből. Voit.

Stetics (Stetich) Antal

Buda. Ar.

†1745. 1722-től 5 évig Franciskovics Andrásnál tanult. 1741. IX. 18-án kap budai polgárjogot. *Inasa:* 1740. Móhr János Ádám; 1741. III. 1. Pehrer János; 1745. IX. 5. felszabadítja Hinch Fülöpöt.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.; Jungenbuch 1740.; Bp. Tört. M.; Gesellenbuch 1727. XII. 10., 1745.; Illyefalvy—Pallós; Mihalik hagyaték: 67. p.

Pest-Buda 1977

Stetics (Stedisch, Stetitz) Jakab

Buda. Ar.

Stetics Antal fia. 1761. XII. 29—1763. XII. 26-ig tanul Puchmayer Mihálynál. 1768. mester. 1768. IX. 5. polgárjogot kap.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.; Jungenbuch 1761. XII. 29.; Illyefalvy—Pallós; Mihalik hagyaték: 91. p.; Dombi.

215

Pest-Buda 1977

Jenő hg:

Dicsőítése.

A tornyos
törözt férfi, lefelé
pot tartó nő áll
látjuk, míg old
figyelmünket. F
„+ IV
a csataképek felett:
„ottoMa
h VIC
„EVgenI
asCenI
fVga h
a sasok felett:
„TesV
Genera
Coron
Caroho
regn
EVgenTo
Coo

Stetics Jakab

ötvös

1768 Buda

Kapmagyarorszötvösök 29 l.

~~Mesetnek 18.14.v Gm.~~

140/75 № 117.

(22) Stetska Gyula

M. 1926. IX. 19.
(Magyarság)

* **A Képzőművészeti Társulat munkarendje.** A Képzőművészeti Társulat igazgatósága ülést tartott, melyen megállapitotta a jövő évi munkarendet. Az őszi kiállitás október 24-től november 21-ig lesz és azon *Stetika* Gyula és *Keméndy* Jenő emlékkiállitását és *Góth* Móricnak Hollandiából legujabban hazaküldött kolletiv kiállitását illeszti be a tárlatba. Az őszi kiállitást követi a nagyszabásu *magyar táj- és népéleti kiállitás*, amely ismét rendkivül gazdag anyagát fogja egybegyüjteni az elmult idők és a jelenkor magyartárgyu müvészi alkotásainak. Erre a kiállitásra *Barta* Károly a lelkes mübarát 150 angol fontot helyezett letétbe dijazásokra és amelyhez a Képzőművészeti Társulat tizmillió korona dijkitüzéssel csatlakozik. Hasonló dijak kitüzésére kéri fel a társulat uj gazdáját: Budapest székesfővárost. Ez a kiállitást ez év december 5-én, vasárnapon fog megnyilni és jövő év február közepéig marad nyitva.

Stetka Gyula festő

Stetka Gyula (Királylehota, 1855. aug. 29. — Bp., 1925. okt. 14.): festő. Mintarajzisk.-ban majd a bécsi és müncheni ak.-n tanult. Később a Benczur mesterisk. tagja, illetve tanársegédje lett. Művészetében Benczur hatása erősen érezhető. Egyházi tárgyu kompozíciókat (Krisztus a kereszten a bp.-i szt. István bazilikában), zsánerképeket és portrékat (Rökk Szilárd, Királyi Pál stb.) készitett. — Irod. Lyka Károly: S. Gy. (Magy. Művészet, I. 1925).

Magyar Életrajzi Lexikon

Stetka Gyula

64. **Tisza Kálmán** ig. és t. tag, államférfiú, belügyminister, majd 1875—1890 Magyarország miniszterelnöke is (* 1830 † 1902.). Festette: Stettka Gyula (1855—). Térdkép, ülő alak, fekete magyar díszruhában. Özv. Tisza Kálmánné szül. Degenfeld-Schomburg Ilona grófnő ajándéka 1905-ből. Kifüggesztését elrendelte az 1902. évi nagygyűlés. (L. Akad. Ért. 13. k. 360. l. és 16. k. 349. l.)

Divald Akad. palotája
66. l.

BIBLIOTHECA NATIONALIS HUNGARIAE

ONALIS HUNGARIAE

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

KÉRŐLAP

Jelzet:
(Shelf No.) 12.361/62-64

Szerző:
(Author) _____

Olvasójegy száma:
(Reader Pass No.)

Cím:
(Title) _____

Olvasó neve:
(Name) _____

Év, hó:
(Year, month) _____

Dátum:
(Date) _____

Az OSZK munkatársa tölti ki:

- ☐ Olvasóterem
- ☐ Szolgálat
- ☐ állapota miatt nem forgalmazható
- ☐ hiány
- ☐ jelzet pontosítása
- ☐ kihel
- ☐ üres
- ☐ egyé

Stetka
Gyula

Stetka Gyula

125. Stetka Gyula: Krisztus a keresztfán.

KMT 1903/4. Téli kiáll

17. Koszta József: Kosaras leány.

Stetka Gyula

1920-ban a modern magyar festészet átrendezett kiállitásán portréját is kiállitották.

A XIX. sz. magyar festészetéről

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965.

32.1.

MDK

Stettka Gyula

Deák Ferenc arcképe, o.

Mária Terézia, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

STETKA GYULA

Nr.12. Br. Ghillányi Imre arcképe. Jelz."Stetka Gyula 1918"
115 x 85 cm

Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
XLVII. számu leltár. A Földmüvelésügyi Minisztériumtól
átvett képek. 1948.

Nr.12. Br. Ghillányi Imre arcképe. Jelz."Stetka Gyula 1918"
115 x 85 cm

STETKA GYULA

Nr.3.

Mezőssy Béla arcképe. Jelz."Stetka Gyula 1922"
115 x 85 cm

Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága.
XLVII. számu leltár. A Földmüvelésügyi Minisztériumtól átvett
képek. 1948.

SZENTKA GYULA

Mezőssy Béla rajzképe. Jelz."Szentka Gyula 1922"
115 x 85 cm

Stetka Gyula MDK

Mindszentek előtt, o.

Rökk Szilárd arcképe, o.

Ferenc József arcképe, o.

I. " " " o.

Főv. Kép ár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952

Stettka

"A magyar arckép" c. fejezetben emliti meg Lázár Béla a müvész nevét a "Téli tárlat"-on szereplő müveivel kapcsolatban. Azt kivánná, hogy inkább a lélek tanulmányozására kellene több figyelmet forditani a csendéleti részletek hüséges ábrázolása helyett.

Otthon, Bp. 19o1. dec. hó
18-29. lap

MDK

Stettka Gyula

Szögyén Marich László arcképe, o.

Simor János hgprimás "

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Stettka

"Remek portréi" közül kiemeli a lap Krausz Lajos és Rohonczy Gida arcképét, "A Mücsarnok tavaszi, nemzetközi Tárlata" c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. ápr. 13.
XXIV. évf. 15. sz. 240. lap

STETKA Gyula

II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem
- Városháza

Hajdúböszörmény utitelauza. Szerk.
Tarcsy Péter. Hajdúböszörmény, 1993

24.

MDK

Stetka Gyula

Arckép. Dr.Báró Müller Kálmán. A balparti közkorházak tul. Olajfm.

Képzôm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat.63.l.

MDK

Stetka Gyula

Arckép. Olajfm. Mgt.

Műcsarnok, 1908.tav.kiáll. 31.l.

Stetka Gyula

MDK

A kis beteg, olf.

Miccsarnok 1927 Magyar táj- és életképkiáll.

MDK

Stetka Gyula

Rónay Jenő főispán arcképe. Olajfm. (Toron
tálmegye tul.)

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll.23.l.

Stetka Gyula MDK

Nagymama, repr.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Stettka Gyula

Pályabiróságok ülései. Műcsarnok, 1900. 20. sz. 282.l.

MDK

Stetka

Műveivel szerepelt az 1901.évi tav.nemzetk.
kiallitason.

Lyka Károly: Tavaszi műtárlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

MDK

Stetka Gyula

Arckép (Dr.Berzeviczy Albert). Olajf. A magyar képviselőház tul.

Képzőm.Tars.1912/13.téli kiall.kat. 43.l.

MDK

Stetka Gyula

a müncheni Képzőm. Akad.-n bronzérmet kapott /1882/

Budapesti Hirlap 1882, VIII.7. 216.sz. 3 l.
Sz. és M.

MDK

Stetka Gyula

Báró Fejérváry c.művének repr.

Műcsarnok, 1904/5. téli k.

MDK

Stetka Gyula

Stetka Gyula: Ujváry Ignác arcképe. Repr.

Évk. KMT. 1929. 99.1.

Stettka Gyula MDK

Kis henyélő, olf.

Mücsarnok 1885. őszi kiáll.

MDK

Stetka Gyula

Mindenszentek napján, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Műcsarnok 1921. 1o.l.

MDK

Stetka Gyula

Dr. Wágner János egyet. tanár arcképe, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 10.l.

MDK

Stetka Gyula

Arckép (Lévay József) olajf. Borsod vm tul.

Képzőm.Társ.1912/13.téli kiall.kat.38.l.

Stetka Gyula, festöm.

MDK

32. br. Dániel Ernö arcképe. Repr.

KMT 1898/99. téli kiáll. Kat.

MDK

Stettka Gyula, festäm.

1c. Rónay főispán arczképe. Repr.

MMT 1899-1900 téli kiáll. Kat.

Stetka Gyula

MDK

gr. Teleki Géza arcképe, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Stetka Gyula MDK

Dr. Hámos Lászlóné arcképe, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Stetka Gyula MDK

Meskó Sándor arcképe, repr.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Stetka Gyula MDK

gr. Teleky Géza, repr.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Arckép. /Diszmagyarban férfi/ Repr.

Müvészet.1918. 33.1.

Stetka Gyula

MNK

Arckép, olf.

Miscsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Stetka Gyula

Arckép, of.

Műcsarnok 1903. tav. nemzetk. kiáll. kat. 41.l.

MDK

Stetka Gyula

Arckép, of.

Képzőm. Társ. 1908. tav. kiáll. kat. 31.l.

MDK

Stetka Gyula

Önarckép, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Műcsarnok.1921. nov. 8.l.

MDK

Stetka Gyula

A legszebb magyar képek. A Pesti Hirlap Vasárnapja. 1932. máj. 8. 19. sz.

MDK

Stetka Gyula

Krisztus a keresztfán, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 34.l.

MDK

Stetka Gyula

Szana Tamás: Magyar képek az őszi kiállitáson.
Magyar Salon 1888. 278.l.

MDK

Stetka Gyula

Nő lanttal, of.

Árverési ~~xukciók~~ Csarnok aukció Ért. 1934. szept. 57.l.

Stetka Gyula

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállítás

MDK

Stettka Gyula

Rákóczi Ferenc képmása, of.

Ernst Muzeum aukciói XV. /1921/. 49.1.

MDK

Stettka Gyula

Akttanulmány, ceruza

Ernst Múzeum aukciói 38. sz. Bpest. 1928.
47.l.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

1 c. Rónay főispán arczképe. „epr.

Műcsarnok. 1899-1900. Téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

28. Arczkép. Repr.

Képzöm. Társ. 1897/98 téli kiáll. Tárgym.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Krisztus a keresztfán. Repr.

A Képzöm. Tára. téli kiállitása.

Vas. Ujs. 1903. 777.1.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

187. Arckép. Repr.

Képzőm. Társ. 1904. Tav. kiáll. Kat.

MDK

Stettka Gyula, festöm.

40. Dr. Wagner János egy.tanár arcképe. Repr.

1885. orsz. kiáll. Kat.

MDK

Stettka Gyula, festöm.

582. Dr. Gebhardt Lajos arczképe.
Szt. Rókus kórház t.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 54.l.

MDK

Stettka Gyula, festöm.

579. Dr. Réczey Imre, a sebészet tanárának arczképe. Tulajdonosa: a bp.-i egyetem orvostanári kar.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902. Kat. 54.l.

MDK

Stettka Gyula, festőm.

561. Wagner János tanár arczképe.

A bp. m.k.egyetem orvostanári kar.

Hücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 52.l.

MDK

Stettka Gyula, festőm.

56o. Dr. Korányi Frigyes tanár arczképe.
A bp. kir. orvosegyesület t.

Műcs. - A bp.-i Orvosszövetség Mű-kiállitása. 1902.
Kat. 52. l.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

14. Kossuth Lajos arcképe. Repr.

Mücsarnok. 1898. Tav. nemzetk. kiáll.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Nagymama. Repr.

KNTárs. Magyar táj- és életk. liáll. 1927.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

322. Arckép. Repr.

KMTárs. 1918. Tavaszi kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

47. Arckép. Repr.

KMT. 1900/1 téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

64. Arckép. Repr.

KMT. 1908 Tavaszi kiállitás. Kat.

MDK

Stettka Gyula, festöm.

12. Arckép. Repr.

KMT. 1906 Tav.kiáll. Kat.

MDK

Stettka Gyula, festöm.

6. Női arckép. Repr.

KMT. 1907 Tav.kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

352. Kuruc világból.

KMT. 1911. Tav.kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

90. Dr. Berzeviczy Albert arcképe. Repr.

KMT 1912/13. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

395. Meskó Sándor arcképe. Repr.

KMT 191c/11. Téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

125. Krisztus a keresztfán. Repr.

KMT 1903/04. Téli kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

18. Arckép. Repr.

KMT. 1910. Tavaszi kiáll. Kat.

MDK

Sletka Gyula, festöm.

103. Női arckép. repr.

KMT 1913. Tavaszi kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

202. Arckép. Repr.

Mücsarnok. 1902. Tav. nemzetk. kiáll. Kat.

Stetka Gyula MDK

Krisztus a keresztfán, olf.

Mücsarnok 1903/4. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Arckép, repr.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Stetka Gyula MDK

Dr. Réczey Imre arcképe

Dr. Gebhardt Lajos arcképe

Mücsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Stetka Gyula MDK

Dr. Korányi Frigyes arcképe

Wagner János arcképe

Műcsarnok 1902.
A bői. Orvosszövetség Műkiállitása

Stetka Gyula MDK

Afckép I-II. olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Stetka Gyula

MDK

Arckép, repr.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

után metszette Bálint Benedek, grafikus

Gróf Tisza Lajos arcképét. Teljes életnagyság.
Repr.

Vas. Ujság. 1898. 5 sz. 45. évf. Cimlap.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Báró Dániel Ernö arczképe. Repr.

Vas. Ujs. 1898. 867.l. és 868.l.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

15. Báró Fejérváry. Repr.

Mücsarnok. 1904/5 Téli kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

139. Arckép. Repr.

Műcsarnok. 1908/9. Téli nemzetk.kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

28. /Gróf Zichy Ágost/ Arckép. Repr.

Képzőm. Társ. 1909/10. Téli kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

Gróf Csáky Károly, püspök. Repr.

Műcsarnok. 1914. Tav.kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

Arckép. Repr.

Műcsarnok. 1903. Tav. nemzk. kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

477. Atelkép. Repr.

Mücsarnok. 1906/7. téli nemzetk.kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

17. Arckép. Repr.

Mücsarnok. 1905/6. téli kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Gróf Teleky Géza. Repr.

Műcsarnok. 1911/12. Téli kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

48. Gróf Széchenyi Antal arcképe. Repr.

KMT. 1912. Tav. kiáll. Kat.

MDK

Stettka Gyula, festöm.

33. Törley József arcképe. Repr.

MT 19c7/8. téli kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Br. Dániel Ernö arczképe. Repr.

Mücsarnok. 1898/99. téli kiáll. Kat.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

43. Arckép. Repr.

icsarnok. 1902/3. Téli kiáll. K at.

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Stetka Gyula MDK

Arckép, repr.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Stetka Gyula MDK

Tóth Vilmos arcképe, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Stetka Gyula MDK

Kossuth Lajos arcképe, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Stetka Gyula MDK

Krisztus a keresztfán, repr.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

K. Spányi Béla MDK

Reggeli hangulat, olf.

Mücsarnok 19o1, tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Stetka Gyula

Cleopatra, ef.

Ernst Múzeum aukciói. XXIX. 54.l.

MDK

Stettka Gyula

Krisztus sirbatétele

Kézdi-Kovács L.: A 80-as évek festészete és szobrászete. P.H. 1928 évi naptára.

Stetka Gyula MDK

Mellkép, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Stetka Gyula MDK

Kossuth Lajos arcképe, repr.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Stetka Gyula MDK

Wekerle Sándor arcképe, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Stetka Gyula MDK

Br. Dániel Ernő minister arcképe, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

309. Városligeti részlet, este. Olf.

Képzöm. Társ. 1901-2. téli kiáll. Kat. 46. l.

Stetka Gyula, festőm. MDK

125. ~~XXXXXXXXXXXX~~ Krisztus a keresztfán.

Repr.

Képzőm. Társ. 1903/4 téli kiáll. Kat.

MDK

Stettka Gyula

Ger Lon Mod fest. 96.lap

MDK

Stettka Gyula

Vásárlások a Liezen-Mayer és Györök kiáll.ból.

Mücs. 1900. 10. sz. 131-34. o.

MDK

Stettka Gyula

Krisztus sirbatétele

Mücs. őszi kiáll. Vas. Ujs. 1886. 44.sz. 713.

MDK

Stetka Gyula: Arckép. repr.

Vasárnapi Ujság 1906. 213-217.o.

Stetka Gyula: MDK

Saját arcképe, olf.

Vásárlások a Tavaszi Nemzetközi kiállításon.
Műcsarnok, 1901.jun.16.306.o.

Stettka Gyula MDK

Sirbatétel. olf.

Az "Uj Müvészcsoport" első kiáll. 1917-1918.
Nemzeti Szalon.

Stetka Gyula MDK

segédtanár, 1882.

Képzőm.Főisk.Évk.1921-22-22-23, -23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Stettka Gyula MDK

Csak nevét emliti a XIX. sz. végén, a "legkiválóbbak" között.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.
79.l.

Stetka Gyula

MDK

Simonyi Semadam Sándor arcképe

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

Stetka Gyula MDK

Gróf Pejacsevich Tivadar, /Tanulmány/

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Stetka Gyula

H. K. arcképe

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Stetka Gyula

MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Stettka Gyula MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1884. őszi kiáll.

Stetka Gyula MDK

Dr. Wagner János egyetemi tanár arcképe, repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Stettka Gyula MDK

Mindszentek előtt, repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Stetka Gyula

MDK

Dr. Wagner János egyetemi tanár arcképe, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Stettka Gyula MDK

Tanulmány. olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat.

Stetka Gyula

MDK

Férfiarckép, olf.

Miccormok 1885. jun.lo.

MDK

Stettka Gyula, festöm.
sz.1855.

58o. Szent László. 64 x 36. Vászon.

Ernst Muzeum aukciói. XXII. 5o.1.

MDK

Stettka Gyula, festöm.
sz.1853.

514. Olasz nö. J.f.j.: Stettka Gyula münchen
27 x 17.5 1881. Fa.

Ernst Muzeum aukcioi. XM. 42.1.

Stettka Gyula, festöm. MDK
sz.1855

489. Krisztus sirbatétele. /Vázlat. J.l.b.:
28 x 39 Stettka Gyula 1866.
Vászon.

490. Bajor parasztmë. J.l.b.: Stettka Gyula
65 x 51.5 münchen 1883.
Illusztr. XIX.tábla.

Ernst Muzeum q ukciói. XIII-XIV. 41.l.

Stetka Gyula

Arckép, olajfm. Mgt.

KMT 19ol.tav. nemzetk. kiall. 28.lap

MDK

Stetka Gyula

Arckép, c. művének repr.

Műcsarnok, 1900/1. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula

1927.márc.13-tól 2o-ig rend.pécsi kiállitáson szerepelt művével.

Felvinczi Takács Zoltán: Kiáll.Pécsett

Magy.Művészet, 1927. 165-166.lap

MDK

Stetka Gyula, festöm.

arcképpel ill. tanulmányával gazdagitja a VI.-ik
terem anyagát.

Műcsarnok. - Kiállitás.
Művészet. 1918. 6.l..

KDK

Stettka Gyula

Csesznák Benő tábornok arcképe, olajfm. (A m.kir. Ludovika Akadémia tul.)
Emich Gusztáv udvari tanácsos arcképe, olajfm. (Az Athenaeum r.t. tul.)

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll. 33.lap

STETTKA GYULA /1855-1925/

Donáth Gyula arcképe. Ceruzarajz 35x27.

Ernst Muzeum aukciói. XXXIV. 38.oldal

Stetka Gyula festőművész

Mindszentek előtt

Budapest székesfőváros képtárának katalógusa 1934.

MDK

Stetka Gyula

Sz.: A Műcsarnok tav.tárl. Vasárnapi Ujság 19ol. 16.sz. 261.l.

STETKA GYULA

Női arckép. Olajf.
Arckép. Olajf.

KMT 1907.tav.kiáll.kat. 25.oldal

STETKA GYULA

Arckép. /Lévay József/ Olajf.

KMT 1912/13. téli kiáll.kat. 38.oldal.

Stefka Gyula festőművész. MDK.

Magyar világ a Műcsarnokban. Kiállitás.

" A kis beteg"/kép/

Ujidők, 1927. XXXIII. 7.sz. 183.l.

Stetka Gyula

MDK.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Műcsarnok, 1899. 215. l.

Stetka Gyula festőművész

Bajor parasztasszony

Jubileumi Kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934

Stetka Gyula

MDK

Brezovay László arcképe, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi Kiállitás

Stettka Gyula, festöm. MEK
sz.1855.

677. Férfitanulmányfej. J.l.j.: Stettka
48x35 Gyula.
678. Családi öröm. J.l.j.: Stettka Gyula.
36x52. vászon.
679...Harcos. J.l.b.: Stettka 1878.
52 x 44. Vászon.

Ernst Muzeum aukciói. XXVIII. 53.l.

Stetka Gyula MDK

Brezovay Lászlóné arcképe, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Stetka Gyula MDK

Mindszentek előtt, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orszl ált. kiáll.

STETKA GYULA

Arckép. /Tüköry Antal/. Olajf.
" /Heinrich Dezső/ "
" /Ráth Péter/ "

Képzőm.Társ.1908/9.téli kiáll.kat. 35.oldal

ó 36. "

STETKA GYULA

Római nemzetk.kiáll. ka t. 1911. 205-211.l.

JDK

Stetka Gyula, festöm.

Lévay József arcképe. Repr.

KPM.T.téli kiállitása. 1912.-Vasárnapi Ujs. 1912. 59. évf. 46.sz. 926-7 old.

Stetka Gyula

MDK

Mindenszentek napján

Miccsornok 1924. febr. márc.

Stetka Gyula MDK

Kamermayer Károly
Kerlóczy Károly

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Stetka Gyula MDK

Rökk Szilárd, olf.
Királyi Pál, olf.

Mücsarnok 1924. febr-márc.

MDK

Stettka Gyula

"Segitség".Vasárnapi Ujság 1887.21.sz. 353.l.

MDK

Stettka Gyula

Andrássy Gyula gr., of.

Törs. Képcs. lajstr. 1907.
173 l.

MDK

Stettka Gyula festőm.

A király legujabb arcképe.

Műcsarnok 1899. 12.szá 173 l.

Stetka Gyula MDK

"Tres faciunt collegium", repr.

Mücsarnok 189o. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Tres faciunt collegium, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Kedvenc virág, olf.

Mücsarnok 1891/92. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

A kivánesiak, repr.

Mücsarnok 1891/92. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula

Lyka K.: Téli tárlat 1900-1901. Bpest,1901.
25.1.

MDK

Stettka Gyula

Gergely I.: Művészfejek. Képzőművészet 1932. 224.l.

Stetka Gyula MDK

Dr. K.F. arcképe, repr.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Stetka Gyula

MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

A kivánсsiak, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1891/92. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

"Vajjon fog-e válaszolni?", olf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Stetka Gyula

MDK

Dr. K.F. arcképe, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula

Lyka K.: Táli tárlat 1900-1901.

MDK

Stetka Gyula, festöm.
1855-1925.

Enyelgés. Olf. J.f.j.

Velencei háztetők. Olf. J.f.b.
Illusztr. a XXI.tábl.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 67.l.

MDK

Stetka Gyula

"Gyertyánffy István arcképe" c.műnek Repr.

Lyka: Téli Tárlat, 1900-1. 43.l.

MDK

Stetka Gyula

1.
Párizsi Kiáll.1900.

MDK

Stetka Gyula, festöm.
1855-1925.

Nöi tanulmányfej. Olf. 50x40. J.l.j.

Árv.Közl. 1930. 4.rk.sz.55.szám. 34.l.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

Introduktió. Olf.

MNK T.ált.rend. Kolozsvári Képtáll. 1896.ápr.
Kat.9.l.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Introductio. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890. máj. Kat. 5.1.

mdk.

Sletika Gyula

műve a Karácsonyi Albumban

Irodalom

Pesti Napló. 1894. 1. sz. jan 1.

Stetka Gyula, festöm. MDK

Gróf Teleky Géza. Olf.

Repr.

Képzöm. Társ. jub. kiáll. 1911-12. Kat.

MDK

Stetka Gyula

A magyar korona összeforrasztása

Szent Imre emlékkiáll. kat. Mücsarnok, 1930.
8.l.

B.L.

MDK

Stetka Gyula

Arckép, of.

KMT. 1917. tav. kiáll. kat. 24.l.

MDK

Stetka Gyula

Történelmi jelenet, of.

Árverési Csarnok aukció kat. 1933. okt. 3. sz.
33.l.

MDK

Stetka Gyula

Arckép, of.

Arckép, of.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 29.1.

MDK

Stettka Gyula

Arckép, olajfm. Mgt.

KMTárs, 1906. tav.kiáll. 25.lap

MDK

Stettka Gyula

Ujváry Ignác arcképe, festette Stettka Gyula. Repr.

Ger Lon Modfest, 118.lap

MDK

Stettka Gyula

Vasárnapi Ujság 1898. évf. 11. sz. 182.l.

Stetka Gyula MDK

Bedekovich Kálmán arcképe, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Stetka Gyula MDK

Női arckép, olf.

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

MDK

Stetka Gyula, festőm.

1e3. Női arckép. Olf.

Képzőm.Társ.1913. tav.kiáll. Kat. 45.1.

Stetka Gyula MDK

Gr. Tisza Lajos arcképe, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Stetka Gyula MDK

Női arckép, repr.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Stetka Gyula

MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Stetka Gyula

MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1889/90. Téli kiáll.

Stettka Gyula

Krisztus sirbatétele. olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat.

Stettka Gyula

MDK

Tanulmány, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat.

Stettka Gyula

MDK

Krisztus sirbatétele, repr.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat

MDK

Stetka Gyula, festöm.
1855-1925

8o7. Női tanulmányfej. Olf. 50x40 J.l.j.

Arv. Csarn. 1932. I.rk.sz. 36.1.
61. R. márc,

Stetka Gyula

Férfiarckép, repr.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula

Gyertyánfy István arcképe, repr.

Lyka K.: Téli tárlat 1900-1901. Bpest 1901.

43.1.

MDK

Stettka Gyula szül.1855.

Szent László. Vászon 64x36.

Ernst Múzeum aukciói.XXII.sz. 50.l.

MDK

Stetka Gyula arcképe

Greguss Imre olajfestménye

Szent György czéh 1o. müv.anuke. 1912. febr.

71 l.

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1897. Téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Arckép, repr.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Stetka Gyula MDK

Arckép, repr.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

Stetka Gyula MDK

Rónay főispán arcképe, repr.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula

Kurucvilágból, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 41.l.

Stetka Gyula, festőm.
1855-1925

MDK.

899. Enyelgés. J.f.j. Olf.

Árverési Csarnok Aukció.4.sz. 1931.dec.
Kat.47.lap.

Stetka Gyula

MDK

Brezovay László arcképe

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

Stetka Gyula MDK

Brezovay Lászlóné arcképe

Műcsarnok 1925 tavaszi tárlat

MDK

Stetka Gyula

Arckép. (Keller István). Olajfm. Mgt.

Képzőm.Társ. 1908/9. téli kiáll.kat. 40.l.

MDK

Stetka Gyula /1855-1925/

A modell.Olajf. 120x80./Jelz./
Férfi képmás.Olajf. 54x43./Jelz./

Árverési Közlöny,1938.dec.8.rk.sz.
88.aukció.30.l.

Stetka Gyula MDK

Br. Dániel Ernő arcképe, repr.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

Stettka Gyula MDK

Csesznák Benő tábornok arcképe, olf.

Emich Gusztáv udvari tanácsos arcképe, olf.

Mücsarnok 1899/1900. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Gyertyánffy István arcképe, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Szvetics József altábornagy arcképe, olf.

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula, festöm.
1855-1925

Férfi képmás. Olf. Jelz.

Romantikus táj. " "

Árv. Csarn.1937.okt.33.sz./Árv.Közl.rk.sz./ 37.1.

MDK

Stettka Gyula

"Ujváry Ignác arcképe" festette Stettka Gyula.
Repr.

Modern magyar festőművészek 118.lap.

MDK

Stetka Gyula, sz. 1855

Bajor parasztasszony

Szépm.Muz. uj m.szerzemények kiáll. 1921. jun. 5.1.

MDK

Stetka Gyula

Arckép, repr.

A KMT. tavaszi kiáll. Vasárnapi Ujság, 1902. 15.sz. 236. l. Képek.

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf.
Arckép, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiállitás

Stetka Gyula MDK

Rónay Jenő főispán arcképe, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula f.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 38. l.

MDK

Stetka Gyula

Brezovay László arck. of.

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 21. l.

MDK

Stetka Gyula

Dr.Berzeviczy Albert arcképe.Repr.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiall.kat.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

Arcképe. Álló katonatiszt. Érdemrendekkel.
Repr.

Művészet. 1918. 33.l.

MBK

Stetka Gyula, festőm.
1855-1925.

Férfi képmás. Olf. Jelz.

Romantikus táj. " Jelzett.

Árverési Közlöny. 1937.okt. rk.sz. 37.1.

MDK

Stet/tka Gyula, festöm.

Hej Rákóczi,Bercsényi. Festmény.

Repr. a 4.oldalon.

A magy.arcképfestök kiváló mestere ,buzgón kutatja a Rákóczi-korszak epizodjait. Még több ily témáju kép fog készülni,

Jelenleg Horánszky Nándor arcképe készül a Józsefvárosi Körnek. Majd a Bazilika hatalmas méretü oltárképpét kezdiuel:Krisztus a Keresztfán".

Vasárnapi Ujság. 1903 1.sz. 50.évf.

Stetka Gyula MDK

Arckép, repr.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Ludwig és Stetka,

Horti Pál által tervezett könyvszekrény vörösréz vereteit készitették. Kép 14.1.

Kandalló vert rézlemezből Horti Pál tervei szerint
A kovácsolt vasmunkát készitették fentiek.
Kép 15.1.

Diener Dénes József: A karácsonyi kiállitás.
Magyar Iparmüvészet. 1900 körül? 11-20.1.

MDK

Stettka Gyula

Arckép, of.

Arckép, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 32.1.

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf.

Miesarnok 1919-2o téli kiállitás

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Stetka Gyula festő

Műcsarnok, 1900/1901. téli kiáll. 69.l.

MDK

Stetka Gyula.festöm.

Ezek az arcképek csak ritka esetben készültek az otthon számára, tulnyomórészt hivatva voltak középületek dísztermei, kfle intézetek reprezentatív csarnokai, nyilvános gyülésternek falait ékesiteni. Suly esett sok külsőség/diszmagyar, rendjeles egyenruha stb./ megfestésére,melyek keserves gondot szoktak okozni festöknek.

L.K.: Stetka Gyula ?
Magyar Müvészet. ? 359.1. 1924?

MDK

Stetka Gyula

Münich Aurél orsz.képviseló arcképe.Olajf.
Igló város tul.

Képzőm.Társ. 1901-2. téli kiáll. kat. 27.l

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Kémásai: Wekerle Sándor /Miniszterelnökség./

Kammermayer Károly.

Királyi Pál.

Szilágyi István. Ezek a Föv. tul.-ban.

L.K. Stetka Gyula ?.
Magyar Müvészet. 359.l. 1924 ?

MDK

Stetka Gyula, festőm.

Kémásai: Szmrecsányi Lajos érsek.

Fehérváray Géza báró.

Návay Lajos.

L.K.: Stetka Gyula ?.
Magyar Művészet. 359.l. ? 1924

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Kémádai: Gulner Gyula. /OrszágosKászinó/.
I.Ferenc József király./Györ megye székháza./
Csáky Károly gr.,püspök/Vác.Püsp.palota./

L.K.: Stetka Gyula ?.
Magyar Müvészet. 359.1. ?1924?

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Képmásai: Szvetics József tábornok./ Ludov.Akad./

Szemere Bertalan. /Tud.Akad. /

Tisza Kálmán. /Tudom.Akad./

L.K.: Stetka Gyula ?.
Magyar Müvészet. 359.l. ?1924?

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Kémásai: Beöthy Pál.

Berzeviczy Albert.

Bandholz amerikai tábornok.

Tisza István gr.

L.K.: Stetka Gyula ?.
Magyar Müvészet. 359.l. 1924 ?

Stetka Gyula, festöm.

Képmásai: Semsey Andor.

Teleki Géza gr.

Darányi Ignác.

Balogh Jenö.

L.K.: Stetka Gyula ?.
Magyar Müvészet. 359.l. 1924?

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Képmása: Tisza Lajos gr.

Khuen Héderváry Károly gr.

Eötvös József br.

Lónyay Menyhért. stb.

L.K.: Stetka Gyula ?.
Magyar Művészet. 359.l. 1924 ?

MDK

Stetka Gyula, festőm.

Képmásai: Gerlóczy Károly.

Rökk Szilárd.

Wimmer Antal /mind a Föv. tul-ban

L.K. Stetka Gyula ?.
Magyar Művészet. 359.l. 1914 ?

Stetka Gyula, festöm.

Női arckép. A Képzöm. csarn őszi kiáll. -ból.
Repr.

Szana Tamás: Magyar képek az őszi kiállitásom.
Magyar Salon 1888. dec. 273, 278.l.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Egy hangulat hatásokra épitett városképe:
" Az Esküter holdvilágnál" a Föv. tulajf ona.
1922-ben, egy évvel halála elött állitotta ki:
" Vitatkozás" c. festményét.

L.K.: Stetka Gyula ?.
Magyar Művészet, 1924 ? 359.l.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Ruhátlan kisgyermek ölében gitárral. Rajt

Repr.

Ger. Len Mol fest.

MDK

Stettka Gyula, festöm.

Kossuth Lajos. St. Gy. festménye. Repr.

Rádióélet. 1933. V.évf. 17.sz. márc. 12-18.

MDK

Stetka Gyula

Brezovay Lászlóné arcképe, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 22. l.

Stetka Gyula MDK

Bajor parasztasszony

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Stetka Gyula

Krisztus a keresztfán, of.

Képzőm. Társ. 1903/4. téli kiáll. kat. 34.l.

MDK

Stetka Gyula

Városligeti részlet, este. Of.

KMTárs. 19ol/2. téli kiáll. kat. 40.l.

MDK

Stettka Gyula

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub. kiállitásán. "Krisztus sirbatétele" c. művével pályázott a Munkácsy-dijra.

Cikk: A Műcsarnok jub. kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l. 743.l.

Stetka Gyula

A képzőm.tars.1896.-ban az új mócsarnokban tartott évi közgyülésén választmányi tagnak választották.

Vas.Ujs.1896. 267.l.

Stetka Gyula

MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Stettka Gyula MDK

Arckép, repr.

Mücsarnok 1906/7 téli nemzetk. kiáll.

Stetka Gyula MDK

Női arckép, olf.

Arckép, olf.

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

MDK

Stetka Gyula festőművész

A velencei kiallitas anyaganak kivalógatasara alakult művész-zsüri tagja volt.

Cikk: A velencei kiallitas művész-zsürit kapott.

Magyarság, 1922.marc.30. 3.l.

MDK

Stetka Gyula

Lyka K.: Uj képek a Nemzeti Szalonban. Uj Idők 1901. VII. 44. sz. 392.l.

MDK

Stetka Gyula

Női arckép, c. műve. Repr.

Képzőm.Társ.1913.tav.kiall.kat.

Stetka Gyula

MDK

Mindenszentek napján

Micsarnok 1924 február-március

Stetka Gyula MDK

Kamermayer Károly, olf.

Gerlóczy Károly, olf.

Műcsarnok 1924 február-március

Stetka Gyula

MDK

Simonyi Semadam Sándor arcképe

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Stetka Gyula

MDK

Rökk Szilárd, olf.

Királyi Pál, olf.

Műcsarnok 1924 február-március

MDK

Stettka Gyula, festöm.

Rajz. Kis ruhátlan ülö leányka, ölében egy nagy gitárral./ Repr.

GertonMaifest. 35.1.

MDK

Stetka Gyula

Kossuth Lajos arcképe, of.

Műcsarnok 1898. tav. nemzetk. kiáll. kat. 1o.l.

MDK

Stetka Gyula festöm.

Arckép. Olf.

Képzöm.Társ. 1901-2. Téli kiáll. Kat. 26.1.

Stetka Gyula, festöm. MDK

Gellérthegyi részlet este. Olf.

Lágymányos holdvilágnál. "

Képzöm.Társ. 1901-2. téli kiáll. Kat. 26.1.

Stetka Gyula MDK

Női arckép, repr.

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Stetka Gyula, festöm.

Ez alkalommal kizárólag szakközönség töltötte meg az aukció-termet.
Egy finom Szent László-ja kelt el.

Magyar történelmi festmények az aukció-kalapács alatt
Pesti Hirlap. 1939.febr. 9. 19.1.

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf. I-II.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Stettka Gyula

MDK

Arckép I-III. olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

393. Arckép. Dr.Müller Kálmán báró. A balparti közkorházak tulajdona. Olf.

KMT 1912/13 téli kiáll. Kat. 63.1.

MDK

Stetka Gyula

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll. kat. 61.l.

Stetka Gyula MDK

A Megváltó, olf.

Mücsarnok 1915. Tavaszi tárlat.

Stetka Gyula MDK

Gróf Csáky Károly püspök, repr.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Stella Cyrila MDK

Grof Cesky Karoly prispek, repr.

Mincsatok 1914. tavaszi kiallitasa

Stetka Gyula MDK

Gr. Csáky Károly váci püspök arcképe, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Stetka Gyula

MDK

Ney Ferenc arcképe, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Stella Cyrus

Mey Ferenc utcában, otf.

Stetka Gyula MDK

Önarckép, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi kiállitás

MIK

Stetka Gyula

MDK

Greguss Imre arcképe, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Stetka Gyula MDK

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

MDK

Stetka Gyula

Arckép I-II. olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Stetka Gyula MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Stetka Gyula MDK

Gr. Széchényi Antal arcképe, olf.

Mücsarnok 1912. Tavaszi kiállitás

Stetka Gyula MDK

Gr. Széchenyi Antal arcképe, repr.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

Stettka gyula.

Gyergyánffy István az Szépe.
Reprodukció a Vasárnapi Ujság
1900 máj 27. számában (emlitve)

Pestmegyei Hirlap 1900 jun. 3. 9 oldal

MDK

Stetka Gyula

Arckép, of.

Képzőm. Társ. 1905/6. téli kiáll. kat. 33.l.

MDK

Stetka Gyula

Állatkerti vendéglő este, of.

Képzőm. Társ. 1901/2. téli kiáll. kat. 43.l.

MDK

Stetka Gyula

Arckép, of.

Képzőm. Társ. 1905/6. téli kiáll. kat. 34.l.

MDK

Stettka Gyula

A modell, of.

Árverési Közlöny 1939. 4. rk. sz. 29.1.

Stetka Gyula.

A 80-as évek elején tünt fel.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Stettka Gyula.

A Benczur Társaság tagja a megalakulás idején.1923.

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek tröténete,kézirat.

MDK

Stetka Gyula

A képzőművészeti társulat közgyülése. Vasárnapi Ujság 1900. 17. sz. 272.l.

MDK

Stetka Gyula

A "Segitség" emlék-album. Vas.Ujs.1887.34.sz. 568.l.

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 19[illegible]o. tavaszi kiállitás

Stetka Gyula MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Stetka Gyula

MDK

Arckép, repr.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Stetka Gyula MDK

Arckép I-II. olf.

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Stettka Gyula MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Stetka Gyula

MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Stetka Gyula MDK

Arckép I-II. olf.

Mücsarnok 19o4. tavaszi kiáll.

Stetka Gyula MDK

Arckép, repr.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Stetka Gyula

Arckép, repr.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat.

MDK

Stetka Gyula és Spányi Béla.

Petőfiné Szendrey Julia. Bp. Grill. 1891.
Magyar költök szerelmei. Bp. Hornyánszky. 1887.
Egy amateur naplójából. Bp. Athenaeum. 1889.
Izsó Miklós élete és munkái. Bp. Athenaeum. 1897.
Jankó János élete és munkái. Bp. Athenaeum. 1899.
Magyar müvészek. Mütörténelmi vázlatok. Képekkel. Bp. Révai. 1887. Vastag papirra nyomott amateurkiadás!

Br. Szemlér Lörinc Gyüjteményének aukciója. Bp. 1936. Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5.rk.sz. 89.l.

Stetka Gyula MDK

Báró Fejérváry, repr.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula

Mentők, of.

Ernst Múzeum aukciói XXX. 52.l.

Stetka Gyula

MDK

H.K. arcképe

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Stetka Gyula MDK

gr. Pejacsevich Tivadar, tanulmány

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállitás

Stetka Gyula, festöm.

MDK

395. Meskó Sándor arcképe. Olf. Mgt.

Csanád vm. megbizásából.

Képzöm. Társ. 1910/11 téli kiáll. Kat. 50. l.

MDK

Stetka Gyula

Arckép, repr.

Mücsarnok 1902. tav. nemzetk.kiáll. kat.

MDK

Stettka Gyula

Fehérruhás leány a tükör előtt, of.

Ülő kuruc korsóval, of.

Ernst Muzeum aukciói XVI. 45.1.

Stetka Gyula MDK

Arckép, Keller István, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Stetka Gyula

Arckép /Heinrich Dezső/, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Stetka Gyula MDK

Arckép /Tüköry Antal/, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Stetka Gyula

MDK

Arckép /Rúth Péter, olf.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Stetka Gyula

br. Dániel ernő arcképe, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 22.1.

Stetka Gyula MDK

Meskó Sándor arcképe, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Stetka Gyula, festöm.

17. Arckép./Középkoru katonatiszt./ Repr.

Képzőm.Társ. 1905/6 téli kiáll. Kat.

JOHANN S T E S G A L , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pres burg.
Név:.- 456.- Herr JOHANN S T E S G A L
Felvétel ideje: 1842. 10. May.
Hová vették fel: Schlaning, /Szalónak/. 163.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

JOHANN STESKALL, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 218.- Herr Johann Steskall
Felvétel ideje: 1803. 12. Dept.
Hová vették fel: Schlaining, /Szalónak/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Kantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

STÉSZEL Ferenc ács. 1775-95 között szerepel az adóösszeirásokban, de még az 1800. évi egri városi adókönyv is emliti.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Stészel Ferenc, ács

1775-95. között szerepel az egri adóösszeírásokban, de nevét még az 1800 évi adókönyv is emliti.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 404. old.

STÉSZEL János kőmüves. Egerben 1771-ben emliti az adóösszeirás.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Sleszel Fáinos, kőműves M.D.K.

nevét az 1771. évi ceri adóösszeírás említi.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 404. old.

Sterzl Sándor

152 évvel ezelőtt kezdte a porcelán gyártását Herenden Fischer Mór. A legritkább és legdrágább herendi porcelán a Dubarri-minta. Ezt a mintát hibátlanul a legidősebb mester, Kraml Ferenc tudja készíteni. – A festes titkaird évek óta tanítja a fiatal Sterzl Sándort.

TV-Híradó 1.

1978. ápr. 26. Televízió 19.30-Áné-

STETGA CHRISTIAN, kovácslegény, /Stettka, Stettga, Stetka

A körmöci pénzverde személyzete:
A M.N.M.Éremtárában ir tmásolatokban 1748-1768.években emlitik a személyzet fizetését. Ebből összeállitható az alkalmazottak névsora.

STETGA CHRISTIAN, /Stettka, Stettga, Stetka/, kovácslegény. 1748-1768. 43.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768 években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII. 1957-1958.
Akad. Kiadó, Budapest, 1958.

STETTGA CHRISTIAN, kovácslegény, /Stettka, Stetka, Stetga/

A körmöci pénzverde személyzete:
A M.N.M. Levéltárából iratásolatokban 1748-1768. években említik a személyzet fizetését. Ebből összeállitató az alkalmazottak névsora.
STETTGA CHRISTIAN, /Stettka, Stetka, Stetga/, kovácsleg gény, 1748-1768. 43.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1868 években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad. Kiadó, Bpest. 1958.

STETKA CHRISTIAN, kovácslegény, /Stettka, Stttga, Stetga/

A körmöci pénzverde személyzete:
A M.N.M.Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768.években említik a személyzet fizetését. Ebből összeállitható az alkalmazottak névsora.
STETKA CHRISTIAN, /Stettka, Stettga, Stetga/, kovácslegény, 1748-1868. 43.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768 években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII. 1957-1958.
Akad. Kiadó, Budapest, 1958.

STETTKA CHRISTIAN, kovácslegény, /Stettga, Stetka, Stetga/

A körmöci pénzverde személyzete:
A M.N.M. Éremtárából iratásolatokban 1748-1768.években emlitik a személyzet fizetését. Ebből összeállitató az alkalmazottak névsora.
STETTKA CHRISTIAN, /Stettga, Stetka, Stetga/, kovácslegény, 1748-1768. 43.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1868 években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958.

STETICS ANTAL

aranymüves mester Budán 1741-ben

Budapest régiségei XIX. évf. 1959 223. 1

STESCH, Balthasar Nőfaragó

1655 Városlovag

An 1997/1-3. 241.

tív vasalások,

őlap: IOHAN

ak külső falán

1731-ből. A

on sgraffito

ott szentéllyel.

álóbolt, mely

atban XXVII.

restyében egy

nyugati torony

három XVIII.

Stelics Antal

ötvös

1741 Buda

Kapnagyarornötvösök 29 l.

ordu~~tan~~la, tojásdad medaillonban. Göndör paró-
omlanak, bajusza és szakálla le ~~van~~ beret-
szőt, ~~A~~ bal vállára vetett hermelines palást-
anygyapjas-rend jelvénye lóg ~~le~~. A medail-
két oldalt ~~a~~ császári korona, ~~a~~ keresztes or-
átható, mig a háttérben babérgalylyal körül-
le figyelmünket. felirata a keret alsó felén

MAN. ET HVNGAR."

német nyomtatás van.

ei a vonalkeretnek 11.2:14.3 cm.

14.

140/95 № 118

Stetina Bella

"Müterem kiállitás" cimmel C —io /Carpaccio/ ir Klammer Mariska és tanitványai kiállitásáról, melyen résztvettek a következő művészek:
Klammer Mariska, br. Wersebe Mária, Rónay Márta, Korányi Sarolta, Pünkösti Böske, Stetina Bella, Szüts Ilona, Déchy Istvánné, Rötzer Paulette, Gyarmathy Ildikó, Lipthay Angi, Storer Mici.

Stetina Bella: "Őszi napsugár" c. képét méltatja a kritika és Pünkösty Böskével, Szüts Ilonával együtt mindhármukat kiemeli azzal, hogy az ő képeik figyelmet keltettek a tárlaton. ÉLET, Bp. 1910. dec. 11. II. évf. 48. sz. 749. lap.

Stetka

Művével szerepel az Ivanovi
Csasnak Karácsonyi antológián.

N. ú. 929. XII. 7.
P. H. 929. XII. 7.

STETICS JAKOB

budai ötvös mester a XVIII. sz. második felében

Budapest régiségei XIX. évf. 1959. 230. l

Stetka -

kép kerül kalapács alá.

Az Árv. Csarn. aukciójának meglepetései.
N. U. 931. X. 11.

Stetha Gyula, festő

M.D.K.

„Mindenszenter" előtt" c. képével szerepel az Br. szágos Kiállitáson

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

XI. 8. sz. 327. old.

MDK

Stetka Gyula

A kis beteg, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o.sz. Mücs. 1927. jan.

Stetka Gyula

Kiváló müveit kiemeli a kritika, melyekkel hozzájárult -müvésztársaival együtt- a Nemzeti Szalon tárlatának sikeréhez.
Hónapról-hónapra c. rovat közleménye.

Otthon, Bp. 19o2. április hó
61. lap

Stettin Scula

M.D.K.

Stetka Gyula

A müvész alkotásaival szerepel a Nemzeti Salon téli nemzetközi kiállitásán, melyet az Országos Képzőművészeti Társulat rendezett és nov. 25.-én nyit meg.
A Hét Tükre c. rovat közli, hogy a müvész is tagja a kiállitási bizottságnak.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. nov . 25.
16. évf. 48. sz.

-2-

M.D.K.

Stetka Gyula, festő

"... jelentés művészi életmű, vagy mű önálló koordináta-rendszer... és Csontváry vagy Stetka művészetének koordináta-rendszere nem volt azonos..." Vajon „ugyanaz volt-e a hora a Benczur mester iskola eminensének, majd asszisztensének, a vármegyék hőzhedvelt egyházi és portréfestőjének, mint a cédrusokkal társalhodó... Csontvárynak?"

Müvőszettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Németh Lajos: Csontváry müvészete c. doktori értekezésének vitája 1967.nov.23-án az MTA-n
Németh Lajos ~~opponens hozzászólása~~, válasza

286. old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.R.

Stetka Gyula, festő

Hét évvel volt fiatalabb Csontvárynál és hat évvel élte tiel – horuk tehát megegyező. Stetka is felvidéki volt és szintén hivatalnok apától származok – terát Cs.T.-ral azonos tarsa dalmi rétegből jött. Egy évvel Cs. elhivatás-élménye után iratkozik be a münchenni akadémiára – Cs. hésőbb Stetka tanácsára utazott Münchenbe – terát pályakezdésük is azonos volt – és mégis ismeretes, hogy az eredmény homlokegyenest ellenkező... Minden valóban ./.

Művészettörténeti Értesítő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Németh Lajos: Csontváry művészete c. doktori értekezésének vitája 1967.nov.23-án a MTA-n
Németh Lajos ~~opponens hozzászólása~~ válasza, 286 old.
+ 287. "

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Stettka

"A régibb festői nemzedék Benczur nyomán főkép a csendéleti részletek pontos visszaadására törekedett... a lélek rejtelmeinek kutatása helyett...a környezet pontos visszaadásával"akarnak hatni a szemlélőre. Igy a müvész is,-irja Lázár Béla:„Téli tárlat" c. cikkének "A magyar arckép" c. fejezetében.

Magyar Salon, Bp. 1901. dec. hó, XXXVI. kötet 242-253. lap

STETKA Gyula festő. Az egri megyeházán 1952 körül még létezett Kossuth arcképet a muzeumba szállitották. Ugyancsak tőle az 1897-ben festett Ferenc József kép.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Stettka

Képén birálja "az erősen modellirozott fejet"
Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. május hó
116-126. lap

M.D.K.

Stettka

Lázár Béla: "Téli tárlat" c. beszámolójában "üres és pompázó" megjegyzéssel ir a müvész képeiről.

Magyar Salon, Bp. 19ol. febr. hó
982-994. lap

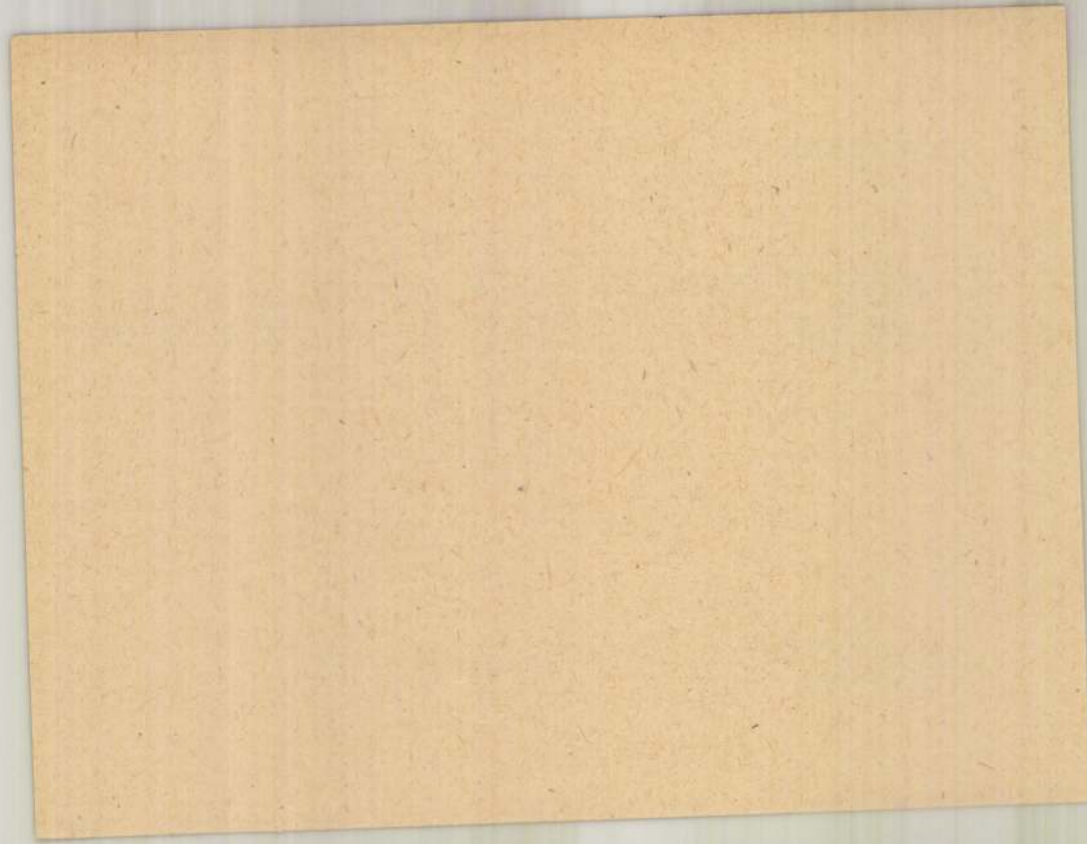

M.D.K.

Stettka Gyula

Lázár Béla: "Mütárlatok" c. beszámolójában erősen birálja müveit, "bőrkeményre vasalt szinnyomatok"-nak nevezi.

Magyar Salon, Bp. 19o2. dec. hó, XXXVIII.kötet 257-266. lap

M.D.K.

Stettka Gyula

"A Nemzeti Szalon kiállitása" cimmel a lap "Hónapról-hónapra" c. rovata kiemeli a müvésznek a tárlaton szereplő müveir.

Magyar Salon, Bp. 1902. ápr. hó. XX XXXVII. kötet. 60. lap

Stettka Gyula Jestő

K. T. 20/1899.
1899/. jan. 3.

Stetka Gyula

MDK

Női arckép

Micsarnok 1941 Arcképtanulmány

MDK

Stetka Gyula

A kíváncsiak, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50 - 133.l.

Stetka Gyula

Szarapal a „magyar táj és életkép"
kiállítás a hűcsarnokban

Nemzeti Újság, 1927 I. 14

Stefko

Szerepel a „Magyar táj és népélet"
c. kiállításon a Műcsarnokban

Magyarság, 1926, XI. 14.

Stettka Gyula

Alkotásával szerepel a Magy.Képzőm.Egy.jub. kiállitásán.

P.H.934.XII.8.

Stetka Gyula

Női arcképe, a Magy.Képzőművész k Egyesületének kiáll.-án.

Ujság, 934.XII.8.

Stetka Gyula (meghalt)

Művei nezetelnek a Benczúr Társaság kiállításán a Nemzeti Szalonban

Lyság 1936 X. 17

Stetka Gyula

Szerepel a Benczur Társaság
kiállításán a Nemzeti Szalonban

Pesti Napló. 1936 X. 17

Stetka Gyula festő

Szerepel a hűsarnok tavaszi tárlatán

k Est 1925 v. 16.

Stetka Gyula (1855-1925)

Mindszentek előtt.
Oljf. Sign.1885.

Rökk Szilárd arcképe.
Oljf.Sign.1889.

I.Ferenc József király arcképe.
Oljf. Sign.1893.

I.Ferenc József király arcképe.
Oljf.Sign.1896.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Stetka Gyula

Az Répekkel nevezel a
hűcsarnok tavaszi távlatára

Magyarság 1925 V. 16

M.D.K.

Stetha Gyula, festő

Egerben levő Kossuth Lajos portréját emlitik, melyet 1948-ban Korányi restaurált. Az egri megeháza 1952 körül még létezett Kossuth archépét a múzeumba szállitották. Ugyanesak tőle való az 1897-ben festett Ferenc József-kép.

Heves megye müemlékeiI. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 351. old.
+404,

M.D.K.

Stettka Gyula

A Milleniumi Kiállitás résztvevőjeként, s mint a Képzőművészek Egyesületének tagját -művésztársaival együtt- ankétra hivta meg Wekerle Sándor miniszterelnök a Képzőművészeti Kiállitásra vonatkozó tervek megbeszélése végett.

A Hét Tükre c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. juli. 22.
16. évf. 3o. sz. 479. lap

M.D.K.

Stetka Gyula,festő

Benczur masteriskoláján tanúlt.Végig követte őt, az akademizmus doktrináit. 506.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa,III,köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Minerva,1960.Bpest

M.D.K.

Slesele (Stehele, stb.) József, minorita
asztalos és
famunkás frater

Eperjesről került Egerbe, ahol 1770-
ben a minorita rendházban működik.
1772-ben famunkája a templom-hajó padjait.
Ugyanebben az évben a siegedi felsővárosi mi-
norita rendházat templomának 38 db. tölgyfa-
padjait készíti. Ugyanők a sekrestyeszekrény is.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 404. old.

M.D.K.

Stesele József, minorita astalos fráter

egri minorita szerzeteser munkája [Utalás az Iparmüvészeti Muzeum Evkönyve, II. 1955. 155-160. old. Sternegg M. XVIII. századi minorita szerzetes munkájára.] Steselet a miskolci provinciális 1775. aug. 25-en Bátorba küldte, hogy a templom ollaráit magasabbra emelje. A munkát megkezdte, de körben megbetegedett és meghalt.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 404. old.

M. D. K.

STESELE, Josephus minorita frater, fafaragó, szobrász, építőmester
(megh. 1775 Nyírbátor)

Tabernákulum (szabadon álló sekrestyebutor) Eger 1770-es évek (Bárányné Oberschall Magda megállapítása)
Eger minorita t. főoltaron „sugarak"
" " pádok 1771

Az Iparművészeti Múzeum évkvei II. 1955.

Sternegg Mária: XVIII. sz. beli minorita szerzetes munkája az Iparművészeti Múzeumban
154., 155., 156., 157., 158., 153. l.

Stesele József

Az egri minorita templom hajóit nagy formagardasággal és változatossággal 1772. frater Josephus Stesele, a rend laikus tagja faragta.

Szeged 39 l.

Sepsiszentgyörgyi muzeum

IV. 265.

Stesele Józef

[illegible]

l.

Szmegermüe

94. l.

11721, 11225, 10747,
szám.

BUDAPEST
1917 MAI 31 10
5 K

a Műemlékek orz. Bizottsága

tek. Elv.

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Bpest

Rákos n.

Steele, Josephus

Magyar Művészet

1934. 212. l.

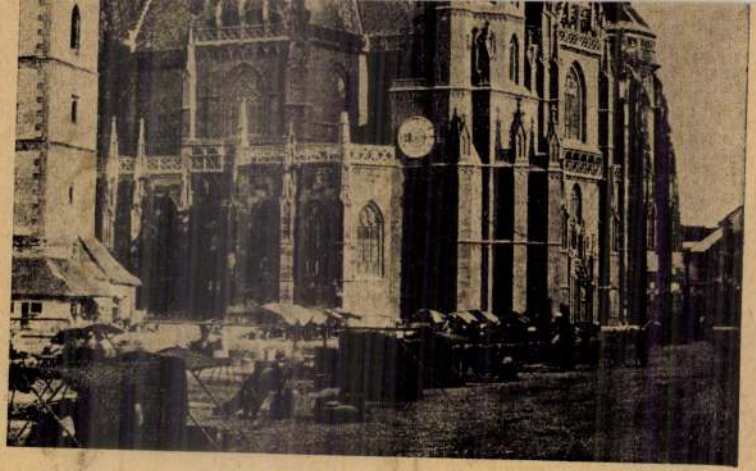

MDK

Stesele Josephus fráter

Az egri Minorita-templom padjait és orgonakarzati padsorát készitette 1772-ben.

Dr.Bárány Istvánné: A pécsi ferencrendi zárda sekrestyeszekrénye.

Magyar Müvészet 1933. 308-312.l.

Stesele József

asztalos

Gentmüeml

274.l

A hivatal

mint

Sternberg és társa

aranyhímzők

l. Bp

Ezredévesk iáll

XIV es. 52 l

szokat, **himzett díszágyneműt** és miljőket, valamint **selyemdamaszt** asztal és ágyneműt, rumburgi minőségü len női és férfi zsebkendőket, fehér és szines lenvászon-jourteritékeket.

Minőségeink egy emberöltőre szóló tartósságot képviselnek.

Kedvező fizetési feltételek!

Cikkeinket a sok selejtes utánzat miatt a fenti törvényes védjeggyel láttuk el!

3211 Rózsa Dezső könyvnyomdája, Baja

Sterner Ármin

építészmérnök

Bpest

felvétetett a Bpesti

Mérnöki Kamarába

MMEE közl

1925. 150 l.

Sternhausen Tivadar

nyomdája

l.

Kertész nyomtatott

275. l.

137. kép. *Granach, Lucas: Szent Kristóf.*

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 773. l. — Maszlaghy II., 179. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l.

Tájkép

Fa, olaj, 11·5×15 cm.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 773. l. — Maszlaghy II., 281. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l.

CAUZIG, FRANZ (osztrák festő, 1763—1828)

Pogány áldozat

Vászon, olaj, 145×208 cm.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 766. l. (Ismeretlen.) — Maszlaghy II., 138. szám. — Lepold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay 56. l.

Sternický István

Iparrajzkiállítás - az Iparművészeti Muzeum pogytermében - a kiállításon növendékei szerepelnek.

Nemzeti Újság
1929.VI.11.

Sterniczky István
ip. ish. igazgató

Iparrajzkiállítás - Országos Magyar Iparművészeti Muzeumban - a kiállításon növendékei szerepelnek.

Esti Kurir
1929.VI.11.

MDK.

Sterning B. festő

"Udvarrészlet" /pasztell/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.
47.l.

MDK

Sterr Robert

majolika - festő, kivitelező

a ZSOLNAY-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1883-1944.

67.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

Sterrer Károly festőművész
Maszkirozott tarackok, vizf.
Állás, vizf.
Fényszóróállás, vizf.
Osztr.magy. és orosz állások, vizf.
Erdei állás Bessarabiában, vizf.
Figyelő előörsi állások, vizf.
Csatatér Wolhyniában, vizf.
Egy tartalékállás lövetése, vizf.
Régi állás Wolhyniában, vizf.
Alagut kijárás a tábori őrsnél az erdőben, vizf.
Állás a bessarabiai fronton, vizf.
Sajtóhadiszállás második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1917 február

jkép Szent Kristóffal.

: Tájkép szentekkel.

STERTZEL, Gottlieb, pozsonyi kőműves

G. S., Chaurer, † 37 éves korában, Pozsony, 1770 nov. 20. (1770, 91. szám, 4 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Pozsony. Stertzel Gottlieb, Kőmüves,
1770.

Pressburger Zeitung
1770, 91. Sz.

Stestzel Gottlieb, Kömives,

1770. Posony.

Presburger Zeitung

1770, 91. Sz.

Sterum Ferenc
győri festő 1767.

Gerő L. Tata településének műemlékei
Bp. 1954. 41. l.

Sterun (?) Ferenc

győri festő

Szent Miklós képe 1767 ből a tatai piarista vendház kápolnájában

Polgárdy Géza

Vértes hegység kalauza. Magyarországi útikalauzok. 3. 4. Bp. 1939.

96. l.

Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono: 185-618

R. D. K.

STERUM Ferenc Pestő

Győri Pestő

Tata, piarista t. : Szt. József c. kép 1767

Gerő: Tata... Psp. 1954. 41. l.

Sterum Ferenc festő M.D.K.

győri

Tata, piarista rendház kápolnája,
ut. Miklós 1767

Genth. kücml. 1959 I. 380

Sterum Femc

festö

Gentnüemt.

312.1-

áll. polg. Mányiskola rajzgatóságáról.

...os Bizottságának

Budapest

... a kispest. munkástelepi
...la 200 tanulójával tanul-
...ndezek Visegrádra.
...m a nagytekintetű Bizottságot,
...t adni arra, hogy az ottani
...ink – akik majdnem ki-
... munkások és altisztek gyer

Sterun Ferenc

győri festő

1767-ben festette az alábbi piarista rendház kápolnájának Szent Miklós-képet.

Rénhelyi Elemér dr.:

A piarista rendház és múzeuma. A tatai piarista rendház és múzeuma, Bpest, 1938. 9 l.

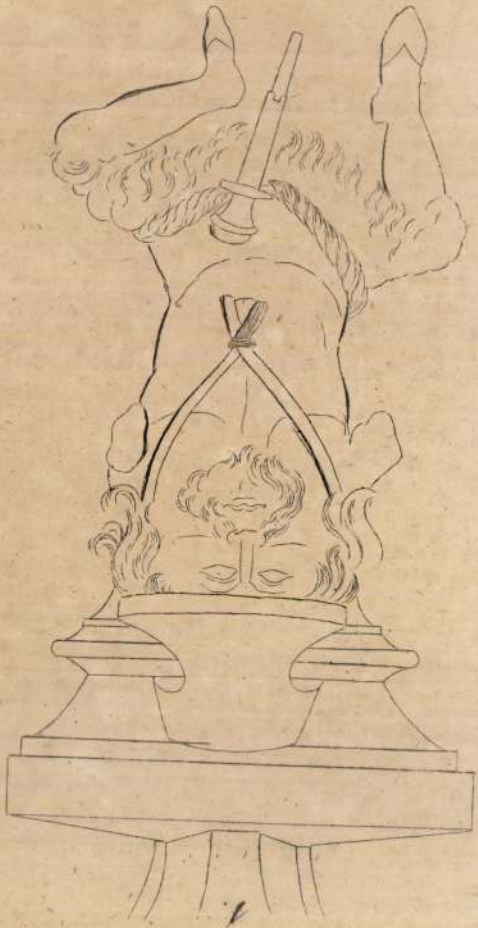

Steruszi cyphari

emlékek

l.

Jedlicska II

389. l.

Ferfi leejse

350 Colyn van Nieucasteel

Sterz József

könyvkötő

l.

Közlezrkiàll

1426. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Stesch Josef

Thieme Becker
XXXII. 12. P.

(Lyka)

dohánykisárudája

:-: FELED :-:

Telekné

Stesele, Chr. Fr.

Josephus

l

Kaposszy jegyzetek

217. l.

Debreczen varosi minczum

1904. VIII. 12.

Sepsiszentgyörgy

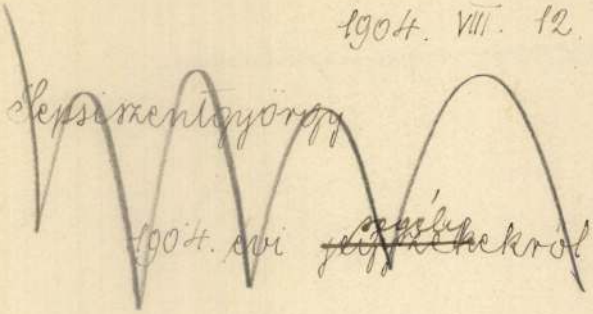

1904. évi ~~jelentésekről~~ értesítés (602/1904.)

Sternberger Ötvös Elza, ujasmüvész

Pesti Hirlap. 1920. jan. 11. 11

K. k. L. Csoporthiállítás

M.D.K.

Sternberger Ötvös Elza iparmüvész

Karinthy Frigyesné "Fészek" elnevezésü iparmüvészeti mühelyének munkatársa. A müvészek terveit, illetve müveiket kiállitáson mutatták a fenti mühelyben.

Karinthy Frigyesné kiállitása
Szinházi Élet. Bp. 1923. január 1-6.
XII. évf. 1. sz. 61. lap.

Sternberg Miklós

Szül. Nagyváradon 1902

jul. 9. Izr. 4 elemi.

1918/19 I. elsőéves művésznő-
Ballóede

1918/19 II. elsőéves

Horváth Ödön VIII. 70.

Steinberg Miklós

1918/19, 1923/24 I.

Ferképzomfoiskèvk

134. Q

Sternberg Miklós
festőművész

Magyar művészek párisi sikerei cimmel foglalkozik a lap fiatal művészeink eredményeivel : Munkásságának értékmérője már az a tény is,hogykkiállitásának céljaira az előkelő Galerie George Petitben három nagy termet kapott.Igen érdekes és tehetséges jelenség.Ha rajzaiban,most bemutatott kompozicióiban még nem is szabadult meg teljesen a literális elemektől,sok sikerthozó tehetsége kétségtelenül megnyilvánul.Sok huron játszik. A dolgok belső konstrukcióját tisztán meglátó művész szemével látja és azt a tárgyilagosság egyéni kifejezési módjaival tudja érzékeltetni.Aktjaiban anatómiai

Ujság ./.
1929,VI.23.

tudása nem mondanivalóinak megterhelését, hanem azoknak pikturális problématikusságát szolgálják. Különös figyelmet érdemel, mert amit most a Galerie Petetben láttunk tőle, több az igéretnél. Amit ott láttunk, az egy érdekes fiatal tehetségnek máris sok érdeklődést keltő zászlóbontása. Rövidesen azoknak a sorába jut, akiket Páris, a nagy itélőszék is elismer.-

Sternberger Anna

textil.

1914

Eimisk 1930

88. P.

több izben hivattam fel telefon
miért is jelen levél másolatát n
másuk legyen arról, hogy ez a ké
ható. Én ezzel az üggyel tovább
akarok Önnek örökké levelet irni
nem szolgáltatja be e képet jogo
Bizottsága Ön ellen feltétlenül
nyes eljárást, a kép mielőbbi k
partouba kell tenni és a meglév
gáltatni.

Sternberger Elra

Otvor

1914-16.

Éimisk 1930

88. l.

állitott és számvevőségem által

/:..23·85...:/ . . .H u s z o n .

. .85. . . fillért a 127.689. szá

utaljon ki.- Budapest, 1931. évi

miniszter rendeletéből: Dr. Tiha

A hivatal

mini

MDK

Sternberger Elza

segély az Sternthal-féle alap kamataiból 266.66 Kor.

Kimisk 1914-15. 84 l.

Sternberger-Ötvös Elza
ötvösmunkák

Ernst Muz. XXXIX. kiáll. 1o.Csop.kiáll. Bp.
192o. jan. 12 l.

Sternberger Elza iparmüvész

Ékszereket, ékszerdiszitéseket mutatott be a "Nemzeti Szalon szezonnyitó kiállitásá"-n. A Müvészet c. rovatban közölt kritika dicséri a friss tehetségü iparmüvészt, aki Zutt tanár tanitványaként hozta magával az eléggé közismert motivumokat.

A HÉT, Bp. 1918. szept. 1.
XXIX. évf. 35. sz. 543-544. lap.

STERNBERG J.DEZSŐ

Építészeti tanulmányok.

4o.

KMT 19ol.tav.nemzetközi kiáll.kat. ~~xxx~~ oldal

Sternberg J. Dezső MDK

Építészeti tanulmányok

Műcsarnok 19ol. tavgzi nemzetközi kiáll.

MDK

Sternberg J. Dezső

Építészeti tanulmányok

KMT. 19el. tav. nemzetk. kiáll. 4e.l.

Sternberg József

aranyhímző

Magyar Iparművészet, 1897/98

[illegible] pót. 3. sz. 107.–112. o.

[illegible]: A király-sátor.

Dr Kampis Jan

Sternberg Elza
ötvös

Ernst násfa, repr

Magyar Iparművészet

1916. 335. l

lassu energiával újra, meg újra i
retolva jön létre./ /.Érthető te
hogy a müvész takarékoskodik a vo
lakkal.Szintetikusan,logikusan sz
megépiti alkotását.

A rézmetszet a XV.száza
zepén lép fel,kb. egyidejüleg Ola
Németországban.Itáliában,ahol az
vösségnek oly gazdag szerepe van
müvészet,különösen a Quattrocento
festészet fejlődésében / ./,egy f
renzei ötvös,Tommaso Finiguerra t
lálta fel.Ez érthetően következik
már az anyag azonosságából is.Fin
guerra nielloi-nak müvés
hatásáról akarván meggyőződni,pap
nyomta le egyik müvét.A niello il
kipróbálását más ötvösök is alkal
ták,ami természetszerüen vezetett

Sternberger Elza

200. k. államsegély

Éimisk 1916/17. 29. l.

Magy. Izr. Földmivelő és Kézmű Egylettől 100 k

u. o.

10898.

lt mellképben és teljes arczélben,
, a ki felé gróf Somssich János
wszki őrnagy és Thaly Zsigmond ez-
edig Fedro Sándor gróf képe nyert
ora: Emigr. hongrois: Comte Károly,
m 8. hussar R., Sigismund Thaly Colonel

ak 26.5: 36.1 cm.

4

Sternberger Elza

a Sternthal-féle
alap kamataiból.
266 K. 66 f.

Évnicik 1914-15
84. l.

Sternberger Ötvös Elza

ötvösmukäv

kiällitva az Ernst
Museum 1920 januari
kiällitásán.

Péterffy Lajos V.61.

Sternberger Ötvös Elza

1921. szept.

kiáll. Nemzeti Szalonban

ötvösmunkából egy
kollekció.

Leletek, nagylóki VI. 16.

MDK

Stern Pál építész

Döntöttek a Pénzint. Közp. szabadságtéri székházának tervpályázatáról. Pesti Napló, 1937, jun.26.

MDK.

Stern Pál, épitész.

Családi ház a Sövény-utcában.
Foto: Bámó. Káp.

Tér és Forma. 1934. 2.sz. 51.l.

MDK

Stern Pál

Tér és Forma 1937. 312.1.

MDK

Stern Pál

Családi ház a Sövény utcában, repr.

Tér és Forma 1934. 2. sz. 50.l.

MDK

Stern Pál építész

Építési eng. ÉIÉM 1931. aug. 1. é 12o. l.

Stern Pál épitész

Bp. ház tervek

Tér és Forma, 1934 VII. 37

STERN, Simon, pozsonyi zsidó óratokkészítő

S. S, israel. Uhrgehäusmacher, 25 éves fia meghalt. (1845, 1791)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

Stern Szereńa

l. Budiparnajzsk.

1934-35. 32. l.

Mez Könyvtár.

39.

ágos Bizottsága

száma:		19
kelte:	VI/15.	19 39.
beérkezése:	VI/30	19 39.

száma:

ntézett szám:

na:

na:

a:

Stern Szeréna

III. é.

fest. vak

Ferk pzomfoiskèvk

1933-34.45. l.

Tekintetes

MÜEMLÉKEK OR

Alulirott tisztelettel felkérem,hogy
házamnak modernizálási-helyreállitá
Dr. L U X K Á L M Á N é
kijelölni méltoztassék.-

Mély tisztelette

Stern Szeréna

1931/32 - 1932/33

Ferkèpzomfoiskèvk

133. (

A MINIATUREÖ

MDK.

Stern Szilveszter, ép.

Nántü község körjegyzői lakát épiti.

Versenytárgyalások eredménye:
Épitőipar, 51 sz. 1912.dec.22. 524.lap.

Stern Zoltán

építész.

Szül. Budapest 1902.

Oklevelet nyert 1925.

Műegyetem 19. l.

Károlyváros.

Az előtérben lévő erődhöz
katona áll, mig az úton lovas
a környékbeli városok vannak
ra az iránytüt nyerjük. Feli
angyaloknál lévő szalagon:

Dem Hochwürdigen, Hoch
Herrn, Herrn Johann Jos
stein, Freyhhern zu Neüberg
auf Lankhouits Erb-Camere
sen in Cärndten, Malthese
torn zu Fürstenfeldt,
Röm. Kay: May: Camerern
heimen Rath, Feldmarscha
Obristen der Crabatischen,
Oberhaubtmann zu Ze
dedic: und offer:
Johann

fölül: CARLSTATT.
a bal sarokban: WD.

Rm., mér.
Szn.
112-

STERN Zsigmond festő

Szabadka, Városháza, épület belső festései

MARTINOVIC-CVIJIN, Kata: Komor Marcell és Jakab Dezső szabadkai munkássága. = Pavilon, 5. 1991 50.p.

kötetük jelen meg, és en
dön publikált tanulmányok
A munkatársak gondozásába
kötet sorában alapvető sz
találhatók. Kortárs művés
napilapokban, elsősorban
iratokban, főként a Művés
a Kritika, a Jelenkor has
jellemzett tanulmányok tér
művészet, az egyetemes mű
a közép-és kelet-európai

MDK

Sterna Ferenc diák /14 é./

Fejtanulmány

Főv. Népmüv. Közp. 33. kiáll. Tatabányai bányász-müv. 1949. jun.

STERNAT, Johann, pozsonyi kőművesegéd

J. S., Maurergesell, 11 éves lánya meghalt (1847, 308 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Sternberg Arnim

és társa
hangszergyárat
1882-ben alapitottak

ivod

Spiegler Gyula Sámuel

Budapest – Erzsébet-
város tört. Bp. 1902.

59. l

A

Műemlékek T.Cz. Orszá

A T.Cz. Bizottság kiadványai I.

gyei könyvtár részére

jes tisztelettel és h

Kelt Szepeshelye

S

Steinberg Armin és

testvére

hangszergyárosok

Bp.

l.

Eredetiség kiáll.

I-B. 27. l.

22 számmal

művészete. id. m. 164. l.) a jelenetben Szent György vértanuságának ábrázolására gondol, amit már azért is tévesnek tartunk, mert a jelenet része az egész toronytér összefüggő freskóciklusának.

292 A restaurálást a Műemlékek Országos Bizottságának a megbízásából Dex Ferenc végezte.

293 RÓMER FLÓRIS: Régi falképek Magyarországon. id. m. 150. l.

294 Hazai Okmt. V. 20.

295 RÓMER, id. m. 8. 1. és az I. tábla. — BÉKEFI REMIG: A Balaton környékének egyházai és várai a középkorban. id. m. 105. l.

296 VAJDOVSZKY GVULA: A zsegrai falképekről. *Új Magyar Sion*, 1871. 617— l. — WAGNER VLADIMÍR (Umění na Slovensku, III—IV. 19. l.) a zsegrai falképeket a XIV. század második felébe helyezi. — JENDRASSIK BORBÁLA: Szepes vármegye középkori falképei. Budapest, 1938. 10-14. l. — SCHÜRER—WIESE, id. m. 216. l.

297 KŐSZEGHY ELEMÉR: Denkmäler der Antoniten in Drautz (Zips). (Klny. *Mitteil. d. Denkmalschutzkommission d. Karpathenvereins.* 1930.). Käsmark, 1930.

298 WAGNER CAROLUS: Analecta Scepusiti

Sternberg Arnim
és testvérei
hangnergyárosok
áll. ezust érem

Közlezrkiáll

1234. 1.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Sternberg D. MNK

Siremlék, tollrajz

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

l. Dénes

Stern Mihály

~~Hoffmann Lipót~~

festő Győrött.

K

1763. szerződött Stern Mihály festővel, hogy ot a festészetben ~~való tanítására~~ 3 évig tanítani fogja.

Rómer Flóris hagy. XIV. cs.

P

M. D. K.

STERN Mihály festő

1771, 1772, 1776, 1777 Győr székesegyházi festési, aranyozási munkák

Garas XVIII. k. 223, 253. l

STR

Stern Mihály

győri aranyozó

1771-ben aranyozta a győri
székesegyház belső sekrestyé-
jének gazdagon faragott
oltárát és körülfutó magas
szekrényeit.

Stengyör 26.1.

MDOK

Stern Mihály, Győr, festő

1763. Hoffmann L. tanitja festeni

Rómer Flóris hagy. XIV. cs.

Stern Mihály

győri aranyozó

l.

Bedy Vince dr.

A győri nőkercephár tört. Győr, 1936. 23, 27. l.

MDK

Stern Mór, Bp.

Uj tagok a M.Ipm.Társ. Magyar Iparmüvészet, 1901. 291. l.

Stern Mór

rezin

Bajaról, 17 évs
volt 1827-ben

lásd

Fleischer Béla

87. l.

Stern Mihály, aranyozó

Győri Szemle, III., 1932. 219-221.

Stengl Marianne: Győr müemlékei.

Stern Marianne

1921. jún.

Kiáll. Nemzeti Szalonban

Tanulmány, olajf. 8000.–

Lelet, csákberénye VI-19

Stern Mária

szül. Budapesten 1900 febr.

11. Izr. 6 felső leányisk.

1917/18 I. elsőéves nüvész

nov. Deák Ebner L., Pilch D.

1917/18 II. elsőéves u. o.

1918/19. I. másodéves u. o.

1918/19 II. " "

1919/20 I. harmadéves

Horwath Bibithy, Franc. VIII. 55.

Stern Anna

1917/18 – 1919/20 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

133.0.

ÉKE

BECSLÉSI ADATOKKAL

EST

NYOMDAI R.-T. NYOMÁSA.

Stern Marianne

MDK

Tanulmány, olf.

Nemzeti Szalon 1921. junius
Tavaszi tárlat

Stern Markus

Kalligraf

Laid

Wurzbach

38 K 247 L

Stern Jenő

porcellán és majolika festő

Győr

l.

Ezredevéskiall

IX. cs. 35. l.

Stern József

óráslegény

1846.

l.

Föv. Kömpt-Evk

X. 1940. 163. l =

164. l.

MDK

Stern Julia, mobrás

Önarckép, terrakotta
Fischer Kornélné
portréja.

Omike - III. Képzőműv. kiáll. - 1942 jan. - Jan.

Stern Károly

építész

wód

Stern Károly: A Cirpac magyar szekció kollektív-ház kiállítása:

Tér és Forma

1931. 10. sz.

képekkel

FRANKLI

PEST

TÁRSULAT

T ÉS KÖNYVNYOMDA.

Stern Károly

Tér és Forma, 1931.

IV. évf. 331-334.o.

Stern Károly: A Cirpac. mamar nekező kollektiv-ház kiállítása.

Stern Károly

építész

Neve megjelent néhányszor a CIAM magyar csoportjának publikációiban.

Gábor Ester: A CIAM magyar csoportja 1928–1938. 8.

Akadémiai Kiadó 1972.

Stern Károly

„A CIRPAC magyar szekció kollektív ház kiállítása" Tér és Forma /1931/ 12. sz. 331.

Sábor Ernő: A CIAM magyar vonatja 38.

Akadémiai Kiadó 1972.

Stern Károly

Az 1931-évi kollektív kiállításon részt vett a művész.

Merei Ottó: Néhány megjegyzés Gábor Esztez...
Művészet, 1980. június – 46. lap.

MDK

Stern Lajos
nyomdái

levélfejei nyerték el az első díjat.

Reich Jenő: Nagyvárosi kiállításunkról

Grafikai Szemle 1913 évf. 11 sz. 250 l.

M.D.K.

Stern Magda

A "DIVAT" c. rovatban délutáni ruha terve.
rajz.

Szinházi Élet. Bp. 1927. május 8-14.
XVII. évf. 19. sz. 7 80. lap.

MDK

Stern I.Mária, festö

Budapest. 1900.febr.11.
Deák Ébner Lajosnál tanult az állami női festöiskolában . 1921 óta szerepel nyilvánosan.

E . G. II. 475.1.

Stern József

szül. Trencsénben 1865 márc.
2. 4 reál n. ott. Zsidó
miv[illegible]
1881/82 I. előkészítő osztály
1881/82 II. " "

Hivatalos közlemények

VII. 278.

STERN Josef építész

ORBÁN Ferenc: Magyarország zsidó emlékei, nevezetességei. Bp. : Panoráma, 1991 139 l.

Zalaegerszeg, szinagóga (Ady E. u. 14.) 1903

MDK

Stern József épitész

A kézdivásárhelyi törvényszéki épület pályázata. Vállalkozók Közlönye. 1909. jun. 23. 1 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

NÉPAKARAT

Stern Sándor

GICCSVÁSÁR – JÓ PÉNZÉRT

Hogyan „aratnak" a festőiparosok és ügynökeik

A főútvonalak mentén húzódó szerény mellékutcák üzletei közül meglehetősen sok hordja a jámbor »Képkeretező« címtáblát. Azt hinné az ember: odabent valóban csak a címtáblára festett mesterséget űzik. De ha belép egy ilyen üzletbe!...

»Festmények«, rikító színekkel vászonra dobott virágcsokrok, tavaszi rétekre ráfagyott patakok — mert mozgása semminek sincs a képeken — vagy erdőben »sétáló« lánykák merednek rá, s még jó, ha nem meztelen táncosnőket akarnak megvétetni vele. Potom 200—400 forintért, plusz a keret még egyszer annyiért, mert a keretezőnek is keresnie kell.

A Népszínház utcai, Dohány utcai, Klauzál, Kádár utcai vagy akár a Garay téri boltok festményeinek témái, színei, alakjaik torzsága — csodálatosképpen szinte egytől-egyig megegyezik. *S hogy egyetlen »műalkotó« sem indíthat plágiumért pert a másik ellen, azt eme mázolmányok összefoglaló neve: a giccs bizonyítja.* A giccs elengedhetetlen feltétele, hogy nem ismeri az egyéniséget. Ahogy az »üzleti szellem« megszállottai mondják: a »közízlésnek« megfelelőek ezek a képek. *Valójában pedig ízléstelen, művészietlen tákolmányok, amelyek csak romboljak a közízlést, béklyóba kötik egészséges fejlődését. De a giccs óriási áradatban jut el a közönséghez és közvetlenebb úton mint a valódi művészet: a rosszat szinte kézhez kapja.*

— Lenne szíves két percre a jobboldali hársfa alsó ágára nézni — érheti a gyanútlan vendéget egy hirtelen felszólítás bármelyik étteremben. Mire felocsúdik, kész a »portré«, melyért szégyelne nem fizetni, miután ennyit »fáradtak« vele. De a giccsfestő felkeresi otthon is. Régi, üres rámáiba képeit ajánlja, melyekből — mintha futószalagon készülnének — 8—10 azonos is van.

A giccsfestés másik — és igen jól jövedelmező — módját fényképezéssel kötik össze és főképpen vidéken szedik áldozatait. Ügynök járja a falvakat, porrté-rendeléseket vesz fel. Vagy ő maga fényképezi le a megrendelőt, vagy régi képét kéri el, mondván: cserébe kész festményt hoz. A festő aztán csak az arc körvonalait hagyja meg a festményből (melynek hátára, hogy el ne feledje, feljegyzi a szem, haj, ruha színét) és olajfestményt varázsol a helyébe. Ez nemcsak művészetnek, de bűvészetnek is rossz. Az ilyenfajta ügynök-festő-fényképes kooperáció büntetendő cselekmény, de a pályaudvaroknál, forgalmas utcasarkokon áruló festők megfékezésére még nem hoztak semmiféle rendeletet. Pedig ők — ráadásul — a művészet apostolainak hirdetik magukat. A műveltebbje nagy elődök hasonló cselekedeteire hivatkozik: hogy például Dürer is piacon árulta — azóta világhírűvé vált — metszeteit, másokat sem ismertek el a maguk korában. Csakhogy amazokat azért nem ismerték el, mert újat, mást, egyénit, meglepőt hoztak. *Viszont a giccsek gyártóira az a legjellemzőbb, hogy stílustalanok, hogy körülbelül ötven éve festik egyformán a folyóparti részleteket vagy — az egyik favoritot — a naplementét hegyekkel.* S hiába veszik fel a leghangzatosabb neveket — mint például *Csallóközi Farkas Ferenc, Szentmiklósi Miklós Sándor, Dunay János* stb., stb., stb. —, azért képeik semmivel sem különbek, mint ama *Stern Sándoré*, akinek »művei« a Népszínház utcában találhatók.

A giccsfestőket nem fogadja be a művésztársadalom, és hivatalos szerveik — a Képzőművészeti Alap, a szakszervezet, a Szövetség — nem tekintik őket alkotóművészeknek. A giccsel csak azokat lehet megtéveszteni, akik még nem tudják milyen — mert még nem jutott el hozzájuk — az, ami igazán szép. *De az ízléstelenség nem általános jellemvonása az embernek.* S ha a szép szeretetére nevelünk, akkor eljutunk oda, hogy minden giccsfestő kénytelen lesz az álművészek álegyjével mondani, amit egyiküktől hallottam:

— Érdemes ezeknek festeni? Megértik ezek, mi az igazi művészet? Elmegyek utcát söpörni!

Ez igen. Ezt érdemes lesz. És két legyet ütnek vele egycsapásra: tisztábbak lesznek az utcák és tisztábbak a művészet csarnokai. Nem ártana őket siettetni!

Győry Zsuzsa

— mondta Hruscsov —, **létesítsenek normális kapcsolatokat a Kínai Népköztársasággal.** Valamennyien: a Szovjetunió, a Kínai Népköztársaság, Japán és más országok, például India, Burma, Indonézia — **kössünk közös megnemtámadási egyezményt.** Most nem készültem fel rá, hogy bármiféle konkrét javaslatot tegyek. Gondolkodni kell. Japán tegyen bizonyos lépéseket, s mi majd konkréten megjelöljük, hogy mit teszünk.«

A Habomai és Sikotan szigetekről Hruscsov ezt mondta: »**Mihelyt meglesz a békeszerződés, a Szovjetunió átadja Japánnak ezeket a szigeteket.**«

násától Olaszország, Nyugat-Németország kormánya is. Ez azt jelenti, hogy nem biztosak a dolgukban, nem bizonyosak abban, hogy a nép valóban odaadó-e a kapitalista rendszer iránt.

Angliában, Franciaországban, az Egyesült Államokban már most sokszor hallani, hogy meg kell szüntetni külföldi csapatok tartózkodását más országokban. Az emberek mind gyakrabban beszélnek erről. **Ez a folyamat már megkezdődött, és semmi sem tartóztathatja fel.**« — hangsúlyozta Hruscsov. (MTI)

és azért *hasz*
den figyelmet
mának szente

Az Indiai K
főtitkár

Új-Delhi,
Az Új Kí
rint *Azsoj Ghos*, az Indiai Kommunista Párt főtitkára

riálása a Szovjetunióval már régen befejeződött.

Vietnam elítéli az USA koreai szabotázscselekményeit

Hanoi, június 29. (MTI)

Az *Új Kína* jelentése szerint a vietnami külügyminisztérium Hanoiban szombaton nyilatkozatot tett. A nyilatkozatban tiltakozott azellen, hogy az Egyesült Államok szabotálja a koreai fegyverszüneti egyezményt.

A nyilatkozat szerint a vietnami nép és kormány *teljes mértékben támogatja Kim Ir Szen koreai miniszterelnök június 21-i nyilatkozatát a koreai kérdést rendezéséről.*

Egyiptom megakadályozza az izraeli hajókat a Szuezi-csatorna vagy az Akabai-öböl erőszakos használatában

Ali Szabri, Nasszer elnök vezető politikai tanácsadója péntek este kijelentette: *Egyiptom meg fogja akadályozni, hogy izraeli hajók erőszakkal használják a Szuezi-csatornát, vagy az Akabai-öblöt.*

Ali Szabri hangsúlyozta, hogy ha Izrael »*külföldi segítséggel*« *próbálná meg ezt, az eredmény ugyanaz lenne, mint a múlt novemberi Egyiptom ellen intézett hármas támadás eredménye.*

Nixon ameri hidegháború

Nixon, az Egyesült Államok alelnöke *Atlantic City*-ben (New Jersey-állam) beszédet mondott az üzletemberek szervezetének ülésén.

Az Egyesült Államok külpolitikájáról szólva védelmébe vette a nagy katonai erők fenntartását és lényegében a *fegyverzet csökkentése ellen foglalt állást.*

Nixon terjedelmesen ismertette azt a programot, amely

Vezetékhibák miatt nem sikerült a pénteki atomrobbantás Amerikában

Jugoszláviába érkezik a szovjet veteránok küldöttsége

Belgrád, június 29. (Tanjug)

A *Jugoszláv Harcosok Szövetségének* vendégeként június 30.-án Belgrádba érkezik a szovjet veteránok küldöttsége. A küldöttséget *Kovpak* tábornok, a Szovjetunió kétszeres hőse, az Ukrán SZSZK Legfelső Tanácsa Elnökségének elnökhelyettese és a szovjet veteránok bizottságának alelnöke vezeti. A küldöttség tagjai között van *Kornyejev* tábornok is, aki a háború idején a szovjet katonai misszió vezetője volt Jugoszláviában.

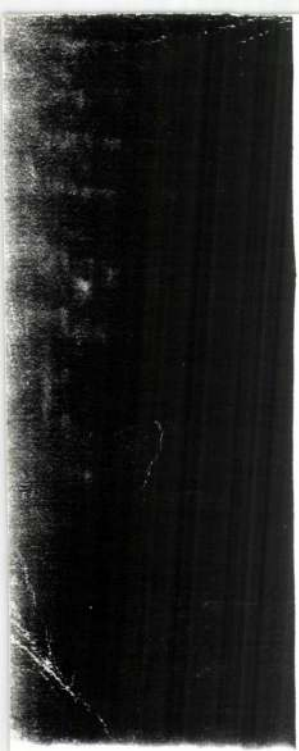

vízbe és Gábor, a férje, már csak a felfordult vitorlást vontatja haza a motorossal.

Az asszony a tragédia után súlyos beteg lesz. Hónapokig nem tér magához, már azt hiszik, végleg megzavarodott. Az ura mellette marad és szeretettel igyekszik elfelejtetni Máriával a fájdalmat. Mária azonban nem felejt. Sem a gyermekeit, sem azt a csókot, amit férje és Éva váltottak akkor, régen... Miután pedig Gábor ismét találkozik Évával, a házastársak mind messzebb kerülnek egymástól. A férfi végleg új szerelméhez pártol, Mária pedig a balatoni házba vonul vissza és lassan-lassan maga köré gyüjti a falu minden szegény kisgyermekét. Egész gyerekintézetet tart itt fenn és lelke idővel megnyugszik. Nem megy vissza többé a színpadra sem. Közben az özvegy Éva együtt él Gáborral és telhetetlenül pazarolja annak vagyonát. Nemsokára dobra kerül a ház, Gábor pedig mind lejjebb züllik. Mikor már semmije sincs, Éva otthagyja. Évek telnek. Mária is sze-

ságból egy gyermek

Hogy az asszony,

nére. hogy ezt letag
merte a meggyilkolt D
amikor Vera orvosegy
lánykorában udvarolt
derül továbbá, hogy
elején egyízben tal
Douglassal, akinek ek
ta meg, hogy férjhez
lentésekből az ügyész
azt is, hogy Verát fé
féltékenységében elűz
szony bárénekesnő le
Svájcban neveltet'e
éven keresztül mint
kereste kenyerét, azt
lálkozott ismét Dou
Amerikába vitte, aho
diplomával, de idegen
lentkezett. Közben eg
szági egyetemen is v
tensnő, ott azonban a
engedelme nélkül végr
operációt, s a taná
vétette diplomáját S
rül egy szép, tehetség

STETKA Gyula

Gábor E

Müvtört.Ért. 1990 1-2 27,

lós nevű magyart, a ki az akkori udvari kalendáriumban «Mikos Akli» név alatt van bejegyezve. Valószínűleg nyomási hibából maradt ki a Miklós névből az «l» betű s ennek a ficzkónak, a kinek a mulattatási force-sza abból állt, hogy némelykor együgyűnek tetette magát, a bolondériáiból maradtak fenn a németek közt az úgynevezett *Mikos-viczczek*, melyekkel a sógorék még ma is csúfolni szeretik a magyarokat.

Miklós tüskés hajú, kellemes fiatal emberke volt, olyan mozgékony arczczal, hogy mikor a grimace-okat kezdte csinálni (pompásan utánzott arczban, hangban, mozdulatokban minden embert), halálra lehetett rajta nevetni. A piktorok akadémiáján tanúlt Münchenben, de annyi

HEJ RÁKÓCZI, BERCSÉNYI. — STETKA GYULA FESTMÉNYE.

pajkos, vidám csínyt követett el, hogy híre kiszivárgott a sörivó burgerek közé s az egész város az ő dévajságain nevetett. Némelykor a rendőrséggel is meggyűlt a baja, de a legszemenszedettebb leleményekkel mindig kisiklott a büntetés alól.

Divatba pedig egyenesen maga a választófejedelem hozta, a kinek szokása volt, hogy minden héten egyszer néhány festő-tanárt és művészt is asztalához invitált s többnyire megkérdezte tőlük: «Was ist wieder mit dem Mikos?»

El kellett beszélni ötleteit, megjegyzéseit, viselt dolgait s Ő Fensége szinte könnybelábbadt szemekkel nevetett azokon, nem győzvén ismételni: «O verfluchter Kerl!»

A dolog aztán annyira elfajúlt a hyperloyalis államocskában, hogy a gonosz csont, Akli Miklós valóságos szabadalmat élvezett mindenféle bohóságok, rendellenességek és vaskos tréfák elkövetésére, az akadémiai tanács vagy a rendőrfőnök még szinte örült, ha valami új kihágást jelentettek: «No, hogy fog a fejedelem megint nevetni.»

Hiszen ha csak a fejedelem lett volna! Hanem ott volt a bolondja, Korb Joakhim, a kinek egyenesen az önérzetét sértette az Akli Mikos növekedő híre. Ezt már nem tűrheti tovább. Két bolond nem fér el Münchenben. Addigaddig nógatta a fejedelmet, hogy ő versenyre akar kelni Aklival, vegye őt is az udvarába, aztán a melyik különb lesz, azt tartsa meg kettejök közűl, hogy Ő Fensége végre ráállott s Miklós a bajor rezidencziába került.

Nem czélja ez elbeszélésnek hosszabban időzni a különben felette mulatságos versenynél, mely két elmés kópé közt kifejlődött. Még azt sem szükséges eldönteni, hogy melyik maradt felül, de nem is lehet. Mert hogy a bajor király Mikost engedte át Ferencz császárnak s Korbot magának tartotta meg, az is kétes értékű. Ha udvarias volt, a jobbat adta oda; ha önző volt, a jobbat tartotta meg. Minthogy pedig Maximilián József udvarias is volt, önző is volt, örök homály fedi, melyik volt kettő között a különb bolond.

A bécsi Hofburgban csakhamar nélkülözhetlen persona lett Miklós úr. Geniális ficzkó volt, a ki beszélt vagy hat nyelvet, ösmerte az irodalmakat, tudott minden forgalomban levő anekdotát és furaságot, otthonos volt a magiában, a nyugati és keleti bűvészetekben, tudott a tenyérről jósolni és a csillagokról, ügyesen csinált meg minden kártya-kunstot, pompás verseket és ódákat irt a császár születés- és névnapjára, a melyekkel behízelegte magát a jószívű uralkodónál. Szóval minden tudományhoz hozzászagolt valamennyire s felületesen azt habzsolta el belőle, a mi érdekes, de a mélyére, a hol már a hasznos kezdődik, nem hatolt. Nem tudott annyit egyik ismeretágból se, még a festészetet sem véve ki, a mennyivel a becsületes mindennapi kenyeret megkereshette volna, hanem csak annyit, a mivel biztos volt neki a mindennapi kalács.

Néha egy egy ötletével nemcsak fölviditá a császárt, de meg is védte, pedig mindig az együgyüség lárvája alatt beszélt.

Egyszer valami cercle alkalmával azt kérdezte a császár Grassalkovich herczegtől:

— Milyen messze van Gödöllő Pesttől?

— Két órajárás jó lovakon, — felelte a herczeg.

— És Pest Gödöllőtől? — folytatta a császár szórakozottan.

A cerclenél levő urak elmosolyodtak, de különösen Stadion gróf vágott gunyolódó arczot, csak Grassalkovich herczeg tartotta meg hódolatból loyális komolyságát.

— Ugyanannyi, Fölség.

A császár elpirult, az udvari bolond közbeszólt, Stadionhoz intézve a szót:

— Milyen messze van húsvéttól pünkösd, Kegyelmes Uram?

— Ötven nap kedves Akli.

— És pünkösdtől húsvét milyen messze van?

Stadion és a császár elnevették magukat — mert pünkösdtől húsvét már nem ugyanannyi.

— Lássa kedves Grassalkovich, — szólt a császár, — milyen jó, hogy van a környezetemben egy bolond, a ki be tudja bizonyítani, hogy nem mondtam egészen bolondot.

Ferencz császár búskomorságra hajló, beteges ember volt, kinek nem voltak nagy ambicziói és nagy tervei. A nagy Napoleon, ki a világot megrázó robajjal jelent meg a történelem szinpadán, kényelmetlen időben született Ferenczre nézve. Szép az ilyen legény kortársának lenni, de Ferencz bizonyosan elengedte volna. Jobban szerette a fákat, virágokat, mint a katonákat. Az ischli fürdő megalapításának sikerével teljes életére nézve megelégedett volna.

Az udvari doktor azt találta, hogy az ischli levegő a legjobb levegő a világon (bizonyosan telkei voltak Ischlben), oda küldte Ferenczet hosszabb tartózkodásra, a mi egyszerre fölvirágoztatta azt a vidéket. A császárnak kastélyt építettek és roppant parkot ültettek, a melyben kocsikázni lehessen. A birodalom összes arisztokrácziája oda tolúlt. A divat szárnyaira emelte Ischlt. Még a levegőjét is elhordták hermetice elzárt palaczkokban Európa összes patikáiba. Az emberiség csak lassan, sok vér árán állt a nagy igazságok mellé, de a nagy bolondságok gyorsan legyőzik. A patiensek szörnyen hittek az ischli levegő csodálatos erejében, tehát az orvosok is s nagyon gyakran lehetett hallani uri betegszobákban, a mint az ütér megvizsgálása és a százados chablon «nyujtsa ki a nyelvét» után komor arczczal rendeli Aeskulap főlkentje:

— Bontsanak fel a beteg szobájában éjjelre egy palaczk ischli levegőt!

S ha másnap panaszkodott a beteg, hogy nem javult az állapota, a doktor készen volt a bölcs tanácsal:

— Hát meg kell az adagot kettőztetni. Bontsanak fel két palaczkot.

Az ilyen beteg aztán vagy meggyógyúlt, és

— Hm. Kiváncsi vagyok, mit beszél most odaát Széll Kálmán.

Az öregapó pedig, a ki faluról jött a gyerekei és unokái közé, hogy velök töltse az ünnepeket, csendesen szunyókál egy karosszékben, haza gondol a falusi kuriára, a hol egészen másforma az újév, a hol ilyenkor ünnepi csend szokott lenni. Csak néha csörög egy-egy szán az ablakok alatt. Az anyjuk, a ki szintén itt van, most a bibliából olvasna otthon. A templomi harangszó behallatszanék szépen és a zúgása olyan áhitatot gerjesztő, olyan zsongító, bátorító. Harangzúgás nélkül nincs áhitat, nincs ünnep. Harangban az Isten beszél. Isten nélkül nem kezdődhetik semmi. Új-év se. S itt nem hallik harang . . . . Aztán minden szép fehér ott falun. A házak fedelei épen olyanok, mint a falaik és a mező is fehér. Az ég is fehér, mint a két öreg haja. Nem látni sehol más bántó szint, csak a kéményekből ömlik ki egy kis kékség, egy kis füst, miután már útközben elvégezte minden feladatát, körülnyalogatván az oda kiakasztott sonkákat és oldalasokat.

Dirmeg-dörmög az öreg, hogy itt nincs harang — de felhangzik az unokák nevetése. Olyan tiszta hangok, mintha tíz csengetyű szólna és a nagyapó szivébe vidámság lopózik be; elengedi már a csengetyűkért a harangot s fölkap egyet a kópék közül a térdére:

— No, mondd el még egyszer azt a verset, te buksi!

A buksi aztán még egyszer eldarálja: «Ide állok, gratulálok — Boldog új-évet kivánok».

Így nyugszik meg végre a nagyapó a nagyváros új-évében.

— Hiszen egy kutya az. Kályha ott is van, itt is van. És végre is a kályha a fő.

Öreg emberek logikája. Igazsághoz közel eső. Poézistól messze járó. *Novus.*

A «VASÁRNAPI UJSÁG» ÖTVENEDIK ÉVFOLYAMA.

A «Vasárnapi Ujság» a mai számmal ötvenedik évfolyamát kezdi meg.

Félszázad nagy idő az emberiség történetében is; mennyivel nagyobb egy ujság életében! Kivált ha tekintjük, hogy ez a félszázad nemzetünkre a teljes átalakulás ideje volt. Mekkora változások mentek az alatt végbe a nemzet életének minden körében, a politikai, irodalmi, művészeti, társadalmi és mivelődési életben. Hogy megváltozott azóta az egész ország képe!

A mainál jóval kisebb alakban, kevesebb tartalommal indult félszázaddal ezelőtt pályájára a «Vasárnapi Ujság». Eszközeinek szerénysége mellett is irányával, hangjával mindjárt megindulása után megnyerte a jobbak helyeslését, a nagy közönség tetszését. Az irók ép oly örömmel szegődtek zászlaja alá, kezdettől fogva, mint az olvasók. Az irodalom színejava csoportosult mellé s közönsége mindinkább növekedett.

Ma már ötvenedik évébe lép, de fiatalságát e hosszú idő alatt is megőrizte. Csak erősödött, gazdagodott tartalomban, szépült külső kiállításban. Az irodalom több nemzedéke nevelkedett fel mellette s a lap mindig új meg új közönséget hóditott az irodalomnak és magának. Végignézve az eddig megjelent 49 évfolyamon, az olvasó megtalálja azokban a költők, beszély- és regényirók egész sorát, műveik javával képviselve, a régibb irói nemzedék legjelesebbjeit ép úgy, mint az újabb nemzedék jobb erőit. Megtalálja az évfolyamokban a tudomány népszerűsítésére szolgáló, ismeretterjesztő czikkek nagy gazdagságát, melyek többnyire kiváló tudósok és szakemberek tollából származva, tudományosságunk fokozatos haladásáról is tanuságot tesznek.

A «Vasárnapi Ujság» alapításának ötvenedik évfordulója tulajdonkép nem most, hanem később lesz, mert 1854 márczius havában indította meg a lapot Pákh Albert, a maga korának egyik legjelesebb hirlapirója; Jókai Mór s egyideig Gyulai Pál voltak munkatársai.

Most, az ötvenedik évfolyam megindulásakor, csak röviden emlékezünk meg erről a ránk nézve nevezetes dátumról; ez év folytán módját fogjuk ejteni, hogy a nagyközönségre nézve is érdekes visszaemlékezéseket közöljünk lapunk félszázados múltjáról.

*

Nagy irónk, *Jókai* Mór, ki a «Vasárnapi Ujság»-nak évek során át volt főmunkatársa s nem szünt meg nagyra becsült munkatársa lenni máig sem, a következő sorokat intézte lapunk szerkesztőjéhez:

Nagy Miklóshoz.

A «Vasárnapi Ujság» most kezdi meg ötvenedik évfolyamát a Te vezetésed alatt. Visszaemlékszem a negyvenkilencz év előtti első napjaira az életbelépésének s összehasonlítom a mostaniakkal. Én lettem volna valósággal a szerkesztője, de nevemet nem volt szabad a lapra kiirnom: — a legtöbb magyar iró el volt tiltva a hatalom által a szerkesztéstől; — egy barátunknak kellett a névleges szerkesztést elvállalni, ki az egész szabadságharcz alatt beteg volt, távol az országtól. Most szabad a sajtó. Meglátszik a lapon. A Vasárnapi Ujság európai színvonalra emelkedett s túlszárnyalja sok külföldi pályatársát. A magyar közönség háladatos is érte. Pedig hát ötven év alatt az előfizetők meghalnak; a Te lapodnál az előfizetők születnek is. Kivánom neked Istentől, hogy még sokáig építsd ezt a munkát, adjon neked hozzá az Ég erőt, egészséget.

Budapesten, 1902 deczember 29-én.

Őszinte üdvözlettel maradok
igaz barátod
Dr. Jókai Mór.

A «VASÁRNAPI UJSÁG»-NAK.

(1854—1903.)

Ki annyi ünnepet szerzél már szivünknek
Jó öreg Ujság, most téged ünneplünk meg!
— Nem tudom, más hogy van ezzel az ünneppel?
Az én szivem lelkem
Tele van irántad édes szeretettel!

Már gyerekkoromban te voltál minálunk,
Nagy szegénységünkben egy hivalkodásunk,
Jóizün megettük barnás kenyerünket,
Barnábbra szitáltan:
Csakhogy te valahogy ne hagyj el bennünket!

Ezer emlékeddel van tele a multam . . .
Sillabizálni is belőled tanultam.
Tiszta lapjaidról szívta be a lelkem
Hogy az égieket,
Az örök szépet, jót halálig szeressem!

Sok magyaros nótád, szép mesemondásod,
Szivemben nem egyszer mély barázdát ásott.
Költőidért kivált mennyit rajongottam! . . .
— S hogy az leszek én is,
Apámat már akkor azzal búsítottam!

S lapjaidat később — nagy oknak miatta! —
Jó anyám csakugyan sokszor simogatta.
Sokszor simogatta szive szerelmében,
Gyönyörködve büszkén
— Oh áldott kevélység! — a fia versében.

Félszázad alatt így hány szívbe bevésted:
Az Igaz szerelmét, az Eszményt, a Szépet!
Voltál nemzetednek hű mesemondója,
S nagy nehéz időkben
Baja enyhitője, búja gyógyitója.

Most is, ünneplésül jó magyar Ujságom!
— Ugy se kapsz, tudom, a lármás hiuságon —
Ha mi egy-két szóm kél a jó kivánságra:
Elfogódó szivvel
Im azt se rád mondom, hanem a hazára!

Nőjjön, növekedjen oda ez az ország,
Hogy életszükségből folyamodjék hozzád.
Hogy mire még egyszer ötven évet érnél:
Minden magyar háznép
Többre becsüljön a földi kenyerénél!

Szabolcska Mihály.

ÚJ-ÉVRE.

Idők árjának mozgatója,
Hallgass meg engem, Istenem!
Ez újuló év rád dicsőség,
Emberre békesség legyen;
Adj jó esztendőt a hazának,
Új küzdelmekre új erőt,
Hevülésünkhöz bölcseséget,
Hogy igazán szeressük őt.

Add, hogy mi termő anyaföldünk,
Mely zord, kopár most s megfagyott,
Megóvja élő melegével
A benne elvetett magot;
Nyomornak, bűnnek fagyos átkán
Győzzön az áldó szeretet:
Adj enyhülést a szenvedőnek,
Az éhezőnek kenyeret.

Adj zordon télnek tovatüntén
Nyíló mezőket, szép tavaszt,
Reményt, hogy a mi most csak álom,
Jövőnk valóra váltja azt;
Virulást szent eszményeinknek,
Szabadságunknak szárnyakat, —
Erős és lelkes ifjuságot,
Mely tud hevülni és — halad!

Adj aratást a nyár hevében
Daltól jókedvűt, gazdagot,
Hogy mind megtérjen idegenből,
Ki téged, szép föld! itt hagyott . . .
Add, hogy vezérit a hazának
Vezesse férfi-bölcseség
S szent akarat, mely vész között is
Megállja bátran a helyét.

Gyümölcsöt ontó gazdag őszszel
Teljék meg kanna, pincze mind;
Tölts gyöngyöző bort poharunkba,
Hogy fölvidítsa perczeink . . .
Hon állapotján, munka lázán
Az agg is, hogyha elmereng:
Hadd lássa, bízva szebb jövőben,
Derűsnek, szépnek a jelent!

Óh, Uram, áldd meg ezt az évet,
Mely bölcsejéből ránk nevet,
Hogy áldhassuk majd mi is egykor,
S ő érte, a te szent neved;
Add, oly sok évnek bús sorára
Hogy boldog esztendőnk legyen, —
Nem magamért, magyar hazámért
Hallgass meg engem, Istenem!

Sajó Sándor.

AZ A BIZONYOS «MIKOS».

Elbeszélés.

Irta **MIKSZÁTH KÁLMÁN.**

Minden jog fentartásával.

Mária Terézia udvari személyzete közt még ott szerepel konczipisták, kontrollorok, sekrétáriusok, kanczellisták közt az udvari bolond is, de II. József törűlte ezt az állást s azóta csak okos emberek voltak az udvarnál.

A kalapos király halála után mindenféle erőlködések indúltak meg visszaállítani az udvari bolond stallumot, akképen okoskodván az udvari hatalmak, hogy egy uralkodót okvetlenül megillet egy bolond, a ki kedélyességre hangolja. Lám, Józsefnek nem volt bolondja, hát maga csinálta a nagy bolondságokat.

Évtizedekig hasztalan kerestek egy megfelelő bolondot szanaszét az udvaroknál. Szerencsére két bolondja volt a bajor választó-fejedelemnek s az önként átengedte az egyiket, egy Akli Mik-

mert hazafiassága és egyéni önzetlensége kétségen felül állt. Támadó modora miatt többször keveredett pörökbe, párbajokba, még késő öregkorában is. Egy ilyen párbajban csak az mentette meg, hogy ellenfele golyója ruhája egyik gombját érte s azon megakadt. A harczot Majthényi báró lemondása után sem hagyta abba, egész a legutóbbi időkig. Az 1901-iki általános képviselő-választásokon újra fellépett mint jelölt a korponai kerületben, de nem nyert többséget.

Deczember 26-ikán halt meg 85 éves korában Felső-Szemeréden. Halála széles körben keltett nagy részvétet, a mit az a sok meleghangú részvéttávirat és levél is bizonyit, melyeket fiai, Oszkár és László mindenfelől kaptak. Ezek között volt József főherczeg részvéttávirata is.

HEJ RÁKÓCZI, BERCSÉNYI...

Stetka Gyula festménye.

A magyar arczképfestők egyik kiváló mestere Stetka Gyula, kinek művészi ecsete annyi jelesünket örökitette meg az utókor számára, ezúttal a Rákóczi korabeli kurucz korszakból merített tárgyat most bemutatott képén. Elhagyott csárdában búsul egy kuruczhuszár egyedül, midőn előkerül valahonnan a hires öreg czimbalmos, Veres Jóska is. Nyomban maga mellé ülteti a búsuló magyar s munkára inti a czigányt. Ürül a boros kancsó s víg czimbalomszó mellett felhangzik a *Hej Rákóczi Bercsényi* . . . nóta bús, de lelkesítő hangja.

Ezt a képet követni fogja a kurucz-korszakból egy másik s azután egy harmadik is. Stetka Gyula buzgón kutatja a dicsőséges Rákóczi-korszak epizódjait; tanulmányozza a korabeli fegyverzeteket, öltözeteket, a szájról-szája járó legendaszerű történeteket. Ezek hatása alatt már nem egy kompozicziója született meg a «Fészek» művészi klub márvány asztalain. Ezekből születnek meg jövendő művei is.

Stetka ecsetjét jelenleg Horánszky Nándor arczképe foglalkoztatja, melyet még természet után készült régibb művéről fest ujra a józsefvárosi körnek. Ennek befejezése után a Bazilika hatalmas méretű oltárképét, «Krisztus a Keresztfán», kezdi el, melynek elkészültével idejét felváltva a Rákóczi korabeli képek s immár országszerte ismert arczképeinek festése között osztja meg.

ÚSZÓ HÓ- ÉS HOMOK-TÖMBÖK. (Fénykép után.)

A HÓ.

Csendesen szállingóznak alá a hópelyhek s lassanként vastagon belepik a jó meleg téli bundát. Az előszobában lerázzuk róla, nem törődve vele, hogy ezer és ezer apró kis csillagot zúzunk össze. Pedig milyen változatos, milyen csodálatosan szabályos kis alakok ezek! Mind hatágú vagy hatszögletű kis csillag, összerakva ragyogó, fényes kristályokból. Egyetlen lehellet alatt olvadni kezd a kis csillag, a kristálykák elvesztik éleiket s lassanként az egész kis műremek idomtalan csöppé olvad szét.

A frissen hullott hó fehér lepellel takarja be az utczákat, a kormos háztetőket, valamint künn a tágas mezőket is. Ez a fehér lepel mind ilyen apró kis hatszögletű csillagokból van. Ha azonban a szél elkezdi a havat szárnyaira venni, szétzúzza a kis csillagokat s apró kristályokból álló port csap a szemünk közé. A hideg hó a szél hatása alatt valóban finom porrá lesz, a mely behatol az ablak résein, a deszkafalak vékony nyilásain, az arczvédő-fátyolon át s rózsapirosra csipkedi az előbb halovány női arczot.

A kristályoknak ez a milliárdja a gazdának örömet okoz, ha jókor jön, mert befedve a földeket, megóvja azokat az éjjeli erős lehüléstől s az őszi vetést megvédelmezi a kifagyástól. Ha csendesen, szél nélkül esik, nem is igen okoz kárt senkinek, legfeljebb a főváros urai gondolnak aggódva a hótakarítás költségeire.

Annál nagyobb azonban a baj, ha az erős

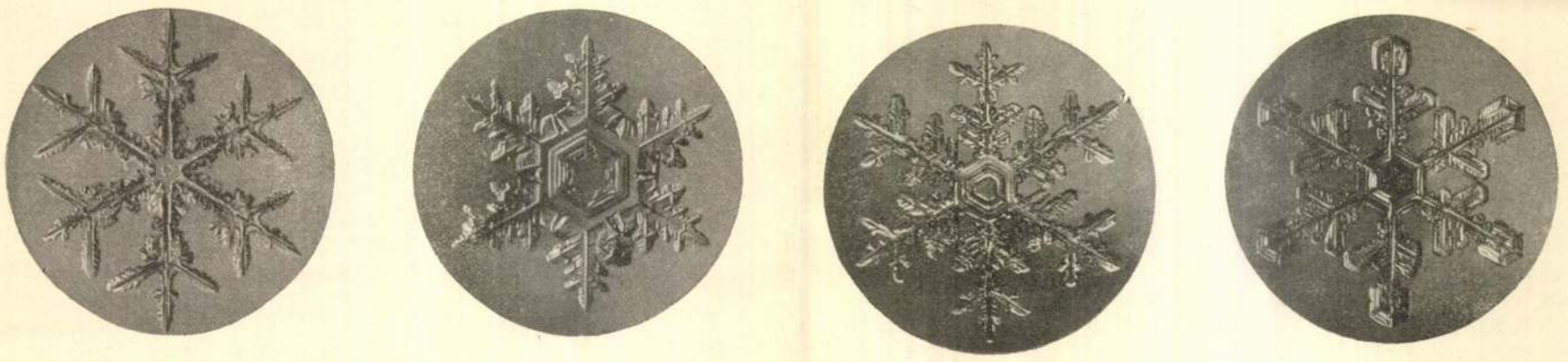

HÓKRISTÁLYOK. (Fényképfölvételek után nagyítva.)

HÓPÁRKÁNY A KIS-GLOCKNEREN. (Fénykép után.)

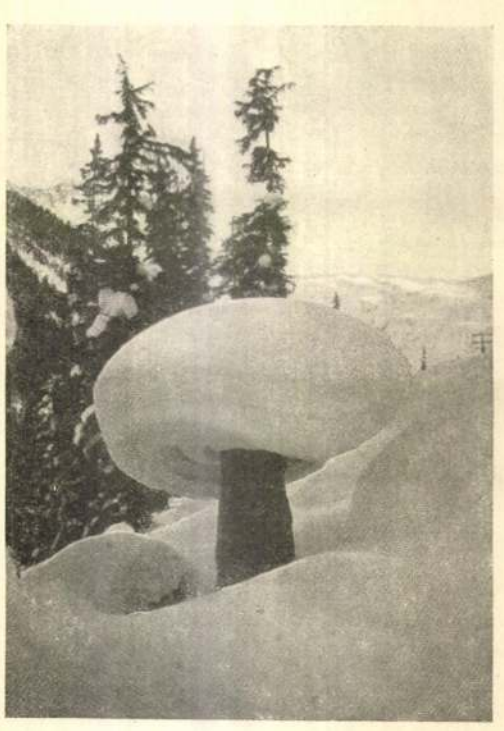

ÓRIÁS JÉG-GOMBA

SZILVESZTER ESTÉJE. Goró Lajos rajza.

hóesés széllel jár. A szél helyenként teljesen elsöpri a havat, más helyeken pedig hegymagasságú torlaszokat épit belőle, a melyek elzárják a vonatok közlekedését betemetik a falvakat s itt-ott annyira megakasztják a közlekedést, hogy miatta nagyobb veszedelem is származhatik. A Balaton éjszaki partján, Arács és Csopak vidékén megtörtént már, hogy a veszprémi magaslatokról annyi havat hordott le a hegy lábához a szél, hogy a szánok a táviródrótok felett jártak s nehány szőlőhegyi épületben úgy odaszoritotta a lakókat, hogy azok éhséget szenvedtek. A Balaton déli partján meg a vasútra szokta hordani a tó jegének minden havát s eltemeti az állomásépületeket is.

A mi vidékünkön azonban nem esik annyi hó, mint például Éjszak-Amerikában, az Atlanti-oczeán partvidékein. New-Yorkot 1888 márcz. 11 és 14-ike közt az úgynevezett blizzard szél annyira eltemette hóval, hogy a város még a szomszéd falukkal sem tudott érintkezni s a tengeralatti kábel segitségével London útján kért a közeli városokból segitséget.

Fogalmunk sincs azokról a hótömegekről, a melyek a Pacifique vasút egyes helyein szokták a közlekedést hosszú időkre feltartani. Valóságos gerendákból ácsolt folyosókat épitettek ilyen helyeken s a vonat nagy tél idején a hó alatti alagutakban robog tova.

Szibériában ugyan nem esik sok hó, de ha a rettentő hideg poros havat a féktelen *burán* szél kezdi korbácsolni, menekül minden ember és állat fedél alá. Olyan tömegekben sujtja az éles hókristályokat az utas szeme közé, hogy elveszti látóképességét s 10—15 lépésnyi távolból nem talál többé vissza kiinduló helyére.

Az egyenletes vastagságban lehullott havat a szél először fodrossá teszi. A homok felszinén keletkezett fodrokhoz nagyon hasonlitanak ezek a hófodrok, csakhogy nagyobbak, mert a hó sokkal könnyebb anyag. De valóságos «dünéket» és «barkhánokat» is épit belőlük, úgy mint a homokból. Szibéria tundráin ez akadályozza télen az utazást, mert helyenként egész tisztára elsöpri a burán a havat, másutt meg süppedős, laza halmokban torlaszolja össze. A Balaton jegén bámulatosan szabályos halmokat rak belőle a szél.

Még különösebb alakzatok támadnak akadályok körül. A házat nem temeti be egészen a hó, hanem a szél felőli házoldal előtt éles gerinczű töltést halmoz fel, a mely a ház sarkát hirtelen fordulóval megkerülve, a ház mindkét oldalán hosszú gát alakjában nyúlik végig. Különösen nagy hirtelenséggel tölti be a hó a vasúti bevágásokat, ha azok nem túlságosan mélyek. Az igazi nagy bevágások oldalain annyi hely van a hó számára, hogy csak hosszú idő múlva lesz a bevágásba hullott hó a közlekedésre is veszélyes. Kis bevágásokat azonban nehány óra alatt betemet s hosszú vonalon megakadályozza a közlekedést. A vasúti bevágásokat néha mérföldek hosszat sövény- vagy deszkakerítés kiséri, a mi a hófuvások felfogására szolgál. A kerítés külső és belső oldalán nagy tömeg havat rak le a szél s egy darab ideig mentve van a bevágás.

A sokáig nyugodtan fekvő hó szemcséi lassanként összekeményednek. Ha meleg napsugár éri a hó felszinét, akkor a kis kristályok félig megolvadnak s egymással újra összefagynak. Az ilyen hóból többé nem lehet hóbabát készíteni, de még csak hólapdát sem, mert a durva, kölesnyi hószemek nem tapadnak többé olyan könnyen össze. Ezt a darabos, itt-ott egész kemény lapokká összeállott havat «firnes» hónak nevezik; a magas hegyek tetején a régi, évek óta összehalmozódott hó épen ilyen durva szemű. Az ilyen összekeményedett havat a szél különös, szabályosan rétegezett alakzatokká marja ki a milyent egyik képünk is mutat.

Azoknak a különös hóalakzatoknak a létrehozásán, a milyeneket gyakran látni havasokon, vagy télen át nálunk is, három erő dolgozik. Az egyik a szél, a mely a munka legjava részét végzi; a másik a nehézség, a mely a hószemeket mindig visszahozza a Földre s határt szab a szél garázdálkodásának. A harmadik erő csakis molekuláris erő, a mely a hószemecskéket egymással összetapasztja s ha az összetapadás egészen szabadon történhetik, akkor finom hatszögletű kis csillagokat hoz létre, ha pedig a hószemecskék még azonkívül nyomást is szenvednek, akkor durva firnes havat, vagy még később átlátszó, különös rajzokkal diszitett glecser-jeget hoz létre ez a parányi erő.

A hegymászók sokszor gyönyörködhetnek a szikla-gerinczeken elnyúló, kés-élességű hófalakban, a melyeknek finom szerkezetét kristályról-kristályra rakta össze a szél, sokszor úgy, hogy a hegygerinczről mint valami nagy, áttetsző ernyő nyúlik ki a finom hópárkány a feneketlen mélységek fölé. Ilyen kinyúló hópárkányt mutat egyik képünk is, a melyet jeles turistánk, Petrik Lajos fotografált a Kis-Glockneren.

Egészen különös az a párkány, a mely csonka fatörzseken vagy sziklákon képződik. A fatörzsek olyanok lesznek, mint valami nagy gomba: a törzs tetején összegyülemlik a hó, a törzs lába körül pedig mély, köralakú tölcsért váj a szél.

Különösen veszedelmesek azonban a hópárkányok akkor, ha a jégárak rettentő mély repedéseit fedik el. Ilyenkor a felszinen nem látni semmit, egyhangúan, millió apró kristálylap vakitó fényével diszitve takarja be a fehér lepel a jégárak minden egyenetlenségét. A hegymászó hosszú botjával folyton tapogatja a sima takarót s néha-néha könnyen elszalad a hosszú bot, talán be is szakad a hópárkány s rémületes szakadék nyílik meg lába előtt, a melynek jégfalai kékes fénynyel sejtetik a repedés tátongó mélységét.

A hegyekre évenként hullott hó ugyan nyáron át olvad, de a télen esett hó mennyisége mégis nagyobb, mint a nyáron elolvadotté. Kérdés már most, hogy miért nem növekedik a hegyeken határtalanúl a hó? Hiszen ha minden évben több hull, mint a mennyi elolvad, akkor hosszú évszázadok múlva képzelhetetlen mértékekre kellene a hónak felszaporodni! A hó azonban a hegyek tetejéről nemcsak olvadás útján távozik, hanem egy nagy része lezuhan a mélyebb völgyekbe, mint hólavina, egy másik, még talán ennél is tetemesebb része lassan vándorol le a magas völgyeken végig, mint jégár. A régen felhalmozódott hó ugyanis először firnes hóvá, majd kemény, szemcsés jéggé tömörül össze, a mely kék szinével, sajátságos szalagos szerkezetével lényegesen különbözik a tavi, vagy folyami jégtől. Nagy nyomás alatt ez a jég idomúl a sziklavölgy alakjához s lassan leszorong a völgyön alá, mígnem olyan helyre ér, a hol elolvad s valami erős pataknak ad létet. Így ered a Rhône, az Aar, stb. A legóriásibb ilyen lassan nyomúló jégtömegek azonban a sarki vidékeket borítják be, különösen Grönlandot, a melynek hó- és jégtakarója alól csak itt-ott tűnik elő a szikla. De nemcsak a sarkvidékek disze a vakító fehér hó, megtaláljuk az egyenlitőn is. Ott van pl. Kelet-Afrikában a Kenia 5600 méter magas vulkáni csúcsa, ott a Kilimandsaro 6010 méteres krátere, mindkettőn egész éven át fehérlik a hó, pedig egészen közel vannak az egyenlitőhöz. Sőt a Kilimandsáróról szép jégár k is indulnak lefelé.

Cholnoky Jenő.

EGYVELEG.

* **Az égboltozaton** eddig Berlinben, Londonban és Párisban tervszerűleg lefényképezett csillagok száma 68 millió.

* **Legegészségesebb ország** jelenleg Új-Zeeland, a hol ezer lakosra évenkint 11 haláleset jut, míg Guatemalában ezer lakosra már 41.

* **Eladó szigetek.** A kanadai kormány most egyszerre mintegy 500 szigetet bocsát áruba. A szigetek mind a Szent-Lőrincz folyóban vannak Kingston és Brockville városok között, a legkisebb is 14 négyzetkilométernyi, de van 400 négyzetkilométer nagyságú is. Ily tömeges árúba bocsátás még nem fordult elő.

* **Érdekes lelet.** Cimbrishamm svéd kikötőben nemrég halásztak ki egy réz kávéskanalat, melynek nyelén ily felirat volt bevésve: «Maine 6600 tonne». Világos, hogy ez a kanál az 1898-ban Havannában fölrobbantott «Maine» amerikai hadihajóról való. Nem lehetetlen, hogy a kanalat egy nagyobb hal nyelte el s később Svédország közelében kiadta magából.

lós nevű magyart, a ki az akkori udvari kalendáriumban «Mikos Akli» név alatt van bejegyezve. Valószínűleg nyomási hibából maradt ki a Miklós névből az «l» betű s ennek a ficzkónak, a kinek a mulattatási force-sza abból állt, hogy némelykor együgyűnek tetette magát, a bolondériáiból maradtak fenn a németek közt az úgynevezett *Mikos-viczczek*, melyekkel a sógorék még ma is csúfolni szeretik a magyarokat.

Miklós tüskés hajú, kellemes fiatal emberke volt, olyan mozgékony arczczal, hogy mikor a grimace-okat kezdte csinálni (pompásan utánzott arczban, hangban, mozdulatokban minden embert), halálra lehetett rajta nevetni. A piktorok akadémiáján tanult Münchenben, de annyi pajkos, vidám csínyt követett el, hogy híre kiszivárgott a sörivó burgerek közé s az egész város az ő dévajságain nevetett. Némelykor a rendőrséggel is meggyűlt a baja, de a legszemenszedettebb leleményekkel mindig kisiklott a büntetés alól.

Divatba pedig egyenesen maga a választófejedelem hozta, a kinek szokása volt, hogy minden héten egyszer néhány festő-tanárt és művészt is asztalához invitált s többnyire megkérdezte tőlük: «Was ist wieder mit dem Mikos?»

El kellett beszélni ötleteit, megjegyzéseit, viselt dolgait s Ő Fensége szinte könnybelábbadt szemekkel nevetett azokon, nem győzvén ismételni: «O verfluchter Kerl!»

A dolog aztán annyira elfajúlt a hyperloyalis államocskában, hogy a gonosz csont, Akli Miklós valóságos szabadalmat élvezett mindenféle bohóságok, rendellenességek és vaskos tréfák elkövetésére, az akadémiai tanács vagy a rendőrfőnök még szinte örűlt, ha valami új kihágást jelentettek: «No, hogy fog a fejedelem megint nevetni.»

Hiszen ha csak a fejedelem lett volna! Hanem ott volt a bolondja, Korb Joakhim, a kinek egyenesen az önérzetét sértette az Akli Mikos növekedő híre. Ezt már nem tűrheti tovább. Két bolond nem fér el Münchenben. Addigaddig nógatta a fejedelmet, hogy ő versenyre akar kelni Aklival, vegye őt is az udvarába, aztán a melyik különb lesz, azt tartsa meg kettejök közűl, hogy Ő Fensége végre ráállott s Miklós a bajor rezidenciába kerűlt.

HEJ RÁKÓCZI, BERCSÉNYI. — STETKA GYULA FESTMÉNYE.

Nem czélja ez elbeszélésnek hosszabban időzni a különben felette mulatságos versenynél, mely két elmés kópé közt kifejlődött. Még azt sem szükséges eldönteni, hogy melyik maradt felül, de nem is lehet. Mert hogy a bajor király Mikost engedte át Ferencz császárnak s Korbot magának tartotta meg, az is kétes értékű. Ha udvarias volt, a jobbat adta oda; ha önző volt, a jobbat tartotta meg. Minthogy pedig Maximilián József udvarias is volt, önző is volt, örök homály fedi, melyik volt kettő között a különb bolond.

A bécsi Hofburgban csakhamar nélkülözhetlen persona lett Miklós úr. Geniális ficzkó volt, a ki beszélt vagy hat nyelvet, ösmerte az irodalmakat, tudott minden forgalomban levő anekdotát és furaságot, otthonos volt a magiában, a nyugati és keleti bűvészetekben, tudott a tenyérről jósolni és a csillagokról, ügyesen csinált meg minden kártya-kunstot, pompás verseket és ódákat irt a császár születés- és névnapjára, a melyekkel behízelegte magát a jószívű uralkodónál. Szóval minden tudományhoz hozzászagolt valamennyire s felületesen azt habzsolta el belőle, a mi érdekes, de a mélyére, a hol már a hasznos kezdődik, nem hatolt. Nem tudott annyit egyik ismeretágból se, még a festészetet sem véve ki, a mennyivel a becsületes mindennapi kenyeret megkereshette volna, hanem csak annyit, a mivel biztos volt neki a mindennapi kalács.

Néha egy egy ötletével nemcsak fölvidítá a császárt, de meg is védte, pedig mindig az együgyűség lárvája alatt beszélt.

Egyszer valami cercle alkalmával azt kérdezte a császár Grassalkovich herczegtől:

— Milyen messze van Gödöllő Pesttől?

— Két órajárás jó lovakon, — felelte a herczeg.

— És Pest Gödöllőtől? — folytatta a császár szórakozottan.

A cercelénél levő urak elmosolyodtak, de különösen Stadion gróf vágott gunyolódó arczot, csak Grassalkovich herczeg tartotta meg hódolatból loyális komolyságát.

— Ugyanannyi, Fölség.

A császár elpirult, az udvari bolond közbeszólt, Stadionhoz intézve a szót:

— Milyen messze van húsvéttól pünkösd, Kegyelmes Uram?

— Ötven nap kedves Akli.

— És pünkösdtől húsvét milyen messze van?

Stadion és a császár elnevették magukat — mert pünkösdtől húsvét már nem ugyanannyi.

— Lássa kedves Grassalkovich, — szólt a császár, — milyen jó, hogy van a környezetemben egy bolond, a ki be tudja bizonyítani, hogy nem mondtam egészen bolondot.

Ferencz császár búskomorságra hajló, beteges ember volt, kinek nem voltak nagy ambicziói és nagy tervei. A nagy Napoleon, ki a világot megrázó robajjal jelent meg a történelem szinpadán, kényelmetlen időben született Ferenczre nézve. Szép az ilyen legény kortársának lenni, de Ferencz bizonyosan elengedte volna. Jobban szerette a fákat, virágokat, mint a katonákat. Az ischli fürdő megalapításának sikerével teljes életére nézve megelégedett volna.

Az udvari doktor azt találta, hogy az ischli levegő a legjobb levegő a világon (bizonyosan telkei voltak Ischlben), oda küldte Ferenczet hosszabb tartózkodásra, a mi egyszerre fölvirágoztatta azt a vidéket. A császárnak kastélyt építettek és roppant parkot ültettek, a melyben kocsikázni lehessen. A birodalom összes arisztokrácziája oda tolúlt. A divat szárnyaira emelte Ischlt. Még a levegőjét is elhordták hermetice elzárt palaczkokban Európa összes patikáiba. Az emberiség csak lassan, sok vér árán állt a nagy igazságok mellé, de a nagy bolondságok gyorsan legyőzik. A patiensek szörnyen hittek az ischli levegő csodálatos erejében, tehát az orvosok is s nagyon gyakran lehetett hallani uri betegszobákban, a mint az ütér megvizsgálása és a százados chablon «nyujtsa ki a nyelvét» után komor arczczal rendeli Aeskulap fölkentje:

— Bontsanak fel a beteg szobájában éjjelre egy palaczk ischli levegőt!

S ha másnap panaszkodott a beteg, hogy nem javult az állapota, a doktor készen volt a bölcs tanácsal:

— Hát meg kell az adagot kettőztetni. Bontsanak fel két palaczkot.

Az ilyen beteg aztán vagy meggyógyúlt, és

— Hm. Kiváncsi vagyok, mit beszél most odaát Széll Kálmán.

Az öregapó pedig, a ki faluról jött a gyerekei és unokái közé, hogy velök töltse az ünnepeket, csendesen szunyókál egy karosszékben, haza gondol a falusi kuriára, a hol egészen másforma az újév, a hol ilyenkor ünnepi csend szokott lenni. Csak néha csörög egy-egy szán az ablakok alatt. Az anyjuk, a ki szintén itt van, most a bibliából olvasna otthon. A templomi harangszó behallatszanék szépen és a zúgása olyan áhitatot gerjesztő, olyan zsongító, bátorító. Harangzúgás nélkül nincs áhitat, nincs ünnep. Harangban az Isten beszél. Isten nélkül nem kezdődhetik semmi. Új-év se. S itt nem hallik [illegible]ztán minden szép fehér ott falun. A házak fedelei épen olyanok, mint a falaik és a mező is fehér. Az ég is fehér, mint a két öreg haja. Nem látni sehol más bántó szint, csak a kéményekből ömlik ki egy kis kékség, egy kis füst, miután már útközben elvégezte minden feladatát, körülnyalogatván az oda kiakasztott sonkákat és oldalasokat.

Dirmeg-dörmög az öreg, hogy itt nincs harang — de felhangzik az unokák nevetése. Olyan tiszta hangok, mintha tiz csengetyű szólna és a nagyapó szivébe vidámság lopózik be; elengedi már a csengetyűkért a harangot s fölkap egyet a kópék közül a térdére:

— No, mondd el még egyszer azt a verset, te buksi!

A buksi aztán még egyszer eldarálja: «Ide állok, gratulálok — Boldog új-évet kivánok».

Így nyugszik meg végre a nagyapó a nagyváros új-évében.

— Hiszen egy kutya az. Kályha ott is van, itt is van. És végre is a kályha a fő.

Öreg emberek logikája. Igazsághoz közel eső. Poézistól messze járó. *Novus.*

A «VASÁRNAPI UJSÁG» ÖTVENEDIK ÉVFOLYAMA.

A «Vasárnapi Ujság» a mai számmal ötvenedik évfolyamát kezdi meg.

Félszázad nagy idő az emberiség történetében is; mennyivel nagyobb egy ujság életében! Kivált ha tekintjük, hogy ez a félszázad nemzetünkre a teljes átalakúlás ideje volt. Mekkora változások mentek az alatt végbe a nemzet életének minden körében, a politikai, irodalmi, művészeti, társadalmi és mivelődési életben. Hogy megváltozott azóta az egész ország képe!

A mainál jóval kisebb alakban, kevesebb tartalommal indult félszázaddal ezelőtt pályájára a «Vasárnapi Ujság». Eszközeinek szerénysége mellett is irányával, hangjával mindjárt megindulása után megnyerte a jobbak helyeslését, a nagy közönség tetszését. Az irók ép oly örömmel szegődtek zászlaja alá, kezdettől fogva, mint az olvasók. Az irodalom színejava csoportosult mellé s közönsége mindinkább növekedett.

Ma már ötvenedik évébe lép, de fiatalságát e hosszú idő alatt is megőrizte. Csak erősödött, gazdagodott tartalomban, szépült külső kiállításban. Az irodalom több nemzedéke nevelkedett fel mellette s a lap mindig új meg új közönséget hóditott az irodalomnak és magának. Végignézve az eddig megjelent 49 évfolyamon, az olvasó megtalálja azokban a költők, beszély- és regényirók egész sorát, műveik javával képviselve, a régibb irói nemzedék legjelesebbjeit ép úgy, mint az újabb nemzedék jobb erőit. Megtalálja az évfolyamokban a tudomány népszerűsítésére szolgáló, ismeretterjesztő czikkek nagy gazdagságát, melyek többnyire kiváló tudósok és szakemberek tollából származva, tudományosságunk fokozatos haladásáról is tanuságot tesznek.

A «Vasárnapi Ujság» alapításának ötvenedik évfordulója tulajdonkép nem most, hanem később lesz, mert 1854 márczius havában indította meg a lapot Pákh Albert, a maga korának egyik legjelesebb hirlapirója; Jókai Mór s egyideig Gyulai Pál voltak munkatársai.

Most, az ötvenedik évfolyam megindulásakor, csak röviden emlékezünk meg erről a ránk nézve nevezetes dátumról; ez év folytán módját fogjuk ejteni, hogy a nagyközönségre nézve is érdekes visszaemlékezéseket közöljünk lapunk félszázados múltjáról.

*

Nagy irónk, *Jókai* Mór, ki a «Vasárnapi Ujság»-nak évek során át volt főmunkatársa s nem szünt meg nagyra becsült munkatársa lenni máig sem, a következő sorokat intézte lapunk szerkesztőjéhez:

Nagy Miklóshoz.

A «Vasárnapi Ujság» most kezdi meg ötvenedik évfolyamát a Te vezetésed alatt. Visszaemlékszem a negyvenkilencz év előtti első napjaira az életbelépésének s összehasonlítom a mostaniakkal. Én lettem volna valósággal a szerkesztője, de nevemet nem volt szabad a lapra kiirnom: — a legtöbb magyar iró el volt tiltva a hatalom által a szerkesztéstől; — egy barátunknak kellett a névleges szerkesztést elvállalni, ki az egész szabadságharcz alatt beteg volt, távol az országtól. Most szabad a sajtó. Meglátszik a lapon. A Vasárnapi Ujság európai színvonalra emelkedett s túlszárnyalja sok külföldi pályatársát. A magyar közönség háladatos is érte. Pedig hát ötven év alatt az előfizetők meghalnak; a Te lapodnál az előfizetők születnek is. Kivánom neked Istentől, hogy még sokáig építsd ezt a munkát, adjon neked hozzá az Ég erőt, egészséget.

Budapesten, 1902 deczember 29-én.

Őszinte üdvözlettel maradok
igaz barátod
Dr. Jókai Mór.

A «VASÁRNAPI UJSÁG»-NAK.

(1854—1903.)

Ki annyi ünnepet szerzél már szivünknek,
Jó öreg Ujság, most téged ünneplünk meg!
— Nem tudom, más hogy van ezzel az ünneppel?
Az én szivem lelkem
Tele van irántad édes szeretettel!

Már gyerekkoromban te voltál minálunk,
Nagy szegénységünkben egy hivalkodásunk,
Jóizün megettük barnás kenyerünket,
Barnábbra szitáltan:
Csakhogy te valahogy ne hagyj el bennünket!

Ezer emlékeddel van tele a multam . . .
Sillabizálni is belőled tanultam.
Tiszta lapjaidról szívta be a lelkem
Hogy az égieket,
Az örök szépet, jót halálig szeressem!

Sok magyaros nótád, szép mesemondásod,
Szivemben nem egyszer mély barázdát ásott.
Költőidért kivált mennyit rajongottam! . . .
— S hogy az leszek én is,
Apámat már akkor azzal búsitottam!

S lapjaidat később — nagy oknak miatta! —
Jó anyám csakugyan sokszor simogatta.
Sokszor simogatta szive szerelmében,
Gyönyörködve büszkén
— Oh áldott kevélység! — a fia versében.

Félszázad alatt így hány szívbe bevésted:
Az Igaz szerelmét, az Eszményt, a Szépet!
Voltál nemzetednek hű mesemondója,
S nagy nehéz időkben
Baja enyhitője, búja gyógyitója.

Most is, ünneplésül jó magyar Ujságom!
— Ugy se kapsz tudom, a lármás hiuságon —
Ha mi egy-két szóm kél a jó kivánságra:
Elfogódó szivvel
Im azt se rád mondom, hanem a hazára!

Nőjjön, növekedjen oda ez az ország,
Hogy életszükségből folyamodjék hozzád.
Hogy mire még egyszer ötven évet érnél:
Minden magyar háznép
Többre becsüljön a földi kenyerénél!

Szabolcska Mihály.

ÚJ-ÉVRE.

Idők árjának mozgatója,
Hallgass meg engem, Istenem!
Ez újuló év rád dicsőség,
Emberre békesség legyen;
Adj jó esztendőt a hazának,
Új küzdelmekre új erőt,
Hevülésünkhöz bölcseséget,
Hogy igazán szeressük őt.

Add, hogy mi termő anyaföldünk,
Mely zord, kopár most s megfagyott,
Megóvja élő melegével
A benne elvetett magot;
Nyomornak, bűnnek fagyos átkán
Győzzön az áldó szeretet:
Adj enyhülést a szenvedőnek,
Az éhezőnek kenyeret.

Adj zordon télnek tovatüntén
Nyíló mezőket, szép tavaszt,
Reményt, hogy a mi most csak álom,
Jövőnk valóra váltja azt;
Virulást szent eszményeinknek,
Szabadságunknak szárnyakat, —
Erős és lelkes ifjuságot,
Mely tud hevülni és — halad!

Adj aratást a nyár hevében
Daltól jókedvűt, gazdagot,
Hogy mind megtérjen idegenből,
Ki téged, szép föld! itt hagyott . . .
Add, hogy vezérit a hazának
Vezesse férfi-bölcseség
S szent akarat, mely vész között is
Megállja bátran a helyét.

Gyümölcsöt ontó gazdag őszszel
Teljék meg kanna, pincze mind;
Tölts gyöngyöző bort poharunkba,
Hogy fölvidítsa perczeink . . .
Hon állapotján, munka lázán
Az agg is, hogyha elmereng:
Hadd lássa, bízva szebb jövőben,
Derűsnek, szépnek a jelent!

Óh, Uram, áldd meg ezt az évet,
Mely bölcsejéből ránk nevet,
Hogy áldhassuk majd mi is egykor,
S ő érte, a te szent neved;
Add, oly sok évnek bús sorára
Hogy boldog esztendőnk legyen, —
Nem magamért, magyar hazámért
Hallgass meg engem, Istenem!

Sajó Sándor.

AZ A BIZONYOS «MIKOS».

Elbeszélés.

Irta **MIKSZÁTH KÁLMÁN.**

Minden jog fentartásával.

Mária Terézia udvari személyzete közt még ott szerepel konczipisták, kontrollorok, sekretáriusok, kanczellisták közt az udvari bolond is, de II. József törülte ezt az állást s azóta csak okos emberek voltak az udvarnál.

A kalapos király halála után mindenféle erőlködések indúltak meg visszaállítani az udvari bolond stallumot, akképen okoskodván az udvari hatalmak, hogy egy uralkodót okvetlenül megillet egy bolond, a ki kedélyességre hangolja. Lám, Józsefnek nem volt bolondja, hát maga csinálta a nagy bolondságokat.

Évtizedekig hasztalan kerestek egy megfelelő bolondot szanaszét az udvaroknál. Szerencsére két bolondja volt a bajor választó-fejedelemnek s az önként átengedte az egyiket, egy Akli Mik-

mert hazafiassága és egyéni önzetlensége kétségen felül állt. Támadó modora miatt többször keveredett pörökbe, párbajokba, még késő öregkorában is. Egy ilyen párbajban csak az mentette meg, hogy ellenfele golyója ruhája egyik gombját érte s azon megakadt. A harczot Majthényi báró lemondása után sem hagyta abba, egész a legutóbbi időkig. Az 1901-iki általános képviselő-választásokon újra fellépett mint jelölt a korponai kerületben, de nem nyert többséget.

Deczember 26-ikán halt meg 85 éves korában Felső-Szemeréden. Halála széles körben keltett nagy részvétet, a mit az a sok meleghangú részvéttávirat és levél is bizonyit, melyeket fiai, Oszkár és László mindenfelől kaptak. Ezek között volt József főherczeg részvéttávirata is.

HEJ RÁKÓCZI, BERCSÉNYI...

Stetka Gyula festménye.

A magyar arczképfestők egyik kiváló mestere Stetka Gyula, kinek művészi ecsete annyi jelesünket örökitette meg az utókor számára, ezúttal a Rákóczi korabeli kurucz korszakból merített tárgyat most bemutatott képén. Elhagyott csárdában búsul egy kuruczhuszár egyedül, midőn előkerül valahonnan a híres öreg czimbalmos, Veres Jóska is. Nyomban maga mellé ülteti a búsuló magyar s munkára inti a czigányt. Ürül a boros kancsó s vig czimbalomszó mellett felhangzik a *Hej Rákóczi Bercsényi* ... nóta bús, de lelkesítő hangja.

Ezt a képet követni fogja a kurucz-korszakból egy másik s azután egy harmadik is. Stetka Gyula buzgón kutatja a dicsőséges Rákóczi-korszak epizódjait; tanulmányozza a korabeli fegyverzeteket, öltözeteket, a szájról-szája járó legendaszerű történeteket. Ezek hatása alatt már nem egy kompozicziója született meg a «Fészek» művészi klub márvány asztalain. Ezekből születnek meg jövendő művei is.

Stetka ecsetjét jelenleg Horánszky Nándor arczképe foglalkoztatja, melyet még természet után készült régibb művéről fest ujra a józsefvárosi körnek. Ennek befejezése után a Bazilika hatalmas méretű oltárképét, «Krisztus a Keresztfán», kezdi el, melynek elkészültével idejét felváltva a Rákóczi korabeli képek s immár országszerte ismert arczképeinek festése között osztja meg.

ÚSZÓ HÓ- ÉS HOMOK-TÖMBÖK. (Fénykép után.)

A HÓ.

Csendesen szállingóznak alá a hópelyhek s lassanként vastagon belepik a jó meleg téli bundát. Az előszobában lerázzuk róla, nem törődve vele, hogy ezer és ezer apró kis csillagot zúzunk össze. Pedig milyen változatos, milyen csodálatosan szabályos kis alakok ezek! Mind hatágú vagy hatszögletű kis csillag, összerakva ragyogó, fényes kristályokból. Egyetlen lehellet alatt olvadni kezd a kis csillag, a kristálykák elvesztik éleiket s lassanként az egész kis műremek idomtalan csöppé olvad szét.

A frissen hullott hó fehér lepellel takarja be az utczákat, a kormos háztetőket, valamint künn a tágas mezőket is. Ez a fehér lepel mind ilyen apró kis hatszögletű csillagokból van. Ha azonban a szél elkezdi a havat szárnyaira venni, szétzúzza a kis csillagokat s apró kristályokból álló port csap a szemünk közé. A hideg hó a szél hatása alatt valóban finom porrá lesz, a mely behatol az ablak résein, a deszkafalak vékony nyilásain, az arczvédő-fátyolon át s rózsapirosra csipkedi az előbb halovány női arczot.

A kristályoknak ez a milliárdja a gazdának örömet okoz, ha jókor jön, mert befedve a földeket, megóvja azokat az éjjeli erős lehüléstől s az őszi vetést megvédelmezi a kifagyástól. Ha csendesen, szél nélkül esik, nem is igen okoz kárt senkinek, legfeljebb a főváros urai gondolnak aggódva a hótakarítás költségeire.

Annál nagyobb azonban a baj, ha az

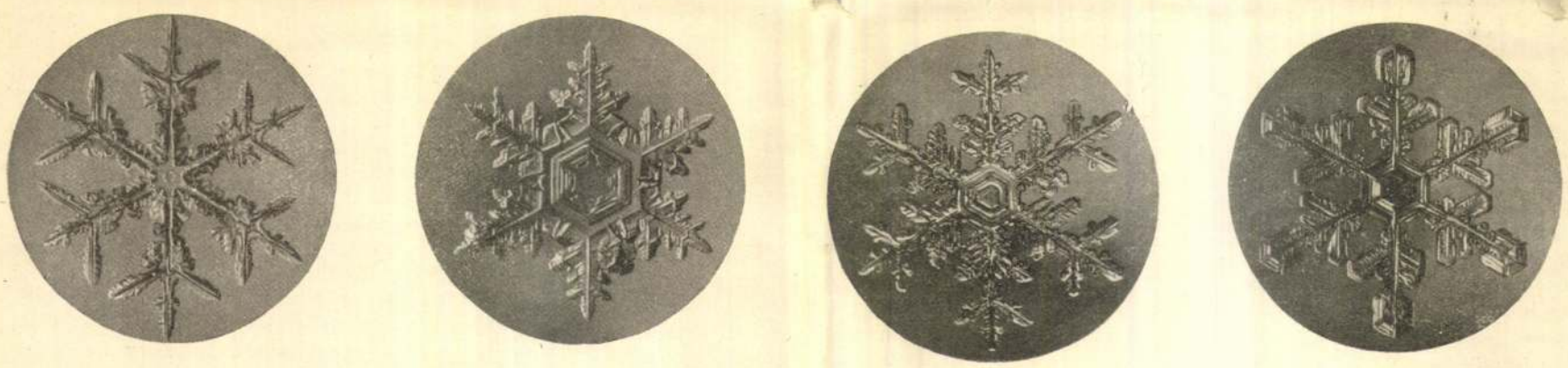

HÓKRISTÁLYOK. (Fényképfölvételek után nagyítva.)

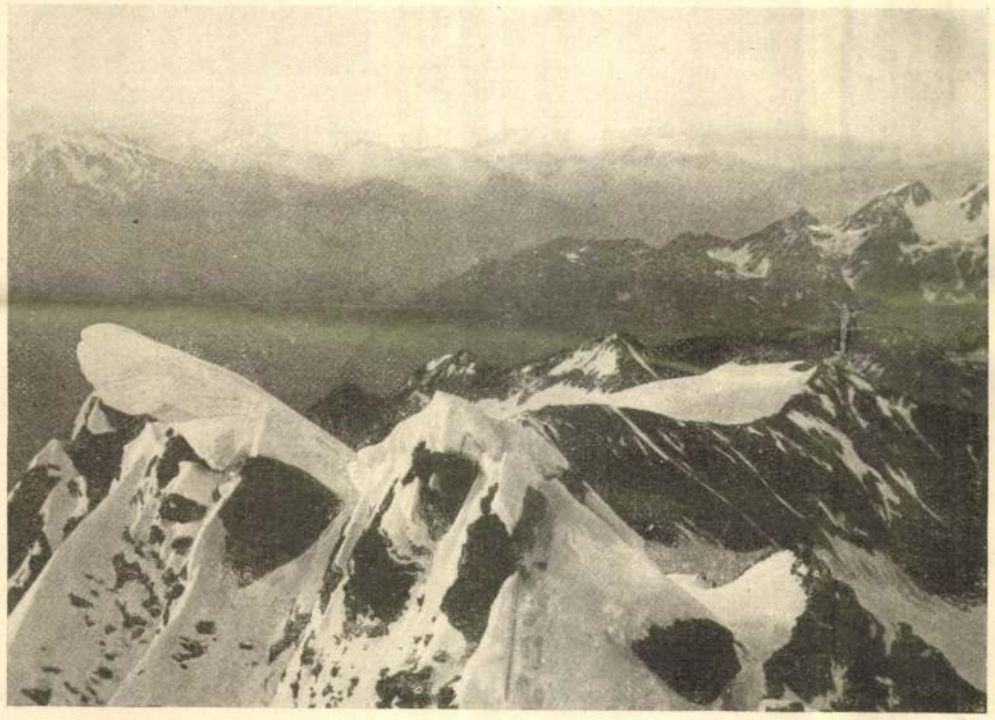

HÓPÁRKÁNY A KIS-GLOCKNEREN. (Fénykép után.)

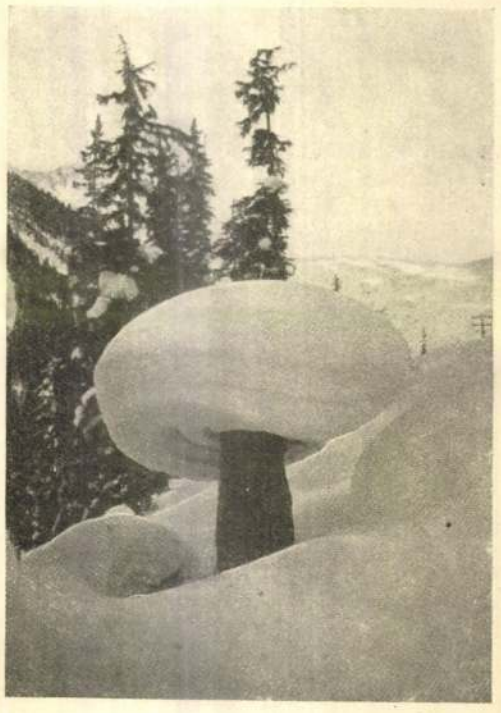

ÓRIÁS JÉG-GOMBA

SZILVESZTER ESTÉJE. Goró Lajos rajza.

hóesés széllel jár. A szél helyenként teljesen elsöpri a havat, más helyeken pedig hegymagasságú torlaszokat épít belőle, a melyek elzárják a vonatok közlekedését betemetik a falvakat s itt-ott annyira megakasztják a közlekedést, hogy miatta nagyobb veszedelem is származhatik. A Balaton éjszaki partján, Arács és Csopak vidékén megtörtént már, hogy a veszprémi magaslatokról annyi havat hordott le a hegy lábához a szél, hogy a szánok a táviródrótok felett jártak s nehány szőlőhegyi épületben úgy odaszorította a lakókat, hogy azok éhséget szenvedtek. A Balaton déli partján meg a vasútra szokta hordani a tó jegének minden havát s eltemeti az állomásépületeket is.

A mi vidékünkön azonban nem esik annyi hó, mint például Éjszak-Amerikában, az Atlanti-oczeán partvidékein. New-Yorkot 1888 márcz. 11 és 14-ike közt az úgynevezett blizzard szél annyira eltemette hóval, hogy a város még a szomszéd falukkal sem tudott érintkezni s a tengeralatti kábel segítségével London útján kért a közeli városokból segítséget.

Fogalmunk sincs azokról a hótömegekről, a melyek a Pacifique vasút egyes helyein szokták a közlekedést hosszú időkre feltartani. Valóságos gerendákból ácsolt folyosókat építettek ilyen helyeken s a vonat nagy tél idején a hó alatti alagutakban robog tova.

Szibériában ugyan nem esik sok hó, de ha a rettentő hideg poros havat a féktelen *burán* szél kezdi korbácsolni, menekül minden ember és állat fedél alá. Olyan tömegekben sujtja az éles hókristályokat az utas szeme közé, hogy elveszti látóképességét s 10—15 lépésnyi távolból nem talál többé vissza kiinduló helyére.

Az egyenletes vastagságban lehullott havat a szél először fodrossá teszi. A homok felszinén keletkezett fodrokhoz nagyon hasonlítanak ezek a hófodrok, csakhogy nagyobbak, mert a hó sokkal könnyebb anyag. De valóságos «dünéket» és «barkhánokat» is épít belőlük, úgy mint a homokból. Szibéria tundráin ez akadályozza télen az utazást, mert helyenként egész tisztára elsöpri a burán a havat, másutt meg süppedős, laza halmokban torlaszolja össze. A Balaton jegén bámulatosan szabályos halmokat rak belőle a szél.

Még különösebb alakzatok támadnak akadályok körül. A házat nem temeti be egészen a hó, hanem a szél felőli házoldal előtt éles gerinczű töltést halmoz fel, a mely a ház sarkát hirtelen fordulóval megkerülve, a ház mindkét oldalán hosszú gát alakjában nyúlik végig. Különösen nagy hirtelenséggel tölti be a hó a vasúti bevágásokat, ha azok nem túlságosan mélyek. Az igazi nagy bevágások oldalain annyi hely van a hó számára, hogy csak hosszú idő múlva lesz a bevágásba hullott hó a közlekedésre is veszélyes. Kis bevágásokat azonban nehány óra alatt betemet s hosszú vonalon megakadályozza a közlekedést. A vasúti bevágásokat néha mérföldek hosszat sövény- vagy deszkakerítés kiséri, a mi a hófuvások felfogására szolgál. A kerítés külső és belső oldalán nagy tömeg havat rak le a szél s egy darab ideig mentve van a bevágás.

A sokáig nyugodtan fekvő hó szemecséi lassanként összekeményednek. Ha meleg napsugár éri a hó felszinét, akkor a kis kristályok félig megolvadnak s egymással újra összefagynak. Az ilyen hóból többé nem lehet hóbabát készíteni, de még csak holapdát sem, mert a durva, kölesnyi hószemek nem tapadnak többé olyan könnyen össze. Ezt a darabos, itt-ott egész kemény lapokká összeállott havat «firnes» hónak nevezik; a magas hegyek tetején a régi, évek óta összehalmozódott hó épen ilyen durva szemű. Az ilyen összekeményedett havat a szél különös, szabályosan rétegezett alakzatokká marja ki a milyent egyik képünk is mutat.

Azoknak a különös hóalakzatoknak a létrehozásán, a milyeneket gyakran látni havasokon, vagy télen át nálunk is, három erő dolgozik. Az egyik a szél, a mely a munka legjava részét végzi; a másik a nehézség, a mely a hószemeket mindig visszahozza a Földre s határt szab a szél garázdálkodásának. A harmadik erő csakis molekuláris erő, a mely a hószemecskéket egymással összetapasztja s ha az összetapadás egészen szabadon történhetik, akkor finom hatszögletű kis csillagokat hoz létre, ha pedig a hószemecskék még azonkívül nyomást is szenvednek, akkor durva firnes havat, vagy még később átlátszó, különös rajzokkal diszített glecser-jeget hoz létre ez a parányi erő.

A hegymászók sokszor gyönyörködhetnek a szikla-gerinczeken elnyúló, kés-élességű hófalakban, a melyeknek finom szerkezetét kristályról-kristályra rakta össze a szél, sokszor úgy, hogy a hegygerinczről mint valami nagy, áttetsző ernyő nyúlik ki a finom hópárkány a feneketlen mélységek fölé. Ilyen kinyúló hópárkányt mutat egyik képünk is, a melyet jeles turistánk, Petrik Lajos fotografált a Kis-Glockneren.

Egészen különös az a párkány, a mely csonka fatörzseken vagy sziklákon képződik. A fatörzsek olyanok lesznek, mint valami nagy gomba: a törzs tetején összegyülemlik a hó, a törzs lába körül pedig mély, köralakú tölcsért váj a szél.

Különösen veszedelmesek azonban a hópárkányok akkor, ha a jégárak rettentő mély repedéseit fedik el. Ilyenkor a felszinen nem látni semmit, egyhangúan, millió apró kristálylap vakító fényével diszitve takarja be a fehér lepel a jégárak minden egyenetlenségét. A hegymászó hosszú botjával folyton tapogatja a sima takarót s néha-néha könnyen elszalad a hosszú bot, talán be is szakad a hópárkány s rémületes szakadék nyilik meg lába előtt, a melynek jégfalai kékes fénynyel sejtetik a repedés tátongó mélységét.

A hegyekre évenként hullott hó ugyan nyáron át olvad, de a télen esett hó mennyisége mégis nagyobb, mint a nyáron elolvadotté. Kérdés már most, hogy miért nem növekedik a hegyeken határtalanúl a hó? Hiszen ha minden évben több hull, mint a mennyi elolvad, akkor hosszú évszázadok múlva képzelhetetlen mértékekre kellene a hónak felszaporodni! A hó azonban a hegyek tetejéről nemcsak olvadás útján távozik, hanem egy nagy része lezuhan a mélyebb völgyekbe, mint hólavina, egy másik, még talán ennél is tetemesebb része lassan vándorol le a magas völgyeken végig, mint jégár. A régen felhalmozódott hó ugyanis először firnes hóvá, majd kemény, szemcsés jéggé tömörül össze, a mely kék szinével, sajátságos szalagos szerkezetével lényegesen különbözik a tavi, vagy folyami jégtől. Nagy nyomás alatt ez a jég idomúl a sziklavölgy alakjához s lassan leszorong a völgyön alá, mignem olyan helyre ér, a hol elolvad s valami erős pataknak ad létet. Így ered a Rhône, az Aar, stb. A legóriásibb ilyen lassan nyomúló jégtömegek azonban a sarki vidékeket borítják be, különösen Grönlandot, a melynek hó- és jégtakarója alól csak itt-ott tünik elő a szikla. De nemcsak a sarkvidékek dísze a vakító fehér hó, megtaláljuk az egyenlitőn is. Ott van pl. Kelet-Afrikában a Kenia 5600 méter magas vulkáni csúcsa, ott a Kilimandsaro 6010 méteres krátere, mindkettőn egész éven át fehérlik a hó, pedig egészen közel vannak az egyenlítőhöz. Sőt a Kilimandsáróról szép jégár k is indulnak lefelé.

Cholnoky Jenő.

EGYVELEG.

* **Az égboltozaton** eddig Berlinben, Londonban és Párisban tervszerűleg lefényképezett csillagok száma 68 millió.

* **Legegészségesebb ország** jelenleg Új-Zeeland, a hol ezer lakosra évenkint 11 haláleset jut, míg Guatemalában ezer lakosra már 41.

* **Eladó szigetek.** A kanadai kormány most egyszerre mintegy 500 szigetet bocsát áruba. A szigetek mind a Szent-Lőrincz folyóban vannak Kingston és Brockville városok között, a legkisebb is 14 négyzetkilométernyi, de van 400 négyzetkilométer nagyságú is. Ily tömeges árúba bocsátás még nem fordúlt elő.

* **Érdekes lelet.** Cimbrishamm svéd kikötőben nemrég halásztak ki egy réz kávéskanalat, melynek nyelén ily felirat volt bevésve: «Maine 6600 tonne». Világos, hogy ez a kanál az 1898-ban Havannában fölrobbantott «Maine» amerikai hadihajóról való. Nem lehetetlen, hogy a kanalat egy nagyobb hal nyelte el s később Svédország közelében kiadta magából.

Coulin Arthur

118. Coulin Arthur: A hegedülő.

KMT 1907. tav. Gall

Stetka Gyula

6. Stetka Gyula: Női arckép.

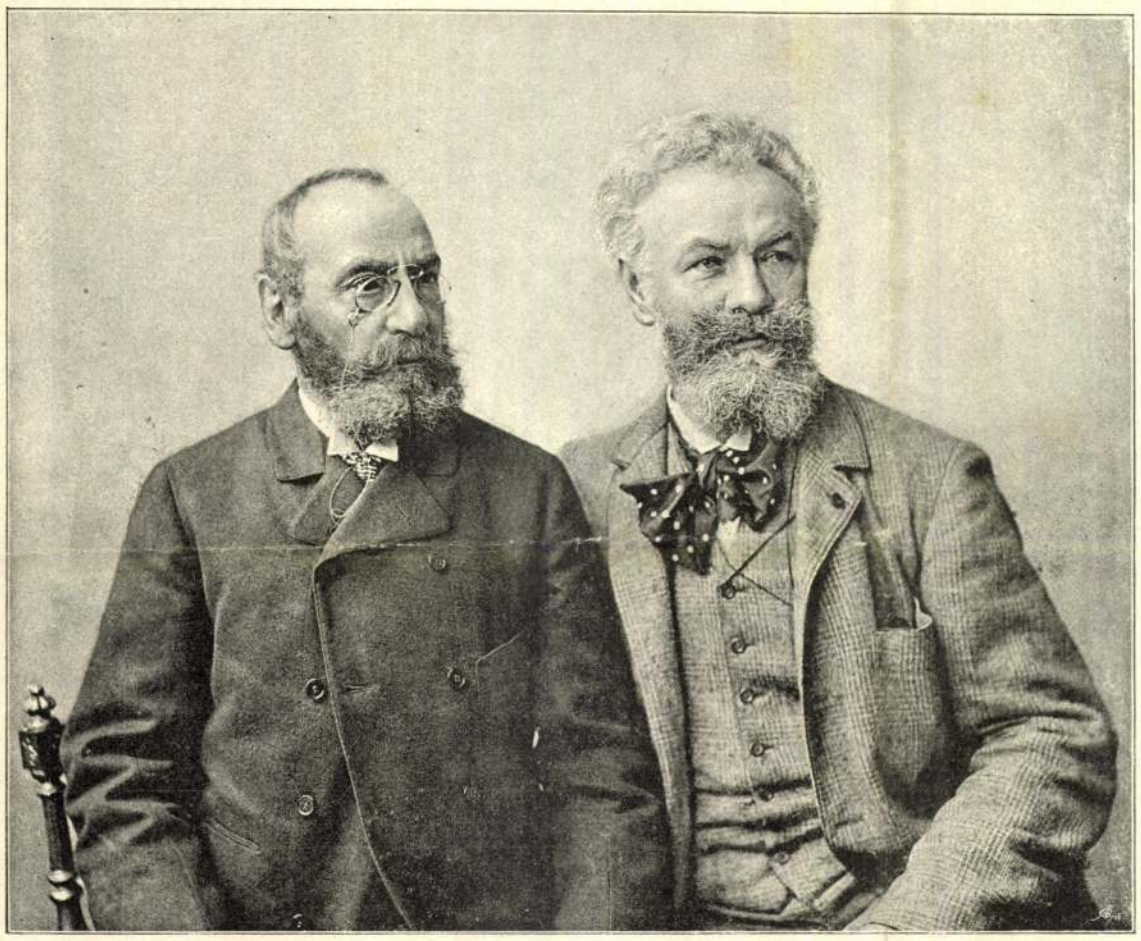

GRÓF TISZA LAJOS ÉS MUNKÁCSY MIHÁLY. 1891-iki fénykép után.

országnak. Itt szerzett érdemeiért nemcsak a város hálája jutalmazta, hanem abban a nagy kitüntetésben is részesült, hogy Ő felsége «szegedi» előnévvel grófi rangra emelte.

Szeged újjáépítésénél kitüntetett képességeit utóbb megint a fővárosban nyilt alkalma értékesíteni az által, hogy a kormány őt nevezte ki az új országház építő-bizottságának elnökévé. Egész erejével neki adta magát e nagy föladat teljesítésének. Az ország e legnagyszerűbb középülete ügyeinek vezetésétől akkor sem vált meg, mikor az életét kioltó betegség már fenyegetőleg elhatalmasodott rajta. Kimenni nem tudván, lakására szokta összehívni az építő-bizottságot s testi fájdalmait nagy erővel leküzdve végezte elnöki teendőit úgy szólván halála napjáig.

Egy ideig tagja volt gr. Tisza a Wekerle kormányának is, mint a király oldala melletti miniszter; de egészségének megrongáltsága miatt csakhamar kénytelen lett e tárczát letenni. Attól kezdve soha többé meg nem szünt betegeskedni. Vesebaja egyre jobban elhatalmasodott s végre az orvosi tudomány és a leggondosabb ápolás mellett is legyőzte és sirba döntötte az egykor oly edzett, daliás férfiút.

Pályafutásának e vázlatos áttekintése mellett élete külső történeteiből is fölemlítjük a következő főbb adatokat.

1823-ban született családjuk ősi fészkében, a biharmegyei Geszt községben. Testvérbátyjaival, Lászlóval és Kálmánnal, s öcscsével, a korán elhúnyt költői lelkű Domokossal együtt kitünő nevelésben részesült a hirneves pedagogus, Szőnyi Pál vezetése alatt. Középiskolai és jogi tanúlmányait a debreczeni református főiskolában végezte. A szabadságharcz után bátyjaival együtt Németországba ment s ott hosszabb ideig hallgatója volt a berlini egyetemnek, hol kivált jogi tanúlmányokkal foglalkozott. Majd nagyobb keleti útazást tett s huzamosan tartózkodott főleg Egyiptomban. Hazatérte után csakhamar tevékeny szerepet kezdett vinni egyháza kormányzati ügyeiben, melyek iránt élete végeig lankadatlan lelkesedést és buzgóságot tanusított. Mikor mint országos képviselő állandóbban kezdett a fővárosban tartózkodni, előbb a pesti reform. egyház, majd pedig a dunamelléki egyházkerület is mind több-több irányban igyekezett őt ügyeinek intézésébe vonni, végre mindkettőnek főgondnokává lett, mely tiszteleti állásait haláláig megtartotta. Az ő főgondnoki működése idejére esik a budai reform. templom építése és papi állásának szervezése, úgy szintén a zuglói ref. templom létesítése. Az egyház ügyei mellett szintén nagy buzgósággal foglalkozott a hatósága alá tartozott fő-, közép- és elemi iskolák dolgaival is.

Családot nem alapitott; de annál melegebben ragaszkodott testvérbátyjai családjaihoz, melyekben oly példásan uralkodik az egymás iránti szeretet.

Gróf Tisza Lajos elhunyta alkalmából két arczképét mutatjuk be. Az egyik Munkácsy Mihálylyal együtt ábrázolja a grófot azon időben (1891-ben), a mikor a nagy művész társaságában látogatott el Szegedre, hogy részt vegyen egy helyi ünnepélyen. A másik, mely egész alakban, ülve tünteti föl gróf Tisza Lajost, egy festmény másolata. Ez a festmény az országos erdészeti egyesület budapesti épületének nagyterme számára készült.

A CSÁRDA ELŐTT.

Pataky László rajzához.

Esik, esik . . . hull a hó,
Sikongó szél hordja . . .
Messze van még a falu,
Nem látszik a tornya.

Szegény utas mit tehet
Ily czudar időbe?
— A csárdába betekint
Sziverősitőre!

Sárgát, Fakót kiköti
S biztatja szép szóval:
Jó szénával, abrakkal,
Meleg istállóval.

Meglátja bent a csárdás
Bogárszemű lányát;
. . . Befujhatja már a hó
A Fakót, a Sárgát!

L. G.

PÜNKÖSDI KIRÁLYSÁG.

Zola Emil költeménye.

Májusi virágzás csoda derüjében
Egy piczike kunyhó volt mindig a vágyam,
Melynek képe ott ring enyelegve lágyan
Kristály tiszta patak gyöngyös tükörében.

Ágbogokba rejtett iczi-piczi fészek,
Ösvény se vezessen titkos közelébe,
Szomszédja se légyen, hacsak nem a fészke
Turbékoló, csókos fehér galambnépnek.

Az, a mire vágyom: szürke sziklaszálon
Elterülő csokra örökzöld szilfáknak.
Csókokat cserélve a hova eljárnak
Estende a szellők szerelmes dalszárnyon.

El-elálmodozó agg olajfa-erdők
Őszülő fejüket a mint megbólintják.
Bohókás, ölelő, futó szőlőindák
Smaragdos dombokon dús gerezdet termők.

Zöld levenduláknak, szagos demutkáknak
Illatosan puha, ingerlő mohágya.
Vagy egy kicsi birtok, tán ép akkorácska,
Milyenben gyermekek szembekötőt játsznak.

S a mire én vágyom e kedves magányban,
Hogy magamnak benne oly népet teremtsek,
Hogy költői álmát fenkölt ihletemnek
Elevenre válva hullámozni lássam.

De mindenek felett a mire én vágyom,
S menten leköszönnék, hogy ha meg nem volna,
Szőke haju büvös, hű királyasszonyra,
Birodalmamban hogy lenne édes párom.

A csókos szerelem királynéja lenne
A homloka fenkölt, szeme gyönyörkönnyes
S olyan lenge, tünde, olyan bájos könnyed,
Hogy kis lába nyomán fűszál se görnyedne.

Gerő Attila.

FÖLJEGYZÉSEK A MAGYAR SZABADSÁGHARCZBÓL.

Egy táborkari honvédtiszttől.

XI. (Folytatás.)

Egy iskolatárs feltalálása.

A Budavárban foglyul ejtett tisztek között egy iskolatársamra akadtam, kivel Szegeden 1847-ben együtt laktam, s mindketten a 8-ik osztályt jártuk. A mint Hentzi tábornok feltalált napiparancsaiból olvastam, ő a vár védelmében élénk részt vett, sőt a várparancsnok különös elismerését is megnyerte, még pedig azon merészségéért, hogy az ostrom elején önként vállalkozott arra, hogy egy válogatott gyalog csapat élén a budai városi (most János) kórházban betegen hátrahagyott császári katonákat a magyar sereg hatalmi köréből kiszabadítsa, s a várba fölvezesse, a mit nagy bravurral végre is hajtott. Megismertük, üdvözöltük egymást, és én fölszólítottam, hogy lépjen át a magyar seregbe, de nem értem vele czélt, hajthatatlanúl hű maradt a zászlóhoz, melyre esküdött. Ugyanezen barátom, névszerint Villecz Frigyes, mint dandárnok vett előkelő részt a boszniai hadjáratban, és később a magyar ezredek előtt igen népszerű, kedvelt tábornok, sőt altábornagy lett, bárói rangot is kapott. Nem rég halt meg Triesztben.

XII.

A fővezér katonái közt.

Mi birja a katonát törhetlen ragaszkodásra és vak engedelmességre fővezére iránt? Kizárólag a népszerűség varázsa; és mivel szerezheti azt meg a fővezér? azzal: ha személyes bátorságának kitüntetése mellett katonáinak valódi atyja gyanánt viselkedik, azoknak mindennemű szükségleteiről lelkiismeretesen gondoskodik, elhe-

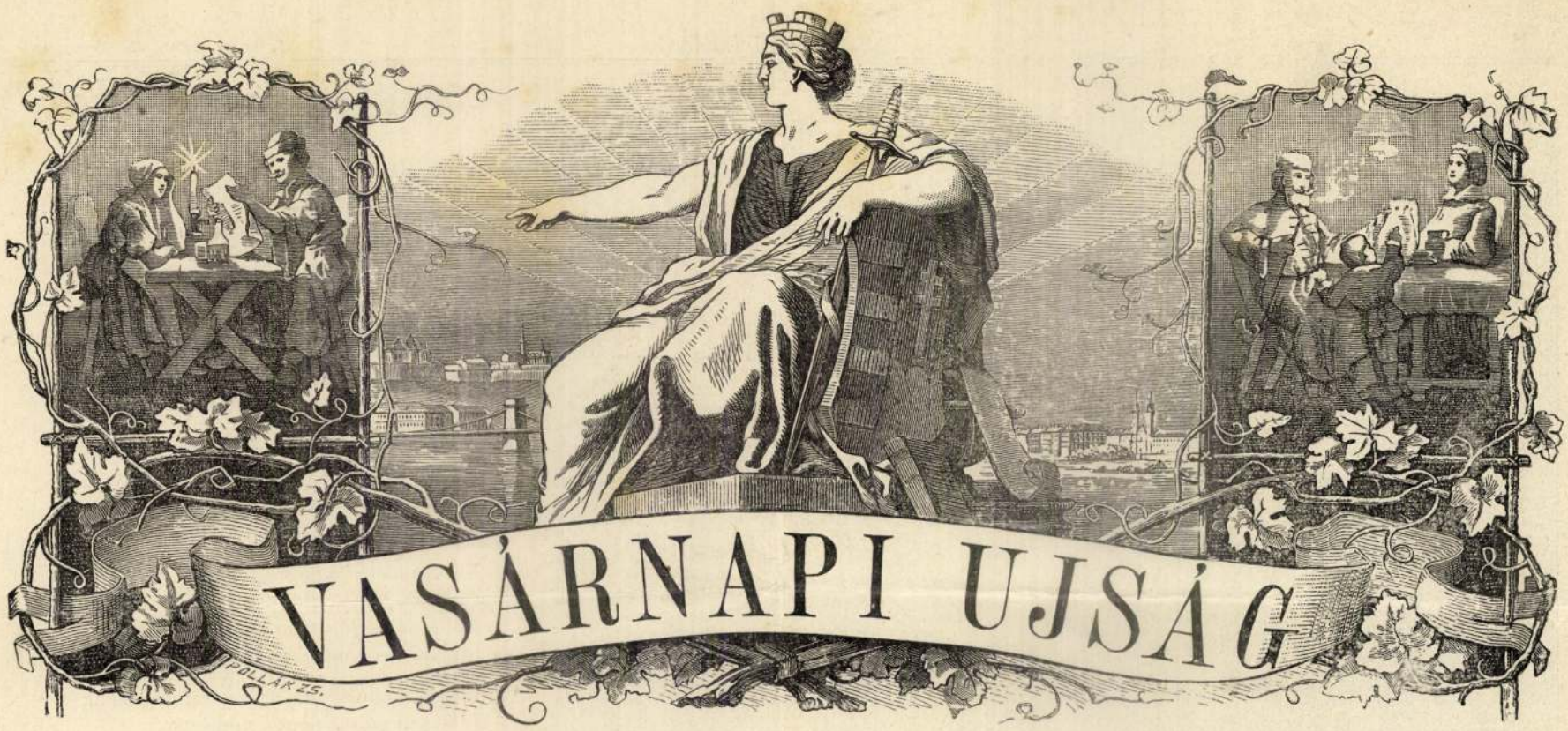

5. SZÁM. 1898. BUDAPEST, JANUÁR 30. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre **12** frt, félévre — **6** „ | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **8** frt, félévre — **4** „ | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre **5**.—, félévre — **2.50** | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

GRÓF TISZA LAJOS.

1823—1898.

A MAGYAR KÖZÉLET egy nevezetes, nagy munkásságú férfiút vesztett el a jelen január hó 26-án, gróf *Tisza* Lajosban, a ki jeles tehetségeit egész életén át a közügyeknek szentelte.

Nagyobb szabású és általánosabb hatású működése 1861-ben kezdődött, mikor az ugrai kerület országgyülési képviselőjévé választotta. Azóta, Biharban két évre (1867—69) terjedt főispánsága idejét leszámítva, folyton kiváló tényezője volt parlamenti életünknek. 1870-ben a fővárosi közmunkatanács elnöke lett s e téren, főleg az Andrássy-út megalkotásakor, annyi jelét adta a nagy föladatokra való rátermettségének, hogy nem sokára, mikor Gorove visszalépett, ő neveztetett ki közlekedésügyi miniszterré. Az ő kormányzása alatt történtek az első lépések Magyarország rendszeres vasúthálózatának megteremtése ügyében. Ezt ugyan az ország akkori nehéz pénzügyi helyzete miatt nem valósíthatta meg, de az ő kezdeményezésére több fontos törvény hozatott.

Nagy esemény volt Tisza Lajos államférfiúi szereplésére nézve az 1875-ben történt fuzió, mikor ő, ki addig a Deák-párt tagja volt, egyazon működési alapra léphetett addig ellenzéki bátyjával, Tisza Kálmánnal. Miniszteri tárczáját ugyan letette, azonban annál nagyobb tevékenységgel vett részt az országgyülésnek különösen közgazdasági természetű munkásságában, így nevezetesen a nagy fontosságú erdőtörvény megalkotásában, a mire mint az országos erdészeti egyesület elnöke szakszerűleg is illetékes volt. De egyébként is kiváló szerepet vitt a parlamenti életben. Több izben volt elnöke a magyar delegácziónak, mely működésében politikai ellenfeleinek elismerését is kivivta.

A Tisza Lajos nevéhez füződő sikerek közül legkiválóbb Szeged városának újjáalkotása, hol mint királyi biztos lankadatlan erővel és kitartással fáradozott, hogy a várost romjaiból fölemelje s jövőre az árvízveszedelem ellen mindenkorra biztossá tegye. Nagy nehézségek gördültek itt elébe; de ő mindezeket leküzdve, a vele buzgón közreműködő férfiak segítségével csakugyan megvalósította a király jóslatát. Szeged nehány év alatt valóban «szebb lett, mint volt» s ma Budapest után nagyságban is, építészeti tekintetben is legelső városa az

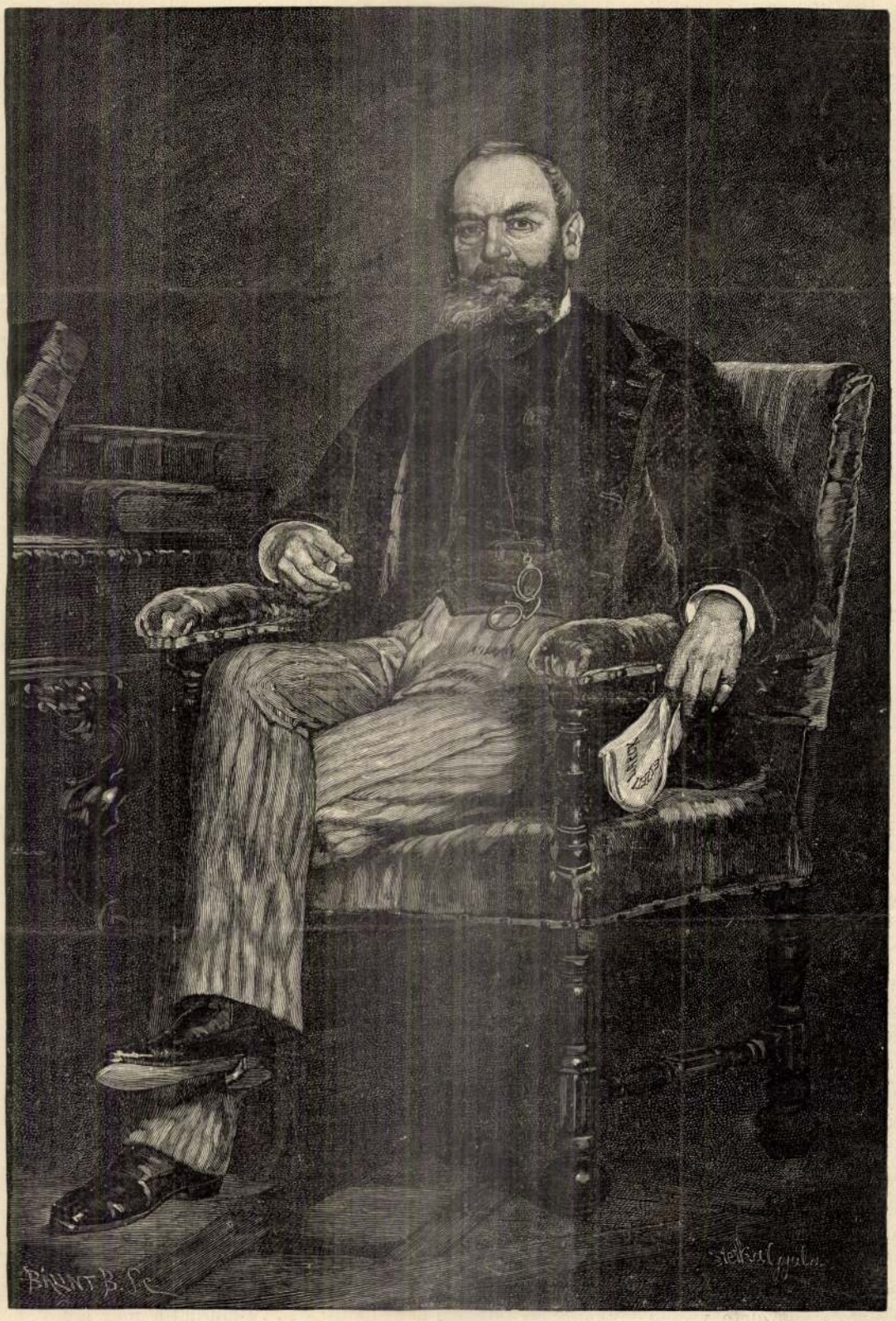

Stetka Gyula festménye után metszette Bálint Benedek.

GRÓF TISZA LAJOS.

~~Frank Frigyes~~

24 Frank Frigyes: Női arckép.

Képrőm. Tan. 1918. Tav
kiáll

Stetka Gyula

322 Stetka Gyula: Arckép.

Műv.

Stetka Gyula festő

Pesti Hirlap. 1923. ápr. 15.7

K.k.k. a Benguer Tisaság műkiállítása

Stetka Gyula festő

Pesti Hirlap. 1923. máj: 17.5

a Szent István-bazilika világítása

Stetka Gyula festő

Pesti Hirlap. 1923. dec. 8-9

Kézdi: képkiállítás

Stettka Gyula festö.

Mübarát. 1923. III. 24. 1.

Stettka Gyula festő

Pesti Hirlap, 1920. dec. 4. 3

Vagyonmentő vizsár

Stettka Gyula, festő

Prot. rie le
1924. 130-31

Tablakép. „Kiváncsiak", Stetka

Pesti Hirlap. 1925. okt. 15.10

Stetka Gyula festőművész meghalt

Stetka G yula festő

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula

Táblak ép. Önportré, Stetka

Pesti Hirlap. 1925. okt. 15. 10

Stetka Gyula festőművész meghalt

Táblakép „Tres faciunt collegium"

Stetka

Pesti Hírlap. 1925. okt. 15. 10

Stetka Gyula festőművész meghalt

Táblakép. „Mindszentek előtt," Stetka

Pesti Hirlap. 1925. okt. 15.10

Stetka Gyula festőművész meghalt

Táblakép. „Krisztus a Keresztfán",
Stetka

Pesti Hirlap. 1925. okt. 15.10
Stetka Gyula festőművész
meghalt

Táblakép. „Mői archép", Stetka

Pesti Hirlap. 1925. okt. 18.10

Stetka Gyula festőművész meghalt

München Stetka Gyul

Magyar Művészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula.

Stetka Gyula festő

Pesti Hirlap, 1882. nov. 13. 3.
Müvészeti ösztöndijak

Stetka Gyula, festő

Budapesti Szemle, 1904. (CXX.)

443–450. l. Meller Simon: A Téli Tárlat.

Stettka (Gyula)
festő

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. f. 684–686. l.

Vél. Forlat.

Stetka Gyula festő

Budapesti Hilap. 1882. aug. 7. 3.

A münchenei Reprezentivesseti a Ka-
lemián...,

Stetka Gyula festő

Budapesti Szemle CLXXXV.
1921. 67-83. o. Berzeviczy Al-
bert: Festőseinknek áttekin-
tése az utolsó hét évben

Táblakép. Az Esküter holdvilágnál.
Stetka.

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula.

Nagyérem.Stetka

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula.

Képzőművészeti Társulat nagydij.Stetka

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula.

Gutenset (1900–1919) — Önálló Táblakép

Stettka (Gyula?) 2 arakép.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 777–782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

Táblakép. Bajor paraszttasszony. 1883.
Stetka

Magyar Müvészet 1925. 358-359. o.
L. K.: Stetka Gyula.

Épitészet.Svábhegy képolna

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula.

Táblakép. Wagner János képmása. Stetka

Magyar Művészet 1925. 358-359. o.
L. K.: Stetka Gyula.

Táblakép. Vitatkozás. 1923. Stetka.

Magyar Müvészet 1925. 358-359. o.
L. K.: Stetka Gyula.

Táblakép Tres faciunt collegium.
Stetka.

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula.

Táblakép. Önarckép. Stetka.

Magyar Müvészet 1925. 358-359 lo.
L. K.: Stetka Gyula.

Táblakép.Női arckép.Stetka

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula.

Festészet. XIX. sz. Táblakép. „Mindszentek előtt." (Stetka)

Pesti Hirlap. 1886. III. é. jan. 17. 4o.

Répnáráslássz

Királylehota. Stetka

Pesti Hirlap. 1925. okt. 15.10

Stetka Gyula festőművész meghalt

Király-Lehota. Stetka

Magyar Művészet 1925. 358-359. o.
L. K.: Stetka Gyula.

Kassa Stetka Gyula

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula.

Berlin. Stetka

Pesti Hirlap. 1925. okt. 15.10

Stetka Gyula festőművész meghalt

Alkalmazott táblakép. Krisztus és a szamaritáni nő. mateóci temp. Stetka.

Magyar Müvészet 1925. 358-359. o.
L. K.: Stetka Gyula.

Táblakép. Krisztus sirbatétele. 1886.
Stetka

Magyar Müvészet 1925. 358-359. o.
L. K.: Stetka Gyula.

Alkalmazott táblakép.Szent László.
Bp.Svábhegyei kápolna.Stetka

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula.

Táblakép. Legyező hölgy. 1884. Stetka

Magyar Müvészet 1925. 358-359. o.
L. K.: Stetka Gyula.

Alkalmazott táblakép.Krisztus a keresz
fán.Bp.Lipótvárosi temp.Stetka.

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L .K.:Stetka Gyula.

Táblakép.Kivánccsiak.Stetka.

Magyar Müvészet 1925.358-359.o.
L.K.:Stetka Gyula.

KORB ERZSÉBET

Életének 26. évében váratlanul húnyt el a fiatal magyar festőgeneráció egyik reménysége, *Korb Erzsébet*. Nevét első gyüjteményes bemutatkozásakor — az Ernst-Múzeumban — egyszerre szárnyára vette a hír. Fejlődése elé mindenki nagy várakozással nézett. Nagy ambícióval és még nagyobb odaadással dolgozott s mikor először lépett a nyilvánosság elé, festményei és főleg rajzai a komponáló készség, a finom színérzék és az önálló felfogás imponáló erejéről tettek tanuságot. Azután Olaszországba ment és az ott végzett tanulmányokat ez évben mutatta be Rómában, annak a kiállításnak keretében, melyről mi is nemrég megemlékezhettünk. Az olasz sajtó különösen kiemelte erejét és komponáló biztonságát. De ekkor már a halál csirája benne lappangott. Hazajött súlyos betegen és október 17-én meghalt. Mennyi mesteri elképzelés szállott vele sírjába! *(l. b.)*

MŰVÉSZETI ÉLET

ELFELEJTETT MAGYAR FESTŐ.

Vandrák Károly éveken át az Orsz. M. Képzőművészeti Társulatnál szerényen és szorgalmasan irnokoskodott. Mikor a társulat titkári hivatalát átvettem, a rokonszenves, csöndes aggastyán már a végét járta s nemsokára, 1882 június 14-én, meg is halt.

Csak akkor tudtam meg, hogy a derék Vandrák Károly művész volt. Olyan régen, hogy meg is feledkeztek arról. Egy hosszú életen át ringatta magát az anch' io sono pittore ábrándjában, azért küzdött, azért éhezett, míg végre nagy nyomorúságában az O. M. K. T. egy kis nyugdíjjal megsegítette. De Vandrák Károly ritka becsületességű férfiú volt, a nyugdíjat meg akarta szolgálni s az Andrássy-úti műcsarnokba naponkint bejárt s amíg bírta, ott dolgozgatott.

Feladatomnak tekintettem, hogy az ő művészi mivoltjának emlékét a feledéstől megóvjam. Ligeti Antalt kerestem fel, hogy tőle tudjam meg, ki volt tulajdonképpen Vandrák Károly. Hozzá, mint a Nemzeti Múzeum képtárának köztiszteletben álló őréhez fordultam, mert ő meleg szívvel érdeklődött minden piktor iránt s a magyar művészek élő lexikona volt.

Most, negyvenhárom év multán, véletlenül kezembe akadt a gyorsírási jegyzetem arról, amit Ligeti nekem Vandrák Károlyról elmondott. Leírom, hogy egy derék magyar művésznek talán egyetlen életrajzi forrása veszendőbe ne menjen.

Vandrák Károly a mult század huszas éveiben növendéktársa volt id. Markó Károlynak és Brocky Károlynak a bécsi képzőművészeti akadémián. Benső barátság szövődött köztük. Vandrák Markóval együtt 1829-ben Kismartonba költözött, mert ott olcsóbb volt az élet s ott maradtak négy éven át. Markó nem bírta a magyar nyelvet, Vandrák nem tudott németül, egymásközt deákul beszéltek. Markó Olaszországba távozott s állandóan ott telepedett meg. Vandrák itthon maradt. Oltárképeket festett szerteszét az országban és meglehetős vagyont szerzett. Kalocsán házat és műtermet épített magának, de ebből szakadt rá a szerencsétlensége. Kunszt érsek apácaklastromot és nevelőintézetet létesített, melynek céljára a Vandrák házát is ki kellett sajátítani. Vandrák ebbe nem akart belenyugodni s a sok pereskedésben elvesztette az egész vagyonát.

Igy került Pestre egészen lezüllött állapotban. Ligeti megismerkedett vele. Neki nem panaszkodott. Nagyon becsületes volt és koldulni nem volt képes. De Ligeti rájött, hogy a nyomorúság sanyargatja. Próbálta eladogatni képeit. Kérte Kubinyi Ferencnek, a magyar művészek lelkes maecénásának pártfogását, — hosszára azzal sem javíthatott sorsán. Végre is Ligeti közbenjárására a Képzőművészeti Társulat egy kis nyugdíjjal enyhítette az utolsó éveit s ő azt a szép írásával akarta meghálálni.

Pedig fiatal korában szép időket is élt. Rozsnyói születésű volt. Gróf Andrássy Károly nagyon megkedvelte, hónapokat töltött nála Oláhpatakán Gömör megyében. Kitünő vadász volt s mikor Pesten a nyomorral küzdött, legnagyobb fájdalma az volt, hogy a kedvenc vadászfegyverétől is meg kellett válnia. A sors üldözöttje volt ő, egyetlen fia már kinevezett segédorvos volt, de fiatalon halt meg tüdővészben.

Ligeti szerint Vandrák sokoldalú művész volt. Festett oltárképeken kívül csinos arcképeket, tájakat és csendéletet is.

Ennyit jegyeztem fel Vandrák Károlyról Ligeti elbeszélése nyomán.

Az Orsz. Képzőművészeti Társulatnak első nagyobb vállalkozása volt az 1862-iki londoni

Stetka cikkeje 1925.

sen igénybe vette egyszerű agglegény életének napjait, a közvélemény pedig csakhamar benne látta Benczúr Gyula képformáló művészetének letéteményesét s nem alap nélkül.

Legalább néhány ily képmást fel kell itt sorolnunk, hogy fogalmat kapjunk a kategóriákról, amelyeknek szolgálatába ecsetét állította. Ily arcképek sok egyéb közt: Greguss Imre (Szépművészeti Múzeum), Andrássy Gyula gróf (Tört. Képcsarnok), Wekerle Sándor (Miniszterelnökség), Kammermayer Károly, Királyi Pál, Szilágyi István, Gerlóczy Károly, Rökk Szilárd, Wimmer Antal (mind a Főváros tulajdonában), Szvetics József tábornok (Ludovika Akadémia), Szemere Bertalan, Tisza Kálmán (mindkettő a Tudományos Akadémiában), Gulner Gyula (Országos Kaszinó), I. Ferenc József király (Győr megye székháza), Csáky Károly gr. püspök (Vác, püspöki palota), Szmrecsányi Lajos érsek, Fehérváry Géza báró, Návay Lajos, Semsey Andor, Teleki Géza gr., Darányi Ignác, Balogh Jenő, Beöthy Pál, Berzeviczy Albert, Bandholz amerikai tábornok, Tisza István gr., Tisza Lajos gr., Khuen Héderváry Károly gr., Eötvös József br., Lónyay Menyhért stb. Ezek az arcképek csak ritka esetben készültek a családi otthon meghitt köre számára, túlnyomórészt hivatva voltak középületek dísztermei, különféle intézetek repraesentatív csarnokai, nyilvános gyűléstermek falait ékesíteni, súly esett tehát az ábrázoltnak rangja, közéleti szerepe hangsúlyozására, elengedhetetleneknek látszottak a szertartásos alkalmakkor használatos díszruhák, a rendjeles egyenruha, az ünnepélyes főpapi talár, sok egyéb más külsőség, amelyek oly keserves gondot szoktak okozni a festőknek. Stetkának ily repraesentatív arcképei azért elégítették ki annyira a megrendelő fórumokat, mert híven és ellenkezés nélkül felelt meg az ily követelményeknek is és a festői szempontból nyügző rátéteket épp oly buzgó szorgalommal juttatta képeire, mint amily szeretettel merült el egykor, ifjabb éveiben a tónusok finomságába, a pittoreszk vonások érzésteljes kiaknázásába. Ez utóbbi célzatokról a „vármegyei" képmásokon már szó sem eshetett.

Számban meg sem közelítik képmásait egyéb tárgyú festményei. Pedig tulajdonképpen ily vágyai is voltak ifjabb korában. Már 1886-ban kiállított Münchenben egy nagyobb vallásos tárgyú kompozíciót, „Krisztus sírbatételét", egy egészen a müncheni akadémia értelmében felépített és festett képet. Még néhány oltárképet festett, ezek egyike a Budapest-lipótvárosi templom nagy oltárképe (Krisztus a keresztfán), másika a Budapest-svábhegyi kápolnáé (Szent László), egyet (Krisztus és a szamaritáni nő) a mateóci templom számára stb. Benczúr hatása leginkább a lipótvárosi oltárképen szembetűnő.

Más képei közül a már említetteken kívül sikert ért egy humoros tárgyú kép: a „Tres faciunt collegium" című, amelyet Fiume város vett meg, a „Kíváncsiak" a király birtokába kerültek, egy hangulathatásokra épített városképe (Az Esküter holdvilágnál) a Főváros tulajdona. Egy évvel halála előtt, 1923 decemberében állította ki „Vitatkozás" c. festményét.

Művész-pályatársai, akik benne a jólelkű, kedélyes embert és barátot is szerették, 1916-ban megtisztelték azzal, hogy a Műcsarnokban kiállított „Önarckép" című művét a Képzőművészeti Társulat nagydíjával tüntették ki. Egyébként a „Tres faciunt"-ra Berlinben is kapott elismerő okiratot 1892-ben, még régebben pedig, az 1885-i budapesti országos kiállításon nagyérmet juttattak neki munkálkodása elismeréseül.

Élete utolsó évét hosszas és súlyos betegeskedésben töltötte. Tavaly szeptemberben hűdés érte s azóta kórházi ápolásra szorult. Szenvedéseit enyhítette a minden oldalról meghatóan nyilvánuló részvét. Október 13-án örök nyugalomra húnyta le szemét.

L. K.

Stetka Gyula

I. Ferenc József-
arcképe

Zsúnb 1935

8. l.

az elnöki foga-
dóban

Kötet	Lap-	Tétel-	Okmány-	
	szám			

190.... évi ..... oszt. szám.

II.

.....

pénzügyi kerület.

.....

alap.

190..... évi ..... hóban.

Bevétel — Kiadás

..... K ..... f.

..... db okmánnyal.

Felszámítási jegyzék.

Stetka Gyula

Paur Géza: Magyar művészek

Kiállítása a Műcsarnokban Vas. Egy. 1898. 873, 874. l.

STETKA GYULA nevét kitünő arczképei tették országos hirnevűvé. A magyar közélet számos jelesét festettele már Stetka, az ő biztos, mesteri ecsetjével. Arczképeit erőteljes szinezés és főleg az igaz hasonlatosság és biztos rajzolás jellemzik, arczképeinek csendéleti részeit pedig a Benczúr mesteréhez hasonló művészettel festi meg. A nyolczvanas évek eleje óta minden évben szerepelt egy-két arczképpel a műcsarnok kiállításain. «Szent László» czimű oltárképe pedig, a mely a svábhegyi templomot diszíti, feltünést keltett mesteri megoldásával.

Stetka 1855-ben született Király-Lehotán (Liptómegyében). Művészi tanulmányait itthon a mintarajztanodán kezdte meg és Bécsben Wurzinger és Eisenmenger tanárok mellett folytatta.

fordít

50. SZÁM. 1898. 45. ÉVFOLYAM.

Majd két évre Münchenbe ment Wagner Sándorhoz, honnan a festészeti mesteriskola megalapításakor visszatért Benczúr Gyula mesterrel együtt, kinek azóta tanársegédje. Itthon tömeges arczkép-megrendelései miatt a genrefestést az utóbbi években abba kellett hagynia. Egyik legjobb képe, «Tres faciunt collegium» Fiume város tulajdona, első festményét pedig Ő Felsége a király vette meg. Most kiállított képe, a mely báró Dániel Ernőt ábrázolja, legsikerültebb alkotásainak egyike.

STETKA GYULA.

* **(Békés vármegye Rákóczi-képe.)** Békéscsabáról irják a Magyar Tudósitónak: Békés vármegye törvényhatósága már régebben elhatározta, hogy II. Rákóczi Ferenc fejedelemnek arcképét megfesteti a közgyülési terem számára. Ambrus Sándor alispán a közgyülés meghatalmazása alapján több festőművészszel tárgyalt a kivitel kérdéséről és megállapodásra jutott Stettka Gula festőművészszel. A képet a jövő évben valószinüleg a májusi közgyülés alkalmával fogják leleplezni.

Pesti Hirlap. 1907 (29)évf 180 sz.

NEUMAN TESTVÉREK
ARAD.

Arad, 19.....

T.....

A..... sz..... kelt fuvarlevéllel.....

állomásáról hozzánk beküldött.....darab üres zsákért az alanti részletezés szerint

K._____folyó számlában javára irunk.

Tisztelettel

	Dorab liszt töltéshez alkalmas	á			
	„ lisztes zsák kijavitandó	„			
	„ korpa töltéshez alkalmas	„			
	„ korpa zsák kijavitandó	„			
	„ „	„			
	„ trágya töltéshez alkalmas	„			
	„ moslék „ „	„			
	Darab	Végösszeg korona			

Zsákküldemények czimünkre **Arad—Poltura** állomásra **bérmentve** adandók fel.

Arad nyomda részvénytársaság. 11413—907.

Stetka Gyula

ivód
2
Magyar Géniusz

1901. 253 cl.
(S. Gy. karikatu-
rája Márk Lajostol.)

Sz. Haarbachban (Landshut) 181
ben 1874 jan

4337. *Tájkép tehenekkel*

Az ábrázolt vidék előterét
kilencz tehén áll, a melyekre e
tor figyel. A tehenekből egy a p
bon lévő házhoz vezető és lom
levő három jószágot követhess

hátrább, de középütt fáktól k
ki kivilágított ablakkal és füstöl
felhőzött. Jelzése balról, vörös

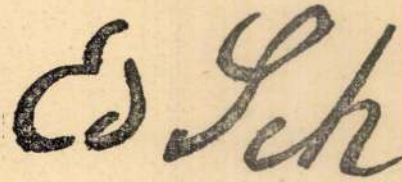

Vászon, méretei 68 : 127·5
Becsértéke 6000 K. — Néhai gró
1907 november 14-én (1429–90
vétel jóváhagyására vonatkozó a
számnál. — Bejelentetett 1913 má

Kifüggesztésére vonatkozó ad
ban. 1913 : 158. *Eduard Schleich*

Jegyzet. Az e festményre vona

a) a törzsleltárban (770–909
Tájkép vízben álló tehenekkel. Olaj
(Kis szalon);

b) a leltári kivonatban (685
Schleich: Tájék vízben álló tehe
(Kis szalon);

c) a közjegyzői leltárban (1
és a hagyományi jegyzékben (18
Schleich: Tájék tehenekkel;

d) az átvételi okmányban (21
Eduard: Tájék tehenekkel. Vászon

Hagy. 1912
Pálffy

H I R E K

A FONÓBAN

Száll a nóta, nem kell kóta,
be van az a szívbe róva,
s míg a mélyből idedobban,
útja fut a csillagokban.

Egyre jobban, hangosabban
repül a dal sugarakban,
egész falu nótapászma
száll határra, gyűl kalászba.

Száll a nóta szól az ének.
A fonóban meg mesélnek.
Csak mesélnek, mind mesélnek,
nem is élnek, csak mesélnek.

Piros kukoricaszemnek
pattanó színén legelnek.
Elmerengnek. Ül az este.
Árnyék van a falra festve.

A halálok, meg az árnyak
vivői a mesetálnak.
Száll a nóta, a fonóba'
kalácsszív mállik, fonódva.

Komjáthy Győző

— Veszprém új polgármestert kapott. A belügyminiszter dr. *Hornyák* Miklós tanácsnok gyöngyösi lakost, Veszprém polgármesterévé kinevezte.

— 158 esethez vonultak ki átlag naponta a mentők. A Budapesti Önkéntes Mentőegyesület most tartotta évi rendes közgyűlését *Haggenmacher* Henrik alelnök elnöklésével. Az évi jelentést dr. *Szabó* Imre igazgató-főorvos terjesztette elő. Ebből kitűnik, hogy a mentők az elmult évben 57.786 esetben nyujtottak segítséget, 2000 esettel többször, mint az előző évben. Ennek a mentőmunkának elvégzésében *35 orvos, 10 szigorlóorvos, 40 orvostanhallgató, 24 gépkocsivezető, 30 ápoló és egyéb segédszemélyzet működött közre.* A mentőszolgálatot 22 gépkocsival látták el. Az évi jelentés hálásan emlékezik meg arról a támogatásról, amellyel a közönség az 1943. évben részben Szilveszterkor, részben az év folyamán az egyesület segítségére sietett. Ezután *Haggenmacher* Henrik alelnök átnyujtotta a kitüntetéseket az év folyamán kiváló segítőmunkát nyujtó tagjainak. Az alelnök a közgyűlés végén hálával emlékezett meg arról az állandó és hathatós támogatásról, amelyet a fővárosi sajtó nyujtott az egyesületnek.

— Jégeső Szolnokon. Szolnokról jelentik. Péntek délután hatalmas vihar vonult át Szolnok fölött. Közel negyedóráig diónagyságú jég hullott. A jégverés nagy károkat okozott. Utána félórával újabb, közel egy órás felhőszakadás zúdult a városra.

— Házasság. Lehrbaum Judit (Rákospalota) és Katzler Nándor (Budapest) házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Halálos áramütés. *Veszprémből* jelentik: *Hidegkút* községben *Alföldi* István 23 éves fiatalember meg akarta javítani az áramvezeték hibáját. Éjszaka felmászott a villanyoszlopra, közben hozzáért a vezetékhez. Az áram halálra sujtotta.

— Uj kenyér és húsváltójegyeket hoznak forgalomba. A polgármester közli, hogy július 1-től új nyomású rózsaszínű kenyér és narancsszínű tésztaváltójegyek kerülnek forgalomba. A régi zöldszínű kenyér- és tésztaváltójegyek további intézkedésig *szintén érvényesek* és azokat a vendéglátó üzemek, pékek, fűszeresek továbbra is kötelesek elfogadni. Július 1-től a húsjeggyel megegyező tengerkék színű hús-napijegyek kerülnek kiadásra és így mától kezdve további intézkedésig az új kibocsátású és a régi barnaszínű hús-napijegyeket is el kell fogadni a vendéglátó üzemekben.

— Borisz Godunov című, most megjelent művében *Nagy* Iván az orosz történelemnek egyik legérdekesebb, az újabbkori cári birodalom alakulására legjellemzőbb fejezetét mutatja be. Éles körvonalakban és érdekfeszítő formában bontakozik ki előttünk Borisz Godunov tragikus végzetének története és az ennek nyomán beálló zavaros helyzet, amely a trónbitorlók — elsősorban a lángeszű kalandor, Grigorij Otrepjev (»Ál-Dimitrij«) — rövid uralkodása után, a Romanovok trónralépését előkészíti. A legnagyobbrészt orosz eredeti kútforrások alapján készült mű nemcsak élethű és színes korrajza a régi, középkori Moszkvának, hanem kiváló jellemrajz is, amely páratlanul mozgalmas események keretében, az akkor szereplő személyeket kitűnően ábrázolja. Szerzőnek új művét mintegy szerves folytatásának mondhatnók az alig két éve megjelent »Rettenetes Iván« című nagysikerű könyvének.

— Revolveres kettős családi dráma Marosvásárhelyen. *Marosvásárhelyről* jelentik: *Papp* Sándor nyugalmazott vármegyei számvevőségi tanácsos válófélben volt feleségétől. A minap anyagi ügyeik megbeszélésére feleségét lakására kérette és beszélgetés közben a házaspár súlyosan összetűzött. *Papp* Sándorné revolvert rántott, rálőtt férjére, akit a golyó nyakszirten talált. Miközben Pappné a mentőkért telefonált, saját maga ellen fordította a fegyvert és mellbelőtte magát. A számtanácsost haldokolva vitték a kórházba, de a feleség is súlyos sérülést szenvedett.

— A szérumtermelő zsidóknak bejelentést kell tenniök. A hivatalos lap mai száma belügyminiszteri rendeletet közöl, amelynek értelmében az a zsidó, aki az emberorvoslásban használatos bakteriológiai természetű védőoltó, gyógyító és kórjelző készítmények, valamint a himlőnyirk termelésére engedélye vagy jogosítványa van, vagy ilyen jogosítványhoz kötött tevékenységet folytat és birtokában ehhez szükséges berendezés és felszerelési tárgyak vannak, 8 napon belül köteles a belügyminiszternek bejelentést tenni.

— Aranypénzzel fizetett a fröccsért: milliós zsidóvagyonrejtegetés derült ki. Győrből jelenti tudósítónk: Az egyik vendéglőben a minap aranypénzzel akart fizetni két elfogyasztott fröccsért *Pap* István, *Schneider* Ernő mosoni szállító kocsisa. A vendéglős gyanusnak találta az esetet s amikor látta, hogy *Pap* a pincérrel, *Láng* Józseffel is bizalmasan suttog valamit, jelentette a dolgot a csendőröknek. Kiderült, hogy *Pap* néhány héttel ezelőtt *Schneider* Ernőnek egy hatalmas cementtömbe előzőleg elrejtett arany- és értékgyüjteményét — amelyet Schneider az udvaron ásott el — kiásta, fejszével széjjelverte, az aranyrudakat, karkötőket s más aranyékszereket háromszáz darab régi aranypénzzel együtt részben értékesítette. Százezer pengő értékű aranyneműt ötszáz pengőért adott el *Láng* József pincérnek, 91 darab aranykoronást pedig cimborájának, *Horváth* Mihálynak ajándékozott. A csendőrség *Papot*, *Horváthot* és *Lángot* átadta a győri ügyészségnek.

— A tejjegyek beváltása. A polgármester közli, hogy Budapesten, valamint a közélelmezési szempontból hozzája csatolt megyei városok és községek erületén a tejjegyekre a kereskedők július 1-én, szombaton a vasárnapra járó tejmennyiséggel együtt a következő mennyiségeket szolgáltatják ki: az A jegyre 2 litert, az A zs. jegyre 0,7 litert, a B jegyre 1.5 litert, a B zs. jegyre 0.5 litert, a C és D jegyekre 0.3—0.3 litert. Július 3 ától, hétfőtől 7-éig, péntekig a tejkiszolgálás változatlan.

Eladó importőröknek jóminőségű:

1000	drb konyhamérleg	27.28 RM
10000	drb vizesvödör	5.28 RM
200	drb autom. bolti mérleg	846.— RM
2000	m speciális függönyrúd fémből	17.24 RM
200	drb ruhaakasztó fémből, fényezve	46.95 RM
3000	drb acélcsőből készített asztal	74.02 RM
1000	drb vasesillár művészi kivitelben	44.41 RM
20000	drb villanyfőző	16.53 RM
1000	drb villanyvasaló	18.11 RM
20000	drb villanyfütő	14.96—18.11 RM
1000	drb éjjeli lámpa	7.56 RM
1000	drb Ia asztali lámpa	27.56 RM
200	drb villany mosógép	470.13 RM
500	drb villany takaréktűzhely	244.91 RM
5000	drb kristályvevő	24.41 RM
20	drb speciális árnyékmentes, gördíthető műtőlámpa	1719.11 RM
1000	drb jégszekrény	137.47 RM

Ajánlatokat sürgönyileg »B. 1410« jeligére Rudolf Mosse A. G., Prag I. Obstmarkt 19. címre kérjük küldeni.

Fedett bútorkocsikban mindennemű

költözködést

szakszerű csomagolással vállal

DARU Szállítmányozási kft. Budapest, VII., Madách Imre-út 8. Tel.: 225—232.

Szent László kilencvenéves istenhegyi temploma

A pesti Dunasoron sétáló elé odarajzolódik a budai *Várhegy* csodálatos panorámája. A kép, Budapest jellegzetes városképe, melyet már 1436-ban megcsodált és leírt a világjáró flandriai lovag, Sieur Bertrandon de la *Brocquiére*.

A Királypalota gazdag barokkja, az ódon bástyák repkénye és a Mátyás-templom csipkés franciás gótikája fölé mint második függöny rajzolódik fel az *Istenhegy*, a *Szent Orbánhegye* és a *Szent Jánoshegye* vonala. A hegyhát közepén, sötét erdőből jegenyecsoport tornyadzik fel, mögötte karcsú torony mutat fel a bodor ezüstfelhők felé, mint valami intő ujj, mely az Istenhegyről az Isten felé mutat.

A karcsú torony a svábhegyi Szent László plébánia templomának tornya. Az idén, a csákányos Árpádházi Szent László királyúr évében, kilencvenesztendős. Históriáját *Siklóssy* László, a Svábhegy történetének kutatója írta meg tizenöt esztendővel ezelőtt.

A budai városi tanács még az 1840-es években telket hasított ki az *Istenhegy* laposán az építendő templom számára. A »Bach-korszak« éjszakájában a magyar öntudat *Szent László* nevéről kívánta elnevezni a templomot. A mozgalmat a magyarsujtásos reverendás, hazafias piarista, *Halványi* Evangélista János, a pesti *Vakok Intézetének* igazgatója indította el. A hazafias mozgalom élén *Eötvös* József báró és *Jókai* állott. A régi *Nemzeti Színház tagjai* és a pest-budai írók a zugligeti *Fácán* vendégfogadóban jótékony előadást tartottak. A fiatal *Ferenc József* császár — a későbbi magyar király — 200 ezüstforintot, a császárné, *Erzsébet*, a későbbi magyar királyné, bíborbársony misemondóruhát ajándékozott. A *Szépirodalmi Lapok* 1853-ban jelentette, hogy esztendőre leteszik a templom alapkövét.

Ybl Miklós tervei szerint

A templom tervezőmestere a fiatal *Ybl* Miklós volt. Az akkori késői »Biedermeier« úgynevezett »újgótikus« stílusának hatása alatt ekkor még nem az olasz Rinascimento, hanem a régi francia gótika rajongója volt. A templomot nemes, hálóboltíves franciás gótikában tervezte meg. 1855-ben a budai ácsok már megülték a torony sisakja tetőszéke hagyományos bokrétaünnepét.

A templomajtó fölötti csúcsíves fülkéből a szent királyúr kemény magyar arcélű, magyarbajszos, honfoglaláskori magyar sisakos feje tekint le. A templom tengelye, illetőleg az oltár az ősi magyar Kelet felé tekint. Az oltárképet *Görgey* Artúr fővezértábornok tábori képírómestere, *Than* Móric festette. A királyúr a gépén ősi magyar csákányával — ez a török *csafgán*, a báskirtörök *csögen*, a karakalpak-török *csüküs* atyjafia, a *fokos* őse — vizet fakaszt a kősziklából szomjuhozó magyar hadai számára.

1860 október 7-én szentelte fel a templomot *Scitovszky* János, Esztergom bíboros hercegérseke, Magyarország prímása. A gyönyörű őszi reggelen csupa magyar bizakodás volt az úr a lelkeken. Az elnyomatásra már magyar hajnal virradt. A solferinói csata után már a kiegyezés vetette előre a reménykedés napsugarait. A budai városi Nemzeti Tanács már kardosan, magyar mentésen jelent meg. A tisztelgők élén *Eötvös* József báró, a svábhegyi »Karthausi Lak« lakója üdvözölte a négyes magyar fogatán érkező magyar »nagypapot«. A kóruson a nagy emlékezetű *Szepessy* Imre piarista páter által betanított diákkórus a Szent István dalát énekelte. A nép a hazát éltette és a Szózatot harsogta. A diákság magyar zászlók alatt vonult le a hegyről a tornyos pesti Városházáig.

A restaurálás

1884-ben, az idén hatvan esztendeje restaurálták a templomot, melynek lelkésze a budakrisztinavárosi plébános, *Rostaházy* Kálmán volt. A *Than* Móric által festett oltárkép helyébe ekkor került a mai, melyet *Stetka* Gyula festett. Ekkor készültek a nemes pompájú festett ablakok. 1914-ben, most hamine esztendeje készült el a templom gótikus új mennyzete.

*

Szent László nevét hordozza a templom, mely ma már plébániatemplom. A Gubacs fölött felkelő nap sugarai megaranyozzák a szent király úr szoborképét. A vén fák alatt rigófütty dalol és az ország a *Szent László* esztendejére készül.

Dr. Bevilaqua Borsody Béla

Hányféle áruforgalmi központ van?

A közellátási miniszter a hivatalos lap mai számában megjelent rendeletével szabályozta az áruforgalmi központok, valamint az országos és körzeti kereskedők és ezek helyi kereskedőinek működését.

A mezőgazdasági termelők termelési és beszolgáltatási kötelességének teljesítésébe beszámítható termények, termékek és állatok megvásárlásának és felhasználásának irányítását, forgalmuk ellenőrzését, a megvásárolt készletek nyilvántartását, valamint a vásárlásukra feljogosított kereskedők működésének ellenőrzését az alábbi áruforgalmi központok végzik: Gabonaforgalmi Központ, Burgonyaforgalmi Központ, Olajosmagforgalmi Központ, Vetőmagforgalmi Központ, Rostnövényforgalmi Központ, Szálastakarmány- és Szalmaforgalmi Központ, Állatforgalmi Központ mint Szövetkezet, Baromfi és Tojásforgalmi Központ, Tej- és Tejtermékforgalmi Központ.

A rendelet részletesen felsorolja, hogy az egyes áruforgalmi központokhoz milyen áruk tartoznak és közli a kereskedők kijelölésének módját.

— A MFTR az Óbuda—Hungária-út közötti átkelési járatokat június 28-án ismét megindította: 29-től kezdve a szentendrei Dunaágban közlekedő személyhajók *Pünkösdfürdő* hajóállomást *ismét érintik*, a helyijáratokban közlekedő hajók pedig újból Pünkösdfürdőig közlekednek.

— Tovább tart a földrengés Anatoliában. Istanbulból jelentik: A nyugatanatoliai Gediz környékén tovább tart a földrengés. A híres gedizi mosé minaretje összeomlott. Istanbulban is éreztek földlökéseket.

Altiszti állás

A „Magyarország" kiadóhivatala felvesz férfi vagy női alkalmazottakat (rokkantak előnyben). Jelentkezés Rákóczi-út 54. szám alatt, 9—12 óra között.

PEST

Express hirdetés

siker
Express-siker
siker

15 amerikai gépet lőttek le tegnap a magyar és német vadászok

Nagy légicsata a Balaton fölött

Berlin, július 1. *A NST jelenti:* Pénteken este 23 órakor német részről a következő közleményt adták ki:

Pénteken délelőtt erős amerikai bombázókötelékek repültek be Horvátországon és Magyarországon keresztül Ausztria térségébe.

A támadás részben Nagy-Budapest térségének szólt.

Több bombázó szétszórta terhét, ami nagyrészt a kedvezőtlen időjárás következménye volt. Számos bombázó tervszerűtlenül dobta le bombáit dél-németországi és horvátországi területekre. A légvédelmet szintén gátolta az időjárás, úgy, hogy csak néhány vadászkötelék tudott felszállni.

A Balaton felett nagyobb légicsatára került sor a támadók, valamint a német és magyar vadászok között.

Szombaton hajnalban 1 óra 15 perckor kiegészítőleg jelentették, hogy a német és a magyar légelhárító erők a kedvezőtlen időjárás ellenére

legkevesebb 15 ellenséges gépet lőttek le a dunai térségben,

közöttük 12 négymotoros bombázót. Ezek a számadatok még nem véglegesek s valószínűleg emelkedni fognak.

Hivatalos jelentés az éjszakai és ma hajnali berepülésekről

A lelőtt gépek száma 15-re emelkedett

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Június 30-án a késő esti órákban északkeleti határunkon több útvonalon egyes ellenséges gépek léptek be az ország légiterébe és azt délnyugati irányban átrepülték.

Július elsején a korahajnali órákban ugyanezen az útvonalon egyes ellenséges gépek délnyugatról északkelet felé repülték át az ország légiterét. Bombázást és kárt sehonnan sem jelentettek.

Ugyancsak július 1-én, a korahajnali órákban az ország nyugati légterébe is berepült egy ellenséges gép, de nyomban visszafordult és a berepülés útvonalán dél felé távozott.

A június 30-án délelőtt lezajlott ellenséges támadás alkalmával a légvédelmi tüzérség és a vadászrepülők, az eddig beérkezett jelentések szerint 15, nagyrészt négymotoros bombázót lőttek le.

A lelőtt gépekből kiugrott ejtőernyősök nagyrésze égve zuhant le.

Ötszázkilós bombákat dobtak a terrortámadók egy pestkörnyéki lakótelepre

Pénteken délelőtt ismét nagyszámú terrorbombázó hatolt be Magyarország légiterébe. Budapesten három óráig tartó légiriadó volt.

Munkatársunk a léiriadó után azonnal az egyik bombázott pestkörnyéki helyre sietett, hogy beszámolhasson.

Budapesttől északra az egyik körzetbeli helységben *a megszokott szomorú kép tárul elébünk.* Földszintes házak vannak ezen a környéken, a lakosság nagyrészt egy-két holdas gazdálkodó. A szállongó porban már javában folyik a mentés munkája. Műszaki osztagok, tűzoltók, légószolgálatosok és leventék veszik ki részüket a segítésből.

A látvány megrendítő.

Az angolszász terrorbombázók 500 kilós bombái hatalmas tölcséreket vágtak a földbe s mintegy

25 családi házat

rongáltak el. *Az óvóhelyül szolgáló pincesorospincék és földbeásott vermek, a nagy bombák ellenére is jó szolgálatot tettek.* Természetesen találatlan ellen azokban a pincékben nem lehet menedéket találni.

A cserepek és fagerendák között asszonyok és gyermekek kutatnak, próbálják összeszedni a törmelék közé került szegényes holmijukat. Az udvarban rendőr áll. Szomorú munkát végez, a halottak adatait jegyzi fel. *Nyolc nő, közöttük két menyasszony esett ebben a házban áldozatul a terrortámadásnak.* A halottak néma sorban fekszenek pokrócokkal letakarva a bedőlt kerítés mellett. A két menyasszony már sohasem fog az oltár elé állni, hogy örök hűséget esküdjön a választottjának. Az életbenmaradott károsultak minden vagyonukat elvesztették. *Mégis, nagy lélekről tett tanuságot a romok között keresgélő szegény emberek csoportja.*

Egy idős asszony jajveszékel közöttük. A többiek hozzásietnek és megnyugtatják.

— Ne sírjon, Zsófi néni, hiszen mindannyian életben maradtunk. A jó Isten majd csak megsegít mindannyiunkat.

Tovább sietünk s egy utcakereszteződésnél a károsultak csoportjában ott látjuk a község plébánosát, aki a bombázás után azonnal hivei közé sietett, hogy segítséget és lelki vigaszt nyujtson a kétségbeesetteknek.

Ő mondja el a szörnyű támadás részleteit:

— *Errefelé belátható távolságban semmiféle hadicélpont nincs.* A plébánia itt van a közelben s jól hallottam az alázuhanó bombák fütyülését és a becsapódás dörejét. Alig mult el a támadás első hulláma, máris megjelent közöttünk vitéz *Imrédy* Béla közellátásügyi miniszter és vitéz *Endre* László államtitkár. A riadó tartama alatt jöttek hozzánk, hogy megszemléljék a kárt. Beszélgettek a lakossággal és segítséget ígértek.

Távolabb a fehértornyos templomban harangszó kondul. Lélekharang.

Rézlemezt akartak eladni arany helyett

Zsarolás bűntette miatt vonta felelősségre a büntetőtörvényszék *Nagy Ferenc*-tanácsa *Hajnádi* Sándor magánhivatalnoki tisztviselőt és *Grósz* Róbert soffőrt. A vád szerint *Sziráky* Béla nevű ismerősükkel megbeszélték, hogy *rézlemezket fogna eladásra kínálni, olyan embernek, aki aranyat óhajt vásárolni.*

Az üzlet megkötésénél aztán megjelenik *Sziráky*, mint detektív és *lefogja a »bűnjeleket«*, majd a kapott pénzen megosztoznak. *Hajnádi* ezenkívül *Strasser* István nevű földbirtokost is felhívta — a vád szerint — *Sziráky* figyelmét.

Sziráky megjelent a földbirtokosnál azzal az ürüggyel, hogy házkutatást kell tartania nála, mert feljelentés érkezett ellene *élelmiszerhalmozás miatt.* A megijedt embert aztán *ötezer pengő erejéig megzsarolták.*

Zahler Istvánné nyomdájában is megjelent Sziráky és azt állította, hogy tudomása szerint az asszony *Napoleon-aranyakat vásárol.*

Ebbe az ügybe is belekapcsolódott *Hajnádi*, úgy hogy *Zahlernét* háromezer pengő erejéig sikerült megkárosítaniok különböző fenyegetésekkel.

Sziráky Béla nem jelent meg a törgyaláson, ezért a törvényszék csak a másik két vádlott ügyét tárgyalta le. Mindketten részben beismerő vallomást tettek.

A törvényszék a főtárgyalás terhelő adatai alapján dr. *Vasvári* Jenő királyi ügyész vádbeszéde és a védőbeszédek után zsarolás büntettéért *Hajnadi Sándort két és félévi fegyházra, Grósz Róbertet pedig kétévi fegyházra ítélte.* Az elítéltek felebbeztek.

Az erdélyi nyereménykötvény hatodik sorsolása

Ma reggel kezdték meg az erdélyi nyereménykölcsönkötvény hatodik nyereménysorsolását a pénzügyigazgatóság helyiségében.

Összesen *1079 nyeremény* került sorsolásra, együttesen *1,400.000 pengő értékben.* A nyeremények augusztus elsejétől kerülnek kifizetésre.

A főnyeremény *500.000 pengő.* A kisorsolt nagyobb nyeremények a következők: *az 500.000 pengős főnyeremény nyerte a 123—446. számú kötvény. A 100.000 pengőst a 388—411. 50.000 pengős* 22—826. *A második 50.000 pengőst* nyerte a 87—721. *Az öt darab 10.000 pengős nyereményt* a következő számok nyerték:

2250—117, 415—704, 163—737, 33—713, 352—938.

Ezenkívül kihúztak *20 darab 5000 pengős nyereményt, 50 darab 1000 pengős és 1000 darab 500 pengős nyereményt.*

Ezenkívül *19 sorozatot egyenként 1000 számmal*, a számok mindegyike *200 pengőt nyert.*

A kilencedik levente halt hősi halált a Budapest elleni légitámadásnál

Vitéz *Béldy* Alajos vezérezredes, az ifjúság honvédelmi nevelésének és a testnevelésnek országos veztője szemleúton járt az Alföldön. Tápiószentmártonban a selyemhernyó-tenyésztést tekintette meg, majd Abonyba utazott, ahol beszédet mondott a leventeotthon felavatásán.

— Az utóbbi napokban, — mondotta — amikor súlyos bombatámadások érték Budapestet, *minden egyes támadásnál rohamléptekben siettek oda a leventék és leventelányok*, ahol szükség volt a segítésre, vállvetett közös munkára. Ezekben a nehéz percekben és órákban *a kilencedik levente halt hősi halált.* Ennek a hősi halált halt leventének az emlékét idézem, nem gyászoljuk őt, hanem büszkék vagyunk rá. Elétek idézem emlékét, mint a kötelességteljesítés követendő példaképét. Ez a leventeotthon a család mellett lesz a második otthonotok. *A magyar ifjúság eltökélt szándéka, hogy a családot minden tekintetben erősíti és visszahelyezi arra a posztra, amelyről évszázadokon át a magyar nagyasszonyok vezették a családot, amelyből a magyar hősök születtek.* Ezért tartom fontosnak a levente leányintézményt és meg vagyok győződve róla, hogy a leventelányok nem fegyverrel és kaddal, de szívvel és mosollyal fognak harcolni.

— Ma súlyos időket élünk, *minden férfi annyit ér, amennyit a veszély órájában mutat.* Fel a fejjel, mosolygó arccal nézzetek szembe a veszélyekkel — fejezte be beszédét *Béldy* vezérezredes.

Újabb munkáscsoportok kapnak nehéz testi munkásjegyet

A közellátási miniszter a Budapesti Közlöny mai számában megjelent rendeletével módosította és kiegészítette a nehéz testi munkások jegyzékét. A rendelet a mező- és erdőgazdaságban foglalkoztatott nehéz testi munkások közé felveszi a bolgár kertészeket, a mező-, szőlő-, gyümölcs-, kert- és erdőgazdaságban, valamint a halászatban alkalmazott munkásokat és a fenyőgyantakaparó és fenyőgyantacsapoló munkásokat.

Az iparban a kazántisztítókat, kemencemunkásokat, gázgenerátoroknál dolgozó munkásokat, klórszulfonsavval, technikai gázokkal, — oxigén és hidrogén kivételével — kénnel, kénsavval, salétromsavval, lúgokkal, szalmiákszesszel, ólommal és nikotinnal dolgozó munkásokat, nehéz munkadarabokkal dolgozó lakatosokat és esztergályozókat, valamint a nagy testi erőt kifejtő lakatosokat és az oszlopon dolgozó mázolókat.

A fonó- és szövőiparban, a gőzmosodákban alkalmazott vasalómunkásokat. A nehéz testi munkások között említi a rendelet a vágókat, a vágóhídi hajtókat, szalámi- és kolbászgyártó üzemek munkásait, cukorfőzőket, diffundánsokat, szeletszárító kazánházi munkásokat, malátaforgatókat, molnárokat és a sütőiparban dolgozókat. A füstnélküli lőpor gyártásánál nitroglicerinnel dolgozó munkásokat, robbanószer- és lőszergyári, ólom- és horganyfestékgyári munkásokat, zúzó és őrlő munkásokat, alumíniumgyártásnál alkalmazott, végül a gázgyári retortáknál alkalmazott munkásokat.

800.000 ember teljesít honvédelmi munkaszolgálatot

A háború folyamán egyre szaporodnak a különböző munkafeladatok. Ugyanekkor azonban nem lehet biztosítani a megfelelő számú munkaerőt szabad munkavállalás útján. A polgári szervek, a polgári foglalkozásban való meghagyás, illetve mentesítés útján *a legfontosabb vezető és szakmunkás személyze egyrészéhez juthattak hozzá csupán.* Ezért 1939-től a honvédelmi törvény alapján mind nagyobb számban alakultak *katonai munkásszázadok, közérdekű munkászászlóaljak és kisegítő munkásszázadok is.*

Igy 1943 nyarán a közérdekű és kisegítő munkásalakulatok, valamint a honvédelmi munkakötelezettség címén katonai vezetés alatt igénybevett személyek száma a *800.000 főt meghaladta* E nagytömegű munkaerő erősebb összefogása, gazdaságosabb kihasználása és a munkafegyelem biztosítása érdekében a honvédelmi miniszter a kormányzó legfelső elhatározására létrehozta a *honvédelmi munkaszervezet.*

A honvédelmi munkaszervezet feladata a honvédség ... alán a katonai közérdekű kisegítő munkásalakulatok megszervezése, a hadműveleti és hátországi alkalmazása. A polgári mozgósítás vonalán pedig a megfelelő szakképzett, továbbá nem szakképzett férfi- és női munkaerőket biztosítani háborús feladatok végrehajtására. A szervezet élén *a honvédelmi munkaszervezet vezetője* áll, alája tartozik a 9. munkaügyi osztály és a diákok honvédelmi munkaszervezete.

A behívott munkaerőket zárt katonai egységekbe osztják és *elsősorban honvédségi tömegmunkát végeztetnek velük.* Ujabban *szakszázadokat* is állítanak fel. A munkásalakulatokhoz behívott személyek ugyanolyan elbánásban részesülnek, mint a fegyveres katonai szolgálatot teljesítők és ugyanolyan mértékben jogosultak ellátásra és gondozásra.

Ha valaki hanyagul teljesíti a honvédelmi munkát, vagy annak teljesítése elől megszökik, *internálják és a honvédelmi munkaszervezet átadja az internálásra hivatott polgári szerveknek.* Az internáltak a honvédelmi munkatáborokban ismét katonai vezetés alá kerülnek.

MAGYAR KÉPEK AZ ŐSZI KIÁLLITÁSON.

(MÁSODIK SOROZAT.)

Irta SZANA TAMÁS.

(Utánnyomás tilos.)

A magyar képzőművészet fejlődését, izmosodását igazán az őszi kiállítás második sorozata mutatja. A képirók, szobrászok erre tartogatják jobb műveiket; a műértők pedig ezeket a később érkező küldeményeket várják, ha véletlenül az az elhatározásuk támad, hogy valamit vásároljanak. A kiállítás rendezői már egészen megszokták, hogy az őszi tárlat első részét csak bevezetésnek, nyitánynak tekintsék, s a jó Telepy Károly csak nem zavarba jön, ha véletlenül elő kell vennie a képek alá szánt kis papirtáblát, melyen aranyozott betűkkel ez a szó áll fölirva: *megvétetett!*

A második sorozat népes, gazdag és változatos. Jönnek a külömböző díjakra versenyző munkák; jönnek a véget érő külföldi tárlatok műtárgyai, hazaiak és idegenek egyaránt. A sok érdekes festménynek, szobornak alig akad helye. Tarka közönség hullámzik a kiállítási termekben; éled a vásárlási kedv.

Igy van ez a képzőművészeti társulat mostani kiállításán is. A műcsarnok termei tömvék; s a kiállított művek közt alig akad selejtes. S a mi mindnyájunkat örömmel tölthet el: társai közt úgy mennyiség, mint minőség tekintetében előkelő helyet foglal el a magyar művészet. Európai hírü mesterek, megállapodott művészek s szép jövővel kecsegtető kezdők vesznek részt a békés küzdelemben.

Sorukat *Munkácsy* Mihály nyitja meg, ki minden újabb művét elküldi hozzánk s most is itt szerepel a kiállítók közt, még pedig olyan alkotással, mely folytonos emelkedésben mutatja be fényes tehetségét. A kik utoljára «Mozart»-ját látták s most a «*Pillanatnyi felhevülés*» előtt megállapodnak, elcsodálkoznak a természet gazdag adománya fölött, mely e rendkivüli művésznek osztályrészeül jutott. A művészettörténet alig mutat föl példát olyan sokoldalusságra, mint a minővel a mi Munkácsy Mihályunknál találkozunk. Tehetsége minden genreben érvényesül: az idilltől kezdve a tragédiáig. Megfesti a mindennapi élet bájos jeleneteit, a család örömeit; hangot ád a nép nyomorának, szenvedéseinek; elénk varázsolja a művelődéstörténet mélyjelentőségű s általános érdekü mozzanatait s fölemelkedik a vallásos festészet ama szédítő magaslatára, ahová őt kortársai közül csak egy is alig követheti. S e nagy terjedelmü skálában a hangok, érzelmek és színek mily gazdag változatossága nyilatkozik! A képiró, úgy látszik, nem ismer lehehetlent; neki csak akarnia kell valamit, hogy az sikerüljön. — Mély felfogása, érzelemgazdagsága, leleményessége, a technika bámulatos előnyeivel, a kolorit csodás tökélyével és varázsával egyesül.

A «*Pillanatnyi fölhevülés*» ismét új oldaláról mutatja be a világhirü mestert. Míg Mozart-jában az elegikus, buskomor hang dominált; legújabb képéről eposzi nyugalom szól hozzánk. Valamely régi lovagvár terme tárul föl előttünk. Szem-

STETKA GYULA. NŐI ARCZKÉP.

A képzőművészeti csarnok őszi kiállításából

Szana Tamás - Magyar
kepek az őszi kiállításon
Magyar Salon 1888 dec. 273, 278 l -

Steska Gyula

K.

STETKA GYULA ARCKÉP

SZAMOSI SOÓS VILMOS RECECE, NEM VAGYOK ÉN KAPITÁNY

Spányik Kornél: «*Éljen Annuska!*»

dal-ütegek koromlepte ágyúit. Nehány percz mulva aztán a «starboard» kerül parallel a várral s orkánszerüleg zúg egyszerre a neki lódított üteg egész sora.

Lenn a fedélzetköz ágyútelepeinél a forróság

Stetka Gyula: *Báró Dániel Ernő arczképe.*

AT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

ki a szélbe, egy hang, | És gyorsan, mint egy-egy fékeveszett vad,

munkával gyarapitva, a politikai téren is mint önzetlen ideálista tette nevét örökemlékezetüvé.

Teljes életében igaz szeretettel és érdeklődéssel viseltetett a művészetek iránt is és mint társulatunknak megalakulásától kezdve buzgó tagja, hosszu éveken át tevékeny részt vett a társulat mozgalmas életében és talpraesett javaslataival nem egy szép sikert ért el a művészet ügyének előmozdítása körül. Különösen sokat köszönhetünk az elhunytnak abban, hogy annak idején lehetővé tette, hogy testvérének, *Zichy* Mihálynak, akit több tekintetben keserü emlékek fűznek hazájához, műveit a magyar közönségnek bemutathattuk s ezáltal is, mint az úgynevezett békepárt tagja. Ugyanekkor munkatársa volt a Jókai szerkesztésében megjelenő *Esti Lapok*-nak. A szabadságharc lezajlása után hadi törvényszék elé állították, majd pedig somogymegyei birtokára bellebezték. Tíz esztendő mulva lépett újra a közélet terére, mint Somogyvármegye főjegyzője, majd pedig mint a tabi kerület megválasztott országgyűlési képviselője. Ekkor ujult erővel kezdte meg publicisztikai és szépirodalmi működését.

A *Pesti Napló*-ba irt vezércikkei, valamint röpiratai, melyeket 1861—1866-ig adott ki, hozzájárultak a közjogi kérdések tisztázásához. A rövid politikai szünet alatt angol közjogi és történeti tanulmányainak eredményeit foglalta össze *Anglia története a forradalomig* és *Az angol forradalom története*

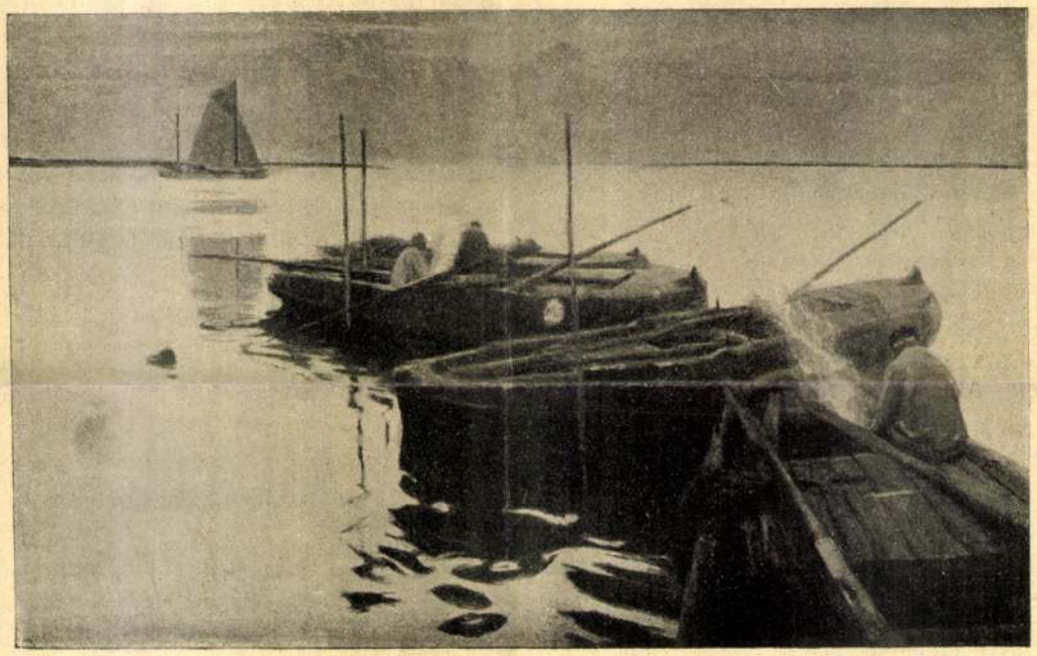

Baertsoen Albert: „Est az Escau-n".
Az állami nagy aranyérem nyertese.

hálánk és tiszteletünk adóját leróhattuk egyik legnagyobb magyar művészünk iránt, aki működésével külföldön oly nagy mértékben hozzájárult a magyar művészet hírnevének az öregbítéséhez.

Az elhunyt rövid életrajzi adatai a következők:

Zichy Antal Somogymegye Zala községben született 1823-ban. Tanulmányainak végezte után 1842-ben Mosonvármegye aljegyzőjévé, majd pedig ügyészévé választotta. Ebben az állásában választották meg először országgyűlési képviselővé az 1847—48-iki országgyűlésre. Ekkor kezdett irodalmilag is működni. Több kisebb lirai költeménye és cikke jelent meg az Életképek-ben, a Honderűben. Az 1848-ik esztendőben elkisérte az országgyűlést Debrecenbe címü műveiben, melyek 1867-ben jelentek meg Pesten. Ezeknek a műveknek kiegészítői *Stuart Mária*, *Stratford* és *Cromwel* címü drámai korrajzai. Ezenkivül fordította Macaulay munkáit is és dolgozott Csengeri *Budapesti Szemléjé*-be, Arany *Koszoru* címü lapjába és a *Pesti Napló*-ba, melyet Kemény Zsigmond szerkesztett. 1866-ban a *Kisfaludy-Társaság*, négy évvel később pedig az Akadémia tagjává választotta Zichy Antalt, ki tevékeny tagja volt az 1865—68-iki országgyűlésnek is. Mint költő néhány elegiát, szatirát, epigramot irt, elbeszélései pedig az Olcsó Könyvtár egyik kötetében vannak összegyűjtve, azonkivül működött mint műbiráló is és az Orsz. M. Képzőművészeti Társulat kebelében, nem egyszer volt a pályabíróságok tagja. Majdnem állandó tagja volt az akadémiai Telekipályázat drámabíráló bizottságának és közreműkö-

olyan gárdája, mely a művészet legkimagaslóbb korszakaiban a virágzásnak egyik elsőrangu tényezője volt, nem is szólva arról, hogy már most is, a legrövidebb idő alatt megtermékenyitené otthonát a művészet szeretetének a csiráival!

—*br*—

A király a tavaszi tárlaton.

Ő felsége a király ismét tanujelét adta a művészet iránt mindenkor tanusított őszinte érdeklődésének és Budapesten tartózkodása legelső napjainak egyikét arra használta föl, hogy megtekintse a városligeti Műcsarnokban látható tavaszi nemzetközi kiállítást.

A látogatás május 19-ikén délután 1 órára volt jelezve, amikor már jó félórával előbb sűrű néptömeg lepte el a Műcsarnok környékét és a legszebb rendben sorakozva várta a felséges úr megérkezését. Ezalatt a Műcsarnok előtermében gyülekeztek mindazok, akik a király fogadására eljöttek.

Elsőnek *Wlassics* Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter, utána pedig *Andrássy* Tivadar gróf v. b. t. t. az »Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat« elnöke érkeztek meg, ott voltak továbbá *Bereviczy* Albert v. b. t. t. a társulat alelnöke, *Benkő* Kálmán a társulat igazgatója, *Ambrozovics* Dezső titkár és *Telepy* Károly műtáros.

A választmány tagjai, továbbá a kiállító művészek közül megjelentek: *Kammerer* Ernő, *Szalay* Imre, *Végh* Arthur, *Fadrusz* János, *Kardos* Gyula, *László* Fülöp, *Mannheimer* Gusztáv, *Márk* Lajos, *Pártos* Gyula, *Tölgyessy* Arthur, *Vaszary* Janos, *Zala* György, *Aranyossy* Akos, *Both* Menyhért, *Bruck* Miksa, *Grünvald* Gy. Imre, *Háry* Gyula, *Hegedüs* László, *Holló* Barnabás, *Kaczányi* Ödön, *Kiss* György, *Mihalik* Dániel, *Neogrády* Antal, *Németh* Lajos, *Pállik* Béla, *Szlányi* Lajos, *Teltsch* Ede, *Tóth* István és mások.

Az egybegyültek a királyt, kinek fogata pontban 1 órakor robogott a Műcsarnok elé, a lépcső alján fogadták, és kísérték fel az első számu kiállítási terembe, hol *Wlassics* Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Márk* Lajos a társulati kiállítási bizottság előadója és *Telepy* Károly műtáros vették át a kalauzolást.

A felség a kiállított műveket a legnagyobb érdeklődéssel nézte, s nem egy műtárgy előtt hosszabb eszmecserét folytatott az őt kalauzoló urakkal és több neki bemutatott művész előtt elismerését fejezte ki az illetők művei fölött.

Érdekes és megkapó epizódja volt a felséges úr látogatásának az, mikor *Kossuth* Lajosnak *Stettka* Gyula által festett arcképe elé lépett, a király maga kérdezte meg:

— Ugy-e ez Kossuth?

S a kapott igenlő válaszra még az arckép festője iránt is érdeklődött s csak miután pár pillanatig némán állott a kép előtt, folytatta körútját a termekben.

Közel félhárom volt, mikor a király körútját, melynek folyamán még az ismétlő kiállítást is megtekintette, befejezte, kisérőitől szivélyes búcsut vett és az időközben meggyarapodott tömeg lelkes éljenzése közben kocsira szállt és az Iparművészeti Múzeum kiállításához hajtatott.

A király ő felsége, mint értesülünk, mint minden évben, úgy az idén is fog vásárolni a tavaszi nemzetközi kiállításon lévő magyar műtárgyak közül. Ő felségének a vásárlásra kiszemelt művekre vonatkozó elhatározását már legközelebb közölni fogják társulatunkkal és az illető művészekkel.

Zichy Antal †

1823 - 1898.

Társulatunknak, — ezúttal a magyar tudományos és politikai világgal közösen — ismét gyásza van.

Zichy Antal a m. tud. Akadémia első osztályának az elnöke és tiszteletbeli tagja, a Kisfaludy-társaság s a főrendiház tagja és társulatunknak alapító, és évek hosszu során át volt ügybuzgó választmányi tagja, csütörtökön, május 19-ikén hosszas szenvedés után meghalt.

Az elhunyt úgy kiváló tehetségeinél, általános és széleskörü műveltségénél, mint tiszta jelleménél, egyenes, őszinte lelkénél és megkapó emberi tulajdonságánál fogva közéletünk legtiszteltebb alakjai közé tartozott, akit mindazok, akik hosszu életén keresztül vele valaha érintkeztek, a legnagyobb szeretettel és becsüléssel vették körül s akinek elhunytával ismét a nagy idők nagy alakjainak folyton gyérülő gárdája egyik legérdemesebb bajnokát veszítette el.

Zichy Antal, aki a szerénységgel párosult kötelességtudásnak követésre méltó mintaképe volt, anélkül, hogy magát a hivatásszerü tudósok, költők meg politikusok közé számította volna mind a három téren érdemes helyet töltött be s az irodalmat sok, maradandó becsü

Műcsarnok 1898.

A „Könyve

Innocent Ferencz: Madrigal.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁ

— Nem jól vagyok, — mondotta Upovajuscsij halkan.

— Nem jól vagy? — kiáltott föl Pljasi-noga gúnyosan. — No lám! És mitől?

— Nagyon nehéz a lélekzetem, — felelt a beteg tolvaj.

— A lélekzeted? És ugyan mitől nehéz?

— Attól, hogy beteg vagyok . . . Alkalmasint

— Pedig én er
szeretnék! — fe
nyúlt s némileg s
Erre Upovajus
(

A FRANCZI

Stetka Gyula: Krisztus a keresztfán.

zött a hold, fehé-
izolódtak le a töl-
erén.
allagtak az árok
a járás: a lábaik
n besüppedtek a
zihált s a melle
mintha egy nagy
li órát rejtegetett
ment; szikár és szálas alakjának az árnyéka ráesett Upovajuscsijra.

— Eredj már! — szólalt meg egyszerre, duzzogva és nehezteléssel. — De hova? Minek? Eh

Upovajuscsij fölsohajtott és hallgatott.

— Az éjszaka már megint olyan kurta, mint a nyúl farka . . . világos lesz, mire a faluba érünk . . . De hogy is megyünk? Akárcsak az urak . . . sétálunk . . .

3. Kampf Artur. 1812.

34. Stetka Gyula. kossuth lajos arczképe.

Műcsarnok 1898. tav. nemzeth.
kiáll

De soha bántó szó, soha egy szidalom
Ellenem, ó Hektor, nem szállt el ajkadon.

Sőt ha valamelyik ángyom avagy rérem, —
Asszonyom, a házban feddőz vala vélem,
Vagy épen a napam valamikor rám szólt,
(Az ipam sohasem; ő édes atyám volt)
Békítetted őket, nékik megfeleltél,
Engesztelő szóval védelmemre keltél.

Ezért most fölötted könnyeim hullatom,
Tégedet siratván, magamat siratom,
Mert egész Trójában nincs már nekem senki,
Megvet, iszonyodik én tőlem mindenki.»

Így szólt; jajjaira felzokogott a nép;
Most Priamosz felkélt, szólott vala ekkép:

«Most már fát hordani menjetek erdőre,
Nem támad az akhív, nem kell félni tőle;
Akhillesz igérte, mikor nála jártam,
Tizenketted-napig mozoghatunk bátran.»

Így szólt. — Ökröt-öszvért fogván a szekérbe,
Gyülekezett a nép a kapúk elébe.
Kilencz napig hordták erdeit a fának,
S mikor a tizedik napra virradának,
Sűrű siralmak közt kivitték a testet,
Máglyára emelték, tüzet gerjesztettek.

Hogy a rózsás újjú hajnal felderűle,
Trója egész népe ott álla körűle,
Mikor mind felgyűltek, már mind együtt voltak,
Fekete bort bőven a tűzre locsoltak.

Hogy a tűz meghamvadt, a hamu meglohadt,
Sírva szedték össze a fehér csontokat;
Szép arany vederbe bajtársi helyezték,
Gyönge bársonynyal a vedret befedezték.

Nagy mélyen a vedret a földbe leásták,
Raktak a veremre nagy kövekből bástyát.
De ébren mindenütt álltak az őr-szemek,
Véletlen akhívok rajtok ne üssenek.

Készen volt a halom, haza széledeztek,
Azután torozni össze-gyülekeztek,
Priamosz királynak megtisztelve házát. —
Így innepelték a bajnok Hektor gyászát.

AZ ORGAZDA.

Irta Zöldi Márton.

A nép az ő közvetetlen megfigyeléseivel régen felismerte — a mit a modern bűnügyi szocziologusok oly nagy erővel vitatnak, — hogy a bűnös ember lelkében is élhetnek, tenyészhetnek nemesebb tulajdonok: bátorság, gyöngédség, szeretet, nagylelkűség és önfeláldozás. Ennek a felismerése teremtette meg a betyárromantikát, melynek a magyar Alföldön ép úgy meg volt a maga költészete, mint Korzikában vagy Spanyolországban.

Az igazságszolgáltatás az ő kimért, rideg útain nem osztályozza a bűnösöket, csak a bűnöket. Partos Mihályt, a ki alföldi betyár volt a legelszántabb fajtából, — husz esztendei fegyházra itélték Tizennyolcz esztendei raboskodás után, — kettőt elengedtek, — hazakerült a falujába.

Szivesen fogadták. A falusi népnek nincs hajlandósága erkölcsi kegyetlenkedésre. Ha valaki elszenvedi a büntetést, arra nem dupláz rá. A vén betyár a faluban csekély elváltozást talált. A toronytető mohája kicsit meggyarapodott, az akáczok kicsit megvastagodtak, az emberek bajusza kicsit megderesedett, s az asszonyok képe kicsit megránczosodott. De bezzeg otthon, a kis faluvégi, bogárhátú házban! Az asszony meghalt, a kis tökmag fiú, a Gyuri, nagy szál legény lett. Nagyobb, vállasabb az apjánál, huszonnégy éves.

Bizony csak a házról ismert rá az apja.

— Te volnál a, Gyuri fiam?

— Én volnék. De jó, hogy haza került édes apám, segíthet a szérűt kitapasztani.

Egyéb ömlengés nem esett. A fiú aztán beszámolt az anyja halálának körülményeiről.

— A szentmiklósi őszi vásárkor mult három esztendeje, hogy eltemettük. Itt volt az egész falu.

— A Zsófi nénéd is?

— Az is. Az siratta legjobban. Nagyon oda volt.

— Jó lélek.

— Az ám. Mikor már szegény édes anyám sehogy se volt, nagyon emlegette édes apámat.

— Úgy?

— Úgy ám. Azt mondta: meg ne házasodj addig fiam, míg az apád haza nem kerül. Hadd tudja ő is a sorodat.

Az apai jogainak ez a tisztelete valami érzékenység-félét ébresztett a vén betyár kemény lelkében. Letette a pipát és nagyot sóhajtott. Eszébe jutott, hogy milyen hűséges, jó asszony is volt az elhunyt, hogy hordta utána a viharos napokban az erdőbe, a rekettyésbe a tiszta ruhát, a főztet. Máskép kellett volna azt megbecsűlni . . . Hej, ez a bánat is olyan, mint a rosz cseléd, mindig későn érkezik.

Már vagy két hete volt otthon Partos Mihály, mikor egy este, a tanyáról jövet Hidvégi Tódorral találkozott. Az volt valamikor az orgazdája.

Az orgazda a társadalomban és a bűnös világban egyaránt visszataszító. Ő a született, vagy ha úgy tetszik, az ösztön-bűnös. Cselekedeteit nem a közvetetlen szükség ösztökéli. Az orgazda többnyire módos ember, ki fontolva, számítva cselekszik, s a ki egyesíti magában az uzsorás és a tolvaj minden erkölcsi érzéketlenségét, elvetemedettségét. És mégis, míg a többi bűnös javarészt elzüllik, addig az orgazda gyáva óvatosságánál fogva többnyire megmenekűl az igazság keze elől s polgári jólétet élvez. Van eset rá, hogy tisztességeket is szerez.

A nép régen megalkotta az orgazda felől szigorú és igazságos ítéletét. Roszabbnak nézi minden más bűnösnél. A példaszó ezt az ítéletet így fejezi ki: *az orgazdát egy szeggel feljebb akasztják.*

Még a tolvajok is megvetik.

Partos Mihály, a vén betyár is, valami csömör-félét érzett, mikor Hidvégi Tódorral újra összekerült annyi idő után. Köszöntötték egymást. Az orgazda, ki már régen visszavonúlt az üzlettől, elhízott, magas, dülledt szemű ember volt. Szava rekedt és lármás. A szikár, alacsony betyár mellette hitvány alaknak látszott. Idősebbnek is, holott az egykori orgazda tiz esztendővel volt öregebb nála.

— Hallottam már, hogy haza kerültél, — kezdte a szót Hidvégi Tódor.

— Meggyüttem.

— Ideje volt. Nagyon ott marasztottak.

— Jócskán.

Az orgazda tegezte a betyárt, az meg kendnek szólította, mint egykor, mikor először hajtott siheder korában lopott juhokat az udvarára, a miért kapott is, nem is valamit.

— Látom, kend is megvan, — mondotta Partos Mihály — csakhogy szóljon valamit.

— Meghiszem azt, — hetykélkedett az orgazda, — kutya bajom, élem a világomat. Nem cserélek az oláh püspökkel sem. Kerülj be csak hozzám, majd látsz csodát.

— Köszönöm, egy kis dolgom akadt otthon, — szabódott a betyár.

— Ráér a munka, nem szalad el. Egy-két pohár bort megiszunk, aztán mehetsz haza.

Az ilyen kínálást nem igen lehet visszautasítani. Partos Mihály, ha kelletlenül is, de csak betért az orgazda házába. Végig mentek a tágas udvaron, mely tele volt gazdasági eszközökkel, ekével, boronával, kocsival, szekérrel, járommal. Egy szép, ragyogó fekete szemű hajadonlány köszöntötte őket nagy fejősdézsával a kezében.

— Úgy nézd, leányom, hogy ez a Gyuri apja.

— A jó Isten hozta kigyelmedet! — mondotta a nagylány, miközben kissé rajta felejtette nagy fekete szemeit. Mikor végig ment az udvaron, néhányszor vissza is nézett az öregre.

— Az én leányom, — dicsekedett az orgazda. — Te nem ösmerted az anyját, ráczleány volt, Bácskából hoztam. Idő előtt halt meg.

Nagy, öblös kancsóval hozta a bort a tornáczra. Erősen kínálta a vendégét és durván tréfálkozott vele.

— Ilyet a pap sem iszik Illaván.

— Jó ital.

— Saját termésem, harmadévi.

Koczczintottak.

— Egészségedre!

— A kendére is.

Aztán elbeszélgettek, mint az öreg emberek szoktak. Szóba hozták azokat az ismerősöket, a kik elhaltak.

— A Pánczél Istvánt tavaly temettük, a Dömötör még megvan, de a végit járja.

Az orgazda egyre szivesebb lett.

— Nohát csak ne sajnáljuk az italt. Jut is, marad is. Nemsokára úgyis nászok leszünk.

Partos Mihály olyat nézett, mint a ki nem jól hall és a szemét veszi segítségűl.

— Nászok? Nem tudnám, mi irányában?

— Hát csak úgy, hogy a fiad elveszi a lányomat.

A vén betyár megtörülte a bajuszát és csökönyös nyugalommal jegyezte meg:

— A' már nem lehet.

— Már mért ne lehetne? — kérdezte az orgazda hirtelen indulatossággal.

— Hát csak úgy mondom, a hogy van: nem lehet.

— Talán bizony te nem engeded? — förmedt rá dühösen Hidvégi Tódor. Fel is kelt, hogy nagyobb nyomatékot adjon a szavának.

— Sohse firtassa kend, a'már úgy van, a hogy mondom.

— De firtatom, halálig firtatom, — lármázott a gazda, — mi kifogásod van a lányom ellen? Nem szép, nem fiatal, nem módos?

— Dehogy is nem. Arról szó sincs.

— Nahát ebadta! Örülhetsz, hogy a fiad . . .

— Örülnék is, de mikor nem lehet.

— Úgy? — ordította az orgazda a dühtől egészen berekedve. — Még te kényeskedel? Hát ki, mi vagy te?

— Én bizony az utolsók közül való vagyok.

— No hát, mit óbégatsz akkor? Tolvaj voltál egész életedben.

— Egy szóval sem tagadom. De már mégis...

Az orgazdát végkép elkapta az indulat.

— Ha nem nézném a lányomat, leütnélek, mint a kutyát.

Ez a fenyegetés egészen hidegen hagyta a betyárt. Még a pipát sem vette ki a szájából. Az orgazda pedig tovább hadonázott a nagy ökleivel.

— Most kerültél ki a börtönből, de vissza is kerülsz, gazember.

— Megeshetik.

— De még az akasztófára is!

Erre a szóra mégis csak kivette a betyár a pipát a szájából. Lassan, tempósan kiverte a hamut a tenyerébe, aztán rácsapta a kupakot. Csak azután válaszolt:

— Az akasztófára? Meglehet, Tódor gazda. De oda már csak kendért jutok.

Azzal vette a botját, homlokára húzta a kalapját és indult kifelé. Menetközben még az illendőségnek is eleget tett: nyugodalmas jó éjszakát kivánt. Azután haza ballagott.

Az orgazda sápadtan, szótlanül nézett utána. Ösmerte az emberét. Tudta, ha az valamit fogad, nem beszél, nem lármáz, de megteszi, ha belepusztúl is.

Az eset később mégis felkavarta Partos Mihály nyugalmát. Egyedűl gunnyasztott a sötét szobában. Hátha nagyon szereti az a fiú a leányt? Mindegy, majd beszél vele. Az orgazda lányát nem veheti el. A betyár előítélete ép oly makacs, csontos, mint a feudális oligarcháé.

Éjszaka lett, sötét, zivataros nyári éjszaka. Menydörgött és villámlott. Egész itéletidő. Már leheveredni készült, mikor az ablakon koczogás hallatszott. Oda ment.

— Ki jár itten? — kérdezte.

— Én vagyok, Mihály bácsi, — hangzott kívülről egy gyönge asszonyi hang.

— Ki vagy, fiam?

— Julcsa, a Hidvégi Tódor lánya.

— Jaj, lányom, nincs itthon a legény.

— Tudom. Kigyelmedhez jöttem.

— Én hozzám?

— Nagy beszédem van. Ereszszen be egy szóra, — rimánkodott a leány.

— Jól van, lányom, beeresztelek.

A villámfény az ablakon át megvilágította a leány arczát. Nini, de megnyúlt este óta. Csupa vörös a szeme.

Kiment és kireteszelte az utczaajtót. A zápor akkor kezdett szakadni.

— No, gyere be, lányom.

Oda vezette a pitvarajtóhoz.

— Hát mi járatban vagy?

A villám megint odavilágított. Látta, hogy nagyon gyorsan emelkedik a keble. Tyűh, itt baj van.

— Csak beszélj, lányom, — biztatta az öreg.

A leány odafordúlt hozzá a sötétben.

— Az apám mindent elmondott.

Olyan szomorú volt ez a néhány szó, hogy

Zemplényi Tivadar: Alamizsna.

Horovitz Lipót: F. M. úrnő arczképe.

megesett a betyár szíve. Csak ne lenne az orgazda lánya!

— Elmondta? — kérdezte szeliden.

— El.

— Hát az úgy van, fiam, a hogy mondta.

— Nem lehet, Mihály bácsi, úgy-e? — kérdezte a lány félénken.

— Nem ám.

Azzal elhallgattak. Jó ideig álltak szótlanúl egymás mellett. Hallgatták az elemek viaskodását, az égi háborút. Azaz nem is hallgatták, csak az ő szavuk akadt el. Mind a kettő érezte, hogy nincs már mit beszélni. Nagysokára mégis megszólalt a leány. Nyugodtabb volt a szava.

— Most már csak arra kérem, Mihály bácsi, igérje meg azt az egyet, hogy nem szól a Gyurinak az apám felől. Ha szeretett, ne utáljon meg.

— Igérem, lányom.

— Az Isten áldja meg érte!

A betyár odanyújtotta a kezét, a leány megszorította. Csupa tűz volt a keze. Partos Mihály a szakadó esőcseppek között egy forró cseppet érzett a keze fején. Tudta, hogy honnan jön. Szinte égette. Mióta a feleségétől utoljára elbúcsúzott, ilyen melegséget nem érzett. Sem a kezén, sem a lelkén. Hej, hiába, csak az asszonyok tudnak igazán szeretni.

A kapu becsapódott. A betyáron egyet lódított a lelke. Utána ment.

Szenes Fülöp: Női arczkép.

Stetka Gyula: Arczkép.

A KEPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A Műcsarnok tavaszi kiállításából — A Könyves Kálmán jogosításával

Stetka Gyula: A kuruc-világból

Uj Idők 1911. 35. 7.

a Víg özvegynek is... Bízd rám, ennek a szerelemnek hamar vége lesz.

— Én pedig nem leszek hálátlan!

A jelenet erősen drámai volt. Böske úgy állt ott, mint a Bosszú istennője, én pedig, a sötét intrikus — vagy mint az én időmben mondták — a ravasz fondor ördögi mosolyával gyönyörködtem alattomos munkámban. Egy kézszorítás, amelyben minden benne foglaltatott, azután elváltunk.

Megkönnyebbülve, reménykedve, boldogan siettem Pakrác Tónihoz. A nap jól kezdődött, hátha szerencsésen folytatódik?

XV.

Tóni nagyon rosszkedvű volt. Ilyen levertnek még sohasem láttam.

— Mi bajod? — kérdeztem kárörömmel.

Igen, kárörömmel. Nem bírtam titkolni, hogy az ő végleges elszontyolodása nekem borzasztóan jól esik.

— Barátom, végem van, — nyögte Tóni. — Most már két napja vagyok itt. Ha még egy napom így múlik el, belehalok az unalomba. Negyvennyolc óra óta nem volt kártya a kezemben. Azt sem tudom már, hogy a pikket meg bírom-e különböztetni a makktól?

— Te szegény! Gyere, sétáljunk le a tengerpartra, az jó lesz!

Tóni lemondóan intett:

— Ördögöt lesz jó. Nem tengerpart kell nekem, hanem egészséges, jó levegő. Egészséges, jó levegő pedig csak zárt helyiségben van. Klubban vagy kávéházban, ahol kártyázni lehet. Ha igazán szeretsz, akkor eljössz a Quarneróba és kártyázol velem egy kicsit... Igaz, hogy nem tudsz kártyázni, de legalább nyerni fogok...

— Hát én megmutatom neked, ki az önzetlen barát. Veszteni fogok, de kártyázom veled, — mondtam nagylelkűen. — Nem akarom, hogy korai halálod az én lelkemet terhelje...

Tóni boldogan szorongatta a kezemet. Szemében a hála könnye csillogott. Én pedig bizonyos megelégedéssel konstatáltam, hogy nálam nagyobb gonosztevőt még nem szült e fiatal század. Ime, ezt a szegény embert is, milyen rútul becsapom. Barátjának hisz és nem is sejti, hogy most mérem rá a döntő csapást.

Folytatjuk

Május

A tavasz édes, bódító borát
Ereszti, szűri már a kikelet.
És szent mámorok tüze tombol át
Barna rögöt, szintelen gyökeret.

S szimbólum minden zöldülő levél
S minden virágrügy hozsannás igéret:
Vágyak gyümölcsös teljéről beszél.
... Én a tavasz varázslatától — félek.

Én a beteljesülést nem hiszem.
Csak reszket-reszket rája a szívem,
Mint mandulafa, mikor vihar rázza:

Virághullás az álmok szemfedője,
Könnyaratás a tavaszok jövője,
Bár favirág, bár emberszív vigyázza.

Jörgné-Draskóczy Ilona

A tekintetes úr

Elbeszélés

Irta Pakots József

A tekintetes úr, idős Izsépy János, díszpéldánya volt a régi világbeli nemes magyar úrnak. Ez az uraság ma már igazán csak Erdély egyik-másik eldugottabb vidékén virul, ha ugyan virulásnak lehet nevezni a fű növését a sziklán s a gomba kiütését a reves fán.

Izsépy János úr is csak olyan régi világbeli nemes úr volt, mint a többi: — koldus. Pedig hej! . . . Hanem erről ne beszéljünk, mert az effajta história olyan ócska, mint maga a nemesség pusztulása. Mind egy kaptafára ment tönkre a sok nemes úr, ki elitta, ki elkártyázta, vagy mindakettőt cselekedte.

Izsépy János úr dehogy ütött volna rést ezen a nemes tradición. Ő is ivott, ő is kártyázott, amíg lehetett s csak akkor állt meg ezen az úton, amikor egy napon a kolozsvári vonat vendéget hozott számára s ez a vendég — bizonyos Aranyhegyi G. Mór — nagyságos ifju Izsépy János császári és királyi huszárhadnagy úr ötezer koronás váltóját prezentálta neki. Idős Izsépy János kifizette a nagy summa pénzt s ettől a naptól fogva búcsút mondott a tradiciónak. Hiszen volt már annak folytatója.

Azt lehetne mondani, hogy Izsépy János úrnál éppen idején való volt a megállás. Mert az Izsépy-javak nagyon is szaladtak már előle. Sőt éppen azon a ponton voltak, hogy végképpen elszaladjanak.

Szerencsére azonban odafent az országházában véget ért az ötéves ciklus s Marosközön követválasztásra készültek. Izsépy János úr gondolt egyet és föl-ruccant a megyei központba, egyenesen a főispán rezidenciájába.

— Kedves öcsém, — kezdte nagyon komolyan a beszédet, — eljöttem bejelenteni igényemet a marosközi kerületre.

Báró Nyárády István, a főispán, erre a kijelentésre nagyon szomoru képet öltött és részvéttel szorította meg a vendége jobbját:

— Hát ennyire vagy már, kedves bátyám?

— Ennyire! — sóhajtotta Izsépy.

— Hm. Ez baj. Nem tudom, hogy Abafalvi rendbe hozta-e már a dolgát?

— Hogy rendbe hozta-e, azzal nem törődöm! — pattogott Izsépy János úr. — Volt elég ideje rá, mért nem használta ki?

— Ez igaz! — hagyta helyben a főispán. — Öt év elég idő. Ennyi dukált neki, most hát te vagy soron.

— Úgy van! — mondta ki a szentenciát komoran Izsépy János úr. — Hogy az Isten akárhová tegye! Én vagyok soron . . .

Hogy ez a rejtelmes diskurzus valamennyire érthető legyen, meg kell jegyezni, hogy Erdély úribb vármegyéiben a képviselői mandátumokat tönkrejutott nemes urak felsegélésére szokták fordítani. Legalább a multban, a nem is olyan régmultban, így volt. Mikor egy-egy büszke familia tönkrement, a család fejét beküldték az országházába követnek. Hadd mesterkedjen ki magának az alatt az öt év alatt valami sine curát, bank-igazgatósági tagságot, vicinálist, vagy más effélét. Ha letelt az öt év, másik tönkrejutott nemes úr került sorra. Ez már olyan csöndes megállapodásféle volt a nemes vármegyén. Odafent, a kormánynak pedig igazán mindegy volt, hogy ki kerül föl a mameluk-táborba szavazónak. Egyébként is, akárki került föl, nemes matéria volt mind, történelmi név és igazi úri gavallér.

Izsépy János úr jelöltsége általános szimpátiával találkozott. Izsépyt megmenteni becsületbeli köteles-

Stetka Gyula

Vas. Ujs. 1890. 798. l.

STETKA GYULA: «*Tres faciunt collegium.*»

BER
MŰ

A MŰCSARNOK F

A magyar képzőművészet
jedésének bizonysága a mű
tása. Magyar festő már anny
csarnok szűk lett. Külföldi
eddig tömegesen elfoglalni
lalni az érdeklődést. Most
száma a nagyobb, s a mit k
kitünő munka a legtöbb, de t
nyi, és kevesebb gyönge ké
mint épen most, mikor ily
föl a magyar művészek.

A tárgyak kiszemelésébe
tek művészeink, s kezdők
vezetett szerencsés ötlet.
szélsőségeit vagy tarkasága
népies jelmezképeket hajhás
megnézik az életet és tart
jutnak.

Különösen az arczképezé
ben mutatkozik haladás, r

Stetka Gyula

Stetka Gyula.

95 Ipolyi Keller Gyula ur arcképe, olajf.

96 Gerenday Béla ur arcképe, olajf.
97 Sirbatétel-vázlat, olajf.

A Benczúr Társaság első kiáll. (Neuv. Szal)
1923-apr.

ery Kérése

t-

i

Stetka Gyula

98 Férfi arckép
99 Férfi arckép
100 Férfi arckép
101 Vitatkozás

A Benczúr Társaság második kiállítása (Nemz. Szalon) 1923. dec

M. F. Ö. 0262. A. G.

	Kelet	Számlaszám	Tá
1			
2			r. számla
3			Mérlegnek
4		31.	A zárt passzivákért és
5			részesedésért
6			Virág Ferenc tőkeszámla
7			Rónay László tőkesz
8			Folyószámla
9			Virág Ferenc magán
10			Vállalkozásból.
11			
12			
13			
14			

Stetka Gyula: Glück Frigyes arcképe

centigrammot felírni nekem? — mondta kissé akadozva, de sötét elszántsággal.

— Nincs jogom.

— De fel tudja írni. Én nem tudom. Csak a felírásról van szó. Berg professzor blankettájára. Itt van, ni.

A fiú egy csomó orvosi rendelőlapot húzott ki a frakkja zsebéből.

— Az aláírást majd én hamisítom. Nos? Menynyit fizetek ezért?

Adonyi most már elképedve nézett a fiú arcába.

— Mi baja önnek?

A fiú egész testében reszketett.

— Nem tartozik ide.

— De hát kicsoda ön?

— Nem tudja? Annál jobb. Megteszi, vagy nem?

— Nem.

— Akkor Isten önnel.

A fiú udvariasan köszönt és otthagyta a doktort.

Adonyi bámulva nézett utána.

— Bolond! — dörmögte magában és sietett a Palace-hotel felé.

Mary ablaka sötét volt.

— Még nem jött haza — suttogta maga elé a doktor és Al Hayat felé rohant. — Akkor még ott van az estélyen.

Berontott a nagyterembe és az alkirály családját kereste.

— Azok már rég elmentek haza — adta meg valaki a felvilágosítást.

Adonyi bejárta az összes termeket, lefutott a parkba, végigkutatta a hallt, végre keserves szégyenkezéssel kezdett kérdezősködni Mrs. Goulden után.

— A lady már egy félórája elhagyta a szállodát.

Visszaszaladt a Palace-szállodába.

— Itthon van Mrs. Goulden?

— Nincs, — felelte udvariasan a portás és megemelte aranyszegélyes sapkáját.

— A komornája?

— Itthon van.

— A szobaleánya?

— Nem tudom.

— A soffőrje?

— Nincs.

Adonyi elszégyelte magát. Elfutott. Arra gondolt, hogy autóba ül és a vicekirály palotájához viteti magát. Mary biztosan odament. Lord Courzon bizonyára elvitte magával, legszűkebb baráti körével, hogy fesztelenül szórakozzanak tovább . . .

— Meg kell tudnom, hogy hova lett, — gondolta halálos izgalommal, de a következő pillanatban megtorpant és lesütötte szemét. — Nem. Nem megyek utána. Miért? Mi jogon?

És szinte élettelenül támolygott vissza az Al Hayat felé.

Utközben majdnem sírva fakadt.

Agyában gyötrő, kusza, félig elgondolt gondolatok kergetőztek, de mindig körbe-körbe, eszeveszett következetességgel egyetlen rögeszme körül. Hogy hol lehet most Mary?

Néha úgy érezte, hogy nem is kell kutatnia a rejtélyt. Megdönthetetlen bizonyossággal tudja, hogy Mary valakivel autóba ült és Kairóba szökött . . . Igen. Az élet tele van misztikus analógiákkal. Ő ezelőtt egy negyedórával Van Roosen bárónővel egy kairói éjszakáról beszélt. Nos, — ezalatt Marynek is ugyanezt suttogta fülébe valaki. Kicsoda? Az alkirály?

Folytatjuk

Kurucdal

Kulacsomnak könny a lelke,
Kenyeremnek gond a sója.
Én vagyok a tűz-víz között
Megütközött
Magyarország
Bujdosója.

Nem a fajtám, sem a svábság,
Sem a rácság, sem a lengyel.
Én vagyok a tél havában
Egymagában
Mendegélő
Magyar ember.

Kőházamban vércse vijjog,
Ráró jó lovam lesántult.
Éhen kurrogó vadakkal,
Ordasakkal,
Nyargalom fel
A Tiszántúlt.

Bujdosónak bujdosott föld
Könny a dijja, gond a bére.
Négy ország közt egy hazáért,
Nem magáért,
Virtusáért
Hull a vére.

Emőd Tamás

Aki egyetlenegy új előfizetőt szerez az Uj Időknek, az is résztvesz az Uj Idők Barátai számára rendezendő sorsjátékban

— Jó, hogy végre eszébe jutok! Hogy végre maga is észrevesz.

— Nem mertem — dadogta a férfi.

— Maga nem mert? — nevetett amaz. — Maga?

És arra gondolt, hogy ez a szatir — mint mondják — a legtartózkodóbb dámákat sikerrel környékezi meg, a leányokat elszökteti.

Aztán mélyen a szemébe nézett a szörnyetegnek. Ur Isten, mi lehet a titka ennek az embernek? A fürdő összes gavallérjai Goulden asszonyba szerelmesek és Goulden asszony megőrül ezért a szatirért. A bárónő szíve reszketett.

A társaság egyrésze hazafelé indult. Adonyi Mrs. Gouldent leste. Az vidáman mulatott az alkirályékkal. Elszorult a szíve és vad féltékenység ragadta el lelkét.

— Itthagyom, — gondolta magában elkeseredve.

Ebben a pillanatban csendült fülébe a bárónő hangja.

— Doktor, nem jön velünk?

— Megyek.

— De gyalog megyünk ám.

— Szivesen.

— Adja a karját.

Adonyi és a bárónő lassan kivonultak a teremből. Utánuk a bárónő cousinja, a szőke úr, néhány fiatal leány és a konzulátus több tisztviselője.

Az éjszaka meleg volt és illatos. Az égen szikráztak a csillagok. A Nilus felől egy hajó kürtje búgott. A bárónő édes szédületet érzett. Sok pezsgőt ivott.

— Hallja, most indul a hajó.

— Kairóba.

— Igen. Szeretnék ott ülni a hajón. Maga?

— Én tegnap jöttem meg Kairóból.

A bárónő megborzongott. Ismét orgia volt.

— Mikor megy megint?

— Nem tudom.

— Ha megy, szóljon nekem is.

Az orvos a bárónő arcába bámult. Mi ez? Ez az asszony gunyolódik, vagy elment az esze?

— Eljönne? — kérdezte erőltetett léhasággal.

— El — suttogta az asszony. — Akár még ma.

Az orvos kinos zavarba esett. A helyzet olyan furcsa volt, hogy félt a nevetségességtől. Elhatározta magában, hogy folytatja a tréfát.

— Hát menjünk.

— Hogyan? — kérdezte a bárónő és egész testével az orvoshoz simult. — Akarja? Én megyek. De hogy lehet megszökni? Hol van az autója?

— Itt követ bennünket harminc lépésnyire. Azzal félóra alatt Kairóban vagyunk.

Az el maadi uton haladtak, a villasor felé, ahol a hollandus konzul is lakott.

A bárónő egészen ránehezedett az orvos karjára.

— Hogy tudnék megszökni?

Az orvos szíve dobogott. Ha eddig belement a játékba, most már nem lehet visszatáncolni. Erőltetetten nevetett és cinikus próbált lenni.

— Mi most hazakisérjük magát. Elbucsuzunk. Maga felmegy a villába, én pedig tovább megyek a társasággal.

— Nos? — kérdezte remegve az asszony.

— És félóra mulva visszajövök.

— És?

— És maga kiszökik.

— Hová?

— Ide. Az utra. Hozzám. Én autóval várom. És aztán . . .

— Kairóba megyünk?

— Ha akarja, oda.

— De mire visszaérünk, kivilágosodik!

— Ki.

— És engem meglátnak.

Az orvos már kétségbe volt esve, hogy idáig fajultak a dolgok. De mit tegyen? Tovább játszotta a szatirt.

— Nem kell éppen Kairóba mennünk.

— Hát?

— Hozzám.

A konzul villája elé értek. A bárónő becsengetett. Adonyi doktor tovább ment a társasággal.

XIV.

— Gyalázatos kis bestiák ezek! — gondolta Adonyi, ahogy a bárónő mögött becsapódott a villa kapuja. — Ki hitte volna! Van derék, komoly, tisztes élettársa, van két kis gyermeke, otthon, Hollandiában bizonyára minden este aggódva imádkozik érte egy vallásos lelkű, erényes, puritán úrihölgy, az édesanyja, aki imádkozni őt is megtanította. Nos, ez a szép, nevető szemű, hamvas bőrű, édes beszédű asszony mindössze két hete ismer egy magamfajta csúf, nyomorult fickót, akivel kétszáz szónál többet az életben nem beszélt, akiről azt sem tudhatja, nem menekült rablógyilkos, nemzetközi zsebmetsző, szerelmi kalandor, vagy esetleg nem az ura detektivje, és . . .

A társaság a heluani kertek felé tartott, Adonyi köszönt, mert ellenállhatatlan vágy hajtotta a Palace-szálló felé. Meg akarta nézni, hogy Mary hazament-e már.

— Merre megy Mr. Adonyi? — kérdezte egy fiatal, húsz-huszonkétéves, feltünően magas és feltünően szőke angol siheder.

— Haza — válaszolt a doktor kedvetlenül.

— A Palace-ba?

— Arrafelé.

— Én is.

Adonyi nem tudta, hogy kivel beszél, de nem is volt kíváncsi. Talán az estélyen mutatkozott be. Egy angol ifjú; egy a húsz-huszonöt közül, aki mályvaszínű selyem pizsamában bámulja a sportoló leányokat.

— Ön doktor? — kérdezte a fiú.

— Igen.

— Kedves doktor, mondja meg nekem, mennyi kell a morfinból, hogy az ember egy kicsit meghaljon?

Adonyi ízetlen suhancnyegleségnek vette a furcsa kérdést és hirtelen elhatározta, hogy cinikus és kiméletlen lesz.

— Attól függ, hogy kinek.

— Nekem.

— Ugy? Hány éves?

— Húsz.

— Használt már morfint vagy effélét?

— Soha.

— Alkoholista?

— Nem. Csak ma este ittam. De ma kicsit sokat.

— Akkor tizenöt centigramm.

— Halálos?

— Feltétlenül.

— Köszönöm.

— Szívesen.

A nyurga fiú nagyot sóhajtott. Adonyi mosolyogva nézte egy darabig, majd epésen figyelmeztette:

— De ma ne próbálja meg. Először aludja ki magát.

A fiú először sértődötten kiegyenesedett, azután hirtelen újra megroskadt.

— Kedves doktor, mennyiért hajlandó ön tizenöt

A kis beteg. Stetka Gyula festménye.

teik átadását». Kisült a kis ártatlan Iluska pletykája, kibékültek a szomszédok, de a régi kedélyes baráti hangot valahogy nem tudták már megtalálni sem itt, sem ott.

Ahogy nőtt, ugy fokozódott Ilus pletykázó szenvedélye. Szakácsnéjukat ok nélkül elkeseritette gonosz kis megjegyzéseivel: «Jaj, Kati néni, ugy szidták ebédnél a töpörtyüs pogácsát, hogy zsiros, sós, sótlan, keletlen, nincs benne paprika, egészen izetlen, hogy is süthetsz ilyet ilyen jó gázsütőben?» Vagy: «anyu nem találja a vékony fehér cérnát, tegnap még megvolt, nem te vitted el?» Vagy: «ha elmegyünk nyaralni a Balatonra, anyu téged ugyis elküld, mehetsz a te anyudhoz haza, látod, mért voltál rossz, én jó voltam.» Mire persze nagy sirások következtek, amiket Iluska odabent igy jelentett be: «kérek egy aszpirint a Kati néninek, rémesen fáj a feje, mert olyan sokat kell neki dolgozni.»

Az iskolában átvitte pletykázó kedvét osztálytársnőire. Olyan helyes, élénk kis lány volt, hogy mindenki szivesen barátkozott vele. A gyerekek megmondták neki észrevételeiket a többiekről: titokban, kérve őt, hogy ne mondja meg senkinek. De Ilus igazán nem volt titoktartó. Veronka megtudta, hogy Évi kicsufolja az ő pösze beszédét, Lili megtudta, hogy Zsuzsinak nem tetszik az ő piroskockás ruhája, Boriska sirt, mert Maris szerint az ő drága jó nagymamája borzasztó öreg és már ugysem él sokáig ... Mindezt Ilus «visszamondta»; mire annyi összeveszés, lenézés, magázás és nemköszönés kezdődött az osztályban, hogy végül a tanitó néni is észrevette. Miért nem szeretik egymást az ő gyerekei? Hiszen már olyan sok osztályt tanitott; mindenütt volt két-három csemete, akik rövidebb-hosszabb ideig örök harag és magázást fogadtak. De annyi mint itt, nem volt sehol. Ha Veronka felelt kint a táblán és a tanitó néni azt mondta: «jól van, leülhetsz, add át a krétát Évinek», akkor Veronka

Haronként egy-egy ifjusági regény jelenik meg a «Százszorszép Könyvek»-ben. Mindenütt kapható.

Magyar Lányok 1929. 6. 7.

Stella Gyula

nem adta Évi kezébe a krétát, hanem letette az első pad szélére, hogy Évi vegye el onnét. Ő pedig büszkén hátradobva fejét, ment a helyére.

Végül saját kárán jött rá arra a tanitó néni: mi történik az osztályában; miért nem szeretik egymást az ő helyes gyermekei.

Az influenzajárvány idején négy napig beteg volt és mulasztott a tanitó néni. Időközben egy nagyon kedves, fiatal kolleganője helyettesitette, akinek nem volt még sok órája vagy végleges beosztása. Uj feladatokat nem tanult velük, csak a régi anyagot ismételtette. Amikor a saját igazi tanitónőjük fölgyógyultan visszatért, nagy örömmel fogadta az osztálya. De óra után Ilus odasompolygott hozzá:

— Tanitó néni kérem, azt mondta a másik tanitó néni, hogy számtanból nem tudunk eleget. Azt mondta, hogy nekünk már ismernünk kéne a tizedes törteket. Ugy csudálkozott, hogy milyen buták vagyunk.

— Jó, jó. Csak menj fiam, edd meg a tizóraidat, — szólt az okos tanitó néni. Nagyon jellemes, őszinte asszony volt, — tehát odament fiatal helyetteséhez és elmondta neki Ilus hiradását.

Elpirulva, szégyenkezve, haragosan tiltakozott a fiatal tanitónő.

— Mindössze annyi igaz az egészből, hogy megkérdeztem a gyerekektől: tanulták-e már a tizedes törteket. Azt felelték, hogy még nem tanulták, mire minden megjegyzés nélkül folytattam az ismétlést. Micsoda hazug kis teremtés!

— Bizony, akad ilyen is a gyerekek között, — szólt nevetve a tanitó néni és meleg barátsággal szoritotta meg felháborodott kis kollegája kezét.

Délután levelet irt Ilus édes anyjának, hogy beszélni szeretne vele. Amikor eljött, elmondta drága kis gyermeke legujabb hőstettét. Marosiné pirulva kért bocsánatot tőle: mit tegyen, hogy a gyerekét erről a bőbeszédüségéről, füllentéseiről leszoktassa?

Beszélgetésüket elmondta férjének... Este, a vacsoránál Marosi ügyvéd fejét fogva, siránkozó hangon igy szólt feleségéhez:

— No, jól nézünk ki, édes Ilonkám. Mehetek saját gyerekemmel a birósághoz. Meghivót kaptam, mert bepanaszolt egy fiatal tanitónő. A mi gyerekünk megrágalmazta őt egy idősebb kollegájánál... Most aztán a birósághoz kihallgatja majd az összes gyerekeket és ha kisül, hogy a tanitónő nem mondta mindazt, amit Ilus ráfogott, akkor...

— Akkor?.... — kérdezte egy reszkető kis lány az asztal mellett.

— Akkor nekem sok millió büntetést kell fizetnem, elveszik az ügyvédi rangomat, doktori cimemet. Teljesen elszegényedünk... Ki kell hurcolkodnunk ebből a lakásból valami olcsó kis szoba konyhás otthonba. Kati néni elmegy tőlünk... Ilus majd az unokatestvérei régi ruháját viseli, ha hazajön a javitóból...

— Elviszik a javitóba? — kérdezte nehezen megjátszott mű-rémülettel Marosiné.

— Hát persze, — szólt a férje. — Oda egész biztosan elviszik. Mert ez már nem közönséges hazudozás, nem gyerektréfa, — ez a két tanitónő becsületébe vág... Egész Pest erről beszél... Biztosan már az esti lap is ir róla! A rágalmazás nem tréfa dolog!

Hangos zokogással borult Ilus az asztalra.

— Nem megyek a javitóba! Nem megyek... Nem akarom, hogy szegények legyünk és kihurcolkodjunk és hogy apa ne legyen doktor ur! Jaj, mit csináljak, apa kérem, hogy «felmentő itéletet hozzanak» vagy hogy «visszavonják a pert?» Csak még ez egyszer tessék rajtam segiteni! Ki előtt boruljak le?

— Borulj le a két tanitó néni előtt, az semmiesetre sem árthat! — szólt apja és gyorsan bemenekült a szobájába. Marosiné pedig zsebkendőjével takarta el arcát, amikor férje után sietett. Gyermekük ott zokogott az asztal mellett...

Másnap, az igazgatói szobában Ilus tényleg leborult a két tanitó néni előtt. Előbb a fiatalnak, aztán saját tanitónőjének ölelte át térdeit — és ugy könyörgött, hogy vonják vissza a rágalmazási pert. Mert különben ő javitóba kerül és jó szülei miatta teljesen elszegényednek...

Végre megértették, hogy mit akar. Egymásra néztek, — nem nevettek! — és «még ez egyszer» megbocsájtottak neki. Megigérték, hogy délután visszavonják a pert...

Marosi ügyvéd jót nevetett, amikor a szomszéd szobából hallotta, Iluskája hogyan tanitja gépiró kisasszonyát:

— Kisasszony kérem, ha hoznak a birósághoz meghivókat az én ügyemben, tessék megmondani, hogy visszavonták a pert. Ne tessék elfogadni a meghivást. Visszavonták... *ego*

1.— pengő a «Százszorszép Könyvek» egy-egy regényének ára, a Magyar Lányok előfizetői negyedévi 1.60 pengőért 3 regényt kapnak!

Stetka Gyula : Ráth Péter.

AT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁRÓL.

Vas. Ujs. 1908. 948. l.

ellentétet mutatott hatalmas és jól megtermett nagynénjével.

Tagadhatatlan, Khina regenscsászárnéjának a megjelenése parancsoló volt. Jóllehet hetvenedik évében járt, de sokkal fiatalabbnak látszott és arczának erős vonásai, vércse szemei még mindig élénk kifejezéssel birtak. Szögletes homloka, horgas metszésű orra és vékony, összeszorított ajkai adták ábrázatának mogorva jellegét. Legjobban szigorú kifejezésű szája és szúró, fürkésző tekintete kölcsönözték karakterisztikonját.

A trónus előtt hosszú sorban állottunk. Végre a követek *doyen*-ja előlépett, hogy hivatalos üdvözlőbeszédét előadja. Bókoló, ünnepélyes üdvözlet volt. De még így sem látszott a büszke asszonyt kielégíteni. Mozdulatlanul, mint egy kővé meredve hallgatta — a nélkül, hogy egy szempillantással elárulta volna, a mit érez. Az indulat, vagy figyelem legkisebb jele nélkül, úgy ült ottan, mint a kit legfeljebb untat az egész szóhalmaz — és annak egy betűjét se hiszi el.

Szája megőrizte gunyoros kifejezését, a tekintete hideg és parancsoló maradt. És mikor az öreg *Csing* herczeg, ki ez alkalommal a hivatalos tolmács szerepét viselte, khinai szokás szerint homlokával érintette a trón zsámolyát, az anyacsászárné fenhéjázó mozdulattal intett, hogy olvassák fel válaszát, de ő maga nem szólt egy szót sem.

A császári megnyilatkozást a legnagyobb érdeklődéssel vártuk. A tökéletes csendben egy falevél hullását meghallhattuk volna. De hiába volt a feszült figyelem, mert a válasz nem volt valami részletes, se érdekfeszítő — és mindössze három árva szóban ennyit mondott: «A császárné örül, hogy a hatalmak képviselői ilyen szép verőfényes napon jöttek tisztelegni.»

Mikor hölgyeket fogadott, a legszivélyesebben enyelgett velök. Együtt teázott velök és roppantul érdeklődött Kiváncsiskodott, hány a jövedelmök. Megcsod a másiknak ékszerét. tott egy nagyon érték nak legnagyobb jeléül nozta is a pompás cserében egy másik le össze pár bambuszves ból állt, rajta egy sz de mint egy nem m levél tudatta, — a s rajza, mert csak így fejezni őszinte hálá

A szerencsétlen csá meg magát hatalmas Halaványi, bágyadt, b keltő volt. Mint élőh zsámolyán. Pedig még tehetetlenül is menny jelenés. Nőies szemei godt ábrázata mintha a harag vagy gyűlölet

Kint töltöttem az e ségek vendége. A bár kóboroltam hosszában tettem a palotákat, császárné törpe erdej és megteáztattak a hí hídon.

De a nap főeseme volt, a hol, túlzás nél alább is százféle kere dégeltek meg — igá czápa uszóhártya, fecs czomb és tiz-húsz éve legdrágább és legkeres nek daczára éhesen nem lesz szükséges m hazatérve, a fekete k izlett, mint ez estén, külső fény után, az lékában.

Nagyráges

Dr Szentiványi Gyula

nőnak

Budapest

Lágymányosi u 16

Stetka Gyula

Irod

Vas. Ujs. 1886. 758 l.
(A Műcsarnokból.)

Krisztus sírbatétele
c. képéről.

Stecha Gula

Rökk szilárd arch.

Királyi Pál arch.

Budapest székesfőv. tulajdona

V.

54. Papiros oklevél

Stettka Gyula

Vas. Ujs. 1886. 761. l.

KRISZTUS SIRBATÉTELE. Stettka Gyula festménye.

-tól.

mond.

Dr. Wagner János egyetemi tanár arczképe. Stettka Gyulá tól.

TÁS MŰCSARNOKÁBÓL.

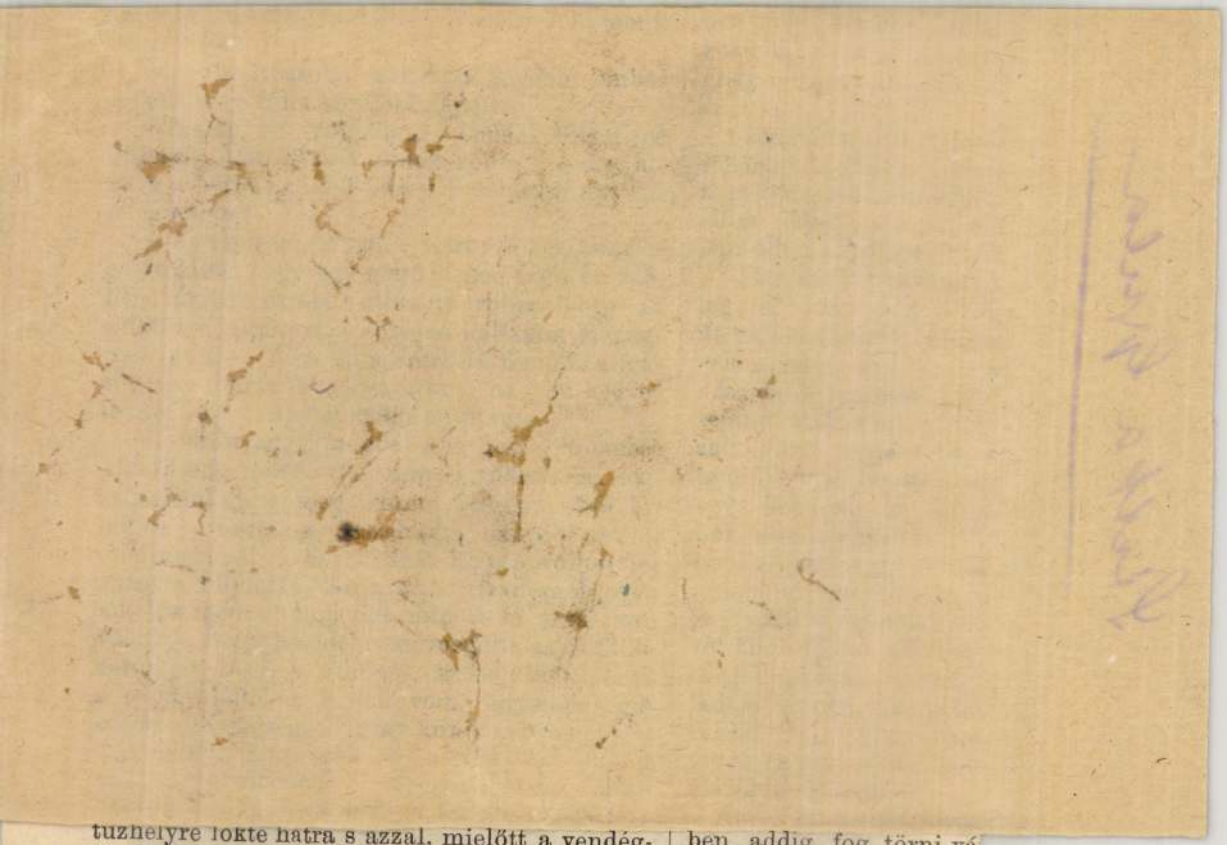

tuzhelyre lokte hatra s azzal, mielőtt a vendéglős és szolgája magukhoz jöhettek volna ámulatukból, kivül volt az ivószobán, az udvaron s tova száguldott. Sebes lépések követték, de tudta, hogy Uborka Janó az s hátra se nézett. Elfogatni magát — Mabel iránt vállalt kötelezettsége első lépésénél: ezt nem engedhette. A naptár szerint holdvilágos éj levén, az utczai lámpákat nem gyujtották meg s miután a hold nem tartá szükségesnek szót fogadni a naptárnak, teljes — és a menekülőkre nézve igen üdvös sötétség uralkodott köröskörül. Egy utczán le, a másikon föl, rohanva haladt, mig öt vagy hat fordulattal kiért a kis városból — ott megállott. Alig lihegett s ki volt hevülve. Janó azonban, ámbár szokatlan ruházatban, oly hűvös volt, mint egy igazi ugorka. S a mint Feri magához

ben addig fog törni vá
alkalmatossá nem teszi.
lassan halad, három-nég
az első pár elhagyta a
egy másik, ezek után egy

Fészkök anyaga véko
a kibélelésre puha, foszl
nálnak.

Ha a toronyhoz, a ho
zel esik hárs avagy szilf
akkor az a «törés» ideje
ki, mintha gondos ke
meg; alatta rakás számu
ejtett galyacskákat. Ugy
rony alatt is.

Az ágtörés a csókál
mellett akad pár, mely

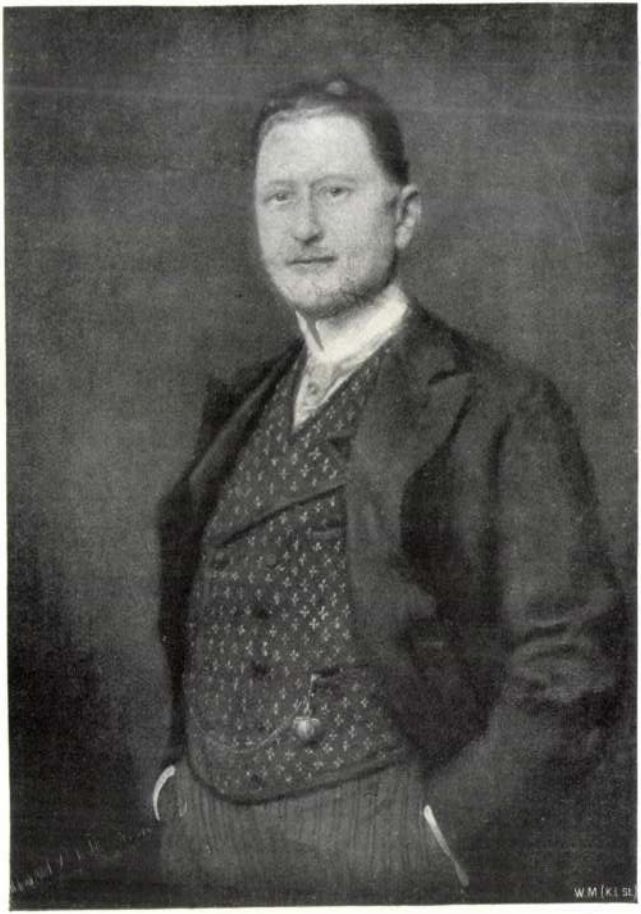

337 Balló Ede: Férfiarckép.

Stetka Gyula

28 Stetka Gyula: Arckép.

Gróf Zichy Ágost
Képröm. Társ. 1909/10. téli kiáll.
cat.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925

A modell, of.

Árverési Közl. 1938. 3.rk.sz.

Ifj. Hans Holbe
reskedő városban szület

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Romantikus táj, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 26 l.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Férfi képmás, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 26 l.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Szent László, of.

Árverési közl. 1938, 3.rk.sz. 23 l.

MDK

Stetka Gyula

Dr.Wágner János egyet. tanár arcképe, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczúr és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 66 l.

MDK

Stetka Gyula festőművész.

Benczur-isk. [redacted] tagja

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT.
B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921

Polytikai Tanács Z: Bencsur és társai. OMKP.
B.Gy. és tanítványai kiáll. Képes katal. 1921

Bencsur-ék. [illegible] tagja

Stetka Gyula festőművész.

Stettka Gyula, sz.Királylehota 1855

Szmrecsányi Lajos egri érsek arcképe

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 21 1.

Nemzeti Szalon XLI. csop. kiáll. 1924. nov.

1.

~~Sxxxk~~ Stettka Gyula MDK

Azok között a müvészek között emlitve, akiktől a Hazai Müvásárlók Alkalmi Egyesülete áprilisban müveket vásárolt.

Hazai Müvásárlók Alkalmi Egyesülete.
Mücsarnok.19o1.14.sz.2o1.sz. l.

Stettka Gyula MDK

Résztvett az október 27-én tartott ülésen.

Az Orsz.Magyar Képz.Társulat választmányi ülése.
Mücsarnok.1901.26.sz.333.l.

Stettka Gyula MdK

Résztvett a nov.25-én tartott ülésen.

Az Orsz.Magyar Képz. Társulat választmányi ülése.
Mücsarnok.19o1.3o.sz.367.1.

MDK

Stettka Gyula, 1855-1925.

A modell, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sk. 29 l.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Imádkozó muzsik

Ernst Muz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 32 l.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

A modell, of.

Férfi képmás, of.

Árverési Közl. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

1.

MDK

5 tengelyes, kőkeretes kapu és ablakok,
század.

v. Eger, 1936, 28 l, képe 28 l -

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

II.Rákóczi Ferenc lovon, festm.

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.
12 1.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

A modell, of.

Férfiképmás, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz.

30 l.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Romantikus táj, of.

Férfi képmás, of.

A modell, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

33 l.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

A zászlós, tusr.

Ballerina, festm.

Ernst Muz. 55. aukc. 1937., ápr.

34 1.

Stettka Gyula MDK

Tagja annak a müvészi bizottságnak,mely a budapesti orvosszövetség által javasolt, jótékonycélu kiállitás előkészitésére alakult.

Érdekes mükiállitás.
Mücsarnok.19ol.32.sz.385.l.

Pályabiróságok ülései.
Mücsarnok.19ol.32.sz.382.l.

MDK

Stetka Gyula, festő: 1855-1925

Imádkozó muzsik. Vázon.

Jelezve.

Ernst Muz. aukc. 54. sz. – Kiáll. 1936 nov. 22-29.

Jegyz. 23. l.

Stetka Gyula festő M.D.K.

Benczur tanítványa volt

Kanyris; hegy. műv. Bp. 1960 506

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Férfiképmás, of.

Vadászkunyhóban, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.

29-3o l.

Stettka Gyula MDK

Részt vett a Lipótvárosi Kaszinó dija pályabiróságának dec.8-i ülésén. A dijat Fényes Adolf kapta.

Pályabiróságok ülései.
Mücsarnok.19ol.32.sz.382.l.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Romantikus táj, of.

Szent László, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz.

29-3o l.

MDK.

Stettka Gyula futó

„Kis hengélő" a képét KT-rovatban

Elischer Boldizsár vyen. 1887.

MDK-A-1-1/2123.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1923.

Férfiarckép

Mythologiai jelenet

Almásy-Tel. 3. auk. 1940. ápr. 34 l.

MDK

Stettka Gyula festő

„Gróf Tisza Lajos arcképe" Ón. Erdészeti Egyesület tulajdona. 1888.

MDK-A-I-1/2349.

MDK

Stetka Gyula festő

„Kívánsiak" c képét a király vette meg. 1891.

MDK-A-L- 1/2989.

MDK

Stettka Gyula festő

„Introdukció" c képe KT-nál 1890.

MDK-A-I - 1/2815.

MDK

Stetka Gy festő

„Kiváncsiak" c. képét a király vette meg.

1891.

(KT téli táslat)

MDK-A-I-1/3016.

MDK

Stettha Gyula festő

„Trovatore" c képét eladta. 1890.

MDK-A-I · 1/2812.

MDK

Stettka Gyula festőm.

Egy főispán arcképe.
Mücsarnok, 1899. 22.sz. 348 l.

MDK

Stetka Gyula

Magyar kiállitó művészek névsora . Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Stetka Gyula „Festő".

Kurucvilágból, Of.

KMT. - 1911 tav. kiáll. - Kat. 41. l.

MDK

Stettka Gyula festő

„Kis hengelő" c képére a pozsonyi

Képrőmmo. Egylet tárlatán az árajánlatot

fennek. 1886.

MDK -A -I - 1/1600.

MDK

Stetka Gyula

Mindenszentek napján, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 66 l.

MDK

Stetka Gyula festő

„A kiváncsiak" c képe (a királyé) a münchení kiállitáron 1892.

MDK-A-I-1/3056

MDK

Stettka Gyula fecit

„Tanulmány" c hejre KT-tárlaton, 1886.

MDK-A-I-1/1849

MDK

Stetka Gyula

festménye: II. Rákóczi Ferenc fejedelmi díszben – repr.

II. Rákóczi Ferenc... (képaláírat.)

Nők lapja, Bp. 1953. június 11. [9.l.]

Stetka Gyula, 1855-1925

Mulató müvésztársaság, olaj

MU- és Régiségkereskedelmi Váll. IX.Müvészeti
aukció. Bp. 1948. 2o 1.

Stetka Gyula
Mária a gyermek Jézussal, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N. Szal.
1926. ápr. 9 l.

M. D. K.

STETKA Gyula festő

Krisztus sírbatétele 1886

Farkas Munkószt. 463,

M. D. K.

STETKA Gyula festő

Farkas Menyhért. 460.

Stetka Gyula, 1855-1925

Pieta, olaj

Gitározó nő, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.

51 l.

Stetka Gyula
Busuló kuruc, olaj

Magyar Studió avató kiállitás. 192o. 13 l.

Ősagárd /Aggházy/ 1

Rétsági járás

Község.

Története: 1424-ben Zsigmo
1439-ben Szanda várához ta
ak és a Szapolyaiak perlek
Tárnok-család is igényt t
János birtoka, de 1526-ban
1563-ban a budai szandzsák
kezén volt. 1598-ban Paczo
földesura. 1715-ben 6 magy
tót hártartását irták össz
ben Révay Kristóf, Bacskó
ló, Pothorszky János és Hó
nyiak és a Somogyi-család

Forgalmi ut menti e

Ev. templom.

Jellege: 1786, torony 182

Külseje: Homlokzatból elő

Stettka Gyula
Csirkefogó

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 19oo.
89 l.

Stettka Gyula
Egy nő legyezővel

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.
79 l.

Stetka Gyula
Törvénybiró, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Müvészeti kiállitás. 1914. 6 l.

oldalszárnyakon egy-egy falpillér fog-
ett ornamentális, romantikus stukkó-
romzat.
ak földszintje hajdani három donga-
egykori szegmentives, architrávon
ztával sorozatosan tagolt kapualjból
A kapualj szegmentives födéme a terem
is megtalálható. A kapubejárat ge-
ródásu pilléreken nyugodott, amint
olyosón még eredeti helyén fellelhe
vetkeztethetjük.

Stetka Gyula

3 arckép

AB 19c4-iki téli tárlat. 4 l.

Stetka Gyula
Arckép, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 14 l.

MAGYAR (?) FESTŐ, 1400 körül

Szent Katalin

Szent Borbála

Fa, tempera, egyenkint 130×50 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből. Höfel gyüjteményében hozzá nem tartozó oltárral és alábbi predellával volt összeerősítve.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde ... Wien, 1839., 17. szám. — Frimmel: Lexikon der Wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München 1914., 176—177. l. — Gerevich, IPGY, 86. l. — Pigler Evag, 132—134. l.

MAGYAR (?) FESTŐ, 1420 körül

Háromosztatú predella: *Jézus születése, Júdáscsók Krisztus mennybemenetele* (3. kép)

Fa, tempera, 61×188 cm.
Blasius Höfel 1839-ben elárverezett bécsújhelyi, Lemann bécsi és Ipolyi Arnold gyüjteményéből. Höfel gyüjteményében a hozzá nem tartozó fentebbi oltárral és két szárnyképpel volt összeerősítve.

Verzeichniss einer Sammlung altdeutscher Gemählde ... Bécs, 1839., 17. szám. — Frimmel: Lexikon der wiener Gemäldesammlungen II. kötet, München, 1914., 176—177. l. — Gerevich: Kolozsvári Tamás.

Stetka Gyula

-i: Két kiállitás. N.Szal. Pesti Napló, 1936. okt. 17. 11 1.

Stettka Gyula

Mücsarnok 19oo. 19.sz. 27o l.

MDK

Stetka Gyula

Krisztus a kerssztfán, festm.

Képzőm. Társ. téli kiáll. VU, 1903.47.sz. 781 l.

M. D. K.

STETKA Gyula festő

Mindenszentek előtt.

(Repr.)

Boák. Tárgymut. Br. 1885. 58., 99. l.

Stetka Gula
festő

M.D.K.

444.) Deák Ferenc arcképe

445) Mária Terézia királynő

446) Szögjen Marich László arcképe

447) Szinor János hercegprimás arcképe

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

29 l.

M. D. K.

STETKA Gyula festő

Dr. Wagner János egyetemi tanár arcképe (Repr.)

Brák. Tárgymut. Bp. 1885. 43., 91. l.

M.D.K.

Slatkay Gyula
festő

Nő legyezővel és virágokkal.

Árverés 1957. Budapest. 24l.

Stetka Gyula
festő

M.D.K.

Szerenád

Birankció 1958. Budapest.

20 l.

Stetka Gyula
festő

M.D.K.

294) Krisztus a kereszten
olajfestmény

Budapest Székesfővárosi Művészeti Tárgyainak Katalogusa
Bp. 1913

410

M. D. K.

STETKA Gyula festő

Bp. Nabadsághegyi (Diana ut) templom oltárképe

Ybl Ervin: Ybl Miklós 127.,

MDK

Stettka Gyula

Önarckép, cer.

Arckép kiáll. Ernst Múz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Stetka Gyula

1918évi tavaszi tárlat. A Társulat arcképcsarnoka
Művészet, 1918, 43-44 l.

zülettel. Vörösmárvány talapzatán
pót készíttette 1807-ben.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Szent Gellért Szent István előtt

Almássy-Teleki VIII. 1942.

38 l.

MDK

Stettka Gyula
festői munkák

Bpesti Szt.István-templom. Épitő Ipar, 1905.
nov. 2o. 391-94 l. képek.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

A modell, olaj

Árverési Közlöny, 1939. 3.rk.
33 1.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

A földrajz
A történelem
"Hej Rákóczi, Bercsényi."

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.
2o 1.

MDK

Stetka Gyula

Bajor paraszt asszony, olaj

Benczur Társ. reprezentativ kiáll. 1936. okt.

N.Szal. lo 1.

Stettka Gyula festőművész
Sirbatétel
Nemzeti Szalon, 1917-18
Az Uj Müvészcsoport Első kiállitása

8. *Szent Jakab ravatalon*

(Külső jobb alsó.)

Fa, tempera, egy-egy kép 75·5×67 cm.

A zólyommegyei Jakabfalu r. k. templomából. Ipolyi-gyüjtemény.

A jakabfalvi festő szoros kapcsolatban áll a csegöldi BE mesterrel és a jánosréti mesterrel. E szárnyak egyideig a besztercebányai plébániatemplomban voltak.

Ipolyi: Besztercebánya város művészettörténeti vázlata. Századok, VIII., 1874., 684. l. — Ipolyi: Schematismus historicus diocesis Neosoliensis. Besztercebánya, 1876., 135. l. — Ipolyi: A besztercebányai egyházi műemlékek története és helyreállítása. Bp. 1878., 151. l. — Divald: Zólyom vármegye csúcsíveskori szárnyasoltárai. A M. Mérnök- és Ép.-Egyl. Közlönye, XLIII., 1909., 125—126. l. — Divald: Magyarország csúcsíveskori szárnyasoltárai. II. füzet, Bp. 1911., 9. l. — Lepold—Homor 96. l. — Gerevich PA, 210. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 25. és 30. szám. — Gerevich IPGY, 87—89. l. (3. és 4. kép, 93. l.) — Péter: A magyar művészet története. I. kötet. Bp. 1930., 116. l. — Genthon, RMF, 58—59. l. (7. kép: 41. kép.) — Csánky Dénes: Tanulmányok a szepességi táblaképfestészet XVI. századi történetéből. MM, XIII., 1937., 346. l. — Lepold—Lippay 54. l. — Rados Jenő: Magyar oltárok. Bp. 1938., 36. l. — Horváth, Enrico: Il rinascimento in Ungheria. Roma, 1939., 52. l.

Steska Gyula

vád
z
Ernst Múzeum aukciói
38. n. Bpest, 1928.

M.D.K.

Stetka

Kárpáty és Szárits müvészek nevét sorolja fel az Irodalom és Müvészet c. rovat, mint akik a festészeti mesteriskola mü ermében dolgoznak együtt, s készülnek a kiállitásra.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. juli. 27.
VI. évf. 44. sz. 703. lap

Stetka Gyula

Vas. lap. 1910. 974. l.

Stetka Gyula: Meskó Sándor arczképe.

össze. Említésre méltó, hogy a Keletről hozzánk sereglett és különféle téren kiképzést kereső ifjak részére az intézet Kúnos igazgató vezetésével ingyenes tanfolyamot tart fenn a magyar nyelv és viszonyok ismertetésére. Ebben most 15 ifjú vesz részt. A keleti kereskedelmi akadémia fővezetését egy felügyelő bizottság intézi, melynek élén jelenleg Nagy Ferencz volt államtitkár, országgyűlési képviselő áll. Új otthonának felavatását és muzeumának megnyitását az intézet november 20-ikán délelőtt ünnepli a kormány és az érdeklődő körök részvételével.

(V.)

Steska Gyula

olajf.

a képmuvesdi

Müzeumban

Familia rationis et castrensis

V. 752.

Stetka Gyula

1884 tav. Eidl

27.

Gulyás Pál: A népkönyvtárak szervezése,
fenntartása és kezelése cz. mű II-ik
kiadásának ügye VI. 314.

4949.

Stetka Gyula:

Gregüss Imre arczképe.
Vászon, méretei 49:39 cm.

Értéke 800 K.
Vétel 1916.

Száma:
a leltnban 19204,
a szakleltban 36-916.

Mod 36-916

M. D. K.

STETKA Gyula festő

Aradi Történet. 322. l

Irta Zöldi Márton.

A nép az ő közvetetlen megfigyeléseivel régen felismerte — a mit a modern bűnügyi szocziologusok oly nagy erővel vitatnak, — hogy a bűnös ember lelkében is élhetnek, tenyészhetnek nemesebb tulajdonok: bátorság, gyöngédség, szeretet, nagylelkűség és önfeláldozás. Ennek a felismerése teremtette meg a betyárromantikát, melynek a magyar Alföldön ép úgy meg volt a maga költészete, mint Korzikában vagy Spanyolországban.

Az igazságszolgáltatás az ő kimért, rideg útain nem osztályozza a bűnösöket, csak a bűnöket. Partos Mihályt, a ki alföldi betyár volt a legelszántabb fajtából, — husz esztendei fegyházra itélték. Tizennyolcz esztendei raboskodás után, — kettőt elengedtek, — hazakerült a falujába.

Szivesen fogadták. A falusi népnek nincs hajlandósága erkölcsi kegyetlenkedésre. Ha valaki elszenvedi a büntetést, arra nem dupláz rá. A vén betyár a faluban csekély elváltozást talált. A toronytető mohája kicsit meggyarapodott, az akáczok kicsit megvastagodtak, az emberek bajusza kicsit megderesedett, s az asszo-

Az orgazda tegezt
nek szólította, mint
tott siheder korában
rára, a miért kapott
— Látom, kend is
tos Mihály — csakh
— Meghiszem azt
gazda, — kutya bajo
cserélek az oláh püsp
hozzám, majd látsz c
— Köszönöm, eg
hon, — szabódott a
— Ráér a munka
pohár bort megiszun
Az ilyen kínálást
tani. Partos Mihály,
betért az orgazda há
udvaron, mely tele v
ekével, boronával, k
mal. Egy szép, ragyo
lány köszöntötte ő
kezében.
— Úgy nézd, leány
— A jó Isten hoz
dotta a nagylány, m
tette nagy fekete szer

nyok képe kicsit megránczosodott. De bezzeg otthon, a kis faluvégi, bogárhátú házban! Az asszony meghalt, a kis tökmag fiú, a Gyuri, nagy szál legény lett. Nagyobb, vállasabb az apjánál, huszonnégy éves.

Bizony csak a házról ismert rá az apja.

— Te volnál a, Gyuri fiam?

— Én volnék. De jó, hogy haza került édes apám, segíthet a szérűt kitapasztani.

Egyéb ömlengés nem esett. A fiú aztán beszámolt az anyja halálának körülményeiről.

— A szentmiklósi őszi vásárkor mult három esztendeje, hogy eltemettük. Itt volt az egész falu.

— A Zsófi néned is?

— Az is. Az siratta legjobban. Nagyon oda volt.

— Jó lélek.

— Az ám. Mikor már szegény édes anyám sehogy se volt, nagyon emlegette édes apámat.

udvaron, néhányszo

— Az én leány
gazda. — Te nem
leány volt, Bácsk
halt meg.

Nagy, öblös kanc
náczra. Erősen kín
tréfálkozott vele.

— Ilyet a pap se
— Jó ital.

— Saját terméser
Koczczintottak.

— Egészségedre!

— A kendére is.

Aztán elbeszélge
szoktak. Szóba hoz
a kik elhaltak.

— A Pánczél Ist
mötör még megvan

Az orgazda egyre

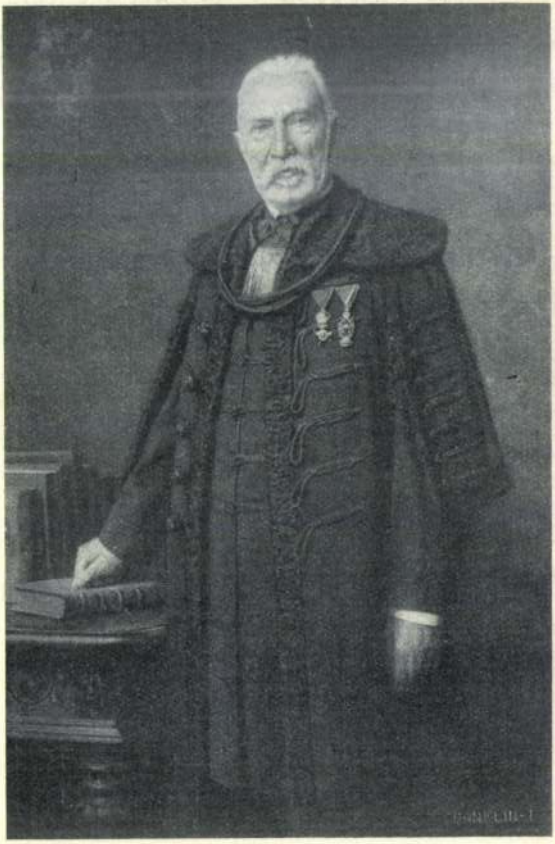

Stetka Gyula: Lévay József arczképe.

n.

ZBAN. — Jelfy Gyula fölvételei.

Stetka Gyula

ivod

Benczúr kiáll. 21. l.

1921, Benczúr kiáll –

Mindszentek napján,

olajf. Bpest szekes-

fév. tulajd.

Dr. Wagner János egyetemi

tanár arcképe, a Bá-

lint féle belgyógyászati

klinika tulajd.

Ravenna h. n. X. 53.

~~Aszódi javítóintézet Kath. Kápolnája~~

~~I. 233.~~

Stetka Gula

U. 2117

1904. II. 26.

Sepsiszentgyörgy.

Segély elszámolás sürgetése. (151/1904.)

Sletka Gyula

Műtermek
1907. tav. hátl. 6, 8.

1820. Nürnbergi mester a x

Jézus a pokol

A bolthajtásos előtorna
jolva a szőrös testű jám
ti: Középü
szőke; palástja
ban hasitott lobogót tart fe
másik várja a szab
a megváltásért. Közülök
hátrább, a ki döntött ajto
rázó szemekkel,
Jézus mögött egy ősz fér
fiatal nővel
szörny tűnik szemünk
szabadultakat akarja

Fa, méretei (:3
Deák-Ebner L

48

358-900-4.

Stetka Gyula

ág. ev. szül. 1855. Királyhelmec

1883/4 – 1887/8

a Benczúr mesteriskola

tagja

Székesfehérvári múzeum T. 218.

Stetka Gyula

Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni Képzőművészeti akadémián. Művészet. 1912. 184. l.

gy nem szól a Gyuri- szeretett, ne utál-

te!

csúzott, ilyen melegséget nem érzett. Sem a kezén, sem a lelkén. Hej, hiába, csak az asszonyok tudnak igazán szeretni.

A kapu becsapódott. A betyáron egyet lódított a lelke. Utána ment.

Stetka Gyula: Arczkép.

TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Irta Zöldi Márton.

A nép az ő közvetetlen megfigyeléseivel régen felismerte — a mit a modern bűnügyi szociologusok oly nagy erővel vitatnak, — hogy a bűnös ember lelkében is élhetnek, tenyészhetnek nemesebb tulajdonok: bátorság, gyöngédség, szeretet, nagylelkűség és önfeláldozás. Ennek a felismerése teremtette meg a betyárromantikát, melynek a magyar Alföldön ép úgy meg volt a maga költészete, mint Korzikában vagy Spanyolországban.

Az igazságszolgáltatás az ő kimért, rideg útain nem osztályozza a bűnösöket, csak a bűnöket. Partos Mihályt, a ki alföldi betyár volt a legelszántabb fajtából, — husz esztendei fegyházra itélték. Tizennyolcz esztendei raboskodás után, — kettőt elengedtek, — hazakerült a falujába.

Szivesen fogadták. A falusi népnek nincs hajlandósága erkölcsi kegyetlenkedésre. Ha valaki elszenvedi a büntetést, arra nem dupláz rá. A vén betyár a faluban csekély elváltozást talált. A toronytető mohája kicsit meggyarapodott, az akáczok kicsit megvastagodtak, az emberek bajusza kicsit megderesedett, s az asszonyok képe kicsit megránczosodott. De bezzeg otthon, a kis faluvégi, bogárhátú házban! Az asszony meghalt, a kis tökmag fiú, a Gyuri, nagy szál legény lett. Nagyobb, vállasabb az apjánál, huszonnégy éves.

Bizony csak a házról ismert rá az apja.

— Te volnál a, Gyuri fiam?

— Én volnék. De jó, hogy haza került édes apám, segíthet a szérűt kitapasztani.

Egyéb ömlengés nem esett. A fiú aztán beszámolt az anyja halálának körülményeiről.

— A szentmiklósi őszi vásárkor mult három esztendeje, hogy eltemettük. Itt volt az egész falu.

— A Zsófi néned is?

— Az is. Az siratta legjobban. Nagyon oda volt.

— Jó lélek.

— Az ám. Mikor már szegény édes anyám sehogy se volt, nagyon emlegette édes apámat.

Az orgazda tegezt
nek szólította, mint
tott siheder korában
rára, a miért kapott
— Látom, kend is
tos Mihály — csakh
— Meghiszem azt
gazda, — kutya bajo
cserélek az oláh püsp
hozzám, majd látsz c
— Köszönöm, eg
hon, — szabódott a
— Ráér a munka
pohár bort megiszun
Az ilyen kínálást
tani. Partos Mihály,
betért az orgazda há
udvaron, mely tele v
ekével, boronával, k
mal. Egy szép, ragyo
lány köszöntötte ő
kezében.
— Úgy nézd, leány
— A jó Isten ho
dotta a nagylány, m
tette nagy fekete sze
udvaron, néhányszor
— Az én leányo
gazda. — Te nem
leány volt, Bácská
halt meg.
Nagy, öblös kancs
náczra. Erősen kín
tréfálkozott vele.
— Ilyet a pap sem
— Jó ital.
— Saját termésem
Koczczintottak.
— Egészségedre!
— A kendére is.
Aztán elbeszélgett
szoktak. Szóba hozt
a kik elhaltak.
— A Pánczél Istv
mötör még megvan,
Az orgazda egyre

Stetka Gyula

† 1925

U. 4014.

Klingenberg Jakob IX. 85.

MDK

Stettka Gyula /szül.1855/

"Rákóczi Ferenc képmása". Lent balra: Lesskó János barátomnak emlékül Stettka Gyula 1915. Vászon. 68x47.

Ernst Muzeum aukciói.XV. 49.1.

Stottka Gyula

1874/75 – 1875/76 és
1883/84 – 1887/88
Benczur isk.

Ferkèpzomfojskèvk

134. C.

Sorszám	A művész neve s a mű tárgya	neme szerint	anyaga szerint	
1	*Fiammingo (D. Calvaert) után:*			
	Ecce homo	festm.	réz	
	Jézus elfogatása	festm.	réz	
	Jézust a kálváriára hurczolják	festm.	réz	
	Krisztus ostoroztatása	festm.	réz	
2	*Ismeretlen festő:*			
	Eperjes	miniat.	elefcs.	
	Hegyes tájék	gouache	—	
	Szent Erzsébet	miniat.	elefcs.	
	Tokaj	miniat.	elefcs.	
3	*Német festő:*			
	Jézus születése	festm.	réz	
4	*Németalföldi festő:*			

Szelka Gyula

arcképe repr.

Magyarság képes mell.

1925. márc. 5.

Stetka Gyula

cíd

Dalmübarátok

56 l.

Stetka Gula

~~Kammer~~

Kamermayer Károly
arch.

Gerlóczy Károly arch.

Budapest nikes főváros tulajd.

Triptychon

11. Sienai festő a XIV. sz.-ból

Stettka Gula

Mindenszentek napján

Budapest székes föv. tulajd.

Szárnyasok

19. Elias Vonck (?)

Stettke Gruben

1884. Budapest. Ind. Akad.

(27) Tamulmány. Lapf. 300 ft.

Tavassi kiállítás 1884

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Szt.Gellért Szt.István előtt

Almásy-Tel.Int. 8. aukc. 1942. febr.

38 l.

MDK

Stetka Gyula, 1-sö éves

A kiállitáson ~~xxx~~ a figurális rajz és festés szakmájából munkáival részt vett.

Az ékitmény és iparmüvészeti rajz szakából is állitott ki.

"Egyház és Iskola". Az országos mintarajztanoda kiállitása. Vasárnapi Ujság. 33. sz. 1875. aug. 15. 524. l.

MD K

Stettka Gyula, festö.

Gr. Lónyay Menyhért.	Eletnagyd. kép.
Szemere Bertalan.	Nagy mellkép
Tisza Kálmán.	Ülö kép.

A Magy. Tud. Akad. képei és szobrai.
Akadémiai Értesitö. 1913. évf. 8-9.füzet. 538.l.

MDK

Stettka Gyula, festö

volt budapesti polgármester arcképét ,Kammermayer Károly-ét festette a föváros megbizásából.

Egy volt polgármester arcképe.
Mücsarnok. 1899. 25. sz. 399-400.l.

MDK

Stetka Gyula, festö.

Állatkerti vendéglö este. Of.

Képzömüvészeti Társ. 1901/2. Téli Kiáll. Kat. 43.1.

MDK

Stetka Gyula, festö

172. Facsoport egy lámpással. Of.
181. Tórészlet holdvilággal. "
191. Esküteri templom holdvilágnál. "

Képzömüv. Társ. 1901-2. Téli kiáll. Kat. 34.l.

MDK

Stetka Gyula, festö
1855-1925

A modell. Jel.:Stetka Gyula, 1884. Vászon.

Donáth Gyula arcképe. Jelezve. Krétarajz.

Férfiarckép. Jelezve és dat. 1888. Ecsetrajz.

gr. Almásy-Teleki Éva müv. int. /v. Ernst-Mus./
IX. Müvészeti aukció. 1942. máj. 10.-töl kiáll. 18.-án aukció
Kat. 37.l.

MDK

Stettka Gyula

Önarckép, cer.

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 9 l.

MDK

Stetka Gyula

Csesznák Benő tábornok, of.

Képzőműv. Társ. XI 1899-1900. téli kiáll. 33 l.

MDK

Stettke Gyula, sz. 1858

Leány serleggel

Ernst 11. aukc. 1920. ápr. 35 l.

Stetka Gyula

Brezovay László arcképe, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 21 1.

Stetka Gyula

Brezovay László né arcképe, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 22 l.

MDK

Stettka Gy., festö

negfestette Széchenyit és Terényi Lajost.

Békémegye a müvészetért.

Mücsarnok. 1899. 25. sz. 399-400.l.

MDK

Stettka Gyula

Emich Gusztáv arcképe, of.

Képzőműv. Társ. XV 1899-1900. téli kiáll. 33 l.

MDK

Stetka Gyula, festö

Törvénybiró. Olf.

MK.Seg.Biz.Müv. Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 6.1.
Szépm. Muz.

MDK

Stettka Gyula, sz. 1855.

A pokol, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 26 l.

M.D.K.

Stettka Gyula

"Wekerle Sándor a közigazgatási bíróság elnöke" cimmel hozza a lap a müvész festményét. repr.

Magyar Salon, Bp. 1897. febr. hó.
26. kötet. 1058. lap

M.D.K.

Stetka Gyula

"Nagymama kedvence" c. képének reprodukcióját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1884. juli. 1. I. kötet. 3o5. lap

M.D.K.

Stetka Gyula

Hegedülő cigánygyereket ábrázoló képének repr.-ját bemutatja a lap "A naturalista müvész" cimmel.

"Erdekes ujság" c. képének repr.-ja

Magyar Salon, Bp. 1884. aug. 1. I. kötet
360. 376. lap

M.D.K.

Stetka Gyula

"Az első lecke" c. képének repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1885. ápr. 1. III. kötet 87. lap

Stetka Gyula

Zemplényi Tivadar, Vidovszky Béla, Vastagh Géza, Szlányi Lajos, Székely Bertalan, Stetka Gyula, Skuteczky Döme, Rubleczky Géza, Poll Hugó, Nádler Róbert, Mérő István, Kunwald Cézár, Komáromi Kacz Endre, Knopp Imre, Kiss Rezső, Jendrassik Jenő, Glatz Oszkár, Gergely Imre, Benczur Gyula müvészek alkotásait hozza a lap a Mücsarnok Tavaszi tárlatáról:

Stetka Gyula: "Kuruc világból" c. festménye. Repr.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I. kötet. 430. lap.

Stetka Gyula

STETTKA Gyula festő

DOMONKOS János: Diana uti Szent László
római katolikus templom. = Tizenkettedik,
I.évf.5.sz. 1990. 7.p.

Stetka Gyula

festő

Mul. Királylehota

1855 aug. 29

lárd

Fleischer Béc

87 l.

Stettka Gyula

A müvész kiválik az "arcképezők" között, -irja M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

Stetka Gyula

A "Mindenféle" c. rovat közli, hogy megjelent az "Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1892 évre szóló közleményei" c. kiadvány, melyben felsorolja az 1891 évi kiállitásokon szereplő müvészeket, -közöttük a müvészt is- és neveik mellett bemutatja alkotásaikat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. szept. 18.
XIV. évf. 38. sz. 608. lap.

MDK

Stetka Gyula, festöm.
1855-1925

Pieta. Olf. Jelz.

Gitározó nö. " "

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 51.l.

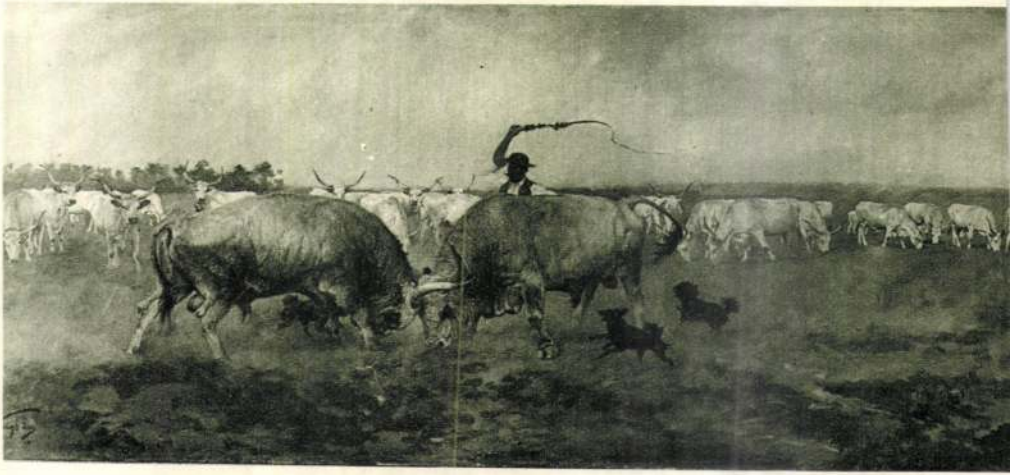

VASTAGH GÉZA: PÁRBAJ

Stetka Gyula

STETKA GYULA : NAGYMAMA

KMTárs. Magyar táj-és
életk. kiáll. 1927.

K.

253. Endrey Sándor: Arckép.

Stetka Gyula

64. Stetka Gyula: Arckép.

Képrőm. Társ. 1908. tav.
Kiáll. Cat.

59. Coulin Artur: Alakok.

Stetka Gyula

12. Stettka Gyula: Arckép.

KMTárs. 1906. sav. Eiall

Glück Frigyes

118. Coulin Arthur: A hegedülö.

Stetka Gyula

6. Stetka Gyula: Női arckép.

KMTár. 1907. tav. Eiáll

301 Spányi Béla : Est.

Stetka Gyula

202. Stetka Gyula: Arckép.

K.

Műcsarnok 1902. tav. nemzeti kiáll. Kat.

206 Beszédes László: Pásztorember.

Stetka Gyula

395 Stetka Gyula: Meskó Sándor arcképe.

KMT 1910/11. évi kiáll

501 Zemplényi Tivadar: Cirkvenicai részlet.

Stetka Gyula

90 Stetka Gyula: Dr. Berzeviczy Albert arcképe.

KMT 1912/13. kéli kiáll

6 Herrer Cézár: Táncosnő.

Stetka Gyula

18 Stetka Gyula: Arckép.

Képrőm. Tassulat 1910. tav

Kiáll. Kat.

423 Kézdi Kovács László: Őszi est.

Stetka Gyula

103 Stetka Gyula: Női arckép.

Ki

KMT 1913. Aur. Viall

Beszédes László

206 Beszédes László: Pásztorember.

Képzőm. Társ. 1910/11-iki
Kiáll. Cat

Stetka Gyula

395 Stetka Gyula : Meskó Sándor arcképe.

Stetka Gyula

l -

Perálltörtképes

109, 495 l.

Stettner Gábor

l. Szana 1890

21. f.

kastélyokat. Közülük számos szen
nyezetük, megrokkantak falaik, b
tek vagy megsemmisültek freskói,
átlag 30-40 %-os, de fel nem bec
nem fejezhető a művészeti és tör
károk nemcsak a magyar, hanem az
anyag, az európai kulturkincs ve

Bár vidéki gyűjteménye
fővárosiakkal, pusztulásuk annyi
a kár ezeknél aránylag jóval na
nyeikben 50-60 %-os, épületeikbe
nek anyaga csaknem teljesen megs
egyike a leggazdagabb, a magyar
pontjából legfontosabb vidéki mu
kói pedig épp 98 %-os kárt szenv
tesebb muzeumának, a debrecenine

Stetka Gula

Perällag III

1554. l.

RMBAND, Silber, aus russischen Münzen zusammengestellt

s alten Silbermünzen.

HÄLTER, Silber, mit Maria Theresientaler.

rgó, boglárokkal összekötött, áttört és részben alakos díszü
y és huszonkilenc kisebb gomb, két kardlánc és kard. —
rgoldet, bestehend aus Gürtel, Mantelschnalle und Agraffe.
re, neunundzwanzig kleinere Knöpfe, zwei kurze Ketten und

k. — ZWEI LEUCHTER, Silber, mit Blumenfriesen. Pest,

HE, Silber, mit Halbedelsteinen besetzt.

N, Silber, der Kopf mit Ametiststeinen besetzt.

ett lambrequin-dísz. Boroszlói hitelesítőbélyeg és FC mester-
el, Silber. Körper und Deckel mit gravierten Lambrequins
älfte XVIII. Jahrhundert.

307 Mérő István: Az udvaron.

Stetka Gyula

352 Stetka Gyula: Kuruc világból.

KMT 1911. ján. kiáll

313. László Fülöp: XIII. Leó pápa.

Stetka Gyula

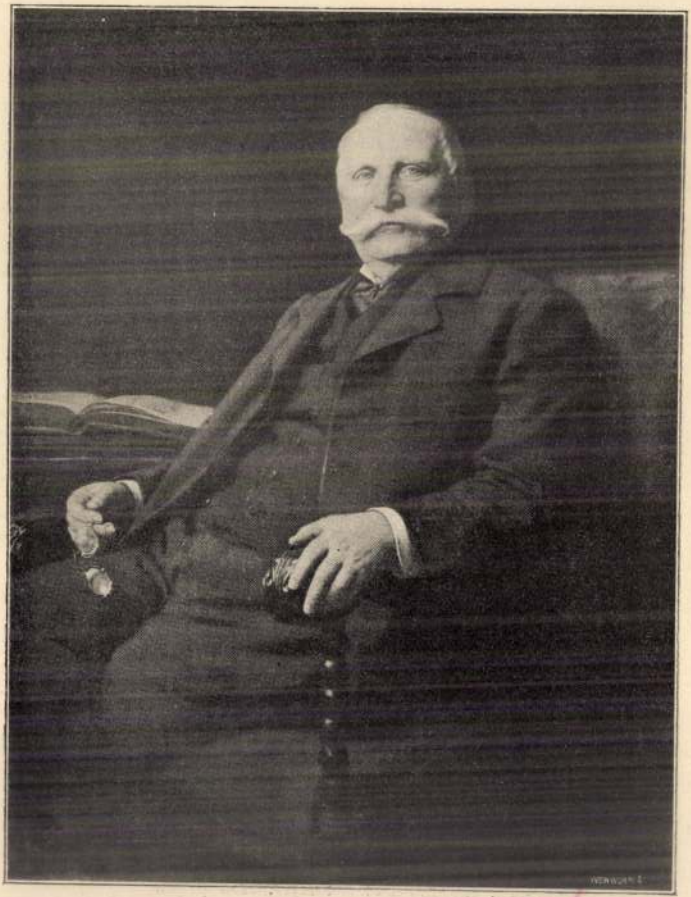

47. Stetka Gyula: Arckép.

K.

KMTárs. 1900/1. tél. Erah

522. Margitay Tihamér: Kandallónál.

Stetka Gyula

139. Stetka Gyula: Arckép.

K.

Műcsarnok 1908/9 téli nemzeti k.

ENDREY SÁNDOR: Dr. Parvis Taurino.

Stetka Gyula

Stetka Gyula: Gróf Csáky Károly püspök.

25. Zemplényi Tivadar: Öregek vagyunk!

Stetka Gyula

15. Stetka Gyula: Báró Fejérváry.

Műcsarnok 1904/5
Téli K.

VI

153. Thein Miksa. BRETAGNEI LÁNY.

Stetka Gyula

32. Stetka Gyula. br. dániel ernő arczképe.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

277. Knopp Imre: Napsugarak.

Stetka Gyula

17. Stetka Gyula: Arckép.

Műcsarnok 1905/6 - őszi kiáll. kat.

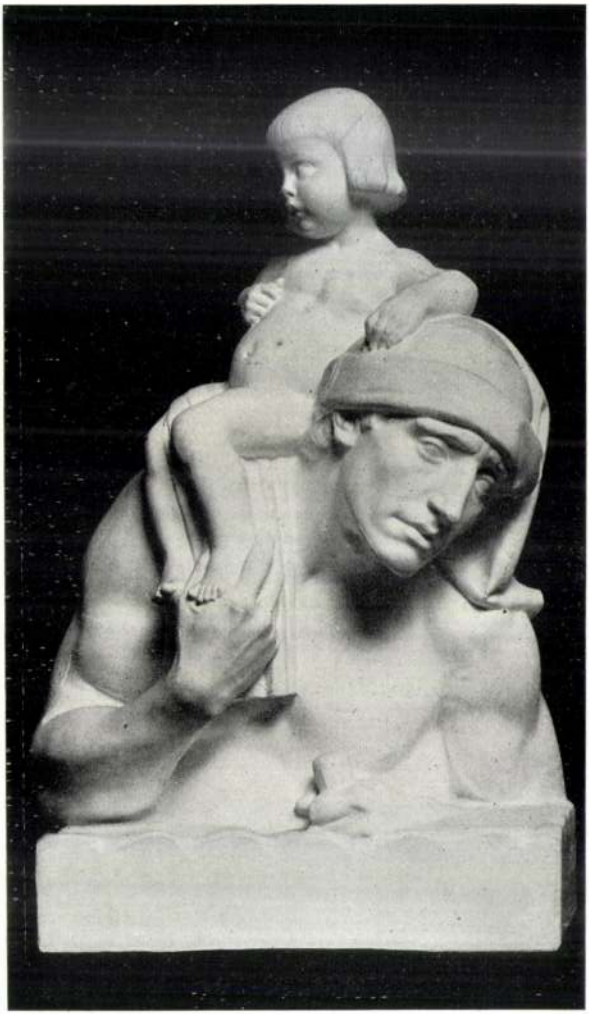

Telcs Ede: Szent Kristóf.

Stetka Gyula

Stetka Gyula: Gróf Teleky Géza.

Műcsarnok 1911/12. téli tárl

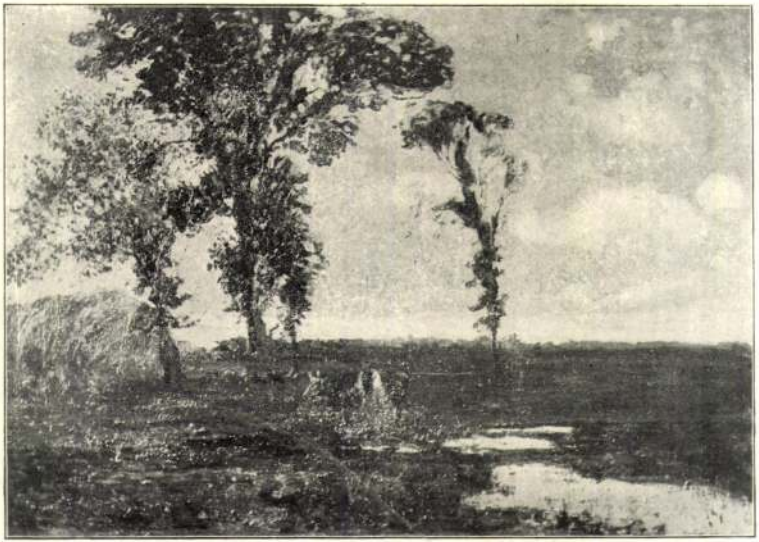

180. Szlányi Lajos. Csallóközi tájkép.

Stetka Gyula

10. Stetka Gyula: Rónay főispán arczképe.

Műsarnok 1899-1900
téli kiáll.

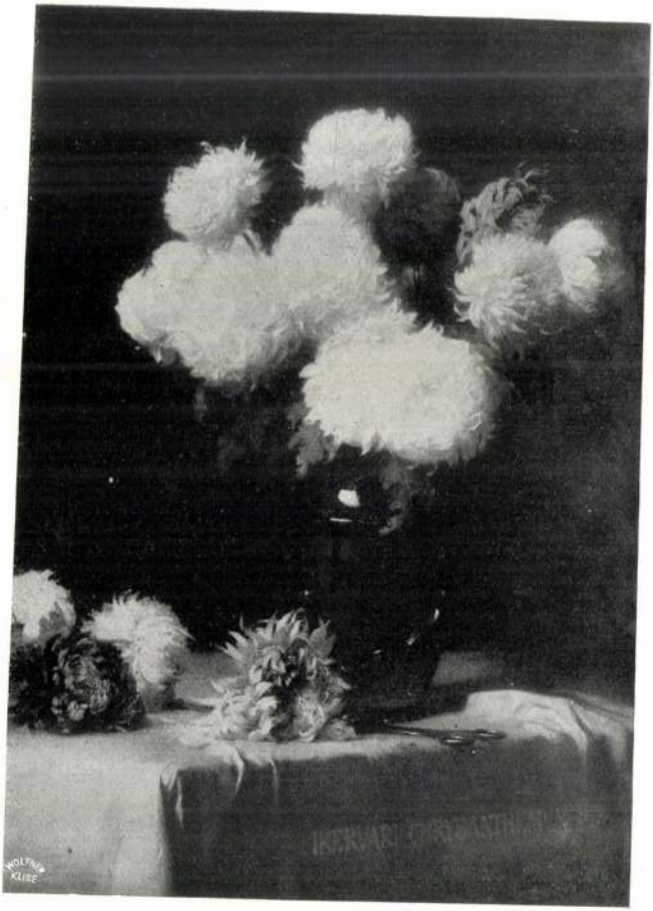

6 Benczúr Gyula: Ikervári chrysanthemum.

Stetka Gyula

48 Stetka Gyula: Gróf Széchenyi Antal arcképe. K.

KMT 1912. Jav. Kraft

321. Balló Ede: Női arckép.

Stettka Gyula

33. Stettka Gyula: Törley József arcképe.

KMT 1907/8. Téli kiáll.

37. K. Spányi Béla: Nyires.

Stetka Gyula

43. Stetka Gyula: Arckép.

K.

Mücsarnok 1902/3. tél.
Kirall

MENDLIK OSZKÁR: Téli vihar.

Stetka Gyula

STETKA GYULA: Arckép.

Műcsarnok 1903. tav. K.
nemzetk. kiáll.

12. Benczúr Gyula: I. Ferenc József Ő Felsége.

Stetka Gyula

187. Stetka Gyula: Arckép.

Képrőm. Tass. 1904.
Szv. Eiall. Eat.

485. Balló Ede: Női arckép.

Stetka Gyula

477. STETTKA GYULA: Arckép.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

24 Frank Frigyes: Női arckép.

v.Ernst Muzeum VII.művészeti aukció. Kiáll. [illegible]
Kat. 27.1.12-19.

322 Stetka G... ...yckép.

KMTars. 1918. Sav. Eidl

Stetka Gyula

l.

III. Postatakp. anke

1921. jan. febr

99. l.

Műemlékek Orsz. Bizottságának előzetes enge-
1929 : XI. törvénycikk pedig az ingóemlékek

n nyomatékosan felhívom Cím figyelmét, hogy
ndoskodjék, egyben arra a körülményre, hogy az
talakítási munkálatok terveit előzetes jóváhagyás
k nyujtsa be.

kérdőívet a juttatott kastély és berendezésének
Országos Bizottságához beküldeni szíveskedjék.
zik, kérem annak szíves beküldését.

GEREVICH TIBOR
a Műemlékek Orsz. Bizottsága elnöke

Nyomda. Budapest.

Stetka Gyula

l. Magyarország

16. l.

tekintetes Orsz, Bizottságának

Budapest.

---

ovics János az orvosai Koronakápolna volt
501/911. sz. átiratára az ügyigazgatóság
, hogy a vallásministeriumnak a segély
ett elhatározása oly jogerős és végérvényes
elynek alapján néhai Dulovics János a
ogos igényt szerzett.- Ez az igény tehát

Stetka Gyula †

eletrajz archeppel

l

Képzőm. Főiskola
Évk
1925–1927.
3. l.

2. 1922/23. „ ... ... 43. „

3. 1923/24. „ ... ... 54. „

4. 1924/25. „ ... ... 65. „

Stetka Gyula

Erod
2
Szinházi Élet

1925. 11. 24.
(S. nagybetef.)
archeppel

655.

nézve. Haja, barkója s hegyesre pedrett kis baju-
rke, szemöldöke fekete s szakála le van beretválva
ató, nyakkendője körül van csavarva s egyelejű
ja.

, méretei 29.8 : 23.4 c/m.

ereklyemuzeumból. 107/95. № 110.

107/95: 110

Stettka Gyula

képei

MDK

diszitik a Szt István templomot /un.Bazilikát/.

-.-

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 124.l.

MDK

Stettka Gyula. Királylehota, 1855-

Szmrecsányi Lajos egri érsek arcképe

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924. aug.

21. l.

IGLAUER KÁROLY dr.
bel- és idegorvos
v. belklinikai tanársegéd
XI., Budafoki út 41/b. I. 7.
Telefon: 259-383.
Rendel: 1/2 3—1/2 5-ig.

Rp. 1938 I. 19.

..... szám.
193

10
120
10
10
10
22
1·82
B

Inf. pod. Ipecacuanhae
a digitalis octo grute (0,8
1 a pod. colat
Aquae dest 150,0
Liqu. Ammon anis.
Natur hydrocarb
ea grute 2,
Syr. simpl.
grute 15,0
Mfol. DS. 3 órán kint 1
évi kanállal

Iglauer

Szabadi! BERETZKY BÉLA
GYÓGYSZERTÁRA
A SZENT ANTALHOZ
BUDAPEST
XI, Budafoki-út 47-49

Stettka Gyula

l.

Tragorvác művelési

145 l.

LÓNYAY-UTCA 25—27. NE
MODER
ÉPÜLET DISZITÉSEK.
TELEFON 69—74. PLA

A sebészeti pavillon egy emeletes, 40 ágygyal, melyek két nagy kórteremben és négy külön szobában oszlanak meg. Földszint két műtőterem, az előkészitő, sterilizáló, gipszelő és kötöző helyiségekkel, valamint a vezető főorvos irodája nyertek elhelyezést. Az alagsorában, teljesen külön bejárattal személyzeti lakások, valamint a központi fütés helyiségei vannak. A betegszállitás céljaira villanyos felvonó szolgál

A két emeletes, nagy belgyógyászati pavillon szemben áll az igazgatósági épülettel és a tágas nagy belső udvart hátulról elzárja. Ezen épület 170 ágyra van berendezve és igen érdekes részét képezi a koraszülöttek fölnevelésére szolgáló convense berendezés, mely mint ilyen elsőnek létesült Magyarországon. Ez épületben egy kisebb vizgyógyászati intézet is van berendezve, valamint alagsorában tejsterilizáló fölszerelés.

A gazdasági épület egy emeletes és szemben áll a sebészeti pavillonnal. Földszintjén a gépmosásra berendezett mosókonyha helyiségek és a fertőtlenitő gépberendezés, valamint a gőzfőzésre berendezett konyhahelyiségek vannak.

A 40 ágy befogadó képességü első emelet azon gyermekek ideiglenes befogadására szolgál, melyek további gondozás céljából a vidéki

Stetka Gyula

festő

l.

MMÉ Évk

1937. 170. l.

letu magyar szabadalmának belföldi gyakorlatba-vétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. szám.

Turk Dezső igazgató, riesai lakos a 19636 számu

[illegible]

mekei_ dijmenteren

Kispest, 1935. szeptember

KÖZPONTI WEKERLETELEPI M. KIR. [illegible]

Stetter, F. C.

festö

Gentmüanl

229.1.

dehat havi 8.33 Tingöz engedé

A. jelenlegi hivatal

W. r. 2 folyosó és mellék helyéségek

takarétani mikor az urak hivata

Azon kívül reggel 6 óra

helyéségek takarétásánál melyet

oly tisztán rendben tartani uta

den nap de mégis takarétani

meni hivatalból akor a feles

fent előadottak alapján

Kegyes jo indulatát hogy a felese

1 töl visza menöleg engedélye

Kérésemet

Meltóságos

Budape

Stettka Gyula

festő

Gentmüerel

59.1.

Stetka Gyula

l.

Szépm. Mur. Esk.

IX. 278. l.

Szetka Gyula

+ 1925 ?

l

Ferképzomfoisk vk

1939-41, 15, l

Tárgy: A bánhidai "Turul" emlékmű megrongálódása.

Válaszirat száma: 861/1943.

Határidő:

Melléklet: ——

SÁGÁNAK

BUDAPEST.

IX. Hegyes Endre utca 10.

y a bánhidai "Turul" emlékmű megrongálódásával
drb. iratot hatóságomnak visszaküldeni szives-

hó 4- n.

KOMÁROM • VÁRMEGYE ALISPÁNJA

alispán. megb.:
vm.aljegyző

Küszöbkő, római VI. 277, 278

Stetka Gyula

54. l.

l.

Tört kipes. 1922

szódnak le, valóban reneszánszai az antik művészetnek (vagy annak, amit antik művészetnek hittek). Az olasz reneszánsz, a quatrocento és cinquecento századai viszont az itáliai szerves fejlődés eredménye s e fejlődésben az antik művészet szerepe nem nagyobb, mint amennyi része volt a középkori művészet alakításában.

Ennek a kis tanulmánynak éppen ezért kettős célja van: felvázolni az antik művészet továbbélését Itáliában és Bizáncban a középkoron át és felújulásait, hatását Európaszerte ugyancsak a középkorban.

II. RÓMA ÉS BIZÁNC.

A római világ és a középkor közötti történelmi válaszfalnak a milanói edictumot (313) vagy Róma első kifosztását (410), legkésőbb a nyugatrómai birodalom bukását (476) szokták tekinteni. Az okok között, hol a kereszténység, hol a népvándorlás germántömegei szerepeltek a történetírók vérmérséklete szerint.

Ma már tudjuk, hogy a birodalom bukását sem

Stelka Gyula
festő

irod

Váradi Antal:
A régi Pest emlékeiből. Bp. 1921.
195. l.

Stetka Gyula MDK

A magyar korona összeforrasztása

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállitás

MDK

Stetka Gyula

Nagymama, repr.

KMTárs. 1927. táj-és életkép kiáll. kat.

28. Stetka Gyula. arczkép.

Képzőműv. társ. 1897/98. téli
kiáll. tárgym.

22. Benczur Gyula. gr. károlyi tibor arczképe.

MDK

Stetka Gyula, festö
1855-1925

Mulató kuruc. Jelzett. Olf.

Árverési Különny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz.
62.l.

M.D.K.

Stetka Gyula /1855-1925/

444. Deák Ferenc arcképe. Olajf. vászon.
445. Mária Terézia királynő arcképe. Olajf. vászon
446. Szőgyén Marich László arcképe. Olajf. vászon
447. Simor János hercegprimás arcképe.

Elvesztek. /Székesfehérvár/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
29. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Stetka Gyula

Molnár E. dr.: Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 21.l.

Stetka Gyula

A bécsi Akadémia után Münchenbe ment Wagner Sándorhoz tanulmányai folytatására. Később beutazta Nyugat-Európát, s utána visszatért Budapestre.
A lap bemutatja az itt felsorolt müveit: "A kiváncsiak", "A parkban", "Szent László forrást fakaszt a sziklából", A müvész arcképe "Nyelvészet", "Történetirás", "Mulatságos olvasmány", "Tanulmány", "Tudomány", "Költészet", "Halottak napjára".
Repr.-ók.
Otthon, Bp. 1894. augusztus hó
385, 393, 4oo, 4o4, 4o5-4o7, 4o8, 4o9,417, 424, 433, 465. lapokon.

Stetka Gyula

A művészt ismertető beszámoló külön kiemeli "Krisztus sirbatétele" c. művét és a lapban bemutatott alkotásokon kivül felsorolja portréit: Tisza Lajos, Kovács tanár, Korányi tanár, Lonovics főispán, Khuen-Héderváry horvát bán arcképeit.

Otthon, Bp. 1894. augusztus hó
385-465. lap

Stetka Gyula

Sz.E.: "Stetka Gyula" cimmel ir a müvész müveiről, müvészetéről: Trefort Ágoston, Benczur Gyula mellé kinevezte a festőmester iskola tanársegédjévé.
1855-ben született, Király-Lehotán. A reáliskolát Kassán végezte el. 1874-ben bejutott a Mintarajz iskolába, ahonnan magyar ösztöndijjal Bécsbe került. A bécsi Akadémián Wurtzinger professzornál tanult tovább.

Otthon, Bp. 1894. augusztus hó
385-465. lap

MDK

Stettka Gyula

Gergely I.: A három mester. Nemzeti Ujság 1927. márc. 2o. 21.l.

M. I. K.

Stettka

Nevét Sidló Ferenc emliti „Művén volt..." c. búcsuztatójában, melyet zala Ogorg halálára irt.
A búcsuztató mint kortársról benél Stettká-ról, a kortársak életéről, munkájáról, művénetéről.

Szinkári Élet. Bp. 1937. aug. 8-14.
XXVII. cóf. 33. sz. 8-9. lap.

MDK

Stetka Gyula festő

München, a Képzőm. Akad.-n bronz-érmet kapott. 1882.

Budapesti Hirlap 1882. VIII. 7. 216 sz. 3o. Sz. és M.

MDK

Stetka Gyula

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 21.l.

Stettka Gyula festő M.D.K.

a B enczur-mesteriskola tagja, egy ideig ~~t~~ nár-
tanársegédje volt
Csontváry barátja, tanácsára ment Münchenbe.

Németh Lajos:Csontváry Kosztka Tivadar Bp. 1964.

33.1.

MDK

Stetka Gyula

A Társulat arcképcsarnoka. Müvészet 1918. 44.l.

MDK

Stettka Gyula

Farkas I.:A halhatatlan törzsvendég.Lechner Ödön és müvész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936. máj.21. 11.l.

MDK

Stetka Gyula, festöm.
1855-1925

Benczur Gyula leghüségesebb hive távozott el Stetka Gyulával. Benczur neve és a köréje csoportosult müvészek az ifju müvészet iránt megértetlenséget tanusitottak. Szinte kisajátitották a Mücsarnokot, s megrendeléseket az állam, megyék, városok hivatalos megbizásait csak az ehhez a körhöz tartozók kaphattak.
E körnek volt csöndes, félrehuzódó tagja S.Gy.

Elek Artur: Stetka Gyula./1855-1925/.
Nyugat.1925.nov.d.

MDK

Stettka Gyula, festöm.

dr. Wagner János egy. tanár arczképe. Az egyetem számára festtették le a jubiláló orvostanárt tisztelöi és tanitványai. A választásuk S.Gy.-ra esett, Benczur Gyula egyik kiválóbb legifjabb festök egyikére.

Az országos kiállitás mücsarnokából. Vas. Ujs. 1885. 470.l.

MDK

Statka Gyula, festőm.

Első festményét Ő Felsége a király vette meg.

Legsikerültebb alkotásainak egyike most kiállított képe: bár. Dániel Ernöt ábrázolja.

/Közölve Statka Gyula arcképe./ Illusztr.

Paur Géza: Magyar Művészek. -Statka Gyula kiállítása a Műcsarnokban.
Vas. Ujs. 1893. 873-74.l.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Itthon tömeges arckép-megrendelései miatt a genre-festést abba kellett hagynia.
Egyik legjobb képe:
"Tres faciunt collegium".
Fiume város tulajdona.

Paur Géza: Magyar Müvészek. -Stetka Gyula kiállitása a Mücsarnokban.
Vas. Ujs. 1898. 873-74.l.

MDK

Stetka Gyula, festöm.
tanársegéd

/Az epreskerti müvésztelep élénk életéből./

több arcképen kivül négy kartonon dolgozik, mely mint mozaik kép a budai uj állami himnáziumba jön. A képek historiai tárgyuak. /Szent István, Mátyás király, Mária Terézia, Trefort Ágoston./

A festö mesteriskolából. Vas.Ujs. 1892. 265.1.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Kossuth Lajos arcképe a z 1898.évi nemzetközi kiállitáson.
/ Érdekessége, h. I.Ferenc József, látogatva a kiállitást, kérdezte kisérőitöl: "Ugy-e ez Kossuth? - Az iegnlö válasz után, érdeklödött a kép festöje iránt. Pár percig némán állott a kép elött./

A király a tavaszi tárlaton.
Mücsarnok · 1898. Tavaszi nemzetk.kiállitás. 35.1.

M.D.K.

Stettka Károly. iparművész

készítette azt a díszoklevelet, melyet az Egyesület az agg Lotz Károly ünneplésére rendezett alkalomból adott át a művésznek

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet Heti Értesitője, Bp. 1898. XVII. évf. 127. old.

MDK

Stetka Gyula, festöm.
1855-1925

Kezdö korszaka volt talán a legszebb. Nem maradt el tehetségre és fölkészültségre legjelelesebb kortársai mellett.

"Mindenszentek" c. festménye „A szfv. gyüjtemény örzi. Ilyen kvalitásu munkája nem sok maradt. Tömérdek személyiséget örökitett meg, szinte már gépies festö lett belöle, sajnos a müvészet rovására. Mint talán utolsó követöje Benczurnak fejezte be pályáját.

Elek Artur: Stetka Gyula./1855-1925/.
Nyugat.1925.nov.d.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

1855-ben szül. Király-Lehotán/Liptó mő/
A mintarajztanodán kezdte meg művészi tanulmányait.
Bécsben Wurzinger és Eisenmenger tanárok mellett
folytatta. Két évre Münchenbe ment, ott Wagner
Sándor volt tanára. -Itthon magalakult a fest.mes-
teriskola, Visszatért Benczur Gyula mesterrel együtt,
s annak tanársegédje lett.

Paur Géza: Magyar Művészek.
Stetka Gyula kiállitása a Műcs.-ban
Vas. Ujs. 1898. 873-74.l.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Kitünö arcképei tették országos hirüvé.
/Csendéleteit Benczur mesterére hasonló
müvészettel festi még. Az arcképek hátteréül
szolgáltak./
Szent László c. oltárképe a svábhegyi templom
ban.

Paur Géza: Magyar Müvészek.
Stetka Gyula kiállitása a Mücs.-ban
Vas. Ujs. 1898. 873-74.l.

MDK

Stetka Gyula,

ő is aláírta a tiltakozó ivet/a miniszt.-hez/ Ujváry kontra Hock reformtervei.

Ujváry Ignác: Válasz az "Okiratos válaszra". Műcsarnok hiv.lap. 1898.nov. 27. I.évf. 17.sz. 155.l.

MDK

Stetka Gyula

Zala György: Müvészek lakomája. Mücsarnok, 1898, nov. 2o. 16. sz. 145 l.

Stetka Gyula MDK

A mesteriskola telkén, ólf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

MDK

Stetka Gyula

Mütermekből. Mücsarnok, 1898, okt. 2o. 96 l.

MDK

Stetka Gyula

A Műcsarnok 1891 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta A kíváncsiak, c.olajfm.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-132. 1.

MDK

Stetka Gyula

A Műcsarnok háborus kiállitasan szerepelt.

Cikk:Háborus kiállitás.

Művészet,1914. 541-542.l.

mDK

Stetka Gyula, festöm.

1903. Jelenleg. Horánszky Nándor arcképét festi. Ennek befejezése után a Bazilika hatalmas méretü oltárképét kezdi el: Krisztus a Keresztfán". Majd a Rákóczi korabeli képek s országszerte ismert arcképeinek festése foglalja el.

Hej Rákóczi, Bercsényi...
XXXXX.

Vasárnapi Ujság. 1903. 50. évf. 1. sz.

Stetka Gyula, festöm.

A magy.arcképfestök egyik kiváló mestere.
Rákóczi korabeli kurucz korszakból meritett tárgyu
képén busul egy kuruczhuszár a hires öreg cimbalmos
Veres Jóska muzsikája mellett.
A kép cime: Hej Rákóczi, Bercsényi..
St.Gy. buzgón kutatta a dicsöséges Rákóczi-korszak epi-
zódjait és festette le. Nem egy a "Fészek"club márvány-
asztalán.

v

Hej, Rákóczi, Bercsényi. Stetka Gyula festménye.

Vasárnapi Ujság. 1903. 50.évf. 1.sz. 7.l.

8/. MDK

Stetka Gyula, festőm.

Budapesten munkaerejének kilenctized része ennek a temérdek képmásnak jut ki. Ezeknek bő során nagy ritkán szakitja meg valamely oltárkép.
Élete zökkenés nélküli, egyszerü élet volt, család talanul, főkép egy műhely és egy iskola falai köz

Stetka Gyula.
Magyar Müvészet. 1925. 358.1.

7/.

Stetka Gyula, festőm.

1885-ből: "Mindszentek előtt" c.képe
/Fővárosi Muzeum./
repr. e folyóirat 2:7.oldalán. /E műve még
rokona a münchenben keletkezett képeknek.
Nagyszámu vármegyeházi képmádat festett./melyeken
nem éppen a művészeti szempontoknak jutott a fő-
szerep./

Stetka Gyula.
Magyar Műfészet.1925. 358.1.

7/. MDK

Stetka Gyula, festöm.

1885-böl: "Mindszentek előtt" c.képe
/Fővárosi Muzwum./
repr. e folyóirat 2o7.oldalán. /E müve még rokona a münchenben keletkezett képeknek. Nagyszámu vármegyeházi képmását festett./melyeken nem éppen a müvészeti szempontoknak jutott a főszerep./

Stetka Gyula.
Magyar Müfészet.1925. 358.l.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

Müncheni tanulóéveiben feloldottabb és festőibb volt stilusa. Tanuság erre két szép müve:
"Bajor paraszta asszony" 1883-ból,
Wolfner Gy. a Szépm.Muz.-nak ajándékozta
" Kegyezös hölgy" c.ismert feketeruhás női arc-kép 1884-ből. /Szintén a Szépm.Muz.-ban./

Stetka Gyula.
Magyar Művészet. 1925.

5/.

MDK

Stetka Gyula, festön.

Benczur Gy. hüséges munkáját azzal hálálta meg, hogy azokat az arckép rendeléseket, melyeket nagy elfoglaltsága miatt nem tudta megfesteni, ö hozzá irányitotta. - Elismert arckép festönek ismertük.

Stetka Gyula.
Magyar Müvészet. 1925.

MDK

4/.

Stetka Gyula, festőm.

Kevéssel Bp.-re érkezése után kiállította
női arcképét, azután Wágner János dr.egy.tan.
képmását/1885/ s ezekkel jelentős sikert ara-
tott. Szivesen fordultak hozzá arcképért.
Benczur Gy. azzal fejezte ki elismerését, h.
1888-ban meghívta tanársegédnek, a korrektu-
rában helyettesének.

Stetka Gyula.
Magyar Művészet. 1925.

4/.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Kevéssel Bp.-re érkezése után kiállította női arcképét, azután Wágner János dr.egy.tan. képmását/1885/ s ezekkel jelentös sikert aratott. Szivesen fordultak hozzá arcképért. Benczur Gy. azzal fejezte ki elismerését, h. 1888-ban meghivta tanársegédnek, a korrektura-rában helyettesének.

Stetka Gyula.
Magyar Müvészet. 1925.

3/.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

1881 őszén a müncheni akadémiára került, ahol két évig Wagner Sándor tanitványa volt.

Néhány évég világosan megérzik képein a müncheni korszak hatása.

1883-ban Budapestre letelepedvén a Banczur-Gyula mesteriskolába iratkozott be, amelynek 1888-ig tagja volt. Erre az időre esik első nyilvános szereplése.

Stetka Gyula.
Magyar Müvészet, 1925. 358.old.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

Második tanára Székely Bertalan volt, 1874-től. A Mintarajziskolában két esztendőt töltött, majd ösztöndíjjal a bécsi akadémiára iratkozott be. Itt tanárai: Christian Griepenkerl, Karl Wurzinger, August Eisenmenger voltak. -Három évet töltött itt.

Stetka Gyula.
Magyar Művészet. 1925. 358-

1/.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

Halálával a régi magyar gárda egyik legtipusosabb képviselőjét vesztette el. Király-Lehotán született 1855 aug.29.-én. hivatalnok családból. Hassán végezte a reáliskolát. Itt ismerkedett meg első tanitójával Klimkovics Béla festővel. /Rajztanára volt az iskolában./

~~XXXXXXXXXXX~~ Stetka Gyula.
Magyar Művészet.1925. 358-

1/. MDK

Stetka Gyula, festöm.

Halálával a régi magyar gárda egyik legtipusosabb képviselöjét veszitette el. Király-Lehotán született 1855 aug. 29.-én. hivatalnok családból. Kassán végezte a reáliskolát. Itt ismerkedett meg elsö tanitójával Klimkovics Béla festövel./Rajztanára volt az iskolában./

Stetka Gyula.
Magyar Müvészet. 1925. 358-

MDK

Stetka Gyula, festöm.

A közvélemény ez egyszerü aggleényben látta Benczur Gyula képformáló müvészetének letétemé-nyesét s nem alap nélkül.
Felsorolunk néhány képmást, h. fogalmat kapjunk a kategoriáról, melynek szolgálatába ecsetét állitotta:
Greguss Imre. /Szépm.Muzeum./
Andrássy Gyula gróf./Tört Képcsarnok./

L.K. Stetka Gyula ?.
Magyar Müvészet. 359.l. 1924?

Stetka Gyula MDK

A Közoktatásügy Népbiztosság 88693/1919 sz. ügyirat szerint e rendelet keltével vagyi 1919 máj. 3.ával a képzőművészeti Főiskolai tanári illetményének meghagyásával "Rendelkezési állományba helyeztetett."

M;T. Képz. Él. Bp. 1960. 182.o.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Számban meg sem közelitik képmásait egyéb tárgyu festményei. Pedig ily vágyai voltak ifjabb korában. Már 1886-ban kiállitott Münchenben egy nagyobb,vallásos tárgyu kompoziciót:

"Krisztus sirbatétele"

/Egészen a müncheni akadémia értelmében ~~XX~~ felépitett és festett képet. /

L.K.: Stetka Gyula. ?
Magyar Müvészet. 1924? 359.l.

MDK

Stetka Gyula. festöm.

Azért is elégitették ki a megrendelőket St. képei. mert a festöi szempontból nyügözö rátéteteket olybuzgó szorgalommal juttatta képeire. mint amily szeretettel merült el ifjabb éveiben a tónusok finomságába , a festöi vonások érzésteljes kiaknázásába.

L.K.: Stetka Gyula. ? .
Magyar Müvészet. 1924 ? 359.l.

MDK

Stetka Gyula, festőm.

Élete utolsó évét hosszas és sulyos betegségben töltötte. 1924 okt.13.án örök nyugalomra vonult.

L.K.: Stetka Gyula ?
Magyar Művészet. ? 359.l.

1924

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Más tárgyu képei közül sikert ért el:
"Tres faciunt collegium" humoros tárgyu.
Fiume városa vette meg.
"Kivánesiak" a király-birtokába került.

A"Tres faciunt..."-ra Berlinben is kapott elismerő ok iratot 1892-ben.

.K.: Stetka Gyula ?.
Magyar Müvészet. 1921? 359.1.

Stetka Gyula, festőm.

Még néhány oltárképet festett, ezek egyike a Budapest-Lipótvárosi templom nagy oltárképe:
"Krisztus a keresztfán"
másika: a Budapest-svábhegyi kápolnáé:
" Szent László"

L.K.: Stetka Gyula. ?
Magyar Művészet. 1924 ? 359.2.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Oltárképe még:
"Krisztus és a szamariai nö" a mateóci templom számára.
Benczur hatása leginkább a lipótvárosi oltárképen szembetünö.

L.K.: Stetka Gyula ?.
Magyar Müvészet. 1924 ? 359.l.

Stettka Gyula.

A "Céhbeliek " társaságának tagja.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Stetka Gyula, festöm.

Kedélyes, jólelkü ember volt, 1916-ban megtisztelték azzal, h. 1916-ban a Mücsarnokban kiállitott önarcképét a Képzöm.Társ. nagydijával tüntették ki.
"Önarckép"

Az 1885-iki bp.-i országos kiállitáson nagyérmet nyert munkálkodása elismeréseül.

L.K.: Stetka Gyula ?
Magyar Müvészet. 1924 ? 359.l.

MDK

Stettka Gyula

Képzőművészet 1932. 55. sz. 224.l.

MDK

Stetka Gyula

Művészet 1918. 6.l.

KIÁLLITOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

Stetka Gyula

Lyka München

26, 55. l.

Ös

azaz: Egyszázhatvan pengőt,

II./ a 127.6[illegible] sz.

Kiküldetési k

azaz: Husz pengőt. Budapest, 193

rendeletéből: dr. Mariay Ödön s.

A hivatalos

miniszt

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTÉRIUM • MŰVÉSZETI OSZTÁLYA

Stetka Gyulát

U. 2005.

a képviselőház elnöke megbízta, hogy I. Ferenc József Király arcképét a parlament részére megfesse.

Pesti Hirlap. 1917. febr. 2. (Benczúr Gyula festménye a Korvnázásról a parlamentben.) —

Nagytekinte

Tisztelette

templom-rom helyreállitásá

és közoktatásügyi miniszte

vel ápr.7-én kiutalt 2500

V,K.M.rendelettel müemléki

talt hitelből igénybe vett

55 fillér felhasználásáról

ni és kérem, hogy azt átvi

vényt megadni méltóztassék

A kiadások

dás maradvány nélkül záru

Stetka Gyula

u. 1953

Pesti Hirlap
1916 máj. 7.
(A képzőművészeti nagydíj nyertese.)

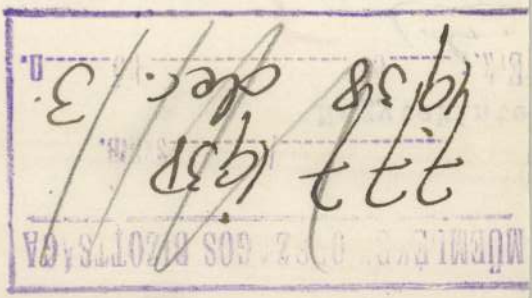

MŰEMLÉKEK OLTÁRZÁGOS BIZOTTSÁGA
777 1958 dec. 3. n.

A Képzőm. társ. 1916. évi tavaszi tárlatán ki-állított Önarcképére kapta a 4000 koronás nagydíjat.

Stettka Gyula

Szt. Imre-kép

A szt. István tpl megnyitása. Vállalkozók Közl. 1905. XI.22. 3-5.l.

Stettka Gyula

MK.

Bp. XII. Diana ut. 4. R.k. templom

1854-ben J.J. Romano von Ringe bécsi építész kezdte, 1860-ban Ybl Miklós befejezte.
Átépitette Pfaff Ferenc 1886-ban
Oltárképe Szt. László Stettka Gyulától.

Zakariás G. Sándor: Budapest. B. 1961.
179.l.

Stettka (Gyula?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. A. 777-782. l.

Nagy Tovarni Tárlat (Műcsarnok).

Stettka Gyula

Nemzeti Szalon

1901. őszi kiáll.

180 – 185. sz.

könyvtáramban

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Szent Péter, of.

Árv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96. aukc. 32 l.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925.

Szt. László vizet fakaszt, tus- és feh.fedőfestékk

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

43 l.

Zo j.

MDK

Stetka Gyula, 1855-1925

I. Ferenc József arcképe vadászruhában

Ernst Muz. Kozuk 5o. aukc. 1934. dec.

2o l.

MDK

Stetka Gyula, festö

Brezovay László arcképe. Of.
Brezovay Lászlóné arcképe. "

OMKT-Műcs. Tavaszi kiáll.és Gyüjt.kiáll. 1925 máj.-jun.
Kat. 21.l. 22.l.

MDK.

Stetka Gyula festő /1855-1925/

"Enyelgés" b/olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1939. december.
47.l.

Stetka Gyula

MDK

Mindszentek előtt

Mücsarnok 1934 Bp.Székesfőváros Képtárának katalógusa

Magyar M üvészet 1925.2o7.o. Kerényiné

Stetka Gyula: Mindenszentek napján

Stetka Gyula festő (1855–1925), Kiállitási nagy érem, orsz. Kiáll.

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. aug. 3. 4o.

Rozli az orsz. Kiállitás Képzőművészeti zsűrije által...

Stetka Gyula festő (1855-1925)

Pesti Hirlap. 1886. III. é. jan. 17. 4o.

Ripvásárlások

Stetka Gyula festő (1855-1925)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 12. 4-5.

Rényi József: a jubiláris tárlat

Stettka Gyula festő

Pesti Hirlap. 1885. febr. 26. 12

a festészeti mesteriskola...

Stettka Gyula festő

Pesti Hirlap. 1884. szept. 15. 3

a festészeti iskola akadémiai

mutermény...

Táblakép. „Mindszentek előtt",
Stettka Gyula

Pesti Hirlap. 1885. febr. 26. 12

a festészeti meteriskola...

Táblakép

Kép

Táblakép. „Mindszentek előtt",
Stettka Gyula

Pesti Hirlap. 1885. febr. 26. 12

a festészeti mesteriskola...

Stettka Gyula festő

Pesti Hirlap. 1884. márc. 12. 4

a Műcsarnokban folyó hó 14-én....

Stettka Gyula festő

Pesti Hirlap. 1883. dec. 21. 10

Művészeti ösztöndíjak

M.D.K.

Stetka Gyula /1855-1925/

724. Mindszentek előtt. Olajf. 127x87.5 vászon.
725. Rökk Szilárd arcképe. Olajf. 88x70 vászon.
726. I. Ferenc József király arcképe. Olajf. 164x90. vászon.
727. I. Ferenc József király arcképe. Olajf. 103x76 vászon.

Háborus műtárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 51. l.

Stettka festő

Uj Ember.1951.II.25. 3.old
Száz éves a bazilika

MDK

Sber L: A bpi Sat. István tpl. Művészet, 1906.

képekkel

MDK

Stetka

Fieber Henrik: A Szt.István tpl. művészeti mélé
tatása. Kath. Szle 1906. I.
50 l.

Stetka Gyula

Komárom megye számára a király arcképét festette meg, közli a Képzőművészet c. rovat "Magyar festők" cimmel.

Otthon, Bp. 1895. november hó. 2. sz. 179. lap.

Stetka Gyula MDK

Ujváry Ignác arcképe, olf.

Műcsarnok 1928 őszi kiállitás

Stetka Gyula : Rónay főispán arczképe.

módra fogja őket kényszeríteni, a mely nem nekik való.»

Pedig a boerok, mint fővezérük, Joubert táboroknak is megírta egy németországi barátjához intézett levelében, az angolok ellen 1884-ben vívott háborújok óta nagy erőfeszítéssel szervezték tüzérségüket; ágyúkat, lövőszert szereztek be Német- és Franciaországból s ezt oly ügyeban részt vett és azután Oranjeban telepedett meg.

A két boer állam tüzérségének és ágyúinak számáról nincsenek pontos adatok. Hozzávetőleges számítás szerint, Transzválnak mintegy 60 ágyúja lehet, az Oranje-államnak pedig 25, a mely utóbbiak kisebb kaliberűek. Levonva ebből az erősségek nehéz ütegeit, a csatatéren összevéve 10 ütege működik a két államnak. Az angolok tehát tekintélyes túlerővel vannak s ezért kell a boeroknak arra törekedni, hogy mindig a kellő helyen állíthassanak mentől több ágyút az ellenség elé, a mit csak a mellett a nagy mozgékonyság mellett érhetnek el, a mely a boer hadvezetésnek legjellemzőbb sajátsága.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A paradicsom. *Irta Dante Alighieri. Fordította s jegyzetekkel és magyarázatokkal kisérte Szász Károly. Budapest 1899.* A Magyar Tud. Akadémia könyvkiadó vállalatának idei sorozatában az egyik kötetet Dante nagy költeményének, az *Isteni Színjátéknak* harmadik része: *A paradicsom* képezi. E mű megjelenése sokkal fontosabb irodalmi esemény, semmint egyszerű fölemlítéssel napirendre térhetnénk fölötte. A világirodalom egyik legkiválóbb költői remekének átültetése már magában véve számot tarthat az irodalom minden barátjának érdeklődésére; de még inkább fokozhatja az érdeklődést az a körülmény, ha a nagy florenczinek halhatatlan művét méltó fordításban mondhatjuk immár egészen sajátunknak, s hogy e nagy munka Szász Károly érdemekben és sikerekben gazdag műfordítási működésének mintegy zárkövéül tekinthető. Reméljük, hogy az a munkás toll, mely a világirodalom nagy szellemeinek oly fáradhatatlan és hivatott tolmácsa volt, ezután sem fog pihenni; de az ősz költő, ily nagy feladattal, a minőt most megoldott, többé aligha fog próbálkozni. Sőt azt is bátran mondhatjuk, nem is találna hasonló nehézségű feladatot. A Divina Commedia külső formája, a terzina, már magában próbára teszi a legvek[illegible]

Majd, mintha illattól megrészegűlve,
A csoda örvény-mélybe visszaszálltak,
S ha egy leszállt, más szálla fel belűle.
«A magas vágy, mely téged sarkal s áthat,
Megértened, a mit látsz: annál jobban
Tetszik nekem, minél mohóbban támad.
De innod kell előbb itt e habokban,
Mielőtt csillapulna szomju lázod!»
— Szólt szemeinek napja most. Azonban
Hozzá tevé: «E folyam, e topázok,
Mik kelnek s szállnak, e füvek mosolyja
Valójukat csak árnyként magyarázók.
Nem, mintha ez nehéz értelmű volna;
De benned a hiba, csak tenmagadban,
Ki nem láttál ily fényt s mitsem tudsz róla!»
A csecsemő se fordul s nyúl mohóbban
Kezével az emlő után, ha jól
Elkésve ébred, túl a megszokottan,
Mint én, hogy két szemem világiból
Jobb tükrök váljanak — a víz fölébe
Hajoltam, mely jobbulásunkra foly.
S alig ivott szempilláim peréme
Belőle: ím kerekre válni láttam,
Mi még előbb hosszan huzódva méne.
És erre, mint a kik előbb álczákban
Jártak, másképp tűnnek föl, idegen
Színök' levetve és valóra váltan:
Nagyobb tüzekké úgy váltak nekem
Szikrák s virágok — s lehetett szemlélnem
Két udvarát az égnek idefenn.
Oh Istennek visszfénye, a mely vélem
Az igaz ország dicsét megláttatta,
Adj most erőt: mit láttam, elbeszélnem!
Oly fény van ott fenn, a mely látni hagyja
A Teremtőt a teremtmény szemének,
Kinek egy üdve csak: hogy Őt láthatja!

Jegyzet. A költő folyót lát maga előtt, csupa fényt, két part között, melyek hímes virágpompa közt haladnak. *A szikrák* az angyalok, a tűzfolyóból kipattanva, a part virágaira ülve, majd azok illatától ittasúlva, visszaszállnak ismét a folyóba, s a mint egy visszaszállt, más jött ki helyette. Beatrice Dante bámulatát azzal csitítja, hogy bámulása őt nem lepi meg, sőt örömére szolgál ily nagy vágya, de innia kell e vízből, hogy erősödjék s hozzáteszi: E fény, a minőnek látod, csak árnya valóságának; de az ok csak a Dante gyönge látásában van. Dante a maga szomját, a Beatrice biztatására e vízből inni, a csecsemő mohó sietségéhez hasonlítja az emlő után. Elég volt neki csak a víz fölé hajolni s szempilláival érinteni a vizet, már világosabban lát. A mit eddig hosszan vonuló folyónak látott, most felnyilt szemével kerekalakúnak látja. «A folyó hosszúsága» — mondja Venturi — «Isten kiáradását teremtéseire jelképezi; a kerek alak a kiáradás visszatérését Istenhez, mint első forráshoz

GYERMEKEK KARÁCSONYI ÖRÖME.

Hej, mikor még mi kántálni, meg rigmust mondani jártunk karácsony estéjén! Az volt ám a világ!

Gyerekek, gyerekek, ó-kécskei, meg tiszakürti gyerekek, szeretném megkérdezni tőletek, hogy olyan szép-e még a karácsony, s visz-e még ti nektek is annyi édes örömet, mint mi nekünk hozott annak idején?

Hogy lestük így karácsony szombatján az első kigyúló csillagot! Az volt nekünk csak az igazándi betlehemi csillag! Nem voltunk ugyan a három királyok, de volt, hála Isten, jó meleg bekecsünk. A napkeleti bölcseket se igen gyűrhettük volna le tudomány dolgában; de a rigmusainkat tudtuk jól, mint a folyóvíz!

Az esteli szürkületben, a hó világa mellett egyszerre tíz-húsz helyen is fölcsendült a kigyúló, jégvirágos ablakok alatt szerte a faluban a beköszöntő: «... egy-két énekverssel tisztelnénk meg a kegyelmetek házát; meghallgatják-e?» Persze, hogy meg. És száll az ének «Krisztus Urunk áldott születéséről» fel a magasságos egekig; a mi most úgy se lehet valami messze, sőt mintha egész a szivünkig lehajolna. Odabent a meleg szobákban az öregebbek is ájtatos komolyan, a kalácsot majszoló apróság meg egyenesen elképedő ámulattal hallgatják a beszűrődő éneket:

«Ez az Úr Jézus, igaz Messiásunk,
Ki által lészen bününkből váltságunk,
A mennyországban örökös lakásunk,
Boldogulásunk.» ...

Egy-egy nagyobb ablakú háznál nyájas hivó szóra belül is kerülünk, s odabent a meleg, világos szobában szíves nézésű szemek sugárai czirógatnak körül bennünket.

— No, derék fiúk vagytok! Mondjátok el még egyszer idebent is, hogy hadd értsék meg jobban Laczikáék is. Csend gyerekek!

És mondjuk fogyhatlan lelkesedéssel, ki tudja hányadszor már ma este.

Laczikáék ugyan, a kik az elébb odakívülről bezengő éneket még hajlandók voltak némineműangyali seregek énekének venni: most előbb az öreg bibliából olvas a betlehemi szent éjszakáról szép történetet, csak épen annyit, hogy el ne álmosodjunk rá. Hogy is álmosodnánk, mikor most jön még a java! Egy-egy jó szomszéd, meg atyafi család köszönt ránk ünnepi komolysággal «sok boldog karácsony estéket», «erőben, egészségben, mind közönségesen!» S a sok tessékelés között egyszer csak előkerül a gerenda alól egy ritka vendég is, a tavalyi kártya. Felosztódik a szakajtó dió vagy mogyoró, és foly a játék, míg egyszer csak azon veszszük észre mi gyerekek magunkat, hogy... felébredtünk! Hogy karácsony reggel van. Az aranyos diós, a puha kalácsos, a sok krajczáros karácsony reggele!

Oh, be áldott, oh be jó is vagy te betlehemi Jézus; s be áldott a te karácsony ünneped, hogy ennyi édes örömet hinteget reánk?

*

Hát tirátok nézve, városi gyerekek, hogy áll a világ? Tinektek mit hoz a karácsonyi angyal? Mi jót, mi örömet? Persze, ti a kántálást hírből se ismeritek. Hogy is ösmernétek? Nem is eresztenének benneteket a nagy, a végtelen idegen utczákra. Meg ki a Góliát is tudna beköszönteni a 2—3 emeletes rengeteg nagy házak torony-ablakain?... Sőt ti még talán hóembert se láttatok? Hisz annyi havatok sincs, hogy egymást tisztességesen meghajigálhatnátok. Alig veszitek észre, már volt: nincs. Úgy elhordják, úgy ellapátolják előletek, hogy tán még a czipőcskétek orrát se márthatjátok bele.

No, de azért a karácsony nektek is csak karácsony! Ilyenkor szebbek még a kirakatok is. Nem utolsó mulatság biz az, mindezeken végigbámulgatni, mialatt szép rendivel kiválogatja az ember, hogy mit vinne haza, ha egyszerre csak valami hatalmas tündér elkiáltaná, hogy «hipp-hopp, ki a mit megfoghat: azé legyen!» Hátha úgy is azé lesz? Nektek gyújtják talán föl jóságos angyalok a sok gyertyájú, szép karácsonyfákat?

*

Hanem megálljatok csak, gyerekek, megálljatok! Hadd mondjak még valamit. De ám mindnyájatoknak. Ti nektek is kécskei, meg tisza-kürti gyerekek, meg ti nektek is, nagyvárosiak.

Tudjátok-e, hogy nagyon sok jó gyermek van a világon, tán épen a ti szomszédotokban is, a kinek nincs se karácsonyfája, se semmi karácsonyi öröme. Csak köny a szemében, meg bánat a szivén. Azontúl semmi, semmi, még tán az a darabka kenyér se, a mit a könyével sózhatna meg az a szegény kis árva ...

Mikor majd karácsony estéjén az ünnepi kalácsot otthon megszegitek, vagy mikor majd édes anyátok és édes apátok megölel: megcsókol benneteket: kérdezzétek meg tőlük, hogy igazán vannak-e ilyen gyermekek? S kérdezzétek meg azt is, hogy mit kell azokkal nektek cselekedni? Kérdezzétek meg! ... *Sz. M.*

A BOEROK TÜZÉRSÉGE.

A tanszváli háború kitörése előtt az angolok hadseregük nagyobb számán kívül különösen abban bíztak, hogy a boerok tüzérsége nem lesz képes megállani helyét az övékkel szemben. Arról, hogy 1884 óta a boerok mennyit tettek tüzérségük fejlesztésére, ugy látszik, nem volt tudomásuk. Még kevéssel a háború előtt egy elsőrendű folyóiratban ezt írta egy angol katonai kitünőség: «A boer tüzérség legénysége az angolokéval össze sem hasonlítható s ép úgy, mint az erődítvények, csak alkalmatlanságára szolgálnak majd a boeroknak, mert olyan harcz-

Stetka Gyula

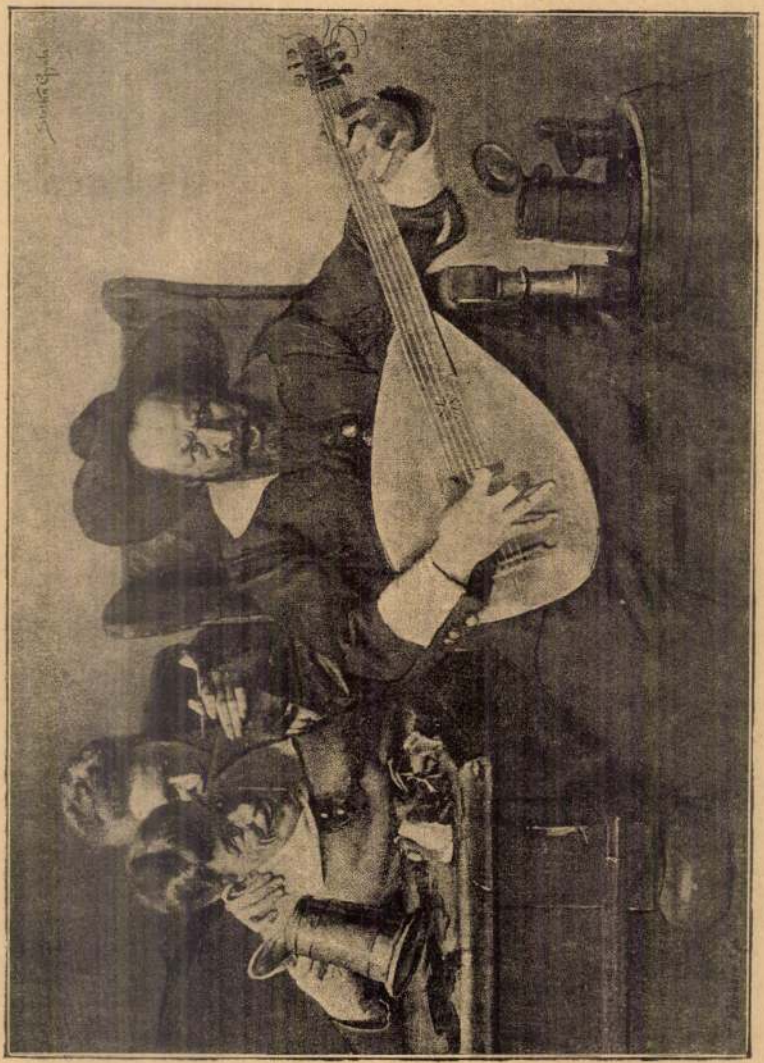

STETKA GYULA. «TRES FACIUNT COLLEGIUM.»

Műcsarnok 1890/91. Lelik.

ványos helyeken ezen szép és hazafias törekvés célját előadván, — eléggé meleg pártolásra találá, de a jelenlegi váltságos időkben itt Szolnokban — hiszem az egész országban — a katonai executio folyama alatt és más fontos politikai események miatt mindenki figyelmét a legfeszültebbé teszi, a művészet és tudomány haladására kevésbbé gondol.»

Stornó Ferenc a soproni «művész és régész» (Lt. 9—1861. sz.) nevében *Paur* Iván, a Széchenyi grófi család levéltárnoka kérdezi, hogy «a magyar nyelv nem tudása nem őt kizáró hiány-e» ügynökségét illetőleg ?

Fraenkl B. (Miskolc) vállalja Borsod megye ügynökségét (Lt. 10—1861. sz.) és kijelenti, hogy «ezen valódi életre való intézmény mellett minden díj- vagy százalék-levonás nélkül buzgón működni hazafiúi szent kötelességemnek tartandom, csak a közönség lássa be végtére, hogy a szabad nemzet az irodalom és művészet meleg ápolása által szebb jövőjének megrendíthetetlen talpkövét biztosítja».

Rakovszky Andor egri ügyvéd (Lt. 11—1861. sz.) leveléből kitűnik, hogy az ügynökség elvállalását, illetve eredményes működését a társulat javadalmazta. «Igen szíves készséggel elfogadom itt, Egerben — írja — a társulati ügynökséget megállapított díj mellett.»

De a legérdekesebb az erről szóló levelek közül *törökfalvi Pap* Zsigmond nagybányai ügyvédé (Lt. 14—1861. sz.), mely megérdemli, hogy egész terjedelmében ide iktassuk :

STETKA GYULA: NAGYANYA ÉS UNOKÁJA.

Iroda Műt. 1928.
126 l.

KOSSUTH LAJOS. — Stetka Gyula festménye.

EMLÉKEZÉS 1848-RA.

Sötét, fekete felhők komorúlnak
Tavaszi mennyég máskor kék ivén,
Bármerre nézek: most téli borúlat,
S hideg közöny az emberek szivén,
Enlelkemre is veti már az árnyat . . .
— Jöjj emlékezés s fehér galamb-szárnyad
Röpítsen ama szép tavaszba át:
Hadd ontsa rám melegét, sugarát!

Dermedt szivét a földnek mely legyinti:
Tisztább, üdébb itt a langy fuvalom;
Sugár-csókját a nap sürűbben hinti,
Dúsabb igéret csüng a galyakon . . .
Nem volt e földnek több ily kikeletje:
Mámor borult varázslón a szivekre,
Szabadság édes égi mámora . . .
— Köszöntlek: eszmék tettdús nagy kora!

Mi zaj riad? — Im ajkról-ajkra adják —
Mint apostolok — az új szent igét:
«Egyenlőség, testvériség, szabadság»
Dobogtatja agg, fiatal szivét!
S békén előbb: tintával, tollal, szóval,
Harczban aztán: a büszke lobogóval,
Vérrel, karddal is érte sikra száll,
Jelszava egy: győzelem, vagy halál!

Itt a szivek dalos madara szárnyal —
Petőfi zengi bűvös énekét,
Kossuth gyújtja ott lelke sugarával,
A szabad eszmék fényszövétnekét! . . .
A dal visszhangját zengi közel s távol,
S az a szövétnek beragyog, világol
Alacsony kunyhót, büszke palotát:
S ur a szolgának testvér-jobbot ád.

Harcz-riadóra — bérczi táj és róna
— Csaták virágát — hősöket terem!
Kinek helye még anyja mellett volna:
Gyermek-ifjú küzd véres harczteren . . .
Hadak ura mosolygó kedvvel nézi,
Zsenge erejét erővel tetézi
S hirvirág nyit, a hol jár, nyomdokán,
Cserkoszorú a honvéd homlokán!

Hogy tudnak élni! — küzdve vaskarukkal,
Nyár hevét állva, türve tél fagyát;
Hogy tudnak halni! — Utolsó szavukkal
Áldva, imádva az édes hazát . . .
Himnuszuk zeng a csata-zajon által
Dalolva mennek szembe a halállal! . . .
Isaszeg, Sarló, Vácz s Buda foka:
Dicsőségük megannyi oszlopa!

. . . Ötvenszer nyiltak azóta a rózsák,
Ötvenszer fújt a hervadás szele,
De nem bántá azt őszi mulandóság:
Mely e szép tavasz édes gyermeke.
Melynek honfivér öntözte meg ágyát:
Magyar szabadság viruló virágát,
Mely ama dicső szép tavasz-napon
Tárta ki kelyhét büszkén, szabadon!

Nem volt e földnek több ily kikeletje,
Kikeletnek ily virága — soha!
S bimbós tavaszt gyümölcsös év követte . . .
— Borúlj le áldva gyenge unoka:
Hol a küzdők sirjai domborulnak . . .
S bár körüled most felhők komorulnak,
Bizva jelében, nézd, kövesd, imádd:
Negyvennyolcz örökfényü csillagát!

Lampérth Géza.

A MÁRCZIUSI NAPOK POZSONYBAN, BÉCSBEN ÉS PESTEN.

Annyiszor elmondták és leirták már nálunk, — erősebben vagy gyengébben kiszinezve, — a márczius 15-ének történetét, hogy a nagy közönségben önkéntelenül is az a hiedelem támadhatott, mintha a mi alkotmányos ujjászületésünk, annak minden eredményeivel együtt, ezzel a nappal kezdődött volna. Most, a midőn az ezelőtt 50 évvel történteknek emlékét ünnepeljük, talán helyén való lesz az eseményeket a történelmi kritika világánál mutatni be, azoknak minden egyes tényezőjét a maga értékében méltatva. Mert a történelmi tényezők nem állanak egymástól elszigetelten, hanem egyik a másiknak szülője, vagy tovább fejlesztője, s mint a lánczszemek csatolódnak egymáshoz. S az eseményeknek ez a lánczszerü összefüggése ritkán volt oly szoros és oly világosan kimutatható, mint a márcziusi napokban, 1848-ban.

Európa népei ez időben csaknem valamennyien kormányaikkal elégedetlen s forrongó állapotban voltak. Legelől járt köztük Olaszország, de a kiinduló pont az egyetemes fölkelésre, s különösen a mi mozgalmainkra, mégis a párisi februári forradalom volt. Február 22-én a párisi nép, a kormány egy rendelete következtében mozgolódni kezdett. A véletlen úgy akarta, hogy vér folyjon. A forradalom nyiltan kitört s pár napi küzdelem után diadalmaskodott. Előbb a király, Lajos-Fülöp menekült, majd kikiáltották a köztársaságot.

A mi országgyülésünk ez időben Pozsonyban tanácskozott, kétségbeesetten vergődve az akkori kormányzati rendszer békói közt, hogy a nemzet bajain segitsen, s meg sem álmodva, hogy micsoda nagy dolgok véghezvitelére lesz ő hivatva, midőn oda a párisi események hire márczius 1-én megérkezett. A követek táblájáu egy ember volt, ki ez események rendkivüli fontosságát nemcsak felismerte, hanem elég bátor is volt megragadni az alkalmat, hogy általa nemzete fejlődését egy óriás lökéssel előbbre vigye: s ez az ember *Kossuth* vala. Midőn *márczius 3-án* Balogh Kornél, Győrmegye egyik követe, felszólitotta a kormányt, hogy a bécsi bank dolgában, — mely alig győzte a megrémült embereknek hozzá vitt bankó pénzét beváltani, — adjon kimerítő felvilágositást: utána Kossuth állott fel és tartott egy olyan beszédet, melynek hatása összedöntötte a régi kormányrendszert a birodalom mindkét felében. Kiindulva abból a gondolatból, hogy «emeljük fel politikánkat az események szinvonalára»; az uralkodóház iránti hüséget s a monarchia nagy érdekeit hangoztatva, felszólítja a rendeket, hogy kérjék meg ő felségét a korona felelős tanácsosainak, vagyis *felelős minisztériumnak* kinevezésére, s egyszersmind arra is, hogy *a birodalom másik felének is alkotmányt adjon.* A nála készen levő feliratot azonnal felolvasta, melyet a kerületi ülés rendkivüli lelkesedéssel, egyhangulag elfogadott. Ugyanezt tette másnap az országos ülés is s azután felküldte azt a felső házhoz tárgyalás végett.

Kossuthnak ez a márczius 3-iki beszéde a voltaképeni kiinduló pontja alkotmányunk újjászületésének, és mindannak, a mi azután történt úgy nálunk, mint Ausztriában.

A felirati javaslat tehát a főrendiház előtt volt, de ott tárgyalni nem lehetett. A nádor, mihelyt Kossuth indítványa az alsó házban keresztülment, azonnal Bécsbe sietett, hogy a teendőkre nézve utasitást kérjen, s kifejezte azon óhajtását, hogy visszatértéig a javaslatot ne tárgyalják. Csakhamar utána mentek Majláth György, az országbiró, gróf Keglevich Gábor, a

11. SZÁM. 1898. BUDAPEST, MÁRCZIUS 13. 45. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre **12** frt, félévre — **6** « | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **8** frt, félévre — **4** « | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre **5**.—, félévre — **2.50** | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

PETŐFI SÁNDOR ÖTVEN ÉV UTÁN.

Irta **Jókai Mór.**

Szobrod előtt állok! beszédét hallgatom!

Mert beszél a szobor, csak érzék kell hozzá, a mely meg tudja hallani, mit?

Az ércz lát, a kő érez, ha emberi alakot öltött.

E szobrot egy nép szerelme teremté, s a mit a szerelem hoz világra, annak élete van. S ha szülője halhatatlan, szülötte is az lesz.

Ötven év múlt el azóta, hogy szavad felhangzott: Talpra magyar! s még mindig hangzik.

A honfikötelességnek soha sincs pihenése.

Küzdünk, fáradunk, védjük a hazát, a szabadságot, a nemzetiséget. Te mondtad, azt teszszük.

Körüljártad e kerek földet, megismerted minden népét: a hogy azok megismerték a te műveidből a mi nemzetünket s visszatértél azzal a szóval, hogy «hazánk még mindig bokréta rajta».

A sors, a világszellem, a történet ura ellenkező irányban vitte el e föld körüli úton hazánkat, mint a merre te akartad: mégis oda hozta el, a hová te akartad.

A szó tetté vált.

A mit magad előtt látsz, az mind a te szavaidnak megtestesülése. Látod az «arany szabadságot» és azt a népet, mely, ha a haza kivánja, még ebből az aranyából is tud áldozni. Vaslánczaink nincsenek már: a mi összeköt, az aranyláncz, s azt nem «rágja le a rozsda».

Új világ, új szellemélet támadt szerte a hazában, de ebben az új életben mind saját megálmodott, megjósolt eszményképeidre ismersz.

S akár hová nyitsz be széles e hazában, palotába vagy kunyhóba, saját képmásodat látod szembejönni; otthon vagy mindenütt: kastélyok csarnoka, nádas tetők pitvara, virágos rét, dalaidtól zendül.

Majd mikor meghallod félszázad évfordulóján azt a felriadó üdvkiáltást, a mit egy erős dandár zendít fel szobrodhoz — mert az a kis csoport, a szellem harczosainak, a szabad szó úttörő munkásainak csoportja, a kit te vezettél, azóta dandárrá nőtt fel —: fölébredsz-e arra? megszólalsz-e arra? Szavadát meghalljuk, kik akkor ott leszünk, lelkünkbe bezárjuk és követni fogjuk.

«Talpra magyar!»

A Petőfi-albumból.

PETŐFI APOTHEOZISA. — ZICHY MIHÁLY RAJZA.

KERESKEDELMI RT

BUDAPEST IV, MOLNÁR-UTCA 21
(ALADDIN-HÁZ) TELEFON: AUTOMATA 840-83

Wertheimer Zoltán, Budapest

M: FEBARÁT BUDAPEST

ÁT-FÉLE

FIKAI•SZAKÜZLET

KÉPVISELETEK:

Georg Spiess, Leipzig: „Rotary" önberakógépek gyára. Dresden-Leipziger Schnellpressenfabrik, A. G. Coswig in Sachsen gyártja: a „Planeta" kétszínű v. egy és mind a két oldalon nyomó, „Dresden" egyszínű, egyszerre kétoldalt nyomó „Leipzig", „Kleinod", „Rubens" egyszínt nyomó offset-gépek, „Planeta Fixia" „Planeta Fixia Rapid" gyors-

Stettka Gyula

Vas. Ujs. 1885. 470. l.
(A országos kiállítás művészeiből.)

Végül még az arczképek közül mutatunk be egyet: dr. Wagner János egyetemi tanár arczképét, *Stettka* Gyulától. A nagyérdemü orvostanár nem régiben ülte meg jubileumát. Nagy számu tisztelői és tanitványai akkor határozták el, hogy az egyetem számára lefestetik arczképét. Stettka Gyulát, a legifjabb festők egyik kiválóbb tehetségét, Benczur Gyula tanitványát bizták meg vele, ki derekasan beváltotta a megbizatást.

4.

Stetka Gyula

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő művekkel vett részt:

1884. tavaszi kiáll.: Tanulmány, olajf., 300 ft.

1884. őszi kiáll.: Női arckép, olajf. — Férfi arckép, olajf.

1885. nemzetk. kiáll.: Férfi arckép, olajf.

1885. őszi kiáll.: Kis henyélő, olajf., 400 ft.

1885. orsz. ált. kiáll.: Dr. Wagner János egyetemi tanár arcképe, olajf. — Mindszentek előtt, olajf., 1000 ft.

1886. őszi kiáll.: Tanulmány, olajf., 400 ft. — Krisztus sirbatétele, olajf.

1888. őszi kiáll. II. sor.: Bedekovich Kálmán miniszter arcképe, olajf. — Női arckép, olajf. — Női arckép, olajf. — Gróf Tisza Lajos arcképe, olajf., az Orsz. Erdészeti Egyesület tulajd.

temény őriz. A stílus a kornak genre-stílusa: „a valóságot óvatosan keresi", érzelemmel megitatott, elbeszélő szándékú, enyhe realizmus. Ha pusztán a festői tulajdonságait mérlegeljük is, szép kép. Minden a helyén rajta, és a részeket kellemes szürkés tónus foglalja egybe.

Ilyen kvalitású munkája nem sok maradt Stetkának. Utóbb mindinkább az arcképfestés foglalta el idejét. Tömérdek honorációt örökített meg, tömérdek politikai nagyságot és a nyilvános élet sok más szereplőjét. A megszállott és a megcsonkított Magyarország vármegyeházaiban senki művészete nem volt annyira otthonos, mint Stetkáé. Ez a fajta festői gyakorlat lassanként elapasztotta művészi erejét. Egyre gépiesebb festő lett belőle és egyre lehetetlenebb munka az, ami keze alól kikerült. Miként mesterében, benne sem volt fogékonyság a haladó kor törekvései iránt. Benczúrnak volt folytatója a maga kisebb tehetségével és jelentéktelenebb, bár igen vonzó egyéniségével.

Ilk Artúr

Stetka Gyula

STETKA GYULA

(1855—1925)

Benczúr Gyula leghűségesebb híve távozott el Stetka Gyulával a magyar művészeti életből. Benczúr neve és a köréje csoportosult művészeké valamikor az ifjú művészet iránt való megértetlenséget jelentett; sőt ennél is többet: fölsorakozást ellene és a hivatalos hatalom eszközeivel való üldözését. Jelentette a Műcsarnokot, annak megingathatatlan tulajdonát és a más irányúaknak belőle való kirekesztésének jogát. Az állam, a vármegyék, a városok hivatalos megbízásaiból is csak az ehhez a körhöz tartozó művészek kaptak.

Ennek a körnek volt csöndes, félrehúzódott, minden társánál rokonszenvesebb tagja Stetka Gyula. Mint Benczúr tanítványa indult el és mint segédje, végül mint talán utolsó követője fejezte be pályáját. Mint minden művészpályának — a teljességre nem jutottaknak is — a kezdő korszaka volt a legszebb. A fiatal Stetka tehetségre és fölkészültségre miben sem maradt el legjelesebb kortársai mellett. Az időbeli képességeiről teljes fogalmat ád „Mindenszentek" című festménye, melyet a székesfővárosi gyüj-

Vigyat 1925. nov. 1.

Szeska Gyula

Az Uj Idők barátai

Az Uj Időknek új előfizetőket szereztek a következő urak és hölgyek, a magyar kultura, irodalom s az Uj Idők igaz barátai:

Antal Mária	Ivánesics Gizella	Revilák Mária
Bacsinszky Béláné	Jaeger Mihályné	Reidl Győzőné
Baranyai Józsefné	Juhatsek Nándorné	Sipos Ilona
Beck Ottóné	Kaciba Imréné	Sróth Baba
Bejczi Erzsike	Koronczy Istvánné	Stuckunger Sándor
Bilovitzky Henrikné	Kovács Gyuláné	Szalay Alajos
Bunyevác Viktor	Kovács Kálmán	Szalay Ferencné
Burghardt Ilona	Kovács Mária	Dr. Scherer Ferencné
Csermák Károly	Dr. Kozma Antalné	Schmellár Gyula
Dévay Lajos	Krajcsovics Magda	Tasnády Kató
Farkas Lilla	Kuncz Elemér	Tóth Sándorné
Farnady Ferencné	Lévay Irén	Tőkés Irmuska
Fekete Béla	Lukács Kornélné	Török I. Lajosné
Gaál Juliska	Maár István	Varga Iluska
Galgóczy Gizella	Mahr Irmuska	Ifj. Venglárcsik Istvánné
Graubner Vilmos	Molnár Magda	Winter Ádámné
Grün Erzsike	Németh József	Zábrák Gyuláné
Özv. vitéz Hadfy Zoltánné	Oltay Gizi	Zeisel Márkus
Hajdu Margit	Oswald Elekné	Zrinszky Gizi
Hirschhauter Ottóné	Parzer Józsefné	Dr. Szemmelweisz Károlyné
Dr. Hortáver Józsefné	Pályi Istvánné	Benczurné Mitsky Piroska
Miklós Józsefné	Wedemeyerné Hugent Helén báróné	Mátisz Istvánné

Hálánk jeléül mindegyiküknek küldtünk egy-egy szép és értékes könyvet.

Zene. Nagyon örülünk néki, hogy annyira szereti az Uj Időket. Kívánsága, azt hisszük, a következő esztendőben teljesülni fog. Azt a könyvet önnek, a szerzett előfizetőre való tekintettel, 21 ezer koronával olcsóbban adjuk, mint az előfizetési ár és azt a kedvezményt is megadjuk önnek, hogy az előfizetési árat is négy havi részletekben fizetheti. A kiadóhivatal azokra az évfolyamokra ezidőszerint nem tart igényt.

Meteor. 1. Nem ütik meg mértékünket. 2. A kérdéses szót húzza alá.

Uj Idők. 1. Fogadja szerencsekívánatainkat. A kiadóhivatal már előjegyezte s a Magyar Lányokból mutatványszámot is küldött. 2. és 3.-ra legközelebb.

Szeged. Résztvesz.

Str. P. P. Sajnos, megpróbáltatásának még korántsincs vége. Eltarthat még hat hétig is, amig regénye sorra kerül. A kéziratok oly tömege érkezik hozzánk, amilyenhez a háboru óta nem volt szerencsénk. Meg aztán van nem egy dolog, amit most készitünk elő — ujévi meglepetésnek. Lektoraink felettébb igénybe vannak véve halaszthatatlan munkákkal — türelmet kérünk.

Piroska, Csillaghegy. Kívánságát, sajnos, nincs módunk teljesíteni. Ha eleget tennénk néki: százan és százan kérnének fel hasonló szolgálatra s arra nincs elegendő helyünk.

Vera (Csehszlovákia). Közölje nevét és címét a szerkesztőséggel.

D. Sz.-né. 1. Százhúsz dinár. 2. A mutatványszámot elküldöttük.

Magyarország tizenötkilométeres futóbajnoki mérkőzésének startja a MAC-pályán. A verseny győztese a középen álló Király Pál

Műbútor: Egyesült Fővárosi Műasztalosok Szövetkezete VI., Liszt Ferenc-tér 9.

R. L., Sárvár. A pénz beérkezett.

Griczkó. 1. Előfizetése december hó 31-én jár le. 2. Megkaphatja. Az első kötet 84 ezer, a második 126 ezer koronába kerül, portó nélkül. 3. Előjegyeztük a Milliók Könyvére. 4. Eredetileg úgy terveztük, hogy ebben a negyedben Herczeg Ferenc regényét közöljük s januárban következik sorra a Leányok, anyák, nagyanyák második kötete. Minthogy azonban — amint azt a 40-ik számban szerkesztőnk közölte az olvasókkal, — az ő új regénye, a *Babylon leánya*, nem fér el egy negyedév keretében, az új évfolyamot viszont nem akartuk oly regénnyel megnyitni, amely már októberben elkezdődött, így tehát januárban kezdjük el Herczeg Ferenc regényét s utána ejtjük sorát Csathó Kálmán nagy érdeklődéssel várt regénye közlésének.

Előfizető huga. 1. Jár, ha önnek mondtak fel és nem ön mondott fel. Két és egynegyed hónapi fizetésnek megfelelő összeg. 2. Könyvelőnél hat hónap, de az ön esetében valószinüleg csak három hónap, mert nem az a könyvelő, aki a könyvekbe beirásokat végez, hanem az, aki a könyvek alapján az üzleti mérleget is el szokta készíteni. 3. Ki kell tölteni, ha az ellenkezőjében nem egyeznek meg. 4. A fizetés a munka ellenértéke s ennélfogva csak a munkában eltöltött időre jár. Kivétel az az eset, a midőn a munkaadó hibájából van az alkalmazott akadályozva munkája kifejtésében.

N. D. Istvánné. Levelét továbbítottuk Thoroczkay Wiegand Edének.

F. P. Levelét továbbítottuk Th. W. E.-nek, aki valószinüleg levélben fog felelni kérdésére, minthogy a válasz tullépné a szerkesztői üzenetek kereteit.

G. V. Ujszeged. Ha a kereskedő igazolja, hogy legalább 5 esztendőn keresztül vásárolta tőle az Uj Időket egyfolytában, s ön ezt az igazolást hozzánk juttatja, önt is besoroljuk az Uj Idők barátai közé.

E. Miksáné. Erdőcsokonya. Mi az Uj Időket pénteken délután tesszük póstára, önnek tehát a számot szombat délben meg kellene kapnia. Ha nem kapja meg, nem bennünk, hanem a postahivatalban van a hiba. Tessék ott megreklamálni, s ha a a reklamáció nem járna eredménnyel, ezt nékünk bejelenteni. Mi majd a postaigazgatóságot kérjük meg a hiba orvoslására.

Jó volna egy kis pénz. A sorsjegyet november második felében küldjük el. Hogy remélhet-e? A remény, az emberiség legdrágább kincse, mindenkié!

A szépség ékesség!

Dr. Biró-féle **Havasi gyopár-krém, szappan, puder, mosdóviz**

Kapható minden gyógyszertárban és drogériában

Mozgóképszinház

A cárnő

Modern filmrege 8 fejezetben. Biró Lajos és Lengyel Menyhért színműve nyomán filmre irták: Agnes Johnston és Hanis Kräly. Rendezte: Lubitsch Ernő. Radius—Paramount világattrakció. Főszereplő: Pola Negri

Negripolánia kicsiny ország, de messze földön hires szépséges cárnőjéről és ravasz kancellárjáról. A kancellár a francia politika hive és türelmetlenül várja vicomte de Roncourt, az uj követ megérkezését, hogy bemutassa a cárnőnek. Perligona, a világszép cárnő is nagyban készül a követ fogadtatására, gyönyörü éjszin haját levágatja, hogy a vicomte tiszteletére pubifrizurával hódoljon a legujabb párisi divatnak.

A határszéli csapatok között ezalatt mindinkább elszaporodtak a számüzött Mirkó herceg hivei, akik sehogyan sem tudnak beletörődni, hogy asszony üljön Negripolánia trónján. Az elégedetlenséget Szalinkoff, a minden izében balkán-vágásu generális szitja, de Alexej hadnagy neszét veszi az összeesküvésnek és a székvárosba, Reginapolba vágtat, hogy óva intse a cárnőt.

Alexej váratlan megjelenése halomra dönti a kancellár terveit. A cárnőt nem érdekli többé a francia kereskedelmi szerződés, csak Alexej, az új kegyenc, akit kinevez gárdakapitánynak. Anna, a cárnő első udvarhölgye jegyben jár Alexejjel és a leány féltékenységében megsérti a cárnőt. Perligona ezért számüzi az udvartól. Alexej mind nyugtalanabb és amikor egy bankett alkalmával egyik ittas bajtársa célzást tesz arra, hogy nem Alexej a cárnő első kegyence, az új gárdakapitány egy ütéssel leteriti a részeg tisztet. Az eset következtében Alexej és Perligona között heves összetüzésre kerül a sor, az új gárdakapitány kegyvesztett lesz és Szalinkoffhoz pártol. Ám a ravasz kancellár pár ezer dollárral elintézi az operettforradalmat és csak Alexej marad a csávában, akit a haditörvényszék halálra itél. Noha nem kér kegyelmet, a cárnő mégis szabadon bocsátja a megtévedt tisztet és Annának is megkegyelmez, hogy a két szerelmes egymásé lehessen.

Pola Negri és Adolphe Menjou A cárnő című filmben, amely magyar drámából készült

A kancellár boldog: itt a kedvező pillanat, hogy a francia követet bemutassa Perligonának. A cárnő csakugyan fogadja is a vicomteot, aki mellén a negripolániai lovagrend nagy csillagával távozik az audienciáról.

Stetka Gyula képei. E héten meghalt a magyar festőgárda egyik legrokonszenvesebb alakja: Stetka Gyula. Magas kort ért el, hetvenegyéves lett s ez a hosszu és munkás élet derüs harmóniában folyt le. Stetka Gyulát nem izgatták a művészet folyton színtváltó problémái: sziklaszilárd alapnak tekintette mindazt, amit a Piloty-iskolában tanult s utolsó ecsetvonásáig ennek értelmében dolgozott, részben mint Benczur Gyula tanársegéde, legfőképpen azonban mint nagyszámu közéleti nevezetesség képmásának festője. Igen sok magyar vármegyeház és városház dísztermének ő volt keresett portréfestője, amellett sok templom tőle kapta oltárképét. Megrendelői nyelvén beszélt s mindig megelégedést tudott belőlük kiváltani. Kollégái a jóságos embert, a derék bajtársat gyászolják benne. Ebben a számunkban munkálkodásának gazdag terméséből kiszemelt két képet mutatunk be: egy oltárképet, amely a keresztre feszített Üdvözítőt mutatja és egy arcképet, amely jó fogalmat ad emberábrázolási stilusáról.

A szerkesztő üzenetei

Az Uj Idők 43. számának tartalma: *Surányi* Miklós: A szörnyeteg. Regény. — *Emőd* Tamás: Kurucdal. Vers. — *Rákosi* Jenő: A Népszinházról. — *Varsághy* János: Sirokko. Vers. — *Falu* Tamás: Dr. Fonó. Elbeszélés. — *Wolfner* József: Mikszáthról, Kiss Józsefről. — *Pálffyné-Gulácsy* Irén: Ferkó egészen elmegy. Elbeszélés. — *Krónikás:* Csak fiusan! — Philipp *Oppenheim:* Kalandorok és milliárdosok. Regény. — *Tizenhat város tizenhat leánya.* — *Illgnerné* Benedek Irén: Pelőfiemlékek. — François *Coppée:* A sípláda. Elbeszélés. Fordította: *Pajzs* György. — *Divat.* — *Heti krónika.* — *A szerkesztő üzenetei.* — *Szépségápolás.*

R. Tujlak. Örülünk neki, hogy levelünket szívesen fogadták és kérjük, tartsanak meg ezután is szeretetükben.

Sz. K. és P. Szerelmes, de nem lesz öngyilkos. Elfásultan, közömbösen minden iránt várja: mit hoz még számára az élet.

Mária. 1. Rendben van. 2. Örülünk, hogy szereti az Uj Időket és hogy a Magyar Lányok és a Százszorszép Könyvek az ön tetszését is megnyerték. Üdvözletét átadtuk Tutsek Anna asszonynak, aki szívből viszonozza. 3. A mutatványszámot elküldtük. 4. E sorok irója határozottan emlékezik reá, hogy olvasta az ön irásait és a választ meg is adta rájuk. Hogy mi volt ez a válasz: ma már nem tudja. Most küldött elbeszélésének elolvasására november folyamán okvetlen sor kerül. Üdvözlet.

Judith. 1. A pénz beérkezett. A kiadóhivatal kivánságának eleget tett. 2. A csipkékről legközelebb. Szíves üdvözlet.

40 év óta legjobban bevált
Dr. Taub gyermekkenőcs
Dr. Taub hintőpor
Dr. Taub tápióka

II. 4033. Stetka Gyula, 26 éves. prot., szül. Liptóújvárott, Magyarországon, atyja hivatalnok, gyak. festőosztály, 1881 okt. 18.
184

Som 184.l

Stettka Gyula

Gyulhon Dobrán közlése

STETTKA GYULA 1855-ben született a Liptómegyei Királylehotán. A mintarajziskolában Székely Bertalan, bécsben Grippenkerl, Wurzinger és Eisenmenger tanította, végül München be ment, ahol Wagner Zander mellett fejezte be tanulmányait. Hazatérve a Benczúr mesteriskola tagja, majd tanárszegédé volt. 1883-ban állitott ki elöször. Nagyobb méretű történelmi és figurális kompoziciókat fest, ő alkóta a svábhegyi templom oltárképét.

Stetka Gyula festő

Szana T. Magyar művészek 1889

Született 1855. aug. 29. Király Lehotán (Liptó m.) ~~született~~. Első rendszeres rajztanára Kassán Klinkovics Béla volt, a münchenni akadémián Wagner Sándor vette át további kiképzését.

Miltön a 80-as években a münchenni festészeti akadémiáról Budapestre jott, még az a nemes ambició hevitette, hogy az egyházi és történeti festészetre szenteli magát.

Első nagyobb műve Szent László a oltárkép (a budai svábhegyi kápolnában. Ezt követte Krisztus és a samaritanusnő (a mathesaci templom oltárképe). Ezen sikerére tanaschadna festette meg Krisztus sirbatételét élet nagyságu alakokkal, a mefet azonban eladni nem tudott. Ez gondolkodóba ejtette s ettől az időtől kezdve nagy szálván teljesen az arckép festésre adta magát.

Egymásután festette bró Eötvös József, Lonyai Menyhét, Simor herczegprimás, Wagner János érsekmi tanár, kapisztony képviselő arczképeit, s e művei alap mint jónevű arckép festőt ismertek.

Arcképei Benczur Gyulára emlékeztetnek, kitől a rajz szabatosságát s a szinezés erejét sikerült elsajátitania.

Ujabb képei: a Király és gr. Tisza Lajos nagyobbméretű arcképe.

1888-ban a mesteriskolában Benczur melle segédtanárnak nevezték ki.

Több adat nincs.

n. s. repr.

1.) Saját arcképe, és nehány tanulmány

2) Krisztus sirbatétele (fénymetszet).

Stetka Gyula

A magy. művészeti alapból
az 1877 évi 6526. sz. min. rend. f.
1876–1879 évi 420 ft utalv.
a bécsi képzőmův. akad. igazg.
láttamozott nyugdíjára.
A szlakonyv 89 l.

772. Stettka Gyula.

Sz. Királylehotán 1855 augusztus 29-én.

Andrássy Gyula gróf.

Mellig látható, kissé balrafordult, de szembe néz. Balfelől elválasztott göndör haja, szemöldöke, bajusza, legye és leberetvált álla körüli szakálla sötétbarna, szeme szürke. Ingének gallérja látszik, nyakkendője mellét is fedi, melltűje ékköves, mellénye kivágott, fekete kabátja selyembélésű. Jelzése alól jobbra: »*Rézkarcz után festette Stettka Gyula 1891*«.

Vászon, méretei 69 : 56 cm. — Lelt. sz. 772. — Értéke 70 K. — Vétetett a gr. Kreith-féle ereklyemúzeumból. — A megszerzésére vonatkozó adatokat l. a 62. lapon az 580 lelt. sznál. — Átvétetett 1895 április 23-án (107–95). — Átvételi jegyzék 19. — Az átvételt tudomásul vette az 1896 április 8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok. 1907 : IX. 10. *Stettka Gyula:* Andrássy Gyula gr., Magyarország miniszterelnöke.

1251. Stettka Gyula.

Sz. Királylehotán 1855 augusztus 29-én.

Szirmai Antal festő.

Mellig van ábrázolva, kissé balrafordult, szembe néz. Középütt elválasztott, de simára lefésült haja, szeme és szemöldöke barna, hosszú bajusza és rövid körszakálla szürke. Öltözete : csokorra kötött fehér nyakkendő, magas mellény és egyelejű sötétbarna kabát. Jelzése oldalt félmagasságban jobbról : »*Stettka Gyula 1884*«.

Vászon, méretei 52·6 : 42 cm. — Lelt. sz. 1251. — Vétetett az 1909 április 20-iki ajánlat szerint Löwl Máriától 150 K-án (676–909). — Kifizettetett 1909 április 29-én. — Elszámoltatott 1909 május 20-án (1173–909). — Az elszámolást jóváhagyta az 1911 márczius 11-iki 11526–910 szvsz. határozat (912–911).

2880

632

632. Stetka Gyula.

Sz. Király Lehotán 1855. augusztus 29-én.

Saját arczképe.

Mellig, látható szembe néz. Nyirott haja, szemöldöke, szeme, bajusza és rövid szakálla barna. Ingének gallérja álló, csokorra kötött nyakkendője és kabátja kék. Jelzése alól jobbra: »Stetka Gyula 1901«.

Vászon, mér. 53 : 48 cm. – Vylelt sz. 632. – I

A ~~képzőmuvészeti társulat kötelezettsége fejében~~ 1000 Kán. ~~korona értékben~~ átvétetett az 1901. ~~VI.~~ junius 15-iki 35357 sz. leirat alapján ~~(2066/901)~~.

Képszámoszgyleti alap kamatainból fosztte vétett

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

~~1900: III.72.~~ 1901: III.72. -- 1903: III.72. -- 1904: III.72. – 1905: III.72.

739

I 1905. átvételi jegyek 256. – Szám az Orsz. Képtárban a sz. nban 1901. és a leltárban 2880. –

Vylelt 632

Képszámoszgyleti alap % 1901 jun. 15

11011.

Stettka Gyula:

Mellig, balra fordul, de szembe néz. Haja és körszakálla rövid, bajusza hosszú. Öltözete: álló gallérú, ing, nyakkendő és egyelejű kabát. Jelzése alól balra: Stetka Gyula 1900.

Szénrajz, mér. 51.8:43.8 cm.

Andrássy Gyula:

Mellig, szem közt nézve. Bal felől elválasztott göndör haja, szemöldöke, bajusza, legye s leberetvált álla körüli szakála sötétbarna, szeme szürke. Ingének gallérja a mellét is fedő nyakkendő alól kilátszik, melltűje ékköves, kivágott mellénye s selyembélésű kabátja fekete.

Olajfestés, vászonra, méretei 69:56 c/m.
Festette: Stettka Gy.
Az 1848-diki ereklyemuzeumból. 107/95. № 19.

Stetka Gyula

Ujvárny Ignác arc-
kepe c. nuve repr.

Gerő Ödön és London

Elek. Magyar modern
festőművének. Bpest
~~[illegible]~~ c. n. 118. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Stellka Gyula

Gerő Ödön, London Elek

Modern magyar festő-
művészet. Budapest. é. n.
96, - 97. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

10452.-III.

t, vállrojtos egyenruhában, fezzel,
lencz érdemrenddel és kilencz éremmel.

MDI PACHA
eneral de S.M.I. le Sultan.

phie et Imprimerie Ed. Hölzel a Vienne.

mér. 54.8:45.6 cm.

Stettka Gyula

festőművész.

I. ox. Festészeti Mesteriskolában
tanársegéd 1882 - 1925.
† 1925.

Évkönyv főisk. 1931 - 32. 79. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Stettka Gyula

Báró Ghillányi Imre
c. képe. repr.

Albumsa. A nyolcvanéves
Pesti Napló ajándék —,
1850–1930. 139. l.

A Elje a földmivel-
és ügyi minisztérium
Anlajd.

2090. Stetka Gyula:

Sz. Király – Lechotán 1855 augusztus 29-én.

Női arczkép.

A térdig látható hölgy jobbra fordulva ül, jobbkezében nyitott legyezőt tart és balját térdén nyugtatja. Haja és szemöldöke fekete, szeme barna. Kalapja, homlokát védő fátyolja, csipkekendője és szük ujjú ruhája fekete. Keblére rózsát tüzött. Arany függőket visel, ruhagombjai nagyok, gallérja és kézelője fodros. Jelzése fölül jobbra: Stetka Gyula 1884.

Vászon, méretei 105.5 : 77 cm.
Vétetett 1901: XII. 23-iki 92258 sz. leirattal 1400 Kán. (682/901)
Elszámoltatott 1902: IV. 14-én. (338/902.)
Az elszámolást elfogadta az 1902: VII. 26-iki 27258 sz. leirat. (592/902.)

904: IV. 30.

92258 – 901

Stetka Emil

1884 Budapest.
1. Női arckép. Olaj.
2. Férfi arckép "

Képes tárgymutató az o. m. Képzőműv. Társ. 1884 évi őszi Kiállításhoz. Buda 1884.

Statka Gyula

1885. Budapest – festészeti mester iskola.

No. 327

1. Dr. Wagner Lomos egyetemi tanár arcképe. Olaj.
2. Minden Hentek előtt. Olaj 1000 frt.

Budapest. orsz. ált. kiállítás. A képzőművészeti csoport képes tárgymutatója. Pest 1885.

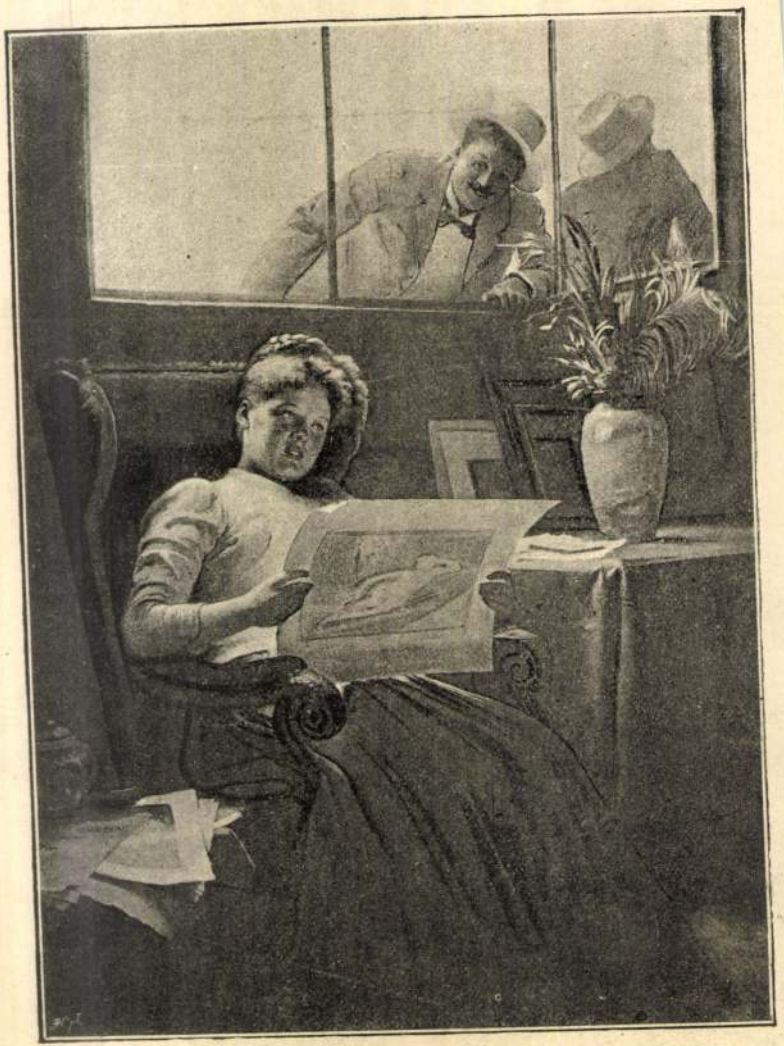

Stetka Gyula: *A kiváncsiak.*

Stetka Gyula
Vas. Ujs. 1891. 824 l.

tartjuk, hogy folyóiratunkat a főváros mellett felerészben a magyar vidék művelt közönsége tartja fenn és az öt világrészben szétszórt művelt magyar családok otthonában a Magyar Művészet egy folyton megismétlődő kedves üzenet, egy állandó kulturális kapocs. Hálásan köszönjük ezt a Szinyei Társaság Baráti Körének, annak minden tagjának, de elsősorban Majovszky Pál tagtársunknak, a fáradhatatlan szerkesztőnek és érdemes munkatársának Lázár Bélának. Elismerés illeti az áldozatkész kiadót, az Athenaeum részvénytársulatot, mely nemes ambicióktól vezetve a külföld legszebb hasonló kiadványaival versenyképes formát ad ennek a magyar képzőművészet propagandáját szolgáló folyóiratnak."

Magyar Művészet kiadóhivatala : VII., Erzsébet-körút 7

38838. — Budapest, Athenaeum.

ɔe a kormánnyal, hogy megállítsam azon az uton,
lyzethez és az áldatlan belpolitikai zavarokhoz
viselőház feloszlatása előtt kiléptem a kormány

aggodalom és választóim ezreivel való személyes
zdjek a kormány politikája ellen, mely a nemzet
lasági megélhetést veszélyezteti.
ıa eszme szolgálatában, mely egyedül vezetheti
és

us zászlaját a fővárosban!

rályért, Hazáért"

— A művész ...

STETKA GYULA (1855—1925)

53. Greguss Imre festőművész (1856—1910) képmása. Jelezve lent balra: Stetka Gyula 1884. — A Szépművészeti Múzeum tulajdona; 1916. évi vétel.

Stetka Gyula

Ernst gyűjt.
Magyarművészképm
15.1.

AGUL
ÉS

ÉPÜLET-
BUDAPES

Készít
nemű
kat. k

Stettka Gyula

AJÁNDÉKALBUMA

MA

BÁRÓ GHILLÁNY IMRE
(FESTETTE: STETTKA GYULA)

† földmívelésügyi miniszter

Pesti Napló, 480 évf. — ajándék-albuma. 1850–1930

Steska Gyula

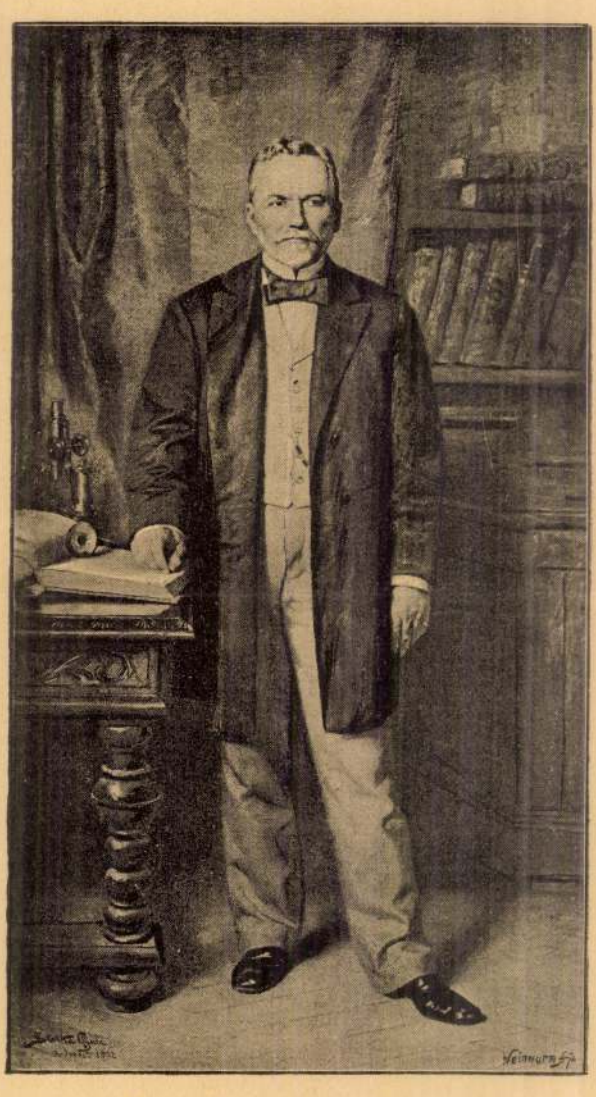

STETKA GYULA. Dr. K. F. ARCKÉPE.

Mincsarnok 1892/93 tělík.

... Háthertek, a halott egés
Arccal bukott előre a hóba s elter
kal és szétvetett lábakkal. A para
volt, nem érintete meg a kezével,
val lendítette oldalt az áldozatát.
róla, hogy ez az élet csakugyan be
csak a lábával visszalökte az előbb

De most, gondolta a paraszt, m
Hogyan jusson ki a nagy hósivata
kodó nyomok ne maradjanak utána
ját, elkapta a fekete kuvaszt és bel
nyomainak ezzel vége szakadt. Aztá
mait is valahogyan felismerhetetl
állva indult meg az országút fel
irányban volt az otthonával. Úgy g
az útra, a taposásban eljut a folyó
lad tovább s aztán valamelyik alk
kanyarodik a faluba. Hajnalra o
hogy valaki nyomon követhetné.

Olyan kitartó volt, mint egy g
mint egy született gyilkos. Vissza-
amit időközben megtett s látta, h
maira, hull, hull, szakadatlanul hu
gatott kutya nyugtalanul szűkölt,
mok elhaltak és újra feléledtek.

MUNK

Meghaltam volna má

tól s a fegyver, csövével lefelé b
Az ember még mindig állt mozd
ben nem értette fel ésszel, hogy n
Hallotta a lövést s úgy érezte, mi
gen fegyver valahol sebet is ejtett
tudta, határozottan nem is érezte,
tett valamit, valami borzalmasat
vállához akarta emelni a puskáját
ereje. Most már határozottan érezt
és egyre növekvő melegség önti
Nem tudott mozdulni, de nem is

Még egy lövést hallott s aztá
úgy, hogy többé semmit sem látot
lott maga körül.

A fekete kuvasz, amelynek az
szabadulnia a kerülő puskája elől,
s most a gazdájával együtt bukka
Lassan lopakodtak előbbre a kerü
gondolással a paraszt is négykézlá
annál kevésbé lehessen látható a c
kában. Nehézkesen, mint egy buk
tet előbbre és még előbbre. Ol
volna a hómezőben, hogy minél el
meg akart róla győződni, egészen
Tudta, hogy mit cselekedett s azt i
a gyilkosságért. Menteni akart

rázta:
ik átjönni, akkor én hozok át az
yéből!
! Bár köszönöm!...
záj! — jelentette ki Jucika.
tam magam sorsomnak. Ez a Nagy-
hízlaldámnak áll be, hogy eddig
em kettőzött adagokkal zajlik le.

salánc! Egyszerű szerelem.
és bonyolulatai nélkül

n, amit a gastronómiai lehetőségek-
t, azonban a világnak ez a gyö-
ehetett állítani róla, hogy az édes
elkényeztetne.
be, aránylag elég epés hangulatban.
Mert, hogy még a közöttünk történ-
volna arra gondolni, hogy Jucikát
? Arról aztán szó sem volt! Jucika
szoknyába búját semlegesség. Még
dított magából egész az utálatig
zerűen, hogy ilyen szárazon, annyira
sunkat.
itás, pláne úgy, hogy mások előtt is
ül, a legundokabb esetek közé tar-
vét mindenki legszívesebben feled-
m hogy foglalkozzék vele. Most
Jucika látogatására várakoztam,
n foglalkoztattak balsikerű kalan-

tíz szavunk közben olyan bíztató
telen velem a szobámba
a mohóságom rebben-
mkapható nőnek tudja!
i lakójuknak több alkalma volt meg-
is menyecskét!...
örődöm olyan kocsival, melyikről
em vesz föl? Megint beugrat valami
kis kacér dög!
ből áthozták az ebédemet. Egyek-e
e birjak a Jucika kacsasültjéből?
miután átfárad vele!
m ezek a problémák egy mellék-
úgy jutok, hogy a pöcegödörnek
n nyakán!
végre ez a kis szotyka? Vagy
saját ebédem is és másat se kapok

mba mentek. Még nem tértek vissza
is, hogy: ha itthon lesznek, akkor
nerészkedhet át a tilos kerten hoz-

, egészen közönséges évődések köze-
rtem magamban. Időnként már ak-

hogy ő a bolond, nem az úrfi! —
Mi úgy gondoltuk; tessék átjönni
senyét enni, ha Bim úr már fölkelt
nem akar leülni az úrfival.
Vegye úgy, mintha én is vendégük
zzanak

4. 6.

NÉPIES FARAGVÁNYOK TULIPÁN-DÍSZSZEL A KESZTHELYI BALATONI MUZEUMBÓ

Egy sereg ily népies tulipán-motivumot közlünk mai számunkban, melyeket Keszthelyről kaptunk ; a keszthelyi múzeumban levő népies, többnyire pásztor-faragványok után készültek s *Sági* János urnak, a múzeum vezetőjének szivességéből jutottak hozzánk. Ismerős motivumok, mind csupa stilizált tulipán, a milyet mindenütt ott látunk, a hol a magyar nép lelke művészi formában nyilvánul.

Az 1. ábra pásztor-faragta virág-létra, felfutó virág számára. A 2. és 3. ábra borotva-toknak a födele, ezt is fából faragja a pásztor, hasonlókép a tükörfát is (4. 5. és 6. ábra), melyet nem a boltban vesz, hanem maga faragja ki szép hagyományos díszítéssel. Szaruból készül a gyufa tartó (7. és 8. ábra), lefürészelnek egy darab szarút, tetőt és feneket faragnak neki s ezt kivésik czifrára.

Az efféle faragásra leginkább ráérő pásztorság majd minden használati czikke, — lakásában a képkeret, a kampós botja, a kancsó alá szolgáló tálczája, a karikás ostor nyele, stb. mind a magyar nép gazdag formaérzékének ily terméke s a tulipán szinte elmaradhatatlan alkotó része az ily tárgyak virágdiszének.

A NÉPDAL TITKAI.

Felolvasás a kaposvári Berzsenyi-Társaság ülésén.

Epika és lira. A népdal mint Petőfi magyarázója. A nép továbbkölti Petőfit.

A mi népköltésünk nem tünik ki, mint más nemzeteké, az elbeszélő fajtának valami hatalmas alkotásaival, helyesebben: nem tudjuk még, hogy mit birunk ebből a fajtából. Közönségünk csak egyet-kettőt ismer a székely népballadák közül, azokat, melyek az iskolai könyvekbe is behatoltak. De több az, a mit csak egy-két lelkes gyűjtő és műbarát ismer, holott méltók volnának, hogy minden művelt család olvassa és dalolja őket, oly magas költői szépségekkel vannak tele. Ha ezek a népballadák nem magyarul volnának, hanem például: német, franczia vagy angol nyelven, ma bizonyára ismerné őket az egész világ, jobban ism
alkalmasint köteteket í
tanáraink középiskolák,
a művelt közönség hasz

De mindamellett iga
epikai fajban tündököl a
nép nem őrzött meg hő
görög, német, franczia,
tünt ifjuságának hajnal
nemzet hősköltemények
volt ideje azokat megír
érzelmi költés mezején
nagy lirai költő ; ha ne
is akkora, mint bármely
Nem hiába szülte épen
emberiség legnagyobb li
nem oly híres még, min
Shakespeare vagy Goet
Petőfi azonban nem lel
mint a milyenné lett, ha
szálával a magyar népb
gának a népköltés fájá
Magyar népünk dalsze
páratlanul magas mérte
tunk, volt az előfeltétel
népből akkora költő tán
S ugyanezt mondhatjuk
ményeit és balladáit te
is. Sokszor meg sem é
kellő ismerete nélkül. N
egyik legismertebb dalát

Rózsabokor a do
Borúlj a vállamr
Sugjad a fülembe
Hej ! milyen jól

A ki nem ért a népdal
jes szépségükben élvez
kép van előttünk a vers
ezzel csak lazán látszik
sor mintha csak a rím k
fűzve. Hát pedig nem
meg ; a tartalom is rín
egész. Kissé prózaibb ny
mint a hogy a rózsabok
oldalra, úgy borulj te
lamra. Épen igy fejezi k

ok, hogy volt tisztább,
a világon, mint a leá-
. . . Vége . . . vége . . .
st . . .
? Hazugság . . . A szive,

elte a feje fölé. Kacza-
dára, melyben a leánya
vissza a doktorok a kór-
k . . .

A TULIPÁN A MAGYAR NÉP MŰVÉSZETÉBEN.

Azért választották a tulipánt a mostani nemzeti mozgalom jelképes virágjává, mert népünk őseredeti művészi ornamentikájának ez a kedves virág egyik leggyakrabban használt motivuma. A nép lelkéből fakadt ki a tulipán mint nemzeti virág s szeretete átterjedve a míveltek lelkébe, az egész magyar társadalomnak a hazaszeretetben való összeforrását jelenti.

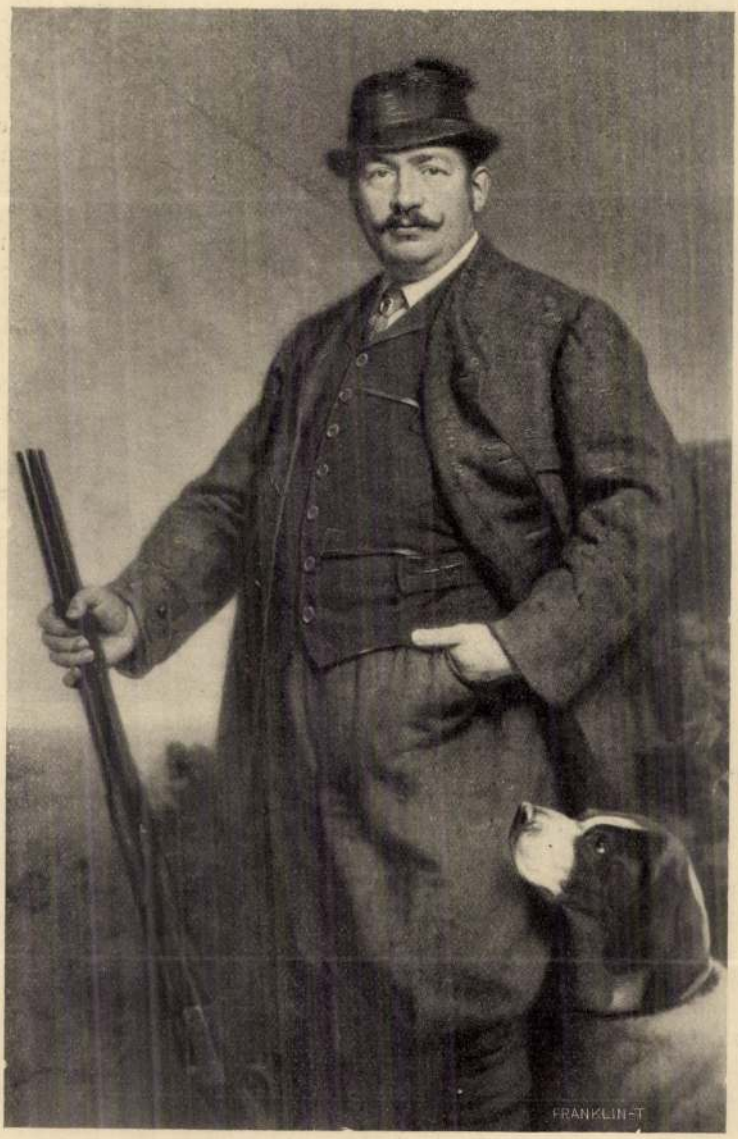

Stetka Gyula : Arczkép.

TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Vas. Ujs 1906. 217 l.

Stettka Gyula

a kereszthajó baloldali mellékoltárnak Krisztust a keresztfán ábrázoló képét STETTKA GYULA festette. 1)

1) Thold Orbán Imre: A Bpesti Szent István templom. Bpest 1905. 36. l. és 59. l.

Bossak János, minát

Stetka Gyula

1888 Budapest. ~~220~~. ~~245~~. ~~249~~. 318.

1. Bedekovich Kálmán minister archépe. Olajf.
2. Női archép. Olajf.
3 " " "
4. Gróf Tisza Lajos archépe. Az orsz. erdészeti egyesület tulajd.

Őszi kiállítás II. 1888.

1889. Budapest.

(63) Férfi archép. Olajf Magántul.
(68) Női " " "
(252) Férfi " " "
(380) Férfi " " "

Téli kiállítás 1889/90.

1890. Budapest.

(43) „Tres faciunt collegium". Olajf.

Téli kiállítás 1890.

1891. Budapest.

(154) A kiváncsiak. Olajf.
(279) A mesteriskola telkén. "
(284) Férfi archép. Olajf. Magánt
(307) „Valjon fog-e válaszolni?" Olajf.
(421) Kedvencz virag. Olajf.

Téli kiállítás 1891/92

1892 Budapest

(377) Dr. K. F. archépe. Olajf. Magántul

Téli kiállítás 1892/93

Köves Izsó
festő

Stetka Gyula

l. Lá Biró Hgyűst

22. l.

M. KIR. ERDŐIGAZGATÓSÁG MISKOLC

5645/937

MISKOLC 937 APR. 27. N 3 1 p

20 FILLÉR 20 MAGYAR N 3 BUDAPEST MAGYARORSZÁG

A „Müemlékek tek. Országos

Bizottságának

IX k

utána Rákos utca 10

XIV Budapest

állatkert

Stetka Gyula

Bársony János arc-
képe repr

Vas. Ujb. 1913. 935. l.

Pécs szab. kir. város Majorossy Imre múzeuma.

113/1940. m. sz.

Tekintetes

Műemlékek Országos Bizottsága

Budapest

IX. Högyes Endre u. 10.

Lajos (Ksz. 1901. 171. l.), *Császár* Ernő (Irod. tört. közlem. XII. 300., 301. l.) és *Szilády* Áron, ki a Szegedi Gergely 1569-iki Énekeskönyvéhez irott Függelékében a IX. és XIII. lapokon Huszár Gál 1560-iki Énekeskönyvét tekinti az 1566-iki váradi és 1569-iki debreczeni énekeskönyvkiadások alapjául. Legújabban pedig Dr. *Sztripszky* és Dr. *Alexics* (Szegedi Gergely énekeskönyve román fordításban. Bp. 1911. 114. l.).

4. A 27-ik lapon azt olvasom, hogy öt magyar nyelvű nyomtatvány került ki az első debreczeni nyomdász (Huszár Gál) keze alól; holott hatodikúl meg kellett volna említeni az 1562-iki Énekeskönyvet, melyről Ujfalvi Imre a Gönczi György 1602-iki debreczeni Énekeskönyvéhez irott előbeszédében megemlékezik. Szabó Károly (I. 376.) nyiltan kijelenti, hogy Ujfalvi szavai után «egy debreczeni 1562-iki Énekes-kiadás létezését kell fölvennünk, mely ma teljesen ismeretlen.» Szilády (az 1569-iki debr. Énekeskönyvhöz irt függelék I. lap.) ezt az 1562-iki Énekest tartja az 1569-iki alapkiadásának. *Erdélyi* Pál is fölvette a XVI. századbeli Énekeskönyvek közé. (Ksz. 1899. 113. l. 9. sz.) Létezettnek

1632. (Kvsz. 1892—3. 225. l.) 2. *Az 1632 körül megjelent Énekeskönyv.* (*Széll* F. fedezte

Febr. 18. Csütört.

Febr. 19. Péntek

Febr. 20. Szombat

1892. 457 l

Febr. 21. Vasárn.

Művészi Ipar

Stetka Gyula

Cvod

Keleti G. cikke

Kel. 1885

IV. K. 4. f. 736. l.
747. l.

A ZALAEGERSZEGI PLEBÁNIAHIVATALTÓL.

978 szám.
193

Tűzoltóság Országos Bizottsága

Budapest

IX. Kálvin-tér 10

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Stetka Gyula

Czerlyánfy István
archeje repr.

Magyar Univerzet

1900. 525, 526, l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Szekka Gyula

l.

95. l.

Tanácsi 96. l

Stetka Gyula

Krisztus sírbatétele
c. képe repr. 257. l.

Szana Szárév

Stetka Gyula

Csőd

Petr Egy kimult

168, 169, 170 + l.

Stettka Gyula

Divald Akad. palotája

Gy. l.

64

49. **Gróf Lónyay Menyhért** elnök, t. tag, pénzügyminister (1870), majd ministerelnök (1871—72), (* 1822 † 1884). Festette Benczúr Gyulának (1844—) a Földhitelintézet számára készült eredeti mellképe után Stettka Gyula (1855—). Térdkép, jobbfelé forduló álló alak zöldterítős könyvesasztal mellett, kabátnyílásba dugott jobbkézzel. Közömbös színű sötét háttér, balfelől barna kárpittal. Jelzése: Stettka Gyula Budapest 1886. Kifüggesztését elrendelte az 1885. évi nagygyűlés. (L. Akad. Ért. 18. k. 212., 19. k. 146. és 20. k. 13. l.)

Steska Gyula

Divald Akad. palotája

59. l 64, 66. l.

29. **Szemere Bertalan** l. tag, költő, író, államférfiú, 1848-iki belügyminiszter, majd miniszterelnök (* 1812 † 1869). Festette Stettka Gyula (1855—). Térdkép, álló alak, fekete zsinóros magyar ruhában; az oszlopos háttér párkányára támaszkodó jobbkezében könyv, balkeze a kard markolatán nyugszik. A háttér az oszloptól balra a szabadba nyílik; jobbfelől ibolyaszínű kárpit. Jelzése: Stettka Gyula 1897. Szemere Bertalan fiának, Szemere Attilának ajándéka 1897-ből. Kifüggesztését az 1896 május 13-ikán hozott határozat értelmében elrendelte az 1897 május 31-ikén tartott összes ülés. (L. Ak. Ért. 8. k. 404. l.)

Szeles magyar filmtavasz

Grunwalsky Ferenc a filmes „forradalomról"

A hazai producerek „forradalmaként" aposztrofált minapi nyílt levél azt a látszatot kelti, mintha új helyzet alakult volna ki a filmszakmában. Holott egy szakmai csoport türelmetlen a változások üteme miatt, és ez részben érthető is – reagált lapunknak *Grunwalsky Ferenc* rendező, a Magyar Mozgókép Közalapítvány (MMK) kuratóriumának elnöke arra az interjúra, amelyet a Magyar Producerek Szövetsége képviseletében *Cirkó József* adott a hét elején a Népszabadságnak. A producerek leveléről is tárgyal ma az MMK kuratóriuma.

Az MMK-elnök néhány ponton vitába száll a más napilapban is megfogalmazott kritikával. Szerinte a „forradalmat" nem a producerek levele, hanem az az átalakulás jelenti, ami a filmszakmában és az MMK-ban most végbemegy. Ez nem ér véget a törvény elfogadásával, sem a végrehajtási utasításokkal, további rendeletekkel. Ez egy nagyon hosszú folyamat. A magyar filmnek részt kell vennie az európai együttműködésben. Úgy véli, a cannes-i filmfesztiválon történt magyar szereplés – beleértve az új filmtörvény föltűnést keltő bemutatását és *Antal Nimród* Kontroll című filmjének díját – igen eredményes volt. További két fiatal rendező, *Fliegauf Benedek* és *Mundruczó Kornél* tárgyalásai is azt mutatják, a magyar „új hullám" képviselőit komolyan veszik a nemzetközi porondon. Elsősorban ők azok, akik újra bevitték a köztudatba a magyar filmet. – Egy olyan folyamat elején tartunk, amely talán a hatvanas évek magyar „filmtavaszához" hasonlítható, és természetesen hosszabb távon bontakozik ki – érvel Grunwalsky. Ez együtt jár a megmerevedett hazai filmes struktúrák átalakulásával, ha nem is egyik pillanatról a másikra.

A filmtörvény egyik következménye, hogy a magyar filmnek be kell kapcsolódnia az európai filmfinanszírozás mechanizmusába. – Igaz, hogy ebben már előrébb tarthatnánk, de mostanra elkezdte működését a befektetésekkel, adókedvezményekkel foglalkozó Nemzeti Filmiroda – jegyzi meg az MMK-elnök, hozzátéve, ugyanakkor joggal várják el a hazai producerek, hogy rugalmasabb legyen a filmtámogatás. Úgy véli például, kevés az a legfeljebb ötmilliós összeg, amelyet a közalapítvány jelenleg ad a filmtervek előkészítésére, fejlesztésére. – Ha azt szeretnénk, hogy minél több filmhez már az előkészítés szakaszában külföldi partnerek társuljanak, akik nemcsak a finanszírozásban, hanem a sztori, a motívumok, a közreműködők körének kialakításában is segítenek, akkor a magyar produkciókat olyan induló tőkével kell ellátni, amellyel komolyan vehető társként ülhetnek le tárgyalni – mondja. Ezért elképzelhetőnek tartja, hogy az induló támogatás felső határát akár húszmillióra emeljék. Ez után a gyártási támogatásról döntő testület olyan filmterevet is tárgyalhat, amelyről már nemzetközi tárgyalások folynak. Ez valóban „forradalmi" változás lenne a finanszírozásban.

A feszültség másik forrása, hogy a köztámogatások áfa-visszatérítésének eltörlése és a kormány takarékossági intézkedései miatt az idén nem nőtt a filmgyártásra fordítható összeg – hangsúlyozza a rendező. Politikai kérdésnek tartja: a kormány ennek ellenére tudja-e tartani azt a finanszírozási ígéretét, hogy 2006-ra tízmilliárd forintra növeli a filmtámogatást, amelyet a szakma kívánatos alapfinanszírozásnak tekint. Ami pedig a filmes mecenatúrát végző közalapítványt illeti, emlékeztet, az előző kormány idején éppen annak hatására alakult meg a Filmszakmai Kerekasztal, amely a demokratikusan működő MMK

Olyan folyamat elején tartunk, amely talán a hatvanas évek magyar „filmtavaszához" hasonlítható, és természetesen hosszabb távon bontakozik ki.

megerősítésére helyezte a hangsúlyt, hogy néhányan, például a közalapítványt most hevesen támadó *Szőts André*, egy külföldi mintájú állami filmközpont létrehozását szorgalmazták az akkori kulturális vezetéssel összhangban.

Néhány producer kifogásolja, a közalapítvány főként kisebb közönségérdeklődésre számot tartó művészfilmeket támogat, mások viszont azt teszik szóvá, hogy az ilyen produkciókat nem támogatják eléggé. Erről az elnök megjegyzi: a külföldi befektetőket nem vonzó, de szellemi értéket képviselő filmek, amelyeket csak hazai pénzből lehet elkészíteni, általában kis költségvetésűek lehetnek. Ugyanakkor tudvalevő, hogy a sajátosan magyar nézőpontú alkotásokat lehet külföldön értékesíteni. Az úgynevezett magyar közönségfilmekre a határon túl kevésbé kíváncsiak. Elképzelhetőnek tartja, hogy a különleges művészfilmeket a jövőben egy külön alapból támogassák.

A kritikákban említett Sorstalanság-filmmel kapcsolatban az elnök leszögezi: a közalapítvány kezdetben csak a mintegy egymilliárdos hazai támogatás költését ellenőrizhette. Az a probléma, hogy nem kellő szakszerűséggel végezték el a produkció nemzetközi szerződéseinek előkészítését, az egész finanszírozás tervezését, és ez csak akkor derült ki, amikor elfogyott a magyar támogatás, és nem érkezett meg a külföldi pénz. – Ekkor szóba került, hogy A Hídember című filmhez hasonlóan, amelyhez nem tudtak külföldi pénzt szerezni, a Sorstalanságot is teljes egészében az állami költségvetés finanszírozza – jegyzi meg Grunwalsky. – A közalapítvány azonban olyan megoldást keresett, amellyel további állami kötelezettségvállalás nélkül, hazai befektető és bankkölcsön bevonásával, alig több mint ötszázmilliós összeg előteremtésével be lehet fejezni a forgatást. Közben a film új producere, *Hámori András* rendbe teszi a külföldi szerződéseket. Az elnök bejelentette: a film felvételei jó ütemben haladnak, a produkciónál végzett vizsgálat eredményéről pedig egy hét múlva tájékoztat a közalapítvány.

VARSÁNYI GYULA

Szabó István tartja a megnyitót Salzburgban

Salzburg tisztelegni kíván az Európai Unió bővítése előtt. E szempontot is figyelembe véve, a tartomány vezetése és a salzburgi fesztivál kuratóriuma az érintett térség Európa iránti elkötelezettségéről ismert személyiségét kívánta megnyerni a megnyitó beszéd megtartására. *Szabó István* Oscar-díjas filmrendező felkérését a tartomány négy parlamenti pártja egyhangúlag hagyta jóvá. A javaslatok között szerepelt még *Andre Glucksmann* filozófus is. A július 23-án kezdődő fesztivál filmprogramjában Szabó több filmjét is vetítik. A fesztivál hagyományai szerint a megnyitó ünnepségen az államfőn kívül neves meghívott vendég is mond beszédet: magyar szónoka ennek a fontos eseménynek utoljára 1993-ban volt, *Göncz Árpád* személyében. Tavaly *André Plesu* román művészettörténész, volt kulturális és külügyminiszter kapta a feladatot, korábban a neves személyiségek sorában szerepelt *Barbara Frischmuth*, a magyar irodalom fordítójaként is ismert írónő, *Franz König* bíboros, *Nikolaus Harnoncourt* karmester.

Egy másik, a salzburgi fesztivál jövőjét befolyásoló kérdésben nehezebb dolga van a kuratóriumnak: a 14 pályázó közül egyelőre nem tudta kiválasztani a fesztivál következő intendánsának személyét. A döntést elhalasztották: a számításba vehető jelöltek között szerepel *Franz Welser-Möst*, az ismert karmester és *Eva Wagner-Pasquier* az Aix-en-Provence-i fesztivál tanácsadója, a Wagner dédunoka, aki két éve elnyerte ugyan Bayreuth igazgatói jelölését, de családi viszály miatt visszalépett. A döntést a kuratórium elhalasztotta; de az bizonyos, hogy a jelenlegi intendáns, *Peter Ruzicka* szerződésének lejárta, 2007 után távozik Salzburgból.

Bécs, 2004. május

SZÁSZI JÚLIA

HIRDETÉS

A Nemzeti Kulturális Alapprogram PÁLYÁZATI FELHÍVÁSAI

Színházi Szakmai Kollégium

Beérkezési határnap: 2004. július 15.

Közkultúra Informatika Ideiglenes Szakmai Kollégium – *múzeumi informatikai és könyvtári informatikai pályázat*

Beérkezési határnap: várhatóan 2004. július 10.
Kérjük, figyeljék az NKA honlapját!

A fenti pályázati felhívásokról részletes információ az alábbi helyeken található:

az **NKA honlapja:** www.nka.hu
Pályázatok menüpont /Aktuális pályázatok
az **NKA Igazgatóságának ügyfélszolgálati irodája:**
Tel.: 06 (1) 351-5461, fax: 342-8703
2004. június 1-jétől

NKA Hírlevél (Magyar Hivatalos Közlönykiadó: 1085 Bp., Somogyi Béla u. 6.)
(Megjelenik az Oktatási és Kulturális Közlöny mellékleteként)
várhatóan 2004. június 10-től.

Az NKA Igazgatósága

Régebbi, mint a Nature

Magyarországnak van egy páratlan, ám természeténél fogva csak szűkebb körben ismert, viszonylag ritkán reflektorfénybe kerülő kulturális kincse: a Természet Világa című folyóirat. Ez a kincs most igazán pompás fényben csillog: a lap Magyar Örökség-díjat kapott a tudományos ismeretterjesztés, illetve a tudóssá váló diákok útját egyengető munka elismeréseként.

A Természet Világa valóban páratlan ritkaság: a világ legrégebbi, ma is folyamatosan megjelenő tudományos ismeretterjesztő folyóirata, amely immár a 135. évfolyamánál tart, s az első szám néhány hónappal korábban látott napvilágot, mint a legtekintélyesebb és általában a legnagyobb múltúként számon tartott tudományos orgánum, a Nature. Magyarországon a tiszteletet parancsoló múlt persze nemhogy a jövőre, de még a jelenre nézve sem jelent garanciát. Ezért is fontos a pénzzel nem, csupán erkölcsi elismeréssel járó Magyar Örökség-díj, hiszen legalább az ünnepi pillanatokra biztosítja azt a közfigyelmet és megbecsülést, amit a folyóirat a saját jogán, a hétköznapokon is megérdemelne. – Tudomásul kell venni, ha nehéz is megszokni: nálunk ezek a lapok soha nincsenek a napos oldalon – summázza *Staar Gyula* főszerkesztő. Szerinte az ismeretterjesztés – annak ellenére, hogy a tudomány eredményeinek közkinccsé tétele stratégiai feladat – a politikától távol áll, és igyekeznek tudatosan távol is tartani tőle. Ugyanakkor tény, hogy a támogatások elosztásánál azok az orgánumok kerülnek a sor elejére, amelyek látszólag közvetlenebbül kapcsolódnak a politikához. – A Természet Világa hátrányos helyzete tehát gyakorlatilag kormány- és rendszerfüggetlen – szögezi le a főszerkesztő –, holott a lap minden magyar kormánynak szövetségese: pontosan azt csinálja, amit a kormányok hirdetnek a tudománypolitikáról, a magyar tehetségek megbecsüléséről.

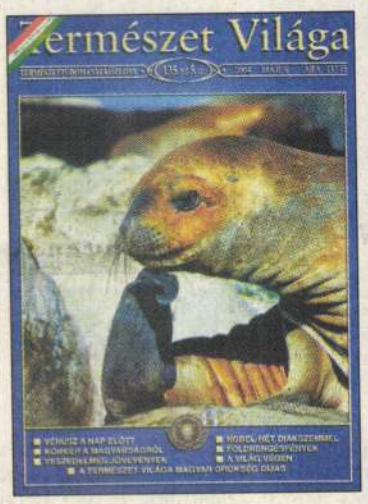

A Magyar Örökség-díjas Természet Világa

A Magyar Örökség-díj nemcsak pillanatnyi öröm a szerkesztőség számára, ám a túléléshez önmagában kevés: díjazottként is ugyanúgy harcolni kell a támogatásokért, miközben egyre kevesebb a pályázati lehetőség és a megszerezhető forrás. A tematikus különszámokhoz és a folyóirat unikumnak számító belső diákmellékletéhez rendszerint könnyebb támogatót találni, a lap folyamatos működtetéséhez azonban szinte lehetetlen.

– A díj, ahogy a lap léte is, tudósgenerációk munkájának gyümölcse. Gyakorlatilag mindenki megfordult itt, aki az alapítás óta a magyar műszaki és természettudományban jelentőset alkotott, Eötvös Lorándtól Herman Ottón át Bay Zoltánig és Szent-Györgyi Albertig. A lap neve időközben többször is változott, célrendszere azonban nem módosult, s az állandóságot képviseli az 1968 óta használt Természet Világa cím, illetve az is, hogy a főszerkesztő személye immár közel másfél évtizede változatlan. A folyóiratot a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat és a Magyar Hivatalos Közlönykiadó adja ki, a dicsfényből tehát nekik is jár.

A folyóiratnak jelenleg mintegy 2500 előfizetője van, az eladott példányszám 7000 körül mozog. Ez a hetvenes években mért, 20 ezer körüli csúcshoz képest nem sok, ám arra továbbra is elegendő, hogy nyilvánosságot és kommunikációs kapcsolatot biztosítson a hazai tudomány műhelyei számára. Ezt jelzi egyébként az is, hogy amikor felmerült a Magyar Örökség-díjra való jelölés kérdése, azt az összes akadémiai osztály támogatta, s aláírta a felterjesztést a Kárpát-medencében működő számos tudományos és oktatási intézmény, illetve sok Nyugaton dolgozó magyar tudós is.

H. M.

Nagyvárosi cirkáló

Idézet tankcsapdával

Séta a Hercegprímás utcán és a Szent István téren

Egy ismerősöm kiskorában azt hitte, a hercegprímás a hercegek zenekarának első hegedűse, de már meghalt. Az ismerősöm nem korszakos elme, a fakitermelés szót sem tudta kezelni, mert nem tudott rájönni, mi lehet az a faki. Én viszont azt nem tudom, mit keresünk pont itt, amikor annyi más helyen lehetnénk még e napsugaras világvárosban, ahol kisebb a szmog.

– Nagyon érdekes hely. Ha körülnézel, láthatod, hogy a volt NDK-centrumtól egészen a Nemzeti Bank épületéig húzódik egy tengely. Ezen a tengelyen az új térburkolattal valami elindult, amit folytatni kellene. Mégpedig úgy, hogy a Vámház körút, a Múzeum körút, a Károly körút, a Bajcsy-Zsilinszky út és a Szent István körút közti területről ki kéne tiltani a forgalmat, csak a mentőt engedni be, majd intenzíven fásítani – és aztán ezt az egész negyedet „séta-belvárossá" kellene alakítani, padokkal, pavilonokkal. Ezután volna persze némi hörgés, ez eltartana kábé két hónapig, aztán meg mindenki boldog lenne. De annyira gyáva ez a városvezetés. Nincs semmi elképzelése, és nulla a politikaikockázat-vállaló készsége.

Naaaa... Se szeri, se száma a... De ez itt tényleg gusztusos, bár a portáloknak egyelőre nem sikerült elszakadniuk a hetvenes évektől. A bugyik mindenesetre szépek. Meg a parkolásgátlók között parkoló kocsik.

– Ezen nincs mit csodálkozni. Van, akinek van engedélye, és van, akinek nincs. Én mindig szeretnék az előbbiek közé tartozni, de ez a legtöbbször nem sikerül.

Achtung: Kandeláber Rt.

– Azt gondolom, hogy itt a helyükön vannak a régi hangulatú kandeláberek.

Ámen. Viszont emitt a munka hadának a lépése dobog, kellemes mészszag száll a megújulás jegyében. Hajrá, fiúk!

– Az egész területre ez jellemző. De meg is érkeztünk ahhoz, ami itt a legfontosabb: a *Török Péter* által újratervezett Szent István térhez. Amely hát... hogy mondjam... építészetelméleti szempontból hihetetlen dilemmákat okoz. Az építésznek egy szép, klasszikus római teret sikerült csinálnia itt, obeliszkekkel, miegymással. Az a problémás, hogy Török Péter, rendkívül felkészülten és komoly szakmai tudással a fejében, az itáliai VIII–IX. századi cosmata rendszerben alkotta meg a teret 2000-ben, Budapesten. Ez tehát csak egy idézet, mintha valaki fogna egy könyvet, kivágna belőle egy képet, és beragasztaná egy másik helyre. Török semmi mást nem tett, mint hogy 130 év után folytatta, amit Hild meg Ybl annak idején elkezdett a bazilikával. Nagyon jó kézzel oldotta meg egyébként, csillagos ötös, csak hát ez az egész egy jó nagy, guszta történelemhamisítás.

Apropó hamisítás. Nézzük csak meg ezt a folkszuvenírboltot, mit árulnak benne pannóniai művészet címmel. Nos, például mezőkövesdi matrjoskákat, ha jól látom.

– Jól. Vannak aztán még Mikulásnak látszó ortodox pópák. Úgy látszik, az exszovjet turista komoly célcsoporttá nőtte ki magát. Fadobozkák vésett Budapest felirattal.. Ezeket már a általános iskolai igazgatói szobákban is utáltam, a szőnyeg szélén állva. Ebben a városban a szuvenírkészítés receptje az, hogy végy bármilyen tárgyat, és írd rá, hogy Budapest, és abban a pillanatban autentikus lesz. Annak azért örülök, hogy Oszama bin Laden-es matrosjka nincs, mint a Várban.

Lehet, hogy túl hangosan mondtad. Mire megint ide vetődsz, az is lesz. De vissza az építészethez. Azért jó, hogy legalább rend van, nem? Amekkora kupleráj itt régebben volt…

– Persze. Csodálatos, ahogy ez a tér kicserélődött. De azért megint egy megjegyzés. Az egyik oldalon egészen szép platánok állnak, a másikon viszont nyamvadt pálmafácskák.

Ach, a jó öreg magyar pálmafák. Télen majd kivezetik hozzájuk a padlófűtést.

– Igen, pálmafák, a honi tájra valóban jellemző, ocsmány irodaház előtt. Ez az irodaház, ha jól tudom, ír tulajdonban van, a tulajdonos viszont nemigen lelhető már fel körünkben. Ezzel az a baj, hogy az ő hozzájárulása nélkül az ocsmány ház nem alakítható át, noha az most azért már igazán kívánatos lenne, a tér egységét fokozandó. Egyébként a széleken, a föld alatti parkoló födémébe valami kis nútot kellett volna bízvást kialakítani, földet hordani bele, és úgy igazi fák, bokrok is lehetnének itt. Simán meg lehetetett volna csinálni, de mégsem lehetett, mert – állítólag – a katolikus egyház nem engedélyezte növények telepítését, mondván, az évi egyszeri, augusztus 20-i szentjobbos körmenetet megzavarnák a bokrok. Az ember nem is gondolná, milyen antiklerikális tud lenni egy ostorfa. Pedig ezek nélkül a tér egy kicsit sivárnak hat. A másik, ami nekem nagyon hiányzik, az a Zrínyi utca tengelyében, a bazilikával átellenben egy jókora szökőkút vagy egy lovas szobor. Nézd csak meg, a sétálók mind a szélen mennek, alig akad valaki, aki átszelné a teret.

FOTÓ: VELLEDITS ÉVA

Egy szökőkút tenne a térnek a legjobbat

Bizony: soha senki nem használja a középső piszoárt…

– ... mert egy ekkora térségen az emberek már igénylik, hogy legyen valami kis állomás, ahová meg tudnak érkezni, és ahonnan továbbmehetnek. Meg ami szervezi a teret maga körül.

Aha. Szóval azt mondod, hogy ha ez tényleg Róma volna, vagy pontosan vágták volna ki a képet abból a könyvből, tuti, hogy itt állna egy Garibaldi vagy egy Viktor Emánuel.

– Azt. Bár ebből a Viktor-dologból még lehet valami. De azért egy szökőkút tenne a térnek a legjobbat. Dizájnosabbnál dizájnosabb kávéházak nyílnak errefelé, amit nagyon bírok. Itt van például a Leroy. Nagyon állat, a pillepalackokból készült csillárjával. Jó, ha tudod, hogy a Terror Háza dizájnere, Kovács Attila tervezte ilyen kedvesre és kedélyesre.

Bonyolult lelki alkatra vall.

– Nagyon tehetséges, ügyes ember. Ez a Negro kávéház is nagyon pöpec. Szintén Kovács keze munkáját dicséri. De érdemes megnézni még egyszer a pálmákat, pontosabban a förtelmes tartóedényeiket. Hát hogy van az, hogy amikor valaki megtervez egy teret, másvalakik veszik a bátorságot, hogy ilyen ócska, rossz ízlésű, vásári izéket tegyenek rá?! Miért nem bírják megkérdezni a tervezőt, hogy ugyan mán, tervező úr, javasoljon már ön ide valamilyen edényeket..., és akkor a tervező mondjuk esztergált mészkő edényeket rendelne, vagy akár öntött edényeket, mindegy, szóval olyat, ami paszszol a térhez. Ez a mentalitás egyébként általános. Nálunk a megbízó még mindig nagyokos, mintha a beteg diktálná az orvosnak műtét közben, hogy hol, mit vágjon, csak mert a műtétet ő fizeti. No, de megérkeztünk a tankcsapdákhoz, ezekhez a rettenetes betonkoloncokhoz. Megint egy botrány. Van itt valami ócska bank, aminek ócskaságát az impertinens viselkedése mutatja. Lehet tíz autója, a tankcsapdák mögötti hely az ő kis garázsukhoz vezet, és hogy ennek a tíz ócska kocsinak, amelyekkel módszeresen roppantgatják az új térburkolatot, bejárásuk legyen, tankcsapdákkal szórták tele a vadonatúj, megszépült teret. Nincs válasz arra, nem is lehet, hogy fordulhat elő: közakarattal megvalósul egy nagy ívű projekt, majd egy bank fogja magát, és kiteszi a maga betontömbjeit a nemeskő burkolatra. Miért nem tudnak a föld alatti garázsból helyet bérelni? Pénzük, mint a pelyva, nem hiszem, hogy megrázná őket a kiadás. Vagy kanyarogjanak exkluzivizált útvonal nélkül, és fizessék ki minden héten az általuk összetört kőlapokat. Félek, hogy ezek az útakadályok az örökkévalóságig itt maradnak De ez nemcsak a bankot minősíti, hanem a kerületet is.

Ráadásul, ahogy elnézem, ezeket a tankcsapdákat még a Maginot-vonal végkiárusításán vehették.

– Ráadásul. De azt sem értem, miért nem csobog víz az obeliszkes kútból.

Hrrrr.

– Na jó. Itt, a tér túloldalán megint egy kicsit más világot láthatunk éledezni. Sorra nyílnak a galériák, afféle mini-Falk Miksa utca ez a rész. Itt a Belvedere Galéria, Forró Tamás… hm… biznisze, nagyon guszta, a tér legszebb házában, egy neovelencei gótikus épületben. Szemben meg a Blitz, és még jönnek mások is, úgy tudom. Megint torpanjunk meg. Itt a 13-as számú ház – menjünk be az udvarára –, na, itt derül ki, milyen hihetetlen tartalékai vannak ennek a városnak. Barcelonában például amikor az ember a várost járja, bemegy az ugyanilyen udvarokba, mert ott mindig történik valami; vagy egy teázó, vagy egy üzlet van bent. Itt, a Belvárosban az elképesztően szép, klaszszicista házakban szintén csodálatos kerteket találni. Micsoda kert ez is. Állati, milyen jó. Ha itt ezek a földszinti helyiségek – raktárak lehettek talán – valami vendéglátó funkciót kaphatnának... Milyen jó lenne.

Aha. A lakók meg dupla rugós légpuskával lőnék a vendégeket a gangról, már ha a vendéglő egyáltalán kinyitna, amire egészen kis téttel sem kötnék fogadást.

– Hát igen. Olaszországban, Spanyolországban senkit nem zavar, hogy este tizenegyig, éjfélig esznek az udvaron, fönn meg laknak – és szintén esznek. De mi megszoktuk itt a szocializmusban, hogy nagy-nagy csend van, csak a gumibot surrogása hallatszik a rendőr bácsi nadrágján. De ez elmúlt. Itt már élet van, és az életnek kell helyszíneket adni.

Aki kérdezett és közbevetett:
BÁRKAY TAMÁS
Aki válaszolt és értékelt:
BOJÁR IVÁN ANDRÁS

A Barcsay utca múzsái

FOTÓ: BÁNHALMI JÁNOS

Az erzsébetvárosi Magyar Királyi Állami Főgimnázium – a mai Madách Imre Gimnázium – Barcsay utca 5. szám alatti épületét több mint 110 évvel ezelőtt, 1892 szeptemberében adták át. Az 1881-től a Klauzál utcában működő iskola új helyszínének keresése már 1886-ban megkezdődött. A bőséges telekkínálat ellenére az építkezés megkezdése körüli huzavona négy évig tartott. Bobula János építőmester a teljes Barcsay utcai frontot kívánta beépíteni. A költségek azonban meghaladták volna a lehetőségeket, így aztán egy klasszicista saroképületet tervezett.

A Barcsay utca 5. számú iskolaépület homlokzatának legszebb, leglátványosabb dísze az a négy allegorikus kép, amely a középrizalitot keretezi. A „Barcsay" utca két múzsáját és két szibilláját (jósnőjét) Stettka Gyula festőművész alakjai után a világhírű velencei Candiani cég készítette a századfordulót megelőző években. Az elegáns itáliai mozaikképek szerencsére ma is eredeti állapotukban láthatóak, hiszen 2000 novemberében igényesen felújították őket.

PRUSINSZKI ISTVÁN

HIRDETÉS

Megújult formában, továbbá +16 oldal extrával csak előfizetőknek!

A FIGYELŐ e heti tartalmából

- Milyen bizonyítványt állítottak ki a cégvezetők a Medgyessy-kormányról?
- Megszűnik-e az önálló magyar tőzsde?
- Hogyan alakul át a hazai felsőoktatás?
- Miket ígérnek a pártok az európai parlamenti kampányban?
- Hol érdemes utazási biztosítást kötni?

Keresse csütörtökön az újságárusoknál!

Januártól minden hónap utolsó lapszáma 16 oldal hasznos és érdekes információval bővül
CSAK ELŐFIZETŐKNEK!

Előfizetési forródrót: 06 80 22 66 22
Internet: www.fn.hu

FIGYELŐ

Beneficial Rt.

Megsúgjuk a megoldást!

500 000 Ft Beneficial Direkt Személyi Kölcsön mindössze havi 14 141 Ft havi törlesztéssel!

- 150 000 Ft - 4 000 000 Ft között választható hitelösszeg
- már 17%-os kamattól
- kezelési költség nélkül
- akár már ma a számlájára utaljuk a kért összeget

Számoljon utána Ön is!
Hívjon minket most! (06 40) 41-41-41
e-mail: info@beneficialrt.hu

A HSBC Csoport tagja

A hitel nyújtója a Beneficial Rt. A jelen tájékoztató nem minősül nyilvános ajánlattételnek a Beneficial Rt. részéről. A kölcsön minden esetben a Beneficial Rt. által elvégzett hitelbírálat függvénye. A hitelbírálat eredményét a Beneficial Rt. semmilyen esetben sem köteles megindokolni. A kölcsön üzleti célra nem vehető igénybe. További kondíciókról érdeklődjön a fenti telefonszámon. A THM értéke 18,44% és 34,55% között változik. A fenti példát 60 hónapos futamidőre számítottuk.

Stettka Gyula

Közölve

Ország világ 1886. 792. 1

Settka Gyula Bécsben Wurzinger, Münchenben Wagner tanítványa volt, a hol elnyerte az ezüst érmet. Drezdai kiküldetését a kormány részéről — melynek czélja Titian-másolás volt — sikeresen fejezte be. Első nagyobb kompoziczióját «Mindszentek előtt» Budapest városa vásárolta még. Arczképei közül Wagner Sándor portraitje vált ki leginkább. «A kis henyélő» a képzőművészeti társulat tulajdona és most a Munkácsy-pályázaton vett részt egy nagy kompoziczióval: «Krisztus sírba tétele». Előszeretettel fest bibliai jeleneteket s ennélfogva számos oltárképet festett. Jelenleg is a svábhegyi kápolna számára festi «Szent László legendáját».

Virág Béla A mesterisko-lásról. Országvilág 1886. 795. l.

Stetka Gyula

Vas. Ujs. 1891, 828 l

«A kiváncsiak» *Stetka Gyulától*, a legsikerültebb kép, melyet e művészünktől mostanig láttunk. A csinos modell a műterem nagy karos székében pihen egyedül s a maga elé tartott lap felett, melynek átlátszósága meglepő igazsággal mutatja a rajta levő képet a néző felé is, kiváncsian néz maga elé, valószínűleg az állványon levő festményre, mely azonban a képen nem látszik. A másik kiváncsi a festő, a ki észrevétlenül meglepi kívülről, a széles ablakon át, kis modelljét s gyönyörűségét találja az ő csöndes

50. SZAM. 1891. XXXVIII. ÉVFOLYAM.

élvezetében. A háttér felől szétáradó erélyes világítás életteljesen domborítja ki a sok szeretettel megfestett alakot és a festői környezetet.

szívesen ajánlják.

Teljes tisztelettel

a Magyar Művészet
kiadóhivatala.

50901 — ATHENAEUM

Stetka Gyula

1916. tavaszi tárlat

A tárlatra kitűzött 4000 koronás társulati díjat a pályabíróság Stetka Gyulának ítélte oda, 149 kat. számú «Önarckép» című olajfestményeért. A kitüntetett művész a régibb festő gárdának ismert nevű tagja, aki hosszabb idő óta asszistense Benczúr mesternek az állami festő mesteriskolában és akinek régebbi időből való kompozicioi, valamint az utóbbi években festett arcképei méltán keltettek figyelmet úgy a művészek, valamint a közönség körében.

Művészet 1916 93. l.

Pannon fibula VI. 131.

Stettner

festő XVIII. k.

l.

Rabhaladó

191. l.

GIULIO ARISTIDE SARTORIO

Tisztelettel meghívjuk Önt
a József Attila Könyvtár
Kiállítótermébe,
1979. január 18-án
csütörtökön délután 6 órára,
Stettner Béla grafikusművész
kiállításának megnyitására.
A kiállítást B. Supka Magdolna
művészettörténész
és Csohány Kálmán grafikusművész
ajánlja az érdeklődők
figyelmébe.

STETTNER Béla grafikus

József Attila Könyvtár
és Kiállítóterem
Miskolc, Szentpéteri kapu 95.
Telefon: 37-105
Nyitvatartás: vasárnap
kivételével mindennap
12–20 óráig.

Megrendüléssel tudatjuk, hogy

STETTNER BÉLA

grafikus

Munkácsy-díjas, Érdemes művész

1984. május 30-án, életének 55. évében elhunyt.

Temetése 1984. június 15-én 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

EMLÉKÉT MEGŐRIZZÜK!

Művelődési Minisztérium
Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége,
Képzőművészek, Iparművészek és Művészeti Dolgozók Szakszervezete.

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja,
Kisgrafikai Barátok köre
és Családja.

Stettner Béla

Újévi köszöntők.
Szocialista Művészetért.
1947. Febr.

SAJTOFIGYELO

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 JUL 29

Magyar Ifjúság

Stettner Béla grafikus munkáját

Keszthelyi biennálé

1021

A keszthelyi Balaton Múzeum 1971-től kétévenként ad otthont a kisgrafika mestereinek. Az idei negyedik biennálén való részvételre — a korábbi hagyományoknak megfelelően — szabadon választott témákkal, valamint a Balatonhoz kötődő lapokkal lehetett pályázni. A kiállításon ezúttal is kis méretű képgrafikák, ex librisek, anzikszok s egyéb szabad grafikák szerepelnek. Az idei — eddigi legsikeresebb — bemutató a nyári Balatonpart egyik kiemelkedő képzőművészeti eseménye. (A biennálé emblémáját Stettner Béla grafikusművész készítette.)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 JAN

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Stettner Béla

1921
Stettner Béla linómetszete

tagja — NAGY DEZSŐ, a MAFILM nyugdíjasa 86. évében — JENEY ZOLTÁN festőművész, a berényi pedagógus képzőművész telep alapítója és volt vezetője 78 éves korában.

Emléküket kegyelettel megőrizzük!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Stettner Béla, Munkácsy

NAPLÓ (VESZPRÉM)

és SZOT-díjas grafikus-

1978 MÁJ 11 művész

1021

KISGRAFIKAI GALÉRIA

PÁPA 1978

Stettner Béla linómetszetei

Kisgrafikai tárlat a pápai könyvtárban

Kisgrafikák hagyományos kiállítóhely immár Pápán a Jókai könyvtár természetes fénnyel megvilágított folyosója. Április dereka óta *Stettner Béla* Munkácsy- és SZOT-díjas érdemes művész több száz kisgrafikájának tárlatát kíséri itt élénk érdeklődés.

„Ex libris művészetének középpontjában — akár egész életművében — az ember áll" — írja bemutatóra közrebocsátott füzetben dr. *Arató Antal*. „A kisméretű lapokon adott tömör, aforizmatikus kifejezési lehetőség, a lapok nagy példányszámú sokszorosítása révén kialakuló közönség újabb, széles tábora mind mind hozzájárult ahhoz, hogy ismert képgrafikusi tevékenysége mellett a mai magyar ex libris egyik legkiválóbb művelője is lett".

A május 15-ig megtekinthető bemutatón zömmel linóleummetszetek szerepelnek.

5. rész
9.00: A zene hullámhosszán
9.55: Ifjúsági könyvespolc
10.00: Bobe Gáspár Ernő népi zenekara játszik, Halmai Tünde nótákat énekel
10.33: Szolnoki stúdiónk jelentkezik
10.55: Ienia ski-hegedűművek
11.25: Édes anyanyelvünk
11.30: Zenevár
14.00: Sportvilág
17.00: Zenei Tükör
18.00: Mindenki iskolája
18.33: Hétvégi Panoráma
19.55: Slágerlista
20.33: Diákkönyvtár hangszalagon
21.31: Klasszikus operettekből
22.33: Világtörténelem dióhéjban. Fekete Afrika és a nemzetközi osztályharc
22.43: Népdalok
23.20: Dzsesszfelvételekből

III. műsor

14.05: Szimfonikus zene
15.50: Csuka Zoltán: Az idő mérlegén. Könyvszemle
16.03: Új lemezeinkből
16.36: Mi a véleményed?
16.56: Ötórai tea
18.05: Montserrat Caballé énekel
18.35: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót. A Vectumov duó hangversenye

12.30: A rendőrség
12.35: TV Híradó
13.45: TV Híradó
13.50: Iskolatévé
14.10: Iskolatévé (ism
14.40: Francia nyelvtanfolyam 35. lecke
15.10: TV Híradó
15.25: Vigyázat, tűz! Film
15.45: Kamerával kö Pionírhíradó
16.00: Fecske. Pionír magazin
16.40: 31. Országúti Kerékpáros Békeverseny 1. útszakasza: Berlin—Halle
17.30: Egy nagy ország történelme 19. rész
18.00: Tévéfórum
18.40: Esti mese
18.50: Időjárásjelentés
19.00: TV Híradó
19.30: Tíz lépcsőfok az aranyhoz. Vetélkedő
20.25: A fekete bárány Tévéjelenet
21.20: A rendőrség naplójából
21.25: Az úton nem vagy egyedül
21.30: TV Híradó
22.00: Elromlott a kocsija? Publicisztikai műsor

Zágrábi tv

16.40: Magyar nyelvű tv-napló
17.00: A győzelem napja — gyermekműsor
17.45: Tudósítás a koszovói KSz konferenciájáról
18.15: Vetélkedő
19.15: A konyha nagy mestereinek kis titkai

ado. Horvath.

Bútorozatlan albérletet keresek fűtéssel, fürdőszobahasználattal. Veszprém, 13—533.13. Balázs.

Fladó másfél szobás szövetkezeti összkomfortos lakás Veszprém, Cserhát 4 C fszt. 1. Érdeklődni 18—21 óráig.

AUTÓ-MOTOR

Frissen műszakizott Jáwa MZ oldalkocsival eladó. Érdeklődni: Fődő Zoltán, Rezi, Petőfi utca 20.

IE-s S—100-as megkímélt állapotban eladó. Kistod. Kossuth u. 31.

Használható állapotban levő két-, háromszemélyes vitorláshajót veszek. Leveleket Ármegjelöléssel Kecskémét, Erkel u. 4. Fáy

ság tér 15.

Lucernaterme kh. eladó. Ves utca 17.

Olasz Velu igényesnek Ernei Sándorn ri u. 3/a.

NDK Stereo eladó. Öskü.

Friss fejős borjúval ela rályszabadja. 13. Véghelyi.

Menyasszony csönző minde Várpalota, Sa (Vízmű utcaja

Bontásból n nyiségű term rázsajtó eladó Balatonfüred.

HÁZA

grafikus

1021

Népújság 1977. OKTÓBER 25., KEDD

Megnyílt Cegléden a III. országos kisgrafikai kiállítás

A vasárnap megnyílt országos kisgrafikai kiállítás november 7-ig látható a ceglédi Kossuth Lajos Művelődési Központban naponta. A zsüri Józsa János, Fery Antal és Ravasz Erzsébet műveit díjazta, a Pest megyei Művelődési Központ és Könyvtár különdíját Kopasz Márta kapta.

Cegléd két újdonsággal jelentkezik a *Ceglédi ősz* alkalmából. A faplasztikák bemutatásával az építészet szövetségét szolgálja, a kisgrafikák kétévenként ismétlődő országos fogadásával a műgyűjtés társadalmi terjesztését vállalja. Ezzel *Zebegény, Vác, Szentendre* mellett hazai képzőművészetünk új műhelyévé vált.

Sokasodó képolvasó

Egy eddig hiányzó eszme gazdája Cegléd. Azzal találta meg szellemi rangját a város, hogy az itteni Kisgrafikai Baráti Kör szorgalmazásával házi galériák létesültek. A kisgrafikai lapok felhalmozásával *egyre több otthon avatódik múzeummá.* Különben is a legdemokratikusabb képzőművészeti műfaj a kisgrafika. Egyrészt azért, mert mozgékonyságával minden új társadalmi és régi történelmi eseményt érint, értelmez, s e hiánytalan kordokumentum művészi és művelődéstörténeti értékrendben marad fenn. E rajzi adattár olyan bő, hogy a közgyűjteményekből kiszorulva a kisgrafikusok baráti köre gondozza e hatalmas anyagot — s miközben gondozza, maga is művelődik. Demokratikus e műfaj, mert megvásárolható. Sokan, egyre többen szerkesztenek Cegléden egyéni képkönyveket ex librisekből, kisgrafikákból, sokan válnak *képolvasókká,* többen nemzetközi anyagot gyűjtenek levelezés útján — így válnak *Illyés Gyula* szavaival békeépítőkké — s *Nagy László Lázár* személyében — aki a ceglédi kisgrafikai baráti kör vezetője, s a nemzetközi szövetség tagja — folytatódik a kapcsolatteremtés.

Az eredmények köteleznek

E felhalmozott magántár úgy válhat közkinccsé, hogy a ceglédi képeskönyveket a könyvtárban forgathassák az érdeklődők, elsősorban az ifjúság. Ez is a műfaj demokratikus lehetőségeihez tartozik. *A Pest megyei kezdeményezéssel kiterjeszthetnénk* e képgyűjtő mozgalmat, sok ezer embert nevelhetnénk e tartalmas kulturális divattal képolvasó, művelt emberré. Mindez véglegesen *megszüntetné a képi analfabétizmust,* s a házi múzeumok egész sorával járulna hozzá képzőművészeti életünk árnyalódásához.

A műgyűjtés ugyanis csak ebben a közegben válhat tömegessé. Ennek az útnak a nyitása fűződik Ceglédhez, hiszen a város Kisgrafikai Baráti Köre immár *harmadszor* rendezi meg ezt a fontos seregszemlét. Ezúttal *több mint száz mű* érkezett Szegedről, Abonyból, Debrecenből, Budapestről, Dunaújvárosból, Albertirsáról, Sopronból — s a kiállítás rendezése is méltó az egyenletesen színvonalas anyaghoz. Köteleznek az eredmények. Cegléd példája Törtelen, Jászberényben, Nagykőrösön, Püspökladányban is terjed, egyre több a gyűjtő ebben a térségben. Csak Cegléden *dr. Illyés S. László, Komáromi Imre, H. Bezzegh Ernő, Tóth Imréné, Bak Ferenc, Nagy László Lázárné* rendelkezik több ezer grafikai lappal. Nem lebecsülendő az sem, hogy 1973-ban a helsingőri XIII. ex libris kongresszuson Nagy László Lázár is szerepelt művekkel, s a ceglédi anyag Dabason, Pilisvörösváron, Albertirsán, Dunakeszin is találkozott a közönséggel, nemcsak Dániában. E hazai és külföldi körforgalom is jelzi az állandóság komolyságát, a munka intenzitását.

A Pest megyei Művelődési Központ, a ceglédi városi tanács és a ceglédi Kisgrafikai Baráti Kör közös pályázata alapján nyílt idei III. országos kiállításon olyan rézmetszetek, rézkarcok, hidegtű-lapok, linómetszetek érkeztek, melyek Cegléd történelmi ese-[illegible]eit, haladó hagyomá-[illegible]at, néprajzi és régészeti emlékeket kísérnek a rajz kötetler eszközeivel. Az külön tapi[illegible] jele, hogy a Nagy Oktévfordulójára és a [illegible]ndeje született *Ady* E[illegible] gondoltak a rendítók: *külön soro-*

Stettner Béla: Ady emlékére

Kőhegyi Gyula: Ex libris

[illegible]tematikával

[illegible] kiállításokhoz [illegible]tárlat *egységet mutat.* Sokan [illegible]ahhoz a mérce-[illegible] *Kopasz Márta, Józsa János,* [illegible]ly, *Nagy László* [illegible]te jelent. Kö-[illegible] Márta és Józsa [illegible]kapott díjat az [illegible]ben *Fery An-*[illegible]télyes életmű [illegible]avasz Erzsébet,* [illegible]ett finomságát [illegible] A tematikai [illegible] formák sza-[illegible] járulnak. Lá-[illegible]dvözlőkártyát, [illegible]riseket, érett-[illegible]kat, Dózsa-[illegible]*yi Ferenc* és [illegible]erseinek il-[illegible]ó *Ervin,* Mó-[illegible] portréit. El-[illegible]gy *Kőhegyi* [illegible]*vits László,* [illegible]ülön egyéni-[illegible] *Vén Zoltán,* [illegible]s lapjai, fi-[illegible]rdás *Ferenc,* [illegible]rály *László,* [illegible]erei *Zoltán* [illegible]érték *Stett-*[illegible]radhatatlan [illegible]al is az el-[illegible] mutat. [illegible]lérhetnénk, [illegible]eményezés [illegible]lenne, el-[illegible]ntendéről, [illegible]k művek [illegible]ban, *elér-*[illegible]*di orszá-*[illegible]*ózi szím-*[illegible] bonyban [illegible] a ma-[illegible] Ez is [illegible] kisgra-[illegible]v egyre [illegible]lgálatot

[illegible]agy Október [illegible]ember 7-re t[illegible] [illegible]lékek hírköz[illegible] [illegible]itt előállított [illegible]erendezések [illegible]zött az össze[illegible]

[illegible]Miklós

Igények és alapterület

Képviselők a kulturális intézmények adottságairól

A várható igényekhez mérten kis alapterületűek a fővárosban most épülő közösségi, kulturális létesítmények — így foglalt állást hétfői ülésén az országgyűlés kulturális bizottsága. Az *Ortutay Gyula* elnökletével a XVIII. kerületi Rózsa Ferenc Művelődési Házban tartott tanácskozáson részt vett *Raffai Sarolta* és *Inokai János*, az országgyűlés alelnöke, valamint *Boros Sándor* kulturális miniszterhelyettes.

Az országgyűlés kulturális bizottságának vitájában felszólalt *Benjámin László*, *Varga Zsigmond*, *Mándics Mihály*, *Káli Ferenc*, *Géczi János*, *Németh István*, *Gyurkó László*, *Petrovics Emil*, *Király István*, *Sólyomi Gyuláné*, *Bánáti Gézáné* (Pest megye, 21. vk.), *Palásti Józsefné*, *Csendes Béláné* képviselő, valamint Inokai János, az országgyűlés alelnöke, *Salamon Hugóné*, a bizottság titkára, valamint *Peják Emil*, a XVIII. kerületi pártbizottság első titkára is.

A társadalmi munka hónapja

Tízezer óra — Fóton

A gyermekvárosból háromszázan

Közérdekű a kezdeményezés: októbert társadalmi munkahónappá nyilvánították *Fóton*.

A 14 ezer lakosú nagyközség apraja-nagyja két keze munkájával gyarapítja szűkebb pátriáját. Mi történt eddig, s milyen teendők maradtak a hónap végéig — erről kérdeztük *Tóth Sándor* tanácselnököt:

— A Bokor utcában orvosi rendelő és lakás készül. Eddig a helyi lakosok közül 20-an segítettek az építésben, s a Mechanikai Labor 3. számú gyáregységének szocialista brigádjai is jelentkeztek a hónap során társadalmi munkára.

— Háromszáz gyermekvárosi fiatal volt ott október 11-én és 12-én a tereprendezéskor a Lenin úton, ahol járda épül a közeli hetekben, s ehhez kellett előkészíteni az utat. Már 300 méternyi járda kész a Hegyalja utcában, 25-en dolgoztak a Kemény Gábor utcában, s ki-ki a saját portája előtt: így épült ott is 130 méter gyalogjáró. A Győrfi úton az üzemek vállalták 690 méter járda elkészítését, de ez ideig csak a Papírfeldolgozó Ipari Szövetkezet fektetett le 230 métert.

— Folyamatosan, s a község szinte minden lakójának részvételével halad, az utcák, árkok, közterületek szépítése, tisztítása, gyomtalanítása. A KISZ-fiatalok vállalták, hogy gyalogátkelőhelyeket létesítenek — négy helyütt is.

— Kisalagon a klubkönyvtár előtt bekerítenek egy területet és ott játszóteret, parkot alakítanak ki a Béke Termelőszövetkezet tagjai, valamint a 3. számú iskola pedagógusai és a szülői munkaközösség tagjai.

— De sorolhatnám még: javában folyik a járdaépítés a Hegyalja, Ötvös, Arany János és Ady Endre utcában is, és a lakók részvételével tisztítják a belterületen kiépített árokrendszereket. A hónap végéig befejeződnek a Komszomol utcai ÁBC-üzlet épületszerkezeti munkái is, akárcsak az ellátatlan területek bekötése a vezetékes ivóvízhálózatba — ez utóbbit a Dunamenti Regionális Vízmű fóti szocialista brigádjai csinálják majd.

Ha a terv valóra válik, októberben több mint 10 ezer társadalmi munkaórát teljesítenek Fót lakói.

V. G. P.

Klubvezetők találkozója

Napjainkban aktuális téma a szabad idő hasznos eltöltése. Ebben jelentős feladat jut az ifjúsági kluboknak: Pest megyében százhetvenet tartanak nyilván, melyek összesen hétezer fiatal tartalmas kikapcsolódásáról gondoskodnak. Ezért is érdemel különös figyelmet az a kétnapos tanácskozás, amelyet az elmúlt hét végén — szombaton és vasárnap — rendeztek *Cegléden*, a megyei ifjúságiklubvezetők részvételével. A kétnapos találkozóra érkező fiatalokat a helyi vasútállomáson az utazók klubjában a vendéglátók nevében *Simon István*, a KISZ ceglédi városi bizottságának titkára köszöntötte. A tanácskozás színhelye a nemrégiben kiváló címmel kitüntetett Dózsa György Ifjúsági Klub volt. A kétnapos találkozóra — amelyre a Ceglédi ősz rendezvénysorozatában került sor — nemcsak Pest megyéből, hanem Győ Sopronból és Sárospatak eljöttek klubvezetők.

Az első napon két előadást hallgattak meg lenlevők. *Váradi Géza*, a gyei művelődési központ könyvtár módszertani csojának vezetője, valamint *bó Ferenc*, a módszertani port tagja az ifjúsági kl eredményes működé nyújtott hasznos útrava találkozó résztvevőinek. követően pedig a szoms Ceglédbercelre látog ahol megtekintették a k ifjúsági klubot, s találkoztak tagjaival.

Vasárnap *Sánta András*, a KISZ Pest megyei Bizottságának kultúrfelelőse — ismét Cegléden — az ifjúsági klubok között idén szeptemberben meghirdetett új rendszerű pályázat, a *Mi világunk* eddigi tapasztalatait összegezte. A legfrissebb adatok szerint csaknem félszáz klub nevezett.

A tanácskozáson felszólalt *Fiel Marianna*, a KISZ Pest megyei Bizottságának titkára is. Hangsúlyozta: az üzemi, a tanácsi fenntartású, valamint a középiskolai klubok egyaránt hatékonyabban tudják céljaikat megvalósítani, ha jó kapcsolatot építenek ki egymással, s a területileg illetékes KISZ-bizottsággal. A jövő szempontjából feltétlenül örvendetes, hogy megalakultak a járási-városi bázisklubok, amelyek kölcsönző zolgálatot látnak el, techni- ai eszközöket, irodalmi alko-

Kossuth brig

Mikr az a

Préselnek.

— A zárótárcsából több mint tízezer kell egy műszakban, a rögzítőből pedig 16 ezer — mondja *Molnár Tiborné*

Műszerek

A Telefongyár a N
a szovjet exportot nov
épülő olaj- és gázveze
emelt programban. Az
és számítástechnikai b
vezetékek állomásai kö

Stettner Béla grafikusművész

Lenkey Zoltán, Gabány Kálmán és Stettner Béla 1977-ben Bulgáriában a bozsensci nemzetközi művésztelepen dolgoztak. A kialakult szokások szerint, az ottkészült munkáikból néhányat ott kellett hagyniok.

Benedek Miklós: Műteremsarokban.
Észak-Magyarország, 1978. febr. 19.

1977

5

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977

KÖNYVTÁROS

Stettner Béla,

grafikusművész

1021

Stettner Béla könyvjegyeiből (cikkünket lásd a 298. oldalon)

Ára: 6,— Ft
HU ISSN 0450—7886

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977

KÖNYVTÁROS 5

Stettner Béla

1021

296

könyvel
megköz
aki félr
hasem
nem is
*jójá*nak
puszta
Heber
tartozott
után kö
rakba
gyűjtők
A könyvőrültek másik csoportja, a

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-743, 340-720

1977 5

KÖNYVTÁROS

Stettner Béla

1021

...vizsgázóknak. Az egyéni erőfeszí
edményeként minden bizonnyal s
nvizsgát.

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 52
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 5

KÖNYVTÁROS

Stettner Béla

1021

300

helyen (a

információs intézményekben
yességének mértékét jelenti a

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977 5

KÖNYVTÁROS

Glettner Béla

1021

sci-fi utánzatokat írnak, k
bizonyult. Hozzáteszem, sa

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1077 5

KÖNYVTÁROS

Stettner Béla

1021

olgozó
ok, ha
endelke
unkakö
alább 1
ányuk

6. 197
ntkezh
unkakö
em tett
ört bet
etlenül
yítvány

7. 1980. máj. 1. és 31., 1980. dec. 1. és 31. özött, valamint az 1981. évi vizsgaidőszakokban azok jelentkezhetnek, akik korábban valamely okból nem tudtak vizsgát enni, illetve akik középfokú képesítésüket időközben szerezték meg.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-720

1977 5
KÖNYVTÁROS

Stettner Béla

1021

történő megvaló-

hona helyi erőből most bő

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1977
KÖNYVTÁROS 5

Slettner Béla

1021

[illegible] és a városi könyvtár örökölte a tanácsháza szép, tágas épületét, s az átköltöztetéskor a brigád 45 óra társadalmi munkával végezte el a tennivalók oroszlánrészét. Az ugyanott elhelyezett múzeum 100 óra társadalmi munkát kapott, de ezenkívül anyagának tekintélyes részét is a brigádtagok gyűjtötték és gyűjtik folyamatosan. Érthető, hogy ennyi önzetlen tevékenység során szívükhöz nőtt a két intézmény, olyannyira, hogy mindkettőt szinte magukénak érzik.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1977
KÖNYVTÁROS 5
Stettner Béla
1021

270

munkaterve szervesen illeszkedik
be. Az állomány gyarapításában a
rosnak. A könyvtáros a könyvtár r
tó órákat tartott. Ettől kezdve a fo
lső és a negyedik évfolyamok ta
egyedikeseknél ez érthető, hisz az
ség a magyarázat. Van olyan osztá
gatja a könyvtárat. Az iskola által j
elybenolvasásáról készített összesítés szerint havonta mintegy 100 ta-
szeresen a könyvtárban folyóiratot. Az összesítésekből nemcsak a hely-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1977
5
KÖNYVTÁROS
Stettner Béla grafikus-
művész
1021

A KÖNYVTÁROS GALÉRIÁJA

Stettner Béla ex libris művészete

Stettner Béla (1111 Bp., Budafoki út 57/b.) a mai magyar grafikusművészet egyik legegyénibb hangú képviselője. Tanulmányait 1952-ben fejezte be a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Kmetty János és Koffán Károly növendéke volt. A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának egyik alapító tagja, műveit önálló kiállításon először 1961-ben mutatta be. Ezt követően a rangosabb hazai és külföldi kiállítások rendszeres résztvevője, legutóbbi gyűjteményes kiállítása pedig 1973-ban volt a Műcsarnokban. E reprezentatív kiállításon 42 ex librisét is bemutatta. Munkásságának elismerését a Munkácsy- és a SZOT-díj, valamint az Érdemes Művész cím is tanúsítja.

Stettner Bélát nemcsak adottságai, hanem nyílt — a befogadás és közlés állandó változásában élő — személyisége is vonzotta a kisgrafika felé. A kisméretű lapokon adott tömör, aforizmatikus kifejezési lehetőség, a lapok nagy példányszámú sokszorosítása révén kialakuló közönség újabb, széles tábora mind-mind hozzájárult ahhoz, hogy ismert képgrafikusi tevékenysége mellett a mai magyar ex libris egyik legkiválóbb művelője is lett.

Linóleummetszésű könyvjegyei közül az elsőt 1958-ban alkotta, ex libriseinek száma nemsokára eléri a 400-at. Ex libris művészetének középpontjában — akár egész életművében — az ember áll. Korai képeinek drámai realizmusát az ábrázolt személyek jellemzése váltotta fel. Hegyes könyökű, vállú, sovány figurák jelennek meg metszetein s — nem kisebb drámai hatást keltve — válnak teremtő, harmonikus (esetleg éppen olvasó) emberekké. Különösen többalakos kompozícióin érezhetjük humánus mondanivalóját: az aszkétikus, vékony figurák gyakran önkényesen meghosszabbított végtagjaik ellenére szinte a vízben úszó ember könnyedségével fordulnak lágyan egymás felé. Metszeteit dinamizmus, az élet igenlése hatja át. Szívesen készít portrét, szimbólumvilágában gyakran fordul haladó társadalmi eszmények felé. Ám Dózsa felkelőit vagy a fasizmus mártírjait idézve sohasem illusztrál, hanem sajátos benső mondanivalóját fogalmazza meg. Művészetének ez az öntörvényűsége, kifejező eszközeinek változatossága, gazdag tematika jellemzi ex libris művészetét is.

A hagyományostól eltérő, közéleti hangvételű kisgrafikáit önálló kiállításon — mintegy az ex libris és a könyvtár örök közösségét jelezvén — először az Országos Széchényi Könyvtár mutatta be, 1969-ben. Műveit azóta számos intézményben, könyvtárban láthattuk, több könyvtár gyűjteményt is állított össze Stettner kisgrafikáiból. 1976 májusáig készült 348 kisgrafikájának teljes leíró jegyzékét jászberényi kiállításának katalógusa tartalmazza. (Stettner Béla grafikái. Szerk. Semsey Andor. Jászberény, 1976. Városi-Járási Könyvtár 2—16. l.)

Stettner Béla nemcsak művészetével, hanem fáradhatatlan szervezőmunkájával is hozzájárult a hazai ex libris-művészetnek az 1950-es évek végén kezdődött megújhodásához. A *Kisgrafika Barátok Körének* a megalakulása óta művészeti vezetője, az ex libris-műfaj népszerűsítése révén pedig nemcsak az olvasók és a gyűjtők, de a könyvtárosok megbecsülését is kivívta.

Arató Antal

A bibliofilek nemcsak tartalmuk szerint értékelik a könyveket, hanem fontosnak tartják a külső szépséget is. Nemcsak a Corvina köteteit lehet felismerni külsejükről, hanem más híres gyűjtőkét is. Jean Grolier (1479—1565) francia kincstartó például háromezer kötetét aranyos szalagmintákkal, arabeszkekkel díszített barna bőrbe köttette, és a *„Jo. Grolierii et amicorum"* felirat hirdette minden darabon, hogy Grolier és barátai használatára szolgál.

Számadáskönyvekben, oklevelekben elszórtan számos adatot találunk, különösen külföldön, a polgári könyvgyűjtőkre is. Egy számlából tudjuk, hogy bizonyos Johann Michael Dilherr lelkész könyveinek súlya 104 mázsára rúgott. Amikor 1660-ban Jénából Münchenbe költözött, csak 14 erős szekér tudta elszállítani ezt a terhet.

Magyar bibliofilek

Hazánkban a folytonos háborúk miatt a bibliofilia hosszú ideig nem virágozhatott. Változást csak a XVIII. század közepe hozott. A barokk kor pompaszeretete megkövetelte az újonnan épített kastélyokban a díszes könyvtártermeket, polcaikon gazdagon aranyozott könyvekkel. A felvilágosodás elterjedése után a könyvkultúra elmélyült, bár külsőségekben szerényebbé vált. A könyvtárakat ekkor már nem mutogatás, hivalkodás végett rendezték be, hanem olvasási szükséglettől hajtva. Bél Mátyásnak, Pray Györgynek, Schmeizel Mártonnak, Batsányi Jánosnak, Péczeli Józsefnek, Kisfaludy Sándornak és a többi írónak, tudósnak könyvei nem voltak már olyan díszes kötésűek, tartalmuk viszont híven tükrözte tulajdonosuk érdeklődési körét.

A főúri és később a jómódú polgári bibliofileknek igen sokat köszönhetnek közgyűjteményeink. Az Országos Széchényi Könyvtár törzsanyagát Széchényi Ferenc sok ritkaságot tartalmazó, 21 000 kötetes könyvtára alkotja, ősnyomtatványainak majdnem felét Jankovich Miklós, régi magyar könyveinek nagy hányadát pedig Todoreszku Gyula gyűjtötte össze. Az Akadémiai Könyvtár legféltettebb ritkaságai közé tartoznak Ráth György régi magyar könyvei, Vigyázó Ferenc ősnyomtatványai, Kaufmann Dávid arab—héber kéziratai és könyvei.

Bibliofiljeink sorában — példakép gyanánt — említsük meg Apponyi Sándor nevét (1844—1925). A császári érdekeket szolgáló családból származó gróf életének a könyvgyűjtői szenvedéllyel párosult patriotizmus adott tartalmat. Kora ifjúságától kezdve egy célt tűzött ki maga elé,

s ettől
dön m
kákna

App
gust a
máig
fia. Az
a figyelmet az irodalmi és a történelmi összefüggésekre, a magyar vonatkozásokra, a metszetek szépségeire, a kötésekre... A nagyműveltségű bibliofil sok utánjárással, fáradsággal és költséggel megszerzett könyveit az Országos Széchényi Könyvtárra hagyta.

Mit gyűjtsünk ma?

A régi kor bibliofiljei elsősorban ősnyomtatványok, kódexek, régi és ritka könyvek megszerzésére törekedtek. Ma erre nincs sok lehetőség, egyrészt mert kevés ilyen anyag kerül eladásra az antikváriumokban, és ezekre is elővételi joguk van a nagy tudományos könyvtáraknak, másrészt azért, mert nincsenek nagy vagyonú gyűjtők. Gondoljunk azonban arra, hogy szerény pénztárcával is lehet értékes könyvtárat összeállítani. Erre példát mutat Szüry Dénes esztéta (1849—1909), akinek polcain a legjelesebb magyar írók 1767 és 1867 közt megjelent első kiadású munkái sorakoztak, és Ballagi Géza történetíró (1851—1907), aki magyar politikai röpiratok megszerzésén fáradozott, mégpedig igen szép eredménnyel. (Ma mindkét gyűjtemény a Szabó Ervin Könyvtár központjában található).

Számtalan lehetőség kínálkozik a mai bibliofil számára. Így tartalom szerint gyűjtheti egy-egy író vagy írócsoport (pl. mai magyar költők) műveit, nagy emberekre, történelmi korszakokra, egyes városokra (Szentendre), tájakra (Rábaköz) vonatkozó írásokat, különleges műfajokat (börtönnaplók), az őt különösen érdeklő tudományág (légi közlekedés), sport (horgászat) vagy egyéb tárgykör (babona) irodalmát. De specializálhatja magát a fametszetes vagy rézmetszetes művekre, bizonyos nyomdák (Kner) termékeire, az album alakú díszművekre, a gyémántkiadásokra vagy egyszerűen a szép, bibliofil kiállítású könyvekre.

Természetesen egyéb szempontok szerint is lehet gyűjteni. Van olyan különc, akit csak a színes papírra vagy selyemre nyomott kötetek érdekelnek, a másikat pedig kizárólag a fel nem vágott példányok. Magától értetődik, hogy ez utóbbi nem olvashatja gyűjteményét, s így közeli rokona a *Bolondok hajóján* utazó bibliománnak.

Vértesy Miklós

STETTNER BÉLA grafikus, Munkácsy-dijas, érdemes művész
Budapest, 1928

A Képzőművészeti Főiskolán 1952-ben Kmetty János és Koffán Károly tanitványaként végzett. 1953-58-ig a Rézkarcolók Alkotóközösségének tagja, 1958-ban a Studió egyik alapitója.

1961-ben a Fiatal Művészek Klubjában, 1965-ben a Dürer Teremben, 1967-ben Bécsben, 1969-ben a Széchenyi Könyvtárban, 1970-ben Vácott, 1973-ban a Műcsarnokban és Szegeden jelentkezett önálló tárlattal. Nagyobb anyagot mutatott be a Kilencek fővárosi kiállitásain (1966, 68) és a Nemzeti Galéria grafikai seregszemléin (1968, 1971, 1972). 1958-ban a Párizsi Ifjusági Biennálén és Moszkvában, 1967-ben a berlini Intergrafikon és a Sao Paulói Biennálén, 1969-ben a Tokiói Biennálén állitott ki. Ezenkivül művei szerepeltek a mai magyar grafika számos külföldi bemutatóján. 1960-63-ban Derkovits-ösztöndijat, 1966-ban Munkácsy-dijat, 1970-ben SZOT-dijat kapott; 1972-ben érdemes művész lett. - Humanista művész, akinek szikár alakjai, drámai kompoziciói a politikus lelkiismeret éberségét tükrözik. Gazdag tematikájában előkelő helyet foglal el a munkaábrázolás. Jelentős szerepe van a magyar ex libris-művészet megujitásában és a gyüjtőélet megszervezésében.

életrajzok 197

1021

Stettner Béla grafikája

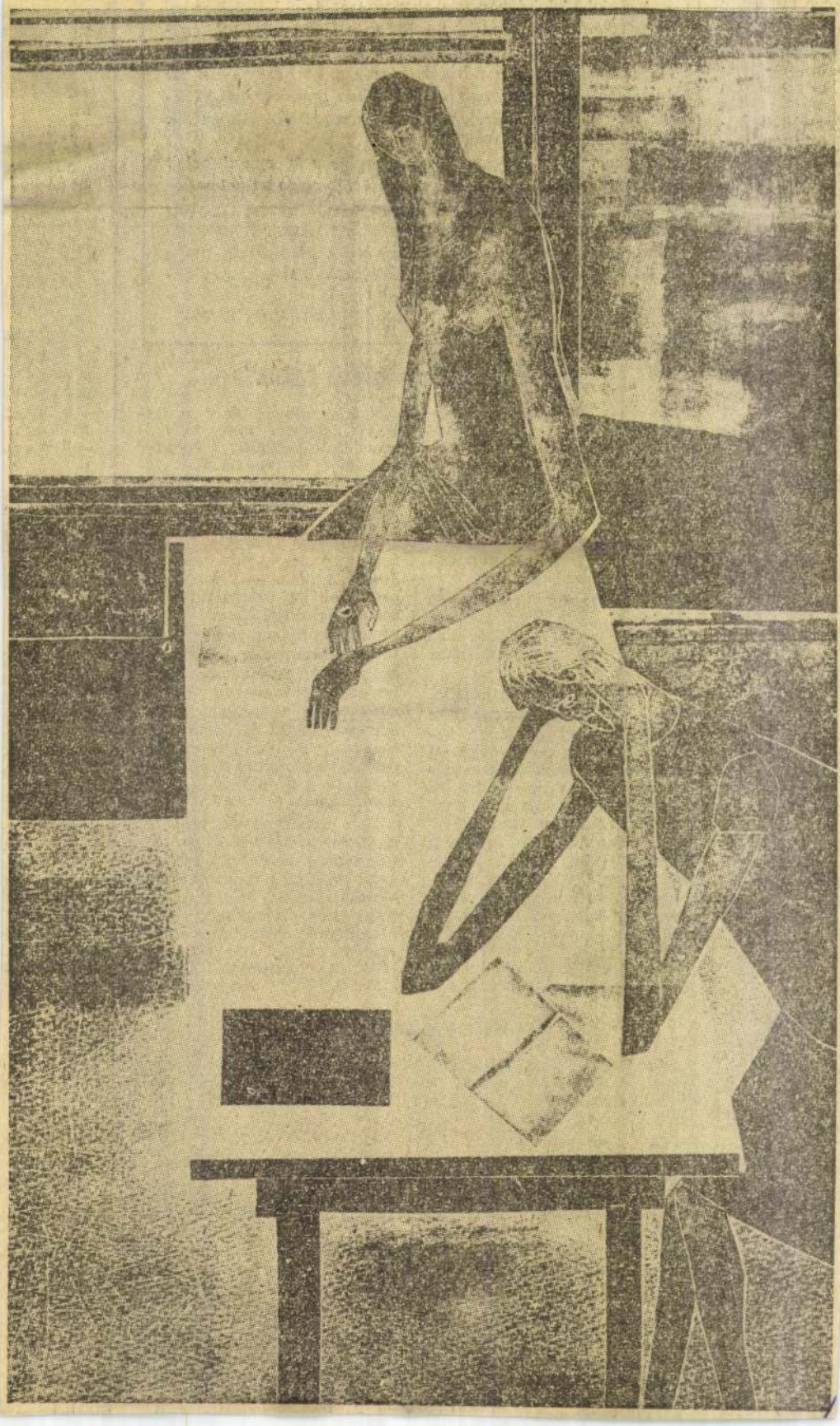

Ünnepi percek

A siófoki kórházban a szakszervezet és a KISZ ho[illegible] latos találkozókat rendezeti[illegible] nyekhez. A műsort az óv[illegible] Kicsit zsúfolt volt a nézőté[illegible] éven aluli gyermek van. A[illegible] tás csatlakozott: jeligésen b[illegible] ki a jutalmazott munkákat.

A december 8-i nyugdíjas [illegible]ozóra a 32 nyugdíjasból 27 jött el. Rövid műsor után vendéglátás, beszélgetés következett. A jelenlevők 250 forint segélyben is részesültek (a távollevőknek is elküldték ezt). Igaz, nem nagy összeg, de nyugdíjasaink örültek neki, elsősorban pedig a baráti szónak, annak, hogy nem feledkeznek meg róluk.

Dr. Imre Mária

„Fáj a babámnak a lába"

Az endrődi rendelőben három körzeti orvos és két fogorvos tevékenykedik a beosztott dolgozókkal.

Az első ajtón kis tábla: Dr. Palya József körzeti orvos. Laczkó Jánosné asszisztensnővel és Német Dezsőné orvosírnokokkal — naponta 60—80 beteget fogadnak.

A napokban rendhagyó esemény történt. Gácsi Lászlóné óvónővel 24 óvodás „szállta meg" a doktor bácsi szobáját.

— Katikámnak fáj a lába. Megégette. Úgy sajnálom szegényt. Nagyon szépen kérem, tessék meggyógyítani — mondta Tímár Évike, miközben a vizsgálóasztalra fektette babáját. A szekrényből előkerültek a „szükséges" kenőcsök, kötszerek és Évike néhány perc múlva a mielőbbi „gyógyulás" reményében ölelhette magához kedves Kati babáját. A második babának már komolyabb volt a baja. Erzsike nővér vette is elő az injekciós tűt: „Ne bánkódj, Marika! Csak egy kis szúrást érez a babád!" „Engem már háromszor injekcióztak, egyszer sem fájt. És meg is gyógyultam" — törte meg a csendet, kissé büszkélkedve Marsi Gabi.

— Doktor bácsi! Nekem fáj a hátam! — panaszkodott Szabó Atika. — Na, húzd csak fel az ingecskédet, és szépen feküdjél hasra! — Fonandoszkóp segítségével aztán hamarosan kiderült, hogy Atika megfázott. Hasznos tanácsot kapott, ami a többieknek is szólt: „Rendszeresen szedd az orvosságot. Óvakodj a hideg víztől és meleg helyiségből soha ne menj ki a hidegbe, míg kellően fel nem öltözöl!"

Így ismerkedtek meg az endrődi óvodások a gyógyítás világával, és egy csöppet sem találták félelmetesnek. — Köszönjük szépen! — mondták kórusban, majd hangos kezitcsókolommal köszöntek el.

Sztanyik Károly
Endrőd

Ki minek mestere?

Az Egészségügyi Minisztérium szakszervezetünkkel és a KISZ-szel 1976-ban szakmai vetélkedőt hirdetett.

Az első év kísérleti év, ápolónők és gyógyszertári asszisztensek vehettek részt rajta először. Az ápolónők vetélkedőjének országos döntőjéről már adtunk hírt. Lezajlottak a gyógyszertári asszisztensek munkahelyi és középszintű elődöntői is. Az országos döntőt Sopronban az Egészségügyi Szakdolgozók Továbbképző Intézetében tartották 29 fiatal részvételével. Komolyan készültek: szakmai kérdésekben 65—70%-os, politikai kérdésekben 75%-os pontszámot értek el, pedig nem voltak könnyű kérdések.

Dr. Fogarasi Ferenc, a zsüri elnöke elismerően nyilatkozott a versenyzők felkészültségéről.

Helyezések: 1. Adorján Ágota (Budapest, 2106-os gyógyszertár) 75,8 pont; 2. Papp Klára (Sopron) 75,3 pont; 3. Oncsák Éva (Heves nagyközség) 71,3 pont; 4. Wirth Anna (Szekszárd) 70,5 pont; 5. Újvári Istvánné (Budapest) 69,4 pont; 6. Dobosi Magdolna (Debrecen) 68.7 pont.

Sok sikert 1977-ben!

R. I.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1968 DEC 1.
EGÉSZSÉGÜGYI
DOLGOZÓ

Stettner Béla

1921

Stettner Béla: Világ proletárjai, egyesüljetek!

GENF: WHO-JELENTÉ

Az Egészségügyi
mányt tett közzé az 1
ről.

A jelentés megállapítja, hogy 1966-ban közlekedési balesetek következtében 200 000-en vesztették életüket a világon. Azóta ez a szám tovább növekedett. A WHO szakértői szerint a balesetek nyáron érik el tetőpontjukat, legveszélyesebbek a hétvégi napok. A görbe mélyypontja: a kedd, szerda és csütörtök. A balesetek nagyrészt 16—19 óra között történnek, vagyis mindenütt a munkaidő lejártakor.

Balesetek következtében elhunytak száma országok szerint:

	1950	1966
NSZK	11 449	16 364
Anglia	5 012	7 935
Lengyelország	1 439	2 741
Hollandia	1 021	2 612

A WHO szakértői szerint a szerencsétlenül jártak egyharmada gyalogos volt, de ennél jóval magasabb volt az arány Lengyelországban, Portugáliában és Singaporeban (44,1, 42,5 és 40,1 százalék). Érdekes, hogy viszonylag nagyobb biztonságban vannak a gyalogosok, Hollandiában (a halálos áldozatok 23,1 százaléka), Uj-Zéladban (20,8 százalék), Luxemburgban (20,6 százalék) és az Egyesült Államokban (16,9 százalék).

Az Egészségügyi Világszervezet tervet dolgoz ki a közlekedési balesetek csökkentésére. Orvosprofesszorok és közlekedési szakértők vesznek részt a tervezet kidolgozásában.

(World Health Organization—Press)

BONN: FOKOZÓDIK A GYÓGYSZERFOGYASZTÁS AZ NSZK-BAN

Az NSZK egészségügyi minisztériuma jelentést tett közzé a gyógyszerfogyasztásról. 1965-ben kereken 2 milliárd fájdalomcsillapító pirula, 1967-ben pedig csupán a Noludar nevű

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Somogy megyei Néplap

1969 MÁR 21

1021

KOMMUNISTÁK MEGBESZÉLÉSE

(Stettner Béla rézkarca)

Egy csésze tea mellett. 15.00: Hanglemezgyűjtők húszperce. 15.20: Varázskeringő. Részletek O. Strauss operettjéből. 15.50: Szegények hatalma. Versek. 16.00: Hírek. 16.05: Versenyművek. 17.00: Ötórai tea. 18.00: Hírek. 18.05: Falusi este egy nagy családban. 19.00: Kapcsoljuk az Erkel Színházat. Verdi: Don Carlos. Háromfelvonásos opera. Közben kb. 19.55: Jó éjszakát, gyerekek! Kb. 20.02—20.12: Hírek. 20.50—21.07: Meghajtott zászlóval. Versek. 22.20: Könnyűzene. 23.00: Hírek. 23.10: Magyar muzsika. 24.00—0.10: Hírek.

URH

16.00: Hírek. 16.05: Hej, Madrid, Madrid, avagy Fiatalnak mindig rokona a fiatal! Zenés komédia. 17.46: »Rügyek, szerelmek, forradalmak«. Versek. 18.00: Hírek. 18.05: Hanglemezparádé. 19.00: URH zenei kalauz. 19.40: Liszt: Faustszimfónia. 20.55: Beethoven-zongoraművek. 22.05: A dzsessz kedvelőinek. 22.20: Rossini operáiból. 23.00—23.10: Hírek.

Szombat

Csiky Gergely Színház.

15 órakor: A LEGYŐZÖTTEK DIADALA. Vörösmarty-bérlet. 19 órakor: LEGYŐZÖTTEK DIADALA. Somlay-bérlet.

MOZI

Vörös Csillag Filmszínház.

Délután 3 órakor: HIDEG NAPOK.

idejéről. 18.30: Közvetítés a Vasas—FTC bajnoki labdarúgó-mérkőzés I. félidejéről. 19.20: Könnyűzene. 19.30: Jó éjszakát, gyerekek! 19.40: A Magyar Rádió és Televízió gyermekkórusának hangversenye. Kb. 20.25: Hírek. Kb. 20.35: Babavásár. Részletek Nádor—Kulinyi operettjéből. 21.30: Hármas esküvő — hármas aranylakodalom. 22.00: Wilhelm Backhaus Chopin-műveket zongorázik. 22.41: Vásérhelyi Zoltán saját műveit vezényli. 23.00: Hírek. Időjárás. 23.10: Tánczene. 24.00—0.10: Hírek.

URH

16.00: Hírek. 16.05: Csak fiataloknak! (Ism.) 16.50: Csemegekoktél. (Ism.) 17.24: Hanglemezparádé. Könnyűzene. 18.00: Hírek. 18.05: Kapcsoljuk a 22-es stúdiót. Forgács Éva és Lux Erika hangversenye. Közben: Kb. 18.45—19.00: Szovjet tudósok laboratóriumából. 19.50: A dzsessz kedvelőinek. 20.20: Hangfelvételek felsőfokon. 22.00: Az úrhatnám szolgáló. Részletek Pergolesi operájából. 22.23: Zenei panoráma. 23.00—23.10: Hírek.

Vasárnap

Csiky Gergely Színház.

19 órakor: LEGYŐZÖTTEK DIADALA. Katona-bérlet.

MOZI

Vörös Csillag Filmszínház.

Matiné délelőtt fél 11 órakor: AZ ÉG KULCSA.

POKOLREV. Magyar film. Az előadások kezdete: 5 és 7 órakor. (III. 24-ig.)

Esti
(Ism.
mam
Szab
Maro
22.35:
tánc
kari

18.00:
rádé
felnő
Lász
kedv
oper
zart:
sos

Cholnoky László két elbeszélése. 23.00—23.15: Hírek.

Az Iskolatelevízió műsora

március 25—30-ig

Kedd: 9.00: Környezetismeret. 14.00: Környezetismeret. (Ism.)

Csütörtök: 9.00: Környezetismeret. (Ált. isk. 3—4. oszt.) 11.05: Kémia. 14.00: Környezetismeret. (Ism.) 15.50: Kémia. (Ism.)

Péntek: 8.05: Élővilág. 8.30: Orosz nyelv. (Középisk. III—IV.. oszt.) 9.05: Földrajz. (Ált. isk. 6. oszt.) 11.05: Fizika. (Ált. isk. 8. oszt.) 11.55: Francia nyelv. (Középisk. III—IV. oszt.) 13.10: Élővilág. (Ism.) 14.05: Földrajz. (Ism.) 15.50: Fizika. (Ism.)

Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JAN 1

Hajdúbihari Napló

Stettner Béla

1021

ÚJÉV

(Stettner Béla)

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1975 MÁR 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Stettner Béla
1021
Kelemen

Stettner Béla: Táj

tam, amikor Barcsay kis képeit kellett a Műcsarnok óriásterében elrendeznem: a nagy távlat szinte eltüntette őket a belépő szeme elől, még szerencse, hogy Konecsni régi tanácsára fehér tablókat tettem a festmények alá, hogy meg ne egye őket a nagy falfelület. Akkor sem voltam elégedett magammal, amikor ugyanabban a teremben akasztottam Chagall, vagy Max Ernst apró remekeit, vagy amikor ott állítottam föl Giacometti öklömnyi portréit. De hiába, így kívánta a kronológia. Húsz éve Bernáth Aurél gyűjteményes kiállításához fölajánlották a Műcsarnokot, ő — akkor még lehetett válogatni — ragaszkodott a szerényebb Ernst Múzeumhoz. Hogyisne! Táblaképei elvesztek volna a műcsarnoki hodályban.

Megfelelő képet a megfelelő helyre. Érdekes, a múlt században jól ismerték ezt az egyszerű szabályt. A Szépművészeti Múzeumban a tágasabb helyiségeket kabinetsor kíséri. Az egyikbe a nagyobb vásznak, a másikba az intimebb festmények kerülnek, ezért aztán az időrendet sem bontja meg a méretek különbözősége. Ugyanilyen a bécsi Kunsthistorisches Museum elren-

szimpla tévedéseken, kén
kedésen, balkezességen
szempont más is: a ran
repi-terem, repi-fal. Ebbé
senki sem enged — sajno
több művész sem —, ne
dolnak arra, hogy azok
nyos műtárgyak, együttes
penhogy elszürkülnek, el
nek, megdöglenek azon
nyos díszhelyen.

A tárlati helyiségnek kijelölése is ugyanúgy a kiállításrendezéshez tartozik, mint a szorosan vett esztétikai rész, vagy legvégül a padló fölkefélése. A terem és a mű dialektikája nem szépelgés, a mű beállításának — jóllehet — optikai szempontja a legszorosabban hozzátartozik a kép, vagy a szobor mondanivalójához, a tartalom közvetítéséhez. Elvégre a művész a néző, a befogadó számára dolgozott, az appercepció útjába nem szabad mesterséges akadályokat gördítenünk.

Ne legyen törvény, hogy a vajaskenyér mindig a vajas felére essék.

Frank Jácint

Szántó Piroska:

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Stettner Béla
DEC 24
Napló (Veszprém)

1021

Stettner Béla tárlata Veszprémben

Emberközeli kisgrafikák

Veszprémben az Eötvös Károly megyei könyvtár galériájának második kiállítója *Stettner Béla*. A Munkácsy- és SZOT-díjas érdemes művész emberközeli alkotásai különös örömet ébresztenek az érdeklődőkben. Változatos témaválasztásával és míves feldolgozással egyaránt igazolja, hogy egyik legjobb művelője hazánkban a hosszú ideig könyvekhez kapcsolódott, de már önálló életet is élő ex libris műfajnak.

A szocialista humanista ember érzékenységével, elkötelezetten reagál az élet jelenségeire. Mégpedig úgy, hogy az ihlető események múltán sem veszítenek értékükből grafikai lapjai. Személyes élményeit tükrözik a munkaábrázolások csak[illegible] mint tragikus és újabban hajlékonyabb, teltebb figurái. Egyaránt otthonos a rézkarcokban, a fa- és linómetszésben, különösen az utóbbiban alkot mesteri módon. Stílusát egyénien fanyarnak nevezik a műtörténészek.

A sok nemzetközi kiállításon díjat nyert művész alkotói munkája mellett jelentős művészpolitikai és szervező munkát is vállalt a Fiatal Művészek Studiója és a „kilencek" alapítójaként, a Kisgrafika című folyóirat egyik szerkesztőjeként. Korábbi veszprémi és rendszeres keszthelyi kiállítása után a mostani tovább öregbíti hírnevét, rangját vidékünkön.

r. i.

átvállalással. Érdek-
: Gagarin u. 3. fdsz.
óra után.

serélném kecskeméti
intes, háromszobás
, kertes háza-
hasonló veszpré-
lehetőleg az egyetem
yékén, esetleg Füre-
Leveleket: „Azonnal
jeligére a kiadóba
prém, Szabadság tér

serélném szolnoki ta-
rendelkezésű nagy-
tű kétszobás, gázos,
comfortos belvárosi,
eti lakásomat bala-
iredi, csopaki, vagy
prémi egy, vagy két-
ás lakásért. Lehet ma-
ázban is. „1975" jel-
a kiadóba veszprém,
adság tér 15.

szprémben, Stadion u.
2 alatt 1 szoba, + ét-
fülkés lakás eladó. Ér-
ődni: 26—27-én 28-án..

yedülálló nő albérleti
át keres Veszprémben.
uár 1-től" jeligére a
óba Veszprém, Szabad-
tér 15.

Trabant Limouzin IY 27 000 km-rel eladó. Telefon: Veszprém 12-152.

1958—63-as Opel karosszériát vennék. Ajánlatokat: „Rekord" jeligére a pápai hirdetőbe kérek.

Garázs sürgősen eladó Veszprémben a tűzoltólaktanya mögött. Érdeklődni: Lenner István Veszprém, Halle út 9/B. 3. em. 7. ajtó. Telefon: 132-40.

Most vizsgázott CF-es Trabant 18 000-ért eladó. Purger László Peremarton 64-es épület.

350-es Velorex olcsón, alkatrésznek is eladó. Cím: Ajka, Frankel L. u. 16. I/2.

Moszkvics 408-as áron alul sürgősen eladó. Szentkozmadombja, Jókai út 13. Telefon: Zalatárnok 3.

VEGYES

Gáztűzhely palackkal és 622-es Mekalor olajkályha eladó. Veszprém, Egry József u. 7. I. 5.

Veszprém, Dózsa u. 12.

Közgazdasági érettségivel rendelkező, gyakorlott gépírónő állást keres Pápán. „Adminisztratív" jeligére leveleket a pápai hirdetőbe.

Szoba kiadó házaspárnak vagy egyedülálló férfinak. Ugyanott nagyméretű garázs is kiadó. Várpalota, Bokányi D. u. 14/a.

600-as és **2000-es** automata kétfűtőtestes keltetőgép, 200 db. 22 hetes vérvizsgált tenyészállomány, előnevelésre alkalmas ketrecek, etetők, itatók eladók. Sümeg, Kossuth u. 21.

HÁZASSÁG

Balaton-parti tsz-ben dolgozó 30 éves állatgondozó hozzáálló leány ismeretségét keresi házasság céljából. „Jó anyagiak, biztos megélhetés" jeligére fényképes válaszokat a kiadóba Veszprém, Szabadság tér 15.

dec. 27. péntek
Veszprém Georgi Dimitrov Műv. Közp. du. 3 óra
BÚBOS VITÉZ

dec. 27. péntek
Veszprém „Csokonai" bérlet este 7 óra
HETVENES ÉVEK

Kereskedelmi
Vállalat 33.
lerakata
Veszprém,
Fenyves u. 1

Kellemes karácsonyi ünnepe
kívánunk minden kedves vásárlónknak

CENTRUM ÁRUHÁZ
VEVŐSZOLGÁLATA

(332)

Felvételre keresünk férfi éttermi portást és londinereket. Hotel Veszprém.

Ajkai Hőerőmű Vállalat felvesz
hőerőgépészmérnököt
Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti osztályán személyesen, vagy írásban. Önéletrajz szükséges. Lakás megoldható. Fizetés: vállalati kollektív szerződés szerint, gyakorlati időtől függően

(500)

Sportrovat: 11-244
ti szerkesztés: 12-254
lja a Veszprém megyei
Lapkiadó Vállalat
Felelős kiadó:
mján Gábor igazgató
Telefonszáma: 11-245
jeszti a Magyar Posta.
izethető bármely posta-
talnál, a kézbesítőknél,
posta hírlapüzleteiben
Posta Központi Hírlap
dánál (Budapest VII.,
zsef nádor tér 1. sz.)
őfizetési díj 20 forint
prém megyei Nyomda
Vállalat
Felelős vezető:
ltzer Ferenc igazgató
ült SUBURBAN ofszet
rotációs gépen
Index: 25—061

Egy és három fázisú rövidre zárt forgórészű villanymotorok *tekercselését rövid határidőre vállaljuk.*

ÁFÉSZ Kővágóörs

(463)

Köszönetnyilvánítás

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik a 43 éves korában elhunyt feleségem, SÁRKÖZI KÁLMÁNNÉ temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, vagy részvétüket bármilyen formában kifejezték. Külön megköszönjük a Sümegi Pártbizottságnak, ÁFÉSZ-nek, Cipész KTSZ-nek, Postahivatal dolgozóinak az irántunk tanusított részvétet. Gyászoló család Sümeg. (449)

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik szeretett édesanyánk, nagyanyánk,

özv. KISS FERENCNÉ

temetésén megjelentek, sírjára koszorút vagy virágot helyeztek, részvétükkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család, Pápa.

(668)

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen édesanyánk

BUJTOR MIHÁLYNÉ

temetésén résztvettek, sírjára virágot és koszorút helyeztek, fájdalmunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek. Bujtor család Vonyarcvashegy.

(681)

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1975 JÚN.
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1975 JÚN 2
Egészségügyi Dolgozó

Stettner Béla
1021

Stettner Béla grafikája

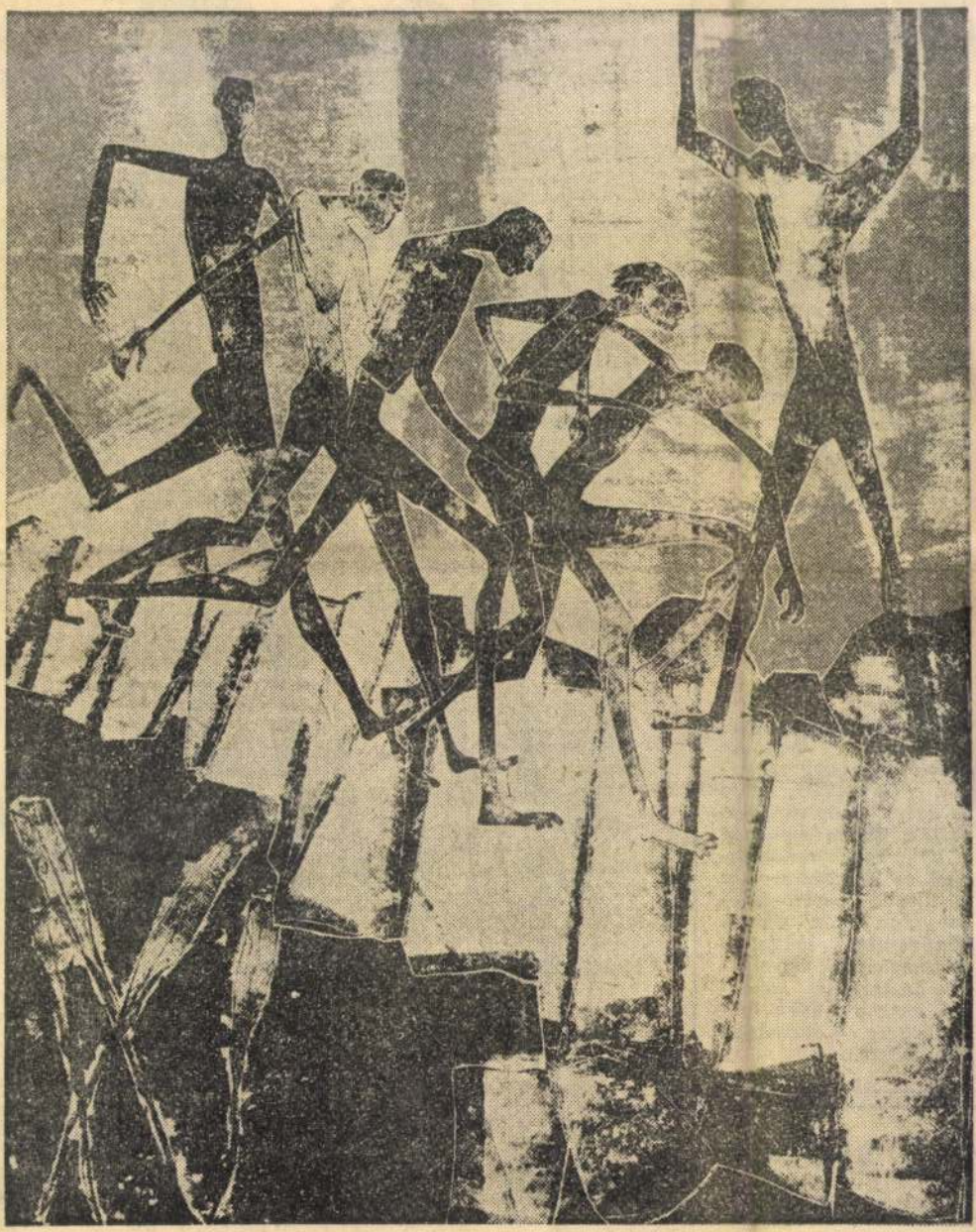

Ünnepi könyvhét

A felszabadulás 30. évfordulójának tiszteletére rendezett ünnepségek sorozatába szervesen illeszkednek az 1975. évi könyvhét rendezvényei. A május 31-től június 7-ig tartó időben a főváros 111 könyvesboltjában, 76 könyvheti sátrában, 80 pavilonjában és 2200 üzemi könyvvásáron várja a könyv az olvasókat, barátait.

A sokoldalúan művelt szocialista embernek szüksége van a betűre, a könyvre ahhoz, hogy politikai, gazdasági, társadalmi feladatait minél jobban megvalósíthassa. Csak színvonalas művekkel lehet az általános műveltség iránti igényt felkelteni, s elérni azt, hogy ne csak tíz- vagy százezrek, de milliók, szinte az egész nép olvasóvá váljék. Ebben segítenek a könyvhét rendezvényei és a szakszervezet kulturális nevelő tevékenysége. Az ünnepi könyvhéten ezúttal is találkozhatnak az olvasók az írókkal, költőkkel, akik a művek vásárlásakor dedikálják könyveiket.

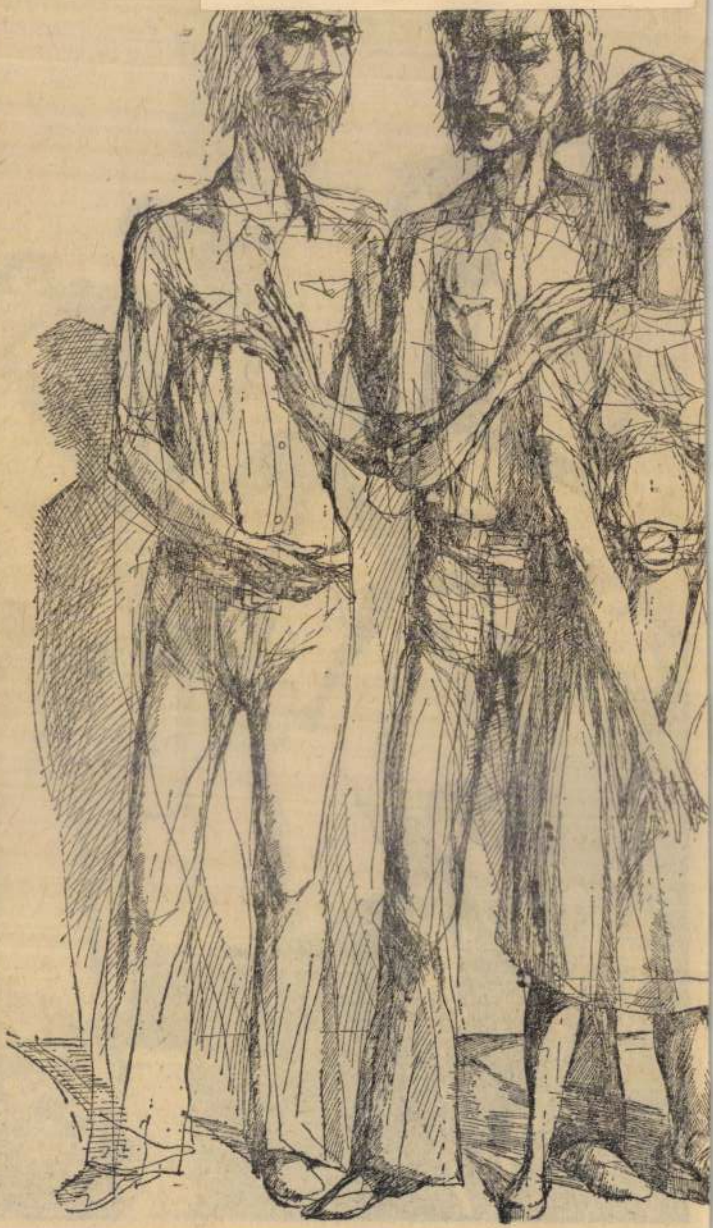

THOMAS MANN LEVELE AGNES MEYERHEZ

Shore

REPRODUCTIONS
BY
FERENC KOVÁCS

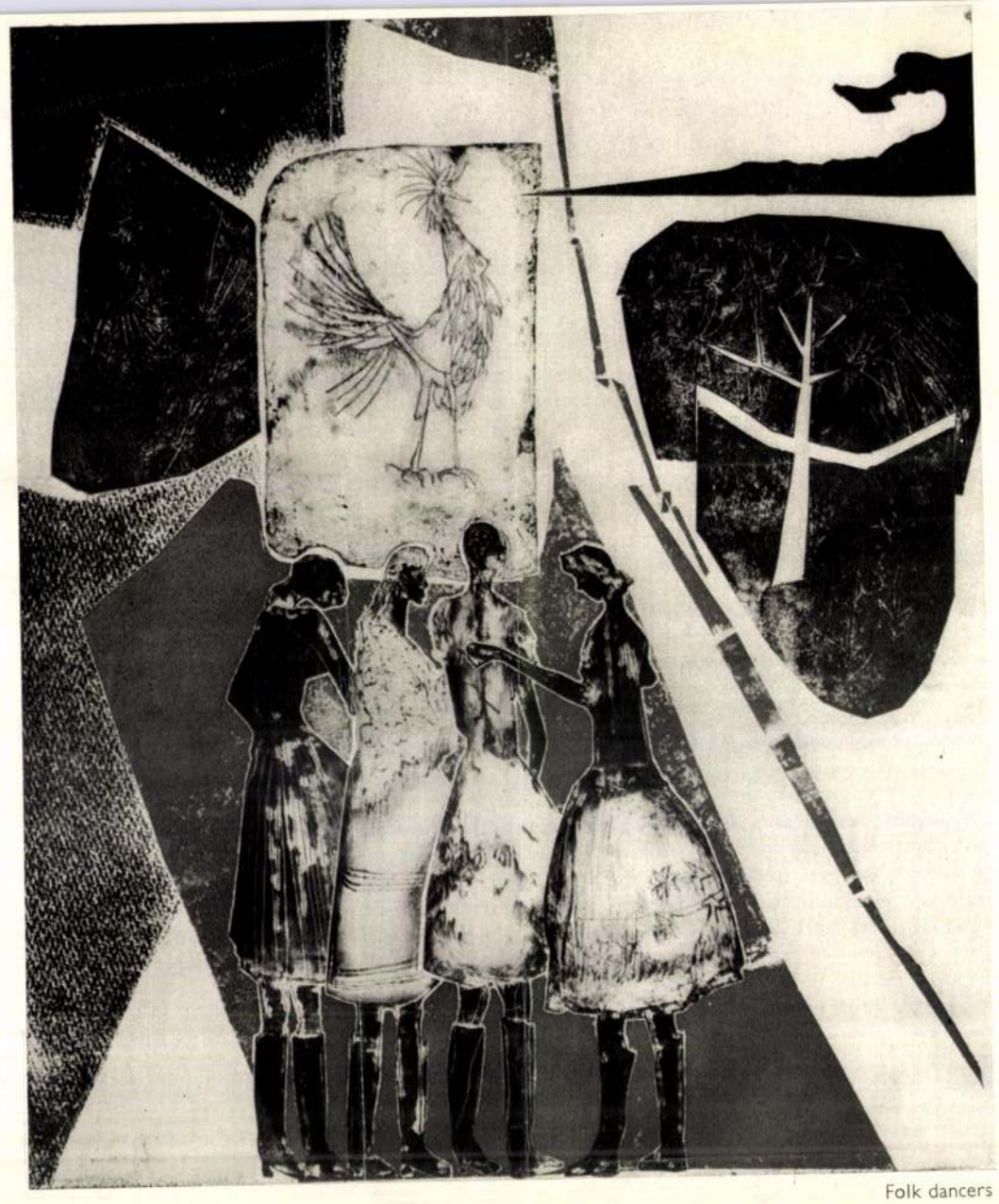

Folk dancers

BÉLA STETTNER

Fishermen's wives

Forty-five-year-old Béla Stettner can look back over a career of two decades. He finished his studies at the Academy of Fine Arts in 1952. During his five years there he mastered the tricks of the trade of graphic art, above all high-quality drawing, under the instruction of the excellent masters, János Kmetty and Károly Koffán, well-known names to Hungarian art lovers.

The first decade of his career was spent in experimenting: content and form sought each other. In Stettner's works content has always meant the reality of his environment, the socially inspiring problems, people's joys and troubles; and the form, which one sees at first glance, promises a new style rooted in tradition.

Ten years of long hard work, the stages of which could be traced by exhibition-goers through five one-man shows and the works he exhibited at important national exhibitions have borne fruit. The pictures shown here confirm that content and form have found each other, and the artist has created his individual world with its own laws. Béla Stettner's thoughts and opinion of the world are expressed in the emotional forms, effective elongated figures, representing their worries, troubles and joys with their bodies and their attitude in a simple, deliberate technique of monotype.

Krisztina Passuth

Holiday

Pseudonym

LÁSZLÓ ANDRÁS:

Tomorrow there will be a Pseudonym-choosing and Mask-making lesson, and I'm working on the rough draft for homework. I have been given ten letters, and have to make ten pseudonyms out of them, on the supposition that I might get a job where I need a pseudonym. I might even have to change pseudonyms.

The back of each of the ten letters is covered with baize, and I play with them on a little wood-framed green baize board. The letters stick to the green baize. As well as that, I have a special new notebook with good-quality paper to make notes in and jot down the names I have worked out. All right then. Let's have a go.

Shall we have a go? It's child's play. I've been playing it since my childhood. At last a subject that I could even teach, instead of those stupid amperes, volts, angstroms, or chemical elements and bonds, bases, carbons, phosphates, sucrose, ohms, resistances and equations. I hate those things. They are not my realm. Real, honest-to-god pseudonyms. That's my field. Well, anyway . . . at least I'll get it done quickly.

Let's look at the letters. I was only given two vowels, I and A. True, there are three As, but there's only one I. They were more generous with the consonants, but I've only got one of each, six altogether, C,D,L,N,R,S.

Ten letters. The alphabet has twenty-six. What about the other sixteen? It seems that these ten letters were appointed to me to work on. They are probably the ones best suited to my character and aptitude. That's what I've got, so I have to manage with them. The rest were most likely given to others.

I only have to use all ten of them for the names themselves, for other things I can use groups of letters. Right away I can see that my letters will make RNA, ribonuclein acid, or even DRNA, desoxiribonuclein acid. God Almighty himself didn't have much more at his disposal when he created living nature! What he can do, I can do too. I have protein and amino acids as well.

I can use CD to ensure myself diplomatic immunity and exterritoriality, because with these two letters I would automatically become a member of the diplomatic service (Corps Diplomatique), to be on the safe side. That sort of immunity comes in useful sometimes.

With certain restrictions I could even be a spy, a scout or counter-spy, but only as a CIA or Intelligence Service (IS) agent, or perhaps a member of the Sicherheitsdienst (SD), although it is by no means certain that I shall make use of this opportunity, as it is rather dangerous. Exterritoriality is better. Far better. Exterritoriality is very good indeed. Not that the two necessarily exclude each other, I could still be a diplomat as a CIA and Intelligence Service agent.

I put the letters out on the wood-framed green baize board, moving them here and there, and right away jot down the names on the paper, one after the other as they come. I could easily compose a hundred, a hundred-and-fifty names from these ten letters. Eighty or ninety really good ones.

The first is an American.

ASCAN LAIRD

Quiet or loud, that'll turn out later. Let's not bother about that now. A good, spicy name.

ADAN LARSIC

A Yugoslav journalist. OK.

My brain is churning them out, I hardly have to look at the letters, I work straight on to the paper, making little groups of ten. I put this here, another there, swapping them about, rearranging the names, striving for airy variations of good atmosphere, and those I think are especially good I underline, mainly the ones that set my fantasy off immediately, the ones I can see as characters, discovering the germs of conflicts between them and the possibilities of little anecdotes . . . otherwise I'd be bored stiff.

At least, I play too this way. And why shouldn't I? I know that HQ appreciates this sort of fantasy game. I'll get extra points for it. At last a subject I have some talent for. I simply must exploit it. I'll lose the extra points anyway in the technical subjects.

RID SANCLARA

The man from Cosa Nostra, a Sicilian gangster home from America, liaison of the Mafia. The Jean Gabin type. Old, wise and experienced. Ruthless, no scruples whatsoever, but a heart of gold.

INSA DARLAC

French pianist, no beauty, in fact downright ugly, tall and bony, but in spite of this she is interesting.

AACIS RANDL

Professor of Art History at Göteborg. A hermaphrodite.

Good little names these. Plot, adventure, the hidden chance of complications fermenting in them. Or these two, for instance, I'll underline these too.

CARL DAINAS—Lithuanian salesman in a department store.

ALICA DRANS—chemical engineer, Bulgarian.

And that is already seven names. Eighty-five, eighty-six, eighty-seven, eighty-eight . . . I've written down ninety-three altogether so far. I have to limit the selection. Who should I choose for the ten? Who should be the chosen ones? ISAAC R. NADL? Or ALAIS CRAND? Perhaps ALAN DARCIS or NAD LARCAIS?

For the sake of an easier survey, we'll make a selected list from the overwide choice. Only the very best. Even from the underlined ones, only those that are really good. Apart from those already mentioned, of course.

MEN

LARS ANACID	ARNAC D'AIL
SID ALACRAN	DAAL CRAINS
C. ALASANDRI	DAN CRISALA
IRA D. CLAANS	DRIS ALDANA
CAID LARSAN	

WOMEN

ANAIS CRADL	CARLA DAINS
DINA RASCAL	ADA SINCLAR
NADIA CLARS	LISA DARNAC
SARA CLANDI	SILANA D'ARC
SANDRA ILAC	

Yes, those are probably the most characteristic names, the most suitable for associations. Some of them are even secret code names. Who would think, even if subconsciously, that LARS ANACID'S litmus paper test could be anything but neutral? Or what about ARNAC D'AIL? The offspring of an ancient French family, presumably a marquis, but smelly, be-

LÁSZLÓ ANDRÁS, writer, translator and Spanish editor of this magazine was born in Budapest in 1919. His special field is Spanish and Latin American literature. His novel, Dispatches to H. Q., was published recently. The chapter published here is from this novel, which is discussed in detail in our Review of the Arts.

The need for motorways

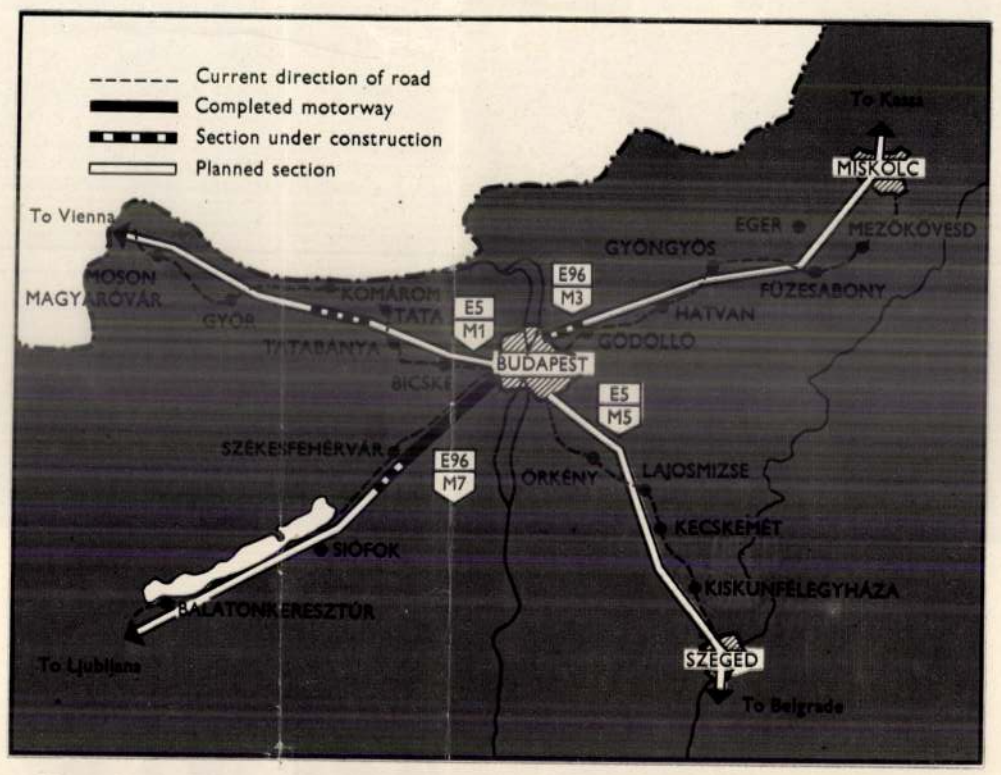

In the period of the fourth Five-Year Plan (1971—1975) the Hungarian government has allocated a total of 36 billion forints for the modernization and maintenance of the existing 30,000 kilometres of road in Hungary and the building of new roads.

There are currently 1,300,000 cars on the roads, and in six months the number will reach half a million. In addition, every year more than a million foreign cars pass through the country, and this transit traffic is constantly growing. As a result, roads are becoming more and more congested and they are in urgent need of modernization, especially the main routes which carry 50 per cent of the total traffic.

The solution is to build motorways. The construction of the first real motorway, the M—7 is under way, and a short stretch of it was linked a few years ago into the traffic going to and from Lake Balaton. This year another stretch of the road will be opened.

The government has approved the building of additional modern motorways. On the grounds of this decision, a total of 400 to 500 kilometres will be added to the M—1, M—3, M—5 and M—7 motorways. These new and modern roads will ensure good travelling conditions in various parts of the country. At the same time, they will also provide good conditons for international traffic as the M—1 runs from West Europe through Hegyeshalom and Győr, the M—5 from the South through Szeged and Kecskemét, and the M—3 from Czechoslovakia.

The authorities concerned have already drafted all the measures necessary to carry out the motorway construction project. The Hungarian Foreign Trade Bank has started negotiations with firms in Britain, France, Japan, the GFR, and Italy in connection with this project. The purchasing of a considerable amount of modern machinery is involved as the application of large-output machine lines makes construction not only faster, but also less expensive, reducing the requirements for manpower.

The perspectives are promising. In 1985 the number of cars in Hungary is expected to reach the one million mark, and by that time the modern roads and motorways needed to carry this traffic smoothly should also be ready.

Sándor Illés

Hungary and the world census

A general agricultural census has been completed in Hungary this year as part of a world census sponsored by the FAO. On the basis of a proposal launched by the UN Food and Agricultural Organization 125 nations took part in the project, providing an exact survey of their respective agricultural situation and forwarding the data to FAO so that a general picture of the situation of farming in the world could be drawn up.

The summaries and figures published so far on the tremendous amount of data which has been collected in Hungary, point to many noteworthy changes and trends. Fifty-five per cent of the country's area is arable land; only a small area is covered by forest, whereas intensive cultivation branches, such as vineyards, orchards and horticulture, take up considerable space. The gross area of large-scale vineyards and orchards is over 250,000 hectares.

Another interesting feature: less than 27 per cent of the employed work in agriculture, and yet about half the population is involved in farming in one form or another, if through nothing else by having a household plot, a weekend garden, a few hundred square metres of vines or an orchard. About half the workers employed in the countryside — and mainly those working for the railways—sell the produce of their own gardens as a secondary source of income, or sign on for seasonal jobs in cooperative or state farms.

The data also reflects the fact that mergers between both cooperative and state farms are producing larger and larger production units. The average area of cooperative farms has increased by 65 per cent, and of state farms by 23 per cent in the course of the past 12 years. The number of cooperative farms operating in the country decreased from 4,500 to 2,300, and state farms from 330 to 175 in the period in question. The census lists household plots under the heading of small-scale agricultural units. The peasants who earlier cultivated their own land are today members of cooperative farms, but they still handle their own household plots and gardens independently. These usually range from half to one hectare and are unsuitable for drawing into large-scale farming operations. 38 per cent of the gross agricultural output in Hungary is produced on these household plots: 66 per cent of the pigs are reared here, and 69 per cent of the country's egg production.

So far only one part of the census has been analyzed in detail—the results filling eight volumes.

Ernő Keserű

824 FNYV I.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

STETTNER BÉLA
GRAFIKUSMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1973. MÁJUS 19-ÉN SZOMBATON 12 ÓRAKOR
A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

SUPKA MAGDOLNA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MŰCSARNOK, BUDAPEST
HŐSÖK TERE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Stettner Béla

ÉLET ÉS IRODALOM
1980 DEC 13

1021

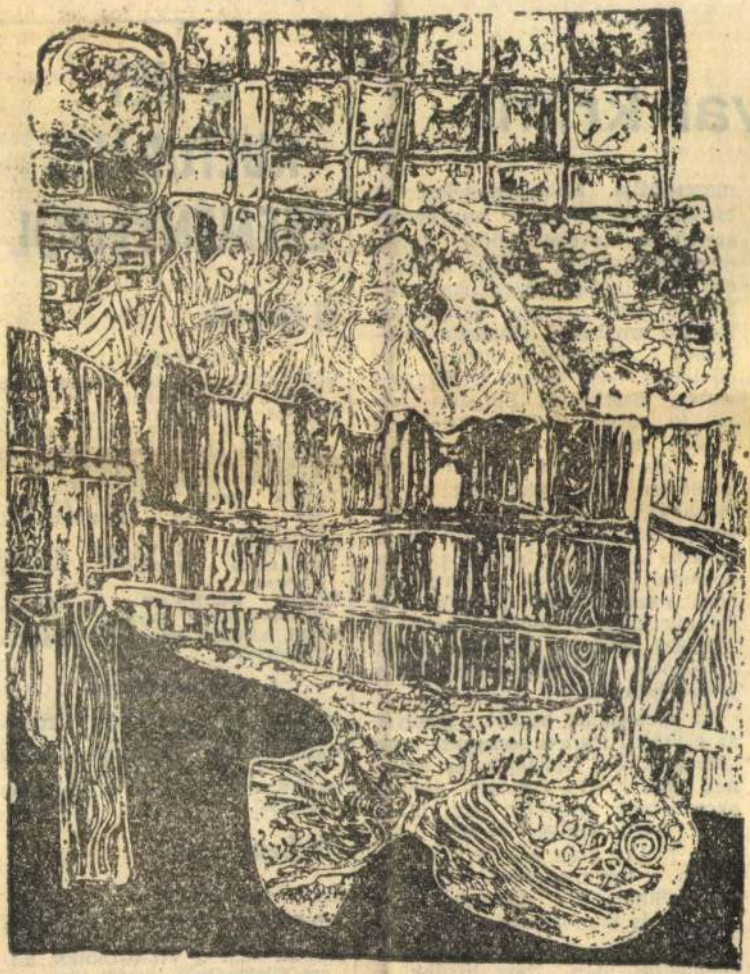

Stettner Béla: Elégia

yar krimi

megcsodálja Nyizsinszkijéket. A cselekmény a szerb nagyherceg szerelmes levelei körül forog, őfensége ugyanis, amikor a francia tiszti iskola növendéke volt, beleszeretett a szép Simone-ba. Később azonban a dinasztia érdekeinek megfelelően otthon úgy döntöttek, hogy inkább a Magyarország, Szerbia és Bulgária „közé" (!) ékelt Cylliria uralkodó házába nősüljön be, s vegye el azt a Marika nevű hercegnőt, akit leveleiben lepocskondiázott... A monarchia megbízásából egy magyar különítmény igyekszik megszerezni a közben bánatába belebolondult Simone-tól a leveleket, hogy kompromittálja Mihályt, s a kis miniállamot átpasszoltassa a központi hatalmak táborába. Ezzel a lőporos helyzet Ferenc Jóska javára billenne.

Az elvetemült bandát, amelyet az egyszerű francia szereplők csak „poroszoknak" titulálnak, és akiknek „szláv" (!) kiejtését vizigót akcentusnak mondják, egy bizonyos Laslo Szekely vezeti, aki 1872. június 8-án született Budapesten, s aki mellesleg elmegyógyász (Simone-t a dilidából rabolja el és hipnózissal kezeli)...

Íme, a sok Báthory Erzsébet-feldolgozás után „rossz hírünk a világban" újabb adalékkal gyarapodott. Majd elfelejtettem: ne tessék a katalógusokban, esetleg a B betűnél keresni, mert az élel-

KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

GERENCSÉR MIKLÓS: FERDE HÁZ. Regény (Szépirodalmi)
ORIANA FALLACI: LEVÉL EGY MEG NEM SZÜLETETT GYERMEKHEZ. Lírai monológ (Kozmosz)
WYSTAN HUGH AUDEN VÁLOGATOTT VERSEI (Kozmosz)
TÖRÖK IMRE: KEDVES LOVAKRÓL, FURCSA EMBEREKRŐL (Magvető)
LIVADITISZ: KANTÁTA HÁROM MILLIÁRD HANGRA. Poémák (Európa)
ROGER BORNICHE: A BANDA. Bűnügyi regény (Európa)
VÉGH ANTAL: NYUGATI UTAKON (Gondolat)

TANULMÁNYOK

JÓZSEF ATTILA-VERSEK ELEMZÉSE (Tankönyvkiadó)
NAGY PÉTER: OLVASÓ. Tanulmányok, esszék (Szépirodalmi)
FRANK KERMODE: MI A MODERN? (Európa)

Filmbemutatók

december 18-án

HÖLGYEM, ISTEN ÁLDJA! Színes szinkronizált amerikai film
MACKÓ MISI A VILÁGŰRBEN. Színes szinkronizált lengyel film
AZ ÁRNYÉKBOKSZOLÓ. Színes szinkronizált NSZK-film

Színház

1021

Stottner Béla

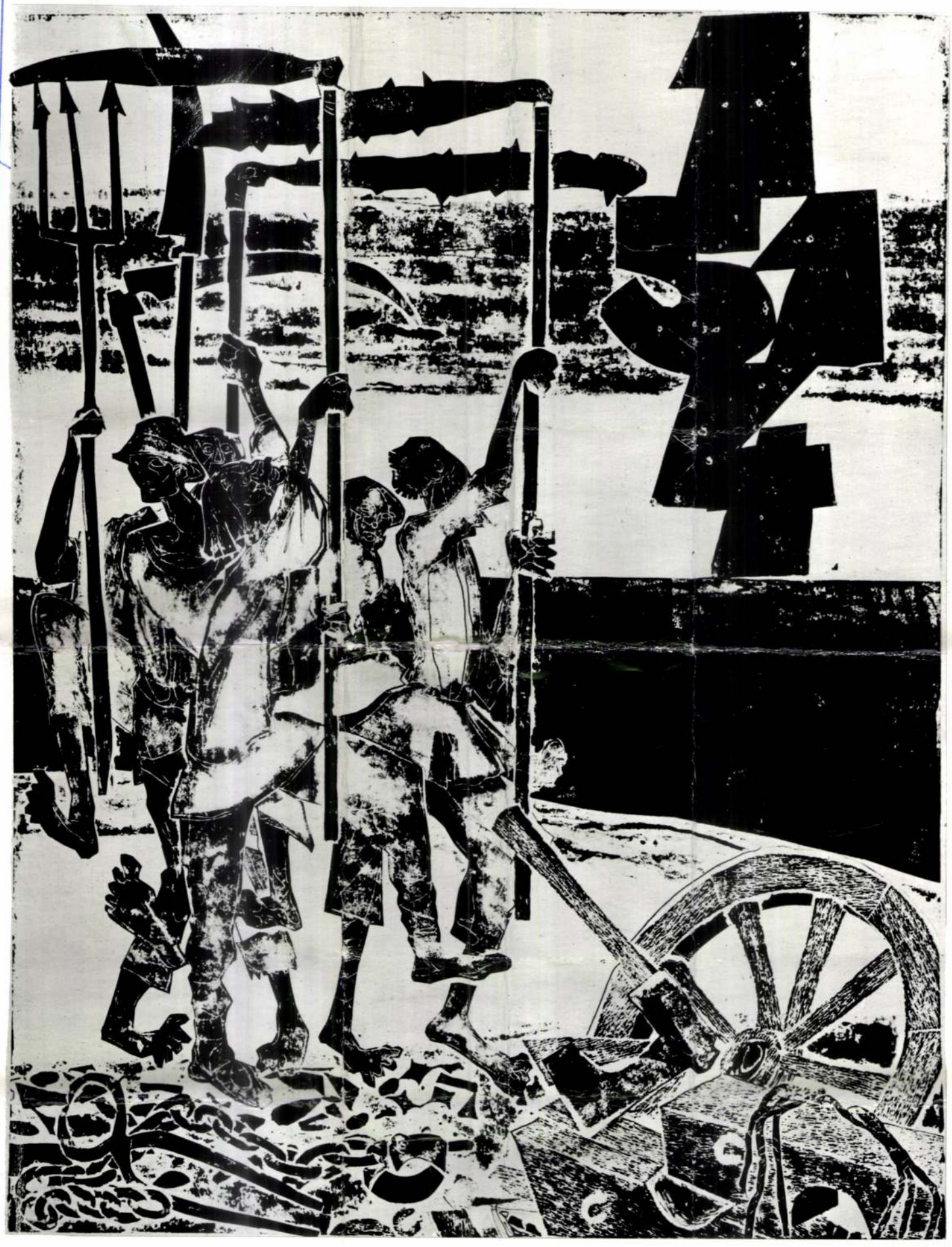

MŰVÉSZET

1972 SZEPTEMBER ✶ XIII. ÉVFOLYAM 9. SZÁM

TARTALOM

B. Supka Magdolna: Dózsa-idézés 3
Kiss Ákos: Budapest színeiről 4
Pereházy Károly: Barangolás Wachau műemlékei között 8
Geszti Pál: Egy építmény, amely természeti formát követ 10
Ury Endréné: Egy országos tárlat tanulságai .. 11
Galambos Ferenc: Forbát Alfréd halálára 12
Dunajecz László: Szuhanek Oszkár 12
Szamosi Ferenc: Miháltz Pál 13
Ujvári Béla: Szentiványi Lajos 14
Pál Endre: Szilágyi Ildikó ötvösművész 17
Galambos Ferenc: Reich Károly 18
Losonci Miklós: Szöllössy Enikő érmei és szobrai 20
Soós Klára: Ócsai Károly szobrászatáról 22
P. Szücs Julianna: Somogyi József ceglédi Dózsa-szobra 24
Tóth Antal: A szentendrei régi művésztelep emlékkiállítása 1972 26
L. Satova: Új irányzatok a szovjet grafikában 28
Szepessy Géza: Skanzen 30

Kiállítások

Boldizsár Iván: Szalay Lajos a Nemzeti Galériában 31
D. Fehér Zsuzsa: Szalay Lajos kiállítása.... 32
Kovács Gyula: Nyári tárlatok 34
Végvári Lajos: Nyerges Pál újabb képei.... 37
K. Gy.: Stúdió Galéria Bajcsy-Zsilinszky út 58. 37
Erdős György: A prizma 13 székesfehérvári kiállítása 40
Haits Géza: Vén Emil kiállítása 40
Kovanecz Ilona: T. Ny. Jablonszkaja kiállítása 40
Bauer Jenő: Két külföldi tárlat a budapesti Műcsarnokban 41
Sz. L.: Desider Milly és Ján Kulich 43
Szelesi Zoltán: Ünnepi tárlatok Szegeden .. 44

A borítón *Stettner Béla:* Dózsa
A belső címlapon *Szöllössy Enikő:* Ember születése
A borító hátlapján *Szalay Lajos:* Háború

A fényképeket *Ács József, Galkó László, Kovács Endre, Kovács Ferenc, Magyar Jánosné, Petrás István, Wagner Richard* készítette

Ára: 12 forint

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726
1974 MÁJ

TÁRSADALMI SZEMLE

Stettner Béla

1021

Stettner Béla:
Pályamunkások

egy termelési rendszert".

Ha azután valaki — n
idején — szétnéz egy ol
ban, amely valamelyik k
lési rendszerhez kapcsoló
kezőt láthatja: több száz
koricatábla szélén korsz
jesítményű traktor áll. Mögötte 12 so-
ros pneumatikus kukoricavetőgép. A
traktoros beül a légkondicionált fülké-
be, elindítja a traktort, megkezdi a
munkát. Menet közben bekapcsolja a
monitort, és az egyes vezetőelemek fo-
tócellái jelzik a folyóméterenként ki-
vetett szemek számát — így ellenőriz-
heti a vetést. Ha valamilyen problé-
mája támad az üzemanyag- vagy a ve-
tőmag-ellátással, akkor ugyancsak me-
net közben, URH-rádión keresztül
hívja a szerviz központot, és segítsé-
get kér. A legkorszerűbb technika se-
gítségével naponta 70—80 hektár föl-
det vet be, vegyszerez, műtrágyát szór
egy menetben egyedül.

A traktoros látszólag egyedül van a
nagy határban, de a figyelmes szem-
lélő észreveheti, hogy egy jól szerve-
zett, komplex brigád egyik tagja ő, aki
egy sereg fontos munkaműveletet vé-
gez el. A brigád többi tagja gondosko-
dik a nagy teljesítményű gépsor ki-
szolgálásáról: ellátják üzemanyaggal,
vetőmaggal, vegyszerrel stb. A vetés —
miként a termelés többi szakasza —
pontosan kidolgozott technológiai elő-
írások alapján, iparszerűen folyik.

Egy korszerű szakosított sertéstelepen hamar tapasztalni, hogy a ha-

zogazdasagi uzemnez.

Az ember levonja a következ
ket: ez a szocialista mezőg
nagyüzem más, mint amilyen
évvel ezelőtt volt. Más az alk
technika, a technológia, minde
pedig más a termelést irány
termelőmunkát végző ember.

A termelési rendszer a fejlődés következménye

Szocialista mezőgazdaságun
sodik. A felületes szemlélődő
hetné, hogy mindez csupán a
tés és a mechanizáció magas
jut kifejezésre. A technika i
tos eleme az iparszerű termelé
nem az egyedüli eleme — itt
van szó. Ma a mezőgazdasá
több ágazatában alakul ki az *i*
termelés rendszere. De nézzük
az előzményeket.

Mezőgazdaságunk technikai
ki, anyagi ellátása az elmúlt
ben jelentősen emelkedett. M
termelés hatékonyságát, ráfo
költségeit alapvetően az ipari
eszközök, gépek és anyagok
zák meg. Mindannyian büsz

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 MÁR 16

Népszava

Stettner Béla

1021

Stettner Béla: A jövő örököse

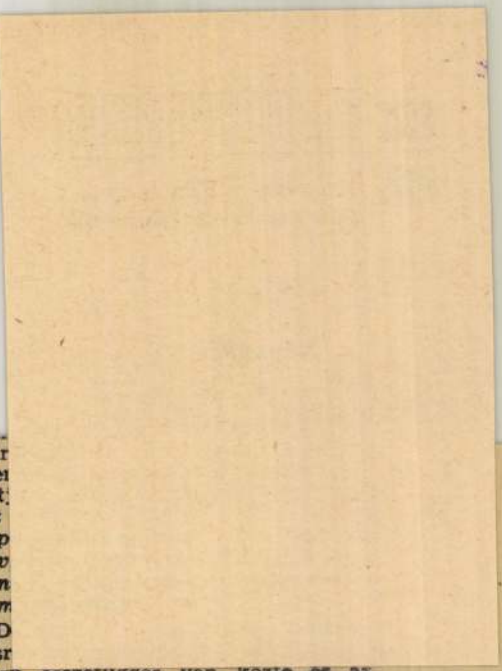

tozott nemzetközien is. Sok idegen szó meghonosodott, de végül ez sem elfogadható érv. Az idegen szavak használatát csakis az indokolhatja, ha nincs helyettük pillanatnyilag pontos és alkalmas magyar szavunk. Attól tartok azonban, hogy ezúttal is olcsó reklámról van szó. Az idegen szó „méz" a madzagon. S éppen mert nyugati „jellegzetességet" akartak átvenni, lett az egész szürke és jellegtelen. Az is furcsa, hogy senki se nézte meg, mit ír erről a sokszorosan elhasznált szóról az etimológiai szótár. A szerkesztők a kis áttekintés végére a következőket is odaírták: „Alacsony stílusértékű szó „méz" a madzagon. S éppen akkor a használata? Az egyik nagy üzlet cégtábláján ez olvasható: „Modi butik." Hát miféle holmi, kicitkacat a magyar szó? Hiszen ez már nemcsak nyelvi leértékelés, hanem kiárusítás!

Ez a kis eszmefuttatás így nem sokat érne. Ilyesmit észrevenni manapság nem nehéz. Bizonyára másoknak is föltűnt. Viszont most kis, rögtönzött szóárudát nyitok annak igazolására, hogy nyelvünk szavaiból is bőven válogathatunk megfelelő, hangulatos kifejezéseket. Íme: Cókmók, Tarka cucc, Tarka cókmók stb. Ajánlhatnám a meghonosodott bolt szavunkat is: Tarkabarka bolt, Cókmókbolt, Cuccokholmik boltja stb. Már csak azért is, mert a közhasználatú „cucc" szavunk amúgy is kifejezi azt a mindenfélét, amit ezekben a kis és nagy üzletekben árusítanak. Arról nem is beszélve, hogy a külföldi vevők, ha valami kedvükre valót vásárolnak, mondjuk a Cuccárudában, hazatérve sem felejtik el, hogy az árut Magyarországon vásárolták és nem másutt.

A jó és össze nem téveszthető üzletnév, egyúttal kitűnő márkavédjegy is lehet. Persze, ehhez az is szükséges, hogy megbízható, jó legyen az áru. Meggyőződésem, hogy

fal
sze
hat
ezt
nép
név
pon
nem

D
zésr

hogy összerugges van közte és az idézett példák között. Sajnos, az utóbbiakat oldalakon át írhatnank. Ez a fajta férgesedés tehát tünet, valami rejtett felületességé. Nemrég az Ifjúsági Magazin főszerkesztője megbízott, hogy olvassam el vagy ötvenhatvan tizenéves lány és fiú levelét. Arról vitatkoztak ezek a fiatalok, hogy „pisis csajnak" tekintendő-e az a lány, akinek este nyolcig haza kell mennie. Hemzsegett a levelekben a kifejezési hanyagság és felületesség. Egyikük például ezt írta: „Nem vetem meg őket...", mármint a saját szüleit, mert megkövetelik tőle, hogy hazamenjen nyolcig. Nyilván nem rosszindulatú a kifejezés, inkább felületes. De ez még nagyobb baj! Ez a kislány sem gondolta végig soha, hogy kiket lehet vagy kell megvetni! Éppen a féregszerű embereket!

Befejezésül nem is kell sokat beszélnem arról, mi lesz, ha a szavak elvesztik igazi jelentéstartalmukat. A legszebb, legnemesebb emberi eszméket, hitvallásokat sem leszünk képesek átadni az utánunk jövő nemzedékeknek. S gondoljuk csak meg, hányan haltak meg azért, mert bizonyos szavakat kimondtak, és hittek azok jelentésében. Mindezek után azt mondhatom, otthon a szülő a nagyhatalom, az iskolában a tanító, a tanár. Vagyis a felelősség közös! Szülőé, újságíróé, színészé, mindnyájunké. Akárhogyan is szörnyülködtem a „féreg" szó használata miatt, meg kell mondanom, hogy a nyelvi férgesedést sehogy se tudom pusztán a tizenévesek rovására nyugtázni.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR 16
Népszava

Stettner Béla
1021

1974. március 16.

Stettner Béla: 1919 március

Falvy Zoltán

MAGYAR ZENE — MAGYAR ZENETÖRTÉNET

1. A magyar őstörténet és a zene

Amikor a zenéről és a magyar nép honfoglalás előtti történetéről beszélünk, sokakban merülhet fel az a kérdés, van-e reális alapja annak, hogy olyan korszak zenéjéről alkossunk képet, amely az évszázadok homályában elvész, amelyben nincs és nem is lehetett semmiféle kottaírás, amely már régen elmúlt, hogy még archeológiai leletek is alig-alig tanúskodhatnak. — A zene elhangzik, és elvész, ha nem írják le, s ha leírnák talán most ugyanúgy énekelnék, vagy játszanák el? A megannyi kérdésre ki adhat választ, milyen módszer vezethet el az igazság, a mi esetünkben a zene és a zenetörténet elnémult hangjainak felidézéséhez? Képet alkothatunk-e a régi magyar zenéről, vagy kizárólag a képzeletünkre vagyunk utalva?

A kérdések felderítésére egyetlen módszer adhat választ, az összehasonlító népzenetudomány módszere. Ennek a tudománynak Magyarországon olyan nagy alakjai és kezdeményezői éltek, mint *Bartók Béla* és *Kodály Zoltán*. Miként a magyar népi kultúra legrégibb rétegei a néptáncról tanúskodó *művészi tevékenység és a költészet virágzása jellemezte. ... a magyarok már, mint lovas nomád nép, s mint a nomád kultúra részesei jelentek meg a történelem színpadán.*"

A magyar őstársadalom olyan totemisztikus ugor eredetű nemzetségekből állt, amelyek magukat mítikus állatősöktől származtatták, vallásuk a sámánhit volt, amelynek zenei emlékeivel még sokáig találkozhatunk a rég elfeledett tartalmat rejtő, ma már érthetetlen szövegrészletekben. Már említettük az összehasonlító népzenetudományt, amelynek segítségével zenei őstörténetünkről is képet alkothatunk. Kiindulópontunk tehát a népzene, a magyar népzene és mindazoknak a népeknek a zenéje, amelyeknek ősei valamikor a magyar törzsek, nemzetségek sorstársai voltak.

Sokakban kétely támadhat, hogy a ma hangzó népzenékből akar a zene kutatója történeti tanúságokat levonni. De Bartók és Kodály is tudta, hogy a várostól távol élő népnek, milyen erős tradícióőrző tulajdonsá-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR 16

Népszava

Stettner Béla

várat.

Áldjon érte Isten,
áldjon érte ember,

Barázdált orcádról
az idő aláfoly,
mint az olvadó hó
a vén Margaréról.

1021

Stettner Béla: Vöröskatonák, előre

Ugyanakkor gyakran szemel
titkolni „kell". Főként a fiatal
zik úgy, hogy a hanyag testta
emberi tartás! — s egyúttal sz
nálat jelenti a felnőttséget. Va
belső igénynek éppen az ellen
„fejlődik" ki. Izgalmas, sok
titkot feltáró gondolatmenet
ne az idegen, vagyis nem szo
egy-egy körhöz tartozókkal sze
való, végső soron sértő szóhaszná-
latok lelki hátterének vizsgálata.
Természetesen ehhez többféle meg-
közelítés szükséges, ami messze túl-
megy e dolgozat keretein, mégis
megpróbálkozom e kérdés vázlatos
körüljárásával.

Mi döbbentett meg annyira? Az előbb felsorolt kifejezések akármennyire idegenek, mégsem ugyanazt a jelentéstartalmat hordozzák, sugallják, mint a *„féreg"* szó. Kétségtelen, hogy nem hízelgő például a „pók" sem, de nemzedékem szókincsének külvárosi, sötétebb zugaiban sem találtam a „féreg"-hez hasonló jelentéstartalmú kifejezést. Ez késztetett írásra.

Lehet, hogy hiábavaló az egyoldalú töprengés, mert a társadalmi — és nyelvi — elidegenedés bandaszellem keretében, mégis rajtakaphatatlan rendszer szerint megy végbe. S talán nem is csupán egyetlen nemzedékhez vagy korosztályhoz kapcsolódik. Talán megemlíthetem, hogy a szemléletmód egyik okozója a jelen-

elmél is bővebb a „féreg" jelentéskör[illegible]e. A szó holdudvarában ott találjuk még: a megvetésre méltó, gyáva, hitvány, gerinctelen, élősködő stb., eléggé közismert jelentéstartalmakat. A férgek több ezer éve ismert és határozottan megnevezett tulajdonságai változtak volna meg? Nem. Ugyanis látszólag nem is mindig bántó szándékkal használják egymással kapcsolatban a tizenévesek. Sajnos, éppen ezt a tényt tartom a legfontosabbnak a további töprengés szempontjából.

Mi történt több ezer év után a szóval? Valóban teljesen „véletlenül" találtak rá és választották ki a fiatalok a milliós szókincsből? Vagy ez is egyfajta „lázadás" az előző nemzedék ellen? Egyszerűen felületesség? Nem hiszem. Ha jobban körül akarnánk határolni azokat a csoportokat, amelyek leginkább használják, úgy tűnik, olyan fiatalokról van szó, akik kevesebb időt töltenek felnőtt, például családi közösségben, és többet vannak az

Datorg Nyomda

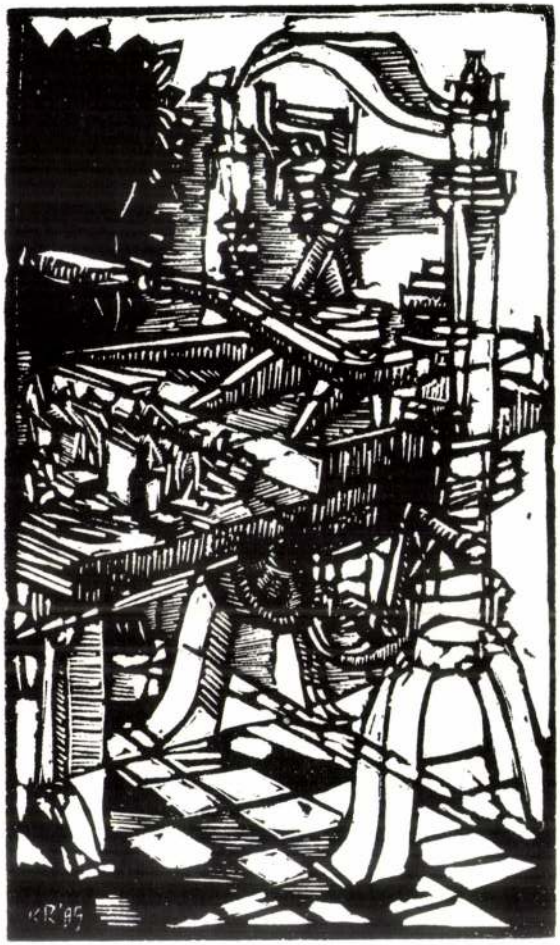

IN MEMORIAM STETTNER BÉLA

A KBK és a Fészek Művész Klub
meghívja Önt
Stettner Béla grafikusművész
emlékkiállításának megnyitójára

1985. június 12-én 18 órára
a Fészek Klub Herman termébe.
(Bp. VII. ker. Kertész u. 36.)

Megnyitót mond: Kőnig Róbert grafikusművész

A kiállítás megtekinthető
1985. aug. 30-ig szombat és vasárnap kivételével,
naponta 14 és 19,30 óra között.

STETTNER Béla

Bucsu Stettner Bélától : Supka Magdolna, Kiss István, Bálványos Huba, Orosz Sándor irásai. = Kisgrafika, XXIII.évf.3.sz. 1984 1 - 10. p. ill.

Stettner Béla kisgrafikái [jegyzék] = Kisgrafika, XXIII.évf. 3.sz. 1984 34 - 36. p.

D h läßt sich – mit Hilfe der entsprechenden erzählenden oder der urkund-
liche Quellen – eine Verbindung dieser Namen zu Lagery (oder auch zu
Chât on) nicht herstellen und zudem ist bei dieser Nachricht auch gar nicht
siche ob sie überhaupt auf Urban II. zu beziehen ist, oder ob sie nicht vielmehr
mit d n aus Troyes stammenden Papst Urban IV. in Zusammenhang zu brin-
gen i [72].

Au der Mitte bzw. der 2. Hälfte des 12. Jahrhunderts sind noch zwei weitere
Mitte ngen über Urbans II. Herkunft überliefert, die hier erwähnt werden
sollen la sie einmal mit dem Liber Pontificalis und der Kategorie der Papstlisten
zusan nenhängen, zum anderen in jene besonders seit dem 17. Jahrhundert ver-
breite Tradition zu gehören scheinen, die Urbans Herkunft aus dem Hause
Châtil n herleitete.

Es i dies die bei Watterich erwähnte Notiz im Catal. Vat. 629: *natione Franci-*
gena e: patre Milione de opido Castilionis[73] und der Hinweis gleichen Wortlauts
im Ch nicon Pontificum et Imperatorum Basileense[74].

Abe auch diese Spur führt nicht weiter. Die Ansicht von A. Duchesne – noch
im 17. ahrhundert selbst u. a. von François Duchesne abgelehnt, doch noch
bis ins 9. Jahrhundert von einzelnen Lokalhistorikern vertreten, zuletzt noch
von Br nont, – wonach Urban II. als Sohn Milos oder Miles' dem Hause Châtil-
lon ein reihen wäre, ist allgemein längst aufgegeben und muß als unerwiesen

STETTNER Béla

Kiss István: Küszködők. = A M. Képző- és Iparm. Táj. 1984. 3/4. 5-6.p.

STETTNER Béla

Szj 1990 84.

137. p. ill

emberekkel. S ezután megkereste Budapesten a Főpolgármesteri Hivatalt.

– Morvay Ferenc ez év februárjában írt nekünk először. Levelében azt kérte: engedélyezzük, hogy feltárathassa a Petőfi család Kerepesi temetőben található sírboltját – mondja Radnóczi Péter, a Főpolgármesteri Hivatal csoportvezetője. – A rokonok, de elsősorban az édesanya csontmaradványaira azért van szükség, mert a Megamorv–Petőfi Bizottság a DNS-print módszerrel szeretné bebizonyítani, hogy a Barguzinban talált csontváz Petőfi Sándoré. Ezt az eljárást az Amerikai Egyesült Államokban gyakran

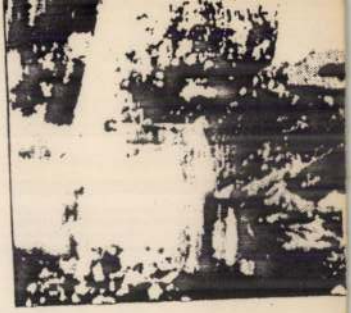

alkalmazzák, segítségével azonosítják a Vietnamban meghalt és felismerhetetlenné vált holttesteket. Ismereteim szerint a módszer azon alapul, hogy minden embernek teljesen egyed

Stettner Béla, grafikus

Szerepel a Nemzeti Galériában.
Megemlítve 3 lapja: Parasztánc, Harci
tánc, Tűztánc.

Harangozó Márta: Dózsa-szobrok s grafikák
2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. aug. 24.

Stettner Béla

1913 március, 1967., mtyp. 45×60

1913. május-június, 1967 〃-〃—

Stettner Béla grafikusművész
kiállítása, Miskolc, 1973. máj.-jún.

Stettner Béla

Est, 1967. sz. mtyp. 41x58,5
Füres, -"- mtyp. 60x45

Stettner Béla grafikusmuvész
kiállítása, Múcsarnok, 1973. máj.-jún.

Stettner Béla

Három, 1967, mtyg. 50×35,5
Hajnal I — k —, — k —, 41×58,5

Stettner Béla grafikusművész
kiállítása, Miskolc, 1973. máj.-jún.

Stettner Béla

Testvérek, 1967. mtyp. 51,4×39
Fiúk, 1967. sz. -"- 50×40

Stettner Béla grafikusművész
kiállítása, Miskolc, 1973. máj.-jún.

Stettner Béla, Munkácsy-díjas grafikusművész.

Megyénk művészeti eseményeinek sorában rangjával és sám-
vonalával kiemelkedik a kétevenként megrendezésre kerülő
őszi tárlat, mely az idén XXII. alkalommal nyílt meg a Vesz-
prémi Vegyipari Egyetem aulájában. — aki először találko-
zik Stettner Béla vegyes technikával készült lapjaival, azt érzi: belő-
tartásuk, kötődésük van, tömör, stabil világ ez. Művein az emberi sors-
kérdések foglalkoztatják. Figuráinak mozdulatai dinamizmust su-
gároznak. „Vízió" c. lapja olyan magatartást horoz, amely mutatja,
hogy alkotója szembe akar és tud szállni a szorongató démonokkal,
amelyek a világ gondjait és bajait előidézik. (emlitve.)
„Pieta" c. (repr.)

Veszeli Lajos: A megfiatalodott Őszi Tárlat.

Napró (Veszprém), 1983. nov. 19. 8-9-old.

Stettner Béla

Dürer születésének 400 évfordulójára a Magyar Nemzeti Galériában a mai magyar grafikusok kiállítása nyílt meg, melyen a Dürer pályázat képzőművészeti alap díjait nyerte el.

Rideg Gábor: Magyar grafikusok Dürer emlékére.

Szolnok Megyei Néplap, Szolnok, 1941. jún. 2.

Stettner Béla grafikus

Kisgrafikát, illetve ex libriszeket készít.

P. Brestyánszky Ilona: Egy feléledt grafikai műfaj: az ex libris.

Könyvtáros, Budapest, 1971. (2.) 6.

Stettner Béla

Budapesten született 1928-ban. A Képzőművészeti Főiskolán 1952-ben Kmetty János és Koffán Károly mesterek tanitványaként végzett. A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának egyik alapitó tagja.

Solymár Istvám: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Stettner Béla

Egyéni kiállitásai: 1961. Fiatal Művészek Klubja. 1965. Dürer terem. 1967. Bécs - Collegium Hungaricum, 1969. Orsz. Széchenyi könyvtár. 1970 Vác; csoportos kiállitásai: 1953, 59 Bécs.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Stettner Béla

Továbbá: 1958. Párizsi Fiatalok Biennáléja, Moszkva, 1960 Varsó, Helsini, Oslo, 1961. Helsinki, Moszkva, 1964 Krakkó, 1966. Bologna, Roma, Padova, Hamburg, Pesaro, Tarnow, 1967. berlini "Intergrafik" kiállitás

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Stettner Béla

Sao-Paulo-i Biennálé, londoni, varsói , bukareszti, Schleswig-Holstein-i, moszkvai, gruziai, vietnam-i és ankarai magyar kiállitások. 1968. Nemzeti Galéria grafikai, a Stúdió jubileumi kiállitása.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Stettner Béla 5

Nyugat-berlini, esseni, venlói, norwichi, moszkvai, magyar grafikai tárlatok, Tokiói Biennálé, 1969. Kiel, Tokió, Pretoria, .1970. Athén, Addis Abeba ,- A hazai nemzeti tárlatokon rendszeresen részt vett.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Mint a "Kilencek" alapitó tagja, a csoport Műcsarnokban /1966, 1968 / valamint vidéken /Veszprém/ Szombathely / rendezett kiállitásain is. 1960-ban Derkovits ösztöndijas, 1970 -ben SZOT dijat nyert.

Solymár István: Maimmagyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Reprodukciók: 146.sz. Fűzes, 1967, monotypia, 600 s 450 mm.; 147.sz. PietaII. Vietnam, 1967. monotypia , 530 x 395 mm.; 148.sz. Fiuk, 1967. monotypia, 500 x 400 mm. 149.sz. 1919. Május-junius. monotypia, 450 x 600 mm.

Solymár Istvám: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972.

Stettner Béla

formák, felületek tekintetében Bernard Buffet-től tanult. Soványitott, geometrikusan tördelt figurái kezdettől agitativ témákat hoznak szinre.

Solymár István: Mai magyar rajzművészet, Budapest, 1972. 20 l.

Stettner Béla

Bemutatott művei: „1919 május-június", monotypia, (repro.) „1919. aug.", „Pieta", „Est", „Hajnal", „Hórman", monotypia.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968

101

Stettner Béla

grafikus

Linómetszete

Repr.

Kornak 1972. I. 34.

Stettner Béla

grafikus

Metsete

Repr.

/„Lenin él..." 1970/

Kornak 1972. I. 130.

Stettner Béla grafikusművész

Az 1972 év művészeti dijasai között a Magyar Népköztársaság érdemes művésze cimet kapta.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 4.lap.

Stettner Béla

Festmény a lakásban:

Az alanti vizsgálathoz fontos volt a kérdés, milyen képek találhatók az emberek lakásában. Helyszíni sillabizálások segítségével a festők neveről kaptak némi információt: a művész neve ismert a festőkgrafikusok közül. Valószínűleg a Képcsarnos Vállalat útján került a lakásba.

Vitányi Iván: Képzőművészeti ízlésvizsgálat munkások között.
Új Irás, Budapest, 1973. okt. 45. old.

Stettner Béla grafikusmüvész

A Mücsarnokban rendezett tárlaton bemutatott müveiről Vadas József ir, -több kiállitást ismertető-kritikájában: a müvész nem törődik a valósággal, "a tiszta eget kék levegővé, a vidám embereket ünneplő társasággá változtatja". Nyulánk alakjaival a szépséget igyekszik ábrázolni s ez sikerül is neki. "A harmóniához a nyujtózkodó alakok formailag kiegyensulyozott kompoziciójával" és szineinek szépségével jut el.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. juni. 2.
XVII. évf. 22. sz. 13. lap.

Stettner Béla

Részt vett a Kilencek szombathelyi tárlatán a Savária Muzeumban.

Kortárs 1970/5 837. old.

Stettner Béla grafikus

a Szabadság-terében rendezett országos kiállításon szereplések művei.

Losonci Miklós: Országos grafikai kiállítás Pestmegyei Hírlap, 1944. okt. 2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JAN 2

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Stettner Béla grafikus

1021

Stettner Béla kisgrafikai kiállítását a veszprémi Eötvös Károly m. könyvtár galériájában Poór Ferenc, a megyei tanács osztályvezető helyettese nyitotta meg

tivételes művészi erejű mű, mely
jelent a vajdasági magyar drámai
ól pergő párbeszédei alapos színp
anúskodnak. A darabot *Harag Gy*
helyi magyar rendező állította szín

éki *Neoplanta* filmgyár októberre
sorozata első részét *Marxról és En*
ugat-Németországban, Brüsszelben,
Londonban forgatták és Brighton m

Stettner Béla

Művei szerepelnek Soó Rezső ex libris
kisgrafika gyüjteményében

Weiner Mihályné: Magyar ex libriseek Soó Rezső kis-
grafika gyüjteményében

Művészettörténeti Értesitő 1974/1 §79.old.

Stettner Béla (grafikus)

Meditáció (grafika)

Népszava, 1974. szept. 28. 102. évf. 227. sz. 5 r.

Stettner Béla (grafikus)

Munkásrok (grafika)

Népmana, 1974. okt. 13. 102. erf. 240 m. 8 p.

Stettner Béla

"Táj" cimmel hozza a lap a müvész rajzát.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 15.
XIX. évf. 11. sz. 11. lap.

Stettner Béla 1.

Érdekes művészegyéniségről árulkodik ez a Műcsarnokban rendezett kiállítás: olyan alkotóról akiben az credendő líraiság küzd a szerkesztő szándékkal. Stettner e szerkesztő szándék elvének megfelelően még emberalakjait is „architektonizálja" vagyis építészeti elemekhez, pillérekhez, falsikokhoz teszi hasonlová, részeikent egy nagy architektonikus egésznek, magának a kompozíciónak.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1973/140 6old

Stettner Béla 2.

Nagy vonalú egyszerűsítéssel, jollehet grafikai általában kicsinyek. És ez a méret jobban meg is felel a szinész lírai – olykor drámai – alkatának, semmint a nagy formátum, amely elbeszélő képsorait nem tudja kellő epikai tartalommal – megfelelő hangvétel hiányában – betölteni.

Bojár Ivan: Kiállításról kiállításra

Magyar Ifirlap 1973/140 6 old

Stettner Béla 3.

Így az Ünnep című kompozíció szinben és formában egyaránt szétesik. Ezzelszemben az Örmény hegyek tiszta ornamentikája vagy a Városka egyértelmű szerkezetritmusa, csakúgy, mint a Külváros II. felület megoldása formai részleteiben is ökonomikus, szineiben is visszafogott, egységes.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1973/140 6 old.

Stettner Béla (grafikus)

A Művészmozban 1975. május-ban rendezett jubileumi kiállításon részt vett.

Népnava, 1975. máj. 4. 103. erf. 103/a. 8p.

Stettner Béla

Grafikus

Kiállítás. Szegeden

Magyar Hírlap 1973 XI. 30

Stettner Béla grafikus

a Műcsarnokban rendezett Jubileumi képzőművészeti Kiállításon szerepel műve.

v. i.: Jubileumi tárlat.
Naplő | Veszprém |, 1945. ápr. 26.

Béla Stettner: Beim Speckessen, 1968, Kupferstich

Bildende Kunst, 1974.11.
541 old

3

Stettner Béla grafikus

A Műcsarnokban rendezett jubileumi kiállításon, szerepel lapja.

Tasnádi Attila: Képzőművészetünk jubiláris szeregszemléje.

Népszava, 1975. máj. 4.

Stettner Béla metszete

Kortárs 1970/5 706. old.

Stettner Béla grafikus

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson a Műcsarnokban 1968-ban.

Kortárs 1968/1o 1673. old.

Stettner Béla grafikus

Részt vesz a "Kilencek" Műcsarnokban rendezett kiállításán 1968-ban.

Kortárs 1968/9 1498. old.

Stettner Béla grafikus

Tasnádi Attila " A Kilencek és a Studió " c. esztetizáló cikkében szerepel.

Kortárs 1969/4 666. old.

Stettner Béla metszete

Kortárs 1969/6 984. old.

Stettner Béla festőművész

1952-ben Kmetty és Koffán tanitványaként befejezi a főiskolát. 1960-tól a képgrafikát részesiti előnyben, sokat kisérletez technikai eljárásokkal. 1966-ban Munkácsi-dijat kap. A Szövetség egyik titkára és a Kisgrafika Baráti Körének vezetője.

Kortárs 1969/6 hátlap

Stettner Béla

1965-ben volt első önálló kiállítása, bár már 1952 óta ven rént különböző kiselb-nagyobb tárlatokon.

Népszava, 1974. júl. 20. 102. evf. 168 n. 8 p.

Stettner Béla

Csalód (grafika)

Népszava, 1974. júl. 20. 102. evf. 163 sz. 8 p.

Stettner Béla

Született grafikus. Leginkább lineában, rézkarc-ban és monotípiában dolgozik.

Népszava, 1974. júl. 20. 102. erf. 163 sz. 8 p.

Stettner Béla

Művei közül a Halászok, a Fohasogatók, a Kiáltás, az Apokalypsis I - III' és a Passió sorozat említve.

Népszava, 1974. júl. 20. 102. évf. 168 sz. 8 p.

Stettner Béla

Második önálló kiállítása 1973-ban volt a Műcsarnokban.

Népszava, 1974. júl. 20. 102. évf. 168 sz. 8 p.

Stettner Béla

A képzőművészeti Főiskolán mesterek Kmetty János és Koffán Károly volt.

Népszava, 1974. júl. 20. 102. erf. 168 n. 8 p.

Stettner Béla

1946-ban a középiskolások országos rajzversenyén első lett. 1947-52-ig a Képzőművészeti Főiskola növendéke volt.

Nápsava, 1974. júl. 20. 102. elf. 168 m. 8 p.

Stettner Béla

Magány (grafika)

Néprava, 1974. júl. 20. 102. erf. 168 n. 8 p.

Stettner Béla

1966-ban Munkácsy-díjat, 1971-ben SZOT-díjat és a Képzőművészeti Alap díját nyerte el, közben megkapta az érdemes művész kitüntető címet is.

Népszava, 1974. júl. 20. 102. exp. 168 m. 8 p.

Steltner Béla

1960-63 ig elnyerte a Derkovits ösztöndíjat.

Népszava, 1974. júl. 20. 102. évf. 168 sz. 8p.

Stettner Béla

Május 1 alkalmából a SZOT művészeti díját kapta.

Magyar Hírlap, 1970. V. 1. 9. l.

Stettner Béla

A jászberényi könyvtár ötödik kisgrafikai kiállításán a Munkácsy-díjas érdemes művész kisgrafikái szerepelnek. Egyik ex libriszén palackba zárva tanácskoznak egy kiránduláskor résztvevői, a háttérben kialakított egri mindszentiel. (emlétve)

A.A.: Műemlékek ex libriszeken és kisgrafikákon
Szolnok Megyei Néplap, 1972. okt. 14.

Stettner Béla

Munkácsy díjas, érdemes művész

grafikai kiállítása a
Műcsarnokban nyílik meg

Népszava 1973 január 19
k. old.

Glettner Béla grafikus

„Gyógyítás az ex libriseken" c. debreceni kiállítás hazánkban az elő e témakörben, melyet dr. Török Béla főorvos kezdeményezett. – Szerepelt a művészalkotása a kiállításon.

Lenkey István: A kisgrafikabarátok életéb

Szocialista Művészetért, 1975. jún.

Stettner Béla

A Balatoni kisgrafikai biennálén részt vett Bognár Árpád, Stettner Béla, Diskay Lenke, Kőhegyi Gyula, Mészáros Imre, M. Lendvai Kati.

Magyar Hirlap 1973/212/6

Steltner Béla

Cegléden a Kossuth Lajos Múzeumban ex libris kiállítás nyílt meg. – Komáromi Imre gyűjteményét tartalmazza, melyen a művész műve látható.

Losonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1975. szept. 16.

Stettner Béla

"A hatvanas évek elején kibontakozott nemzedékből hiányzik" Gross Arnold, Kass János, Raszler Károly, Reich Károly, Stettner Béla és Würtz Ádám,-mondja kritikájában Vadas József, mely "Szelid grafikusok" címmel számol be a Miskolci Galériában rendezett, Országos Grafikai Biennáléről.
A felsorolt kiváló művészek távolmaradása nagy űrt jelentett a kiállitáson, -mint a részletes beszámoló megjegyzi.
Fenti című, -a Biennáléről szóló ismertetést lásd: Gáesi Mihály nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 3.
XX. évf. 1. sz. 12. lap.

Stettner Béla grafikus

Nagydemő ex libris gyűjtő 1930-as évek
óta. Gyűjteményében a művész minden
szerepel.

Szabó Ferenc: Milyen a gyűjtő?
Hajdu-Bihari Napló, 1973. febr. 10.

Stettner Béla

1919. március (fotó)

Népszava, 1974. márc. 16. 102 cíf. 63 sz. 7 p.

Stettner Béla

Pihenők (grafika)

Népmara, 1974. márc. 31. 102 db. 76 m. Sp.

Stettner Béla

A jövő örökösei (grafika)

Népszava, 1974. márc. 16. 102 cíf. 63 sz. 6 p.

Steltner Béla

Vöröskatonák, előre (grafika)

Népszava, 1974. márc. 16. 102 elf. 63 sz. 6p

Stettner Béla

Albrecht Dürer születésének 500. évfordulója alkalmából magyar grafikai kiállítás nyílt tegnap a Magyar Nemzeti Galériában. A Magyar Képzőművészek Alapjainak 10 ezer forintos díját Stettner Béla kapta.

Díjkiosztás a Dürer-évforduló.

Magyar Hírlap 1971/141 Pald.

Stettner Béla, grafikus

febr. 16-án nyílik meg tárlata
Pécsett.

— :o Grafikák

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. febr. 16.

Stettner Béla, grafikus

kiállítása.

– : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. nov. 6.

Stettner Béla grafikus

Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum
Horváth Mihály utcai lépcsőházában
nyílt kiállítása november 4-én

Magyar Nemzet 1973 november 3
4. old.

Stettner Béla
grafikus

A Krakkói Krystofory Galériában a "Magyar Grafika Napja" csoportos kiállitáson részt vett.

•–• Magyar müvészek kiállitásai külföldön.
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 46.oldal.

Steltner Béla
grafikus

„Dórsa" (repro)

A borítón.
Művészet, 1972 szeptember

Stettner Béla grafikus

május 19-én nyílik

kiállítása a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1973 május 15

4. oldal

Stettner Béla

Viallétásáról szóló
cikk a 4. oldalon

Nápszava 1973 június 1

Stettner Béla grafikusmüvész

" Müvészeti Dijak - 1972" cimmel közli a lap azoknak a névsorát, akiknek a Magyar Népköztársaság Érdemes Müvésze cimet adományozták.
A müvészen kivül még Reich Károly grafikus müvészt tüntették ki az Érdemes Müvész cimmel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 2. lap.

Stettner Béla

Munkácsy-díjas, érdemes művész

alkotásai szerepelnek a "Grafikai hét 1978" c.kiállításon a budapesti Csontváry teremben 1978.V.18-25.

Katalógus a könyvtárban.

STETTNER BÉLA,
--- grafikus

A vajai Vay Ádám Múzeumban rendezett "Mai magyar képzőművészet", cimü kiállitást 1971. Augusztus 20-án nyitották meg. A kiállitás anyagában szerepeltek az ő alkotásai is. 84. old

SÁNTA JÁNOS: Mai magyar képzőművészeti kiállitás
82. old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1971. VI. 4.sz

STETTNER Béla

TURÓCZY Rozália: Stettner Béla emléklapjai Arany Jánosról. = Kisgrafika, 14,1985,1 2o-23.ill.

Hubertus		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.67		0.00		0.00	1	0.04
Ireneus		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.25	1	0.04
Jakab idősebb		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Jakab –Fülöp		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.25	1	0.04
Kálmán		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Kilián		0.00	1	0.26		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Nikodémus		0.00	1	0.26		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Pantaleon		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Primus –Felicián	1	0.20		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Privardus		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.57		0.00	1	0.04
Remigius		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Sixtus		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.25	1	0.04
Szent Sír		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Szervác	1	0.20		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Tamás Becket		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Tivadar		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.67		0.00		0.00	1	0.04
Vince		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Walburga		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Zakariás		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.25	1	0.04
Zsigmond		0.00		0.00	1	0.14		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Zsófia		0.00	1	0.26		0.00		0.00		0.00		0.00		0.00	1	0.04
Összesen:	504	20.24	382	15.34	735	29.52	150	6.02	150	6.02	175	7.03	394	15.82	2490	100.00

* A táblázat %-értékei az adott területre vonatkozó megoszlási gyakoriságot mutatják.

STETTNER Béla

kiáll. Bp.,FÉSZEK Művészklub, 1985. junius

ism. ARATÓ Antal: Un memoriam Stettner Béla. = Kisgrafika, 14, 1985,2. 25.

.e Dokumente erhalten geblieben.

Schon früh zeigte sich bei Bertalan Pór seine Empfäng
oziales Unrecht. Im ersten Jahrzehnt seiner künstlerischen
Realismus jener Zeit meisterhafte Menschendarstellungen. In
ildnissen malte er für seine Zeit so Bedeutendes, wie es nur
u finden ist. Bei ihm sind Selbstuntersuchung und das Stre
nit dem Bemühen um die Erkenntnis der Welt verbunden.
ieht und mit meisterhafter Kalligraphie in trüben und heitere
von seinem seelisch-emotionellen Zustand berichtet, vermitte
in Bild von dem Zeitalter, in dem er lebt. Die Selbstbildniss
ich selbst gegenüber nicht nachsichtig war. In der Sprach
Selbstbildnissen von der Einheit, Harmonie oder Disharmonie
fangen vom meditierenden Jüngling bis zum selbstbewußte
ines gegen seinen Willen, zwangsmäßig gemalten Soldaten g
Revolution vorbereitende ungestüme Mann, aber auch ein Se
n Fechterstellung. Selbst das Kolorit ändert sich dem Ort u
sprechend, wird sozusagen heller oder dunkler. Denn nicht di
ondern die vehemente gesellschaftliche Unzufriedenheit fors
nd symbolischen Formen. Und der Meister nutzte sie; au e
in der slowakischen und Pariser Emigration gemalten kra v
Erschütterung gezeichnete Landschaftsbilder und Tierdars
kommt in den losstürmenden, angreifenden, kämpfenden S

STETTNER Béla

grafikusművész

Dr. Soós Imre: Stettner Bélára

emlékezünk =

Kisgrafika, 1989/3

5 – 7. ill.

rez. F.

XX. sz. 45. u / Meitsch

Stettner Béla, (1928–) 1) grafikus

A már a felszabadulás után felnőtt művész-generációból új ex libris-művészként és új hanggal először Stettner jelentkezett, aki a képzőművek Szövetségnek a Kisgrafikai Barátok Köre melle rendelt művészeti vezetőjeként került közelebbi kapcsolatba az ex libris-sel. A realizmusban belül is gyökeresen újat hozott, ez az új vérzben képépítési módszerében és eszközeiben rejlett és hogy a munkát állította gyakran mondanivalójának középpontjába.

Galambos Ferenc: A XX. századi magyar ex libris.

Hevesi Szemle, 1946, 3. 19. old.

Stettner Béla 2) Folytatás.

Térbeasztásának kiegyensúlyozottsága, szűkszavi vonalvezetés és az egyenesek uralma, statikus nyugalmat ad lapjainak. Sikszerűsége következetes. Napjainkban stílusváltozásának harmadik korszaka játszódik le szemünk előtt amely mögött egyéni tragédia áll. A megpróbáltatás eddigi kötöttségeitől megszabadította és hajlékonyabbá tette. – A liró a kedvenc anyaga, virtuóz módon bánik vele.

Galambos Ferenc: A XX. századi magyar ex libris.

Heves i Szemle, 1946. 3. 19. old.

Stettner

l.

Kazimierz Lev

XXII. k. 432. l

Tisza folyó VII. 64.

Szekfű

l.

LykaMagyműI800-50

89.91.487.l.

A Győzelem 10. évfordulója

A Corporációk emlékérmei /6 drb/

Moschi Mario

Charitas

Hockey

Firenzei Felső Müvészi Iskola

Az Olasz Olimpiai Bizottság emlék

A Győzelem

A Forradalom 10. évfordulója

Papi Federigo

Stettner Béla, Munkácsy-díjas grafikusművész

Megay László: A rézmetszés klasszikusa, Rékassy Csaba.

Kik és hányan nincsenek már abból a páratlan tehetségű grafikus nemzedékből, melyet Kondor Béla neve fémjelez, és úgy teremtett iskolát, hogy abban minden mester a többitől szellemileg független. Nincs már itt a társaság rangidőse, Csohány Kálmán, elment Stettner Béla is fiatalon, régóta hiányzik Lenkey Zoltán és újabban Rékassy Csaba.

Művészet, 1989., 11-12., 20-old.

Stettner Béla

„Hásman" 1967 Monotypia

50 x 35,5 cm

156. Zép.

Kritikák és képek Corvina Bp.1976

Stettner Béla

Szerepelt a Budavári Palotában a Magyar Képzőművészek Bulgáriáról c. tárlaton.

Általánosabb érvényű mondanivalót sugall *Stettner Béla* munkája, a *Balkán* című, vegyes technikájú, színes grafikai sorozata

Magyar Hirlap 1978-86--6

Wagner: Jubiláris tárlat a Várban

Stettner Béla

grafikusmüvész novemberben a Csepel Galériában
fog kiállitani

Magyar Hirl ap 1978-221-6
Wagner:Csepel Galéria

Stettner Béla, Munkácsy-díjas grafikusművész

a bolgár fővárosban, Szófiában első terjedelmű kiállítását rendezték, – a magyar grafikának nagy sikere van. Csoóry Kálmán Bulgáriában rendkívül népszerű és Reich Károly, Stettner Béla munkái is.

Szófiában, magyarul.

1984. IV. 21. Televízió 15.50 / Gné.

STETTNER BÉLA

emlitve

Losonci Miklós: V.Országos Kisgrafikai Kiállitás.Cegléd Művelődési Ház

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/41.sz. 3-4-o.

Pn.

Ervényes 19.....tól....

Felkérjük,hogy a fenti kutatása
egy példányát az MTA MKCS Könyv
veskedjék.

Stettheimer von Burghausen MDK

A Fekete templom korusát tartó oszlopok
építője. (repr.)
Ugyancsak ő építette Landshutban a hanbóan
kiképzett kórussal ellátott kórház-templomot.
(Georg Dehio: Geschichte der deutschen Kunst.
157. old.)

Das Burzenland. III. k. Brassó. 1. rén. E. Jekelius kiad.
Brassó 1928.
eml. L. 128. old. rep: 160. ~~[illegible]~~ ábra

STETTLER MÓRIC,papi és miseruhakészitő

A palotai csapócéh 1857-ben csináltatott zászlót,Stettlernél,Pesten,Nagyhid u.8.A céh iratai között fennmaradt a 220 forintról szóló szerződés és a számla is, amely végül is 354 forintra emelkedett.-/153 old/, 67.jegyz.

NAGYBÁKAY PÉTER: Veszprémi és Veszprém megyei céhzászlók,céhlampák és egyéb cégjelvényes emlékek 127.ol

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 10.
Veszprém, 1971

MDK

Stettner és Krausz **épitész**

magánépitési eng.

Épitő Ipar-Épitő Művészet, 1922. okt. 15. 152 l.

MDK

Stettner építész

Magánép. eng. Bp. Építő Ipar 1910. jun.26. 267 l.

R. D. V.

STETTNER

A VIII. Magyar Lépső művészeti Kiadási-
tatson szerepel

Magyar Nemzet (1960) XVI. 92 A.
Dutka Mária: Grafikus mű-
vészetünk fejlődése..

M.D.K.

Stettner
grafikus

Méltatás.

Dutka Mária: Fiatal művészek kiállítása. 8 l
Magyar Nemzet, 1960. jan 24.

M.D.K.

Stettner
grafikus

Kiltatás.

Dudka Mária: Fiatal munkások kiállítása. 81.
Magyar Nemzet, 1960. jan 24

Stetter Keresztély

akad. festő

l.

Bedyggörvrajzisk

18. l. jegyzet.

ÁNBIRTOKBÓL
ŰTÁRGYAK

DÁSA, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

Stettka Sula

wod

Fekete. 50-5 il

arcelaji

Stetka Gyula

Műcsarnok

1907-8. téli kiáll. 33, 35

1908. tav. kiáll. 64.

1908-9. téli kiáll. 19, 21, 27, 139

1909-10. téli kiáll. 28

1910. tav. kiáll. 16, 18

1910-11. téli kiáll. 395

1911. ~~[illegible]~~ tav. kiáll. 352, 355

1911-12 pub. kiáll. 15, 19.

1912. tav. kiáll. 48.

1912-13. téli kiáll. 22, 90, 393

1913. tav. kiáll. 103

1913-14. téli kiáll. 456, 457.

III

704 (1878).
812 (44).

mi korben

támasztott táblára ir, ~~de balra~~ vissza-
át kettős szalag szoritja, jobb válla mez-
megkötötte és lepeljét térdén átvetette.
k látszanak.

~~4~~ (41) cm.
ki falán lévő frescó eredeti cartonja.
rjesztésre 1898: XII. 31-én kelt 81978 sz.
8). ~~a vételár~~ Elszámoltatott 1899: XI. 22-én
II. 4-én a 2075 sz. fogadta el. (111/900).
901: XI. 5-én (550/900).

113

Stetka Gyula

Művészet
1914. tav. Kiáll. 203, 205
1915. tav. Kiáll. 1.
1916. tav. Kiáll. 126, 149
1917. tav. Kiáll. 38
1918. tav. Kiáll. 322
1919–20. téli Kiáll. 249
1921. őszi Kiáll. 126
1922. jub. Kiáll. 291
1924. tav. Kiáll. 7, 384, 391
1925. tav. Kiáll. 315, 319
1927. magyar táj. 80

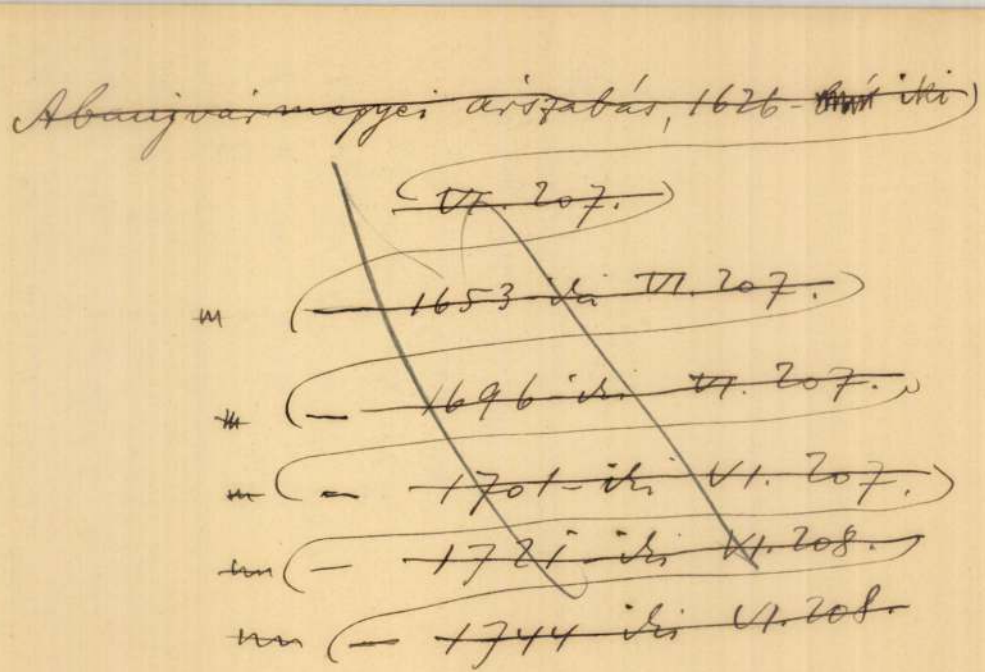

I

Steska Gyula Bpest.

Műcsarnok
1893/94. téli kiáll.
1894 tavaszi kiáll.
1894/95. téli kiáll.
1896. mill. kiáll.
1897. tav. kiáll.
1897/98. téli kiáll.
1898. tav. kiáll.
1898/99 téli kiáll.
1899–1900 téli kiáll
1900–1901. téli kiáll
1901 tav. kiáll
1901–2. téli kiáll. 18, 21, 34, 36, 172, 181, 191, 309, 380
1902. Tav. kiáll. 202–204
1902. Bpesti Orvosszövetség mű kiáll. 559–560, 561, 579
1902–3. téli kiáll. 43, 44
1903. tav. kiáll. 388

Akron (Ohio U.S.A.) Magy. Kőzművelődési Kör K. 300.

MDK

Stetka Gyula

Műcs. tav. kiáll. Vasárnapi Ujság, 1914. 14.sz.
269-71 l. képpel.

MDK

Stettka

A: M.művészet a párisi kiáll.-on. Műcsarnok, 1900, jun. 17. 315 l.

Stetka Gyula

festette II. Rákóczi Ferenc
archipét Pest vármegye közgyű-
lés terme részére.

Irod

Pesti Hirlap 1917 ápr. 19.
(Rákóczi Ferenc archipe.)

U. 2117

Sleska Gyula

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 204, 207
1927. 92, 97, 166
1931. 320
1932. 66.

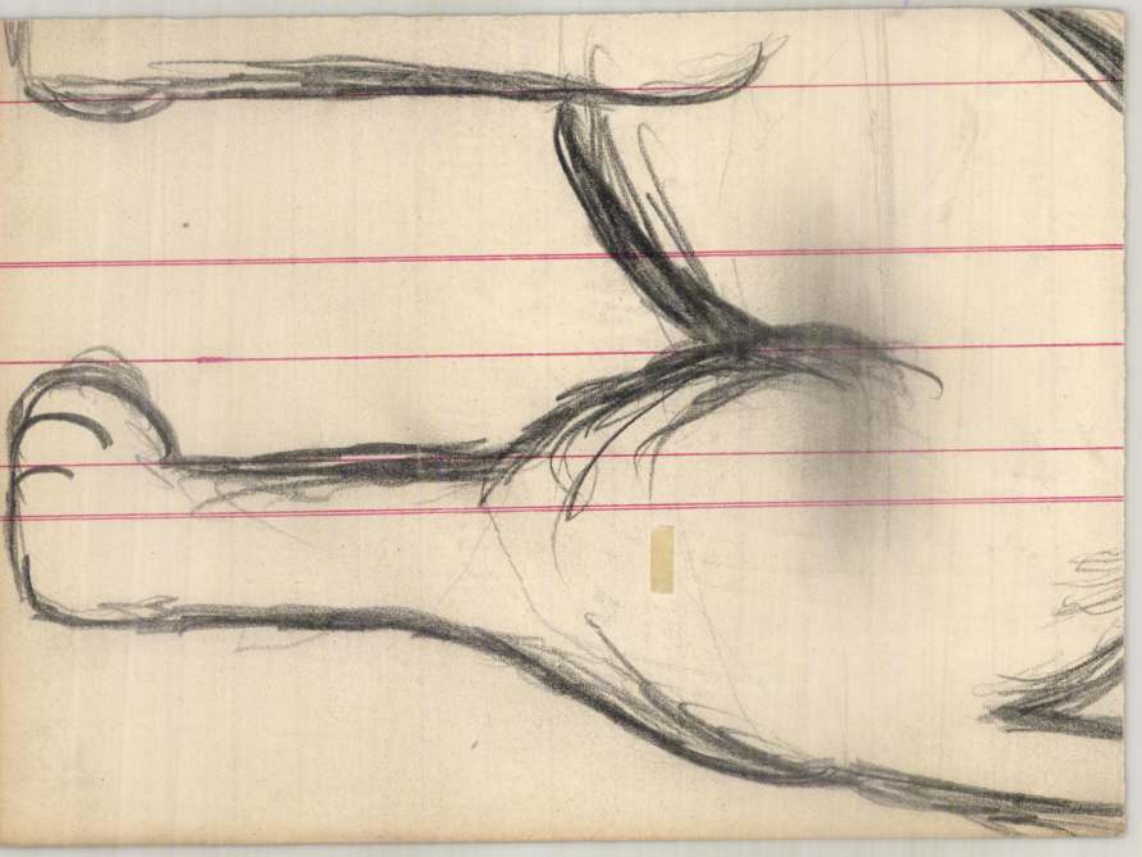

Stetka Gyula

Tornai István, Szabó Béla, Kövér Gyula, Knopp Imre, Merész Gyula, Mihalovits Miklós művészeket a figurális művészek mestereiként szerepelnek dr. Szemess Miklós: "A Képzőművészeti Társulat 60 éve a Műcsarnokban" c. kritikájában, mely a jubiláris tárlatról szól.
Poll Hugó pasztelljeit külön kiemeli, mint elsőrendü teljesitményt.
Olgyai, Mendlik, Székely, Ujváry, Nádler, Bosznay, Major, Kárpáthy művészek a legszebb tájképeket festik.
Karlovszky, Balló, Stetka, Kunwald a sok tehetség között is a legkiemelkedőbbek, az arcképfestők közül Karlovszky Bertalant tartja a legnagyobbnak.
Élet, Bp. 1922. május 28. XIII. évf. 11. sz. 269-270. lap.

A teljes művésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

Stettka Gyula

Balló Ede és Benczur Gyula müvészeket különválasztva a kiállitáson szereplő müvészektől, hármukról összevont véleményt nyilvánit Marco: "A téli tárlat II." cimmel. Keményen birálja az általuk készitett portrékat, melyeknek mind beállitásuk, mind öltözetük /diszmagyar/ valamint bársonyfüggönyös hátterük fényképekhez hasonlitható, s mivel az ilyen képek részekre bonthatók, azt tanácsolja a müvészeknek, hogy az egyik az alakot, vagy a fejet, a másik a diszmagyart, a harmadik a még hiányzó részket fesse meg. /Mivel a kritika éle főleg Benczur felé irányul igy a róla készült cédulán Marco véleményéből részletesebb idézet található./

A HÉT, Bp. 1906. nov. 25. XVII. évf.
47. sz. 785. lap.

Stetka Gyula

A Műcsarnok Tavaszi tárlatáról a lap bemutatja a következő művészek alkotásait:

Marton Ferenc: "Takarodó" c.

Stetka Gyula: „gr. Csáky Károly váci püspök arcképe" c.

Rottmann Mozart: öltözködő fiatal nőt ábrázoló kép.

ifj. Kampis János: "alistali Laky Margitka arcképe" c. művek. A kritika igen nagyra értékeli ifj. Kampis portréit, melyek szinben, felfogásban kitünőek.

Fenti tárlaton szereplő többi művésznevet lásd: Mednyánszky László nevénél, ugyenezen jelzettel és dátummal jelölt céduláu.

ÉLET, Bp. 1914. ápr. 12. VI.évf. 15.sz. 469, 474,475. lap.

Stetka Gyula

Mednyánszky László, Marton Ferenc, Ligeti Miklós, Leidenfrost Sándor, Lechner Ödön, Körmendi-Frim Jenő, Kozma Lajos, Kléh János, Klammer Mariska, Kimm Frigyes, Katona Nándor, Karlovszky Bertalan, Kandó László, ifj, Kampis János, Jakab Zoltán, Hende Vince, Gulyás János, Gulácsy Lajos, Glatter Gyula, Germány Elemér, Ferenczy Károly, Dobrovic Péter, Burghardt Rezső, Bosznay István, Beszédes J. László, Berkes Antal, Benczur Gyula, Barta Ernő, Baróthy Major Jenő, Barkász Lajos, Bánsághy Vince, Zombory Lajos, Zádor István, Vastagh Géza, Vidovszky Béla, Vesztróczy Manó, Várady Gyula, Szmrecsányi Pajtás Ödön, Szlányi Lajos, Stetka Gyula, Rottmann Mozart, Reményi József, Pentelei Molnár János, Páldy István, Nádler Róbert, Moldován Béla művészek a Műcsarnokban rendezett Tavaszi tárlaton mutatták be alkotásaikat.

ÉLET, Bp. 1914, ápr. 12. VI. évf. 15.sz. 469, 474-475. lap.

Stetka Gyula

Művészet 1910 335
– 1911. 55, 133, 149
– 1912. 184

Magyar Művészet
1925. 204, 207
1927. 92, 97, 166

MDK

Stetka Gyula festőművész

kiállitási nagy éremmel kitüntetve.

A képzőm. kiáll. kitüntetései. Vasárnapi Ujság, 1885. 32.sz. 520 l.

Stetka Gyula

Három kiállitásról számol be Margitay Ernő. Ezek közül a harmadik tárlatot a Képzőművészeti Társulat rendezte. A kritika értékeli az itt szereplő művészek munkáját:
Ferenczy Károly: "Pieta"ját igen szigoruan birálja, nem talál benne "semmi pietást",
Stetka Gyula: "Krisztusfej" c. müve végtelen bensőséges alkotás,
Vidovszky Béla friss, intim interiöjei kiválóak,
Zádor István "sebesülten került haza a harctérről"-mondja Margitay, majd igen nagy elismeréssel méltatja a szemet örvendeztető vásznait: a királyi palota termei, a miniszterelnökség gobelintermei igen komoly tudásról tanuskodnak. Élet, Bp. 1915. ápr. 4. VII.évf. 14. sz. 339. lap.

ifj. Stetka Péter, mérnök M.D.K.

tervei alapján alakítjár át 21.000 K. költséggel az ág. ev. egyház kis-somlói templomot.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904.XXV. évf.

febr. 10. sz. 7. old.

Sletka Péter

l. Evang. templ.

198. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

M. D. K.

STETTBERGER, Johann Asrtolos

Vogel S. alkohmarottje 1805

L. S. Vogel 209.

STETTBERGER JÁNOS, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.- Terézvárosi lakos.- Helyrajzi szám: 224.- Összeírási szám: 582.- 48.old.

BATÁNI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
39.old.

Az Iparműv. Mús. Kopp Perenc Muz. Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Stetter

Kincstári mérnök
rapjai

lásd

Hadtört. Közlemények
1912. 411. l.

Megérkezés	Tartózkodás	Indulás	Szállítás tartama	Postahivatalok	Távolság kilométerekben	Szállítás tartama	Megérkezés	Tartózkodás	Indulás
idő / p.	idő / p.	idő / p.	idő / p.			idő / p.	idő / p.	idő / p.	idő / p.

F.C.Stetter festő MDK

Hegyeshalom, ev. templom oltárkép:Krisztus és szt Péter

Genth.Müeml.1959 I. 133

„C. Stetter pinx"

jelzéssel Zay Péter báró (1735–1788) arcképe, olajf. a VIII. ker. luth. egyházközség tulajdonában.

Restaurálta

1927 II. 21. én.

Római Körégiségek, alsófarkadini

IV-120.

Stetka Gyula
festő

Fővárosi Lapok 1896. ápr. 25., 8. old.
(Művészetek. Az ezredévi műkiállítás.)

Kalmán

Stetka Gyula
perlő

Budapesti Lapok 1896. dec. 3., 6. old.
(Ujdonságok. Rékey Lajos arcképe.)

Kalmár

Stetka Gyula
festő

Fővárosi Lapok 1896. jan. 28., 7. old.
(Művészetek. A király arczképei.)

Kalmár

Stetka Gyula
festő

Fővárosi Lapok 1895. jan. 10. III old.
(Ujdonságok. Telepy Sárika kinetése.)

Karlmán

Stetka Gyula
Ferde

Fővárosi Lapok 1900. dec. 23., 14. old.
(Vajda Ernő: Téli tanulás.)

Kalmár

Stettka Gyula
lexikon

Fővárosi Lapok 1876. nov. 27., 6. old.
(Ujdonságok. A király legujabb arczképe.)

Kalmár

Stetka Cyula
festő"

Fővárosi Lapok 1896. dec. 24., 6. old.
(Művészet. Kitüntetett művészek.)

Kalmár

Stetka Gyula

festő

Fővárosi Lapok 1900. dec. 9., 6. old.
(Vajda Ernő: Téli tárlat.)

Kalmár

Statka

Sletka Gyula
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 20., 3. old.
(A képzőművészeti társulat közgyűlése.)

Kalmár

Stetka Gyula
Jerső

Fővárosi Lapok 1896. dec. 31., 6. old.
(Ujdonságok. Kossuth mint szónok.)

Kalmár

Stetka Gyula
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 6., 1091. old.
(Műrészeteh. Miniszterehiőtök arozkép-csarnoka a kiállitáson.)

Kalmár

Stetka Gyula
festő

Fővárosi Lapok 1895. május 19., 130. old.
(Művészeti.)

Kalmár

Stetka Gyula

1405. *Stetka Gyula:* Velencei háztetők.

Árverési Közlöny
1931. 3. sz. 17

Stetka Gyula

Lásd.

Szépm. Nucz.
Uj. szerem. 1920 – 21.

14. 7.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Stetka Gyula

Árverési Csarnok aukció kat.

35. sz. 1926. dec.
36. sz. 1927 febr.
40. sz. 1927. dec

Buda-Pest:

A Lánchid és a Du

A két város
két part mentén g
közepén csónak, fűs
lon, a letakart áru
egy hintó meg egy szekér
város épületeit és a
szemlélhetjük.

Kőnyomat, m

5

Sz. A
170-

Skotka Gyula:
Bajor parasztnő 1883

Ernst Múzeum aukciói
XIII – XIV

Stetka Gyula

ivod

Szana Szárév

256, 301. l.

Vasárnap

8

Kis Boldogasszony

Hétfő

9

Kláver Péter

Kedd

10

Tol sz. Miklós

Szerda

11

Protestáns naptár

Szeptember

V	8	Mária
H	9	Ádám
K	10	Erik
S	11	Teod.
C	12	Guido
P	13	Ludov.
S	14	Szerén

Ó görög naptár

Aug.-Szept.

V	26	Adrián
H	27	Libér
K	28	Mózes
S	29	Iván f.
C	30	Sándor
P	31	B. A. ő.
S	1	Szept.

Szelka Gyula

Ernst Múzeum aukciói

XIII–XIV (1920) 489, 490. t.

Szekka Gyula

lásd

Ignándi Mihály

Magyar szellemi élet

Bpest 1892. 187-8 l

A miatt arszképérd

MDK

Stettka Gyula

Tört.Képcs.mütárgyainak lajstroma. Bp.19o7.
173, 195 l.

Szekfű Gyula

l.

Alexander Bernát

Tanulmányok

213. l.

A m. kir. vallás- és közo

9.084/1933. szám.

A Műemlékek Országos B i

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Stetka Gyula

Thieme Becker

XXXII. 15. l.

(Lyka)

Stetka Gyula

Szent Kerest-kége

a bpesti bazili Kábán

erőd

?

Velvánd

163. l

Stetka Gyula

Krisztus a Keresztfán,
a Szent Kereszt oltarán

Lollok 47 — 50 l.
veggel

Stetka Gyula

wód
z

Kaus Lech

Krisztus a Eresz-
ten
oltartep

~~én (191/98).~~

1901: VIII. ~~26-án 373 eln. sz.~~ alatt

1387

Flamand mester a XVI–XVII. sz:

Szt Borbála:

látható
Térdig, a
és baljában, melyly
ág van. Fejét di
ra omlanak, haj-
függői pedig hosszuk
ját derekán kék
körül a bal ujat
gyök varrvak fel
münket. Olajfest
Vétetett
L. 1911

Sch

Szady

357.

Stetka Gyula

millenáris érem

Közlezrkiàll

1266.l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Stetka-Gyula

1-

Közlezrkiáll
1576.1-

Stetka Gyula

rvod
z
Mysk Ernö
79. l.

XVII. csoport.
8. rakt. szám.

Steska Gyula

wód
z

Jbl utolsó

47. l.

2142. Német festő ~~a~~ XVIII. száz

Előkelő hölgy.

Egész alak, Lissé balra fordul
kezét leereszt~~ette~~ ~~[illegible]~~, baljá
kodik. Rizsporos hajának fürtje
rok diszitik, hegyes orrú czip
~~látszik~~ kastélylyal és azon tú

Gouache, pergamenre, méret
Delhaes István hagyatékáb
Átvétetett 1902: I. 12-én

904: IV-27.

Sterka Gruba

1 Za Rosa

Gol

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Stetka Gyula

2 rod

Fürsthanger

41. l.

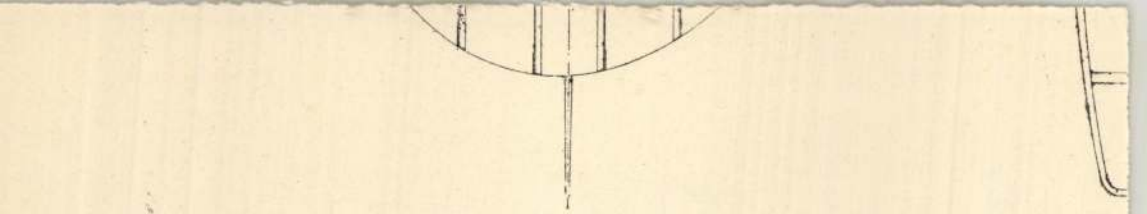

Stetka Gyula

a svábhegyi kent
László kápolna oltár-
képe fentitől.

vod

Siklóssy László dr

Svábhegy. Bp. 1929.
106. l

Stettka Gyula

vrod
v

Közlekiáll

133. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Stetka Gyula

l.

Mucsarnok

1900. 288. l.

Stettka Gula

Bajor parasztanzony
Gregurs Imre
archépe
Mói archép
Saját archépe

a Kép. Muzeum

24090 Közs

STETKA GYULA

emlitve + repr. "Erdei padon ülő fiatal nő"

Székely András: Van még pénz Magyarországon!

UJ TÜKÖR 1980./XVII/ 6-sz.26.o.

Stetka Gyula

irod

z

Benczúr kiáll.

21. l.

nem szolgáltatnak, **ezért a nyereményértékek a téli kiállítás után érvényüket feltétlenül elvesztik.** Ha a nyerő a nyereményértéknél csekélyebb árú műtárgyat választott, vagy ha a téli kiállítás bezárásáig a választás jogát egyáltalán nem gyakorolta, mindkét esetben a művásárlási összegnek ki nem meritett része a következő évben a 2. pont szerint előirányzandó összeg gyarapítására fordítandó, s annyival nagyobb összegű nyeremény-értékek lesznek kisorsolandók.

* * *

A múlt (1896) évi tagsági díjakból befolyt összeghez képest a folyó (1897) évre a társulat előirányzatában--- --- --- 7700 frt van művásárlásra felvéve, vagyis **2300 frttal kevesebb, mint a múlt évben.** — Ehhez járul a múlt évben kisorsolt, de az illető nyerő által fel nem használt nyereményérték összege --- --- --- --- --- --- --- --- 1880 «

művásárlásra e szerint rendelkezésre áll **összesen 9580 frt.**

Ez alapon a folyó évre a művásárlásra előirányzott összeg erejéig tagjaink közötti kisorsolásra szánt nyeremény-műtárgyakat képviselő értékösszegek a következők:

Stetka Gyula

wód

Vas. Lip. 1897 348. l

(A Műszarnokból.)

Réczey Imre egyetemi tanár arcképe, repr.

n. o. 350 l.

Szelka Gyula

Báró Fejérváry Géza
arcképe fentiről
repr.

Vas. Lyc. 1904. 799. l.
806. l.

Stetka Gyula (1855-1925)

„Erdei padon ülő fiatal nő"

o.v. 63 x 46 cm J. l. f.: Stetka Gyula 1891

Védett. Kikiáltási ár: 12000 ft.

BÁV 50.Képaukció katalógus,Budapest,1979.december

Stetka Gula

wod

=

Ent-Tost. 88.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Stetka Gyula

lást
2

Ellik 12 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Stoczka Gyula

l

Ernst-Múzeumaukciója I.

431. l.

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO. NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI RK. EGYHÁZKÖZSÉGEK

KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MÜVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I., LANT UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV., BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Stetka Gyula

Irod

Lázár Béla =

Gyárfás Jenő. Az Ernst-Múzeum művészkönyvei IV. Bpest, 1921. 7. l.

BUDAPEST
1939 JAN 11 15
LFH

Stettka Emla

festette b. Eötvös arcképét az egetem disztermeszámára.

Vas Nyp 1884. 337 l.

Stetka Gula

l.

Va Hō Ernst gjüjt

II. 28.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyíltan szállítam s
mely a mai veszedelmes külpolitika
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a
pártjából.

Az ország sorsáért való mélys
kapcsolatom arra kötelez, hogy továb
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a

Én tehát felveszem a harco
ki az országot a mai szörnyű helyzet

kibontom a legitim

„Istenért,

Stetka Gyula

Mücsarnok
1930. Ht Imre kiáll - 58.

Mihalik József I. 22.

1905. márczius 28.

A tiszafüredi múzeum- és könyvtáregylet elnökségének: az 1907 évi elszámolásra a kért halasztás megadatik, az elszámolás igazolására a pénztári könyvből kivonat s a beszerzett tárgyakról leltári lajstrom kéretik (110/1905.)

Stetka Gyula

irod

Császtistotempl.

csatoltan küldök
~~dfözelék konzervekről.~~
~~inőségáek~~. Készfizetés-
dok. Becses megrende-

Kiváló Fiszteletettel
Hoffman F.

csatoltan küldök ennikre
im minősége elsőrendű.
yallan alapítottam
megrendeléséket.

Kiváló t.
Hoffman F.

Stetka Gyula

Stettka Gyula (1855-1925)

„Ülő kislány" o.v. 117 x 82 cm

J. l. j. Stettka Gyula 1884.

kikiáltási ár: 15000 ft

BÁV 53.Képaukció Bp.1980.december

Stettka Gyula

mod

M. Kalon 1892

XVI, 9 l. Carc.

Sep)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyfő

Miután keresményemnek 191..... év...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191..... évi

.....

tanu.

.....

tanu.

Stettka Gyula

Vrod

Münchenbach, 1899. 348. l
(Rónay Jenő Jóczpán arc-
képe)

..... nevü munkás igazolta

.....
a művezető aláírása.

élyezem:

.....
k vagy helyettesének
láírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Statka Gyula

Cred

Műcsarnok, 1899. 127
(Kammermayer Károly
archeje)

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

an

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Stetka Gyula

Grod

Müszarnok, 1900. 288.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Stetka Gyula

irod

Mod. fest 1906

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

8. sorsz. Műhelyi minta

Stettka Gyula

Wód

Müsarnok, 1899. 372

..... nevü munkás igazolta

.....
a müvezető aláírása.

:délyezem:

.....
nök vagy helyettesének
aláírása.

inta. — Endrényi Imre, Szeged.

Stettka Gyula

irod

Münsarnok, 1899. 400

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Stetka Emile

Ired

Mücsarnok; 1902. 6. l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Stettka Gyula

ind

Mücsarnok, 1899. 173

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engé

.....

a műhelyfő

8. sorsz. Műhelyi n

Stettka Gula

~~[illegible]~~ [illegible]

Fecef

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Stella Gyula

neve említve

Fülep Lajos:A művészet forradalamától a nagy forradaloni
Bp.1974 Magvető

104. old.

Stefka Gyula

2

Fejérváry-portréja említve
a 71. oldalon

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. 1974 Magvető

Stella Gyula 3

a konzervatív, ún. műcsarnoki
művészet ismert, hivatalos, állami és
egyházi megbízásokkal támogatott képviselője
a századfordulón

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. 1974 Magvető
615. old

4

Stetka Gyula

Művei yergyeltek az 1904-es

Téli tárlaton

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp. 1974 Magvető

21. old.

Stetka Gyula

"A tavaszi kiállitás" cimmel Viharos irja beszámolóját a Müvészet c. rovatban. Kiemeli a müvész "Kovács-képé"-t megjegyezve, hogy müvei a legjobbak közé sorolhatók a tárlaton.

A HÉT, Bp. 1894. ápr. 22.
V. évf. 16. sz. 252-253. lap.

Stettka Gyula

Dániel br. miniszter arcképén az arc kissé tul üde és mégis kemény. "A magyar diszruhák megkötik a müvész ihletét".. intimebb egyéniségek ábrázolásába nagyobb szeretettel mélyednek bele. "Az ily arczkép egyszerü üzletlebonyolitás, de nem ihlet-munka"-mondja Yartin József: "A téli kiállitás, II." c. kritikájában a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1898. dec. 18. IX. évf.
51. sz. 821-822. lap.

Stetka Gyula

"Kivánesiak" c. képét dicséri "Mütárlat" c. beszámolójában Yartin, mint mondja: a müvész festményén „rendkivül érdekes az ülő nő fejének megvilágitása."

A HÉT, Bp. 1891. dec. 6.
II. Évf. 49. sz. 794-796. lap.

Stettka Gyula

Rajzát bemutatja a lap Feszty Árpád festőművészről a cimlapon.
Repr.

A HÉT, Bp. 189o. május 11. I. évf.
19. sz. cimlap.

Stettka Gyula

Maliciózusan ábrázolja "a diszmagyarba öltözött miniszter württembergi eredetét, s hajlandóságát az elhizásra," -irja Masque: "Lira" cimmel, "Az ezredik év Szalonja" kiállitásáról szóló kritikájában.

A HÉT, Bp. 1896. május 24.
VII. évf. 21. sz. 345-347. lap.

Stettka Gyula

„Benczur Dénes arcképe" c. művét bemutatták a tárlaton, melyről Pulszky Ferenc ir: "Séta a művészház termeiben" cimmel.

A HÉT, Bp. 189o./I./évf. I. kötet, mutatványszám lo-ll. lap.

Stettka Gyula itt Zala Györggyel szerepel

A művészvilágban a megváltozott viszokról Rózsa Miklós ir: "Uj művészcsoport" cimmel./idézés tőle/A modern művészek és a Műcsarnok mesteremberei" között a 2o év óta ismétlődő ellentétek, az egyes művészcsoportok egymást követő botrányai megszünték. Egyszerre "békésen megférnek egy akolban, sőt egy zsüriben: Kernstok Penteleivel, Szinyei Zala Györggyel, Rippl Rónai Stettka Gy.-val, Beck O. Róna Józseffel, s valamennyien Innocenttel. Az áthidalhatatlan művészi ellentéteknek vége szakadt: Zala és Stettka, Róna és Dudits, Basch Árpád és Bruck Miksa, Vedres és Gárdos A., Magyar Mannheimer és Boruth, Tornai és Révész Imre, Bosznay és Kernyffy között." A fiatalokat pedig óva inti, nehogy nyakukra ültessék fenti vezéreket, akik csak kihasználják eredményeiket, majd kitagadják őket

A HÉT, Bp. 1917. dec. 16. XXVIII. évf. 5o.sz.797-798. lap.

Stetka Gyula

Seress Gyula: "A mesteriskolából" I.„Stetka Gyula" cimmel a Müvészet c. rovatban ir a müvész munkájáról, aki jelenleg egy fantasztikus tárgyu képén dolgozik, melyhez a témát Ebers regénye adta meg. Ezenkivül arcképmegrendeléseket készit a téli kiállitásra. A miniszterelnökök arcképsorozatába most Wekerle Sándor portréját festi.

ÉLET, Bp. 1895. juni. 3o. V. évf. 4o. sz. 9-1o. lap.

Stettka Gyula

Szana Tamás ir a Grill Károly kiadásában megjelent fényes kiállitásu könyvről, melynek cime: "Petőfiné Szendrey Julia."
Cikkében felsorolja azt az öt fiatal festőművészt, akik egymással versenyezve készitették a könyv illusztrációit.
Az öt müvész: Baditz Ottó, Neogrády Antal, Roskovics Ignác, Stetka Gyula és Spányi Béla.

A HÉT, Bp. 189o. nov. 23. I. évf.
47. sz. ~~335-336. lap.~~ 313. lap.

Stetka Gyula, festő

--

A Nyolcak kiállítása 1911-ápr-ban nyílt meg a Nemzeti Szalonban. Ezen szerepeltek: Innocent Ferenc, Jantyik Mátyás, Kacsiany Ödön, Karlovszky Bertalan, Margittay Tihamér, Olgyay Ferenc, Pataki László, Stetka Gyula, Szenes Miklós, Szlanyi Lajos, Tolnay Ákos, Templényi Tivadar és Fadrusz Jánosné. 328.old

Horváth Béla: Bartók és a Nyolcak 328.old

Müv.Tört.Ért. 1974. XIII. 4.sz. Bp

Stettka Gula

wel

Magyar Nemzet

1901. 134 7.

.....*műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu.....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Stettka Gyula

Wied

Losoncsi Lipót dr. Mu-
veszeink. Magyar kamle
1892. 26 z.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év..... hó.....n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

.....számu .....

ztam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Stetka Gyula

irod

Seress Gy. A mesterisko-
lábol. I. Stettka Gyula.
Élet V. erf. 404

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Stetka Gyula

Nemzetközi kiállitást rendeztek a müncheni Salonban, melyről Lyka Károly ir és az ott szereplő magyar müvészeket méltatja, illetve birálja, mint a müvészt is, akinek képeit banálisaknak tartja.

A HÉT, Bp. 1892. juli. 3.
III. évf. 27. sz. 433-435. lap.

Stetka Gyula

Hentaller Lajos orsz. gyül. képv. és Franck Béla éveken át ezerhatszáz képet gyüjtött össze Hazánkban, Európában és Amerikában az 1848-49.i Szabadságharcunkról és annak szereplőiről.
A Vigadó termeiben rendezték meg azt a kiállitást, ahol fenti müveket bemutatták, s közöttük szerepelnek a müvész alkotásai is. "Szabadságharcunk képekben" cimmel nyitották meg a tárlatot.

A HÉT, Bp. 1891. juli. 19.
II. évf. 29. sz. 471. lap.

Stettka Gyula

"Uj müvészcsoport" cimmel /idézés cikkirótól/ Rózsa Miklós az egyes müvészcsoportok, a modernek és „a Mücsarnok mesteremberei" között 20 év óta megismétlődő ellentétekről, az egymást követő botrányokról ir. Most a helyzet megváltozott. Egyszerre békésen megférnek "egyakolban, sőt egy zsüriben": Kernstok-Pentelei, Szinyei Zala Gy., Rippl Rónai-Stettka, Beck Ö.-Róna, s mindnyájan Innocenttel. Megszüntek az áthidalhatatlan müvészi ellentétek: Zala és Stettka, Róna és Dudits, Basch Árpád és Bruck Miksa, Vedres és Gárdos A., Magyar Mannheimer és Boruth, Tornai és Révész Imre, Bosznay és Keményffy között." Ezután óva inti a fiatalokat tőlük, mert csak kihasználják fáradtságos eredményeiket, s után otthagyják őket.

A HÉT, Bp. ~~1918~~. 1917. dec. 16. XXVIII. évf. 797-798. lap.

Stettka Gyula

Karikatura Vágó Pálról, "Vágó Pali a történelmi diszmeneten tünődve" cimmel.
Repr.

A HÉT, Bp. 1895. juni. 3o.
VI. évf. 26. sz. 409-41o. lap.

Stetka Gyula

Több müvészből álló Társaság alakult, melynek tagjai alkotásaikkal járulnak hozzá a társaság vagyonához. A mai müvészek mellett a régi nagy mesterek müveit is kiállitják. Most nyilt meg a grafikai tárlat, melyen részt vesznek: Lotz Károly, Székely Bertalan, Dobai-Székely Andor, Stetka Gyula, Czencz János, Baránszky László, Beron Gyula, Győrffy István, Kampis János, Maróti Major Ernő, Gregersen, Olgyai Viktor, Hofbauer Károly. A Társaság megalakulásáról a Müvészet c. rovat számol be "Müvészek mükereskedése" cimmel. A kiállitást a Váci u. és a Türr István u. sarki épület emeleti kiállitó termében rendezik.
Stetka Gyula és Czencz János érdekes képeit nagy, müvészi kvalitásuk igazolja.

A HÉT, Bp. 1921. márc. 2o.
XXXII. évf. 8. sz. 14o. lap.

Stetka Gyula

A Bajza-utcai mütermek müvésztulajdonosairól, "Cimképünk" cimmel ir a lap, s felsorolja az ott dolgozó müvészeket, de készülő müveiket külön nem emliti.

A HÉT, Bp. 1893. január 1.
IV. évf. 1. sz. 14. lap.

Stella Gyula
1855 - 1925

Benczúr Gyula tanítványa volt, mesterét utánozta, az ő modorában festette portréit, zsánerképeit és vallásos témájú műveit

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. 1974 Magvető
615. old.

Stettka Gyula

"Minden tárlatra fest legalább egy főispánt. Most egy fából készült Fejérváry Gézát alkotott, akit tábornoki egyenruha szinüre festett és beleállitotta egy szürke semmibe, amit a Benczur-iskola tájékán háttérnek neveznek." -irja Marco: "A téli tárlat" cimmel, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1904. nov. 2o. XV. évf.
47. sz. 753-754. lap.

Stettka Gyula

Feszty Árpád portréját készitette, melyet a lap bemutat a cimlapon.
Repr.

A HÉT, Bp. 1901. május 26. XII. évf. 21. sz. cimlap.

Stettka Gyula /lakása: Bajza u. 19/c./

A lap "Müteremlátogatás cimmel közli, hogy megszervezi a közönség és a képzőművészek kapcsolatát. Egyrészt azért, hogy a műalkotást látni tanulja a közönség, másrészt pedig a művész -a látás-nevelés folytán- saját művének személyes tolmácsa lehet.
Hétről-hétre közli a lap a cimeket, napokat és órákat, ahol és amikor a művész a közönség rendelkezésére áll műtermében.

A HÉT, Bp. 1903. febr. 15. XIV. évf.
7. sz. 106-107. lap.

Stettka

Nádler, Ujváry, Basch, Jendrassik, Dudits, Zala, Bezerédi, Tóth és Benczur müvészek a Mücsarnok ezidei, független zsürijének tagjai. —m.: "Es ist erreicht" cimmel igen keményen birálja a ~~f~~ zsüri magatartását, a fiatal müvészekkel szemben tanusitott bánásmódját, elfogult vélemény nyilvánitását. A kritika szerint bármennyire tehetséges lehet egy fiatal müvész, ha a "független zsüri" nem fogadja be, elismerésre nem számithat, jövője reménytelen. S bár egy-egy tehetség védelmében Lyka Károlytól kezdve minden müvészetet érző ember a lelkét is kiirhatja, eredményt az sem hoz.

A HÉT, Bp. 1906. juni. 3. XVII. évf. 22. sz. 377-378. lap.

Stettka Gyula

A feszület kápolna oltárképét festette a művész a Bazilika számára, melyről "Szent István temploma" cimmel ir a lap, s felsorolja a közreműködő művészeket, a Bazilika történetéről szóló cikkében.

A HÉT, Bp. 1905. nov. 19. XVI. évf.
47. sz. 770-772. lap.

Stettka Gyula

"Tábornok formáju pocakos gipszet, tábornok szinre festett. Igy jön létre a képmás, amelyen három kisebb portré látható: három Dienstmedália lóg az öreg harcos mellén, őfelsége jelesül kidolgozott relief arcképével,"-irja Marco: "A tavaszi tárlat" c. beszámolójában, a Mücsarnokban rendezett kiállitáson szereplő festményéről.

A HÉT, Bp. 1908. ápr. 5. XIX. évf.
14. sz. 222-223. lap.

Stetka Gyula

"Válasz több művészlevélre" címmel Rózsa Gyula a század elejéről néhány érdekes kritika-részletet idéz a fiatal Fülep Lajostól az akkor művészek munkájáról, felsorolva az érintett művészeket: Baló Ede, Benczur Gyula, Innocent Ferenc, Stetka Gyula, Telepy Károly, Tihanyi Lajos.
Az ifju Fülep Tihanyi művészetét elismeri, de egyben meg is birálja.
Rózsa Gyula cikkét lásd: Tihanyi Lajos nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 31.
XX. évf. 5. sz. 3. lap.

Stetka Emila

IROD.

Sza. 427 1.

arcrk

Stetka Epila

wod

Vas Zyp 1899.

871

Stetka Gyula

Műcsarnok
1932. febr.-márc. kiáll.
76.

Steska Gyula

önarcképe

a Tört. Képes.

Stettler Spiler

Grod

Ta 6 l.

Stettka Gyula

önarcrkép Heurayr

tört. kepés Kerrayr

Gyuft

Stetka

Szt. László. rajz.

Ernst

Stettka Gyula

Grod élete

Z

Szeg. 1900. 64 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Stettka G

Wod

Paur 874 l

Stefka Gula

laid

2

Book 125

.....nevü munkás igazolta .

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Steka Szula

Hej Rákoczy, Bereszyi

repr.

Vas. Typ. 1903. 4 l.

---

wod.

Vas. Typ. 1903. 7 l.

Zeszyt.

Stettka Grube

wod

Van Ys 1887. 504.

Stetka Gyula

lásd teljes elet-
vagyat

Magyar Szalon

~~ta~~ 1892-3 XVIII 1241

Stetka Gula

A pincre mésen.
fam. repr. Ma-
gyar Halon 1892-3

XVIII 351 l

Stetka Gyula

Grof Tisza Lajos-
olajf. Bálint
fam. rep. Vas
Ujp 1898. 5 Hán

Stet Ea Gulla

Kosuth Lajos.
olaff. repr.
Vas Vp 1898.
166. f.

Stetka Gyula

Dr Wagner János egyetemi tanár arcképe, repr.

1885. orsz. kiáll. Eat.

KÖZPONTI TELEP: BUDAPEST,
LEVÉLCÍM

FÉNYKÉPÜZEM: BUDAPEST, VIII, S
FILMRAKTÁR: BUDAPEST, VIII, SZE
FILMKÖLCSÖNZŐ OSZTÁLY: BUDAP
KÉPESLEVELEZŐLAP ÜZEM:

Stetka Gyula

Mindszentek előtt
c. képe repr. –
1885. orn. Eicill. Gat.

Stetka Gyula

festette a bpesti istenhegyi Szent László-rol nevezett templom főoltár-képét: Szent László vizet fakaszt a sziklából.

Horvtemplép

41. l.

Stetka Gy.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;
beiratkozás éve 1881.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarn 1800 bis
1945. Ungarn Jahrbuch Mainz 1970 10 1 149 1

Stettka Gyula MDK

A Liptóvárosi Kaszinó dija pályabiróságának tagjai közé választották.

Müvészeti hirek.
Mücsarnok.19ol.3o.sz.372.l.

Stetka Gyula MDK

1855-1925

Gykaran előfordult,hogy Stetka és Karlovszky itélkezett Ripll-Rónai és Koszta felett.

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.37.l.

Stetka Gyula

oltárképei díszítik a Szl. István Bazilika belsejét.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2911

Stettka Gyula

MDK

festő

festményei és mozaikja a Bazilikában.

90.o.

Székely László:/szerk/: Budapesti zsebkalauz.
Bp. 1969.

Steska Gyula

Úvod

Valence 1922

156. l.

H

Lágymányosi ü 16

Stettka Gyula

1919 tavaszán, a művészeti akadémiai oktatás átszervezésekor rendelkezési állományba helyeztetett.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művészneveléS megreformálására 1918-ban éa 1919-ben. Művtört.Ért. 197o. 2.sz. 141-147. l.

143. l.

Stetka Gyula

u. 4014

Magyarság, 1925. okt. 15.
(S. meghalt.)

+ Budapesten 1925
okt. 14. 70 éves
korában
1916-ban a Képzőm.
Tárulat nagy díját
kapta. Krisztus a
keresztfán a lipótvá-
rosi bazilikában

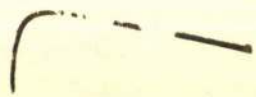

~~3588. Lotz Károly:~~

3588. A Hir.

H tekin

Jobb kézre támaszkod
balra fordult, de visszaés és
val tart. Szárnyait kiterjeszt
Szines ecsetrajz, mér. 1
Vétetett az 1905: III. 7
(213-905)

H tekins

1905

Stetka Gyula

+. Bpest 1925

okt. 13

Révai XX. 811. l.

Stettha Gyula, festő

M.D.K.

nevét említi a szerző, mint akinek tanácsára Csontváry 1894-ben Münchenbe utazott.

Jászai Géza: Csontváry kritikai jegyzetek

München, 1965. 46 l. 2 t. 23 cm.

32. old.

M.D.K.

Stettka

Stróbl, Zala György, Benczur és Horovitz művészeket szólitja fel a lap és javasolja a párisi "Julian festőakadémia" példájára alapitandó budapesti festőiskola tanáraiként, mint ifj. Szikszay F. irja "Egy párisi festőakadémia" c. cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1897.
27. kötet. 946-959. lap

Stetka Gyula

a Benczur Társ. elhalt tagja

Benczur Társ. reprezentativ kiáll. 1936. okt.

N.Szal. 4 l.

Stetka Gyula

Irod 2

L. k. Stetka Gyula
MAGYAR MÜVÉSZET,
1925. 358. l.

3389.

Paul de

~~P.~~ Vigne. Sz. Ghentben 1843-ban, Bruxellesben 1901 február 14-én

~~95.~~ *Női tanulmány fő.*

~~Az ábrázolt~~ fiatal nő ölfelé tekint, aki jobbra ~~nézve~~ fordultan és arczélben ~~láthatt~~. Elválasztott hajának mindkét fonata vállaira omlik, inge jobbról lecsuszott. A háttér sima. Jelzése alól balra »*Paul de Vigne*«.

Fehér márvány magassága 44 cm. — Vétetett 1890-ben. — Magy. Képt. 527. — Ltsza régi 79. és új 75. — A VI. teremben.

Van ábrázolva.

L-dombormű

Szelka Gyula

Ujvári Ignác arc-
képe festőtől, repr.

Modern magyar festő-
művészet III. k.

MDK

Stettka Gyula

Fodor F: Greguss Imre. Szépművészet, 1943. 10.sz. 185-89 l. képekkel.

Stetka Gyula
festő

MDK

Holéczy Simon leveleiből.

MMM Évkönyve 1951, 180 l.

Stettka Gyula

MDK

A festészeti mesterisk. átalakitása. Mücsarnok, 1899. 7.sz. 87-88 l.

Stettka Gyula
festő

M.D.K.

A lipótvárosi Szent István templomban van képe.

Budapest und Umgebung. Budapest. 35.l.

Stettka Gyula, sz. Király-Lehota, 1855.

Rövid életrajz

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

64-65 l.

Stettka Gyula
festő

M.D.K

A festészeti mesteriskola legelsőtagjai közöl volt, mint Benczur tanársegéde.

Tompa Gabriella: Gregussi Imre.

20 l.

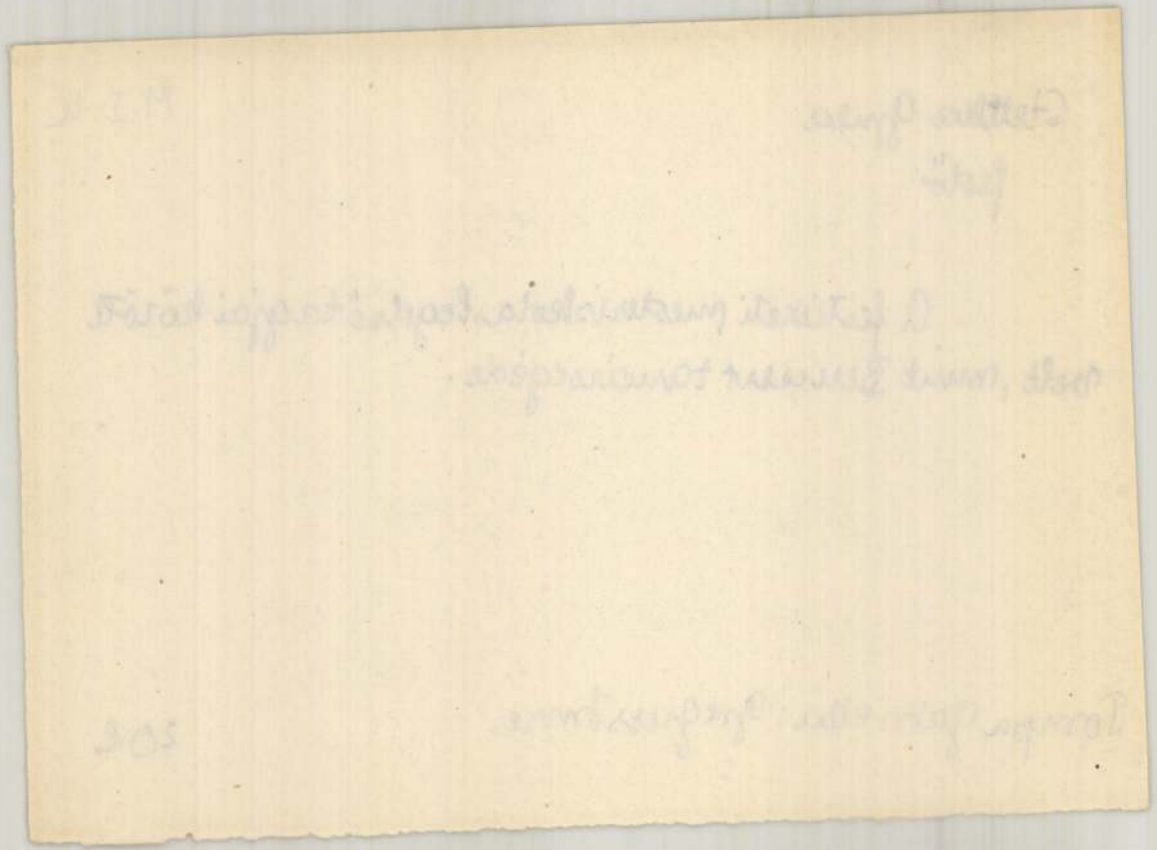

Stetka Gyula

A Tav.Kiáll. aranyérme. Mucs. 1900. 327 l.

Stetka Gyula

A festő mesteriskolából. Az epreskerti művésztelepen élénk az élet, a festő mesteriskola tagjai szorgalmasan dolgoznak. *Stetka* Gyula tanársegéd több arczképen kivül négy kartonon dolgozik, mely mint mozaik kép a budai uj állami gimnáziumba jön. A képek historiai tárgyuak. Az egyik Szent István, a másik Mátyás király, a harmadik Mária Terézia életének egy-egy jellemző momentuma, a negyedik pedig Trefort Ágostont tünteti fel, a mint a képviselőház elé terjeszti a közoktatásügyről szóló jelentést. *Ujvári* Ignácz nagyobb magyar tárgyu képet fest, melynek a czime: «A tollfosztogatók». *Komlóssy* Ede, a ki Benczurral lent jár Bulgáriában, szófiai érdekes vázlatait dolgozza ki. *Mannheimer* Ágost éjjeli tájképet, *Spányik* Kornél több arczképet, *Pállya* Czelesztin miniatur-képeket *Bruck* Miksa és *Dudits* Andor, az intézet uj tagja, genre-képeket fest.

Vas. Ujs. 1892 VI. 26. l.

Stetka Gyula

Művészeti lexikon 746 l.

festő, szül. 1855. VIII. 29. Királyhelmetán, megh. 1925. X. 14. Budapesten. Bécsben és Münchenben tanult, azután a Benczúr mesterskolában dolgozott, mely nek utóbb tanársegéde lett. 1916. Önarcképével elnyerte a Mucsarnok nagy díját. Krisztus a keresztfánt. olsáképe a bpesti-lipótvárosi szt. István templomban van.

37

V: 107

Ry 103

erdi.

~~[illegible]~~ cyganott 1793-ban.

del Desorto.

melyet fák vesznek körül s a melynek
szt díszlik, hárman állnak egy csoportban.
ites épületnél egy férfit látunk s jobbra a
t végén ketten gyönyörködnek a kilátás-
vitorlás horgonyoz, melyben egy ülő nő be-
férfival, ~~[illegible]~~. Mellette a csolnakban két
a két gondola halad, ~~mig~~ és a háttérből
t felhős.

5 cm.
ó ajándéka.

Stetka Gyula

Stetka Gyula pompás arczképeket állított ki. Nem tudjuk, melyiket tartsuk jobbnak, a Csesznák tábornokét, Emich Gusztávét, vagy a Rónay főispánét. Mind a három képen szembeötlik a Stetkánál már megszokott kitűnő rajzolás és meleg színezés. Mindegyik közvetlenségével hat a nézőre. A kik személyesen ismerik Rónay főispánt, azt állítják, hogy még keresetlen állása is meglepő híven van feltüntetve.

Paur Géza. A téli kiállítás a Műcsarnokban. Vas. Ujs 1899. 87. l.

Stetka Gyula

festő 1855 —.

Krück II. 518. l.

Kardkötő lánc, La Tène V. 200.

Stetka Gyula

Gyertyánffy István
archépe repr.

Lyka K. Téli tárlat
1900–1901
Bpest 1901. 43 l.

Stettka Gyula

Vas. Lap. 1884. 337 l.

* **Benczur Gyula** urtól mult heti számunk egy hibás adatának helyreigazitását veszszük, t. i. hogy b. Eötvös miniszter arczképét az egyetem diszterme számára nem ő, hanem tanitványának, *Stettka* Gyulának az ő iskolájában készitett festménye.

STETKA *Gyula*, festő, * Királylehota 1855 aug. 29, † 1925 okt. 14. Pesten, Bécsben, Münchenben végezte tanulmányait, azután egyházi képeket festett (Krisztus a keresztfán) és számos vármegyeháza és városháza díszterme számára festette meg honoratiorok képmásait, a Benczúr-iskola stílusában. 1916. Önarcképével a Műcsarnok nagy díját nyerte. Bajor parasztasszony, Greguss Imre arcképe. Női arckép és Önarcképe a Szépm. Múzeumban van, Rökk Szilárd, Kirá-

1216

lyi Pál, Kamermayer Károly és Gerlóczy Károly képmásai, valamint Mindenszentek napján c. festménye a főváros tulajdonában vannak. Krisztus a keresztfán c. oltárképe a budapestlipótvárosi Szt. István-templomban.

E-G II 475k

Stelka Gyula

orvos

Vas. Ujs. 1891. 193. l.
(A király látogatásáról.)

nos conditions de payement sont

de votre réponse, agréez, Messieurs, nos

Chanel

Fabrique de parfumerie.

II

Stetka Gyula

Münsarnok

1903-04. téli kiáll. 125

1904. tav. kiáll. 187,-188.

1904-5. téli kiáll. 14-16.

1905-6. téli kiáll. 17,40

1906. tav. kiáll 12.

1906-7. téli kiáll. 476-478

1756. Ferenczy Károly:

Hazatérő fav

A hegyes vidék előterében ne
térve ⊥ bal felé haladnak. Kö
resztül szürémkedő ödön nap-sugara
szerű, kettő pedig árny
nek, ~~jobb vállukon és~~ az u
kezeiket egymásra ~~tere ta~~ tesztek
fővel ballag. A rudakat vivó
csak zöld mellényt és szürke pantallós
sió égbolt derült.

⊥ favágó

Vászon, méretei 60

Vétetett 1900: I.
– Elszámoltatott 1900: I
lás elfogadtatott 1900
(689/900).

M.D.K.

Slatka Gyula
festő

Lotz társaságához tartozott.

Lyka Károly: Vagy magyar művészek. Bp. 1957.

41 l.

Stetka Gyula

Mindszentek napján,
mely a Fővárosi képtár
Anlajd.
Repr.
Magyar Művészet
1925. 207 l.

Fedeles kupa az angyali üdvözlet vétett képével. Mag. 15.5 cm. Német, XVII. század.

MDK

Stetka Gyula
festő

A városmegyék számára festett Kossuth képek festői
között olvasom Stetka Gyula is

Vayer Lajos: A Kossuth kultusz a magyar művészetben

M.M.M. Értekezés 1952, 18 l.

Stelitka Gyula
festő.

M.D.K.

Bodnár Éva: Tornyai János
M.M.M. Évkönyve 1952. 202 l.

Stella Gale

Cat

G. A.

Sletka Gyula, festő; szül. 1855 augusztus 29-én Királylehotán.

STETTKA GYULA. KRISZTUS SIRBATÉTELE.

KMTárs. 1886. őszi kiáll. II. sorat.

Stetka Gyula

STETKA GYULA. A KIVÁNCSIAK.

Műcsarnok 1891/92. télik.

Stetka Gyula

hódolnak kedvteléseiknek,
geiket és tulajdonságaikat,
szerető és értő közösséggé
elismerés illeti őket, de
anyagi, erkölcsi, szakmai se

A művelődés közösségi fo
út ahhoz, hogy a színházal
seny- és kiállítás-termek
váljék. Közösen kell dolgozn
mas Mann-nal szólva —, a
kor az emberiség tegeződik

K

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JAN 2.

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

Stettner Béla

BÚÉK

1021

Stettner Béla metszete

Szilágyi György:

Komédia nagyban és kicsinyben

Szilágyi Györgyöt — azt hiszem — nem kell bemutatnom olvasóinknak. Ha megkérdeznék — mondjuk tíz embert, abból alighanem mind a tíz azt válaszolná: *humorista.*

Ebben a műfajban nem az egyetlen Magyarországon. Valamiben mégis különbözik a többitől. Humorának forrása annyira helyhez kötött, annyira Budapesthez és annak is egy bizonyos részéhez fűződik, — hogy az már szinte közszájon forog.

Igen! *A Városliget.* Az artisták, a bohócok világa. Az erőművészeké és a szemfényvesztőké. Erről szól ez a könyv, amely a *Lapkiadó Vállalat* és a *Magyar Média* gondozásában jelent meg, korabeli felvételekkel színesítve az amúgysem „szürke" témát.

Szilágyi sohasem elégszik meg a puszta leírással, az önmagában is érdekes alakok ábrázolásával. A hátteret, az embert is szenvedélyesen keresi, kutatja. Neki ez a világ régi ismerőse, ebben a világban otthon van. És mi? Az olvasók? Ő a mi nosztalgia emlékeinkre is épít, meglovagolva az örök igazságot: hiába mennek az évek, szívünk, lelkünk mélyén egy icike-picikét mindig gyermekek maradunk.

Hiszen ki ne csodálta volna — az örök kívülálló kíváncsiságával — azt a világot. Ki ne kukkantott volna be szívesen a *Vurstli* színes-kopott díszletei mögé, ha másért nem, legalább „leleplezni" a titkot, meglesni a „pőztestű" nőt vagy elborzadni a „madárfejű" csodagyerek láttán...

Aki csak ismerkedni akar az egykori „csodák" világával, ebből a könyvből megteheti. Jól szórakozhat, mert a többségében amúgyis vidám dolgokat Szilágyi György a maga sajátos humorával fűszerezi. De, hogy mégse legyen „féktelen" ez a szórakozás, arról a szerző úgy gondoskodik, hogy — ha alig észrevehetően is — történelmi korba helyezi, ágyazza be hőseit.

Az első világháború éppen úgy, mint Auschwitz — akárcsak utalásként is — ott kísértenek könyvében.

Szilágyi — kétségtelenül — a nosztalgia embere. Nemcsak a fentiek világában, de a jelenben is. Azon kevés humorista közé tartozik, aki magánéletében is „vicces" ember. Ezt persze nem [illegible] — úgy szórja anekdotáit, felderítve környezetét, megnevettetve hallgatóit, akiknek — sajnos — napjainkban egyre kevesebb okuk van nevetni...

Szakadjunk el most néhány percre az ő világától, a *Mutatványos tértől*, a csodalényektől, a Városliget környékétől, az *Ős-Budavár* művészeitől.

Azt írtam, hogy Szilágyi György — humorista. Arról is szó volt, hogy valamiben különbözik a többiektől. De, hogy mitől *egészen más*, arról tanúskodik a Köd című írása, amelyet lapunk már kétízben is közölt. Az 1944-ben, a dunaparton kivégzett gyermekek, s egyikük édesanyjának tragédiájáról szól — egyedülállóan torokszorító ábrázolásban.

Igen! Ezt is Szilágyi György írta — a „humorista"...

Hogy valaki két egymástól szöges ellentétben álló műfajban otthonosan mozogjon, hogy képes legyen maradéktalanul megnevettetni, és úgy megríkatni mint kevesen a holocaust irodalmában, — ez éppen úgy a csodák világába tartozik, mint alakjai, akik könyvében szerepelnek.

Kardos Péter

2/3 energia megtakarítás

fénycsöves lámpatestekkel

FÉNYCSŐ
Világítástechnikai és Villamossági Szövetkezet
1372 Budapest Pf. 465.
Telefon: 686-547
Levélcím:
1023 Budapest, Lukács u. 6.
Telex BULUX H 22-4834

Az Új Élet régi munkatársa

— Zsadányi Oszkár 80 éves —

Maholnap negyedszázada. A régi Berlin étterem kerthelyiségében ismerkedtem meg *Zsadányi Oszkárral.* A *Zoli bohóc* életéről készülő rádiójátékomhoz kértem nélkülözhetetlen adatokat tőle. Készséggel segített. A találkozót megelőző telefonbeszélgetésünk után döbbentem rá: elfelejtettem személyleírást adni magamról. Azt ugyanis elhallgattam előtte, hogy írásait ismerem csupán, őt magát még sohasem láttam. Így aztán egy teljes órán keresztül üldögéltem Zsadányi szomszédságában, anélkül, hogy tudtam volna, ő az, akire várok... Talán még ma is ott ülnék, ha Zsadányiban nem ébred gyanú. Odalépett az asztalomhoz és megszólított.

Így kezdődött a barátságunk. Sok évvel később az *Új Élet* szerkesztős[illegible] zet — Zsadányi főnöke lettem. Lélekben azonban — legalábbis újságírás tekintetében — mindvégig jobb sorsra érdemes „slapajnak" éreztem magam mellette. Szerencsére funkcióm bástyái jótékonyan eltakarták kisebbségi érzésemet... Mindez már a múlté. Zsadányi időközben nyugdíjas lett, én pedig visszaugrottam a könnyű műfaj „medencéjébe"; ismét szabadúszó lettem. Azóta hetenként egyszer együtt unatkozunk törzsasztalunknál, a Hungária kávéházban, közös barátaink; írók, újságírók, festők és színházi emberek aggasztóan fogyatkozó társaságában. Előfordul, hogy a többiek alaposan elkésnek, csak Zsadányi meg jómagam „blokkolunk" percnyi pontossággal a törzsasztalnál. Ilyenkor kevés szó esik közöttünk. Mindent tudunk már egymásról. Inkább hallgatunk.

Nyolcvanadik születésnapja alkalmából azonban kötelességemnek érzem, hogy megszólaljak, mert ahogy ismerem őt, még ezt is agyonhallgatja. Elmondom hát mindenkinek, hogy Zsadányi Oszkár a magyar újságírók nagy nemzedékéhez tartozik. A fiatal kollégák szemében ő testesíti meg a vérbeli újságírót. Mivel nem vagyok már fiatal, én tudom, hogy több annál. Hírlapíró, a szó klasszikus értelmében! Nevezetes mesterek mellett sajátította el az újságírás nem könnyű tudományát. Mellesleg, aki nyolcvan [illegible] nem lehettek rossz tanítómesterei...

Nem áll szándékomban itt rendre felsorolni pályafutásának jelentős állomásait. Bárki megtalálhatja az irodalmi lexikonban. Érjük be a végeredménnyel. Itt él közöttünk a *Te vagy a tanú!* című, megrázó erejű, antifasiszta antológia szerkesztője, aki évtizedek óta szolgálja tollával a magyar zsidóság ügyét. Zsadányi kiveteles rangot vívott ki magának a pályán. A néhány ezer példányban megjelenő Új Élet hasábjain olyan riportok jelentek meg tollából, amelyek alanyai — világhírű magyar származású zsidó művészek, orvosok és tudósok — arról nevezetesek, hogy elzárkóznak a sajtónyilvánosság elől. Zsadányinak azonban szívesen vallottak életükről, munkásságukról és zsidóságukról. Többek között ez a magyarázata, hogy a nevével fémjelzett cikkek és riportok mindenütt olvasókra találnak a világon, ahol magyar zsidók élnek.

Milyen lehetett fiatal korában? „Utánanéztem" a múltjának. Az IGE (Írók Gazdasági Egyesülete) kiadásában 1938-ban látott napvilágot *Kereszténység, zsidóság* című dolgozata. Az egyik akkori feleke[illegible] zeti hetilap, a *Zsidó Élet* 1938. március 5-i számának recenzense — egyebek között — ezt írja róla:

„...a józan ész és az emberiesség diadala. Ez utóbbit szolgálja az a három iv terjedelmű, sárga borítékos füzet is, amely egy érdemes és fürge tollú újságírót, Zsadányi Oszkárt ismerteti meg velünk. Nevét a könyv címlapján nem tünteti föl, hanem csak a szöveg végén szerényen meghúzódva szerepel, mintha nem egy kis könyvet adna az olvasó kezébe, hanem csak egy izgalmas riportot a „ma" legaktuálisabb kérdéséről. Kívánatos volna, hogy megvalósuljon a szerző óhajtása: »ha csak egy embert győztünk is meg, akkor nem volt munkánk meddő«. Megérdemelné, ha ráterelődne azok figyelme, akikre felelkezetünk sorsa bízva van."

Mi lehet a titka ennek az örökké „morcos" tekintetű, borotválatlan is borostásnak látszó, suhanc lelkű nyolcvanéves férfinak, akit két infarktus után is ott látni napjaink színházi premierein, filmbemutatóin és kiállításain? Pedig ő is, mint annyian mások, végigjárta a kínok útját, de volt ereje a felszabadulás után új életet kezdeni, újra családot alapítani. Mi lehet a titka? Talán az, hogy hosszú élete során több jót tett (és tesz ma is) elesett embertársaiért, mint a mézes szavakat csöpögtető semmit nem tevők... Az igazi titkot azonban csak a [illegible] én most kifecsegem. A feleségéről van szó, aki még a szellőtől is óvja, gondozza, vigyázza őt. Nyolcvan éves lettél, Oszkár? Nagy kunszt. Ilyen asszony mellett!

Adjon Neked a Legfőbb Szerkesztő szeretett családod körében még nagyon sok egészségben és boldogságban bővelkedő esztendőt. Oltsd el gyorsan a cigarettát, jön a feleséged!...

Szilágyi György

Láng György emlékezete

Tíz esztendeje hunyt el a neves író és zeneszerző, *A Tamás-templom karnagya* és más nagysikerű életrajzi regények szerzője. A művészetek három különböző területén is otthonosan mozgott: a Zeneakadémián Kodály Zoltán növendékeként szerzett zeneszerzői diplomát, párhuzamosan elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát, írói-újságírói pályafutását pedig az Estlapoknál kezdte. Három színdarabját is előadták, az elsőt éppen a híres Bethlen-téri színpadon, amely annak idején a jiddis nyelvű népszínművek és kabarék legfőbb fóruma volt.

Az 1908-ban született Láng György vallásához ragaszkodó, az ősi hagyományok iránt érdeklődő zsidó volt. Munkaszolgálatosként a Kárpátalján jiddis népdalokat gyűjtött; ezeket később beépítette *Concerto ebraico* című négytételes nagy hegedűversenyébe. Élményeit tükrözik idevágó rajzai és *Hanele* című nagy sikerű regénye. Közvetlenül a mauthauseni táborból való szabadulása után lapot szerkesztett *Alpenjäger Tábor* címmel, amelynek összesen 7 száma jelent meg. (Ennek az egyedülálló magyar folyóiratnak az újrakiadása bizonyára nagy érdeklődést keltene: egyetlen ismert példánya a Zsidó Múzeum tulajdona.)

Amikor most Láng Györgyre, mint a Magyar Izraeliták Országos Képviselete elnökségének dísztagjára is emlékezünk, gazdag hagyatékának egyik kiadatlan kéziratát idézzük: a Concerto ebraico c. hegedűverseny irodalmi értékű előszavát.

(raj)

*

1942-ben, egy téléjszakán, valahol ismeretlen, vad tájakon kattogott a hosszú szerelvény. A marhavagonban összebújtak az áldozatok, már-már megfagytak a gyilkos hidegben. A felvidéki deportáltak mélyen vallásos csoportja még sötétedés előtt igyekezett valamelyest rendbehozni magát. Ünnepnap volt, ezt akarták a lehetőségekhez képest megtartani — néhány szem hideg főtt krumpli és fagyos sárgarépa volt az „ünnepi lakoma".

Sokáig imádkoztak, halkan mormolva. Majd a sötét vagonban egyszercsak zümmögés éledt felcsendült a „Lesónó hábóó" kezdetű öröm-ének: Mind nagyobb erővel zengett, zúgott, ujjongó ritmusa túlharsogta a keregek kattogását, a háborút, és a halált amely felé robogtak...

A szerzőt az ősi, zsidó dallam úgyszólván a fagyhalál és éhhalál széléről húzta vissza, az életbe. Megragadta a zsidó rituális ének különös zamata, szerkezete, a bonyolult ritmusváltások sora és a tematika tisztafolklór-építése. Azonnal felismerte az erős hangnemi rokonságot a különböző tájú arab népzenékkel, s az egész Kelet színes és túlfűtött népi dallamkincsével. Sokat foglalkozott folklorisztikával, keleti folklórral is — Kodály Zoltánnál diplomázott zeneszerzésből 1931-ben, s néhányszor Bartók Béla is foglalkozott vele.

A vagonban, azon a kegyetlen éjszakán született meg benne az elhatározás: ha túléli ezt a poklot, komponál egy nagy hegedűversenyt, zsidó egyházi és világi dalokból s keleti népdalelemekből. S hosszú, hosszú esztendők múltán elkészült a „Concerto ebraico". A szerző úgy érezte: elkötelezettség számára a gazdag dallamanyag megörökítése és feldolgozása, amelynek jó részét már csak kevesen ismerik, s az ismereteket sem gyűjtötték még eddig össze és nem jegyezték fel.

A szerző az öt hangjegyvonal nemzetközi nyelvén annak elérésére törekedett, amit a világ diplomatáinak eddig nem sikerült megoldaniok: hogy minden nép békében, szeretetben forrjon össze és egybecsendüljön daluk, érzésviláguk. S mi lenne alkalmasabb erre, mint a muzsika közös nyelvezete?...

Láng György

STERN, Jossi

Beszélgetés Jossi Sternnel

Először a budapesti Fókusz [illegible]yvesboltban találkoztam vele, [illegible]kor *dr Rapcsányi Lászlóval* [illegible]ütt dedikálták a „Jeruzsálem" [illegible]ű könyvet. Ennek fejezet el[illegible]asztó mesteri grafikáit ő ké[illegible]ette. Ekkor szóba került szü[illegible]si helye. Talán semmi furcsa [illegible]es abban, hogy a híres izrae[illegible]Testő, a Győr melletti Kajár [illegible]ségben látta meg a napvilá[illegible] 1923-ban.

[illegible]A Fészek Klub immár történ[illegible]minek mondható falai között [illegible]erült ismét találkoznom a [illegible]ynevű izraeli alkotóval. Neve [illegible]an egyéniséget fémjelez, aki[illegible]s műveit, keze vonását képtá[illegible]: és magánlakások nagy szá[illegible]őrzi. Az alábbiakban a köz[illegible]k lefolyt beszélgetést írom le.

[illegible]Sokan kérdezték, hogy Ma[illegible]gyarországon kezdte-e meg fes[illegible]tészeti tanulmányait? Foglalko[illegible]zct-e egyáltalán akkor, fiatal fi[illegible]ként, képzőművészettel?

[illegible]gyarországon semmilyen [illegible]ivészeti oktatáson nem vettem [illegible]észt. Így festeni sem tanultam. [illegible]D állandóan rajzoltam. Ha egy üres papír a kezembe került, addig nem nyugodtam, amíg meg nem telt. Időm nagy részét azonban a színház és főleg a film töltötte ki. Volt olyan film, amit [illegible]többször is megnéztem. Ezek kö[illegible]z tartozott a Krisztina királynő című amerikai alkotás, amelynek [illegible]Greta Garbo volt a főszereplője.

— 1945-ben iratkozott be a je[illegible]ruzsálemi Képzőművészeti Főis[illegible]kolára — olvashatjuk a katalógusban. Sőt, azt is, hogy tanulmányai befejeztével az elérhető legmagasabb kitüntetést kapta és így angliai tanulmányútra szóló ösztöndíjat. A katalógus rövid szövege arra természetesen nem [illegible]térhet ki, hogy mikor fejezte be tanulmányait és milyen küzdelmes volt az útja az érvényesülésig? Vagy minden simán zajlott le az életében?

— Nem voltak különös nehézségeim. 1939-től — a háború alatt — néhány évig kibucban dolgoztam. 1945-ben iratkoztam be a Jeruzsálemi Becallél Képzőművészeti Akadémiára, amelyet három év alatt végeztem el. Olyan eredménnyel, hogy angliai ösztöndíjra javasoltak. *John Minton* volt [illegible]ott a tanárom. Londoni tartózkodásom alatt a Times Literary Supplement (irodalmi melléklet) számára készítettem grafikákat. Az Opera is megbízott díszletek festésével.

Ezután egy évre Unesco ösztöndíjjal az Egyesült Államokba mentem, ahol a new art teaching matter-t, magyarul: a modern festészeti tanítási rendszert tanulmányoztam, hogy majd otthon, Jeruzsálemben, a Főiskolán alkalmazzam. Amerikában rengeteg városban jártam. Detroitban, ahol néhány hetet töltöttem, az egyik professzor a főiskolán arra kért, hogy maradjak ott végleg.

— Engem azért küldtek ki ide, hogy elsajátítsam az új módszereket és nem azért, hogy itt maradjak — mondtam. — Egyébként miért olyan fontos Önnek, hogy itt maradjak? Van itt elég tanár.

— De ki az ördöggel tudok én itt magyarul beszélni?! — fakadt ki méltatlankodva a detroiti professzor, akit Szepesinek hívtak...

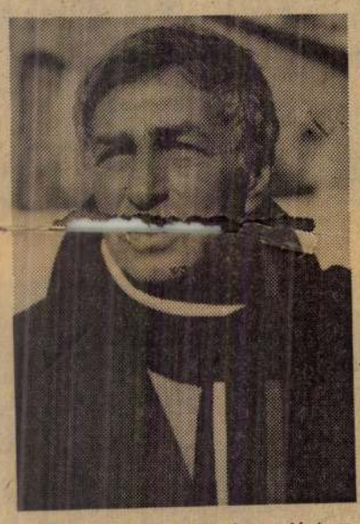

Összesen 35 városban jártam Amerikában és már 35 éve tanítok Izraelben.

A Fészekben kiállított képei kivétel nélkül Jeruzsálemről, a szent városról, a vallások történelmi központjáról szólnak. A zsidó vallásnak — gondolom — nagy szerepe lehet festményei hangulatának kialakításában. Otthonról, vagyis szülőhelyéről, Magyarországról vitte magával ezeket a lélek mélyéről fakadó érzéseket, vagy a Szentföld formálta már ki őket?

— Asszimiláns családból származom. Jóformán az alef-bészt sem ismertem. A bár micvómra sem tudtam felkészülni, pedig egy évig gyötörtek a Háftóra szövegével. Azóta sikerült annyira feltárnom az ősi nyelv rejtelmeit, hogy a Szentírást remekül megtanultam. Egy rabbi sem ismerheti jobban nálam. Számos bibliai illusztrációm van. Megjelentek külön kötetben Saulról, Dávidról szóló rajzaim. Hággáda könyvem. Most van készülőben a Jeruzsálem Arany Hággádája című kiadvány angol kísérő szöveggel.

Egyébként istenhívő vagyok. Nem megyek ágyba soha ima nélkül. Izraelben az emberek az utcán, kávéházakban, az eszpresszókban nem a futballról vitatkoznak, mint Európában, vagy a baseballról, mint Amerikában, hanem a Bibliáról, annak törvényeiről. Ez érinti ugyanis mindennapi életüket.

Magam gyakran késő éjjel, amikor már csak kevesen vannak ébren, odamegyek a Nyugati Falhoz, a Kótélhez, és ott mondom el az imámat. Nemrégen egy felejthetetlen élményben volt részem. Jóformán kihalt volt a környék. Csak egy chaszid rabbi állt a Kótélnél, és jiddisül beszélt, látszólag a kövekhez, a valóságban Istenhez. Szemrehányó szavakkal követelte a „Ribajnaj sel ajlomtól", a Világ Urától, a Megváltó eljövetelét, a Messiást. „Nem volt elég a Számodra a sok szenvedés, a sok megaláztatás ?" — jajdult fel. Nagyon megrendítő volt...

A Fészek Klub kiállítást hirdető füzetének fedőlapján látható nagyon megható kép a „Szól a kakas már..." címet viseli. Igen találó ez a cím is. Akár az egész kiállítás jelszava lehetne. A nagykállói rebbe énekére és az egész chaszid világ gondolkodására, világnézetére, vallásos hitére utal. A kakas színei, ábrái, mintha az ókori történelem lapjait, a Szentírás elbeszéléseit villantanák fel. És rajta az emberek talán a chagalli festmények és látomások reflexiói lehetnek. Ha jól érzékelem, itt komplex hatásról van szó. A Szentírásnak, Chagallnak, a nagy orosz-zsidó festőnek, valamint a magyarzsidó világnak az együttes befolyása érvényesül.

— Igen. Talán azzal egészíteném ezt ki, hogy a csodálatos madár szárnyán jönnek az emberek a világ minden részéből. A madár gyűjti őket össze, viszi el vágyaik színhelyére, látomásaik álomföldjére.

— Milyennek találja a magyarországi fogadtatást a kiállításával és az Ön személyével kapcsolatban?

— Lenyűgözőnek. Nagy kitüntetésnek vettem, hogy *Varga Imre*, a világhírű magyar szobrászművész nyitotta meg a kiállítást. Meghatott a közönség érdeklődése és szeretete. A magyar irodalom 6 kiváló képviselőjével is találkozhattam, és gondolatot cserélhettem velük. A Rabbiképző Intézetben kétszer is részt vettem az összejöveteleken, ahol nagy figyelemmel hallgatták előadásomat. Szédereste *dr. Schweitzer József* igazgató mellett ültem, aki az én általam illusztrált és neki ajándékozott Hággádámból olvasta a kivonulás történetét. A Fészek klubi kiállítás megnyitója után hosszú ideig mozgatni sem bírtam a kezem, mert annyi autogramot kellett szétosztanom.

Az itteni kiállítással befejezi mostani európai utazását?

— A nagy munka még hátra van. Innen a képekkel Londonba utazom, ahol ugyancsak kiállításra kerülnek. Egy másik csoport képemet pedig Washingtonban mutatják be. Magyarországra úgyszólván hazajövök. De Anglia és Amerika egy más világ...

*

Mire e sorok megjelennek, Jossi Stern képei már bejárták a nyugati félteke nagy kiállító termeit. Emberek hatalmas tömege nézi meg őket. Viszik alkotóik nagy álmát, a Sálomról, a békéről, amelyre olyan nagy szüksége lenne a világnak... Tiszta szívből kívánjuk hozzá a sikert.

Domán István

A „Zsidó Kórház" történetéből

Az „Új Élet" már hírt adott arról, hogy Budapest felszabadításának 41. évfordulóján a Szabolcs utcai Orvostovábbképző Intézetben megkoszorúzták a volt „Zsidó Kórház" mártírjainak emlékművét.

Az emlékbeszédet *dr. Strausz Imre* professzor, ny. rektor tartotta.

A professzor úr nagyhatású és mélyenszántó beszédéből megismerhettük a kórház múltjának, történetét, amely a XIX. század elején a mai Majakovszkij u. és Tanács krt. sarkán álló, régi Orczy-házban létesült zsidó betegek ellátására néhány helyiséggel.

Nagy nehezen összegyűlt pénzből királyi engedéllyel, saját házat rendeztek be 1837-ben a Tabak Gasse-ban, amelyet a nagy „pesti árvíz" egy év múlva romba döntött.

Adakozásokból összegyűjtött pénzből 1840-ben a mai Jókai u. és November 7-e tér sarkán 1200 négyszögöles telket vette meg a Hitközség. Aránylag rövid idő múlva, már 1842. január 1-én *Hild József* építész tervei alapján épült egyemeletes kórház, megkezdte a működését *Jakobovics Fülöp* főorvos vezetésével.

Viaszgyertyák és olajmécsesek világítottak, a vizet pedig az udvaron álló két kút szolgáltatta.

Nem csak zsidó, hanem más felekezetű betegeket is ingyen gyógyítottak, köztük tífuszos, kolerás, más járványos betegeket majd az osztrák—olasz háború sebesültjeit is.

Már beszélhetünk szemészetről is ekkor.

A mai kórház létrehozása 100 évvel ezelőtt, 1896-ban kezdődött az Aréna úti telek megvásárlásával. Az építési tervet bíráló bizottság munkájában részt vett *Ybl Miklós, Hauszmann Alajos* — világhírű építészek, és *Freund Vilmos* pályamunkáját fogadták el.

Az előirányzott félmillió forint fele sem állt rendelkezésre, de az egész zsidóság színe-java lelkesen gyűjtötte össze a hiányzó pénzt.

1889. november 19-én ünnepélyesen nyílt meg a Szabolcs u. 33. sz alatt a ma is fennálló falak között a kórház, amely folyton bővült és a kor követelményeinek megfelelően, állandóan újította saját magát.

A kórház orvosi kara európai hírnévre tett szert és kiváló orvosokat képezett ki, akik úgy itthon, mint külföldön elismerést vívtak ki és a kórház jó hírét öregbítették. Az ápolói kar és a többi személyzet is odaadó munkát végzett.

Ezúton köszönöm meg dr. Strausz professzor úrnak hatalmas kórház-történeti munkáját, amelynek én csak szerény töredékét az Ő jó indulatú engedélyével közölhettem.

Halmosné Teltsch Rózsa

Leányavatás

Ebben az évben is megrendezzük központi zsinagógánkban a leányavatást. Az ünnepség ideje: **június 12., csütörtök este 7 óra.** Kérjük a szülőket, akik szeretnék, hogy leányuk az ünnepélyes avatáson részt vegyen, június 1-ig jelentkezzenek **Zoldán Sándornál,** a templom gondnokánál **(VII., Síp u. 12. fsz. 2.).**

Egy váratlan kiadás sohasem kellemes... ...de a CASCO mentesíti Önt e gondtól!

Állami Biztosító

Közös szédereste képei

(László-fotók)

…sal, az önmagában … alakok ábrázolásával. …

szerke… zet — Zsadányi főnöke jel…

A Goldmar-teremben

Az Országos Rabbiképző Intézetben

A budai körzetben

A Hunyadi téri körzetben

A Bethlen téri körzetben

A Páva utcai körzetben

A Vasvári Pál utcai körzetben

Zuglóban

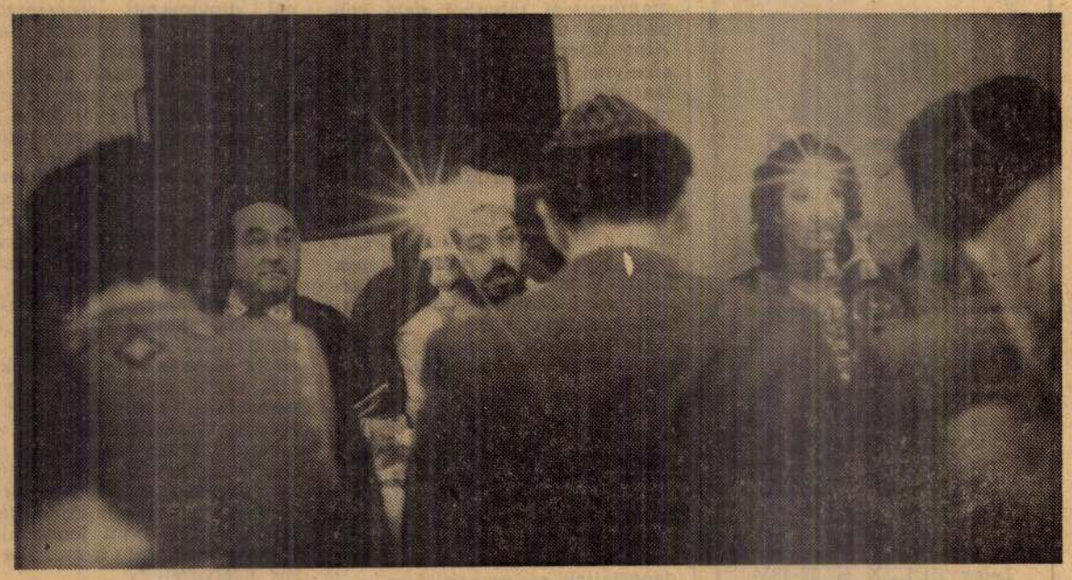

A Nagyfuvaros utcai körzetben

(Kőbányai János fotója)